

ЗЕЛЕНА КНИГА

АНАЛІЗ ДОСТУПУ ДО СПІЛЬНИХ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

EU4Business

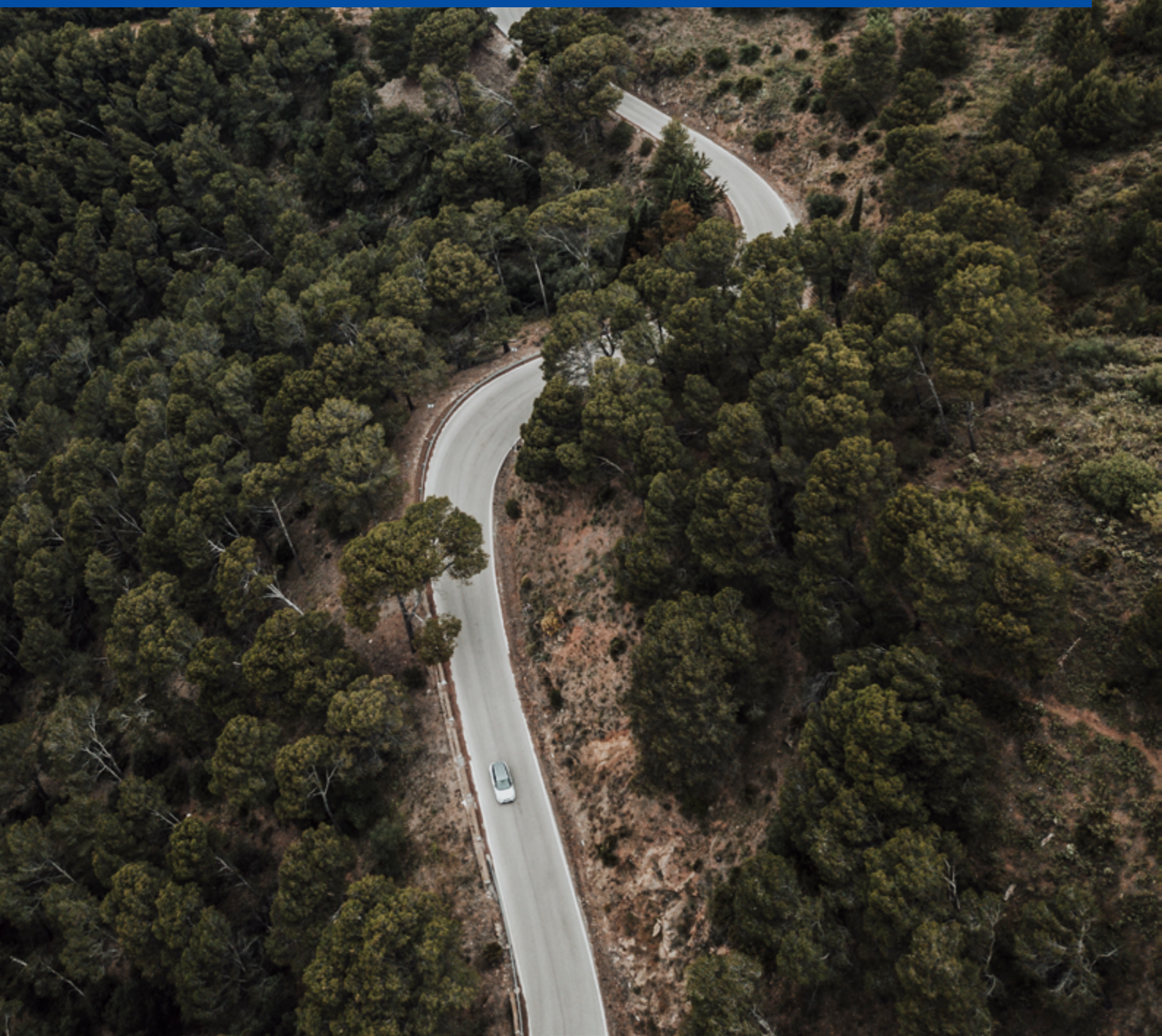
FORBIZ

Створення кращого
бізнес-середовища

BRDO

Офіс ефективного
регулювання

**ПРЯМУЄМО
РАЗОМ**

FORBIZ
Створення кращого
бізнес-середовища

ОФІС ЕФЕКТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

info@brdo.com.ua, office@brdo.com.ua
+38 (044) 332 49 12, +38 (094) 832 49 12
Київ, вул. Хорива, 55-К
www.brdo.com.ua

Офіс ефективного регулювання BRDO заснований у листопаді 2015 року для сприяння ефективному регулюванню й поліпшенню економічної свободи в Україні (з пріоритетом для малого/середнього бізнесу). Саме з цією метою реалізуємо інклюзивний та відкритий процес оптимізації регуляторних відносин, який спонукає до взаємної довіри та партнерства держави й бізнесу.

Документ підготовлено експертами Офісу ефективного регулювання.

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ:

КЕРІВНИК СЕКТОРУ «РИНКОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД» ОФІСУ ЕФЕКТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ BRDO: Володимир Головатенко

ГРУПА ЕКСПЕРТІВ ОФІСУ ЕФЕКТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ BRDO: Ганна Башняк, Наталія Дуплій, Леонід Литвиненко, Дмитро Горюнов, Олег Пілат, Надія Костриба, Владислав Пінчук, Павлина Яремчук, Ганна Добринська

ПЕРЕДМОВА

Підготовка та публікація Зелених книг є поширеною практикою стимулювання й організації професійних дискусій щодо актуальних проблем і шляхів їх вирішення. Як правило, опублікування Зеленої книги з певної проблематики є передумовою наступного етапу — розробки документу, в якому формуються основи державної політики, спрямованої на розв’язання проблем у певній сфері.

Для комплексного аналізу регулювання в Україні фахівці Офісу провели повну інвентаризацію регуляторних інструментів (засобів). З метою виявлення закономірностей застосування різних інструментів регулювання ми класифікували їх за ознаками цілей, для досягнення яких вони застосовані та поділили їх на наступні умовні групи:

- ◆ обмеження доступу до ринків — <https://regulation.gov.ua/dialogue/kontrol-i-nahlyad/4-instrumenty-gosudarstvennogo-regulirovania-ustranenie-barerov-dla-dostupa-na-rynki>;
- ◆ державне цінове регулювання — <https://regulation.gov.ua/dialogue/kontrol-i-nahlyad/43-cinove-reguluvanna>;
- ◆ обов’язкова диверсифікація ризиків — <https://regulation.gov.ua/dialogue/kontrol-i-nahlyad/12-obovazkove-strahuvanna>;
- ◆ **регулювання доступу до спільного обмеженого ресурсу — це спосіб державного регулювання, за допомогою якого держава надає на прозорих та рівноправних умовах право доступу до спільного обмеженого ресурсу, з метою його раціонального, ефективного використання та відтворення;**
- ◆ державна підтримка;
- ◆ державна верифікація;
- ◆ державне обмеження ринків;
- ◆ державний захист конкуренції;
- ◆ технічне регулювання;
- ◆ регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- ◆ валютне регулювання;
- ◆ фіскальне регулювання.

Це дослідження — **четверте** з **12-ти** запланованих, яке присвячене пошуку та аналізу проблем у процесі доступу до спільних обмежених ресурсів, містить пропозиції щодо їх вирішення.

Правильне та повне усвідомлення проблематики у сфері доступу до спільних обмежених ресурсів дозволить комплексно та всебічно підійти до створення моделі, яка забезпечить рівний доступ суб’єктів господарювання до спільних обмежених ресурсів та їх раціональне використання.

Зелена книга сформована на основі законодавства України станом на 19 жовтня 2018 року, Розділ «Доступ до користування надрами» — на 12 листопада 2018 року.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ	7
1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА	8
1.1 Поняття «спільного обмеженого ресурсу»	8
1.2 Перелік спільних обмежених ресурсів	10
1.3 Огляд спільних обмежених ресурсів	12
1.4 Ціль регулювання спільного обмеженого ресурсу	14
1.5 Регулювання спільного обмеженого ресурсу	15
1.6 Інструменти регулювання	16
1.7 Механізми регулювання	20
1.8 Типові проблеми та їх причини	22
2. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ ТА ДОСВІД КРАЇН ЄС	28
3. ПРОПОЗИЦІЇ	36
3.1 Модель ефективного доступу до спільних обмежених ресурсів	36
3.2 Види аукціонів	39
3.3 Критерії вибору моделей аукціонів	40
3.4 Основні бар'єри та запропоновані процедури	41
3.4.1 Набуття надр в користування	42
3.4.2 Набуття водних об'єктів у користування та здійснення діяльності у сфері аквакультури	44
3.4.3 Отримання права на здійснення діяльності у сфері рибальства	47
3.4.4 Доступ до користування радіочастотним ресурсом для надання телекомунікаційних послуг (за винятком розповсюдження телерадіопрограм)	49
3.4.5 Доступ до користування номерним ресурсом для надання телекомунікаційних послуг	53
3.4.6 Доступ до користування радіочастотним ресурсом для розповсюдження телерадіопрограм	55
3.4.7 Загальний порядок отримання права на користування земельними ділянками державної та комунальної форм власності для різних потреб	56
3.4.8 Розміщення зовнішньої реклами у межах населених пунктів	56
3.4.9 Розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів	59
3.4.10 Розміщення майданчиків для паркування	61
3.4.11 Розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності	63
3.4.12 Внутрішні перевезення пасажирів автомобільним транспортом	65
3.4.13 Перевезення вантажів міжнародним автомобільним транспортом	66
3.4.14 Перевезення пасажирів та вантажів повітряним транспортом	67
3.4.15 Перевезення вантажів, пасажирів та багажу річковим транспортом	68
3.4.16 Перевезення вантажів, пасажирів та багажу морським транспортом	68
3.4.17 Перевезення вантажів залізничним транспортом (право оренди вантажних вагонів)	69
3.4.18 Довгострокове користування лісами	70
3.4.19 Короткострокове користування лісами	72
3.4.20 Спеціальне використання об'єктів рослинного світу	74
3.4.21 Користування мисливськими угіддями	74

ДОДАТКИ	76
Додаток №1. Основні суб'єкти у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу, які мають повноваження щодо надання прав на користування спільним обмеженим ресурсом.	76
Таблиця №1. Перелік повноважень державних органів влади, органів місцевого самоврядування, які мають повноваження щодо формування та реалізації державної політики у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу.....	78
Додаток №2. Перелік нормативно-правових актів, що діють у сфері доступу до спільних обмежених ресурсів	88
Додаток №3. Перелік інструментів та механізмів, за допомогою яких здійснюється доступ до спільних обмежених ресурсів.	149
Додаток №4. Євроінтеграційні зобов'язання України та досвід європейських країн у сфері доступу до спільних обмежених ресурсів.....	156
АНАЛІЗ РИНКІВ	185
Розділ перший: аналіз порядку набуття права на користування надрами	185
1.1 Набуття надр в користування	185
Таблиця №2. Перелік документів, що подаються разом із заявою про надання спеціального дозволу на користування надрами без проведення аукціону при геологічному вивченні, геологічному вивченні, у тому числі дослідно-промислової розробці та при видобуванні корисних копалин	219
Розділ другий: аналіз порядку набуття водних об'єктів у користування, здійснення діяльності у сфері аквакультури та рибальства	220
2.1 Набуття водних об'єктів у користування та здійснення діяльності у сфері аквакультури.....	220
2.2 Отримання права на здійснення діяльності у сфері рибальства	244
Розділ третій: аналіз доступу до технічно обмежених ресурсів телекомунікаційних мереж (радіочастотного та номерного)	259
3.1 Доступ до користування радіочастотним ресурсом для надання телекомунікаційних послуг (за винятком розповсюдження телерадіопрограм).....	260
3.2 Доступ до користування номерним ресурсом для надання телекомунікаційних послуг	278
3.3 Доступ до користування радіочастотним ресурсом для розповсюдження телерадіопрограм	288
Розділ четвертий: аналіз доступу до земель громадського користування (загального простору)	293
4.1 Загальний порядок отримання права на користування земельними ділянками державної та комунальної форми власності для різних потреб.....	294
4.2 Доступ до розміщення зовнішньої реклами у межах населених пунктів (обласні центри України)	299
4.3 Доступ до розміщення зовнішньої реклами поза межами населеного пункту (обласні центри України)	310
Таблиця №3. Перелік правил розміщення зовнішньої реклами у обласних центрах України.....	315
Таблиця №4. Порівняльна таблиця правил розміщення ЗР у містах Києві, Львові, Чернігові та Івано-Франківську до типових правил розміщення ЗР, що затверджені Урядом.....	317
Таблиця №5. Наявність інструментів зонування розміщення зовнішньої реклами або схем розміщення рекламних засобів у обласних центрах України.....	330

Таблиця №6. Перелік правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів.....	332
Таблиця №7. Порівняльна таблиця правил розміщення ЗР поза межами населених пунктів Одеської, Дніпропетровської, Полтавської, Тернопільської областей до типових правил розміщення ЗР поза межами населених пунктів, що затверджені Урядом.	335
4.4 Доступ до розміщення паркувальних майданчиків (місто Київ).....	341
4.5 Доступ до розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності (місто Київ)	346
Розділ п'ятий: аналіз доступу до маршрутів на перевезення пасажирів та вантажів	355
5.1 Внутрішні перевезення пасажирів автомобільним транспортом	355
5.2 Перевезення вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні.....	370
Перевезення вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні (дозволи Європейської Конференції Міністрів Транспорту).....	370
5.3 Перевезення пасажирів та вантажів повітряним транспортом.....	375
5.4 Перевезення вантажів, пасажирів та багажу морським та річковим транспортом	384
5.4.1 Перевезення пасажирів та вантажу річковим транспортом.....	384
5.4.2 Перевезення пасажирів і вантажу морським транспортом.....	386
5.5 Вантажні перевезення залізничним транспортом	393
Розділ шостий: доступ до використання лісових ресурсів	397
6.1 Довгострокове користування лісовими ділянками.....	398
6.2 Короткострокове користування лісами.....	407
Таблиця №8. Територія та лісистість адміністративно-територіальних одиниць України.....	412
Розділ сьомий: доступ до спеціального використання об'єктів рослинного світу	413
Розділ восьмий: доступ до користування мисливськими угіддями	420

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

ДДХ — документ дозвільного характеру

ДКЗ — Державною комісією України по запасах корисних копалин

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ» — Закон про адмінпослуги

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ДОЗВІЛЬНУ СИСТЕМУ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» —

Закон про дозвільну систему

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ЛІЦЕНЗУВАННЯ ВИДІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» —

Закон про ліцензування

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ ДОЗВІЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» — Закон про Перелік

ЗР — зовнішня реклама

КМУ — Кабінет Міністрів України

КУПН — Кодекс України про надра

СГ — суб'єкти господарювання

СОР — спільні обмежені ресурси

ТС — тимчасові споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності

УДЦР — Український державний центр радіочастот

1 | ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1.1

ПОНЯТТЯ «СПІЛЬНОГО ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ»

Одним із основних надбань будь-якого народу є право на використання природних ресурсів та ресурсів, утворених внаслідок здійснення державою господарської та адміністративної діяльності.

Світова практика такі ресурси визначає «спільними ресурсами». А одним з найважливіших імперативів нашого часу є успішне та стале управління такими спільними ресурсами, з метою недопущення пріоритету індивідуальних корисливих інтересів над інтересами усєї громадськості.

«Спільним ресурсом» слід вважати ресурс, який потенційно може належати будь-якій фізичній або юридичній особі без виключення.

За характером виникнення «спільні ресурси» можуть:

бути природні;

виникати внаслідок **здійснення державою господарської та адміністративної діяльності.**

Природні ресурси — це об'єкти живої та неживої природи, що оточують людину та які використовуються в процесі суспільного виробництва для задоволення матеріальних і культурних потреб людини та суспільства.

Природні ресурси класифікуються на:

1) ВИЧЕРПНІ (ВІДНОВЛЮВАНІ Й НЕВІДНОВЛЮВАНІ)

Вичерпними ресурсами є ресурси, кількість яких обмежена та може зменшуватись внаслідок їх використання аж до повної їх втрати.

Відновлюваними ресурсами є ресурси, які можуть бути відновлені природою самостійно або за допомогою людського втручання. Такими відновлюваними ресурсами є лісові, тваринні чи рослинні ресурси.

Невідновлюваними ресурсами є ресурси, які після їх вичерпання не можуть бути відновлені людиною у даний час або відновлюються зі швидкістю, значно меншою, ніж швидкість їх прямого використання. Такими невідновлюваними ресурсами є корисні копалини.

2) НЕВИЧЕРПНІ

Невичерпними ресурсами є ресурси, кількість яких необмежена, але не абсолютна, а відносна до наших потреб і термінів існування. Такими ресурсами є сонячна енергія, енергія вітру, тощо.

Ресурси, утворені внаслідок здійснення державою господарської та адміністративної діяльності — це ресурси, які утворюються в результаті встановлення державою обмежень чи лімітів. Такими ресурсами є рекламні конструкції, тимчасові споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності, тощо.

«Спільні ресурси» за кількісною характеристикою можуть бути обмеженими та необмеженими.

До обмежених відносяться всі природні вичерпні ресурси та ресурси, утворені внаслідок здійснення державою господарської та адміністративної діяльності.

Такі ресурси знаходяться в обмеженій кількості (природньо, технічно чи територіально). Наприклад, кількість водних біоресурсів обмежена природньо; кількість радіочастотних ресурсів обмежена технічно; кількість маршрутів — територіально.

До необмежених відносяться природні невичерпні ресурси.

Основні бар'єри, пов'язані з отриманням в користування «спільного ресурсу», виникають саме при отриманні доступу до «спільного обмеженого ресурсу» (далі — СОР), тому саме такий ресурс і є предметом нашої Зеленої книги.

1.2

ПЕРЕЛІК СПІЛЬНИХ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ

В рамках дослідження сфери доступу до СОР, ми проаналізували наступні спільні обмежені ресурси:

1 Природні ресурси України, що створені без участі людини¹:

- 1.1. об'єкти тваринного світу, які не містяться у Червоній книзі України (отримання права на користування мисливськими угіддями)²;
- 1.2. об'єкти рослинного світу, які не містяться у Червоній книзі України (промислового збирання технічної, лікарської, пряно-ароматичної, харчової сировини з дикорослих рослин, заготівлю живиці, заготівлю кори, лубу, деревної зелені, деревних соків, збирання квітів, ягід, плодів, горіхів, насіння, грибів, лісової підстилки, очерету сіна, тощо³);
- 1.3. надра (крім нафти та газу⁴);
- 1.4. водні ресурси (отримання права на користування водними об'єктами з метою здійснення аквакультури, рибальства)⁵;
- 1.5. лісові ресурси (отримання права на користування лісовими ділянками для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, проведення науково-дослідних робіт; заготівля другорядних лісових матеріалів)⁶.

2 Землі громадського користування, що перебувають у державній або комунальній формі власності та становлять загальний простір для всіх фізичних і юридичних осіб (загальний простір), що включають:

- 2.1. земельні ділянки державної та комунальної форм власності;
- 2.2. об'єкти зовнішньої реклами у межах населених пунктів;
- 2.3. об'єкти зовнішньої реклами поза межами населених пунктів;
- 2.4. майданчики для паркування;
- 2.5. тимчасові споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності.

3 Маршрути для перевезення пасажирів та вантажів:

- 3.1. автомобільним транспортом⁷;
- 3.2. залізничним транспортом (отримання права оренди вантажних вагонів);
- 3.3. повітряним транспортом;
- 3.4. річковим транспортом;
- 3.5. морським транспортом.

4 Технічно обмежені ресурси телекомунікаційних мереж, що включають:

- 4.1. радіочастотний ресурс для надання телекомунікаційних послуг (за винятком розповсюдження телерадіопрограм);
- 4.2. радіочастотний ресурс для розповсюдження телерадіопрограм;
- 4.3. номерний ресурс для надання телекомунікаційних послуг.

* Детальний аналіз інструментів та процедур доступу до вищеперерахованих спільних обмежених ресурсів міститься в Додатках до цієї Зеленої книги.

1 При розгляді усієї групи «природних ресурсів», ресурси атмосферного повітря, в частині надання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами не були віднесені до СОР. В даному випадку держава застосовує нормування та лімітування, що відноситься до способу «Державне обмеження».

2 В дослідження доступу до спеціального використання об'єктів тваринного світу, як частини СОР, не ввійшли:

- отримання продуктів життєдіяльності диких тварин (отрути змії, павуків, багатоніжок тощо; меду та воску диких бджіл; виділення залоз зовнішньої секреції; інших), тому що даний вид діяльності не набув поширення в Україні;
- надання права на добування мисливських тварин, що здійснюється за ліцензією або відстрільною картою, оскільки, встановлення лімітів є іншим способом державного регулювання «Державним обмеженням»;
- спеціальне використання природних тваринних ресурсів, яке передбачає здійснення одноразових дій щодо окремих об'єктів тваринного світу, наприклад, переселення у нові місця перебування, використання тварин з науковою, культурно-освітньою, виховною, естетичною метою. Такі операції здійснюються з об'єктами тваринного світу не на постійній основі, переважно не передбачають отримання прибутку. Надання доступу до проведення таких операцій має здійснюватися в рамках загального «Доступу до ринків»;

3 Стаття 10 Закону України «Про рослинний світ»;

4 Порядок отримання родовищ нафти і газу в користування є частиною СОР, однак, вже розглядався Офісом ефективного регулювання в Зеленій книзі «Регулювання доступу до нафтогазоносних надр». З цієї книгою детально можна ознайомитись на сайті Офісу ефективного регулювання;

5 Спеціальне водокористування не визначено нами як СОР, оскільки це лімітування та нормування обсягів води, що використовують для господарських потреб. Ціллю встановлення таких обмежень є реалізація державою її природоохоронної функції, яка полягає в збереженні якісних властивостей питної води. Отже, зазначені правовідносини слід віднести до способу «Державне обмеження ринків».

6 Порядок отримання права на реалізацію деревини, є частиною СОР, однак дане питання вже розглядалося Офісом ефективного регулювання в Зеленій книзі «Ринки деревини».

7 Не є СОР:

- перевезення небезпечних вантажів транспортними засобами, адже в даному випадку не можливо прогнозувати необхідні маршрути та необхідну кількість перевезень небезпечних вантажів. Надаючи право на перевезення небезпечних вантажів, держава виконує свою природоохоронну функцію та функцію із забезпечення безпеки дорожнього руху;
- міжнародні перевезення пасажирів, адже в даному випадку не можливо прогнозувати маршрути за якими перевізник буде здійснювати перевезення. Маршрут перевізника, може постійно змінюватись, в залежності від нових туристичних локацій, пасажиропотоку, індивідуальних домовленостей перевізника з новими іноземними автостанціями, інших факторів. Тому відкриття маршруту по якому перевізник здійснює перевезення має бути власною prerogative перевізника.

ОГЛЯД СПІЛЬНИХ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ

Безпосередньо експлуатацією спільного ресурсу займаються такі галузі економіки, як добувна промисловість, мисливство, лісове та рибне господарство. Всього це понад **3,5 тис.** компаній, в яких працює понад **300 тис.** співробітників. На ці галузі припадає майже **7,5%** ВВП України.

ОГЛЯД ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ СПІЛЬНІ ОБМЕЖЕНІ РЕСУРСИ

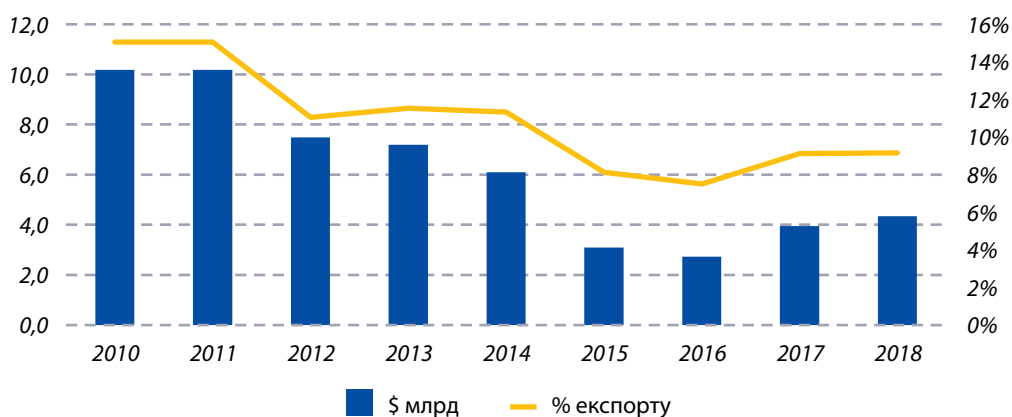
Галузь	Кількість компаній	Частка ВВП, %	Зайняті, тис.
Добувна промисловість	1418	7.090	265.0
Лісове господарство	949	0.310	62.4
Рибне господарство	855	0.010	5.4
Мисливство	410	0.002	1.8

Найбільші обсяги виробництва припадають на добувну промисловість. За даними Державної служби геології та надр¹, на даний час в надрах України виявлено понад **20 тис.** родовищ і проявів з **117** видів мінеральної сировини, з яких **9225** родовищ мають промислове значення. Промисловістю освоєно понад **3286** родовищ з **100** видів корисних копалин, що містять від **40** до **75%** розвіданих запасів різноманітних корисних копалин.

Згідно з попередніми оцінками BRDO, поточна ринкова вартість всіх доведених запасів складає понад **\$9 трлн.**

Це дозволяє як задовольняти внутрішні потреби в більшості видів мінералів, так і експортувати залізо, марганець, титан, харчову сіль, різні типи глин, каміння та пісок. Лише на необроблені мінерали в різні роки припадало **10-15%** українського експорту.

ЕКСПОРТ МІНЕРАЛЬНИХ ПРОДУКТІВ

Джерело: Держстат²

¹ Мінеральні ресурси України. 2018 рік http://geoinf.kiev.ua/M_R_2018_1.pdf

² Товарна структура зовнішньої торгівлі України http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/zd/tsztt/tsztt_u/tsztt0519_u.htm

Наприклад, **дев'ять з десяти** наступних підприємств входять до топ-**50** найбільших компаній України за обсягами чистих продажів¹:

ПІДПРИЄМСТВА, ЯКІ ПРОВАДЯТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ СПІЛЬНОГО ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ ТА ВХОДЯТЬ ДО ТОП-50 НАЙБІЛЬШИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ ЗА ОБСЯГАМИ ЧИСТИХ ПРОДАЖІВ

1	Укргазвидобування	75.1	20.6
2	Укртрансгаз	51.2	19.7
3	Укртатнафта	33.2	3.9
4	Укрнафта	26.9	23.5
5	Північний ГЗК	23.3	6.4
6	Полтавський ГЗК	20.4	7.8
7	ДТЕК Павлоградвугілля *	19.7	24.0
8	Інгулецький ГЗК	15.7	4.9
9	Південний ГЗК *	14.6	6.9
10	Центральний ГЗК	10.7	4.5

● Чисті продажі, млрд грн ● Персонал, тис. чоловік

* дані за 2016 рік, всі інші — за 2017 рік

Деякі інші галузі в значній мірі залежать від спільного ресурсу. Наприклад, це сільське господарство, водопостачання та водовідведення², транспорт та телекомунікації, рекламна діяльність, а також галузі, які займаються безпосередньою обробкою ресурсів, добутих компанією з першого переліку. Разом на них припадає **15%** українського ВВП та майже **1,5 млн** співробітників.

¹ За даними фінансової звітності підприємств, розміщених на сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ) <https://smida.gov.ua/db/emitent>

² Спеціальне водокористування не є предметом даного дослідження та буде вивчатися окремо

ЦІЛЬ РЕГУЛЮВАННЯ СПІЛЬНОГО ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ

СОР, який нікому не належить, у міжнародній практиці називають ресурсом з відкритим доступом¹. Враховуючи особливість СОР, який потенційно може належати будь-якій фізичній або юридичній особі без виключення, та велику кількість осіб, бажаючих отримати право на нього, процедура доступу до такого ресурсу має бути прозорою, відкритою, рівною та недискримінаційною.

Головною ціллю держави у сфері регулювання доступу до спільного обмеженого ресурсу, за таких умов, є **забезпечення рівних умов всім суб'єктам господарювання для отримання ними в користування СОР**.

Рівні умови доступу до СОР — це створення власником/балансоутримувачем СОР баз даних про всі СОР, що можуть бути передані в користування суб'єктам господарювання, запровадження відкритої та конкурентної процедури надання СОР в користування.

Така ціль досягається за допомогою **двох** складових:

- 1) надання недискримінаційного та однакового доступу суб'єктів господарювання до спільного обмеженого ресурсу на прозорих та відкритих умовах.
- 2) забезпечення доступності інформації про кількість та обсяг:
 - ◆ всіх наявних спільних обмежених ресурсів;
 - ◆ ресурсів, які передані у користування/власність суб'єктів господарювання;
 - ⋮
 - ◆ ресурсів, які можуть бути надані в користування/власність СГ в подальшому.
 - ⋮

З цією метою необхідно створити відповідні інформаційні бази даних (реєстри, кадастри, каталоги, тощо) з відображенням інформації щодо розподілених та вільних спільних обмежених ресурсів.

У цій Зеленій книзі ми будемо аналізувати чи досягає поточне регулювання доступу до СОР такої цілі, як забезпечення рівних умов всім суб'єктам господарювання для отримання ними таких ресурсів в користування.

Для цього ми проаналізуємо:

- 1) Інструменти поточного регулювання доступу до СОР та проблеми, пов'язані з отриманням такого доступу. Подивимось наскільки сьогодишнє регулювання доступу до СОР є прозорим, рівним та недискримінаційним.
- 2) Інструменти, які використовує держава для забезпечення доступності інформації про кількість та обсяг наявних СОР. Функціонування таких інструментів та їх наповнення. Відкритість доступу до цих інструментів для отримання інформації щодо розподіленого та вільного СОР.

Питання ефективності розподілу спільного ресурсу — наприклад, обмеження, ціна доступу (рентна плата), моніторинг стану, деградація та відновлення ресурсу, — виходять за межі даного дослідження. Ці питання повинні бути вивчені окремо.

¹ <https://www.investopedia.com/terms/c/common-resource.asp>

РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТУПУ ДО СПІЛЬНОГО ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ

Норми, які регулюють сферу доступу до спільного обмеженого ресурсу, містяться в **1 645** нормативно-правових актах (Див. Додаток №2):

Міжнародні нормативно-правові акти — 109	Закон — 144
Укази Президента — 49	Постанови ВРУ — 57
Акти міністерств, інших ЦОБВ та колегіальних органів — 715	Постанова КМУ — 318
Акти часів СРСР — 10	Розпорядження КМУ — 243

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ СФЕРУ СПІЛЬНОГО ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ

Сфера доступу до спільного обмеженого ресурсу регулюється низкою нормативно-правових актів. Найголовнішими законодавчими актами у даній сфері є: Водний кодекс України, Кодекс України про надра, Лісовий кодекс України, Повітряний кодекс України, Земельний кодекс України, Закон України «Про транспорт», Закон України «Про автомобільний транспорт», Закон України «Про благоустрій населених пунктів», Закон України «Про рослинний світ», Закон України «Про тваринний світ», Закон України «Про радіочастотний ресурс», Закон України «Про телекомунікації», Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», тощо. Слід зазначити, що єдиного концептуального законодавчого документу, який би регулював дану сферу наразі немає.

Більшість актів у даній сфері приймається Урядом (**34,1%**), міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України (**43,5%**). Така громіздка кількість нормативно-правових актів, що регулюють сферу доступу до спільних обмежених ресурсів, призвела до регулювання цієї сфери різними інструментами державного регулювання та різними процедурами, що не забезпечують рівний доступ СГ до спільних обмежених ресурсів. У зв'язку з цим, слід встановити чіткий та єдиний політичний вектор щодо надання права доступу до всіх спільних обмежених ресурсів.

ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ

Існуюче державне регулювання доступу до СОР характеризується значною кількістю різноманітних інструментів доступу до такого ресурсу. Загальна кількість таких інструментів становить **54** (Більш детально Див. Додаток № 3 до цієї Зеленої книги).

ДОСТУП ДО СОР РЕГЛАМЕНТУЄТЬСЯ 13 ТИПАМИ РІЗНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Оскільки регулювання доступу до СОР наразі не виведено в окрему групу та не передбачено окремим рамковим законодавчим актом, порядок отримання існуючих інструментів визначається відповідно до наступних рамкових законів:

- ◆ Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»;
- ◆ Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»;
- ◆ Закону України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності».

АНАЛІЗ НАЙБІЛЬШ РОЗПОВСЮДЖЕНИХ ІНСТРУМЕНТІВ РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТУПУ ДО СОР ТА ПРОЦЕДУР, ЗА ЯКИМИ ВОНИ НАДАЮТЬСЯ¹

Дозвіл:

- 1) є однією з найбільш розповсюджених інструментів регулювання доступу до СОР — **28%** серед інших інструментів цієї сфери;
- 2) видається за дозвільною процедурою;
- 3) **8 з 20-ти дозволів (40%)** не містяться у Законі про Перелік, не мають визначеного статусу та не підпадають під регулювання рамкового Закону про дозвільну систему;
- 4) є зайвим інструментом державного регулювання в багатьох випадках, оскільки право на користування СОР суб'єктом господарювання набувається заздалегідь, ще до видачі дозволу (наприклад, у сфері користування

¹ На досягнення цілі «забезпечення рівних умов всім суб'єктам господарювання для отримання ними в користування СОР» впливає не тільки інструмент, але й процедура, за якою він надається

надрами, перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування);

5 є неналежним інструментом регулювання доступу до СОР, адже не передбачає змагальності (наприклад, у сфері розміщення рекламних засобів, рибальства за межами юрисдикції України, тощо).

Таким чином, застосування інструменту дозволу при розподілі СОР, створює додаткове адміністративне навантаження на суб'єктів господарювання, містить дискрецію та не забезпечує рівний доступ бізнесу до СОР.

Висновок:

Ціль, щодо забезпечення рівних умов всім суб'єктам господарювання для отримання ними в користування СОР, за допомогою такого інструменту, як «Дозвіл» не досягається.

Договір:

Є одним з найбільш розповсюджених інструментів доступу до СОР, використовується у **28%** випадках та укладається:

УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ ПРИ ВИКОРИСТАННІ СПІЛЬНОГО ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ

за результатами аукціону — у 14% випадків	на договірних засадах між користувачем СОР та власником/балансоутримувачем СОР ¹ — у 86% випадків
договори, які укладаються за результатами аукціону та надають право на користування СОР, наявні, наприклад, в сфері надкористування, земельних відносин	немає затверджених типових форм договорів (наприклад, у сфері спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах)
	відсутній порядок укладання договорів (наприклад, у сферах облаштування та експлуатації паркувальних майданчиків, надання у користування мисливських угідь)
	є зайвим інструментом державного регулювання (наприклад, в сфері рибальства у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах)
	є неналежним інструментом регулювання, адже не передбачає змагальності

Таким чином, застосування інструменту договору, який укладається на договірних засадах між користувачем СОР та власником/балансоутримувачем СОР, створює додаткове адміністративне навантаження на суб'єктів господарювання, містить дискрецію та не забезпечує рівний доступ бізнесу до СОР.

Висновок:

Ціль, щодо забезпечення рівних умов всім суб'єктам господарювання для отримання ними в користування СОР, за допомогою такого інструменту, як «Договір» не досягається.

¹ Власником/балансоутримувачем СОР у різних випадках є: державні органи влади, органи місцевого самоврядування, державні та комунальні підприємства

Рішення:

Займає **третє** місце серед інструментів доступу до СОР, використовується у **20%** випадках та:

ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ ІНСТРУМЕНТУ «РІШЕННЯ» У СФЕРІ ДОСТУПУ ДО СПІЛЬНОГО ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ

у 50% випадках приймається за результатами конкурсних процедур (приймається конкурсною комісією)	у 50% випадках видається за результатом дозвільної процедури (приймається органами місцевого самоврядування)
рішення, які приймаються за результатами конкурсу та надають право на користування СОР, наявні в сфері перевезень пасажирів та вантажів	наявні в сфері користування надрами, міжнародних регулярних перевезень пасажирів, довгострокового користування лісами, користування мисливськими угіддями
	не надає остаточного права на користування СОР (наприклад, в сфері надрокористування)
	є неналежним інструментом регулювання, адже не передбачає змагальності між суб'єктами господарювання

Таким чином, застосування інструменту «Рішення», що видається за результатом дозвільної процедури, містить дискрецію та не забезпечує рівний доступ бізнесу до СОР.

Висновок:

Ціль, щодо забезпечення рівних умов всім суб'єктам господарювання для отримання ними в користування СОР, за допомогою такого інструменту як «Рішення», не досягається.

ЗАГАЛЬНИЙ АНАЛІЗ УСІХ ІНСТРУМЕНТІВ РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТУПУ ДО СПІЛЬНОГО ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ

За результатами загального аналізу встановлено, що:

1 **34** інструмента доступу до СОР або є документами дозвільного характеру, або мають ознаки документів дозвільного характеру, з них:

- ◆ **15** містяться у Законі про Перелік;
- ◆ **19** не містяться у Законі про Перелік.

Усі документи дозвільного характеру мають містяться в Законі про Перелік¹. Відсутність таких документів у Законі про Перелік означає, що дозвільному органу забороняється вимагати їх від суб'єкта господарювання².

19 окреслений інструмент доступу до СОР мають ознаки документів дозвільного характеру, але не закріплені Законом про Перелік, тобто **не мають визначеного правового статусу**. Такими документами, зокрема, є: рішення про надання у користування мисливських угідь; рішення про результати конкурсу на перевезення пасажирів на приміських та міжміських автобусних маршрутах загального користування, які виходять за межі території області (міжобласні маршрути); паспорт прив'язки тимчасової споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності.

Порядок адміністрування цих документів самостійно визначається кожним дозвільним органом та не відповідає рамковому Закону про

¹ Згідно статті 4 Закону про дозвільну систему — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15>

² Частина 2 статті 1 Закону України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» — <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3392-17>

дозвільну систему. Зазначена ситуація створює, здебільшого, непрозорість регулювання у сфері СОР і породжує виникнення корупційних чинників.

2 інструменти доступу до СОР називаються ліцензіями.

Не усі види діяльності у сфері доступу до СОР, які регулюються інструментом «ліцензія», визначені¹ у Законі про ліцензування. Мова йде про ліцензію на користування радіочастотним ресурсом. Ця ліцензія не є й документом дозвільного характеру². Таким чином, ліцензія на користування радіочастотним ресурсом не має визначеного правового статусу.

3 18 інструментів доступ до СОР не мають ознак документів дозвільного характеру, не передбачені Законом про Перелік, не є ліцензіями. У 70% випадків такими інструментами є договори. В інших 30% випадків такі інструменти або фіксують раніше надане право на СОР, або є документами, що не впливають на прийняття дозвільним органом рішення про видачу документа дозвільного характеру.

Таким чином, сфера СОР регулюється 13 різними типами інструментів, передбачають використання різних процедур, в більшості випадках нерегламентованих рамковими законодавчими актами.

¹ Містяться у статті 7 Закону про ліцензування, яка визначає виключний перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

² Частина 2 статті 2 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» — Дія цього Закону не поширюється на відносини у сфері ліцензування господарської діяльності (крім відносин щодо видачі документів дозвільного характеру, необхідних для отримання ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності), охорони державного кордону, державної митної справи, державного експортного контролю, державного регулювання ринків фінансових послуг, охорони державної таємниці (провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею), захисту економічної конкуренції, на відносини щодо сертифікації оператора системи передачі відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», а також на дозвільну систему, що поширюється на операції зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими матеріалами і речовинами, сильнодіючими отруйними речовинами, дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії, дозвільну діяльність у сфері цивільної авіації, у сфері телебачення і радіомовлення.

МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ

Доступ до сфери СОР здійснюється за такими типами процедур (Більш детально Див. Додаток №3 до цієї Зеленої книги):

ТИПИ ПРОЦЕДУР ДОСТУПУ ДО СПІЛЬНОГО ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ

Дозвільна процедура:

- 1) найбільш поширена процедура доступу до СОР. Застосовується у **52%** випадків;
- 2) передбачає отримання доступу до СОР за принципом черговості, тобто, хто перший звернувся за отриманням ресурсу, той його і отримає.

Висновок:

Використання дозвільної процедури у сфері СОР є недопустимим, адже вона нівелює шанси на доступ інших охочих, а також не забезпечує виділення ресурсу тим користувачам, які будуть найбезпечніше його використовувати, створювати найкращі умови для його відтворення, тощо.

Договірна процедура:

- 1) є другою найпоширенішою процедурою доступу до СОР. Застосовується у **22%** випадків;
- 2) передбачає або отримання доступу до СОР, або фіксує раніше отримане право на СОР, закріплюючи права і обов'язки сторін з користування ресурсом;
- 3) зазвичай є нерегламентованою, базується на договірних засадах, дозволяє застосовувати до суб'єктів господарювання різний підхід при визначенні їх прав та обов'язків;
- 4) в деяких випадках, органами влади не розроблені, ні типові, ні примірні форми договорів, а також не викладені істотні умови договорів в спеціальних законодавчих актах.

Висновок:

Використання договірної процедури у сфері СОР є недопустимим та породжує корупційні ризики. Договірна процедура не може забезпечити відкритий і рівний доступ суб'єктів господарювання до СОР.

Конкурс:

- 1) є третьою найпоширенішою процедурою доступу до СОР. Застосовується у **21%** випадків;
- 2) ціна не є пріоритетом;
- 3) обрання переможця здійснюється за різними критеріями, які висуваються до нього, зокрема, наявність обладнання та виробничих потужностей;

- 4) для прийняття рішення створюється та діє внутрішня комісія при дозвільному органі, інколи залучаються представники інших органів влади та громадськості;
- 5) існують випадки несвоєчасного створення комісії або внесення змін до її складу, що унеможлиблює доступ до СОР на певний період часу;
- 6) комісія при дозвільному органі може суб'єктивно приймати рішення про надання доступу до СОР;
- 7) рішення за результатами конкурсу приймається навіть за наявності тільки одного претендента, що не забезпечує змагальність.

Висновок:

Використання конкурсної процедури не забезпечує відкритість та рівність доступу до СОР, може містити дискреційні елементи, породжувати корупційні ризики.

Аукціон:

- 1) є найменш поширеною процедурою доступу до СОР. Застосовується у 5%;
- 2) ціна є пріоритетом при забезпеченні доступу до СОР;
- 3) може встановлювати спеціальні вимоги до учасників аукціону, зокрема, наявність певного обладнання, виробничих потужностей, персоналу;
- 4) виключає випадки дискреції;
- 5) створює можливість для рівного доступу до отримання СОР у користування;
- 6) процедура характеризується прозорістю та відкритістю;
- 7) аукціон відміняється у разі подання для участі в ньому менше двох пропозицій.

Висновок:

Аукціон найбільшою мірою забезпечує рівний та прозорий доступ суб'єктів господарювання до СОР. Таку процедуру можна застосовувати для доступу до будь-якого виду СОР. Аукціон в повній мірі забезпечує змагальність сторін, дозволяє обирати переможця як за найкращою ціною пропозицією так і за якісними характеристиками.

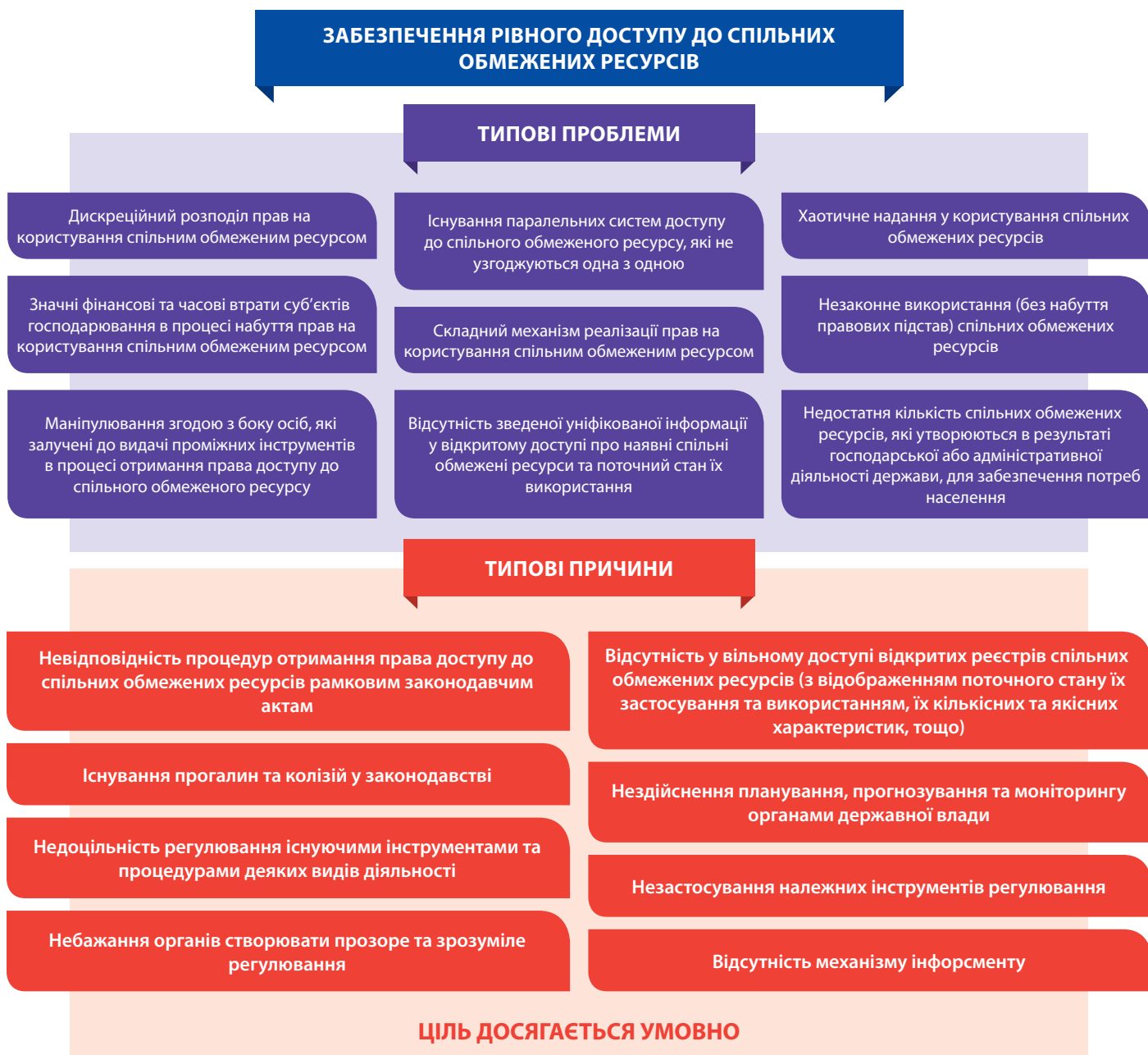
В 5% випадків відсутні порядки доступу до СОР:

- ◆ спеціальне використання природних рослинних ресурсів загальнодержавного значення (збирання лікарських рослин; заготівля кори, лубу, деревної зелені, деревних соків, тощо);
- ◆ спеціальне використання природних рослинних ресурсів місцевого значення;
- ◆ розміщення паркувальних майданчиків;
- ◆ реалізація деревини.

Це призводить до того, що наразі доступ до цих СОР або не контролюється (як у випадку спеціального використання природних рослинних ресурсів в промислових масштабах), або здійснюється на розсуд відповідних органів (як у випадку розміщення паркувальних майданчиків — на розсуд органів місцевого самоврядування; та як у випадку з реалізацією деревини).

ТИПОВІ ПРОБЛЕМИ ТА ЇХ ПРИЧИНИ

ТИПОВІ ПРОБЛЕМИ ДОСТУПУ ДО СПІЛЬНИХ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ ТА ЇХ ПРИЧИНИ

Виділено 9 типових проблем регулювання сфери доступу до СОР та типові причини їх виникнення:

1 **Дискреційний¹ розподіл прав на користування СОР.** В переважній більшості випадків рівний доступ суб'єктів господарювання до СОР не забезпечується через надмірну дискрецію з боку органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Така проблема наявна, зокрема, в таких ринках: рибальства, реклами, телекомунікацій (при виділенні номерного ресурсу), при виділенні мисливських угідь у користування тощо. Причинами дискреційного розподілу прав зазвичай є:

- ◆ прогалини законодавства (відсутність регламентованих порядків погоджувальних процедур, незатвердження типових форм договорів);
- ◆ невідповідність нормативно-правових актів вимогам рамкових законодавчих актів (встановлення плати за ДДХ підзаконним нормативно-правовим актом, самостійне отримання СГ погоджень у процесі отримання основного ДДХ);
- ◆ небажання органів створювати прозоре та зрозуміле регулювання.

2 **Значні фінансові та часові втрати суб'єктів господарювання в процесі набуття прав на користування спільним обмеженим ресурсом.** Надмірні фінансові та часові втрати СГ, пов'язані з наступними причинами:

- ◆ небажання органів збирати та узагальнювати інформацію про наявні спільні обмежені ресурси (наприклад, відсутність інформації про вільні радіочастоти у відкритому доступі, відсутність інформації про водні об'єкти, які можуть бути передані у користування СГ);
- ◆ наявність подвійного регулювання (наприклад, в сфері аквакультури одні й ті самі правовідносини регулюються двома різними НПА, тому СГ перебувають під подвійним адміністративним навантаженням);
- ◆ витребування у СГ документів, не пов'язаних з їх діяльністю (наприклад, в сфері аквакультури, СГ має отримувати ДДХ щодо виду діяльності, яку він не здійснює).

3 **Маніпулювання згодою з боку осіб, які залучені до видачі проміжних інструментів в процесі отримання права доступу до спільного обмеженого ресурсу.** В більшості випадків, отриманню основного інструменту, який надає доступ до спільного обмеженого ресурсу, передують процес отримання проміжних інструментів, таких як погодження, рішення, укладення договорів. Так, **за результатами дослідження встановлено, що в загальному СГ необхідно отримати 67 проміжних інструментів на шляху отримання права на користування СОР.** Однак, зазвичай порядки отримання таких проміжних інструментів не регламентовані, що й призводить до можливості маніпулювання згодою з боку осіб, які залучені до видачі таких проміжних інструментів. Таким чином, причинами даної проблеми, зокрема, є:

- ◆ прогалини законодавства (відсутність порядків дозвільних (погоджувальних) процедур проміжних інструментів).

¹ Дискреція — це вирішення посадовою особою або державним органом будь-якого питання на власний розсуд — <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%80%D0%B5%D1%86%D1%96%D1%8F>

4 **Існування паралельних систем доступу до спільного обмеженого ресурсу.** В деяких випадках законодавством передбачається можливість регулювання одних і тих самих правовідносин у сфері доступу до спільних обмежених ресурсів різними способами, наприклад, в сфері розміщення паркувальних майданчиків у місті Києві. Така варіативність може призводити до корупційних чинників у процесі отримання права на користування СОР. Причинами такої проблеми, зокрема, є:

- ◆ прогалини у законодавстві;
- ◆ колізії у законодавстві.

5 **Складний механізм реалізації прав на користування спільним обмеженим ресурсом.** В багатьох випадках, після отримання основного інструменту, який надає право на користування спільним обмеженим ресурсом, СГ змушені отримувати супутні інструменти державного регулювання, які засвідчують право користування ресурсом та без яких СГ не може приступити до використання такого ресурсу. **За результатами дослідження встановлено, що СГ необхідно отримати 5 супутніх інструментів в процесі отримання права доступу до СОР.** Одночасно, процедура отримання таких супутніх інструментів є складною та недостатньо регламентованою. Прикладом може слугувати, отримання гірничого відводу на користування надрами, отримання висновку щодо ЕМС та дозволу на експлуатацію РЕЗ.

Причинами, зокрема, є:

- ◆ невідповідність нормативно-правових актів рамковим законодавчим актам (наприклад, видача висновку щодо ЕМС і дозволу на експлуатацію РЕЗ здійснюється СГ, який в розумінні Закону про дозвільну систему не є дозвільним органом);
- ◆ прогалини регулювання (наприклад, ситуативне визначення органів, які мають надавати згоду на отримання гірничого відводу).

6 **Відсутність зведеної уніфікованої інформації у відкритому доступі про наявні спільні обмежені ресурси та поточний стан їх використання.** В багатьох випадках при розпорядженні спільним обмеженим ресурсом його власниками не здійснюється:

- ◆ збір інформації щодо наявних та переданих у користування ресурсів,
- ◆ облік спільних обмежених ресурсів (наявних та переданих у користування),

Так, в переважній більшості випадків власниками спільних обмежених ресурсів не ведуться: реєстри та каталоги спільних обмежених ресурсів, не розміщується у загальному, відкритому доступі інформація щодо наявних спільних обмежених ресурсів.

Наприклад, у сфері користування радіочастотним ресурсом для телекомунікаційних потреб актуальна узагальнена інформація про поточний стан розподілу радіочастот відсутня в публічному доступі. Також у сфері аквакультури не здійснюється збирання та узагальнення інформації щодо наявних водних об'єктів для передачі їх у користування СГ.

Причинами такої проблеми, зокрема, є:

- ◆ відсутність у вільному доступі відкритих реєстрів спільних обмежених ресурсів (з відображення поточного стану їх застосування та використання, їх кількісних та якісних характеристик, тощо);
- ◆ небажання компетентних органів збирати та узагальнювати інформацію.

7 Хаотичне надання у користування спільних обмежених ресурсів.

В багатьох випадках, компетентні органи хаотично надають СГ ресурси, витрачаючи, як власні кошти, так і кошти суб'єктів господарювання на пошук ресурсів, які можуть бути передані у користування.

Причинами цього, зокрема, є:

- ◆ відсутність у компетентних органів інформації про наявні та передані у користування спільні обмежені ресурси,
- ◆ не розуміння їх кількості та якості,
- ◆ незастосування належних інструментів регулювання.

Наприклад, у сфері розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів, в переважній більшості випадків, компетентні органи не застосовують належні інструменти регулювання, такі як: зонування розміщення ЗР поза межами населених пунктів або схеми розміщення рекламних засобів поза територією населених пунктів.

8 Незаконне використання (без набуття правових підстав) спільних обмежених ресурсів. Незаконне використання спільних обмежених ресурсів зумовлене такими причинами:

- ◆ відсутність моніторингу,
- ◆ складністю механізмів контролю,
- ◆ відсутність регламентованих порядків отримання дозвільних документів (прогалини законодавства).

Така проблема зустрічається в таких ринках, як: розміщення реклами (як в межах населених пунктів, так і поза ними), спеціальне використання природних рослинних ресурсів, розміщення паркувальних майданчиків.

9 Недостатня кількість спільних обмежених ресурсів, які утворюються в результаті господарської або адміністративної діяльності держави і СГ, для забезпечення потреб населення.

Держава та СГ, в деяких випадках, можуть створювати нові та відновлювати існуючі спільні обмежені ресурси. Наприклад, серед спільних обмежених ресурсів, які держава може самостійно створювати, є такі ресурси, як паркувальні місця та місця для розміщення зовнішньої реклами і тимчасових споруд. Однак, в деяких випадках, державою не забезпечується створення достатньої кількості спільних обмежених ресурсів, як у випадку зі створення паркомісць в місті Києві.

В той же час, держава та СГ можуть відновлювати використані спільні обмежені ресурси, наприклад, збільшувати чисельність природних тваринних ресурсів, насаджувати природні рослинні ресурси, тощо. Однак, в деяких випадках, держава використовує більше ресурсів, ніж відновлює його. Наприклад, показник відтворення лісів складає лише **2,4%** від запланованого показника визначеного в Стратегії державної екологічної політики України (*більш детально Див. Зелену книгу Офісу ефективного регулювання «Ринок деревини»*).

Причинами, зокрема, є:

- ◆ нездійснення планування, прогнозування та моніторингу компетентними органами;
- ◆ недостатній контроль з боку компетентних органів щодо незаконного використання спільних обмежених ресурсів;
- ◆ відсутність бюджетного фінансування на заходи з відновлення та відтворення спільних обмежених ресурсів.

Висновок:

В результаті дослідження існуючих інструментів, що забезпечують СГ доступ до спільних обмежених ресурсів, було встановлено ряд проблем, за рахунок яких рівний доступ СГ до спільних обмежених ресурсів не досягається у 95% випадків.

Так, ціль рівного доступу суб'єктів господарювання не досягається, наприклад:

- ◆ в сфері надрокористування, ціль рівного доступу СГ не досягається, при отриманні спеціального дозволу на користування надрами з метою видобування. Адже, дозвіл лише фіксує раніше набуте СГ право на користування надрами;
- ◆ в сфері нерегулярних і маятникових перевезень пасажирів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні, ціль рівного доступу СГ не досягається, через застосування такого інструменту державного регулювання, як Дозвіл на поїздку територією іноземних держав. Це пов'язано з відсутністю нормативних положень щодо чіткого та прозорого розподілу дозволів;
- ◆ в сфері користування радіочастотним ресурсом для надання телекомунікаційних послуг (за винятком розповсюдження телерадіограм), ціль щодо рівного доступу СГ не досягається, при отриманні ліцензії на користування радіочастотним ресурсом, яка не є останнім документом, що надає право СГ на користування РЧР. Тому, що крім цього інструменту, СГ необхідно отримати дозвіл на експлуатацію РЕЗ та висновок ЕМС;
- ◆ в сфері використання природних рослинних ресурсів у промислових масштабах, ціль рівного доступу СГ не досягається у зв'язку з відсутністю нормативно встановленого порядку надання право на використання природних рослинних ресурсів.

Ціль рівного доступу суб'єктів господарювання досягається, зокрема:

- ◆ в сфері надрокористування, ціль досягається при застосуванні такого інструменту, як Протокол про результати проведеного аукціону з продажу спеціальних дозволів на користування надрами за умови регулярного проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами;
- ◆ в сфері землекористування, ціль щодо рівного доступу суб'єктів господарювання до отримання права на користування земельними ділянками державної та комунальної форми власності для різних потреб досягається за рахунок проведення земельних торгів у формі аукціону;
- ◆ в сфері розміщення паркувальних майданчиків у місті Києві ціль рівного доступу досягається, починаючи з 05 березня 2019 року¹. Розподіл прав на експлуатацію паркувальних майданчиків здійснюється на аукціоні через систему ProZorro.Продажі. В той же час, доцільним залишається закріплення загального порядку надання у користування паркувальних майданчиків.

Таким чином, ціль рівного доступу СГ до спільних обмежених ресурсів досягається умовно, через низку проблем регулювання надання прав на користування спільним обмеженим ресурсом, не застосування процедури

¹ Рішення Київської міської ради «Про вдосконалення системи організації паркувального простору в місті Києві» від 7 лютого 2019 року N 35/6691 — http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/I_docki2.nsf/alldocWWW/AAA1376D11B3524CC22583A8006DFFCF?OpenDocument

аукціону при розподілі прав на користування СОР та закритість або відсутність інформації про вільні та задіяні у користуванні СОР. Це створює додаткові бар'єри для бізнесу, породжує корупційні ризики, призводить до зайвих матеріальних та часових витрат держави та СГ на надання/отримання спільних обмежених ресурсів в користування.

2 | ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ ТА ДОСВІД КРАЇН ЄС

Офіс ефективного регулювання проаналізував акти права ЄС, які Україна має імплементувати за Угодою про асоціацію. Дані акти можна розділити на:

- ◆ ті, що містять положення про регулювання процедури доступу до спільних обмежених ресурсів (наприклад, в сфері міжнародних авіаційних перевезень);
- ◆ ті, що не містять положення стосовно порядку доступу до спільних обмежених ресурсів, однак окреслюють загальні правила поведінки з спільними обмеженими ресурсами.

У разі відсутності актів права ЄС, які регулюють питання доступу до спільних обмежених ресурсів, Офісом ефективного регулювання був проаналізований досвід регулювання доступу до спільного обмеженого ресурсу країн ЄС (*Більш детально з результатами аналізу євроінтеграційних зобов'язань України та вивчення досвіду держав-членів ЄС можна ознайомитись в Додатку №4*).

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ У СФЕРІ ДОСТУПУ ДО СПІЛЬНОГО ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ

Акти права ЄС	Джерела міжнародно-правових зобов'язань у сфері європейської інтеграції	Основні положення актів права ЄС	
Сфера регулювання: ОБ'ЄКТИ ТВАРИННОГО СВІТУ			
Директива № 92/43/ЄС ¹ (дедлайн імплементації відповідно до Угоди про асоціацію – 31 жовтня 2016 року; Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію ² – 20 березня 2018 року)	Додаток XXX до Угоди про асоціацію	Угода про асоціацію не встановлює зобов'язань порядку доступу до природних ресурсів, однак передбачає імплементацію актів права ЄС, які окреслюють природні ресурси, що підлягають охороні від експлуатації, способи такої охорони та визначають деякі питання управління такими ресурсами, встановлюють зобов'язання щодо збереження біорізноманіття та охорони навколишнього природного середовища, а також щодо легального походження продуктів природного середовища, що знаходяться на внутрішньому ринку ЄС	Містять переліки видів рослин, тварин та птахів, які потребують захисту на території ЄС («види, що становлять інтерес для Спільноти»). Щодо видів, які потребують суворого захисту, встановлюються заборони їх отримання в природному ареалі (збирання рослин, вбивство чи відлов тварин), навмисне порушення їх спокою, місць відпочинку та виведення потомства тощо. Для тих видів, щодо яких дозволено здійснювати управління чисельністю, встановлені заборони щодо методів їх отримання — заборони щодо неселективного відстрілу або полювання із використанням транспортних засобів.
Директива № 2009/147/ЄС ³ (дедлайн імплементації відповідно до Угоди про асоціацію – 31 жовтня 2016 року; Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію – 31 грудня 2019 року)	Додаток XXX до Угоди про асоціацію		
Сфера регулювання: ОБ'ЄКТИ РОСЛИННОГО СВІТУ			
Директива № 92/43/ЄС ⁴ (дедлайн імплементації відповідно до Угоди про асоціацію – 31 жовтня 2016 року; Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію – 20 березня 2018 року)	Додаток XXX до Угоди про асоціацію	Угода про асоціацію не встановлює зобов'язань порядку доступу до природних ресурсів, однак передбачає імплементацію актів права ЄС, які окреслюють природні ресурси, що підлягають охороні від експлуатації, способи такої охорони та визначають деякі питання управління такими ресурсами, встановлюють зобов'язання щодо збереження біорізноманіття та охорони навколишнього природного середовища, а також щодо легального походження продуктів природного середовища, що знаходяться на внутрішньому ринку ЄС	Водна рамкова директива (Water Framework Directive, WFD) ⁶ поширюється на внутрішні поверхневі, ґрунтові, перехідні та прибережні води держав-членів ЄС. WFD впроваджує єдину політику управління водними ресурсами за річковими басейнами. А саме, кожна держава-член ЄС повинна прийняти план управління для кожного річкового басейну на своїй території, метою якого має стати досягнення так званого «доброго стану води» (комбінація хімічних та екологічних показників води, зазначених у WFD) ⁷ .
Директива № 2000/60/ЄС ⁵ (дедлайн імплементації відповідно до Угоди про асоціацію – 31 жовтня 2017 року; Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію – 31 жовтня 2020 року)	Додаток XXX до Угоди про асоціацію		
Сфера регулювання: ВОДНІ РЕСУРСИ			
Директива № 2000/60/ЄС ⁵ (дедлайн імплементації відповідно до Угоди про асоціацію – 31 жовтня 2017 року; Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію – 31 жовтня 2020 року)	Додаток XXX до Угоди про асоціацію	Угода про асоціацію не встановлює зобов'язань порядку доступу до природних ресурсів, однак передбачає імплементацію актів права ЄС, які окреслюють природні ресурси, що підлягають охороні від експлуатації, способи такої охорони та визначають деякі питання управління такими ресурсами, встановлюють зобов'язання щодо збереження біорізноманіття та охорони навколишнього природного середовища, а також щодо легального походження продуктів природного середовища, що знаходяться на внутрішньому ринку ЄС	Угода передбачає, що метою співпраці між Україною та ЄС є забезпечення впровадження політики <i>сталого рибальства</i> , яка ґрунтується на пріоритетних напрямках acquis ЄС у цій сфері, зокрема тих, що стосуються контролю та перевірок рибальської діяльності.
	Окрема глава Угоди присвячена питанням політики у галузі рибальства та морської політики, але відсутній конкретний перелік законодавства для імплементації в цій сфері		

¹ Директива № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни

² План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106

³ Директива № 2009/147/ЄС про захист диких птахів

⁴ Директива № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни

⁵ Директива № 2000/60/ЄС про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері водної політики

⁶ Ст. 2 Директива № 2000/60/ЄС

⁷ Див. Додаток 5

⁸ Глава 18 Розділу V Угоди про асоціації

Акти права ЄС	Джерела міжнародно-правових зобов'язань у сфері європейської інтеграції	Основні положення актів права ЄС
<i>Сфера регулювання: ЛІСОВІ РЕСУРСИ</i>		
Регламент № 995/2010 про деревину (EU Timber Regulation ¹)	Відсутні зобов'язання щодо імплементації	Метою Регламенту є боротьба з незаконною вирубкою лісів. Тільки легально здобута деревина та продукти з неї можуть продаватися на внутрішньому ринку ЄС. Основним механізмом для боротьби з продажем незаконно вирубанної деревини є обов'язок оператора ринку провести аудит (due diligence) при першому розміщенні товару на ринку ЄС. Означає, що оператор управляє ризиками, пов'язаними з можливістю потрапляння нелегальної деревини на ринок ЄС.
<i>Сфера регулювання: НАДРА</i>		
Директива 94/22/ЄС про надра ² (дедлайн імплементації відповідно до: Угоди про асоціацію — до 1 листопада 2017 року; Плану заходів ³ , яким передбачено необхідність внесення змін до Кодексу про надра, прийняття нового порядку надання надр у користування та інш., — до 31 жовтня 2019 р.)	Додаток XXVII до Угоди про асоціацію	На рівні законодавства ЄС питання користування надрами регулюється в частині надання дозволів на розвідку та користування вуглеводнями. Угодою про асоціацію та Директивою 94/22/ЄС про надра передбачено: <ul style="list-style-type: none"> ● право держави самостійно визначати ділянки, на яких дозволяється здійснення діяльності з розвідки та видобування вуглеводнів; ● недискримінаційний доступ до користування вуглеводнями для всіх, у тому числі «іноземних», суб'єктів господарювання, що відповідають необхідним для провадження такої діяльності критеріям; ● необхідність впровадження відкритої для участі всіх заінтересованих суб'єктів господарювання дозвільної процедури (строк для подання заявок повинен бути не менше ніж 90 днів); ● критерії визначення переможця.
	Стаття 381 Угоди про асоціацію (перелік актів для імплементації відсутній)	Угода передбачає, що Сторони розвивають та поглиблюють співробітництво у сфері видобувної промисловості та металургії з метою сприяння взаєморозумінню, покращенню умов для підприємництва, обміну інформацією та співробітництва щодо неенергетичних аспектів згаданих сфер, пов'язаних, зокрема, з видобутком руд металів та промислових мінералів.
Директива 2009/54/ЄС про природні мінеральні води ⁴ (в Угоді про асоціацію вказаний акт ЄС відсутній)	В Угоді про асоціацію зобов'язання щодо вказаного акта відсутні	Відповідно до Директиви 2009/54/ЄС про природні мінеральні води природними мінеральними водами вважаються лише ті, щодо яких компетентним органом підтверджено відповідність законодавчо встановленим вимогам та щодо яких проводяться регулярні перевірки дотримання вимог законодавства. Розробка родовища природної мінеральної води повинна супроводжуватися дозволом відповідального органу держави, в якій вода видобувається. Такий дозвіл надається за умови відповідності води законодавчо встановленим вимогам.

¹ Регламент (ЄС) Європейського Парламенту та Ради № 995/2010 від 20 жовтня 2010 року, що встановлює зобов'язання операторів, які розміщують на ринку деревину та продукцію з деревини

² Директива 94/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 1994 року щодо умов надання та використання дозволів на пошук, розвідку та виробництво вуглеводнів

³ Пункт 1765 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106

⁴ Директива 2009/54/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 18 липня 2009 року про видобування та торгівлю природними мінеральними водами

Акти права ЄС	Джерела міжнародно-правових зобов'язань у сфері європейської інтеграції	Основні положення актів права ЄС
<i>Сфера регулювання: ТЕХНІЧНО ОБМЕЖЕНІ РЕСУРСИ</i>		
<p>Рамкова Директива 2002/21/ЄС¹ (дедлайн імплементації відповідно до: Угоди про асоціацію — до 31 грудня 2019; Плану заходів², яким передбачено внесення змін до Закону України «Про телекомунікації» та інші заходи, — до 31 грудня 2019)</p>		<p>Угодою про асоціацію та Директивою 2002/21/ЄС передбачається, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● передбачається необхідність забезпечення ефективного управління радіочастотами для електронних комунікаційних послуг на національному рівні, національними планами нумерації, а також здійснення контролю за наданням прав на використання номерних ресурсів на основі критеріїв об'єктивності, прозорості, недискримінації та пропорційності; ● національні регулятори сприяють конкуренції у наданні електронних комунікаційних мереж, послуг та пов'язаних об'єктів та послуг, зокрема забезпечуючи максимальну вигоду з точки зору вибору, ціни та якості для користувачів, включаючи користувачів з обмеженими можливостями, людей похилого віку, людей з особливими соціальними потребами; відсутність спотворення та обмеження конкуренції у сфері електронних комунікацій, включаючи передачу контенту та інше; компетентні національні органи повинні діяти на основі простих, дієвих, прозорих та відкритих для громадськості процедур, без дискримінації та зволікань, розглядаючи заявки постачальників електронних комунікаційних мереж про надання права на встановлення обладнання над, під або всередині об'єктів, що належить на праві власності іншим особам. У будь-якому разі, національні компетентні органи повинні прийняти рішення протягом 6 місяців та дотримуватися принципу прозорості та недискримінації в частині вимог, які додаються до таких прав.
<p>Директива про авторизацію 2002/20/ЄС⁴ (дедлайн імплементації відповідно до: Угоди про асоціацію — до 31 грудня 2019; Плану заходів⁵, яким передбачено розроблення законопроекту щодо запровадження процедури надання загальної авторизації у сфері телекомунікаційних послуг та обмеження видачі індивідуальних ліцензій, — до 31 грудня 2019)</p>	<p>Статті 115-124, 391-394 Угоди про асоціацію та Додаток XVII (Доповнення XVII-3) до Угоди про асоціацію³</p>	<p>Директивою 2002/20/ЄС встановлено такі підходи до надання прав на використання радіочастот та номерів:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● сприяння використанню радіочастотних та номерних ресурсів на підставі «загальної авторизації»⁶. Така авторизація поширюється на всі електронні комунікаційні мережі та послуги та передбачає подання повідомлення про наміри заінтересованим суб'єктом до національного регулятора з метою внесення його до реєстру; ● з метою: уникнення шкідливого втручання; забезпечення технічної якості послуги; забезпечення ефективного використання радіочастотного спектру; досягнення інших цілей загального інтересу може бути прийнято рішення про надання «індивідуальних прав» на використання радіочастотного та/або номерного ресурсів за заявою суб'єкта господарювання⁷; у випадках перевищення попиту на радіочастоти певного діапазону над їх наявністю, а також стосовно номерів виключного економічного інтересу застосовуються конкурентні або порівняльні процедури для їх розподілу зі застосуванням об'єктивних, прозорих, недискримінаційних та пропорційних критеріїв⁸. <p>Такий підхід не застосовується у випадках призначення радіочастот безпосередньо постачальникам мереж або електронних комунікаційних послуг або суб'єктам господарювання, які використовують ці мережі або послуги. Такі суб'єкти можуть бути постачальниками контенту на радіо або телебаченні. Без порушення особливих критеріїв та процедур, схвалених державами-членами для надання прав постачальникам контенту на радіо або телебаченні на використання радіочастот, за дотримання завдань загального інтересу, процедура для призначення радіочастот має у будь-якому разі бути об'єктивною, прозорою, недискримінаційною та пропорційною.⁹</p>

1 Директива 2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про єдину нормативно-правову базу для електронних комунікаційних мереж та послуг (Рамкова Директива)

2 Пункт 1918-1921 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106

3 Окрім зазначених у таблиці актів права ЄС, які підлягають імплементації, також згідно Угоди про асоціацію імплементації підлягають: Директива 2002/19/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про доступ до, та з'єднання з, електронних комунікаційних мереж та відповідного оснащення (Директива Доступу), Директива 2002/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про універсальні послуги та права користувачів стосовно електронних комунікаційних мереж та послуг (Директива Універсальних Послуг)

4 Директива 2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про авторизацію електронних комунікаційних мереж та послуг (Директива про авторизацію)

5 Пункт 1924 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106

6 Частина перша статті 5 Директиви 2002/20/ЄС

7 Частина перша та друга статті 5 Директиви 2002/20/ЄС

8 Пункт 22 Преамбули, частина четверта статті 5, стаття 7 до Директиви 2002/20/ЄС

9 Пункт 12 Преамбули та абзац другий частини другої статті 5 Директиви 2002/20/ЄС

Акти права ЄС	Джерела міжнародно-правових зобов'язань у сфері європейської інтеграції	Основні положення актів права ЄС
<p>Рішення 676/2002/ЄС¹ (дедлайн імплементації відповідно до: Угоди про асоціацію — до 31 грудня 2019; Плану заходів², яким передбачено необхідність затвердження політики та принципів регулювання спектра радіочастот відповідно до права ЄС, внесення змін до Закону України «Про радіочастотний ресурс» — до 31 грудня 2019)</p>		<p>Рішення 676/2002/ЄС спрямоване на координацію політики стосовно доступності радіочастотного спектру та технічних умов для їх ефективного використання. Це стосується питання розподілу радіочастот та частот безпровідного зв'язку. З цією метою передбачається оприлюднення та оновлення державами інформації про розподіл їх радіочастот, права, умови, процедури, тарифи та збори, що стосуються використання радіочастотного спектру.</p>
<p>Сфера регулювання: МАРШРУТИ (ЗАЛІЗНИЧНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ)</p>		
<p>Директива Європейського Парламенту та Ради № 2012/34/ЄС³ (дедлайн імплементації відповідно до Угоди про асоціацію та Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію – 31 жовтня 2022 року)</p>	<p>Додаток XXXII до Угоди про асоціацію Директива 2012/34/ЄС була прийнята замість скасованої Директиви Ради № 91/440/ЄЕС від 29 липня 1991 року та замість скасованої Директиви Європейського Парламенту і Ради 2001/14/ЄС від 26 лютого 2001 року, імплементація яких передбачена Додатком XXXII до Угоди про асоціацію.</p>	<p>В Європейському Союзі право здійснювати залізничні перевезення пасажирів та вантажів мають, як державні, так і приватні підприємства, що отримали ліцензію відповідно до вимог Директиви № 2012/34/ЄС. Водночас ліцензія сама по собі не дає її власнику право доступу до залізничної інфраструктури, розподіл якої здійснюється Уповноваженим оператором інфраструктури на чесній та недискримінаційній основі. Надані заявнику потужності не можуть бути передані іншому суб'єкту господарювання або підлягати продажу. Уповноважений оператор інфраструктури повинен по можливості задовольняти усі запити на інфраструктурну потужність. У разі неможливості усунення перевантаження інфраструктурної потужності уповноважений оператор інфраструктури може застосувати критерії пріоритетності для розподілу потужності. Усі процедури та критерії пріоритетності повинні бути визначені у Регламенті мережі.</p>
<p>Регламентом Комісії (ЄС) № 2016/545⁴</p>	<p>Прямі зобов'язання — відсутні</p>	<p>Регламентом Комісії (ЄС) № 2016/545 встановлюються детальні правила укладання рамкових договорів з розподілу інфраструктурної потужності.</p>

¹ Рішення 676/2002/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про нормативно-правову базу щодо політики стосовно спектра радіочастот в Європейській Спільноті

² Пункт 1928 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106

³ Директива Європейського Парламенту та Ради № 2012/34/ЄС від 21 листопада 2012 року про встановлення єдиної європейської залізничної зони Строк імплементації – до 31 жовтня 2022 року.

Посилання на текст Директиви 2012/34/ЄС <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02012L0034-20171204>

⁴ Імплементація в законодавство України Регламенту 2016/545 від 7 квітня 2016 року про процедури та критерії, що застосовуються до договорів з розподілу інфраструктурної потужності прямо не передбачена Угодою про асоціацію, однак необхідність імплементації Регламенту 2016/545 опосередковано виникає внаслідок існуючих зобов'язань щодо імплементації Директиви 2012/34/ЄС.

Посилання на текст Регламенту 2016/545 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32016R0545>

Акти права ЄС	Джерела міжнародно-правових зобов'язань у сфері європейської інтеграції	Основні положення актів права ЄС
<i>Сфера регулювання: МАРШРУТИ (ПОВІТРЯНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ)</i>		
Регламент Європейського Парламенту та Ради №1008/2008 ¹	Передбачена проектом Угоди про Спільний авіаційний простір	Доступ до повітряних маршрутів мають всі перевізники, які отримали ліцензію на повітряні перевезення. Держави-члени після консультації із заінтересованими сторонами (включаючи авіаперевізників відповідних аеропортів) та без дискримінації на основі реєстрації діяльності компанії у певній державі або на основі найменування компанії можуть запроваджувати регулювання для розподілу повітряних маршрутів між аеропортами одного міста. Запровадження регулювання розподілу повітряних маршрутів або зміна існуючих правил розподілу здійснюється державами-членами лише за погодженням з Європейською Комісією.
Регламент Ради (ЄЕС) № 95/93 ²	Передбачена проектом Угоди про Спільний авіаційний простір	Регламент Ради (ЄЕС) № 95/93 врегульовує питання розподілу слотів в аеропортах. Координатор аеропорту створює пул слотів, доступних для розподілу, які визначаються двічі на рік. За заявкою перевізників їм із пулу слотів розподіляються слоти у вигляді дозволу на використання інфраструктури аеропорту для зльоту та посадки протягом певного періоду часу. Після закінчення строку дія слоти повертаються до пулу слотів. При цьому ті авіаперевізники, які використали мінімум 80% розподілених для них слотів протягом попереднього періоду, мають право на збереження цих же слотів і в наступному періоді. У разі неможливості задовольнити усі заявки діють критерії пріоритетності (наприклад, регулярність перевезень). Якщо немає можливості задовольнити заявку на розподіл слоту, то координатор повідомляє авіаперевізника про підстави відмови та вказує альтернативний найближчий до заявленого слот
<i>Сфера регулювання: МАРШРУТИ (МІЖНАРОДНІ АВТОБУСНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ)</i>		
Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1073/2009 ³	Відсутні зобов'язання щодо імплементації	Для здійснення діяльності міжнародних автобусних перевезень необхідно отримати ліцензію Співтовариства, яка видається уповноваженим органом держави-члена на строк до 10 років, що може бути поновлений. Крім того, для здійснення регулярних перевезень необхідно отримати дозвіл, в якому визначаються тип перевезення, маршрут, графік маршруту та зупинки, а також строк дії дозволу (не більше 5 років). Метою дозвільної процедури є перевірка дотримання перевізником технічних вимог та спроможності здійснювати перевезення. Той факт, що перевізник пропонує нижчу ціну на ринку порівняно з іншими перевізниками або факт обслуговування маршруту іншим перевізником не може бути підставою для відмови у видачі дозволу.
<i>Сфера регулювання: МАРШРУТИ (МІСЬКІ, РЕГІОНАЛЬНІ ТА МІЖРЕГІОНАЛЬНІ АВТОБУСНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ)</i>		
Правила щодо міських, регіональних та міжрегіональних автобусних перевезень пасажирів визначаються самими державами-членами. Таким чином, Офісом було зосереджено увагу на досвіді європейських країн щодо регулювання даних питань.		

¹ Регламент Європейського Парламенту та Ради №1008/2008 від 24 вересня 2008 року про спільні правила надання повітряних послуг у Співтоваристві. Необхідність імплементації Регламенту 1008/2008 передбачена проектом Угоди про Спільний авіаційний простір, яка має бути укладена відповідно до Угоди про асоціацію

² Регламент Ради (ЄЕС) № 95/93 від 18 січня 1993 року про спільні правила розподілу слотів в аеропортах Співтовариства. Необхідність імплементації Регламенту 95/93 передбачена проектом Угоди про Спільний авіаційний простір, яка має бути укладена відповідно до Угоди про асоціацію

³ Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1073/2009 від 21 жовтня 2009 року про спільні правила доступу до міжнародного ринку автобусних перевезень.
Посилання на текст Регламенту 1073/2009 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1536074332168&uri=CELEX:32009R1073>

Акти права ЄС	Джерела міжнародно-правових зобов'язань у сфері європейської інтеграції	Основні положення актів права ЄС	
<i>Сфера регулювання: МАРШРУТИ (ВНУТРІШНІ ВОДНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ)</i>			
Регламент Ради (ЄС) № 1356/96 від 8 липня 1996 року ¹	Відсутні зобов'язання щодо імплементації	Перевезення внутрішніми водними шляхами залежать від режиму навігації, встановленого для кожної окремої річки, а також від того, чи річка має міжнародний статус чи ні	Будь-якому перевізнику внутрішніми водними шляхами (що здійснює перевезення між державами-членами) дозволяється здійснювати перевезення без дискримінації на підставі національної приналежності або місця заснування, за умови що цей перевізник: заснований відповідно до законодавства держав-членів; держава-член надала йому право здійснювати міжнародні перевезення вантажів та пасажирів внутрішніми водними шляхами; використовує для перевезень судна, що зареєстровані у державі-члені, а за відсутності реєстрації — має сертифікат належності до флоту держави-члена.
Директива Ради № 87/540 ² <i>дедлайн імплементації відповідно до Угоди про асоціацію — 31 жовтня 2017 року; відповідно до Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію — 20 березня 2018 року</i>	Додаток XXXII до Угоди про асоціацію		Для отримання права здійснювати діяльність із перевезення вантажів національними та міжнародними внутрішніми водними шляхами необхідно виконати вимоги, передбачені Директивою Ради № 87/540 від 9 листопада 1987 року ЄЕС про доступ до перевезення вантажів водними шляхами для національного та міжнародного транспорту і про взаємне визнання дипломів, сертифікатів та інших офіційних посвідчень кваліфікаційного рівня для провадження такої діяльності, Директивою Європейського Парламенту та Ради № 2006/87/ від 12 грудня 2006 року, що встановлює технічні вимоги до суден на внутрішніх водних шляхах.
Директива Європейського Парламенту та Ради № 2006/87 ³	Додаток XXXII до Угоди про асоціацію		Директива спрямована на обмеження застосування ротаційних систем фрахтування і запровадження вільних ринкових умов.
Директива Ради № 96/75/ЄС ⁴ <i>дедлайн імплементації відповідно до Угоди про асоціацію та Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію — 31 жовтня 2019 року</i>	Додаток XXXII до Угоди про асоціацію		

¹ Регламент Ради (ЄС) № 1356/96 від 8 липня 1996 року про спільні правила, що застосовуються до транспортування вантажів або пасажирів внутрішніми водними шляхами між державами-членами.

Посилання на текст Регламенту 1073/2009 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31996R1356>

² Директива Ради № 87/540 від 9 листопада 1987 року ЄЕС про доступ до перевезення вантажів водними шляхами для національного та міжнародного транспорту і про взаємне визнання дипломів, сертифікатів та інших офіційних посвідчень кваліфікаційного рівня для провадження такої діяльності

Посилання на текст Директиви № 87/540 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A31987L0540>

³ Директива Європейського Парламенту та Ради № 2006/87/ від 12 грудня 2006 року, що встановлює технічні вимоги до суден на внутрішніх водних шляхах.

Посилання на текст Директиви № 2006/87/ЄС <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1537172653754&uri=CELEX:32006L0087>

⁴ Директива Ради № 96/75/ЄС про системи фрахтування та ціноутворення на національному та міжнародному внутрішньому водному транспорті Співтовариства.

Посилання на текст Директиви № 96/75 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A31996L0075>

Акти права ЄС	Джерела міжнародно-правових зобов'язань у сфері європейської інтеграції	Основні положення актів права ЄС	
<i>Сфера регулювання: МАРШРУТИ (ПЕРЕВЕЗЕННЯ МОРЕМ)</i>			
Регламент Ради (ЄЕС) № 3577/92 ¹	Відсутні зобов'язання щодо імплементації	Статтю 135 «Міжнародний морський транспорт» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС визначено, що Сторони ефективно застосовують принципи необмеженого доступу до міжнародних морських ринків та торгівлі на комерційній та недискримінаційній основі	Ринок перевезень пасажирів морем в ЄС базується на принципі свободи надання доступу до перевезень морем. У разі, якщо судновласники, судна яких зареєстровані у державах-членах, виконують усі вимоги для здійснення морських перевезень пасажирів, то до них застосовується принцип свободи надання послуг з морських перевезень в рамках однієї держави-члена (морський каботаж).
Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 2017/352 ²	Відсутні зобов'язання щодо імплементації		Зазначений регламент встановлює вимоги до суб'єктів господарювання, виконання яких необхідне для отримання доступу до ринку надання портових послуг в морських портах, а також підстави, за яких такий доступ може бути обмежений.
<i>Сфера регулювання: ЗЕМЛІ ЗАГАЛЬНОГО ПРОСТОРУ</i>			
Відсутні євроінтеграційні зобов'язання щодо імплементації актів права ЄС у цій сфері. Таким чином, Офісом було зосереджено увагу на досвіді європейських країн щодо регулювання даних питань.			

Таким чином, встановленими відповідно до Угоди про асоціацію зобов'язаннями передбачається, що доступ до спільних обмежених ресурсів має бути здійснений на прозорій, чесній, недискримінаційній основі. В деяких випадках зобов'язаннями конкретизується орган, який має бути відповідальним за розподілення спільного обмеженого ресурсу; строки видачі дозвільних документів на право користування спільними обмеженими ресурсами; тип документів дозвільного характеру, за допомогою яких здійснюється доступ до спільних обмежених ресурсів; ресурси, які мають підлягати охороні та захисту з боку держав-членів, тощо. Всі ці аспекти впливають на вибір процедур, за допомогою яких регламентується доступ до спільних обмежених ресурсів, та мають бути враховані Україною у національному законодавстві.

¹ Регламент Ради (ЄЕС) № 3577/92 від 7 грудня 1992 року про застосування принципу свободи надання послуг в сфері морських перевезень у межах держав-членів (морський каботаж). Посилання на текст Регламенту 3577/92 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:01992R3577-20130701>

² Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 2017/352, що встановлює рамки для надання портових послуг та спільні правила щодо фінансової прозорості портів. Посилання на текст Регламенту 2017/352 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32017R0352>

3 | ПРОПОЗИЦІЇ

3.1

МОДЕЛЬ ЕФЕКТИВНОГО ДОСТУПУ ДО СПІЛЬНИХ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ

З метою створення ефективної системи доступу до СОР, державна політика у даній сфері має бути спрямована на:

1) Забезпечення рівного доступу до СОР:

- ◆ на рівних та прозорих умовах, через проведення процедур аукціону;
- ◆ через механізми обліку кількості та обсягу:
 - всіх наявних спільних обмежених ресурсів;
 - ресурсів, які передані у користування/власність суб'єктів господарювання;
 - ресурсів, які можуть бути надані в користування/власність СГ в подальшому;
- ◆ шляхом обрання СГ, який буде:
 - найбезпечніше використовувати СОР;
 - створювати найкращі умови для відтворення СОР;
 - застосовувати найощадливіше, найсучасніше обладнання під час використання СОР.

2) Виконання євроінтеграційних зобов'язань України в рамках імплементації Угоди про асоціацію.

- ◆ Встановленими відповідно до Угоди про асоціацію зобов'язаннями передбачається, що доступ до СОР має бути:
 - здійснений на прозорій, чесній, недискримінаційній основі;
 - враховані аспекти, що впливають на вибір процедур, за допомогою яких регламентується доступ до СОР.

Зазначена модель має передбачати такі компоненти:

- 1) Створення електронних, відкритих, повних та вичерпних інформаційних баз даних (реєстрів, кадастрів, каталогів, тощо) про наявні СОР, з їх кількісними та якісними показниками.
- 2) Розподіл СОР через єдиний, конкурентний, прозорий механізм, що забезпечує рівність СГ при доступі до ресурсу — аукціон.

Конкурентний та прозорий механізм розподілу СОР має включати в себе:

- ◆ Самостійну підготовку органами влади (без залучення СГ) усіх необхідних документів, в тому числі, погодження з іншими органами питання про надання СОР у користування.
- ◆ Електронну, відкриту форму продажу СГ права на користування СОР — електронний аукціон.
- ◆ Обов'язкове визначення в законодавчому полі чітких критеріїв для обрання переможців та виключного переліку вимог, якому мають відповідати претенденти на СОР. Такими критеріями має бути не лише ціна, а й спроможність СГ раціонально, безпечно та ощадливо використовувати СОР, застосовувати найсучасніше обладнання під час використання СОР та здійснювати заходи з відновлення і відтворення СОР, тощо.
- ◆ Забезпечення публічності процедур проведення відбору переможців шляхом повідомлення ЗМІ, громадськості про результати проведеного відбору.

- 3 Скасування зайвих інструментів державного регулювання, які лише фіксують раніше набуте СГ право на користування СОР.
- 4 Створення електронних, публічних, уніфікованих реєстрів прийнятих компетентними органами рішень щодо надання права на користування СОР.
- 5 Застосування СГ заходів щодо відтворення та відновлення СОР, в тому числі у разі необхідності приведення навколишнього природного середовища у стан, який існував до користування СОР (наприклад, здійснення рекультивації землі після видобування корисних копалин).
- 6 Проведення процедур щодо надання СГ прав на користування СОР за рахунок компетентних органів, які ініціюють надання їх у користування (здійснення такими органами збір необхідної документації, погоджень, тощо. Обов'язки щодо відшкодування витрат, понесених компетентними органами, здійснюється за рахунок переможців, що отримали право на СОР.
- 7 Тип процедури розподілу СОР (аукціон) в законодавстві України необхідно закріплювати на рівні Законів, а конкретну модель проведення аукціону — на рівні підзаконного нормативно-правового акту. У разі необхідності, наприклад, при зміні кон'юнктури ринку, це дозволить динамічно вносити зміни в законодавство та змінювати модель проведення аукціону.

Щодо електронної, відкритої форми продажу СГ права на користування СОР

Електронний аукціон — процес визначення на конкурентних засадах переможця електронного аукціону — суб'єкта господарювання, що отримує право доступу до СОР, який у ході торгів запропонував максимальну ціну за СОР.

Принципи електронного аукціону:

- ◆ добросовісна конкуренція серед учасників;
- ◆ відкритість та прозорість під час проведення електронних аукціонів;
- ◆ недискримінація учасників;
- ◆ об'єктивна та неупереджена оцінка пропозицій учасників;
- ◆ запобігання корупційним діям, бездіяльності та зловживанням.

Основні ознаки електронного аукціону:

- ◆ Ціна є пріоритетом.
- ◆ До учасників аукціону можуть встановлюватись як загальні, так і спеціальні вимоги.
- ◆ Виключення дискреції.
- ◆ Є загальнодоступною та гарантує недискримінацію, рівні права під час реєстрації всім заінтересованим особам та рівний доступ до інформації всім особам, обмін і збереження інформації та документів.
- ◆ Гарантує непорушність даних про учасників і їхні пропозиції під час проведення процедури аукціону та їх конфіденційність до моменту розкриття пропозицій.

На сьогодні в Україні вже створено доступну, багатофункціональну та потужну платформу, яка здатна забезпечити в повному обсязі потреби держави в проведенні відкритих торгів. Такою платформою є **електронна торгова система Prozorro. Продажі ЦБД2 (ETC)** — дворівнева інформаційно-телекомунікаційна система, що складається з центральної бази даних та електронних майданчиків, які взаємодіють через інтерфейс програмування додатків, який надається у вигляді коду з відкритим доступом та визначає функціональність електронної торгової системи. Ця електронна торгова система забезпечує можливість створення, розміщення, оприлюднення та обмін інформацією і документами в електронному вигляді, необхідними для проведення електронних аукціонів, є загальнодоступною та гарантує відсутність дискримінації та рівні права під час реєстрації всім заінтересованим особам та рівний доступ до інформації всім особам.

Застосування запропонованої моделі дозволить:

- ◆ Зменшити адміністративне навантаження на СГ;
- ◆ Надавати СГ СОР за найвигіднішою ціною;
- ◆ Прискорити заходи з відновлення та відтворення СОР;
- ◆ Покращити навколишнє природне середовище, шляхом обрання СГ, який запропонує найсучасніше та найбезпечніше обладнання під час здійснення ним користування СОР. Наприклад, здійснення СГ очищення стічних вод та їх знезараження за допомогою найновіших методів та устаткування при використанні СОР;
- ◆ Викорінити дискреційні елементи при наданні прав на СОР та корупційні чинники;
- ◆ Розширити конкуренцію та забезпечити внутрішній ринок якісною продукцією і різноманітним асортиментом;
- ◆ Зменшити матеріальні та часові витрати суб'єктів господарювання на започаткування бізнесу;
- ◆ Залучити іноземні інвестиції, збільшити експортний потенціал України.

ВИДИ АУКЦІОНІВ

Аукціони поділяються залежно від порядку їх організації на:

- 1) Примусовий, який проводиться за ініціативою органів державної влади, місцевого самоврядування та правоохоронних органів (його проводять, зокрема, з метою реалізації конфіскованих товарів, заставленого майна).
- 2) Добровільний, який проводиться за ініціативою власника товару, що бажає його продати.
- 3) Закритий, що передбачає одночасну підготовку всіма покупцями пропозицій щодо ціни товару в запечатаному конверті. Товар отримує той покупець, хто запропонував найвищу ціну.
- 4) Відкритий, що передбачає подання покупцями відкритих цінових пропозицій.
- 5) Голландський аукціон, який проводиться шляхом зниження ціни.

Для застосування голландського аукціону можна визначити **два** критерія:

- ◆ необхідність продажу швидкопсувного товару;
- ◆ необхідність продажу товару в умовах, коли неможливо одразу визначити ціну для продажу.

Такими товарами можуть бути квіти, молочні продукти, якість яких знижується щогодини, тому продаж їх на аукціоні із зниженням ціни дозволяє продати максимальну кількість таких швидкопсувних товарів за досить короткостроковий період. Під час проведення Голландського аукціону стартова вартість продукції поступово знижується до тих пір, поки один з його учасників не погодиться придбати товар за запропонованою ціною, отже, неможливо одразу визначити ціну для продажу.

- 6) Англійський аукціон, який проводиться шляхом підвищення ціни.

Для застосування англійського аукціону можна визначити **два** критерія:

- ◆ необхідність продажу обмеженого переліку товару;
- ◆ необхідність продажу товару в умовах, коли попит переважає пропозицію на ринку.

При такому аукціоні торги починаються з оголошення мінімальної ціни, встановленої продавцем товару. Кожний покупець, що має на меті набути товар шляхом придбання його на Англійському аукціоні, пропонує надбавку до оголошеної продавцем мінімальної ціни товару. Торги тривають до відсутності чергового підвищення покупцями ціни.

На англійському аукціоні метою продавця є продаж його товару за максимально вигідною ціною. Ціна на товар, що продається на Англійському аукціоні, підвищується протягом його проведення крок за кроком, і, за час проведення торгів, може піднятися в декілька разів від реальної вартості такого товару. Отже, Англійський аукціон проводиться у випадках, коли попит переважає пропозицію.

Англійський аукціон частіше за все використовується для збуту порівняно обмеженого переліку товарів, коли бажаючих їх придбати більше, ніж кількість самого товару. Під час проведення Англійського аукціону придбаваються, зокрема, право на користування корисними копалинами, хутро, предмети антикваріату, художні вироби тощо.

КРИТЕРІЇ ВИБОРУ МОДЕЛЕЙ АУКЦІОНІВ

- 1 > Відкритість ринку.
- 2 > Кількість гравців на ринку.
- 3 > Можливість змови гравців.
- 4 > Обсяг пропонованого СОР.
- 5 > Простота та легкість доступу гравців до участі в аукціоні.
- 6 > Необхідність встановлення спеціальних вимог до учасників та переможців.
- 7 > Інформаційна асиметрія (додаткові факти про об'єкт продажу на аукціоні доступні лише окремим гравцям).
- 8 > Ризик розкриття інформації.

Слід зазначити, що найбільш прийнятною на сьогодні моделлю для продажу спільних обмежених ресурсів, які розглядались нами в цій Зеленій книзі, є модель проведення Англійського аукціону.

Вид Англійського аукціону відповідає меті створення умов для відкритого та рівного доступу громадян до СОР. Досягти даної мети в повному обсязі дозволяє проведення англійських аукціонів через електронну торгову систему Prozorro. Продажі.

Критерії вибору моделі аукціону є динамічними та мінливими, а тому конкретну модель проведення аукціону в законодавстві України необхідно закріплювати на рівні підзаконного нормативно-правового акту. Це дозволить, у разі зміни, наприклад, кількості гравців на ринку, обсягу пропонованого СОР, вчасно і швидко вносити зміни в законодавство та змінювати модель проведення аукціону.

ОСНОВНІ БАР'ЄРИ ТА ЗАПРОПОНОВАНІ ПРОЦЕДУРИ

ЗАПРОПОНОВАНІ ПРОЦЕДУРИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ СПІЛЬНИХ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ

Спільні обмежені ресурси (вид діяльності)	Запропонована процедура
Користування надрами	англійський аукціон
Морське/прісноводне рибництво (аквакультура)	електронний аукціон
Морське/прісноводне рибництво (аквакультура), вселення водних біоресурсів	електронний аукціон
Морське/ прісноводне рибальство	електронний аукціон
Надання телекомунікаційних послуг, за винятком розповсюдження телерадіопрограм, з використанням радіочастотного ресурсу	електронний аукціон
Діяльність у сфері телекомунікацій, пов'язана з використанням номерного ресурсу	електронний аукціон для розподілу скороченого номерного ресурсу
Розповсюдження телерадіопрограм з використанням радіочастотного ресурсу	електронний аукціон
Користування земельними ділянками для різних потреб	англійський аукціон
Розміщення зовнішньої реклами у межах населених пунктів	англійський аукціон
Розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів	англійський аукціон
Розміщення паркувальних майданчиків	англійський аукціон
Розміщення тимчасових споруд	англійський аукціон
Внутрішні перевезення пасажирів автомобільним транспортом	електронний аукціон
Перевезення вантажів автомобільним транспортом територією іноземних держав	залишити існуючий порядок
Перевезення вантажів, пасажирів та багажу річковим транспортом	Прийняти спеціальний закон з питань функціонування внутрішнього водного транспорту, забезпечивши принцип вільного судноплавства для будь-якого перевізника, за умови дотримання ним технічних вимог і права на здійснення перевезень внутрішніми водними шляхами
Перевезення пасажирів та вантажу морським транспортом	залишити існуючий порядок, удосконалити процедуру
Перевезення пасажирів, багажу, вантажу або пошти, яке здійснюється повітряним судном	залишити існуючий порядок, удосконалити процедуру
Перевезення вантажів залізничним транспортом (оренда вантажних вагонів)	електронний аукціон
Довгострокове користування лісами - оренда лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, проведення науково-дослідних робіт	електронний аукціон
Короткострокове користування лісами - заготівля другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань, використання корисних властивостей лісів на умовах короткострокового тимчасового користування	електронний аукціон
Спеціальне використання природних рослинних ресурсів (збирання лікарських рослин, заготівля кори, лубу, деревної зелені, деревних соків, тощо)	на даному етапі застосування аукціонів не є доцільним
Користування мисливськими угіддями для ведення мисливського господарства	електронний аукціон

НАБУТТЯ НАДР В КОРИСТУВАННЯ

Основні бар'єри:

1) Недостатня гласність та відкритість процесу надання надр в користування без проведення аукціонів.

При наданні спеціальних дозволів на геологічне вивчення; геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислому розробку родовищ корисних копалин, без проведення аукціону не передбачено залучення громадськості до роботи Комісії з питань надрокористування, яка аналізує подані СГ документи для отримання надр в користування, надає пропозиції та рекомендації Голові Держгеонадр щодо надання дозволів на користування надрами. Також, у відкритому доступі відсутня інформація щодо складу Комісії з питань надрокористування.

2) Спрощений спосіб отримання корисних копалин місцевого значення в користування.

Так, за відсутності претендентів на одну ділянку надр, корисні копалини місцевого значення, незалежно від обсягу їх покладів, надаються в користування без аукціону. В той час, як аукціон відбувається за умови реєстрації не менш як **двох** покупців.

3) Наявність пов'язаних між собою підстав для отримання надр в користування без проведення аукціону.

Підставою для отримання надр в користування без аукціону є розширення надрокористувачем меж не більш як на **50 відсотків** раніше наданої у користування площі ділянки надр з метою її геологічного вивчення. Будь-яке геологічне вивчення ділянки надр закінчується обов'язком надрокористувача затвердити оцінені ним запаси корисних копалин, що в подальшому надає право такому суб'єкту господарювання отримати дозвіл на видобування корисних копалин без проведення процедури аукціону.

4) Відсутність прозорого та зрозумілого регулювання у сфері користування надрами, що містить можливість до виникнення корупційних чинників.

Суб'єкту господарювання, який вчасно не сплатив збір за надання дозволів на користування надрами Комісією з питань надрокористування/ аукціонним комітетом може бути продовжений цей строк за умови подання СГ письмового клопотання про продовження строку сплати збору з обов'язковим зазначенням причини.

Підстав, за наявністю яких суб'єкту господарювання має бути продовжено строк для сплати збору за отримання дозволу, не встановлено. Комісія з питань надрокористування має право, а не обов'язок продовжити строк для сплати збору за отримання дозволу. Отже, Комісією з питань надрокористування/аукціонним комітетом рішення про продовження строку сплати збору приймається за власним суб'єктивним переконанням.

5) Перемога на аукціоні не завжди є підставою для отримання суб'єктом господарювання надр у користування.

За результатами аукціону з суб'єктом господарювання укладається Договір купівлі-продажу дозволу на видобування корисних копалин з відкладальною обставиною для отримання Висновку з оцінки впливу на довкілля. За відкладальною обставиною суб'єкт господарювання повинен

отримати Висновок з оцінки впливу на довкілля протягом 6 місяців з моменту підписання цього договору. У разі не отримання Висновку з оцінки впливу на довкілля або отримання негативного висновку, переможець аукціону не набуває надра в користування.

Пропозиції вирішення (модель аукціону):

Корисні копалини відносяться до невідновлюваних природних ресурсів, оскільки їх відтворення або неможливе у сучасних природних і кліматичних умовах, або можливість їх відтворення не збігається з темпами їх використання.

За таких умов кількість родовищ корисних копалин, що можуть бути передані в користування, є обмеженою, а попит на них переважає пропозицію, тому надання надр у користування має відбуватися на максимально вигідних для держави умовах, тобто, за максимально вигідною ціною.

Отже, продаж обмеженого переліку ресурсу в умовах, коли на ринку попит переважає пропозицію, доцільніше за все реалізовувати за допомогою **моделі Англійського аукціону**.

Кроки імплементації:

- 1) здійснювати надання надр в користування виключно шляхом проведення процедури аукціону, як корисних копалин загальнодержавного, так і місцевого значення. Для досягнення цієї мети слід внести зміни до Постанови КМУ від 30.05.2011 № 615 «Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами» та скасувати підстави для надання надр у користування без аукціону;
- 2) виключити можливість відмови переможцям аукціону у наданні надр в користування через не отримання ними чи отримання негативного Висновку з оцінки впливу на довкілля. Для цього необхідно передбачити норму, за якою Держгеонадра повинно самостійно на кожне родовище отримувати Висновок про оцінку впливу на довкілля, а вартість розробки та отримання цього висновку включати у збір за надання дозволів на користування надрами. Змін буде потребувати постанова КМУ від 30.05.2011 № 615 «Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами», постанова КМУ від 30.05.2011 № 594 «Про затвердження Порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» та постанова КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1174 «Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України»;
- 3) інформувати громадськість про проведення аукціону щодо надання дозволів на користування надрами та його результати. З цією метою внести зміни до постанови КМУ від 30.05.2011 № 615 «Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами», постанови КМУ від 30.05.2011 № 594 «Про затвердження Порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» та постанови КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1174 «Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України»;
- 4) внести зміни до постанови КМУ від 30.05.2011 № 594 «Про затвердження Порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» та визначити підстави, за наявності яких суб'єкту господарювання має бути продовжено строк для сплати збору за отримання дозволу, та обов'язок щодо продовження строків для сплати збору за отримання дозволу за наявності для цього підстав.

3.4.2

НАБУТТЯ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ У КОРИСТУВАННЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ АКВАКУЛЬТУРИ

Основні бар'єри:

1 **Відсутність у суб'єкта господарювання гарантій отримання в оренду водного об'єкта для здійснення аквакультури при отриманні ним в оренду земельної ділянки над таким водним об'єктом.**

Земельна ділянка під водним об'єктом набувається в оренду на земельних торгах. З переможцями торгів укладається договір оренди земельної ділянки в день проведення торгів. Водний об'єкт в оренду не набувається одночасно з земельною ділянкою під ним. Для набуття водного об'єкту в оренду визначено іншу процедуру, що передбачає отримання погодження Держводагентства та укладення договору оренди водного об'єкта. Прийняття участі Держводагентством у проведенні земельних торгів не передбачено.

За таких умов:

- ◆ надання в оренду водного об'єкта і земельної ділянки під таким об'єктом здійснюється неодноразово;
- ◆ надання в оренду земельної ділянки під водним об'єктом не є підставою для надання цього водного об'єкту в оренду;
- ◆ отримання в оренду земельної ділянки під водним об'єктом не означає, що суб'єкт господарювання має гарантії на отримання самого водного об'єкта в оренду.

2 **Невідповідність інструментів та процедур надання водних об'єктів в оренду рамковим законодавчим актам.**

Водні об'єкти надаються у користування на умовах оренди за погодженням з Держводагентством. Право на здійснення діяльності у сфері аквакультури неможливо реалізувати не отримавши в користування водний об'єкт, тому погодження з Держводагентством права оренди водного об'єкта має ознаки ДДХ. Якщо таке погодження є ДХХ, то воно має міститися в Законі про Перелік, а порядок його видачі - відповідати рамковому Закону про дозвільну систему. За таких умов, відсутність погодження з Держводагентством права оренди водного об'єкта в Законі про перелік забороняє дозвільному органу вимагати від суб'єкта господарювання його отримання.

Слід зазначити, що нормативно-закріплена процедура отримання цього погодження взагалі відсутня, а це, безумовно, є ще й прикладом непрозорості регулювання та створює можливість застосування нерівного підходу до суб'єктів господарювання, що звернулись за його отриманням.

3 **Значні часові та матеріальні витрати суб'єктів господарювання на розроблення, погодження та затвердження режиму рибогосподарської експлуатації водного об'єкта/змін до нього.**

На сьогодні від суб'єкта господарювання, що має бажання здійснювати діяльність у сфері аквакультури, вимагається індивідуальне розроблення Режиму, отримання його погоджень від територіальних органів Мінприроди та Держрибагентства, а також його затвердження Держрибагентством. Такий порядок займає у суб'єктів господарювання багато часу та вимагає чималих витрат. Все це відбувається у зв'язку з тим, що інформація про наявні в Україні водні об'єкти, які можна б було надавати в оренду з метою здійснення аквакультури, не зібрана та не узагальнена.

До того ж, суб'єкт господарювання знов має ризик не отримати таких погодження та затвердження, а отже час та кошти на набуття ним в оренду земельної ділянки та водного об'єкта над нею можуть бути марно витрачені. Необхідно окреслити, що таке регулювання не сприяє забезпеченню рівного доступу суб'єктів господарювання до отримання права на здійснення діяльності у сфері аквакультури.

4 *Наявність подвійного регулювання однієї сфери.*

В правовому полі існує одночасно **два** нормативно-правових акти, які по різному регулюють однакові правовідносини для однакового кола суб'єктів господарювання, які бажають займатися діяльністю у сфері аквакультури.

Так, діють **два** порядки для штучного розведення водних біоресурсів, кожний з яких несе в собі відмінне адміністративне навантаження на суб'єктів господарювання. Один з нормативно-правових актів передбачає тільки порядок штучного розведення водних біоресурсів, а інший ще й вселення водних біоресурсів у водні об'єкти. Однак, при цьому не враховано, що суб'єкти господарювання можуть одночасно здійснювати:

- ◆ вселення водних біоресурсів у водний об'єкт для їх штучного розведення;
- ◆ штучне розведення водних біоресурсів з їх подальшим вселенням у водний об'єкт.

За таких умов, суб'єкти господарювання, які здійснюють штучне розведення водних біоресурсів, можуть здійснювати й їх вселення у водний об'єкт, тобто, такі суб'єкти перебувають під подвійним адміністративним навантаженням, бо їм доводиться виконувати вимоги двох нормативних актів, які, по суті, частково регулюють однакові правовідносини різними інструментами. Таке навантаження може сприяти нерівному доступу суб'єктів господарювання до отримання права на здійснення діяльності у сфері аквакультури.

5 *Покладення на суб'єктів господарювання обов'язку отримувати документи для здійснення діяльності, яка ними не провадиться.*

Мова йде про обов'язок всіх без виключення суб'єктів господарювання отримувати для здійснення діяльності у сфері аквакультури Дозвіл на спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України.

Однак більшість з суб'єктів господарювання, при здійсненні діяльності у сфері аквакультури, не займаються добуванням/збиранням об'єктів Червоної книги України. Крім того, завжди існує ймовірність, що в отриманні цього дозволу може бути відмовлено, тому таке регулювання безумовне ставить всіх суб'єктів господарювання у сфері аквакультури у нерівне становище.

Пропозиції вирішення:

Кількість водних об'єктів, що можуть бути передані в користування, є обмеженою, а попит на них переважає пропозицію, тому надання водних об'єктів в оренду має відбуватися на максимально вигідних для держави умовах, тобто, за максимально вигідною ціною.

Отже, продаж обмеженого переліку ресурсу в умовах, коли на ринку попит переважає пропозицію, доцільніше за все реалізувати за допомогою **електронного аукціону**.

Кроки імплементації:

- 1) Передбачити одночасне набуття права на оренду водного об'єкта та земельної ділянки під таким водним об'єктом на аукціоні. Для цього необхідно внести зміни до Земельного та Водного кодексів, Законів України «Про аквакультуру» та «Про оренду землі», постанови Кабінету Міністрів України від 3 березня 2004 р. № 220 «Про затвердження Типового договору оренди землі», постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 981 «Про затвердження типових договорів користування на умовах оренди частиною рибогосподарського водного об'єкта, акваторією (водним простором) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей аквакультури», постанови Кабінету Міністрів України від 29 травня 2013 р. № 420 «Про затвердження Типового договору оренди водних об'єктів».
- 2) Погодження права оренди водного об'єкта, що надається Держводагентством, скасувати або включити до Закону України «Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» і розробити порядок його надання.
- 3) Доручити Держводагентству і Держрибагентству разом з власниками/балансоутримувачами водних об'єктів здійснити їх повну інвентаризацію та подати інформацію про наявні водні об'єкти, які придатні для штучного розведення водних біоресурсів, до Міністерства екології та природних ресурсів України і Міністерства аграрної політики та продовольства України.
- 4) Міністерству аграрної політики України, Міністерству екології та природних ресурсів України доручити разом з Держрибагентством, Держводагентством та рибогосподарськими науково-дослідними установами розробити на кожний придатний для здійснення аквакультури водний об'єкт режим їх рибогосподарської експлуатації (надалі розробку здійснювати постійно).
- 5) Всі придатні для здійснення аквакультури водні об'єкти разом з розробленими, погодженими та затвердженими режимами рибогосподарської експлуатації водних об'єктів надати в оренду через проведення процедури аукціону (в подальшому тільки через аукціон надавати водні об'єкти в оренду).
- 6) Вартість робіт з розробки режимів рибогосподарської експлуатації водних об'єктів включати у вартість оренди водного об'єкта.
- 7) Переглянути наказ Державного комітету рибного господарства «Про затвердження інструкції про порядок здійснення штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах» від 15.01.2008 року № 4 та наказ Міністерства аграрної політики України «Про затвердження Порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання» від 07.07.2012 року № 414 та розглянути можливість їх об'єднання з метою усунення зайвого адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання.
- 8) В наказі Державного комітету рибного господарства «Про затвердження інструкції про порядок здійснення штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах» від 15.01.2008 року № 4 передбачити положення, що дозвіл на спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України мають отримувати тільки ті суб'єкти господарювання, що планують здійснювати добування, збирання об'єктів Червоної книги України.

3.4.3

ОТРИМАННЯ ПРАВА НА ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ РИБАЛЬСТВА

Основні бар'єри:

1) **Непрогнозований та ситуативний розподіл квот на добування (вилов) водних біоресурсів.**

До **15 відсотків** встановленого ліміту або прогнозу допустимого вилову за рішенням Держрибагентства можуть попередньо не розподілятися на окремі квоти та залишатися як резерв для подальшого поповнення вищезазначених квот у разі їх вичерпання під час здійснення промислу¹.

Одночасно:

- ◆ до резерву може бути віднесено й менше ніж **15 відсотків** ліміту/прогнозу допустимого вилову;
- ◆ у Держрибагентства є право на формування резерву, а не обов'язок, отже резерв може й не формуватися.

Таким чином, Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» (далі — Закон про рибальство) надає Держрибагентству право самостійно вирішувати чи повністю здійснювати розподіл ліміту/прогнозу допустимого вилову на квоти, чи залишати частину ліміту/прогнозу допустимого вилову в резерві та визначати розмір цієї частини.

Існуючий розподіл квот не сприяє забезпеченню рівного доступу суб'єктів господарювання до користування водними біоресурсами.

2) **Закритість ринку для нових суб'єктів господарювання, що бажаються займатися рибальством.**

Переважне право на одержання квот мають СГ, які:

- ◆ традиційно (**три** і більше років) здійснюють спеціальне використання водних біоресурсів;
- ◆ використовували протягом попередніх **трьох** і більше років квоти не менш як на **75 відсотків**;
- ◆ мають власну матеріально-технічну базу (плавзасоби, холодильні ємності, засоби добування, пристрої та механізми, що використовуються для переробки) для здійснення рибогосподарської діяльності;
- ◆ здійснюють рибницько-меліоративні заходи, що забезпечують поліпшення санітарного стану рибогосподарських водних об'єктів (їх частин)².

За таких умов, на сьогодні новим суб'єктам господарювання досить важко отримати доступ до ринку рибальства. При наявному регулюванні, ринок рибальства в Україні представлений здебільшого постійними гравцями. Отже, конкуренція на ринку має послаблений та ситуативний характер. Таке регулювання безумовно ставить всіх суб'єктів господарювання у сфері рибальства у нерівне становище.

¹ Відповідно до статті 30 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17>

² Відповідно до статті 30 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17>

3 **Наявність прогалин у сфері рибальства.**

Типовий договір на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) та порядок проведення аукціонів з продажу права на укладення договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) має встановлюватись урядом¹.

Однак, на сьогодні КМУ не затверджено ні:

- ◆ порядок проведення аукціонів з продажу права на укладення договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах);
- ◆ типовий договір на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах).

Наявність таких прогалин в регулюванні безумовно не може не впливати на прозорість набуття права на спеціальне використання водних біоресурсів, а отже, і забезпечувати рівний доступ суб'єктів господарювання до користування водними біоресурсами.

4 **Дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) є зайвим та непотрібним інструментом державного регулювання.**

Користувачі водних біоресурсів подають Держрибагентству заяву про встановлення частки добування (вилову) водних біоресурсів для промислу. Держрибагентство затверджує перелік користувачів водних біоресурсів, яким встановлено частки добування (вилову) водних біоресурсів².

Користувачами водних біоресурсів є суб'єкти рибного господарства, що здійснюють спеціальне використання водних біоресурсів³. Спеціальне використання водних біоресурсів здійснюється користувачами водних біоресурсів на підставі дозволу на таке використання⁴.

Таким чином, користувач водних біоресурсів вже здійснює діяльність у сфері рибальства та отримав дозвіл на вилов, тобто, за встановленням частки добування (вилову) водних біоресурсів звертається суб'єкт господарювання, що має дозвіл на вилов. Отже, наявність дозволу на вилов, в якому вже визначений отриманий суб'єктом господарювання розмір квоти, не звільняє його від щорічного звернення до Держрибагентства для встановлення квоти.

Про те, що дозвіл є зайвим інструментом державного регулювання свідчить, також, наявність такої підстави для відмови користувачу водних біоресурсів у встановленні квоти, як відсутність обсягу нерозподіленого ліміту⁵.

Отже, наявність у суб'єкта господарювання дозволу на вилов водних біоресурсів строком дії **п'ять** років, з визначеною в ньому часткою на вилов водних біоресурсів, не є заперукою отримання квоти добування (вилову)

¹ Відповідно до статті 30 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17>

² Пункти 7 та 13 Постанови Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 992 «Про затвердження Порядку здійснення спеціального використання водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах, територіальному морі, виключній (морській) економічній зоні та на континентальному шельфі України» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/992-2015-%D0%BF/print>

³ Стаття 1 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17>

⁴ Пункт 4 Постанови Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 992 «Про затвердження Порядку здійснення спеціального використання водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах, територіальному морі, виключній (морській) економічній зоні та на континентальному шельфі України» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/992-2015-%D0%BF/print>

⁵ Пункт 11 Постанови Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 992 «Про затвердження Порядку здійснення спеціального використання водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах, територіальному морі, виключній (морській) економічній зоні та на континентальному шельфі України» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/992-2015-%D0%BF/print>

водних біоресурсів наступного року. Наявне регулювання не спрямоване на забезпечення рівного доступу суб'єктів господарювання до отримання квот на вилов водних біоресурсів.

Пропозиції вирішення:

Кількість водних біоресурсів, що можуть бути передані в користування, є обмеженою, а попит на них переважає пропозицію, тому надання права на вилов водних біоресурсів має відбуватися на максимально вигідних для держави умовах, тобто, за максимально вигідною ціною.

Отже, продаж обмеженого переліку ресурсу в умовах, коли на ринку попит переважає пропозицію, доцільніше за все реалізовувати за допомогою застосування **електронного аукціону**.

Кроки імплементації:

- 1 Виключити з Закону про рибальство норму про залишення **15%** ліміту вилову водних біоресурсів нерозподіленим на квоти, як резерв.
- 2 В Законі про рибальство передбачити, що весь щорічний ліміт вилову водних біоресурсів розподіляється на квоти, які надаються суб'єктам господарювання через проведення аукціону.
- 3 Передбачити, що отримання права на вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України також здійснюється шляхом продажу відповідних квот на аукціоні. З цією метою необхідно відповідні зміни внести до Закону про рибальство.
- 4 Із Закону про рибальство необхідно виключити норму про переважне право на одержання суб'єктами господарювання квот.
- 5 Передбачити норму, що право на вилов водних біоресурсів отримується суб'єктами господарювання за результатами проведеного аукціону через електронну систему Prozorro.Продажі, а не на підставі відповідних дозволів, отримання яких доцільно скасувати. Для цього слід:
 - ◆ внести зміни до Закону про рибальство, Постанови Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 992 «Про затвердження Порядку здійснення спеціального використання водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах, територіальному морі, виключній (морській) економічній зоні та на континентальному шельфі України»;
 - ◆ розробити порядок проведення аукціонів щодо продажу квот на вилов водних біоресурсів;
 - ◆ скасувати постанову КМУ від 30.10.2013 року № 800 «Про затвердження Порядку видачі дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України або відмови в його видачі, переоформлення, видачі дубліката та анулювання зазначеного дозволу» та постанову КМУ від 30 жовтня 2013 р. №801 «Про затвердження Порядку видачі дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) або відмови в його видачі, переоформлення, видачі дубліката та анулювання зазначеного дозволу».

ДОСТУП ДО КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ ДЛЯ НАДАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ (ЗА ВИНЯТКОМ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ТЕЛЕРАДІОПРОГРАМ)

Основні бар'єри:

1 *Зайві фінансові та часові втрати СГ при отриманні права на користування радіочастотним ресурсом (далі — РЧР), що зумовлені:*

Відсутністю в публічному доступі актуальної узагальненої інформації про поточний стан розподілу радіочастот.

Поточний стан надання діапазонів частот має бути відкритим для громадськості¹. Однак, Закон про РЧР не містить такої вимоги. Це може спричинити неодноразові звернення СГ до відповідного органу з метою виділення діапазонів частот, які ще не зайняті.

Тривалим терміном розгляду питання про видачу ліцензії на використання радіочастот.

Рішення про надання індивідуальних прав на використання частот мають бути прийняті та доведені до оператора протягом **6** тижнів². Однак, наразі строк прийняття рішень щодо ліцензії на користування РЧР становить **60** робочих днів³.

Надмірним переліком документів для отримання ліцензії.

Законом про РЧР визначається перелік документів, які СГ додає до заяви про видачу ліцензії. Однак такий перелік документів є надмірним, зважаючи на те, що частина документів є у вільному доступі дозвільних органів, а інша — не свідчить про спроможності СГ використовувати радіочастоти.

Недостатня прозорість процедури видачі ліцензії.

Одним з ключових аспектів для прийняття НКРЗІ рішення про видачу ліцензії на користування РЧР є позитивний висновок УДЦР про виконання умов електромагнітної сумісності⁴.

Одночасно, УДЦР є державним госпрозрахунковим підприємством, що відноситься до сфери управління НКРЗІ, та в розумінні Законів про дозвільну систему та про адмінпослуги не може бути ні дозвільним органом, ні суб'єктом надання адміністративної послуги.

Фактично Закон про РЧР передбачає делегування окремих повноважень, що мають суттєвий вплив на рішення щодо видачі ліцензії іншому суб'єкту господарювання (УДЦР), який навіть не є дозвільним органом, ні суб'єктом надання адміністративних послуг.

Разом з цим, порядок видачі висновку про виконання умов електромагнітної сумісності, суперечить вимогам рамкового Закону про дозвільну систему в частині визначення вичерпного переліку та вимог до документів, які суб'єкт господарювання подає для отримання ДДХ, що може призводити до корупційних зловживань.

Відсутністю можливості подачі документів в електронному вигляді через портал електронних сервісів чи офіційний веб-сайт НКРЗІ.

Закон про РЧР не визначає можливості подання документів на отримання ліцензії на користування РЧР через портал електронних сервісів чи офіційний веб-сайт НКРЗІ. Відсутність такої можливості ускладнює процес отримання ліцензії на користування РЧР та спричиняє додаткові фінансові і часові витрати СГ.

¹ Ст. 119 Угоди про асоціацію з ЄС

² Ст. 5 Директиви 2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про дозвіл електронних комунікаційних мереж та послуг

³ Стаття 32 Закону про РЧР

⁴ Згідно частини 5 статті 33 Закону про РЧР, невиконання умов електромагнітної сумісності відповідно до висновків УДЦР є підставою для відмови у видачі ліцензії

2 *Надмірно обтяжуючий та складний механізм реалізації права на користування РЧР та невідповідність порядку видачі супутніх ДДХ рамковим законодавчим актам.*

Однієї ліцензії для реалізації права на користування радіочастотним ресурсом недостатньо. Користувачі радіочастотного ресурсу України повинні отримувати дозволи на експлуатацію відповідних радіоелектронних засобів та/або випромінювальних пристроїв (далі — дозвіл на експлуатацію РЕЗ). Адже датою початку користування радіочастотним ресурсом за ліцензією є дата отримання першого дозволу на експлуатацію РЕЗ з користуванням певною частиною смуги радіочастот, визначеної в ліцензії для цього регіону.

Дозвіл на експлуатацію РЕЗ — є ДДХ, тому порядок його видачі має регулюватися рамковим Законом про дозвільну систему.

В той же час, порядок видачі дозволу на експлуатацію РЕЗ суперечить Закону про дозвільну систему, зокрема, в частині покладення на суб'єкта господарювання обов'язку отримувати додаткові документи, необхідні для видачі ДДХ, та порядку справляння плати за його видачу, що наразі справляється поетапно при видачі дозволу на експлуатацію РЕЗ. Деякі процедури в порядку видачі дозволу на експлуатацію РЕЗ (наприклад, здійснення погодження і міжнародної координації) не регламентовані. Це ускладнює процедуру отримання дозволу на РЕЗ та реалізацію СГ свого права на користування РЧР.

3 *Відсутність технологічної нейтральності.*

Технологічна нейтральність — принцип користування зазначеними в ліцензії смугами радіочастот без обмеження застосування дозволених в Україні радіотехнологій, віднесених до одного виду радіозв'язку, за умови дотримання електромагнітної сумісності.

Відповідно до ст. 9 Директиви 2002/21/ЄС від 07.03.02 (Рамкова директива, її імплементація передбачена Угодою про асоціацію) всі типи технологій для електронних комунікаційних служб, можуть використовуватись в смугах радіочастот, заявлених як доступні для таких служб в Національному плані розподілу радіочастот.

Ні Закон про РЧР, ні Національна таблиця розподілу радіочастот, ні План використання радіочастот не передбачають технологічної нейтральності. Слід зазначити, що вказані законодавчі акти потребують приведення у відповідність до вимог Угоди про асоціацію з ЄС та запровадження принципу технологічної нейтральності.

Пропозиції вирішення:

РЧР — є технічно-обмеженим ресурсом. У випадку, якщо заявлена потреба в радіочастотному ресурсі України перевищує його фактичну наявність, смуги, номінали радіочастот необхідно розподіляти на конкурентних основах. Такі положення наразі передбачені і законодавством України¹.

Слід зазначити, що такий підхід корелюється з міжнародним зобов'язанням України². В інших випадках доступ до радіочастот є автоматичним або на підставі «індивідуального права» (ліцензії), що надається за запитом СГ після перевірки його відповідності встановленим вимогам.

¹ Закон про РЧР, Рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України» від 30.05.2017 № 281

² Ст. 117, 119 Угоди про асоціацію, Директива 2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про дозвіл електронних комунікаційних мереж та послуг

Для продажу радіочастотного ресурсу слід застосовувати електронний аукціон, оскільки РЧР — є технічно-обмеженим ресурсом та продаж його на конкурентних умовах визначається законодавством України та міжнародними зобов'язаннями.

Кроки імплементації:

З метою створення прозорості та рівної процедури розподілу РЧР, необхідно:

- 1) В публічному доступі оприлюднювати актуальну узагальнену інформацію про поточний стан розподілу радіочастот. Для цього необхідно внести зміни в Закон України «Про радіочастотний ресурс України».
- 2) Строк прийняття рішень щодо видачі ліцензії на користування РЧР зменшити відповідно до міжнародних вимог. Для цього необхідно внести зміни в Закон України «Про радіочастотний ресурс України».
- 3) Зменшити перелік документів, які СГ додає до заяви про видачу ліцензії. Для цього необхідно внести зміни в Закон України «Про радіочастотний ресурс України».
- 4) При перевищенні заявленої потреби в радіочастотному ресурсі України його фактичної наявності, смуги, номінали радіочастот необхідно розподіляти шляхом проведення процедури електронного аукціону. Для досягнення цієї мети необхідно внести зміни до Рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України» від 30.05.2017 № 281.
- 5) Для вирішення проблем, пов'язаних з складним та надмірно-обтяжуючим механізмом реалізації права на користування радіочастотним ресурсом необхідно здійснити комплекс дій, зокрема, об'єднати та спростити процедури отримання висновку щодо ЕМС та дозволу на експлуатацію РЕЗ (ВП), внести зміни до Закону про РЧР та відповідні підзаконні НПА, а саме: Рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації від 01.11.2012 № 559 «Про затвердження Порядку надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень НКРЗ» (далі — Рішення НКРЗІ №559); Рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку від 26.07.2007 N 854 «Про затвердження Порядку проведення приймальних випробувань радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв на місці експлуатації».
- 6) Запровадити принцип технологічної нейтральності, відобразивши його в Законі про РЧР, Національній таблиці розподілу радіочастот та Плані використання радіочастот.

ДОСТУП ДО КОРИСТУВАННЯ НОМЕРНИМ РЕСУРСОМ ДЛЯ НАДАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Основні бар'єри:

1) **Дискреційний розподіл прав на використання номерного ресурсу, який зумовлений:**

Відсутність механізму виділення резервного номерного ресурсу.

На сьогоднішній день, коди мереж рухомого (мобільного) зв'язку, що могли б прямо виділятися НКРЗІ (без їх виділення з резерву), вичерпані. Відповідно до Національного плану нумерації України резервні номери (скорочені номери, коди мереж призначення) виділяються НКРЗІ після їх виведення із резерву рішенням Адміністрації Держспецзв'язку.

Однак, процедура виділення кодів мереж з резерву не регламентована, механізми та критерії прийняття рішення про виділення резервного номерного ресурсу Адміністрацією Держспецзв'язку не визначені. Не відомо, хто має звертатися до Адміністрації Держспецзв'язку: оператор чи НКРЗІ, який термін розгляду заяви на виділення кодів мереж з резерву, які підстави для відмови у виділенні кодів мереж, тощо.

Така нормативна невизначеність, призводить до дискреційності розподілу номерного ресурсу, не забезпечує прозорості даної процедури щодо резервних видів номерного ресурсу та містить корупційні ризики.

Невідповідність процедури видачі дозволу на використання номерного ресурсу рамковому Закону про дозвільну систему, Директивам №2002/20/ЄС та №2002/21/ЄС.

Оскільки дозвіл на використання номерного ресурсу – є документом дозвільного характеру, то і порядок його видачі (відмови у видачі, переоформлення, видача дубліката, анулювання) має відповідати регулюванню, яке закладене рамковим Законом про дозвільну систему.

Однак, порядок видачі дозволу на використання номерного ресурсу, що передбачений Рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 01.06.2007 № 769 «Про затвердження Положення про державне регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України» (далі – Рішення НКРЗІ №769), суперечить Закону про дозвільну систему. Зокрема, в частині, визначення переліку документів, які необхідні для отримання дозволу на використання номерного ресурсу, підстав для відмови у видачі такого дозволу, можливості подання заяви та оформлення дозволу в електронному вигляді, визначення строку, на який видається дозвіл. Це призводить до розширення повноважень дозвільного органу по видачі дозволу на використання номерного ресурсу, а також ризику виникнення корупційних чинників.

Окрім того, тривалість розгляду заяви на видачу дозволу на використання номерного ресурсу, о встановлена Законом про телекомунікації, не відповідає євроінтеграційним зобов'язанням України, а саме: статті 5 Директиви 2002/20/ЄС та статті 6 Директиви 2002/21/ЄС. Таким чином, необхідно оптимізувати тривалість розгляду заяви на видачу дозволу на використання номерного ресурсу.

Відсутність конкурентної процедури виділення скороченого номерного ресурсу при одночасному заявленні кількох операторів на один і той самий ресурс.

Ні Законом про телекомунікації, ні Рішенням НКРЗІ №769, не передбачено можливості проведення конкурентної процедури, у разі заявлення кількох операторів на один і той самий ресурс у процесі виділення номерного ресурсу. Передбаченою є лише дозвільна процедура.

Такі прогалини можуть призводити до дискреційного розподілу номерного ресурсу та корупційних чинників, при виділенні скорочених номерів, конкуренція за якими є значною.

2 Відсутність в публічному доступі узагальненої інформації про поточний стан розподілу нумерації.

На сайті регулятора (НКРЗІ) є інформація щодо розподілених операторам видів номерного ресурсу у вигляді таблиць. Але вона не недостатньо актуальна, подана в формі не зручному для пошуку і вибору вільного номерного ресурсу (крім невеликих таблиць кодів мереж 89X, кодів послуг 800, 900).

Для забезпечення прозорості та спрощення вибору номерного ресурсу доцільно створити і розмістити в публічному доступі електронну базу даних з актуальною узагальненою інформацією про поточний стан розподілу нумерації (вільний та розподілений ресурс), яка б дозволяла автоматично в онлайн режимі вибрати необхідний вільний номерний ресурс для подання заяви на отримання дозволу.

Пропозиції вирішення:

Номерний ресурс є технічно-обмеженим ресурсом. Проводити його розподіл на конкурентних засадах необхідно у разі, якщо заявлена потреба перевищує його фактичну наявність. Такий розвиток подій може мати місце **при розподілу скороченого номерного ресурсу, конкуренція за яким є значною.**

Для конкурентного, рівного та прозорого розподілу номерного ресурсу, у разі, якщо заявлена потреба перевищує його фактичну наявність, необхідним є проведення **електронного аукціону.**

Слід зазначити, що такий підхід не суперечить міжнародним зобов'язанням України, а саме ст. 117, 119 Угоди про асоціацію, Директиві 2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про дозвіл електронних комунікаційних мереж та послуг.

В інших випадках доступ до номерів є автоматичним або на підставі «індивідуального права» (ліцензії), що надається за запитом суб'єкта господарювання після перевірки його відповідності встановленим вимогам.

Кроки імплементації:

- 1 Визначити механізм виділення резервного номерного ресурсу Адміністрацією Держспецзв'язку на законодавчому рівні.
- 2 Забезпечити висвітлення в публічному доступі актуальної узагальненої інформації про наявну вільну нумерацію, в обсязі, необхідному для вибору діапазону нумерації.
- 3 Закон України «Про телекомунікації» в частині регулювання номерного ресурсу потрібно привести у відповідність до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», а саме: визначивши перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання дозволу на номерний ресурс; визначивши підстави для відмови в видачі дозволу, врегулювавши питання визначення строку, на який видається дозвіл, визначивши можливість подання заяви та оформлення дозволу на використання номерного ресурсу в електронному вигляді.
- 4 Закон України «Про телекомунікації» в частині регулювання номерного ресурсу потрібно привести у відповідність до статті 5 Директиви №2002/20/ЄС, скоротивши термін розгляду питання про видачу дозволу на використання номерного ресурсу.
- 5 Передбачити Законом України «Про телекомунікації» та Рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 01.06.2007

№ 769 «Про затвердження Положення про державне регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України» конкурентний порядок розподілу номерного ресурсу, у разі, якщо заявлена потреба перевищує його фактичну наявність, за допомогою електронного аукціону.

3.4.6

ДОСТУП ДО КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ ДЛЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ТЕЛЕРАДІОПРОГРАМ

Основні бар'єри:

1 **Зайві фінансові та часові втрати СГ при отриманні ліцензії на мовлення, що зумовлені:**

Відсутністю можливості подати документи на отримання ліцензії в електронному вигляді.

Порядок видачі ліцензії на мовлення регулюється Законом України «Про телебачення та радіомовлення» (далі – Закон про телебачення і радіомовлення), яким не передбачено можливості подати до Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення заяви та документів необхідних для отримання ліцензії на мовлення в електронній формі. Для вирішення даного питання необхідним є внесення змін до спеціального Закону про телебачення і радіомовлення.

Надмірним переліком документів, необхідних для отримання ліцензії.

Вимоги до заяви на отримання ліцензії на мовлення, а також документи, необхідні для отримання ліцензії на мовлення визначені статтею 24 Закону про телебачення і радіомовлення. Однак, деякі з таких документів, є у вільному доступі ліцензійних органів.

Подача суб'єктами господарювання документів, які є у вільному доступі органу ліцензування та відсутність можливості подати документи в електронній формі, робить процедуру отримання ліцензії на мовлення обтяжливою для бізнесу.

2 **Присутні елементи дискреційного розподілу прав на мовлення.**

Законом про телебачення та радіомовлення визначаються критерії для прийняття рішення про переможця конкурсу та про видачу ліцензії¹. Однак, деякі з таких критеріїв є досить суб'єктивними та не чіткими. Так, наприклад, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення надає перевагу телерадіоорганізації, яка «здатна найкраще забезпечити виконання конкурсних умов». Для вирішення даного питання необхідно внести зміни в Закон про телебачення і радіомовлення.

Пропозиції вирішення:

РЧР — є технічно-обмеженим ресурсом. У випадку, якщо заявлена потреба в радіочастотному ресурсі України перевищує його фактичну наявність, смуги, номінали радіочастот необхідно розподіляти на конкурентних основах.

Таким чином, для розподілу прав на мовлення з використанням радіочастотного ресурсу, слід застосовувати конкурентну процедуру — **електронний аукціон** за допомогою електронної торгової системи Прозорро. Продажі.

¹ Частина 14 статті 25 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>

Кроки імплементації:

- 1) Передбачити у спеціальному Законі України «Про телебачення і радіомовлення» надання права на мовлення з використанням радіочастотного ресурсу через конкурентну процедуру — електронний аукціон, з використанням електронної торгової системи Прозорро. Продажі.
- 2) Внести зміни до Закону України «Про телебачення і радіомовлення», скоротивши перелік документів, які необхідні для отримання ліцензії на мовлення.

3.4.7

ЗАГАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ ПРАВА НА КОРИСТУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ ДІЛЯНКАМИ ДЕРЖАВНОЇ ТА КОМУНАЛЬНОЇ ФОРМ ВЛАСНОСТІ ДЛЯ РІЗНИХ ПОТРЕБ

Ціль рівного доступу суб'єктів господарювання до отримання права на користування земельними ділянками державної та комунальної форми власності для різних потреб досягається за рахунок проведення земельних торгів у формі аукціону відповідно до положень Земельного кодексу України.

3.4.8

РОЗМІЩЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ РЕКЛАМИ У МЕЖАХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ

Основні бар'єри:

- 1) **Дискреційний розподіл прав на розміщення ЗР зумовлений недотриманням органами місцевого самоврядування типових правил розміщення зовнішньої реклами, Закону України «Про рекламу», Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».**

Особливістю даного інструменту є те, що порядок проведення його дозвільної (погоджувальної) процедури, переоформлення та анулювання належить до повноважень органів місцевого самоврядування (далі — ОМС). ОМС самостійно розробляють і затверджують місцеві правила розміщення зовнішньої реклами (далі — ЗР), які мають ґрунтуватися на:

- ◆ типових правилах розміщення ЗР у межах населених пунктів, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами» від 29.12.2003 № 2067, в редакції від 23.05.2012 та зі змінами від 05.04.2017 (далі — типові правила розміщення ЗР),
- ◆ вимогах спеціального Закону України «Про рекламу» (далі — Закон про рекламу),
- ◆ вимогах рамкового Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (далі — Закон про дозвільну систему).

Однак, на практиці, Закон про рекламу визначає не всі основні вимоги до отримання дозволу на розміщення ЗР, які, відповідно до рамкового Закону про дозвільну систему, має визначати як спеціальний закон, що регулює відносини, пов'язані з одержанням даного дозволу.

В свою чергу, типові правила розміщення зовнішньої реклами також містять положення, які суперечать Закону про дозвільну систему. Зокрема, в

частині строку видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі, встановлення вичерпного переліку підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру, строку дії документа дозвільного характеру.

За таких обставин, місцеві правила розміщення ЗР переважно суперечать вимогам Закону про дозвільну систему.

Окрім цього, у місцевих правилах розміщення ЗР, ОМС самостійно визначають дії, які необхідно вчинити СГ для отримання права на розміщення ЗР, встановлюючи додаткові (у порівнянні з типовими правилами) вимоги для бізнесу. Наприклад, ОМС самостійно визначають заінтересованих осіб з якими необхідно погодити дозвіл, необхідність розроблення архітектурно-планувального завдання та проектної документації, необхідність здійснення акту обстеження з фотофіксацією заявленого місця, тощо.

Можливість ОМС визначати на власний розсуд процедуру отримання дозволу в кожному конкретному випадку, призводить до дискреційного розподілу прав на розміщення зовнішньої реклами.

2 *Можливість маніпулювання згодою на розміщення ЗР з боку осіб, які залучені до погодження дозволу, встановлення пріоритету (та до видачі інших проміжних інструментів).*

Для отримання дозволу на розміщення ЗР в межах населених пунктів, в середньому, суб'єкту господарювання необхідно пройти **12** додаткових процедур (отримати проміжні інструменти). Наприклад, отримати пріоритет на розміщення ЗР, погодження з власником місця або уповноваженим ним органом (особою), погодження з головним управлінням містобудування та архітектури, погодження з Мінкультури, тощо.

Однак, порядки видачі таких проміжних інструментів не регламентовані, а підстави для відмови у їх наданні — відсутні. Це може призводити до маніпулювання згодою на розміщення ЗР з боку осіб, які залучені до видачі проміжних інструментів та створювати додаткові корупційні чинники при одержанні дозволу на розміщення ЗР.

3 *Засмічення загального простору зовнішньою рекламою.*

Не дивлячись на зонування розміщення рекламних засобів у Києві, затверджений класифікатор типових рекламних засобів, у місті продовжується хаотичне розміщення рекламних засобів. Причинами цього явища, зокрема, є висока частка (**80%**) незаконно розміщених рекламних засобів, складність контролю за незаконним розміщенням рекламних конструкцій та складність ідентифікації рекламодавця чи розповсюджувача такої реклами.

Пропозиції вирішення (модель аукціону):

З метою формування конкурентного середовища та розвитку добросовісної конкуренції серед суб'єктів господарювання, що мають намір розмістити ЗР у межах населених пунктів, необхідно впровадити електронні аукціони у системі Прозорро. Продажі на право розміщення зовнішньої реклами. **Модель аукціону — англійський аукціон.**

Модель рівного та прозорого розподілу СОР має за мету забезпечити надання права доступу до СОР шляхом проведення єдиної конкурентної процедури — електронних аукціонів в електронній торговій системі ProZorro. Продажі. Здійснення будь-яких інших, додаткових дій СГ для отримання остаточного права доступу до СОР є неприпустимим, адже несе значні ризики нівелювання результатів проведеного аукціону.

З огляду на це, органу, який здійснює розподіл СОР, необхідно самостійно зібрати усі проміжні інструменти, які необхідні для остаточного розподілу СОР.

Виходячи з вищенаведеного, слід зазначити, що порядок надання дозволу на розміщення ЗР в межах населених пунктів характеризується отриманням значної кількості проміжних інструментів. Серед таких проміжних інструментів є погодження власника або уповноваженого ним органу (особи) місця розташування рекламного засобу, яке може бути комунальної, державної, приватної форм власності.

Саме це погодження, в найближчому майбутньому, є каменем спотикання, що не дає можливість запровадити електронні аукціони на розміщення ЗР на місцях розташування рекламного засобу усіх форм власності. Адже прогарантувати чи отримати погодження власника місця розташування рекламного засобу приватної чи державної форм власності для органів місцевого самоврядування (як дозвільних органів, що здійснюють розподіл СОР на конкурентних основах) є досить обтяжливим.

Вважаємо, що першочергово, слід запровадити пілотний проект у місті Києві щодо проведення електронних аукціонів на право розміщення зовнішньої реклами на комунальних місцях розташування рекламного засобу. У даному випадку ОМС може гарантувати переможецю аукціону — розповсюджувачу реклами — надання погодження місця розташування рекламного засобу або оформлювати його до проведення аукціону та включати у лот. Для запровадження пілотного проекту у місті Києві, необхідним буде прийняття ОМС відповідного нормативно-правового акту.

Другим етапом, має стати розподіл прав на розміщення ЗР на місцях розташування рекламного засобу усіх форм власності. При якому, ОМС будуть самостійно готувати всі необхідні документи, отримувати всі необхідні погодження, аби забезпечити доступ до розміщення ЗР через єдину процедуру — електронний аукціон у системі Прозорро.Продажі.

Кроки імплементації:

Перший етап:

1 Реалізувати пілотний проект у місті Києві щодо проведення електронних аукціонів у системі Прозорро. Продажі на право розміщення зовнішньої реклами на комунальних місцях розташування рекламного засобу. Для запровадження пілотного проекту у місті Києві, необхідним буде прийняття ОМС відповідного нормативно-правового акту.

Другий етап:

2 Запровадити надання доступу до права на розміщення зовнішньої реклами на місцях розташування рекламного засобу будь-якої форми власності через проведення електронних аукціонів у системі Прозорро.Продажі. Для цього необхідно:

◆ Внести зміни в Закон України «Про рекламу», визначивши основні положення до отримання дозволу на розміщення зовнішньої реклами, як до документу дозвільного характеру та передбачивши норму про надання права на розміщення зовнішньої реклами через проведення електронних аукціонів у системі Прозорро.Продажі.

◆ Внести зміни в Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами» від 29.12.2003 № 2067, привівши їх у відповідність до Законів України «Про рекламу» та «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та передбачивши норму про надання права

на розміщення зовнішньої реклами через проведення електронних аукціонів у системі Прозорро.Продажі.

Внести зміни до місцевих правил розміщення зовнішньої реклами, привівши їх у відповідність до вимог Законів України «Про рекламу», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами» від 29.12.2003 № 2067 та передбачивши норму про надання права на розміщення зовнішньої реклами через проведення електронних аукціонів у системі Прозорро.Продажі.

3 З метою уникнення можливості нівелювати результати аукціону, на законодавчому рівні необхідно зобов'язати дозвільні органи (ОМС) здійснювати усі погоджувальні процедури до проведення такого аукціону, забезпечувати отримання погодження власника або уповноваженого ним органу (особи) місця розташування рекламного засобу. Передбачити положення на законодавчому рівні, що у випадку додаткових витрат з боку ОМС під час підготовки лоту для проведення аукціону, такі витрати будуть відшкодовуватись переможцем.

4 Невід'ємною складовою рівного та прозорого розподілу прав на розміщення зовнішньої реклами є:

Здійснення відповідними дозвільними органами (ОМС) зонування міста з визначенням можливих місць розміщення зовнішньої реклами або розробка схем розміщення таких рекламних засобів.

Оприлюднення в електронному вигляді можливих місць розміщення рекламних засобів у межах населених пунктів на офіційних веб-сторінках відповідних дозвільних органів (ОМС).

5 Забезпечення боротьби з незаконно розміщеними рекламними засобами чи спеціальними конструкціями.

3.4.9

РОЗМІЩЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ РЕКЛАМИ ПОЗА МЕЖАМИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Основні бар'єри:

1 **Неможливість отримання права на розміщення ЗР поза межами населених пунктів у деяких областях.**

За результатами аналізу встановлено, що у 18% обласних центрів України відсутні порядки видачі дозволів на розміщення ЗР поза межами населених пунктів. Це унеможливує отримання права на розміщення ЗР поза межами населених пунктів у таких областях.

2 **Можливість маніпулювання згодою на розміщення ЗР з боку осіб, які залучені до надання права на користування місцем розташування ЗР, погодження дозволу (видачі проміжних інструментів).**

Таке маніпулювання зумовлене відсутністю регламентованих порядків видачі проміжних інструментів, а саме: укладання договору на тимчасове користування місцем розташування ЗР, отримання згоди на розміщення ЗР, підстав для відмови у наданні згоди на розміщення ЗР, тощо. Це може створювати додаткові корупційні чинники у процесі отримання дозволу на розміщення ЗР.

3 Хаотичний характер розміщення ЗР поза межами населених пунктів.

Фактично, наразі, заявник може розмістити рекламу на будь-якому місці, що йому до вподоби, за умови, що він попередньо погодить з власником місця таке розташування та пройде погодження (у разі необхідності). Це призводить до хаотичного розміщення ЗР поза межами населених пунктів.

Дана проблема зумовлена не застосуванням з боку ОДА належних інструментів для визначення можливих місць розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів, таких як зонування розміщення ЗР або схеми розміщення рекламних засобів поза територією населених пунктів.

Пропозиції вирішення (модель аукціону):

Слід зазначити, що ні Законом України «Про рекламу», ні Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів» від 5 грудня 2012 р. № 1135, ні власними актами ОМС не передбачено можливості реалізовувати право на розміщення ЗР поза межами населених пунктів через конкурентні процедури, зокрема, аукціони.

З метою створення конкурентного середовища та забезпечення прозорості і об'єктивності під час надання права на розміщення ЗР поза межами населених пунктів, слід застосовувати процедуру електронного аукціону, використовуючи платформу Prozorro.Продажі.

Необхідна модель — **Англійський аукціон**.

Кроки імплементації:

З метою реалізації права на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів на електронному аукціоні через систему Prozorro. Продажі, необхідним є:

- 1 Створення каталогу можливих місць розміщення рекламних засобів поза межами населених пунктів (здійснення зонування території, розробка схеми розміщення рекламних конструкцій);
- 2 Оприлюднення каталогу можливих місць розміщення рекламних засобів поза межами населених пунктів на офіційних веб-сторінках відповідних обласних державних адміністрацій (дозвільних органів);
- 3 Визначення в нормативному полі можливості реалізації права на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів на електронному аукціоні через систему Prozorro.Продажі. Для цього необхідно:
 - ◆ Внести зміни до Закону України «Про рекламу»;
 - ◆ Внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів» від 5 грудня 2012 р. № 1135;
 - ◆ Внести зміни до власних актів обласних державних адміністрацій, якими затверджуються порядки надання дозволу на розміщення зовнішньої реклами;
 - ◆ У випадку відсутності таких власних актів, необхідним є їх розроблення і затвердження відповідними ОДА (дозвільними органами).

- 4 З метою уникнення можливості нівелювати результати аукціону, на законодавчому рівні необхідно зобов'язати ОДА (дозвільні органи) здійснювати усі погоджувальні процедури до проведення такого аукціону,

забезпечувати надання права на тимчасове користування місцем розташування РЗ, у випадках, якщо сама ОДА є розпорядником землі на якій розміщується рекламний засіб. Передбачити положення на законодавчому рівні, що у випадку додаткових витрат з боку ОДА під час підготовки лоту для проведення аукціону, такі витрати будуть відшкодовуватись переможцем.

3.4.10

РОЗМІЩЕННЯ МАЙДАНЧИКІВ ДЛЯ ПАРКУВАННЯ

З прийняттям рішення Київської міської ради «Про вдосконалення системи організації паркувального простору в місті Києві»¹, у столиці України ціль рівного доступу до облаштування та експлуатації місць для паркування досягається. Тепер розподіл прав на розміщення та/або облаштування паркувальних майданчиків у місті Києві здійснюється на аукціоні через електронну систему ProZorro.Продажі.

В той же час, доцільним залишається закріплення загального порядку надання у користування паркувальних майданчиків по всій території України на аукціоні через електронну систему ProZorro.Продажі.

На момент проведення аналізу «Доступ до спільних обмежених ресурсів» існували такі основні бар'єри у сфері доступу до розміщення майданчиків для паркування у місті Києві:

1 **Створення нормативного підґрунтя для обмеження конкуренції при організації та експлуатації місць платного паркування транспортних засобів у місті Києві.**

Рішеннями Київської міської ради визначено:

◆ КП «Київтранспарксервіс» визначено єдиним оператором з паркування транспортних засобів, стягнення паркувального збору та виготовлення єдиних абонементних талонів з паркування автомобільного транспорту²;

◆ Організація та експлуатація місць платного паркування транспортних засобів здійснюється лише оператором або підприємствами, з якими оператор уклав відповідний договір³.

Таким чином, КП «Київтранспарксервіс» може:

◆ самостійно проваджувати діяльність з облаштування та експлуатації місць паркування на спеціально обладнаних майданчиках для паркування;

◆ вирішувати питання про передачу такого права іншим суб'єктам господарювання на договірних засадах (затверджений порядок укладення таких договорів відсутній).

Слід зазначити, що передача КП «Київтранспарксервіс» права на провадження діяльності з облаштування та експлуатації місць для паркування на спеціально обладнаних майданчиках для паркування є його правом, а не обов'язком.

¹ Рішення Київської міської ради «Про вдосконалення системи організації паркувального простору в місті Києві» від 7 лютого 2019 року N 35/6691 — http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/L_docki2.nsf/alldocWWW/AAA1376D11B3524CC22583A8006DFFCF?OpenDocument

² Рішення Київської міської ради від 26.06.2007 № 930/1591 «Про вдосконалення паркування автотранспорту в м. Києві»

³ Правила благоустрою м. Києва, затверджені рішенням Київської міської ради від 25.12.2008 №1051/1051 — http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/L_docki2.nsf/alldocWWW/5FFB9FABD4F7311BC22573C000538755?OpenDocument

2 Недостатня кількість паркувальних місць на спеціально обладнаних майданчиках для паркування.

Згідно даних, що зазначені в Концепції розвитку паркувального простору в місті Києві до 2020 року¹, у європейських столицях та великих містах Європи кількість паркувальних місць у середньому становить близько **16-17 відсотків** від кількості мешканців міста.

Таким чином, виходячи з європейського досвіду, потреба міста Києва становить близько **500 тис.** машиномісць. Станом на 02.10.2018 року загальна кількість паркувальних майданчиків в місті Києві становить **891**, що розраховані майже на **40 тис.** машиномісць.

3 Наявність нелегальних майданчиків для паркування.

Згідно офіційних даних, розміщених на веб-сайті КП «Київтранспарксервіс», у Києві функціонує **11,6%** нелегальних майданчиків для паркування. Така ситуація зумовлена, зокрема, складністю виявлення таких майданчиків з боку ОМС та КП «Київтранспарксервіс» та складністю притягнення їх власників до відповідальності.

Пропозиції вирішення (модель аукціону):

З метою створення конкурентного середовища та забезпечення прозорості і об'єктивності під час надання права на розміщення та/або облаштування паркувальних майданчиків, як у місті Києві, так і на території усієї України, слід застосовувати процедуру електронного аукціону, використовуючи електронну платформу Prozorro.Продажі.

Необхідна модель — **Англійський аукціон.**

Кроки імплементації:

З метою реалізації права на розміщення паркувальних майданчиків виключно через електронний аукціон на платформі Prozorro.Продажі по всій території України необхідним є:

- 1 Розробка та прийняття спеціального нормативно-правового акту на загальнодержавному рівні щодо регулювання діяльності з розміщення та/або облаштування паркувальних майданчиків у населених пунктах, з визначенням необхідності розподілу права на розміщення та/або облаштування паркувальних майданчиків через електронний аукціон у системі Prozorro.Продажі.
- 2 Розробка та прийняття на місцевих рівнях нормативно-правових актів, які будуть визначати порядок надання права на розміщення та/або облаштування паркувальних майданчиків через електронний аукціон у системі Prozorro.Продажі.
- 3 Забезпечення функціонування та постійне оновлення у населених пунктах комплексної схеми розміщення паркувальних майданчиків (каталогу можливих місць розміщення паркувальних майданчиків).
- 4 Забезпечення розширення інфраструктури з місцями для паркування та забезпечення боротьби з незаконними майданчиками для паркування.

¹ Концепції розвитку паркувального простору в місті Києві до 2020 року, затверджена рішенням Київської міської ради від 22 січня 2015 року N 22/887

3.4.11

РОЗМІЩЕННЯ ТИМЧАСОВИХ СПОРУД ТОРГОВЕЛЬНОГО, ПОБУТОВОГО, СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО ЧИ ІНШОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Основні бар'єри в місті Києві:

1) **Значні фінансові та часові втрати суб'єктів господарювання в процесі набуття права на розміщення тимчасових споруд (далі — ТС) у місті Києві.**

Інструментом, який надає право на розміщення ТС є «Паспорт прив'язки ТС», який:

- ◆ хоча й має ознаки ДДХ, однак таким не є, через відсутність в Законі про Перелік;
- ◆ регламентується на підзаконному рівні — у Наказі Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21 жовтня 2011 року №244 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності» (далі — Наказ №244);
- ◆ видається ОМС, у порядку встановленому цими органами.

Встановлено, що для отримання паспорта прив'язки ТС в місті Києві, в середньому суб'єктам господарювання необхідно пройти 8 проміжних процедур, половина з яких не передбачена Наказом №244.

Це пояснюється, зокрема, відсутністю інструмента «Паспорт прив'язки ТС» в Законі про Перелік, в спеціальному Законі про регулювання містобудівної діяльності, а тому й не поширенням рамкового Закону про дозвільну систему на його регламентацію.

У разі закріплення паспорта прив'язки ТС, як ДДХ — в Законі про Перелік, законотворцю в Законі про регулювання містобудівної діяльності необхідно було б визначити, зокрема, виключний перелік документів, які необхідно подати для отримання даного ДДХ, а погодження, які СГ здійснює в процесі отримання права на розміщення ТС, мав би здійснювати сам дозвільний орган без залучення СГ.

2) **Маніпулювання згодою на розміщення ТС з боку осіб, які залучені до погодження розміщення ТС.**

Таке маніпулювання зумовлене відсутністю регламентованих порядків отримання згоди (проміжних інструментів) на розміщення ТС та створює додаткові корупційні чинники при процедурі отримання права на розміщення ТС.

Пропозиції вирішення (модель аукціону):

З метою розширення конкуренції та забезпечення прозорості і об'єктивності в конкурентних процедурах, розподіл прав на оформлення паспорта прив'язки ТС слід здійснювати через електронні аукціони у системі Prozorro.Продажі.

Необхідна модель — **Англійський аукціон.**

Кроки імплементації:

Перший етап:

Забезпечити розподіл прав на розміщення ТС виключно через електронний аукціон на платформі Prozorro.Продажі у місті Києві, як пілотний проект. Для цього необхідним є:

- 1) Забезпечення функціонування та постійне оновлення у місті Києві Комплексної схеми розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві¹.
- 2) Визначення в нормативному полі можливості реалізації права на оформлення паспорту прив'язки ТС в місті Києві на електронному аукціоні через систему Prozorro.Продажі. Для цього необхідно:
 - ◆ Або внести зміни до Рішення Київської міської ради від 28.02.2013 №97/9154 «Про деякі питання розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності у м. Києві» та Рішення Київської міської ради «Про особливості застосування Порядку розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві» від 25 грудня 2014 року № 746/746;
 - ◆ Або прийняти Київською міською радою новий відповідний нормативно-правовий акт.

Другий етап:

Забезпечити розподіл прав на розміщення ТС виключно через електронний аукціон на платформі Prozorro.Продажі у всіх населених пунктах України. Для цього необхідним є:

- 3) Створення каталогу можливих місць розміщення ТС по всіх населених пунктах України. Забезпечення виконання передбаченої законодавством, а саме Законом про регулювання містобудівної діяльності та Наказом № 244, норми про розроблення у населених пунктах комплексної схеми розміщення ТС.
- 4) Визначення в нормативному полі можливості реалізації права на оформлення паспорту прив'язки ТС на електронному аукціоні через систему Prozorro.Продажі. Для цього необхідно:
 - ◆ Внести зміни до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
 - ◆ Внести зміни до Наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21 жовтня 2011 року № 244 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності»;
 - ◆ Внести зміни до відповідних нормативно-правових актів ОМС.
- 5) З метою усунення зайвих фінансових та часових збитків суб'єктів господарювання та поширення основних вимог дозвільної системи на порядок оформлення паспорту прив'язки ТС, необхідним є закріплення паспорту прив'язки ТС як документу дозвільного характеру у Законі про Перелік та Законі про регулювання містобудівної діяльності.

¹ <https://ips.ligazakon.net/document/view/MA150585?an=4>

ВНУТРІШНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ

Основні бар'єри:

1 *Дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування є зайвим та непотрібним інструментом державного регулювання.*

Дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування видається автомобільному перевізнику, який за результатами конкурсу визнаний переможцем, протягом 30 днів з дати проведення конкурсу¹. Це означає, що суб'єкт господарювання, який став переможцем конкурсу та отримав право на здійснення перевезень пасажирів повинен ще протягом 30 днів чекати отримання відповідного дозволу.

Таким чином, даний дозвіл є зайвим інструментом державного регулювання, на отримання якого автомобільний перевізник (переможець конкурсу) витрачає зайвий час та несе додаткові фінансові витрати.

2 *Несвоєчасне створення комісії або внесення змін до її складу, що унеможливує доступ до маршрутів на певний період часу.*

Протягом 9 місяців 2018 року, Міністерством інфраструктури України — організатором перевезень на автобусному маршруті загального користування, не було затверджено склад конкурсного комітету, що в свою чергу призвело до того, що конкурс протягом зазначеного періоду не проводився. Така ситуація, унеможливує доступ до маршрутів для нових перевізників.

3 *Невідповідність інструменту «дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування» та процедури його видачі рамковим законодавчим актам.*

Інструмент «дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування» має ознаки ДДХ, адже право на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування неможливо реалізувати без його наявності. Тому, даний інструмент має міститись в Законі про Перелік, а порядок його видачі — відповідати рамковому Закону про дозвільну систему.

Станом на сьогодні порядок видачі даного дозволу суперечить положенням Закону про дозвільну систему в частинах:

- ◆ строків видачі дозволу;
- ◆ платності;
- ◆ переліку підстав для переоформлення та строків для цього;
- ◆ наявності вимоги щодо видачі дублікату дозволу.

Якщо дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування є ДДХ, то порядок його видачі не відповідає рамковим законодавчим актам у сфері господарської діяльності та має бути приведений у відповідність до Закону про дозвільну систему та внесений до Закону про Перелік.

¹ Наказ Мінтрансв'язу від 07.05.2010 р. № 279 «Про затвердження форми дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування, порядку його видачі та анулювання»

Пропозиції вирішення:

З метою формування конкурентного середовища та розвитку добросовісної конкуренції серед суб'єктів господарювання, що мають намір здійснювати перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, необхідно впровадити **електронні аукціони**.

Модель рівного та прозорого розподілу має за мету забезпечити надання права доступу до отримання права на автобусні перевезення шляхом проведення єдиної конкурентної процедури — електронних аукціонів в електронній торговій системі ProZorro.Продажі.

Кроки імплементації:

- 1) Надати право суб'єктам господарювання здійснювати перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування за результатами проведення електронних аукціонів ProZorro.Продажі.
- 2) Внести зміни до Закону України «Про автомобільний транспорт», визначивши основні положення до отримання дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування як до документу дозвільного характеру.
- 3) Затвердити актом Уряду типову форму договору, яку суб'єкти господарювання будуть укладати за результатами проведених аукціонів.
- 4) Скасувати постанову Кабінету Міністрів України від 03.12.2008 р. № 1081 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування».

3.4.13

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ МІЖНАРОДНИМ АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ

Ціль рівного доступу суб'єктів господарювання до отримання права на перевезення вантажів міжнародним автомобільним транспортом досягається. Відповідно до статті 55 Закону України «Про автомобільний транспорт» дозвільні документи Європейської Конференції Міністрів Транспорту розподіляються на конкурсних засадах з урахуванням рівня безпеки руху й екологічної безпеки транспортних засобів, запроваджених у європейських країнах, ефективності їх використання.

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ ТА ВАНТАЖІВ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ

Основні бар'єри:

1 Створення умов для обмеження конкуренції при отриманні авіаперевізником права на експлуатацію повітряних ліній.

Авіаційними правилами України на авіаперевізника, який заявляється на отримання маршруту¹, що вже експлуатується іншим авіаперевізником, покладається обов'язок щодо отримання згоди від такого перевізника.

У зв'язку з цим, зазначене положення Авіаційних правил України, обмежує доступ нових авіаперевізників до ринку авіаперевезень та сприяє спотворенню конкуренції при отриманні авіаперевізником права на експлуатацію повітряних ліній.

2 Дискреційний розподіл прав на експлуатацію повітряних ліній.

Авіаційними правилами України передбачено, що у разі надходження до Державіаслужби заяви від **двох** або більше авіаперевізників на один і той самий маршрут, до якого передбачені² обмеження щодо частоти перевезень або призначених авіаперевізників, відповідне право надається авіаперевізнику, який отримав більшу кількість балів за критеріями, що встановлені у відповідних Авіаційних правилах України.

Однак, деякі критерії для отримання права на експлуатацію повітряної лінії є не прозорими та надають великим підприємствам переваги у отриманні права на експлуатацію повітряної лінії. Це призводить до дискреційного розподілу прав на експлуатацію повітряних ліній.

Пропозиції вирішення:

З метою формування конкурентного середовища та розвитку добросовісної конкуренції серед суб'єктів господарювання, які хочуть отримати право на експлуатацію повітряної лінії, необхідно усунути проблеми, які перешкоджають рівному доступу.

Кроки імплементації:

Внести зміни до Повітряного кодексу України та Наказу Державної авіаційної служби України від 21 жовтня 2014 року № 686 «Про затвердження Авіаційних правил України «Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній», усунувши дискреційний розподіл прав на експлуатацію повітряних ліній та створити умови для забезпечення добросовісної конкуренції.

¹ Права на експлуатацію повітряної лінії

² Міжнародним договором України та домовленостями між авіаційними органами влади держав, уповноваженими на укладення таких домовленостей

3.4.15

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ, ПАСАЖИРІВ ТА БАГАЖУ РІЧКОВИМ ТРАНСПОРТОМ

Основні бар'єри:

На сьогоднішній день, відсутній спеціальний закон, положенням якого було б врегульовано питання функціонування внутрішнього водного транспорту. А тому, інструмент регулювання доступу до перевезень пасажирів та вантажів річковим транспортом відсутній також. Це негативно впливає на розвиток та використання внутрішніх річкових водних шляхів.

Слід зазначити, що євроінтеграційні зобов'язання та досвід європейських країн вказують на необхідність забезпечення принципу вільного судноплавства для будь-якого перевізника, за умови дотримання технічних вимог і права на здійснення перевезень внутрішніми водними шляхами.

Пропозиції вирішення:

З метою формування конкурентного середовища та розвитку добросовісної конкуренції серед суб'єктів господарювання, які здійснюють перевезення внутрішніми водними шляхами за маршрутами, необхідно прийняти спеціальний закон з питань функціонування внутрішнього водного транспорту. При прийнятті даного закону, необхідно врахувати євроінтеграційні зобов'язання та досвід європейських країн у сфері регулювання внутрішніх водних шляхів.

Кроки імплементації:

Прийняти спеціальний закон з питань функціонування внутрішнього водного транспорту, забезпечивши принцип вільного судноплавства для будь-якого перевізника, за умови дотримання ним технічних вимог і права на здійснення перевезень внутрішніми водними шляхами.

3.4.16

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ, ПАСАЖИРІВ ТА БАГАЖУ МОРСЬКИМ ТРАНСПОРТОМ

Основні бар'єри:

1 Непрозорий порядок видачі дозволу на вихід з порту

Встановлені законодавством¹ підстави для відмови у видачі дозволу на вихід з порту невичерпні. Це суперечить рамковим законам у сфері господарської діяльності. А також може призводити до суб'єктивного прийняття рішення про надання дозволу на вихід з порту та корупційних чинників.

2 Непрозорий порядок отримання підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання

Для отримання підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання необхідно надати техніко-економічне обґрунтування оператора лінійних перевезень про можливість роботи лінії закордонного плавання, погоджене з Адміністрацією морських портів України².

¹ Частина 2 статті 91 Кодексу торговельного мореплавства України — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#n184>

² Наказ Міністерства інфраструктури України від 14.10.2013 року № 790 «Про затвердження Інструкції про порядок реєстрації ліній закордонного плавання» — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1859-13>

В той же час, в нормативному полі не встановлено форму такого техніко-економічного обґрунтування, інформації, яка має бути в ньому зазначена, а також відсутній порядок отримання погодження техніко-економічного обґрунтування від Адміністрації морських портів України.

Слід зазначити, що євроінтеграційні зобов'язання та досвід європейських країн вказують на необхідність забезпечення принципу свободи надання доступу суб'єктам господарювання до перевезень пасажирів та вантажів морем.

Пропозиції вирішення:

З метою формування конкурентного середовища та розвитку добросовісної конкуренції серед суб'єктів господарювання, які здійснюють перевезення пасажирів та вантажів морем, необхідно сформулювати виключний перелік підстав для відмови у наданні дозволу на вихід з моря, зробити порядок отримання підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання чітким. А також враховувати євроінтеграційні зобов'язання та досвід європейських країн у сфері регулювання перевезень морським транспортом.

Кроки імплементації:

- 1 Внести зміни до статті 91 Кодексу торговельного мореплавства України, визначивши виключний перелік підстав для відмови у видачі дозволу на вихід з порту;
- 2 Внести зміни в наказ Міністерства інфраструктури України від 14.10.2013 року № 790 «Про затвердження Інструкції про порядок реєстрації ліній закордонного плавання», визначивши форму техніко-економічного обґрунтування оператора лінійних перевезень про можливість роботи лінії закордонного плавання, інформацію, яка повинна бути зазначена у такому обґруванні, а також порядок отримання погодження техніко-економічного обґрунтування оператора лінійних перевезень про можливість роботи лінії закордонного плавання з Адміністрацією морських портів України.

3.4.17

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ (ПРАВО ОРЕНДИ ВАНТАЖНИХ ВАГОНІВ)

В Україні запроваджено¹ пілотний проект щодо продажу із застосуванням електронної системи ProZorro.Продажі. послуг із використання вагонів під час здійснення перевезень вантажів. Пілотний проект триватиме рік, після чого може бути продовжений. На електронні торги планується виставляти **5%** порожнього парку вагонів і за їх результатами визначатиметься ціна для всього парку вагонів за видами та на певну дату.

Ціль рівного доступу суб'єктів господарювання до отримання права оренди вантажних вагонів досягається за рахунок проведення електронних аукціонів в системі ProZorro.Продажі, та буде досягатися і в майбутньому, за умови продовження розподілу прав оренди вантажних вагонів через електронні аукціони в системі ProZorro.Продажі.

¹ Договір про реалізацію пілотного проекту щодо продажу із застосуванням електронної системи ProZorro.Продажі. послуг із використання вагонів під час здійснення перевезення вантажів був підписаний 08.10.2018 р. керівниками ПАТ «Укрзалізниця» і ДП ПРОЗОРО.ПРОДАЖІ» — <http://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=82a6bbef-aeaa-47c0-87d0-d3bc345588f9&title=UkrzaliznitsiaZdavatiVagoniVOrenduCherezProzorro-prodazhi>

Вважаємо, що завдяки електронним аукціонам забезпечується добросовісна конкуренція, відкритість та прозорість на всіх стадіях аукціону, недискримінація учасників та, найголовніше, визначається ринкова ціна, що унеможливить будь-які корупційні маніпуляції, пов'язані з орендою вантажних вагонів.

3.4.18

ДОВГОСТРОКОВЕ КОРИСТУВАННЯ ЛІСАМИ

Основні бар'єри:

1) **Можливість зловживання правом на отримання лісової ділянки у спрощеному порядку.**

Лісовим Кодексом України розмежовуються поняття «лісова ділянка» та «земельна лісова ділянка», а також встановлюється різний порядок їх отримання:

- ◆ виділення земельної лісової ділянки здійснюється у порядку встановленому Земельним кодексом України, тобто:
 - за результатами земельних торгів, що проходять у формі аукціону;
 - у дозвільному порядку на підставі проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки.
- ◆ виділення лісової ділянки здійснюється у дозвільному порядку, встановленому Лісовим кодексом України.

Виділення і лісової ділянки, і земельної лісової ділянки здійснюється «для ведення лісового господарства». Однак, в нормативному полі не закріплено визначення такого «лісового господарства» та відсутній перелік видів діяльності, які до нього відносяться. Це може призводити до можливості отримувати лісові ділянки у спрощений дозвільний порядок для ведення всіх видів лісового господарства та використовувати їх досить довго на власний розсуд.

2) **Можливість маніпулювання згодою на надання у довгострокове тимчасове користування лісових ділянок з боку осіб, які залучені до видачі проміжних інструментів.**

Законодавчо визначено, що довгострокове тимчасове користування лісами державної та комунальної власності здійснюється без вилучення земельних ділянок у постійних користувачів лісами **на підставі рішення відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування**, прийнятого в межах їх повноважень **за погодженням з:**

- ◆ постійними користувачами лісами
- ◆ органом виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства.

Однак, отримання таких погоджень, підстави для відмови у наданні таких погоджень, строки надання таких погоджень відсутні. Це може призводити до корупційних маніпулювань з боку осіб, які надають погодження у процесі отримання права на довгострокове тимчасове користування лісовими ділянками.

3) **Невідповідність порядку отримання рішення про виділення лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами вимогам рамкових законів у сфері господарської діяльності.**

Лісовий Кодекс України, як закон, що регулює відносини, пов'язані з одержанням «Рішення про виділення у встановленому порядку лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами» суперечить вимогам рамкового Закону про дозвільну систему, в частині визначення переліку та вимог до документів, які необхідні для одержання даного ДДХ. Такий перелік не визначений і на рівні підзаконних нормативно-правових актів уряду та центральних органів виконавчої влади¹, що також суперечить вимогам Закону про дозвільну систему.

Порядок надання в користування лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами конкретизується на місцевому рівні та закріплюється власними актами відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Однак, деякі акти органів виконавчої влади суперечать вимогам рамковому Закону про дозвільну систему, зокрема, в частині:

- ◆ самостійного здійснення погоджень СГ в процесі отримання права на довгострокове тимчасове користування лісами,
- ◆ строку видачі ДДХ,
- ◆ встановленні додаткових бар'єрів на шляху отримання права на довгострокове тимчасове користування лісовою ділянкою, у порівнянні з спеціальним законодавчим актом — Лісовим кодексом України та підзаконними нормативно-правовими актами уряду та ЦОВВ.

Невідповідність порядку отримання рішення про виділення лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами вимогам рамкового Закону про дозвільну систему спричиняє додаткові бар'єри для бізнесу та породжує корупційні чинники.

Пропозиції вирішення:

З метою формування конкурентного середовища та розвитку добросовісної конкуренції серед суб'єктів господарювання, що мають намір отримати у довгострокове тимчасове користування лісові ділянки, необхідно впровадити **електронні аукціони** в електронній торговій системі ProZorro.Продажі.

Кроки імплементації:

З метою отримання права на довгострокове тимчасове користування лісами виключно через електронний аукціон на платформі ProZorro.Продажі необхідно:

- 1) Створити електронний каталог про наявні ліси (земельні ділянки, вкриті лісами) на всій території України, з схемою їх розміщення, описом меж. Така інформація має бути узагальнена державою, публічною, та міститись на відкритих інформаційних ресурсах держави.
- 2) Закріпити на нормативному рівні можливість отримання права на довгострокове тимчасове користування лісами виключно через електронний аукціон на платформі ProZorro.Продажі. Для цього необхідно:
 - ◆ Внести зміни до Лісового кодексу України, визначивши основні положення до отримання рішення про виділення лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами, як до документу дозвільного характеру та передбачивши норму про виділення лісових

¹ На підзаконному рівні визначається наступними нормативно-правовими актами:

- Постановою КМУ від 23 травня 2007 р. N 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів»;
- Наказом Мінагрополітики від 14.08.2012 р. № 502 «Про затвердження Правил використання корисних властивостей лісів».

ділянок у користування через процедуру електронного аукціону у системі Prozorro.Продажі;

◆ Розробити та затвердити урядом типові правила надання в користування лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами, передбачивши норму про виділення лісових ділянок у користування через процедуру електронного аукціону у системі Prozorro.Продажі;

◆ Внести зміни до місцевих правил надання в користування лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами, передбачивши норму про виділення лісових ділянок у користування через процедуру електронного аукціону у системі Prozorro.Продажі, привівши їх у відповідність до вимог рамкового Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та скасувавши додаткові бар'єри для суб'єктів господарювання в процесі отримання права довгострокового тимчасового користування лісами.

3 З метою уникнення можливості нівелювати результати аукціону, на законодавчому рівні необхідно зобов'язати дозвільні органи здійснювати усі погоджувальні процедури самостійно до проведення такого аукціону: забезпечувати отримання погодження з постійними користувачами лісами та органом виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства. Передбачити положення на законодавчому рівні, що у випадку додаткових витрат з боку дозвільних органів під час підготовки лоту для проведення аукціону, такі витрати будуть відшкодовуватись переможцем.

3.4.19

КОРОТКОСТРОКОВЕ КОРИСТУВАННЯ ЛІСАМИ

Основні бар'єри:

1 **Невідповідність порядку отримання інструменту «Лісовий квиток» вимогам рамкових законів у сфері господарської діяльності.**

Інструментом, який надає право на короткострокове тимчасове користування лісами для заготівлі другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань, використання корисних властивостей лісів на умовах короткострокового тимчасового користування є «Лісовий квиток».

Лісовий Кодекс України, як закон, що регулює відносини, пов'язані з одержанням «Лісового квитка» суперечить вимогам рамкового Закону про дозвільну систему, в частині визначення переліку та вимог до документів, які необхідні для одержання даного ДДХ, а також дозвільних органів, які видають лісовий квиток.

1 **Застарілі норми нормативно-правових актів, які регулюють отримання права на короткострокове тимчасове користування лісами.**

Відповідно до Закону про Перелік, інструмент «Лісовий квиток» є складовою спеціального дозволу на спеціальне використання лісових ресурсів разом з «лісорубним квитком» та «ордером».

Однак, Лісовим Кодексом України, як спеціальним законодавчим актом, у сфері регулювання лісових відносин, було виключено та наразі не

передбачено документа дозвільного характеру «ордер», як спеціального дозволу на спеціальне використання лісових ресурсів.

Виходячи з вищенаведеного, пункт 132 Закону про Перелік підлягає викладенню у новій редакції та виключенню слова «ордер».

Існування застарілих норм в правовому полі України, може призвести до їх помилкового застосування дозвільними органами, суб'єктами господарювання, що може створювати додаткові бар'єри, як для держави, так і для бізнесу.

Пропозиції вирішення:

З метою формування конкурентного середовища та розвитку добросовісної конкуренції серед суб'єктів господарювання, що мають намір отримати у короткострокове тимчасове користування лісові ділянки, необхідно впровадити електронні аукціони в електронній торговій системі ProZorro.Продажі.

Кроки імплементації:

З метою отримання права на короткострокове тимчасове користування лісами виключно через електронний аукціон на платформі ProZorro.Продажі необхідно:

- 1) Створити електронний каталог про наявні ліси (земельні ділянки, вкриті лісами) на всій території України, з схемою їх розміщення, описом меж. Така інформація має бути узагальнена державою, публічною, та міститись на відкритих інформаційних ресурсах держави.
- 2) Закріпити на нормативному рівні можливість отримання права на короткострокове тимчасове користування лісами виключно через електронний аукціон на платформі ProZorro.Продажі. Для цього необхідно:
 - ◆ Внести зміни до Лісового кодексу України, визначивши в ньому основні положення до отримання «Лісового квитка», як до документу дозвільного характеру та передбачивши норму про надання у короткострокове тимчасове користування лісів через процедуру електронного аукціону у системі ProZorro.Продажі;
 - ◆ Визначити новий дозвільний орган, що здійснює видачу, переоформлення, анулювання «Лісового квитка», який буде відповідати вимогам Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та Закону України «Про адміністративні послуги».
- 3) Внести зміни до Закону України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» в пункт 132, виключивши слово «ордер», як складову спеціального дозволу на спеціальне використання лісових ресурсів.
- 4) Створити єдину електронну базу даних, яка б містила узагальнену інформацію стосовно усіх виданих лісових квитків.

3.4.20

СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ РОСЛИННОГО СВІТУ

На сьогодні необхідність регулювання даної діяльності передбачена Законом України «Про рослинний світ». Однак, фактично, порядок проведення дозвільної процедури на спеціальне використання природних рослинних ресурсів відсутній, а також не прийнято жодного з інших нормативно-правових актів у сфері використання природних рослинних ресурсів, прийняття яких передбачено спеціальним Законом України «Про рослинний світ».

У зв'язку з відсутністю регулювання сфери спеціального використання природних рослинних ресурсів, наразі доступ до цих ресурсів здійснюється не прогнозовано.

З огляду на специфіку сфери, застосування процедури електронних аукціонів наразі не є доцільним.

3.4.21

КОРИСТУВАННЯ МИСЛИВСЬКИМИ УГІДДЯМИ

Основні бар'єри:

1) **Маніпулювання згодою з боку осіб, які залучені до видачі проміжних інструментів.**

Законом України «Про мисливське господарство та полювання» (далі — Закон про мисливство) визначається дозвільний порядок надання у користування мисливських угідь, що передбачає звернення заявника до обласної ради (дозвільного органу) за отриманням рішення на користування мисливським угіддям.

Згідно Закону про мисливство, винесенню рішення обласної ради про надання у користування мисливських угідь передують отримання трьох проміжних інструментів:

- ◆ погодження Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, облдержадміністрації,
- ◆ подання Державного агентства лісових ресурсів України,
- ◆ погодження власників або користувачів земельних ділянок.

Однак, законодавством не визначені порядки здійснення погоджувальних процедур та отримання проміжних інструментів, що може призводити до створення корупційних ризиків та порушення прав володіння і користування мисливськими угіддями.

2) **Невизначений момент набуття права на користування мисливськими угіддями.**

Інструментами, які забезпечують доступ до користування мисливськими угіддями є:

- ◆ Рішення про надання у користування мисливських угідь Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад;
- ◆ Договір про умови ведення мисливського господарства з Державним агентством лісових ресурсів або його територіальними органами;
- ◆ Договір між користувачем мисливських угідь та власниками або користувачами земельних ділянок, на яких знаходяться мисливські угіддя.

Однак, законодавством не встановлено з моменту отримання якого з **трьох** вищезазначених інструментів набувається право на користування мисливськими угіддями. Це може призводити до унеможливлення користування мисливським угіддям протягом певного періоду часу та завдавати часових і фінансових збитків СГ.

Пропозиції вирішення:

Законом про мисливство не передбачені конкурентні процедури надання у користування мисливських угідь.

З метою забезпечення конкуренції, прозорості та об'єктивності при отриманні права на користування мисливських угідь, реалізацію такого права слід здійснювати через електронні аукціони у системі Prozorro.Продажі.

Кроки імплементації:

З метою реалізації права на отримання у користування мисливського угіддя виключно через електронний аукціон на платформі Prozorro.Продажі необхідним є:

1) Створення державного каталогу про наявні мисливські угіддя на всій території України, з схемою їх розміщення, описом меж. Така інформація має бути узагальнена державою, публічною, та міститись на відкритих інформаційних ресурсах держави.

2) Визначення в нормативному полі можливості отримання права на користування мисливськими угіддями на електронному аукціоні через систему Prozorro.Продажі. Для цього необхідно:

◆ Внести зміни до Закону України «Про мисливське господарство та полювання», передбачивши там положення про надання мисливських угідь у користування через конкурентну процедуру — електронний аукціон.

3) Закріпити на нормативному рівні необхідність самостійного отримання дозвільним органом (ОДА) проміжних інструментів перед проведенням аукціону:

◆ погодження Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, облдержадміністрації,

◆ подання Державного агентства лісових ресурсів України,

◆ погодження власників або користувачів земельних ділянок.

Передбачити норму про відшкодування переможцем аукціону відповідному дозвільному органу понесених втрат в процесі підготовки аукціону та лоту.

4) Визначити на нормативному рівні момент набуття права на користування мисливськими угіддями, таким чином аби результати аукціону не були нівельовані.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК №1.

ОСНОВНІ СУБ'ЄКТИ У СФЕРІ ДОСТУПУ ДО СПІЛЬНОГО ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ, ЯКІ МАЮТЬ ПОВНОВАЖЕННЯ ЩОДО НАДАННЯ ПРАВ НА КОРИСТУВАННЯ СПІЛЬНИМ ОБМЕЖЕНИМ РЕСУРСОМ

Суб'єктами у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу, що будуть розглянуті у даному розділі є державні органи влади, органи місцевого самоврядування, які мають повноваження щодо надання права на користування спільним обмеженим ресурсом.

Щодо державних органів влади, органів місцевого самоврядування, які мають повноваження щодо надання права на користування спільного обмеженого ресурсу

За результатами аналізу положень органів державної влади, законів України та підзаконних нормативно-правових актів у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу, було визначено **19** органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які мають повноваження щодо надання права на користування спільним обмеженим ресурсом, що становить **26%** від усіх органів влади. (*Перелік повноважень таких органів та нормативно-правові акти, якими визначені їх повноваження щодо надання права на користування спільного обмеженого ресурсу містяться в Табличці №1*).

Відповідно до конкретних повноважень вищезазначених органів, їх було класифіковано за трьома ступенями впливу на сферу доступу до спільного обмеженого ресурсу:

Високий ступінь впливу на державну політику у сфері спільних обмежених ресурсів — наявність повноважень у відношенні до широкого кола суб'єктів господарювання з питань формування державної політики у сферах доступу до спільного обмеженого ресурсу, її реалізації, здійснення державного нагляду (контролю) та притягнення господарюючих суб'єктів до відповідальності.

Середній ступінь впливу на державну політику у сфері спільних обмежених ресурсів — наявність повноважень у відношенні до незначного кола суб'єктів господарювання з питань формування державної політики у сферах доступу до спільного обмеженого ресурсу, її реалізації, здійснення державного нагляду (контролю) та притягнення господарюючих суб'єктів до відповідальності.

Низький ступінь впливу на державну політику у сфері спільних обмежених ресурсів — повноваження щодо затвердження норм і правил у сферах доступу до спільного обмеженого ресурсу, погодження іншим органам державної влади питань щодо розпорядження спільним обмеженим ресурсом.

№ п/п	Назва органів державної влади, органів місцевого самоврядування, які мають повноваження щодо надання права на користування спільного обмеженого ресурсу	Вплив на державну політику у сфері користування спільним обмеженим ресурсом
1	Міністерство екології та природних ресурсів України	Високий
2	Міністерства аграрної політики та продовольства України	Високий
3	Державна служба геології та надр України	Високий
4	Державне агентство водних ресурсів України	Високий
5	Державне агентство лісових ресурсів України	Високий
6	Державне агентство рибного господарства України	Високий
7	Державна екологічна інспекція України	Високий
8	Міністерство інфраструктури України	Високий
9	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	Низький
10	Кабінет Міністрів України	Високий
11	Державна авіаційна служба України	Високий
12	Державна служба України з безпеки на транспорті	Високий
13	Державний комітет телебачення і радіомовлення України	Низький
14	Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	Середній
15	Державна служба морського та річкового транспорту України	Низький
16	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	Високий
17	Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення	Низький
18	Органи місцевого самоврядування	Високий
19	Місцеві державні адміністрації	Середній

Таким чином, низка органів, таких як: Міністерство екології та природних ресурсів України, Міністерства аграрної політики та продовольства України, Державна служба геології та надр України, Державне агентство водних ресурсів України, Державне агентство лісових ресурсів України, Державне агентство рибного господарства України, Державна екологічна інспекція України, Міністерство інфраструктури України, Державна авіаційна служба України, Державна служба України з безпеки на транспорті, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації та органи місцевого самоврядування, мають широкі повноваження у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу, вони формують, реалізують державну політику, яка спрямована на регулювання доступу до спільного обмеженого ресурсу, розподіляють між суб'єктами господарювання право на використання спільним обмеженим ресурсом, а також здійснюють контрольні повноваження у цій сфері та притягують господарюючих суб'єктів до відповідальності.

ТАБЛИЦЯ №1.

ПЕРЕЛІК ПОВНОВАЖЕНЬ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ЯКІ МАЮТЬ ПОВНОВАЖЕННЯ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ДОСТУПУ ДО СПІЛЬНОГО ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ

Перелік ОДВ та ОМС, які мають повноваження у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу	Опис основних повноважень у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу
Міністерство екології та природних ресурсів України	<p>Формування державної політики у сфері:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● геологічного вивчення та раціонального використання надр; ● раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів; ● збереження, відтворення та невиснажливого використання біологічного та ландшафтного різноманіття. <p>Видає та анулює дозволи на:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● спеціальне використання об'єктів тваринного світу; ● спеціальне використання природних рослинних ресурсів.
Міністерства аграрної політики та продовольства України	<p>Формування та реалізації державної політики у сферах:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● рибного господарства та рибної промисловості; ● охорони, використання та відтворення водних біоресурсів; ● регулювання рибальства; ● лісового та мисливського господарства.
Державна служба геології та надр України	<ul style="list-style-type: none"> ● Реалізація державної політики у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр; ● видача спеціальних дозволів на користування надрами (у тому числі нафтогазоносними); ● зупинення та анулювання дії спеціальних дозволів на користування надрами (у тому числі нафтогазоносними), поновлення їх дії у разі зупинення; ● здійснення переоформлення спеціальних дозволів на користування надрами (у тому числі нафтогазоносними), внесення до них змін, продовження строку дії спеціальних дозволів на користування надрами (у тому числі нафтогазоносними); ● здійснення державного контролю за геологічним вивченням надр та раціональним і ефективним їх використанням.
Державне агентство водних ресурсів України	<ul style="list-style-type: none"> ● Встановлює режими роботи водосховищ та ставків, наданих у користування на умовах оренди; ● здійснює контроль за дотриманням режимів роботи водосховищ, водогосподарських систем і каналів; ● аналізує та узагальнює звіти водокористувачів щодо використання водних ресурсів, перевіряє їх достовірність; ● погоджує договори оренди та паспорти водних об'єктів; ● погоджує створення на річках та у їх басейнах штучних водойм; ● погоджує проекти на проведення робіт на землях водного фонду (крім робіт на землях, зайнятих морями), пов'язаних з видобуванням корисних копалин (крім піску, гальки і гравію у руслах малих та гірських річок), а також виконанням бурових та геологорозвідувальних робіт.

Перелік ОДВ та ОМС, які мають повноваження у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу	Опис основних повноважень у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу
Державне агентство лісових ресурсів України	<ul style="list-style-type: none"> ● Реалізація державної політики у сфері лісового та мисливського господарства; ● здійснює державний контроль за дотриманням вимог нормативно-правових актів щодо ведення лісового господарства (крім державного контролю з карантину рослин та у сфері захисту рослин); ● здійснює державне управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду в лісах; ● організовує ведення лісовпорядкування та впорядкування мисливських угідь; ● організовує видачу в установленому порядку спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів; ● веде державний кадастр мисливських тварин, що перебувають на території України; ● здійснює державний контроль за дотриманням законодавства в галузі мисливського господарства і полювання; ● організовує роботу з укладення з користувачами мисливських угідь договорів про умови ведення мисливського господарства та здійснює контроль за їх виконанням; ● веде державний облік чисельності і добування мисливських тварин; ● вносить пропозиції щодо надання в користування мисливських угідь та припинення права користування ними органам, що приймають зазначені рішення.
Державне агентство рибного господарства України	<p>Реалізація державної політики у сфері:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● рибного господарства та рибної промисловості; ● охорони, використання та відтворення водних біоресурсів; ● регулювання рибальства; ● вживає заходів щодо забезпечення збереження запасів анадромних видів риб у виключній (морській) економічній зоні України. <p>Здійснює державний нагляд (контроль):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● у галузі охорони, використання та відтворення водних біоресурсів у виключній (морській) економічній зоні України, територіальному морі, внутрішніх водоймах України та у водах за межами юрисдикції України щодо рибальських суден, що плавають під Державним Прапором України, відповідно до міжнародних договорів України; ● за дотриманням правил рибальства; ● за дотриманням лімітів і нормативів використання водних біоресурсів; ● за дотриманням правил використання об'єктів тваринного світу в частині водних біоресурсів; ● веде облік суб'єктів господарювання, які здійснюють виробництво консервів і пресервів із водних біоресурсів, присвоює таким суб'єктам господарювання номери; ● веде реєстр рибальських суден, який є складовою частиною Державного суднового реєстру України; ● видає дозволи, сертифікати, довідки міжнародного зразка відповідно до вимог міжнародних договорів України з питань ведення рибного промислу і торгівлі рибою та морепродуктами; ● здійснює контроль за достовірністю подання суб'єктами рибного господарства, пов'язаними з добуванням і використанням водних біоресурсів, звітних даних про обсяги використання водних біоресурсів; ● здійснює контроль за дотриманням порядку придбання або збуту осетрових видів риб та продукції з них.

Перелік ОДВ та ОМС, які мають повноваження у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу	Опис основних повноважень у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу
Державна екологічна інспекція України	<p>Здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства, зокрема, щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● охорони земель, надр; ● охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду; ● охорони, захисту, використання і відтворення лісів; ● збереження, відтворення і невиснажливого використання біологічного та ландшафтного різноманіття; ● раціонального використання, відтворення і охорони об'єктів тваринного та рослинного світу; ● ведення мисливського господарства та здійснення полювання; ● охорони, раціонального використання та відтворення вод і відтворення водних ресурсів; ● дотримання норм і правил експлуатації технологічних водойм (рибоводні ставки). <p>Здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства про охорону, захист, використання та відтворення лісів, зокрема щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● пошкодження дерев і чагарників, знищення або пошкодження лісових культур, сіяncів або саджанців у лісових розплідниках і на плантаціях, природного підросту та самосіву на землях, призначених під відновлення лісу, законності вирубування; ● раціонального та невиснажливого використання лісових ресурсів; ● добування продуктів лісу та використання лісових ресурсів; ● збереження корисної для лісу фауни. <p>Здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства про раціональне використання, відтворення і охорону об'єктів тваринного світу, зокрема щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● регулювання чисельності диких тварин; ● наявності дозвільних документів на утримання та розведення диких тварин; ● захисту диких тварин від жорстокого поводження; ● охорони, використання і відтворення риби та інших водних живих ресурсів; ● наявності дозволів, лімітів та квот на спеціальне використання природних ресурсів, дотримання їх умов; ● про використання, охорону і відтворення об'єктів рослинного світу; ● під час ведення мисливського господарства та здійснення полювання; ● про збереження об'єктів рослинного та тваринного світу, занесених до Червоної та Зеленої книг України, формування, збереження і використання екологічної мережі; ● про охорону і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Перелік ОДВ та ОМС, які мають повноваження у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу	Опис основних повноважень у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу
Міністерство інфраструктури України	<p>Забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах автомобільного, залізничного, морського та річкового транспорту, надання послуг поштової зв'язку, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України.</p> <p>Затверджує порядок:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● оформлення і видачі дозволів на поїздки територією іноземних держав під час здійснення перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні, їх обміну та обліку; ● проведення конкурсу та видачі дозвільних документів Європейської конференції міністрів транспорту, та інших дозволів, передбачених міжнародними договорами України; ● допуску до діяльності щодо здійснення міжнародних перевезень пасажирів або вантажів на автомобільному транспорті, а також затверджує акти, якими встановлюються форми бланків посвідчень і картки допуску на транспортний засіб для здійснення міжнародних автомобільних перевезень, та форма заяви про допуск до здійснення таких перевезень; ● здійснення контролю за дотриманням вимог безпеки перевезення пасажирів і вантажів на автомобільному транспорті; ● організації перевезень пасажирів і багажу автомобільним транспортом; ● організації регулярних, нерегулярних і маятникових перевезень пасажирів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні; ● видачі дозволів суднам під прапорами держав, з якими не укладені міжнародні договори про судноплавство на внутрішніх водних шляхах; ● оформлення приходу суден у морський порт, видачі дозволу на вихід суден у море та оформлення виходу суден із морського порту (крім суден флоту рибної промисловості). <p>Затверджує правила:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу і вантажу, а також тварин, птиці та інших вантажів, що підлягають державному ветеринарно-санітарному контролю, залізничним транспортом; ● перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні; ● оформлення вантажних перевізних документів на перевезення морським транспортом; ● перевезення вантажів, пасажирів, пошти і багажу морським та річковим транспортом; ● надання послуг у морських портах¹.
Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	<ul style="list-style-type: none"> ● Забезпечення формування та реалізація державної регіональної політики, державної житлової політики і політики у сфері будівництва, архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства, зокрема щодо благоустрою населених пунктів; ● затверджує порядки, норми і правила у сфері благоустрою населених пунктів².
Кабінет Міністрів України	<p>До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері благоустрою населених пунктів належить:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● забезпечення реалізації державної політики у цій сфері; ● розроблення і забезпечення виконання загальнодержавних програм благоустрою населених пунктів³.

¹ Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України» від 30.06.2015 № 460 — <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/460-2015-%D0%BF>

² Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України» від 30.04.2014 № 197 — <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/197-2014-%D0%BF>

³ Закон України «Про благоустрій населених пунктів» — <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/print1466144402764486>

Перелік ОДВ та ОМС, які мають повноваження у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу	Опис основних повноважень у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу
Державна авіаційна служба України	<ul style="list-style-type: none"> ● Реалізація державної політики у сфері цивільної авіації та використання повітряного простору України; ● організація використання повітряного простору України; ● надає дозволи на виліт цивільних повітряних суден з аеродромів України, приліт повітряних суден до аеродромів України або на проліт територією України та погоджує дозволи на виконання польотів за Договором з відкритого неба; ● надає право на експлуатацію повітряних ліній і призначень авіаперевізникам відповідно до положень законодавства, міжурядових угод про повітряне сполучення та інших домовленостей на рівні авіаційних властей; ● здійснює контроль та нагляд за додержанням вимог законодавства у сфері повітряних перевезень пасажирів та багажу, вантажів, небезпечних вантажів, товарів військового призначення та подвійного використання; ● установлює правила та порядок організації польотів цивільних повітряних суден¹.
Державна служба України з безпеки на транспорті	<ul style="list-style-type: none"> ● Реалізація державної політики з питань безпеки на автомобільному транспорті загального користування, міському електричному, залізничному транспорті та у сфері безпеки на морському та річковому транспорті; ● видає дозволи суднам на захід до річкових портів України під прапорами держав, з якими не укладені міжнародні договори України про судноплавство на внутрішніх водних шляхах України; ● погоджує паспорти міжміських та приміських автобусних маршрутів регулярних спеціальних перевезень, що виходять за межі території області (міжобласних маршрутів); ● затверджує мережу міжміських і приміських автобусних маршрутів загального користування, що виходять за межі території області (міжобласних маршрутів), та веде реєстр таких маршрутів; ● видає, позбавляє чи анулює дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних автобусних маршрутах загального користування; ● організовує та проводить конкурси з перевезення пасажирів на міжміських і приміських маршрутах загального користування, які виходять за межі території області (міжобласних маршрутах)².
Державний комітет телебачення і радіомовлення України	<ul style="list-style-type: none"> ● Бере участь у формуванні єдиного інформаційного простору, сприянні розвитку інформаційного суспільства; ● готує пропозиції щодо вдосконалення системи державного управління у сфері телебачення і радіомовлення, інформаційній та видавничій сфері, поліграфії; ● аналізує та прогнозує розвиток ринку у сфері телебачення і радіомовлення, інформаційній та видавничій сфері, поліграфії; ● готує пропозиції та рекомендації щодо захисту, ефективного використання і розподілу національного радіочастотного ресурсу, призначеного для потреб телерадіомовлення, та подає їх в установленому законодавством порядку³.

¹ Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну авіаційну службу України» від 8 жовтня 2014 р. № 520 — <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/520-2014-%D0%BF>

² Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну службу України з безпеки на транспорті» від 11 лютого 2015 р. № 103 — <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/103-2015-%D0%BF>

³ Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України» від 13 серпня 2014 р. № 341 — <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/341-2014-%D0%BF>

Перелік ОДВ та ОМС, які мають повноваження у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу	Опис основних повноважень у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу
Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	<p>Основними завданнями Адміністрації Держспецзв'язку є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● забезпечення формування та реалізація державної політики у сферах телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України; ● забезпечує нормативно-правове регулювання у сферах телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України; ● розробляє технічні регламенти, норми, стандарти, методики розрахунків електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв, інші нормативні документи у сферах телекомунікацій і користування радіочастотним ресурсом України; ● бере участь у створенні державних стандартів щодо користування радіочастотним ресурсом України; ● установлює норми, правила і порядок проведення випробувань у сфері користування радіочастотним ресурсом України; ● розробляє та реалізує технічну політику з питань формування номерного ресурсу, зміни його структури і простору нумерації в інтересах розширення і забезпечення достатньої ємності номерного ресурсу та приведення його у відповідність з міжнародними вимогами; ● установлює порядок і забезпечує проведення експертизи телекомунікаційної інфраструктури проектів будівництва, реконструкції та модернізації телекомунікаційних мереж спеціального зв'язку і загального користування, споруд і засобів телекомунікацій; ● визначає у порядку, встановленому законодавством, необхідний і достатній для потреб України радіочастотний ресурс, проводить відповідно до норм міжнародного права заходи щодо його закріплення за Україною і захисту на міжнародному рівні; ● розробляє у порядку, встановленому законодавством, Національну таблицю розподілу смуг радіочастот України і План використання радіочастотного ресурсу України та подає їх Кабінетові Міністрів України для затвердження; ● розробляє вимоги щодо надання та отримання телекомунікаційних послуг; ● розробляє прогнози розвитку телекомунікаційних мереж і послуг, а також сфери користування радіочастотним ресурсом України; ● розробляє в порядку, встановленому законодавством, проекти концепцій розвитку телекомунікацій України, інші проекти концепцій у сфері користування радіочастотним ресурсом України, сприяє їх реалізації¹.
Державна служба морського та річкового транспорту України	<ul style="list-style-type: none"> ● Реалізує державну політику у сферах морського та річкового транспорту, торговельного мореплавства, судноплавства на внутрішніх водних шляхах, навігаційно-гідрографічного забезпечення мореплавства, а також у сфері безпеки на морському та річковому транспорті (крім сфери безпеки мореплавства суден флоту рибної промисловості); ● забезпечення виконання зобов'язань, що випливають із членства України в міжнародних організаціях, діяльність яких пов'язана з морським та річковим транспортом, торговельним мореплавством, судноплавством на внутрішніх водних шляхах, навігаційно-гідрографічним забезпеченням мореплавства (крім суден флоту рибної промисловості); ● здійснення державного нагляду (контролю) за безпекою на морському та річковому транспорті, за торговельним мореплавством, судноплавством на внутрішніх водних шляхах, навігаційно-гідрографічним забезпеченням мореплавства (крім суден флоту рибної промисловості)².

1 Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України» від 3 вересня 2014 р. № 411 — <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/411-2014-%D0%BF>

2 Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Державної служби морського та річкового транспорту України» від 6 вересня 2017 р. №1095 — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1095-2017-%D0%BF>

Перелік ОДВ та ОМС, які мають повноваження у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу	Опис основних повноважень у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу
<p>Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Забезпечення проведення єдиної державної політики з питань державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, користування радіочастотним ресурсом; ● здійснення державного регулювання та нагляду у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку, використання інфраструктури з метою максимального задоволення попиту споживачів на послуги зв'язку та інформаційні послуги; ● забезпечення ефективного користування радіочастотним ресурсом і функціонування ринку телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних, інформаційних послуг; ● забезпечує проведення перевірок достовірності відомостей у документах, поданих заявником для отримання ліцензій, інших дозвільних документів на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України, відповідності заявника і поданих документів ліцензійним умовам; ● здійснює відповідно до законодавства ліцензування та реєстрацію у сфері надання телекомунікаційних послуг та користування радіочастотним ресурсом, встановлює ліцензійні умови та порядок контролю за їх дотриманням; ● встановлює відповідно до закону порядок відкриття номерного ресурсу, в якому забезпечує утворення персональних номерів абонентів, та порядок адміністрування, присвоєння абонентам і обслуговування персональних номерів; ● бере участь у розробленні та погоджує проекти змін до Національної таблиці розподілу смуг радіочастот України та Плану використання радіочастотного ресурсу України відповідно до законодавства; ● здійснює відповідно до законодавства заходи з формування простору нумерації; ● застосовує в установленому законодавством порядку адміністративні стягнення до суб'єктів ринку телекомунікацій та послуг поштового зв'язку, а також до осіб, винних у порушенні законодавства про радіочастотний ресурс України; ● забезпечує рівні умови для діяльності у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом; ● веде реєстр: ліцензій на види діяльності у сфері надання телекомунікаційних послуг; ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України; радіоелектронних засобів, випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування; ● встановлює порядок реалізації, експлуатації радіоелектронних засобів, випромінювальних пристроїв на території України та порядок ввезення їх із-за кордону; ● здійснює управління та контроль за діяльністю УДЦР відповідно до вимог законодавства¹.
<p>Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Здійснює нагляд за дотриманням телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги вимог законодавства у галузі телерадіомовлення; ● здійснює нагляд за дотриманням ліцензіатами ліцензійних умов та умов ліцензій; ● здійснює ліцензування телерадіомовлення; ● здійснює надання дозволів на тимчасове мовлення; ● здійснює ліцензування провайдерів програмної послуги; ● здійснює розробку умов використання та визначення користувачів радіочастотного ресурсу, виділеного для потреб телерадіомовлення; ● здійснює забезпечення і сприяння конкуренції у діяльності телерадіоорганізацій усіх форм власності відповідно до вимог законодавства, створення умов щодо недопущення усунення, обмеження чи спотворення конкуренції у телерадіоінформаційному просторі².

¹ Указ Президента України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації» від 23.11.2011 №1067/2011 — <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011>

² Закон України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» від 23.09.1997 № 538/97-ВР — <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/538/97-%D0%B2%D1%80>

Перелік ОДВ та ОМС, які мають повноваження у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу	Опис основних повноважень у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу
<p>Органи місцевого самоврядування (сільська, селищна, міська рада)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Ви рішення відповідно до закону питань про надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення, а також про скасування такого дозволу; ● прийняття рішень щодо відчуження відповідно до закону комунального майна; затвердження місцевих програм приватизації, а також переліку об'єктів комунальної власності, які не підлягають приватизації; визначення доцільності, порядку та умов приватизації об'єктів права комунальної власності; вирішення питань про придбання в установленому законом порядку приватизованого майна, про включення до об'єктів комунальної власності майна, відчуженого у процесі приватизації, договір купівлі-продажу якого в установленому порядку розірвано або визнано недійсним, про надання у концесію об'єктів права комунальної власності, про створення, ліквідацію, реорганізацію та перепрофілювання підприємств, установ та організацій комунальної власності відповідної територіальної громади; ● затвердження договорів, укладених сільським, селищним, міським головою від імені ради, з питань, віднесених до її виключної компетенції; ● встановлення відповідно до законодавства правил з питань благоустрою території населеного пункту, забезпечення в ньому чистоти і порядку, торгівлі на ринках, додержання тиші в громадських місцях, за порушення яких передбачено адміністративну відповідальність; ● надання згоди на передачу об'єктів з державної у комунальну власність та прийняття рішень про передачу об'єктів з комунальної у державну власність, а також щодо придбання об'єктів державної власності; ● встановлення плати за доступ до об'єкта будівництва, транспорту, енергетики, кабельної каналізації електрозв'язку, будинкової розподільної мережі комунальної власності відповідно до Закону України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж».

Перелік ОДВ та ОМС, які мають повноваження у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу	Опис основних повноважень у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу
<p>Органи місцевого самоврядування (виконавчі органи сільських, селищних, міських рад)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Попередній розгляд планів використання природних ресурсів місцевого значення на відповідній території, пропозицій щодо розміщення, спеціалізації та розвитку підприємств і організацій незалежно від форм власності, внесення у разі потреби до відповідних органів виконавчої влади пропозицій з цих питань; ● підготовка та затвердження переліку спеціально відведених місць для паркування транспортних засобів; ● управління в межах, визначених радою, майном, що належить до комунальної власності відповідних територіальних громад; ● підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо порядку та умов відчуження комунального майна, проектів місцевих програм приватизації та переліку об'єктів комунальної власності, які не підлягають приватизації; організація виконання цих програм; підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо визначення сфер господарської діяльності та переліку об'єктів, які можуть надаватися у концесію, подання раді письмових звітів про хід та результати відчуження комунального майна; ● прийняття рішень про організацію громадських вбиралень, стоянок та майданчиків для паркування автомобільного транспорту, здійснення контролю за їх діяльністю відповідно до закону; ● організація благоустрою населених пунктів; ● прийняття рішень про розміщення, обладнання та функціонування майданчиків для паркування транспортних засобів та стоянок таксі на вулицях і дорогах населених пунктів, здійснення контролю за дотриманням визначених правилами паркування транспортних засобів вимог щодо розміщення, обладнання та функціонування майданчиків для паркування; ● організація місцевих ринків, ярмарків, сприяння розвитку всіх форм торгівлі; ● затвердження маршрутів і графіків руху, правил користування міським пасажирським транспортом незалежно від форм власності, узгодження цих питань стосовно транзитного пасажирського транспорту у випадках, передбачених законодавством; ● надання дозволу в порядку, встановленому законодавством, на розміщення реклами; ● видача дозволу на порушення об'єктів благоустрою у випадках та порядку, передбачених законом; ● організація недискримінаційного доступу операторів та провайдерів телекомунікацій, уповноважених ними осіб до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, енергетики, кабельної каналізації електрозв'язку, будинкової розподільної мережі комунальної власності на договірній основі з підприємствами, на балансі яких перебуває ця інфраструктура; ● визначення у встановленому законодавством порядку відповідно до рішень ради території, вибір, вилучення (викуп) і надання землі для містобудівних потреб, визначених містобудівною документацією; ● підготовка і подання на затвердження ради відповідних місцевих містобудівних програм, генеральних планів забудови населених пунктів, іншої містобудівної документації; ● підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо встановлення ставки земельного податку, розмірів плати за користування природними ресурсами, вилучення (викупу), а також надання під забудову та для інших потреб земель, що перебувають у власності територіальних громад; ● здійснення контролю за додержанням земельного та природоохоронного законодавства, використанням і охороною земель, природних ресурсів загальнодержавного та місцевого значення, відтворенням лісів; ● погодження клопотань про надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів загальнодержавного значення; ● підготовка висновків щодо надання або вилучення в установленому законом порядку земельних ділянок, що проводиться органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Перелік ОДВ та ОМС, які мають повноваження у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу	Опис основних повноважень у сфері доступу до спільного обмеженого ресурсу
Органи місцевого самоврядування (районні і обласні ради)	<ul style="list-style-type: none"> ● Вирішення за дорученням відповідних рад питань про продаж, передачу в оренду, концесію або під заставу об'єктів комунальної власності, які забезпечують спільні потреби територіальних громад і перебувають в управлінні районних, обласних рад, а також придбання таких об'єктів в установленому законом порядку; ● вирішення відповідно до закону питань регулювання земельних відносин; ● вирішення відповідно до закону питань про надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів відповідно районного, обласного значення, а також про скасування такого дозволу; ● прийняття рішень про віднесення лісів до категорії захисності, а також про поділ лісів за розрядами такс у випадках і порядку, передбачених законом¹.
Місцеві державні адміністрації	<ul style="list-style-type: none"> ● До відання місцевих державних адміністрацій у межах і формах, визначених Конституцією і законами України, належить вирішення питань, зокрема, використання землі, природних ресурсів, охорони довкілля; ● Місцеві державні адміністрації в межах, визначених Конституцією і законами України, здійснюють на відповідних територіях державний контроль, зокрема, за використанням та охороною земель, лісів, надр, води, атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу та інших природних ресурсів; ● розробляє та забезпечує виконання затверджених у встановленому законом порядку програм раціонального використання земель, лісів, підвищення родючості ґрунтів, що перебувають у державній власності; ● розпоряджається землями державної власності відповідно до закону; ● вживає заходів до відшкодування шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону довкілля підприємствами, установами, організаціями і громадянами; ● вносить пропозиції відповідним органам місцевого самоврядування щодо організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення².

¹ Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР — <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

² Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 № 586-XIV — <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

ДОДАТОК №2.

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТИВ, ЩО ДІЮТЬ У СФЕРІ ДОСТУПУ ДО СПІЛЬНИХ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1	Багатостороння угода про сплату маршрутних зборів
2	Декларація принципів, що регулюють режим дна морів та океанів і його надр за межами дії національної юрисдикції
3	Договір про заборону розміщення на дні морів і океанів та в його надрах ядерної зброї та інших видів зброї масового знищення
4	Євроконтроль, Умови застосування системи маршрутних зборів та умови оплати
5	Європейська угода про найважливіші внутрішні водні шляхи міжнародного значення (УМВШ) (укр/рос)
6	Заключний акт дипломатичної конференції щодо Протоколу, яким вносяться зміни та доповнення до Міжнародної конвенції щодо співробітництва у галузі безпеки аеронавігації «ЄВРОКОНТРОЛЬ», укладеної 13 грудня 1960 року
7	Інструкція про порядок оформлення перевізних документів, справляння провізних платежів при перевезенні вантажів в міждержавних та в міжнародних сполученнях, СНД
8	Конвенція Міжнародного союзу електрозв'язку
9	Конвенція про заснування Європейської і Середземноморської організації захисту рослин 1951 року
10	Конвенція про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і багажу
11	Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (укр/рос)
12	Конвенція про охорону підводної культурної спадщини (укр/рос)
13	Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, підписана у Вашингтоні, округ Колумбія, 3 березня 1973 р. Виправлена в Бонні 22 червня 1979 р.
14	Конвенція, що засновує Європейську Організацію Супутникового Зв'язку «EUTELSAT»
15	Локарнська угода про заснування Міжнародної класифікації промислових зразків
16	Меморандум про взаєморозуміння стосовно налагодження співробітництва в галузі організації повітряного руху в Південно-Східній Європі
17	Міжнародна конвенція щодо втручання у відкритому морі у випадках аварій, які призводять до забруднення нафтою
18	Міжнародна конвенція щодо співробітництва у галузі безпеки аеронавігації «ЄВРОКОНТРОЛЬ»
19	Модельний кодекс про надра та користування надрами для держав-учасниць СНД
20	Рішення про забезпечення електромагнітної сумісності найважливіших радіоелектронних засобів держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав (укр/рос)
21	Рішення про Концепцію гармонізації національних систем організації повітряного руху держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав
22	Статут Міжнародного союзу електрозв'язку
23	Угода Держгеонадра України, Великобританія «Угода про співробітництво в галузі геологічного вивчення і раціонального використання надр» від 14.05.2012, 16.05.2012
24	Угода між Державним комітетом України по геології і використанню надр і Міністерством геології і мінеральних ресурсів Монголії в галузі геологічного вивчення надр
25	Угода між Кабінетом Міністрів України та Радою Міністрів Боснії і Герцеговини про повітряне сполучення
26	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Азербайджанської Республіки про міжнародне автомобільне сполучення
27	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Йорданського Хашимітського Королівства про повітряне сполучення
28	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Королівства Данії про міжнародні автомобільні перевезення
29	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Королівства Норвегія про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і вантажів
30	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Ліванської Республіки про повітряне сполучення
31	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Австрія про перевезення пасажирів у міжнародному регулярному автомобільному сполученні
32	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Кіпр про міжнародні автомобільні перевезення
33	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Македонія про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і вантажів

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
34	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Сербія про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і вантажів
35	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Словенія про міжнародне автомобільне сполучення
36	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Таджикистан про міжнародне автомобільне пасажирське і вантажне сполучення. Протокол
37	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Хорватія про міжнародні автомобільні перевезення
38	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Сирійської Арабської Республіки про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і вантажів
39	Угода між Кабінетом Міністрів України та Швейцарською Федеральною Радою про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і вантажів
40	Угода між Україною та Європейським Співтовариством про певні аспекти повітряного сполучення
41	Угода між Україною та Королівством Нідерландів про міжнародні автомобільні перевезення
42	Угода між Україною та Португальською Республікою про повітряне сполучення
43	Угода між Україною та Швейцарською Конфедерацією про регулярне повітряне сполучення
44	Угода між Урядом Республіки Корея та Урядом України про повітряне сполучення
45	Угода між Урядом України і Урядом Грецької Республіки про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і вантажів
46	Угода між Урядом України і Урядом Естонської Республіки про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і вантажів
47	Угода між Урядом України і Урядом Латвійської Республіки про міжнародне автомобільне сполучення
48	Угода між Урядом України і Урядом Республіки Білорусь про міжнародне автомобільне сполучення
49	Угода між Урядом України і Урядом Республіки Грузія про міжнародне автомобільне сполучення
50	Угода між Урядом України і Урядом Республіки Казахстан про міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом. Виконавчий протокол про застосування Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Казахстан про міжнародне автомобільне сполучення (укр/рос)
51	Угода між Урядом України і Урядом Республіки Казахстан про повітряне сполучення
52	Угода між Урядом України і Урядом Республіки Молдова про міжнародне автомобільне сполучення
53	Угода між Урядом України і Урядом Республіки Польщі про міжнародні автомобільні перевезення
54	Угода між Урядом України і Урядом Республіки Фінляндія про міжнародні автомобільні перевезення
55	Угода між Урядом України і Урядом Російської Федерації про міжнародне автомобільне сполучення. Протокол до Угоди
56	Угода між Урядом України і Урядом Словацької Республіки про міжнародне автомобільне сполучення
57	Угода між Урядом України і Урядом Сполученого Королівства Великобританії та Північної Ірландії про міжнародні автотранспортні перевезення
58	Угода між Урядом України і Урядом Угорської Республіки про міжнародне автомобільне сполучення. Виконавчий Протокол про правила виконання Угоди
59	Угода між Урядом України та Австрійським Федеральним Урядом про повітряне сполучення
60	Угода між Урядом України та Урядом Азербайджанської Республіки про повітряне сполучення
61	Угода між Урядом України та Урядом Арабської Республіки Єгипет про повітряне сполучення
62	Угода між Урядом України та Урядом Великого Герцогства Люксембург про повітряне сполучення
63	Угода між Урядом України та Урядом Грецької Республіки про повітряний транспорт
64	Угода між Урядом України та Урядом Держави Ізраїль про повітряне сполучення
65	Угода між Урядом України та Урядом Естонської Республіки про повітряне сполучення
66	Угода між Урядом України та Урядом Індії про повітряне сполучення
67	Угода між Урядом України та Урядом Іспанії про повітряне сполучення
68	Угода між Урядом України та Урядом Італійської Республіки про повітряне сполучення
69	Угода між Урядом України та Урядом Китайської Народної Республіки про повітряні сполучення
70	Угода між Урядом України та Урядом Королівства Бельгія про автотранспортне сполучення
71	Угода між Урядом України та Урядом Королівства Бельгія про повітряне сполучення

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
72	Угода між Урядом України та Урядом Королівства Данія про повітряне сполучення
73	Угода між Урядом України та Урядом Королівства Нідерландів про повітряне сполучення
74	Угода між Урядом України та Урядом Королівства Швеція про повітряне сполучення
75	Угода між Урядом України та Урядом Латвійської Республіки про повітряне сполучення
76	Угода між Урядом України та Урядом Литовської Республіки про повітряне сполучення
77	Угода між Урядом України та Урядом Монголії про міжнародне автомобільне сполучення
78	Угода між Урядом України та Урядом Монголії про повітряне сполучення
79	Угода між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про повітряне сполучення
80	Угода між Урядом України та Урядом Республіки Болгарія про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів та вантажів
81	Угода між Урядом України та Урядом Республіки Вірменія про міжнародне автомобільне сполучення
82	Угода між Урядом України та Урядом Республіки Вірменія про повітряне сполучення
83	Угода між Урядом України та Урядом Республіки Киргизстан про повітряне сполучення
84	Угода між Урядом України та Урядом Республіки Молдова про повітряне сполучення
85	Угода між Урядом України та Урядом Республіки Узбекистан про міжнародне автомобільне сполучення
86	Угода між Урядом України та Урядом Республіки Узбекистан про повітряне сполучення і співробітництво в галузі повітряного транспорту
87	Угода між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про повітряне сполучення
88	Угода між Урядом України та Урядом Російської Федерації про повітряне сполучення і співробітництво в галузі повітряного транспорту
89	Угода між Урядом України та Урядом Румунії про міжнародне автомобільне сполучення
90	Угода між Урядом України та Урядом Румунії про повітряне сполучення
91	Угода між Урядом України та Урядом Словацької Республіки про повітряне сполучення
92	Угода між Урядом України та Урядом Соціалістичної Республіки В'єтнам про повітряне сполучення
93	Угода між Урядом України та Урядом Туніської Республіки про регулярне повітряне сполучення
94	Угода між Урядом України та Урядом Туркменістану про співпрацю в галузі повітряного сполучення
95	Угода між Урядом України та Урядом Туркменістану про співробітництво у сфері міжнародного автомобільного сполучення
96	Угода між Урядом України та Урядом Угорської Республіки про повітряне сполучення
97	Угода між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про міжнародне автомобільне сполучення
98	Угода між Урядом України та Урядом Фінляндської Республіки про повітряне сполучення
99	Угода між Урядом України та Урядом Французької Республіки про повітряні перевезення
100	Угода між Урядом України та Урядом Чеської Республіки про міжнародні автомобільні перевезення
101	Угода між Урядом України та Урядом Чеської Республіки про повітряне сполучення
102	Угода між Урядом Федеративної Республіки Німеччина та Урядом України про повітряне сполучення
103	Угода про міжнародний автомобільний транспорт між Урядом України та Урядом Ісламської Республіки Іран
104	Угода про міжнародні автомобільні перевезення між Урядом України та Урядом Королівства Іспанія
105	Угода про міжнародні автомобільні перевезення між Урядом України та Урядом Республіки Туреччина
106	Угода про міжнародні нерегулярні перевезення пасажирів автобусами (Угода INTERBUS)
107	Угода про порядок використання радіочастотного спектра та забезпечення електромагнітної сумісності найважливіших радіоелектронних засобів в інтересах безпеки Співдружності Незалежних Держав
108	Угода про прикордонне співробітництво в галузі вивчення, освоєння та охорони надр
109	Угода СНД, Порядок управління маршрутами прямого міжнародного пасажирського залізничного сполучення
110	Бюджетний кодекс України
111	Водний кодекс України

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
112	Гірничий Закон України
113	Господарський кодекс України
114	Земельний кодекс України
115	Кодекс торговельного мореплавства України
116	Кодекс України про адміністративні правопорушення
117	Кодекс України Про надра
118	Кримінальний кодекс України
119	Лісовий кодекс України
120	Митний кодекс України
121	Податковий кодекс України
122	Цивільний кодекс України
123	Закон України «Про природно-заповідний фонд України»
124	Закон України «Про виключну (морську) економічну зону України»
125	Закон України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними»
126	Закон України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин»
127	Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»
128	Закон України «Про автомобільні дороги»
129	Закон України «Про аграрні розписки»
130	Закон України «Про аквакультуру»
131	Закон України «Про альтернативні види палива»
132	Закон України «Про альтернативні джерела енергії»
133	Закон України «Про архітектурну діяльність»
134	Закон України «Про бджільництво»
135	Закон України «Про безпечність та гігієну кормів»
136	Закон України «Про благоустрій населених пунктів»
137	Закон України «Про будівельні норми»
138	Закон України «Про ветеринарну медицину»
139	Закон України «Про вибори народних депутатів України»
140	Закон України «Про вибори Президента України»
141	Закон України «Про вивіз (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину»
142	Закон України «Про видобування і переробку уранових руд»
143	Закон України «Про виключну (морську) економічну зону України»
144	Закон України «Про використання земель оборони»
145	Закон України «Про виноград та виноградне вино»
146	Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини»
147	Закон України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності»
148	Закон України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності»
149	Закон України «Про Генеральну схему планування території України»
150	Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»
151	Закон України «Про Державний земельний кадастр»
152	Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
153	Закон України «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання»
154	Закон України «Про державний кордон України»
155	Закон України «Про державні лотереї в Україні»
156	Закон України «Про державно-приватне партнерство»
157	Закон України «Про державну геологічну службу України»
158	Закон України «Про державну підтримку кінематографії в Україні»
159	Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України»
160	Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»
161	Закон України «Про дорожній рух»
162	Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»
163	Закон України «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків»
164	Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»
165	Закон України «Про зайнятість населення»
166	Закон України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва»
167	Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми охорони та відтворення довкілля Азовського і Чорного морів»
168	Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст»
169	Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року»
170	Закон України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року»
171	Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції»
172	Закон України «Про захист прав споживачів»
173	Закон України «Про захист рослин»
174	Закон України «Про захист суспільної моралі»
175	Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження»
176	Закон України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення»
177	Закон України «Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу»
178	Закон України «Про землеустрій»
179	Закон України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів»
180	Закон України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин»
181	Закон України «Про індустріальні парки»
182	Закон України «Про інститути спільного інвестування»
183	Закон України «Про карантин рослин»
184	Закон України «Про колективне сільськогосподарське підприємство»
185	Закон України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»
186	Закон України «Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду»
187	Закон України «Про курорти»
188	Закон України «Про лікарські засоби»
189	Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»
190	Закон України «Про меліорацію земель»
191	Закон України «Про мисливське господарство та полювання»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
192	Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»
193	Закон України «Про місцеві вибори»
194	Закон України «Про місцеві державні адміністрації»
195	Закон України «Про мораторій на видалення зелених насаджень на окремих об'єктах благоустрою зеленого господарства м. Києва»
196	Закон України «Про мораторій на зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення в містах та інших населених пунктах»
197	Закон України «Про морські порти України»
198	Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
199	Закон України «Про насіння і садивний матеріал»
200	Закон України «Про нафту і газ»
201	Закон України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення»
202	Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення»
203	Закон України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції»
204	Закон України «Про оренду землі»
205	Закон України «Про основи містобудування»
206	Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»
207	Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»
208	Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»
209	Закон України «Про особливості приватизації вугледобувних підприємств»
210	Закон України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою»
211	Закон України «Про охорону археологічної спадщини»
212	Закон України «Про охорону атмосферного повітря»
213	Закон України «Про охорону земель»
214	Закон України «Про охорону культурної спадщини»
215	Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»
216	Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів»
217	Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг»
218	Закон України «Про охорону прав на сорти рослин»
219	Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»
220	Закон України «Про оцінку земель»
221	Закон України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»
222	Закон України «Про пестициди і агрохімікати»
223	Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»
224	Закон України «Про племінну справу у тваринництві»
225	Закон України «Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів»
226	Закон України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи»
227	Закон України «Про приватизацію державного і комунального майна»
228	Закон України «Про приєднання України до Багатосторонньої угоди про сплату маршрутних зборів»
229	Закон України «Про прикордонний контроль»
230	Закон України «Про природно-заповідний фонд України»
231	Закон України «Про радіочастотний ресурс України»
232	Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
233	Закон України «Про рекламу»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
234	Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»
235	Закон України «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них»
236	Закон України «Про рослинний світ»
237	Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію»
238	Закон України «Про споживче кредитування»
239	Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»
240	Закон України «Про страхування»
241	Закон України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України»
242	Закон України «Про тваринний світ»
243	Закон України «Про театри і театральну справу»
244	Закон України «Про телебачення і радіомовлення»
245	Закон України «Про телекомунікації»
246	Закон України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність»
247	Закон України «Про транспорт»
248	Закон України «Про угоди про розподіл продукції»
249	Закон України «Про фізичну культуру і спорт»
250	Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок»
251	Закон України «Про Червону книгу України»
252	Закон України «Про залізничний транспорт»
253	Закону України «Про автомобільний транспорт»
254	Постанова Верховної Ради України від 1 червня 2000 року № 1750-III «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
255	Постанова Верховної Ради України від 12 липня 1996 року № 327/96-ВР «Про структуру бюджетної класифікації України»
256	Постанова Верховної Ради України від 12 липня 1996 року № 326/96-ВР «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
257	Постанова Верховної Ради України від 12 липня 2001 року № 2668-III «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
258	Постанова Верховної Ради України від 13 грудня 2001 року № 2898-III «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
259	Постанова Верховної Ради України від 13 липня 2000 року № 1885-III «Про Концепцію розвитку рибного господарства України»
260	Постанова Верховної Ради України від 13 липня 2000 року № 1916-III «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
261	Постанова Верховної Ради України від 14 січня 2000 року № 1390-XIV «Про Концепцію розвитку водного господарства України»
262	Постанова Верховної Ради України від 14 травня 1992 року № 2345-XII «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
263	Постанова Верховної Ради України від 16 грудня 1993 року № 3715-XII «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
264	Постанова Верховної Ради України від 16 жовтня 1992 року № 2706-XII «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
265	Постанова Верховної Ради України від 16 жовтня 1997 року № 579/97-ВР «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
266	Постанова Верховної Ради України від 16 липня 1999 року № 1000-XIV «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
267	Постанова Верховної Ради України від 17 листопада 1993 року № 3619-XII «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
268	Постанова Верховної Ради України від 17 травня 1996 року № 207/96-ВР «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
295	Постанова Верховної Ради України від 3 листопада 1999 року № 1209-XIV «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
296	Постанова Верховної Ради України від 3 лютого 1998 року № 62/98-ВР «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
297	Постанова Верховної Ради України від 30 серпня 1991 року № 1460-XII «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб»
298	Постанова Верховної Ради України від 30 січня 1992 року № 2072-XII «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
299	Постанова Верховної Ради України від 30 червня 1994 року № 71/94-ВР «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
300	Постанова Верховної Ради України від 31 серпня 1993 року № 3419-XII «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
301	Постанова Верховної Ради України від 4 грудня 1996 року № 561/96-ВР «Про Основні положення податкової політики в Україні»
302	Постанова Верховної Ради України від 4 квітня 1996 року № 120/96-ВР «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
303	Постанова Верховної Ради України від 4 квітня 1997 року № 180/97-ВР «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
304	Постанова Верховної Ради України від 4 червня 1993 року № 3260-XII «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
305	Постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998 року № 188/98-ВР «Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки»
306	Постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998 року № 190/98-ВР «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
307	Постанова Верховної Ради України від 5 березня 1999 року № 476-XIV «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
308	Постанова Верховної Ради України від 5 травня 1993 року № 3181-XII «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
309	Постанова Верховної Ради України від 6 жовтня 1998 року № 164-XIV «Про вилучення і надання земельних ділянок для несільськогосподарських потреб та попереднє погодження місць розташування об'єктів»
310	Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію розвитку рибного господарства України» 13.07.2000 № 1885-III
311	Указ Президента України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації» від 23.11.2011 № 1067/2011
312	Указ Президента України «Про управління в галузі використання і охорони надр України» від 30.04.1992 № 287
313	Указ Президента України «Про заходи щодо забезпечення додержання законодавства у сфері надрокористування» від 05.07.2004 № 741/2004
314	Указ Президента України «Про заходи щодо підвищення ефективності управління підприємствами в галузі геології і розвідки надр» від 14.06.2000 № 802/2000
315	Указ Президента України «Про реформування структури управління лісовим та мисливським господарством у Закарпатській, Івано-Франківській і Чернівецькій областях» від 24.02.1995 № 142/95
316	Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 3 лютого 2010 року "Про заходи щодо підвищення ефективності державного управління у галузі геологічного вивчення і використання надр"» від 03.02.2010 № 90/2010
317	Указ Президента України від 1 січня 2010 року № 2/2010 «Про розширення території Канівського природного заповідника»
318	Указ Президента України від 1 січня 2010 року № 1/2010 «Про створення національного природного парку "Тузловські лимани"»
319	Указ Президента України від 10 грудня 1994 р. № 750/94 «Про створення заказників загальнодержавного значення»
320	Указ Президента України від 10 лютого 2010 року № 155/2010 «Про створення національного природного парку "Нижньосульський"»
321	Указ Президента України від 10 лютого 2010 року № 156/2010 «Про створення національного природного парку "Північне Поділля"»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
322	Указ Президента України від 11 грудня 2009 року № 1036/2009 «Про створення національного природного парку "Кременецькі гори"»
323	Указ Президента України від 11 грудня 2009 року № 1038/2009 «Про створення природного заповідника "Древлянський"»
324	Указ Президента України від 11 грудня 2009 року № 1039/2009 «Про створення національного природного парку "Дермансько-Острозький"»
325	Указ Президента України від 11 грудня 2009 року № 1042/2009 «Про оголошення природної території ландшафтним заказником загальнодержавного значення "Христанівський"»
326	Указ Президента України від 11 грудня 2009 року № 1044/2009 «Про створення національного природного парку "Дворічанський"»
327	Указ Президента України від 11 грудня 2009 року № 1046/2009 «Про створення національного природного парку "Пирятинський"»
328	Указ Президента України від 11 грудня 2009 року № 1047/2009 «Про створення національного природного парку "Слобожанський"»
329	Указ Президента України від 11 грудня 2009 року № 1048/2009 «Про створення національного природного парку "Білоозерський"»
330	Указ Президента України від 12 вересня 2005 року № 1238/2005 «Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення»
331	Указ Президента України від 13 листопада 2008 року № 1033/2008 «Про створення Нижньодністровського національного природного парку»
332	Указ Президента України від 13 серпня 2007 року № 700/2007 «Про оголошення природної території загальнозоологічним заказником загальнодержавного значення "Чорнобильський спеціальний"»
333	Указ Президента України від 14 січня 2010 року № 25/2010 «Про розширення території Карпатського біосферного заповідника»
334	Указ Президента України від 14 травня 2002 року № 456/2002 «Про створення національного природного парку "Гуцульщина"»
335	Указ Президента України від 16 вересня 2010 року № 910/2010 «Про недопущення порушень закону під час передвиборної агітації»
336	Указ Президента України від 16 грудня 2009 року № 1057/2009 «Про створення національного природного парку "Кармелюкове Поділля"»
337	Указ Президента України від 19 грудня 2001 року № 1234/2001 «Про створення Черемського природного заповідника»
338	Указ Президента України від 20 серпня 1996 року № 715/96 «Про оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення»
339	Указ Президента України від 21 листопада 2017 року № 381/2017 «Про додаткові заходи щодо розвитку лісового господарства, раціонального природокористування та збереження об'єктів природно-заповідного фонду»
340	Указ Президента України від 21 лютого 2002 року № 167/2002 «Про території природно-заповідного фонду загальнодержавного значення»
341	Указ Президента України від 21 травня 2009 року № 343/2009 «Про створення національного природного парку "Зачарований край"»
342	Указ Президента України від 22 лютого 2010 року № 203/2010 «Про створення Ківерцівського національного природного парку "Цуманська пуща"»
343	Указ Президента України від 22 січня 2010 року № 56/2010 «Про створення національного природного парку "Хотинський"»
344	Указ Президента України від 22 січня 2010 року № 58/2010 «Про створення національного природного парку "Верховинський"»
345	Указ Президента України від 23 листопада 2011 року № 1063/2011 «Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку»
346	Указ Президента України від 23 лютого 2010 року № 215/2010 «Про розширення території Карпатського національного природного парку»
347	Указ Президента України від 23 лютого 2010 року № 221/2010 «Про створення національного природного парку "Олешківські піски"»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
348	Указ Президента України від 24 квітня 2009 року № 266/2009 «Про додаткові заходи щодо соціально-економічного розвитку міста Києва»
349	Указ Президента України від 25 грудня 2009 року № 1099/2009 «Про створення національного природного парку "Меотида"»
350	Указ Президента України від 25 липня 2006 року № 644/2006 «Про деякі питання організаційно-правового забезпечення формування та регулювання ринку землі та захисту прав власників земельних ділянок»
351	Указ Президента України від 27 квітня 2009 року № 273/2009 «Про створення Гетьманського національного природного парку»
352	Указ Президента України від 3 лютого 2010 року № 96/2010 «Про створення національного природного парку "Дністровський каньйон"»
353	Указ Президента України від 30 квітня 2009 року № 279/2009 «Про створення національного природного парку "Бузький Гард"»
354	Указ Президента України від 4 листопада 2000 року № 1207/2000 «Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення»
355	Указ Президента України від 4 травня 2007 року № 376/2007 «Про додаткові заходи щодо захисту прав та законних інтересів дітей»
356	Указ Президента України від 6 вересня 2004 року № 1047/2004 «Про створення національного природного парку "Гомільшанські ліси"»
357	Указ Президента України від 9 грудня 1998 року № 1341/98 «Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення»
358	Указ Президента України від 9 серпня 2004 року № 877/2004 «Про створення Галицького національного природного парку»
359	Розпорядження Президента України «Про охорону і використання Клесівського родовища бурштину у Рівненській області» від 02.06.1992 № 98/92-рп
360	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розподілу бюджетної дотації для розвитку сільськогосподарських товаровиробників та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції у 2017 році» від 8 лютого 2017 р. № 83
361	Постанова Кабінету Міністрів України «Про надання Державному інформаційному геологічному фонду статусу галузевого державного архіву» від 08.11.1996 № 1366
362	Постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 р. № 1402 «Про затвердження Правил транспортування тварин»
363	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 р. № 241 «Про затвердження Детальних правил виробництва органічної продукції (сировини) тваринного походження»
364	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 448 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері захисту рослин та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів»
365	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання відокремлення діяльності з транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу» від 13.12.2017 № 1005
366	Постанова Кабінету Міністрів України «Про водопостачання сільських населених пунктів України» від 14.03.1992 № 134
367	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр» від 05.05.1997 № 432
368	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліків вхідних продуктів, які дозволяється зберігати у виробничому підрозділі» від 09.12.2015 № 1023
369	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку матеріалів, продуктів та послуг, що не можуть бути використані як плата за користування надрами» від 12.12.1994 № 825
370	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про першовідкривачів родовищ корисних копалин» від 01.02.1995 № 80
371	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок забудови площ залягання корисних копалин загальнодержавного значення» від 17.01.1995 № 33
372	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання у 2006 році спеціальних дозволів на користування надрами» від 20.02.2006 № 168

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
373	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку обчислення коригуючого коефіцієнта, що застосовується до ставок рентної плати у разі зміни тарифів на транзитне транспортування однієї тонни нафти магістральними нафтопроводами та транспортування однієї тонни нафтопродуктів магістральними нафтопродуктопроводами» від 01.08.2012 № 687
374	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» від 30.05.2011 № 594
375	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення геологорозвідувальних робіт за рахунок коштів державного бюджету» від 25.01.1999 № 83
376	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Списку робіт, професій і посад працівників лісової промисловості та лісового господарства, державних заповідників, національних парків, що мають лісові площі, лісомисливських господарств, постійних лісозаготівельних і лісгосподарських підрозділів інших підприємств, а також лісництв, яким надається щорічна основна відпустка тривалістю 28 календарних днів, і Порядку його застосування» від 09.06.1997 № 570
377	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Тимчасового порядку справляння плати за спеціальне використання диких тварин» від 25.01.1996 № 123
378	Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення» від 10.08.1992 № 459
379	Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок формування та зберігання Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України» від 30.03.1998 № 387
380	Постанова Кабінету Міністрів України «Про реорганізацію галузі "Геологія і розвідка надр"» від 06.11.1997 № 1242
381	Постанова Кабінету Міністрів України «Про такси для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд України» від 19.04.1993 № 287
382	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання автомобільних перевезень пасажирів та вантажів» від 20.05.2013 № 422
383	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання виконання діючих та нових інвестиційних проектів (програм, договорів), якими передбачено нарощування видобутку вуглеводневої сировини» від 07.11.2013 № 838
384	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання використання радіочастотного ресурсу України» від 22.10.2008 № 942
385	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання виплати бюджетної дотації для розвитку сільськогосподарських товаровиробників та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції» від 22.03.2017 № 178
386	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду усіма видами транспорту загального користування на міських, приміських та міжміських маршрутах» від 14.03.2018 № 197
387	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання проведення конверсії радіочастотного ресурсу України в смугах радіочастот загального користування» від 05.09.2014 № 514
388	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації пілотного проекту рекультивації земель лісгосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину» від 30.11.2016 № 1063
389	Постанова Кабінету Міністрів України «Питання Головного управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України» від 15.04.1992 № 195
390	Постанова Кабінету Міністрів України «Питання розподілу смуг радіочастот України» від 22.11.2005 № 1104
391	Постанова Кабінету Міністрів України «Питання удосконалення управління лісовим та мисливським господарством» від 26.04.2007 № 678
392	Постанова Кабінету Міністрів України «Про вилучення (викуп), надання у постійне користування та в оренду земельних ділянок для суспільних та інших потреб, погодження місць розташування об'єктів та зміну цільового призначення земель» від 22.09.2004 № 1249
393	Постанова Кабінету Міністрів України «Про вилучення і надання в оренду земельних ділянок для видобування корисних копалин із зміною їх цільового призначення та погодження місця розташування об'єкта» від 26.09.2007 № 1173
394	Постанова Кабінету Міністрів України «Про вилучення та надання в оренду підприємствам земельних ділянок для видобування корисних копалин і зміну цільового призначення земель» від 24.06.2006 № 864
395	Постанова Кабінету Міністрів України «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» від 23.05.2007 № 761
396	Постанова Кабінету Міністрів України «Про встановлення державних соціальних нормативів у сфері транспортного обслуговування» від 14.03.2018 № 196

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
397	Постанова Кабінету Міністрів України «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)» від 25.12.1996 № 1548
398	Постанова Кабінету Міністрів України «Про Державний фонд родовищ корисних копалин України» від 02.03.1993 № 150
399	Постанова Кабінету Міністрів України «Про додаткові заходи стабілізації та нарощування обсягів видобування нафти і газу в Україні» від 19.08.1998 № 1321
400	Постанова Кабінету Міністрів України «Про забезпечення ефективного використання газорозподільних систем або їх складових» від 21.02.2017 № 95
401	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Детальних правил виробництва органічної продукції (сировини) рослинного походження» від 31.08.2016 № 587
402	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику їх господарської діяльності для навколишнього природного середовища та періодичності здійснення заходів державного нагляду (контролю)» від 19.03.2008 № 212
403	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності, пов'язаної з використанням, охороною і відтворенням державного мисливського фонду, та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державним агентством лісових ресурсів» від 23.01.2013 № 31
404	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики визначення вартості геологічної інформації, отриманої за рахунок коштів державного бюджету» від 10.12.2008 № 1075
405	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики визначення вартості запасів і ресурсів корисних копалин родовища або ділянки надр, що надаються у користування» від 25.08.2004 № 1117
406	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики визначення загального розрахункового обсягу видобутку корисних копалин» від 03.10.1997 № 1099
407	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на право користування надрами» від 15.10.2004 № 1374
408	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики розрахунків розмірів ліцензійного збору за видачу або продовження строку дії ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги, визначення розміру плати за переоформлення ліцензії та видачу дубліката ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги» від 13.04.2011 № 412
409	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної таблиці розподілу смуг радіочастот України» від 15.12.2005 № 1208
410	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення» від 12.12.1994 № 827
411	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліків платних адміністративних послуг, які надаються Міністерством екології та природних ресурсів і Державною службою геології та надр» від 01.06.2011 № 705
412	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку витрат на розвідку (дорозвідку) та облаштування будь-яких запасів (родовищ) корисних копалин з відповідними витратами на їх розробку, що включаються до окремої групи витрат платника податку, які підлягають амортизації» від 04.02.1998 № 118
413	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Переліку документів, необхідних для здійснення перевезення вантажу автомобільним транспортом у внутрішньому сполученні» від 25.02.2009 № 207
414	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку певних дій щодо провадження господарської діяльності або видів господарської діяльності, які не можуть провадитися на підставі подання декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства» від 25.08.2010 № 725
415	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку підприємств, які отримують або ввозять на митну територію України нафтопродукти для використання як сировини для виробництва у хімічній промисловості, та річних обсягів квот на відвантаження або ввезення нафтопродуктів» від 18.12.2017 № 981
416	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну комісію України по запасах корисних копалин» від 10.11.2000 № 1689
417	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України» від 30.12.2015 № 1174
418	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» від 22.03.2017 № 187
419	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок здійснення державного гірничого нагляду» від 21.02.1995 № 134

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
420	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок надання гірничих відводів» від 27.01.1995 № 59
421	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин» від 22.12.1994 № 865
422	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок розпорядження геологічною інформацією» від 13.06.1995 № 423
423	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок списання запасів корисних копалин з обліку гірничодобувного підприємства» від 27.01.1995 № 58
424	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок установлення квот на видобуток окремих видів корисних копалин» від 22.12.1994 № 862
425	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядків видачі дозволу на ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв спеціального призначення і ввезення з-за кордону, придбання, встановлення та експлуатації радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв спеціального призначення» від 08.04.2015 № 184
426	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку арбітражного (експертного) визначення якості насіння і садивного матеріалу та Порядку оформлення заяв для проведення арбітражного (експертного) визначення якості насіння і садивного матеріалу» від 18.08.2017 № 615
427	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення державного водного кадастру» від 08.04.1996 № 413
428	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення та форми Реєстру отримувачів бюджетної дотації, а також порядку надання відповідної інформації Державною фіскальною службою та Державною казначейською службою» від 21 лютого 2017 р. № 179
429	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виведення з експлуатації магістральних трубопроводів нафти, газу та продуктів їх переробки» від 28.03.2018 № 209
430	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на імпорт та експорт зразків видів дикої фауни і флори, сертифікатів на пересувні виставки, реекспорт та інтродукцію з моря зазначених зразків, які є об'єктами регулювання Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, в частині осетрових риб і виробленої з них продукції» від 25.07.2007 № 953
431	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення продукції власного виробництва підприємств з іноземними інвестиціями» від 05.09.1996 № 1061
432	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств» від 07.02.2018 № 106
433	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для розвитку мінерально-сировинної бази та внесення змін до Порядку проведення геологорозвідувальних робіт за рахунок коштів державного бюджету» від 28.02.2011 № 301
434	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та ползахисних лісових смуг» від 20.12.2017 № 1016
435	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів, що спрямовуються на часткове відшкодування вартості будівництва нових тепличних комплексів» від 02.03.2011 № 305
436	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку державного обліку артезіанських свердловин, облаштування їх засобами вимірювання об'єму видобутих підземних вод» від 08.10.2012 № 963
437	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку державного обліку родовищ, запасів і проявів корисних копалин» від 31.01.1995 № 75
438	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку документального оформлення операцій з постачання послуг з аеронавігаційного обслуговування повітряних суден, які здійснюють внутрішні, міжнародні та транзитні польоти в районах польотної інформації зони відповідальності України, і податкових накладних та відображення таких операцій у податковій звітності» від 31.01.2011 № 101
439	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку забезпечення прозорості у видобувних галузях» від 02.12.2015 № 1039
440	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку заготівлі другорядних лісових матеріалів і здійснення побічних лісових користувань в лісах України» від 23.04.1996 № 449
441	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку залучення додаткових позабюджетних коштів для проведення конверсії радіочастотного ресурсу України в смугах радіочастот загального користування» від 1 серпня 2007 р. № 993

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
442	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення державного контролю на автомобільному транспорті» від 08.11.2006 № 1567
443	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод» від 20.07.1996 № 815
444	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування майнових ризиків користувача надр під час дослідно-промислового і промислового видобування та використання газу (метану) вугільних родовищ» від 13.11.2013 № 980
445	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування майнових ризиків під час промислової розробки родовищ нафти і газу у випадках, передбачених Законом України "Про нафту і газ"» від 13.11.2013 № 979
446	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї» від 29.03.2002 № 402
447	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності інвестора, в тому числі за шкоду, заподіяну довкіллю, здоров'ю людей, за угодою про розподіл продукції, якщо інше не передбачено такою угодою» від 13.11.2013 № 981
448	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання пільг водіям з інвалідністю, водіям, які перевозять осіб з інвалідністю, у тому числі транспортними засобами, що належать громадським організаціям осіб з інвалідністю, підприємствам, установам, організаціям, які провадять діяльність у сфері соціального захисту населення, на безоплатне паркування і зберігання транспортних засобів» від 25.05.2011 № 585
449	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами» від 30.05.2011 № 615
450	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання у 2005 році спеціальних дозволів (ліцензій) на користування надрами» від 30.08.2005 № 827
451	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання у 2007 році спеціальних дозволів на користування надрами» від 14.03.2007 № 480
452	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання у 2008 році спеціальних дозволів на користування надрами» від 27.02.2008 № 273
453	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання у 2010 році спеціальних дозволів на користування надрами» від 23.06.2010 № 596
454	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку переробки винограду, плодів та ягід на виноматеріали на давальницьких умовах» від 06.11.1997 № 1236
455	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» від 16.05.2007 № 733
456	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення експертизи проектно-кошторисної документації на створення та зрошення багаторічних насаджень» від 08.04.2013 № 236
457	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування» від 3 грудня 2008 р. № 1081
458	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення у 2005 році аукціонів з продажу спеціальних дозволів (ліцензій) на користування надрами» від 30.08.2005 № 828
459	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення у 2006 році аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» від 20.02.2006 № 167
460	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення у 2008 році аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» від 04.06.2008 № 525
461	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення у 2009 році аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» від 17.06.2009 № 609
462	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення у 2010 році аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» від 21.07.2010 № 662
463	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розподілу коштів від використання (реалізації) частини виробленої продукції, що залишається у власності держави відповідно до угод про розподіл продукції, та/або коштів у вигляді грошового еквівалента такої державної частини продукції між місцевими бюджетами, якщо ділянка надр розташована на території кількох адміністративно-територіальних одиниць» від 09.11.2016 № 792
464	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку створення і ведення Державного кадастру природних територій курортів» від 23.05.2001 № 562

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
465	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил атестації дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння» від 06.09.2000 № 1396
466	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил відтворення лісів» від 01.03.2007 № 303
467	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг» від 11.04.2012 № 295
468	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження розміру плати за виділення номерного ресурсу і порядок її внесення» від 27.12.2008 № 1147
469	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження розміру страхового запасу природного газу» від 16.11.2016 № 860
470	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження розміру страхового запасу природного газу» від 21.03.2018 № 255
471	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження статуту Національної акціонерної компанії "Надра України"» від 27.09.2000 № 1460
472	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд» від 24.07.2013 № 541
473	Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо збереження автомобільних доріг загального користування» від 27.06.2007 № 879
474	Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо охорони та організації промислової розробки Клесівського родовища бурштину у Рівненській області» від 21.07.1992 № 401
475	Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо розв'язання еколого-гідрогеологічних проблем, які виникають унаслідок закриття гірничодобувних підприємств, шахт і розрізів» від 12.01.1999 № 31
476	Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо стабілізації роботи підприємств нафтовидобувної промисловості України» від 24.06.1992 № 346
477	Постанова Кабінету Міністрів України «Про збільшення обсягів видобутку нафти і газу в 1993 - 1994 роках і найближчу перспективу» від 10.07.1993 № 532
478	Постанова Кабінету Міністрів України «Про Національний університет біоресурсів і природокористування України» від 01.03.2001 № 202
479	Постанова Кабінету Міністрів України «Про отримання вироблених в Україні, ввезення в Україну легких та важких дистилатів, скрапленого газу і бутану для використання як сировини для виробництва етилену» від 26.04.2017 № 299
480	Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок передачі розвіданих родовищ корисних копалин для промислового освоєння» від 14.02.1995 № 114
481	Постанова Кабінету Міністрів України «Про проведення конкурсу на укладення угоди про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах ділянки Олеська» від 30.11.2011 № 1297
482	Постанова Кабінету Міністрів України «Про проведення конкурсу на укладення угоди про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах ділянки Скіфська» від 23.05.2012 № 455
483	Постанова Кабінету Міністрів України «Про проведення конкурсу на укладення угоди про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах ділянки Юзівська» від 30.11.2011 № 1298
484	Постанова Кабінету Міністрів України «Про Програму освоєння вуглеводневих ресурсів українського сектора Чорного і Азовського морів» від 17.09.1996 № 1141
485	Постанова Кабінету Міністрів України «Про реалізацію пілотного проекту із впровадження електронних аукціонів з розподілу часток щорічної національної квоти на імпорт озоноруйнівних речовин» від 04.10.2017 № 756
486	Постанова Кабінету Міністрів України «Про розміри плати за видачу, продовження строку дії, переоформлення, видачу дублікатів ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України» від 22.02.2006 № 200
487	Постанова Кабінету Міністрів України «Про стан використання бюджетних і позабюджетних коштів у 1996 році та I кварталі 1997 р. Міністерством вугільної промисловості, Міністерством соціального захисту населення, Міністерством зв'язку, Державним комітетом по геології і використанню надр» від 07.07.1997 № 703
488	Постанова Кабінету Міністрів України «Про створення музею коштовного і декоративного каміння» від 11.12.1996 № 1485
489	Постанова Кабінету Міністрів України «Про такси для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд України»
490	Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Комісії з координації діяльності господарських органів, наукових і проектних установ у питаннях організації золотодобувної та золотопереробної промисловості» від 02.02.1993 № 84
491	Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Національної акціонерної компанії "Надра України"» від 14.07.2000 № 1128

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
492	Постанова Кабінету Міністрів України «Про членів колегії Державного комітету по геології і використанню надр» від 08.05.1996 № 488
493	Постанова Кабінету Міністрів України від 11 січня 2017 р. № 144 «Про затвердження Порядку імпорту біологічних контрольних організмів для проведення наукових досліджень або біологічного контролю та шкідливих організмів, які завозяться для науково-дослідних цілей»
494	Постанова Кабінету Міністрів України від 05.05.1995 № 322 «Про вдосконалення управління лісовим та мисливським господарством в Закарпатській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях»
495	Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 р. № 303 «Про затвердження Правил відтворення лісів»
496	Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2005 р. № 668 «Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві»
497	Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2006 р. № 1045 «Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах»
498	Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2011 р. № 835 «Деякі питання надання Державною службою з питань геодезії, картографії та кадастру та її територіальними органами адміністративних послуг»
499	Постанова Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 р. № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги»
500	Постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 439 «Про затвердження Положення про Державне агентство автомобільних доріг України»
501	Постанова Кабінету Міністрів України від 10 грудня 1998 р. № 1950 «Про поліпшення організації медико-санітарного забезпечення плавскладу морського, річкового та рибпромислового флоту»
502	Постанова Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 р. № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»
503	Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. № 1306 «Про Правила дорожнього руху»
504	Постанова Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2002 р. № 1531 «Про експертну грошову оцінку земельних ділянок»
505	Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2007 р. № 903 «Про авторський та технічний нагляд під час будівництва об'єкта архітектури»
506	Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 96 «Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці»
507	Постанова Кабінету Міністрів України від 11 травня 2011 р. № 560 «Про затвердження Порядку затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України»
508	Постанова Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 р. № 313 «Про визначення єдиного органу з питань контролю за якістю та безпекою рибної продукції, що експортується»
509	Постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2003 р. № 1926 «Про вилучення (викуп), надання у постійне користування та в оренду земельних ділянок для суспільних потреб, погодження місць розташування об'єктів»
510	Постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2011 р. № 1271 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися державними і комунальними закладами культури»
511	Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2005 р. № 557 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на проведення робіт на землях водного фонду»
512	Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 р. № 974 «Про затвердження Порядку реєстрації об'єктів державної експертизи землевпорядної документації та типової форми її висновку»
513	Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 724 «Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів»
514	Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 705 «Про деякі питання реалізації Закону України "Про карантин рослин"»
515	Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. № 283 «Деякі питання реалізації Закону України "Про народні художні промисли"»
516	Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2000 р. № 1822 «Про заходи щодо забезпечення виконання міжнародних зобов'язань України у зв'язку з її приєднанням до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення»
517	Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1724 «Деякі питання оренди земель»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
518	Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля»
519	Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 461 «Питання прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів»
520	Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 466 «Деякі питання виконання підготовчих і будівельних робіт»
521	Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 466 «Деякі питання виконання підготовчих і будівельних робіт»
522	Постанова Кабінету Міністрів України від 13 серпня 1999 р. № 1490 «Про затвердження Порядку і умов використання рибних та інших водних живих ресурсів виключної (морської) економічної зони України»
523	Постанова Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 223 «Про затвердження Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня»
524	Постанова Кабінету Міністрів України від 14 жовтня 2009 р. № 1076 «Про затвердження Технічного регламенту канатних доріг для перевезення пасажирів»
525	Постанова Кабінету Міністрів України від 14 жовтня 2009 р. № 1126 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності в галузі рибного господарства та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері безпеки мореплавства суден флоту рибної промисловості Державним агентством рибного господарства»
526	Постанова Кабінету Міністрів України від 14 липня 2000 р. № 1127 «Про службу державної охорони природно-заповідного фонду України»
527	Постанова Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2003 р. № 1271 «Про вилучення (викуп), надання у постійне користування та в оренду земельних ділянок для суспільних та інших потреб, погодження місць розташування об'єктів»
528	Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 15 «Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру»
529	Постанова Кабінету Міністрів України від 14 червня 2002 р. № 833 «Про затвердження Порядку відбору зразків продукції тваринного, рослинного і біотехнологічного походження для проведення досліджень»
530	Постанова Кабінету Міністрів України від 14 червня 2017 р. № 481-р «Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року»
531	Постанова Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 183 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки розвитку туризму, створення умов безпеки туристів, розбудови туристичної інфраструктури міжнародних транспортних коридорів та магістралей в Україні»
532	Постанова Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 976 «Про затвердження Положення про державну лісову охорону»
533	Постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 831 «Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення»
534	Постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 2002 р. № 664 «Про вилучення і надання земельних ділянок для суспільних та інших потреб»
535	Постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 2007 р. № 733 «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок»
536	Постанова Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2008 р. № 1098 «Про визначення розміру збитків, завданих унаслідок непровадження робіт з рекультивациі порушених земель»
537	Постанова Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2012 р. № 1207 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері землеустрою і визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою з питань геодезії, картографії та кадастру»
538	Постанова Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 р. № 1051 «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру»
539	Постанова Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2013 р. № 276 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності в галузі рибного господарства та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державним агентством рибного господарства»
540	Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2015 р. № 514 «Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування побутових посудомийних машин»
541	Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 1997 р. № 1279 «Про розміри та Порядок визначення втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
542	Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 1998 р. № 1315 «Про затвердження Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів»
543	Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 р. № 402 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності, яка підлягає державному ветеринарно-санітарному контролю та нагляду, і визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною ветеринарною та фітосанітарною службою»
544	Постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 р. № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів»
545	Постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2013 р. № 982 «Про затвердження Порядку видачі дозволу на переведення земельних лісових ділянок до нелісових земель у цілях, пов'язаних із веденням лісового господарства, без їх вилучення у постійного лісокористувача або відмови в його видачі, переоформлення, видачі дублікату зазначеного дозволу»
546	Постанова Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2018 р. № 312 «Про затвердження Порядку проведення еколого-експертної оцінки матеріалів, поданих для реєстрації пестицидів і агрохімікатів»
547	Постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 941 «Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру оцінювачів з експертної грошової оцінки земельних ділянок»
548	Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2009 р. № 113 «Про затвердження типової форми заяви (клопотання) про вибір місця розташування земельної ділянки»
549	Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 р. № 72 «Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав»
550	Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 р. № 275 «Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України»
551	Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 671 «Деякі питання діяльності органів державного архітектурно-будівельного контролю»
552	Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 698 «Про затвердження Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного нагляду»
553	Постанова Кабінету Міністрів України від 19 червня 2006 р. № 839 «Про вилучення, надання у постійне користування і в оренду земельних ділянок для суспільних та інших потреб, погодження місць розташування об'єктів та зміну цільового призначення земель»
554	Постанова Кабінету Міністрів України від 2 березня 2010 р. № 258 «Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з користування майданчиками для платного паркування транспортних засобів»
555	Постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 р. № 667 «Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів»
556	Постанова Кабінету Міністрів України від 2 листопада 2011 р. № 1134 «Про затвердження Порядку розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь»
557	Постанова Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1018 Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2018 рік
558	Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 393 «Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України»
559	Постанова Кабінету Міністрів України від 20 червня 2007 р. № 848 «Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів»
560	Постанова Кабінету Міністрів України від 21 березня 2018 р. № 200 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері охорони прав на сорти рослин та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів»
561	Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2011 р. № 1209 «Про затвердження такс для обчислення розміру відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок незаконного добування (збирання) або знищення цінних видів водних біоресурсів»
562	Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 115 «Про затвердження Порядку розподілу між державним та місцевими бюджетами надміру сплачених сум до 31 грудня 2017 р. за податковими зобов'язаннями з рентної плати за користування надрами для видобування природного газу, нафти та газового конденсату, що нараховуватимуться за звітні (податкові) періоди починаючи з 1 січня 2018 року»
563	Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 р. № 606 «Про надання державному підприємству "Керченський морський рибний порт" у користування акваторії»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
564	Постанова Кабінету Міністрів України від 21 січня 2015 р. № 32 «Про затвердження Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України»
565	Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 436 «Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України»
566	Постанова Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 р. № 651 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері карантину рослин і визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України»
567	Постанова Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 р. № 714 «Деякі питання реалізації інфраструктурних проектів»
568	Постанова Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2008 р. № 79 «Про затвердження Порядку складення плану земельно-господарського устрою території населеного пункту»
569	Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2007 р. № 1065 «Про вдосконалення виставково-ярмаркової діяльності в Україні»
570	Постанова Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 р. № 115 «Про затвердження Правил зберігання транспортних засобів на автостоянках»
571	Постанова Кабінету Міністрів України від 22 травня 1996 р. № 552 «Про перелік промислових ділянок рибогосподарських водних об'єктів їх частин»
572	Постанова Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2014 р. № 150 «Питання функціонування територіальних органів Державної архітектурно-будівельної інспекції»
573	Постанова Кабінету Міністрів України від 23 липня 2008 р. № 665 «Про затвердження такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу»
574	Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1278 «Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів)»
575	Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2016 р. № 845 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України»
576	Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2011 р. № 554 «Деякі питання професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури»
577	Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2011 р. № 553 «Про затвердження Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю»
578	Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2012 р. № 513 «Про затвердження Порядку проведення інвентаризації земель»
579	Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2018 р. № 401 Деякі питання використання коштів у сфері управління водними ресурсами
580	Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 107 «Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з користування громадськими вбиральнями в населених пунктах»
581	Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 126 «Про затвердження Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 року»
582	Постанова Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 р. № 359 «Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування телевізорів»
583	Постанова Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 р. № 360 «Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування кондиціонерів повітря»
584	Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 1999 р. № 465 «Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами»
585	Постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2007 р. № 963 «Про затвердження Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу»
586	Постанова Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 1119 «Про затвердження Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України»
587	Постанова Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 992 «Про затвердження Порядку здійснення спеціального використання водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах, територіальному морі, виключній (морській) економічній зоні та на континентальному шельфі України»
588	Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2006 р. № 737 «Про вилучення та надання в оренду земельних ділянок для будівництва дільниці Богородчани - Ужгород магістрального газопроводу Новопсков - Ужгород і зміну цільового призначення земель»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
589	Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 р. № 548 «Про затвердження Порядку проведення експертизи містобудівної документації»
590	Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 р. № 556 «Про Порядок обміну інформацією між містобудівним та державним земельним кадастрами»
591	Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 р. № 559 «Про містобудівний кадастр»
592	Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 р. № 585 «Про затвердження Порядку надання пільг водіям з інвалідністю, водіям, які перевозять осіб з інвалідністю, у тому числі транспортними засобами, що належать громадським організаціям осіб з інвалідністю, підприємствам, установам, організаціям, які провадять діяльність у сфері соціального захисту населення, на безоплатне паркування і зберігання транспортних засобів»
593	Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1101 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються бюджетними установами, що належать до сфери управління Державного агентства водних ресурсів»
594	Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1141 «Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно»
595	Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2007 р. № 681 «Про вилучення, надання у постійне користування і в оренду земельних ділянок для суспільних та інших потреб, погодження місць розташування об'єктів і зміну цільового призначення земель»
596	Постанова Кабінету Міністрів України від 26 травня 2004 р. № 693 «Про затвердження Порядку накладення штрафів за порушення законодавства про рекламу»
597	Постанова Кабінету Міністрів України від 26 травня 2005 р. № 376 «Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації) лікарських засобів і розмірів збору за їх державну реєстрацію (перереєстрацію)»
598	Постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 452 «Про затвердження Типового положення про адміністрацію історико-культурного заповідника»
599	Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2003 р. № 1351 «Про затвердження тарифів (прейскурантів) на роботи і послуги, що виконуються і надаються за плату установами та закладами державної санітарно-епідеміологічної служби»
600	Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності»
601	Постанова Кабінету Міністрів України від 27 травня 2015 р. № 340 «Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування електричних ламп та світильників»
602	Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2001 р. № 1768 «Про затвердження Порядку укладення охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини»
603	Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2001 р. № 1781 «Про затвердження Положення про регіональні кадастри природних ресурсів»
604	Постанова Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2009 р. № 424 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися дитячими закладами оздоровлення та відпочинку, що утримуються за рахунок бюджетних коштів»
605	Постанова Кабінету Міністрів України від 28 липня 2003 р. № 1180 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними науковими установами»
606	Постанова Кабінету Міністрів України від 28 липня 2004 р. № 963 «Про створення системи моніторингу риболовних суден»
607	Постанова Кабінету Міністрів України від 28 січня 2004 р. № 86 «Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання»
608	Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2003 р. № 2067 «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами»
609	Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2009 р. № 868 «Деякі питання організації діяльності продовольчих, непродовольчих та змішаних ринків»
610	Постанова Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2012 р. № 206 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів щодо селекції у рибному господарстві та відтворення водних біоресурсів у внутрішніх водоймах та Азово-Чорноморському басейні»
611	Постанова Кабінету Міністрів України від 29 травня 2013 р. № 420 «Про затвердження Типового договору оренди водних об'єктів»
612	Постанова Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2014 р. № 495 «Про затвердження Положення про Міністерство культури України»
613	Постанова Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2009 р. № 1342 «Про затвердження Правил паркування транспортних засобів»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
614	Постанова Кабінету Міністрів України від 3 червня 2013 р. № 406 «Деякі питання акваторій морських портів»
615	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 1994 р. № 198 «Про затвердження Єдиних правил ремонту і утримання автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, правил користування ними та охорони»
616	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 р. № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля»
617	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 1066 «Про затвердження Методики визначення розміру плати за використання на умовах оренди акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей аквакультури (марікультури)»
618	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 894 «Питання функціонування територіальних органів Державного агентства рибного господарства»
619	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 895 «Про затвердження Положення про Державне агентство рибного господарства України»
620	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 979 «Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру рибогосподарських водних об'єктів (їх частин)»
621	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 980 «Про затвердження Детальних правил виробництва органічних морських водоростей»
622	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 981 «Про затвердження типових договорів користування на умовах оренди частиною рибогосподарського водного об'єкта, акваторією (водним простором) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей аквакультури»
623	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 982 «Про затвердження Детальних правил виробництва органічної продукції (сировини) аквакультури»
624	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1147 «Про заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять з Російської Федерації»
625	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1164 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми та значними наслідками, і визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною архітектурно-будівельною інспекцією»
626	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1437-р «Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2021 року»
627	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 р. № 800 «Про затвердження Порядку видачі дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України або відмови в його видачі, переоформлення, видачі дублікату та анулювання зазначеного дозволу»
628	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 р. № 801 «Про затвердження Порядку видачі дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) або відмови в його видачі, переоформлення, видачі дублікату та анулювання зазначеного дозволу»
629	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 р. № 870 «Про затвердження Типового порядку видачі дозволів на порушення об'єктів благоустрою або відмови в їх видачі, переоформлення, видачі дублікатів, анулювання дозволів»
630	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 р. № 197 «Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України»
631	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 929 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів)»
632	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 460 «Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України»
633	Постанова Кабінету Міністрів України від 31 березня 2004 р. № 411 «Про затвердження Положення про Державний реєстр лікарських засобів»
634	Постанова Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2016 р. № 580 «Деякі питання реалізації пілотного проекту із запровадження принципу екстериторіальності погодження проектів землеустрою щодо відведення земельної ділянки територіальними органами Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру»
635	Постанова Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 380 «Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування побутових барабанних сушильних машин»
636	Постанова Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 381 «Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування пилососів»
637	Постанова Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 1995 р. № 786 «Про Методику розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
638	Постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 20 р. № 596 «Про затвердження Порядку видачі підтвердження законності вилучення водних біоресурсів із середовища їх існування та перероблення продуктів лову (у разі необхідності суб'єкту господарювання для здійснення зовнішньоторговельних операцій)»
639	Постанова Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади»
640	Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 1999 р. № 969 «Про перелік платних послуг, які можуть надаватися установами і організаціями телебачення і радіомовлення, заснованими на державній формі власності»
641	Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2007 р. № 795 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання»
642	Постанова Кабінету Міністрів України від 5 березня 2009 р. № 278 «Про заходи щодо стабілізації цін за надання послуг та оренду торгових приміщень (площ) у торговельних об'єктах, на ринках з продажу продовольчих та непродовольчих товарів в умовах фінансово-економічної кризи»
643	Постанова Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2007 р. № 1396 «Про ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури»
644	Постанова Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2012 р. № 1135 «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів»
645	Постанова Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2012 р. № 1149 «Про порядок установлення лімітів спеціального використання та визначення прогнозу допустимого вилову водних біоресурсів»
646	Постанова Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2011 р. № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України»
647	Постанова Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2016 р. № 263 Про тимчасове закриття морських рибних портів
648	Постанова Кабінету Міністрів України від 6 червня 2018 р. № 484 «Деякі питання функціонування Державного реєстру речових прав на нерухоме майно»
649	Постанова Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2011 р. № 1263 «Про утворення територіальних органів Державного агентства рибного господарства»
650	Постанова Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2016 р. № 918 «Про затвердження критеріїв заборони поширення сортів рослин в Україні»
651	Постанова Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2012 р. № 1030 «Про розмір компенсації за незаконне добування, знищення або пошкодження видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, а також за знищення чи погіршення середовища їх перебування (зростання)»
652	Постанова Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2018 р. № 105 «Про проведення загальнонаціональної (всеукраїнської) нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України»
653	Постанова Кабінету Міністрів України від 7 серпня 2013 р. № 702 «Про затвердження технічних регламентів щодо енергетичного маркування»
654	Постанова Кабінету Міністрів України від 7 червня 2017 р. № 399 «Про затвердження критерію, за яким оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері містобудування та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) органами державного архітектурно-будівельного контролю»
655	Постанова Кабінету Міністрів України від 8 вересня 1997 р. № 997 «Про затвердження Порядку накладення штрафів за порушення законодавства про рекламу та Порядку відрахування на виробництво соціальної рекламної інформації про шкоду тютюнопаління та вживання алкогольних напоїв»
656	Постанова Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 836 «Про затвердження Порядку охорони геодезичних пунктів»
657	Постанова Кабінету Міністрів України від 8 червня 1998 р. № 838 «Про затвердження Положення про порядок надання суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю»
658	Постанова Кабінету Міністрів України від 9 квітня 2008 р. № 334 «Про затвердження Порядку використання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у ветеринарній медицині»
659	Постанова Кабінету Міністрів України від 9 липня 2014 р. № 294 «Про затвердження Положення про Державну архітектурно-будівельну інспекцію України»
660	Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 1997 р. № 563 «Про структурну перебудову в галузі кінематографії»
661	Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 1999 р. № 997 «Про оптові продовольчі ринки»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
662	Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 929 «Деякі питання надання Державною інспекцією з безпеки на наземному транспорті, Державною авіаційною службою, Державною інспекцією з безпеки на морському та річковому транспорті, Державним агентством з туризму та курортів і капітанами морських торговельних портів платних адміністративних послуг»
663	Постанова Кабінету Міністрів України від 27 липня 1998 р. № 1147 «Про прикордонний режим»
664	Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 1997 р. № 439 «Про Концепцію збереження біологічного різноманіття України»
665	Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів»
666	Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 1993 р. № 284 «Про Порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам»
667	Постанова Кабінету Міністрів України від 23 квітня 1996 р. № 449 «Про затвердження Порядку заготівлі другорядних лісових матеріалів і здійснення побічних лісових користувань в лісах України»
668	Постанова Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 «Про затвердження Санітарних правил в лісах України»
669	Постанова Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1996 р. № 185 «Про затвердження Правил заготівлі живиці в лісах України»
670	Постанова Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2006 р. № 195 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку і кадастру рослинного світу»
671	Постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2013 р. № 982 «Про затвердження Порядку видачі дозволу на переведення земельних лісових ділянок до нелісових земель у цілях, пов'язаних із веденням лісового господарства, без їх вилучення у постійного лісокористувача або відмови в його видачі, переоформлення, видачі дубліката зазначеного дозволу»
672	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Плану використання радіочастотного ресурсу України» від 09.06.2006 № 815
673	Постанова Кабінету Міністрів України «Про проведення конкурсу на укладення угоди про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах ділянки Фороса» від 23.05.2012 № 454
674	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання вугільних шахт» від 04.07.2011 № 751
675	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання забезпечення функціонування підприємств титанової галузі» від 06.08.2014 № 406
676	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр і визначається періодичність здійснення планових заходів державного контролю Державною службою геології та надр» від 05.11.2014 № 593
677	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового порядку видачі дозволів на порушення об'єктів благоустрою або відмови в їх видачі, переоформлення, видачі дублікатів, анулювання дозволів» від 30 жовтня 2013 р. № 870
678	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження пропозиції щодо надання спеціального дозволу на користування надрами» від 27.01.2010 № 144-р
679	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 грудня 1998 р. № 1014-р
680	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2013 р. № 720-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
681	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 липня 2016 р. № 516-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
682	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання підвищення ефективності державного управління у сфері надрокористування» від 21.06.2004 № 407-р
683	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних адміністративних послуг, які надаються Національною комісією з питань регулювання зв'язку та державним підприємством "Український державний центр радіочастот"» від 23.05.2011 № 668-р
684	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення проекту Угоди про багатосторонню міждержавну спеціалізацію виробництва і постачання насіння сортів і гібридів сільськогосподарських культур, посадкового матеріалу плодово-ягідних культур і винограду» від 29.05.2013 № 610-р
685	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про утворення міжвідомчої ради з питань реалізації Концепції поліпшення екологічного становища гірничодобувних регіонів України» від 20.06.2000 № 270-р

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
686	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання у користування мисливських угідь і відшкодування збитків, завданих мисливськими тваринами» від 25.11.2009 № 1472-р
687	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання проведення конверсії смуг радіочастот» від 11.11.2009 № 1361-р
688	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання відкриття полювання на пернату дичину у 2010 році» від 02.09.2010 № 1756-р
689	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання відкриття полювання на пернату дичину у 2011 році» від 10.08.2011 № 759-р
690	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про анулювання спеціальних дозволів на користування надрами» від 26.08.2009 № 1094-р
691	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про виконання домовленостей між Урядом України та Урядом Японії щодо провадження діяльності за Кіотським протоколом до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату» від 11.02.2016 № 77-р
692	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про вишукування коштів для закладання нових виноградників, садів і ягідників та догляду за ними до початку плодоношення» від 26.10.1992 № 709-р
693	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про добудову підвідних газопроводів» від 26.08.2009 № 1001-р
694	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку адміністративно-територіальних одиниць, в яких шляхом наземного ефірного аналогового та/або цифрового мовлення поширюються програми держави-агресора та може здійснюватися тимчасове мовлення з використанням радіочастотного ресурсу України, в тому числі аналогове мовлення, на підставі дозволу, виданого Національною радою з питань телебачення і радіомовлення» від 10.05.2018 № 309-р
695	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку ділянок надр, спеціальні дозволи на геологічне вивчення яких, у тому числі дослідно-промислово розробку, з подальшим видобуванням нафти і газу надаються НАК "Нафтогаз України" без проведення аукціону» від 17.09.2008 № 1315-р
696	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку ділянок надр, що містять стратегічно важливі корисні копалини, спеціальні дозволи на користування якими підлягають продажу на аукціоні в 2009 році» від 29.10.2009 № 1297-р
697	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів із впровадження Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях на 2015 рік» від 08.09.2015 № 910-р
698	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про надання спеціального дозволу на користування надрами» від 27.08.2008 № 1157-р
699	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про передачу державного мисливського господарства "Білоозерське" в управління Державного управління справами» від 21.06.2001 № 248-р
700	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження пропозиції щодо надання НАК "Нафтогаз України" спеціальних дозволів на користування надрами» від 26.08.2009 № 1095-р
701	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження пропозиції щодо надання НАК "Нафтогаз України" спеціального дозволу на користування надрами» від 06.01.2010 № 11-р
702	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження пропозиції щодо надання спеціальних дозволів на користування надрами» від 10.12.2008 № 1519-р
703	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження пропозиції щодо надання спеціальних дозволів на користування надрами» від 11.02.2010 № 247-р
704	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження пропозиції щодо надання спеціальних дозволів на користування надрами» від 13.01.2010 № 80-р
705	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження пропозиції щодо надання спеціальних дозволів на користування надрами» від 16.10.2008 № 1331-р
706	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження пропозиції щодо надання спеціальних дозволів на користування надрами» від 24.09.2008 № 1277-р
707	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження пропозиції щодо надання спеціальних дозволів на користування надрами» від 27.12.2008 № 1655-р
708	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження пропозиції щодо надання спеціального дозволу на користування надрами» від 19.11.2008 № 1451-р
709	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження умов тендеру на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології "Цифровий стільниковий радіозв'язок IMT-2000 (UMTS)" в смугах радіочастот 1920 - 1935/2110 - 2125, 1950 - 1965/2140 - 2155, 1965 - 1980/2155 - 2170 Мгц» від 05.11.2014 № 1181-р

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
710	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про розподіл коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою 2801350 "Державна підтримка розвитку хмелярства, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними" на 2017 рік» від 09.08.2017 № 525-р
711	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про сплату підприємствами, що належать до сфери управління НАК "Нафтогаз України", збору за надання спеціальних дозволів на користування надрами» від 30.09.2009 № 1303-р
712	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної програми ефективного використання радіочастотного ресурсу України із застосуванням перспективних радіотехнологій» від 10.09.2008 № 1189-р
713	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку телекомунікацій в Україні» від 07.06.2006 № 316-р
714	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року» від 30.05.2018 № 430-р
715	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення проекту Угоди про багатосторонню міждержавну спеціалізацію виробництва і постачання насіння сортів і гібридів сільськогосподарських культур, посадкового матеріалу плодово-ягідних культур і винограду» від 29.05.2013 № 610-р
716	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року» від 17.10.2013 № 806-р
717	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про уповноважений орган з визначення випадків надання спеціальних дозволів (ліцензій) на користування надрами без проведення аукціонів» від 15.10.2004 № 745-р
718	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про утворення комітету з проведення у 2008 році аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» від 16.07.2008 № 967-р
719	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.09.2010 № 1770-р «Про вилучення і надання у постійне користування із зміною цільового призначення земельної ділянки»
720	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 березня 1995 р. № 126-р
721	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 1996 р. № 239-р
722	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 1999 р. № 264-р
723	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 березня 2010 р. № 373-р «Про вилучення і надання в оренду із зміною цільового призначення земельної ділянки»
724	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 березня 2016 р. № 279-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
725	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 1998 р. № 568-р «Про встановлення на 1998 рік ліміту лісосічного фонду»
726	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 травня 1999 р. № 391-р
727	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 травня 2012 р. № 266-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
728	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 311-р «Про вилучення та передачу земельної ділянки в оренду із зміною її цільового призначення»
729	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 березня 2009 р. № 263-р «Про погодження місця розташування земельних ділянок»
730	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2013 р. № 712-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
731	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 грудня 1996 р. № 798-р «Про ліміти лісосічного фонду на 1997 рік»
732	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2013 р. № 1041-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
733	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 726-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
734	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2017 р. № 716-р «Про вилучення та передачу земельної ділянки в оренду із зміною її цільового призначення»
735	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2017 р. № 717-р «Про вилучення та передачу земельних ділянок в оренду із зміною їх цільового призначення»
736	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 липня 1997 р. № 386-р
737	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 липня 2012 р. № 463-р «Про надання дозволу на розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
738	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 р. № 510-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
739	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2010 р. № 239-р «Про погодження місця розташування об'єкта»
740	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 січня 2012 р. № 14-р «Про вилучення та передачу в оренду із зміною цільового призначення земельних ділянок»
741	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2002 р. № 694-р «Про затвердження розмірів лісосічного фонду та площі хвойних насаджень для заготівлі живиці на 2003 рік»
742	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2002 р. № 1873 «Про вилучення і надання земельних ділянок для суспільних та інших потреб, погодження місць розташування об'єктів та зміну цільового призначення земель»
743	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2011 р. № 1245-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
744	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2011 р. № 1246-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
745	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2000 р. № 170-р
746	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 р. № 291-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
747	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 р. № 335-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
748	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 р. № 336-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
749	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 477-р «Про затвердження проекту»Будівництво паркінгу державного підприємства «Міжнародний аеропорт»Бориспіль«(коригування)»
750	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 листопада 2014 р. № 1090-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
751	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2009 р. № 937-р «Про погодження місця розташування земельної ділянки»
752	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2007 р. № 158-р «Про віднесення до сфери управління Мінагрополітики державних підприємств, що займаються виробництвом лікарської сировини»
753	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 липня 2011 р. № 829-р «Про погодження місця розташування об'єкта»
754	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 липня 2016 р. № 552-р «Про схвалення Програми розвитку гідроенергетики на період до 2026 року»
755	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 червня 2012 р. № 352-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
756	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 966-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
757	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 968-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
758	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2007 р. № 990-р «Про погодження місця розташування об'єкта»
759	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2007 р. № 51-р «Про передачу цілісного майнового комплексу Дніпровсько-Тетерівського державного лісомисливського господарства до сфери управління Держкомлісгоспу»
760	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2018 р. № 107-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
761	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 червня 2017 р. № 396-р «Про розподіл коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою 2804070 "Селекція у рибному господарстві та відтворення водних біоресурсів у внутрішніх водоймах та Азово-Чорноморському басейні"» на 2017 рік
762	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 червня 2017 р. № 402-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
763	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 січня 2014 р. № 22-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
764	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 937-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
765	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 квітня 1993 р. № 236-р
766	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 р. № 1203-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
767	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 918-р «Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні»
768	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 травня 2014 р. № 523-р «Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг»
769	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 р. № 880-р «Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року»
770	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 р. № 787-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
771	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2001 р. № 517-р «Про затвердження додаткових розмірів лісосічного фонду на 2001 рік»
772	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2001 р. № 518-р «Про затвердження розмірів лісосічного фонду та площі хвойних насаджень для заготівлі живиці на 2002 рік»
773	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2000 р. № 36-р
774	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 24-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
775	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації»
776	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 травня 2012 р. № 290-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
777	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 743-р «Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року»
778	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 р. № 639-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
779	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1995 р. № 782-р «Про затвердження на 1996 рік ліміту лісосічного фонду»
780	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2017 р. № 1020-р «Про схвалення Стратегії реформування системи державного нагляду (контролю)»
781	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 р. № 738-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
782	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 квітня 1998 р. № 253-р «Про встановлення додаткового ліміту лісосічного фонду на 1998 рік»
783	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2012 р. № 217-р «Про погодження питання щодо вилучення та надання в оренду із зміною цільового призначення земельної лісової ділянки»
784	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р. № 553-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
785	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 січня 2012 р. № 38-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
786	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 січня 2012 р. № 40-р «Про вилучення і передачу в оренду земельної ділянки із зміною її цільового призначення»
787	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 р. № 36-р «Про погодження зміни цільового призначення земельних ділянок»
788	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 р. № 37-р «Про вилучення і надання у постійне користування земельних ділянок із зміною цільового призначення»
789	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 березня 1993 р. № 163-р
790	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 березня 1997 р. № 146 «Про виділення Чернівецькій області додаткового ліміту лісосічного фонду»
791	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2012 р. № 690-р «Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми розвитку конкуренції на 2014-2024 роки»
792	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2012 р. № 694-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
793	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 629-р «Про вилучення і передачу в оренду земельної ділянки із зміною цільового призначення»
794	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 630-р «Про вилучення і передачу в оренду земельної ділянки із зміною цільового призначення»
795	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2009 р. № 974-р «Про погодження місця розташування земельної ділянки»
796	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 845-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
797	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 848-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
798	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 647-р «Про погодження зміни цільового призначення земельних ділянок»
799	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1016-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
800	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2003 р. № 682-р «Про затвердження розмірів лісосічного фонду та площі хвойних насаджень (сосни) для заготівлі живиці на 2004 рік»
801	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2012 р. № 624-р «Про вилучення та/або надання земельних ділянок у постійне користування із зміною їх цільового призначення та викуп або примусове відчуження земельних ділянок, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності»
802	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2012 р. № 625-р «Про вилучення та/або надання земельних ділянок у постійне користування із зміною їх цільового призначення та викуп або примусове відчуження земельних ділянок, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності»
803	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 січня 2016 р. № 112-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
804	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 травня 2009 р. № 547-р «Про погодження місця розташування земельної ділянки»
805	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 березня 2011 р. № 220-р «Про погодження місця розташування об'єкта»
806	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 березня 2018 р. № 177-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
807	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2009 р. № 1234-р «Про погодження місця розташування земельної ділянки»
808	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2003 р. № 526-р «Про затвердження додаткових розмірів лісосічного фонду на 2003 рік»
809	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 січня 2005 р. № 20-р «Про вилучення і надання у постійне користування земельних ділянок для суспільних потреб»
810	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2004 р. № 675-р «Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005-2025 роки»
811	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 р. № 1023-р «Про вилучення та передачу в оренду земельної ділянки із зміною її цільового призначення»
812	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 р. № 47-р «Про проведення державного обліку лісів України»
813	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 травня 2001 р. № 546 «Про створення Державного історико-меморіального заповідника "Биківнянські могили"»
814	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 червня 2011 р. № 582-р «Про вилучення і надання у постійне користування та оренду земельних ділянок із зміною цільового призначення»
815	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 березня 2011 р. № 218-р «Про погодження місця розташування об'єктів та надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
816	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2009 р. № 1576-р «Про погодження місця розташування земельної ділянки»
817	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2015 р. № 1390-р «Про вилучення та передачу земельних ділянок в оренду із зміною їх цільового призначення»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
818	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2001 р. № 146-р «Про переведення лісів до іншої групи та віднесення лісів до категорій захисності»
819	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2014 р. № 399-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
820	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 липня 2012 р. № 496-р «Про погодження питання щодо вилучення та надання в оренду із зміною цільового призначення земельної ділянки»
821	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2011 р. № 142-р «Про погодження місця розташування об'єктів»
822	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 травня 2001 р. № 210-р «Про затвердження додаткових розмірів лісосічного фонду на 2001 рік»
823	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 травня 2018 р. № 354-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
824	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 квітня 2013 р. № 269-р «Про вилучення та передачу в оренду земельної ділянки із зміною її цільового призначення»
825	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 533-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
826	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. № 102-р «Про затвердження додаткового розміру лісосічного фонду на 2003 рік»
827	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2002 р. № 608-р «Про затвердження додаткових розмірів лісосічного фонду на 2002 рік»
828	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 766-р «Про вилучення та надання земельних ділянок у постійне користування із зміною цільового призначення»
829	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 липня 2012 р. № 516-р «Про вилучення і надання у постійне користування земельних ділянок із зміною їх цільового призначення»
830	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2009 р. № 1465-р «Про вдосконалення порядку управління лісовим господарством»
831	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 1228-р «Про Національний план дій з енергоефективності на період до 2020 року»
832	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 1297-р «Про вилучення і надання у постійне користування земельних ділянок із зміною цільового призначення»
833	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2010 р. № 1647-р «Про вилучення і надання у постійне користування із зміною цільового призначення земельних ділянок»
834	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2002 р. № 547-р «Про заходи щодо забезпечення доступу рибної продукції українського походження на ринки країн - членів Європейського Союзу»
835	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2012 р. № 718-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
836	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. № 778-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
837	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2017 р. № 280-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
838	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2017 р. № 281-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
839	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 січня 1994 р. № 43-р
840	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 463-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
841	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 465-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
842	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 березня 2013 р. № 181-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
843	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 березня 2013 р. № 182-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
844	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 березня 2013 р. № 183-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
845	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 березня 2013 р. № 185-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
846	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1017-р «Про схвалення Експортної стратегії України (»дорожньої карти«стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки»
847	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 липня 2016 р. № 556-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
848	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 1998 р. № 975-р «Про безкоштовний відпуск деревини на пні в лісах Закарпатської області»
849	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2013 р. № 1040-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
850	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 травня 2013 р. № 487-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
851	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 березня 2011 р. № 444-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
852	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. № 1349-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
853	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1079-р «Про схвалення Концепції розвитку газовидобувної галузі України»
854	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2011 р. № 1200-р «Про погодження питання щодо вилучення та надання в оренду із зміною цільового призначення земельної лісової ділянки»
855	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2012 р. № 959-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
856	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2012 р. № 960-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
857	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2018 р. № 132-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
858	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2018 р. № 133-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
859	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2018 р. № 139-р «Про вилучення та передачу в оренду земельної ділянки із зміною її цільового призначення»
860	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 січня 2009 р. № 123-р «Про погодження місця розташування земельної ділянки»
861	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 р. № 223-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
862	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 грудня 1994 р. № 960-р «Про затвердження ліміту лісосічного фонду на 1995 рік»
863	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2013 р. № 285-р «Про вилучення і передачу в оренду земельних ділянок із зміною їх цільового призначення»
864	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 листопада 1999 р. № 1312-р
865	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2012 р. № 623-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
866	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 січня 2014 р. № 58-р «Про вилучення та передачу в оренду земельної ділянки із зміною її цільового призначення»
867	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2009 р. № 1041-р «Про вилучення і надання у постійне користування земельної ділянки»
868	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2009 р. № 1491-р «Про вилучення та надання в постійне користування із зміною цільового призначення земельних ділянок»
869	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2012 р. № 823-р «Про погодження питання щодо вилучення земельних ділянок із зміною цільового призначення»
870	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 липня 2013 р. № 495-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
871	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2000 р. № 438-р «Про затвердження розмірів лісосічного фонду та площ насаджень сосни для заготівлі живиці на 2001 рік»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
872	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 січня 2013 р. № 2-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
873	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 травня 2012 р. № 295-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
874	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1433-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
875	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1438-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
876	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 липня 1999 р. № 765-р
877	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 1998 р. № 987-р
878	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 р. № 593-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
879	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 р. № 594-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
880	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 р. № 595-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
881	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 р. № 596-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
882	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 р. № 430-р «Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року»
883	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2007 р. № 928-р «Про погодження місця розташування об'єктів»
884	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2012 р. № 843-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
885	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 р. № 817-р «Про погодження місця розташування об'єкта»
886	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 січня 2018 р. № 51-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
887	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 616-р «Про схвалення Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища»
888	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 грудня 1992 р. № 793-р
889	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 квітня 2018 р. № 207-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
890	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 р. № 464-р «Про вилучення та передачу земельних ділянок в оренду із зміною їх цільового призначення»
891	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 р. № 628-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
892	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2000 р. № 313-р «Про затвердження додаткового розміру лісосічного фонду на 2000 рік»
893	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2012 р. № 994-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
894	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2016 р. № 721-р «Про вилучення та надання земельних ділянок у постійне користування із зміною цільового призначення»
895	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2016 р. № 723-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
896	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 травня 1995 р. № 275-р
897	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 червня 2013 р. № 380-р «Про надання дозволу на розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
898	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 р. № 884-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
899	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 р. № 885-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
900	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 липня 2011 р. № 656-р «Про вилучення і надання у постійне користування із зміною цільового призначення земельної ділянки»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
901	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 листопада 1997 р. № 645-р «Про затвердження на 1998 рік лімітів лісосічного фонду та площ деревостанів сосни, що виділяються для заготівлі живиці»
902	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2013 р. № 56-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
903	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2013 р. № 57-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
904	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2008 р. № 1085-р «Про вилучення і надання у постійне користування земельної ділянки, погодження місця розташування об'єкта»
905	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 червня 2018 р. № 396-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
906	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 березня 1993 р. № 146-р
907	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 1999 р. № 1052-р
908	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2012 р. № 887-р «Про вилучення і передачу в оренду земельної ділянки із зміною її цільового призначення»
909	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 серпня 2013 р. № 579-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
910	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2016 р. № 654-р «Про погодження зміни цільового призначення земельної ділянки»
911	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. № 1061-р «Про вилучення та надання земельних ділянок у постійне користування із зміною їх цільового призначення, погодження зміни цільового призначення земельних ділянок лісгосподарського призначення державної власності»
912	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1994 р. № 77-р
913	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2012 р. № 68-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки»
914	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2011 р. № 802-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
915	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 р. № 1301-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок»
916	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2013 р. № 796-р «Про погодження питання щодо вилучення та передачі у постійне користування із зміною цільового призначення земельних ділянок установам природно-заповідного фонду»
917	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 листопада 2011 р. № 1110-р «Про платну адміністративну послугу, що надається Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства»
918	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 506-р «Про затвердження переліку платних адміністративних послуг, які надаються Державним агентством рибного господарства та капітанами морських рибних портів»
919	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 549-р «Про вилучення і надання у постійне користування та оренду із зміною цільового призначення земельних ділянок»
920	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних адміністративних послуг, які надаються Державним агентством лісових ресурсів, його територіальними органами та республіканським комітетом Автономної Республіки Крим з лісового і мисливського господарства, та розміру плати за їх надання» від 06.06.2011 № 491-р
921	Інструкція Держкомрибгоспу № 9 від 15.02.99 «Про порядок обчислення та внесення платежів за спеціальне використання водних живих ресурсів при здійсненні любительського і спортивного рибальства»
922	Нааз МОЗ від 06.11.2012 № 876 «Про затвердження Переліку лікарських засобів, заборонених до рекламування, які відпускаються без рецепта»
923	Наказ Адміністрація Держспецзв'язку «Інструкція з оброблення телеграм у кінцевих пунктах телеграфної мережі загального користування з комутацією повідомлень» від 22.04.2014 № 195
924	Наказ Адміністрація Держспецзв'язку «Інструкція про встановлення з'єднань і оброблення повідомлень в об'єднаній мережі АТ/Телекс» від 22.04.2014 № 195
925	Наказ Адміністрація Держспецзв'язку «Про затвердження Положення про порядок визначення переліку технічних засобів, які можуть застосовуватися в телекомунікаційних мережах загального користування України, та погодження застосування засобів телекомунікацій, не внесених до цього переліку» від 17.03.2014 № 115

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
926	Наказ Адміністрація Держспецзв'язку «Про затвердження Технічних вимог до телекомунікаційних мереж загального користування України щодо забезпечення надання телекомунікаційної послуги перенесення абонентського номера» від 24.06.2015 № 355
927	Наказ Адміністрація Держспецзв'язку, Міноборони України «Про затвердження Положення про порядок взаємодії органів державної влади при здійсненні міжнародно-правового захисту радіочастотного ресурсу України» від 25.06.2013 № 338/435
928	Наказ Геолком України «Про затвердження Положення про стадії геологорозвідувальних робіт на тверді корисні копалини» від 15.02.2000 № 19
929	Наказ Державіаслужба «Про затвердження Інструкції з планування та використання тимчасово зарезервованого повітряного простору та умовних маршрутів обслуговування повітряного руху» від 22.05.2006 № 354
930	Наказ Державіаслужба «Про затвердження Положення про систему управління безпекою польотів на авіаційному транспорті» від 25.11.2005 № 895
931	Наказ Державіаслужба «Про затвердження Інструкції з організації перевезень вантажів повітряним транспортом» від 02.11.2005 № 822
932	Наказ Державіаслужба «Про затвердження Порядку обліку та звіту регулярності польотів повітряних суден цивільної авіації України» від 24.10.2005 № 792
933	Наказ Державіаслужба «Про затвердження Правил допуску до експлуатації злітно-посадкових майданчиків для польотів легких повітряних суден» від 01.12.2004 № 205
934	Наказ Державіаслужба «Про затвердження Правил організації і проведення наземних та льотних перевірок наземних засобів радіотехнічного забезпечення польотів, авіаційного електрозв'язку та світлосигнального обладнання аеродромів цивільної авіації України» від 23.03.2005 № 210
935	Наказ Державіаслужба «Про затвердження Правил організації охорони повітряних суден та об'єктів на авіа підприємствах цивільної авіації України» від 30.03.2005 № 230
936	Наказ Державіаслужба «Про затвердження Правил повітряних перевезень вантажів» від 14.03.2006 № 186
937	Наказ Державіаслужба «Про затвердження Правил сертифікації аеропортів» від 13.06.2006 № 407
938	Наказ Державіаслужба «Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів» від 20.09.2005 № 684
939	Наказ Державіаслужба України «Про затвердження Авіаційних правил України» Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній» від 24.10.2014 № 686
940	Наказ Державіаслужба України «Про затвердження Авіаційних правил України "Порядок надання, припинення дії, відмови у наданні дозволів на виліт повітряного судна для перевезення товарів військового призначення та подвійного використання"» від 29.03.2018 № 288
941	Наказ Державіаслужба «Про затвердження Порядку прийняття рішення на виліт та приліт повітряних суден цивільної авіації України за правилами польотів за приладами» від 28.04.2005 № 295
942	Наказ Державіаслужба, Міноборони України «Про затвердження Правил надання експлуатантам дозволів на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України» від 28.11.2005 № 897/703
943	Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України № 226 від 24.12.2001 «Про затвердження Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України»
944	Наказ Державного комітету з питань житлово-комунального господарства від 23.09.2003 № 154 «Про затвердження Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів благоустрою населених пунктів»
945	Наказ Державного комітету лісового господарства від 19.08.2010 № 260 «Про затвердження Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів»
946	Наказ Державного комітету лісового господарства України від 31.08.2010 № 262 «Про затвердження Інструкції з оформлення органами Державного комітету лісового господарства України матеріалів про адміністративні правопорушення»
947	Наказ Державного комітету рибного господарства № 33 від 18.03.99 «Про затвердження Правил промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України»
948	Наказ Державного комітету рибного господарства від 03.04.2009 № 168 «Про затвердження режимів спеціального промислового рибальства у 2009 році»
949	Наказ Державного комітету рибного господарства від 12.06.2007 № 109 «Про відведення верхів'я Київського водосховища під любительське рибальство»
950	Наказ Державного комітету рибного господарства від 13.03.2007 № 13 «Про затвердження режимів промислового рибальства в 2007 році»
951	Наказ Державного комітету рибного господарства від 14.03.2008 № 88 «Про затвердження Режимів спеціального промислового рибальства в 2008 році»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
952	Наказ Державного комітету рибного господарства від 15.01.2008 № 4 «Про затвердження Інструкції про порядок здійснення штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах»
953	Наказ Державного комітету рибного господарства від 16.01.2008 № 5 «Про затвердження Положення щодо встановлення відповідності системи управління безпекою компаній та суден флоту рибного господарства вимогам Міжнародного кодексу з управління безпечною експлуатацією суден і попередженням забруднення 1993 року»
954	Наказ Державного комітету рибного господарства від 21.06.2007 № 119 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2007 році»
955	Наказ Державного комітету рибного господарства від 21.12.2009 № 550 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2010 році»
956	Наказ Державного комітету рибного господарства від 24.01.2011 № 51 «Про затвердження режимів спеціального промислового рибальства у 2011 році»
957	Наказ Державного комітету рибного господарства від 25.12.2007 № 320 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2008 році»
958	Наказ Державного комітету рибного господарства від 26.07.2010 № 267 «Про затвердження режимів спеціального промислового рибальства у 2010 році»
959	Наказ Державного комітету рибного господарства від 26.12.2008 № 755 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2009 році»
960	Наказ Державного комітету України з будівництва та архітектури Міністерства культури та мистецтва України від 30.11.2004 № 231/806 «Про затвердження Порядку спорудження (створення) пам'яників і монументів»
961	Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 13.07.2005 № 119 «Про затвердження Правил охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості»
962	Наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 23.09.2003 № 154 «Про затвердження Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів благоустрою населених пунктів»
963	Наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства «Про затвердження Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій» 17.05.2005 № 76
964	Наказ Державного комітету ядерного регулювання від 26.08.2004 № 138 «Про затвердження Інструкції про порядок надання висновків Державного комітету ядерного регулювання України під час міжнародних передач радіоактивних матеріалів»
965	Наказ Державної комісії України по запасах корисних копалин при Державному комітеті з геології та використання надр № 100 від 14.12.98 «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ уранових руд»
966	Наказ Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 20.09.2005 № 684 «Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів»
967	Наказ Держатомрегулювання від 16.02.2017 № 51/151 «Про затвердження Загальних правил радіаційної безпеки використання джерел іонізуючого випромінювання у медицині»
968	Наказ Держветмедицини «Про затвердження Ветеринарних вимог щодо імпорту в Україну об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду» від 14.06.2004 № 71
969	Наказ Держгірпромнагляд «Про затвердження Правил безпеки в нафтогазодобувній промисловості України» від 06.05.2008 № 95
970	Наказ Держгірпромнагляд «Про затвердження Правил охорони праці для працівників кар'єроуправління» від 20.06.2008 № 148
971	Наказ Держгірпромнагляд «Про затвердження Правил охорони праці під час розробки родовищ корисних копалин відкритим способом» від 18.03.2010 № 61
972	Наказ Держгірпромнагляд від 12.05.2008 № 100 «Про затвердження Правил охорони праці для виробництв електроізоляційних матеріалів»
973	Наказ Держгірпромнагляд від 13.07.2005 № 119 «Про затвердження Правил охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості»
974	Наказ Держгірпромнагляд від 18.12.2006 № 12 «Про затвердження Правил охорони праці для працівників морських рибних портів»
975	Наказ Держгірпромнагляд від 27.12.2006 № 26 «Про затвердження Правил охорони праці під час виконання робіт на борту риболовних суден»
976	Наказ Держгірпромнагляду від 03.07.2008 № 156 «Про затвердження Правил охорони праці для нафтохімічних підприємств»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
977	Наказ Держгірпромнагляду від 12.03.2010 № 55 «Про затвердження Правил безпечної експлуатації насосних станцій водогосподарських систем»
978	Наказ Держгірпромнагляду від 12.05.2008 № 100 «Про затвердження Правил охорони праці для виробництв електроізоляційних матеріалів»
979	Наказ Держгірпромнагляду від 15.10.2009 № 171 «Про затвердження Правил охорони праці у трубному виробництві»
980	Наказ Держгірпромнагляду від 15.10.2009 № 173 «Про затвердження Правил охорони праці у феросплавному виробництві»
981	Наказ Держгірпромнагляду від 18.12.2006 № 12 «Про затвердження Правил охорони праці для працівників морських рибних портів»
982	Наказ Держгірпромнагляду від 18.12.2007 № 315 «Про затвердження Правил охорони праці при термічній обробці металів»
983	Наказ Держгірпромнагляду від 22.12.2008 № 289 «Про затвердження Правил охорони праці в металургійній промисловості»
984	Наказ Держгірпромнагляду від 24.01.2007 № 13 «Про затвердження Правил безпеки для працівників суден портового і службово-допоміжного флоту рибного господарства»
985	Наказ Держгірпромнагляду від 25.12.2009 № 210 «Про затвердження Правил охорони праці для працівників театрів і концертних залів»
986	Наказ Держгірпромнагляду від 27.12.2006 № 26 «Про затвердження Правил охорони праці під час виконання робіт на борту риболовних суден»
987	Наказ Держгірпромнагляду від 29.07.2009 № 115 «Про затвердження Правил охорони праці для виробництв сушальцьованих паст, нітролінолеуму, нітролінолеумної мастики, нітролаків, нітромастик, целулоїду і виробів з нього, пластичних мас, синтетичних смол, електроізоляційних матеріалів і гумотехнічних виробів»
988	Наказ Держгірпромнагляду від 29.12.2008 № 301 «Про затвердження Правил охорони праці у метизному виробництві»
989	Наказ Держгірпромнаглядшу від 15.05.2007 № 104 «Про затвердження Вимог технічної безпеки до місць зберігання вибухових матеріалів промислового призначення»
990	Наказ Держгірпромнагляду від 24.03.2008 № 54 «Про затвердження Правил безпечної експлуатації електровозів, тепловозів та моторвагонного рухомого складу»
991	Наказ Держжитлокомунгосп від 10.08.2004 № 150 «Про затвердження Примірною переліку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та послуг з ремонту приміщень, будинків, споруд»
992	Наказ Держжитлокомунгосп від 14.05.2004 № 98 «Про затвердження форм щодо житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання»
993	Наказ Держжитлокомунгосп від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України "Про поховання та похоронну справу"»
994	Наказ Держжитлокомунгосп від 21.11.2003 № 198 «Про затвердження Збірника норм часу на роботи, що виконуються суб'єктами господарювання, які здійснюють технічну інвентаризацію об'єктів нерухомого майна»
995	Наказ Держкомветмежицини «Про затвердження Інструкції із застосування позначки придатності та ветеринарних штампів і внесення змін до Інструкції по клеймуванню м'яса» від 02.02.2010 № 46
996	Наказ Держкомгеології «Про затвердження Інструкції про грошові винагороди за відкриття нових родовищ корисних копалин, що мають промислове значення» від 26.11.1997 № 135
997	Наказ Держкомзем України «Про затвердження Порядку видачі та анулювання спеціальних дозволів на зняття та перенесення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) земельних ділянок» від 04.01.2005 № 1
998	Наказ Держкомзему від 02.11.2009 № 573 «Про затвердження Вимог до структури, змісту та формату оформлення результатів робіт із землеустрою в електронному вигляді (обмінного файлу)»
999	Наказ Держкомзему від 23.07.2010 № 548 «Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель»
1000	Наказ Держкомлісгосп «Про затвердження Інструкції з оформлення органами Державного комітету лісового господарства України матеріалів про адміністративні правопорушення» від 31.08.2010 № 262
1001	Наказ Держкомлісгосп України «Про проведення полювання на диких парнокопитих та хутрових тварин у мисливський сезон 2007/2008 року» від 11.04.2007 № 145
1002	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження граничних рівнів цін на мисливські трофеї, добуті іноземними громадянами, та граничних рівнів тарифів на послуги, що їм надаються» № 26 від 28.02.2002
1003	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів» від 19.08.2010 № 260

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1004	Наказ Держкомлісгосп України «Про проведення полювання на пернату дичину в мисливський сезон 2003/2004 року» від 23.06.2003 № 113
1005	Наказ Держкомлісгосп України «Про використання коштів, отриманих від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій на добування мисливських тварин, а також за видачу посвідчень мисливця і щорічних контрольних карток обліку добутої дичини та порушень правил полювання» від 31.08.2000 № 97
1006	Наказ Держкомлісгосп України «Про встановлення строків проведення полювання на пернату дичину на території України в мисливський сезон 2001/2002 року» від 02.07.2001 № 61
1007	Наказ Держкомлісгосп України «Про встановлення строків та порядку проведення полювання на диких парнокопитих тварин на території України в мисливський сезон 2001 року» від 06.05.2001 № 43
1008	Наказ Держкомлісгосп України «Про встановлення строків та порядку проведення полювання на диких парнокопитих тварин на території України в мисливський сезон 2002 року» від 16.04.2002 № 39
1009	Наказ Держкомлісгосп України «Про встановлення термінів та порядку проведення полювання на пернату дичину на території України в мисливський сезон 2002/2003 року» від 04.07.2002 № 81
1010	Наказ Держкомлісгосп України «Про заборону полювання на пернату дичину на території України в мисливський сезон 2005/2006 року» від 03.12.2005 № 501
1011	Наказ держкомлісгосп України «Про заборону полювання на пернату дичину на території України» від 31.10.2005 № 472
1012	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження Порядку видачі паспортів на собак мисливських порід» від 12.03.2004 № 31
1013	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження Порядку визначення територій для охорони та відтворення мисливських тварин (відтворювальних ділянок)» від 22.01.2004 № 4
1014	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження Порядку проведення упорядкування мисливських угідь» від 21.06.2001 № 56
1015	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження строків проведення полювання на хутрових звірів на території України в мисливський сезон 2002 року» від 27.06.2002 № 76
1016	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження строків та порядку проведення полювання на пернату дичину на території України в мисливський сезон 2000-2001 років» від 30.06.2000 № 65
1017	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження строків та порядку проведення полювання на хутрових звірів на території України в мисливський сезон 2000-2001 років» від 12.09.2000 № 102
1018	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження строків та проведення полювання на хутрових звірів на території України в мисливський сезон 2001-2002 років» від 02.07.2001 № 62
1019	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження термінів та порядку проведення весняного полювання на самців крижня, тетерука і вальдшнепа на території України в 1999 році» від 22.03.1999 № 32
1020	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження термінів та порядку проведення полювання на диких парнокопитих тварин та ведмеда на території України в мисливський сезон 1998-1999 років» від 28.04.1998 № 44
1021	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження термінів та порядку проведення полювання на диких парнокопитих тварин та ведмеда на території України в мисливський сезон 1999-2000 років» від 13.04.1999 № 38
1022	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження термінів та порядку проведення полювання на пернату дичину на території України в мисливський сезон 1998-1999 рр.» від 23.06.1998 № 64
1023	Наказ Держкомлісгосп України «Про затвердження термінів та порядку проведення полювання на пернату дичину на території України в мисливський сезон 1999-2000 років» від 01.07.1999 № 61
1024	Наказ Держкомлісгосп України «Про проведення полювання в мисливський сезон 2004/2005 року» від 08.04.2004 № 62
1025	Наказ Держкомлісгосп України «Про проведення полювання в мисливський сезон 2005/2006 року» від 28.03.2005 № 259
1026	Наказ Держкомлісгосп України «Про проведення полювання на диких парнокопитих і хутрових звірів у мисливський сезон 2003/2004 року» від 21.04.2003 № 76
1027	Наказ Держкомлісгосп України «Про проведення полювання на диких парнокопитих та хутрових тварин у мисливський сезон 2006/2007 року» від 19.04.2006 № 99
1028	Наказ Держкомлісгосп України «Про проведення полювання на диких парнокопитих та хутрових тварин у мисливський сезон 2008/2009 року» від 06.05.2008 № 99
1029	Наказ Держкомлісгосп України «Про проведення полювання на пернату дичину в мисливський сезон 2006/2007 року» від 26.05.2006 № 122
1030	Наказ Держкомлісгосп України «Про проведення полювання на пернату дичину в мисливський сезон 2008/2009 року» від 18.06.2008 № 138
1031	Наказ Держкомлісгосп України «Про проведення полювання у мисливський сезон 2009/2010 року» від 17.04.2009 № 102

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1032	Наказ Держкомлісгосп України «Про термін та порядок проведення весняного полювання на гусок сіру, білолобу велику, гуменника на території Чорнобаївського району Черкаської області в 2000 році» від 23.03.2000 № 31
1033	Наказ Держкомлісгосп України «Про термін та порядок проведення весняного полювання на диких гусей на території України у 2002 році» від 28.02.2002 № 25
1034	Наказ Держкомлісгосп України «Про термін та порядок проведення весняного полювання на самців крижня на території Джанкойського району Автономної Республіки Крим у 2000 році» від 03.03.2000 № 19
1035	Наказ Держкомлісгосп України «Про терміни та порядок полювання на хутрових звірів на території України в мисливський сезон 1997-1998 років» від 17.10.1997 № 96
1036	Наказ Держкомлісгосп України «Про терміни та порядок полювання на хутрових звірів на території України в мисливський сезон 1998 року» від 06.10.1998 № 98
1037	Наказ Держкомлісгосп України «Про терміни та порядок полювання на хутрових звірів на території України в мисливський сезон 1999 -2000 років» від 12.10.1999 № 89
1038	Наказ Держкомлісгоспу України «Про затвердження Положення про громадських мисливських інспекторів» від 01.03.2002 № 27
1039	Наказ Держкомлісгоспу України «Про проведення полювання на пернату дичину в мисливський сезон 2007/2008 року» від 09.07.2007 № 224
1040	Наказ Держкомприродресурсів України «Про затвердження Порядку ведення обліку нафтових і газових свердловин» від 20.04.2005 № 76
1041	Наказ Держкомприродресурсів України «Про затвердження Правил нормативного забезпечення геологічного вивчення надр» від 13.12.2004 № 244
1042	Наказ Держкомрибгоспу № 129 від 23.09.98 «Про затвердження Положення про підготовку та підвищення кваліфікації стернових-мотористів маломірних суден Держкомрибгоспу України»
1043	Наказ Держкомрибгоспу № 153 від 23.11.99 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання рибних запасів та інших об'єктів водного промислу загальнодержавного значення у 2000 році»
1044	Наказ Держкомрибгоспу № 164 від 08.12.98 «Про затвердження Правил промислового рибальства в басейні Чорного моря»
1045	Наказ Держкомрибгоспу № 165 від 08.12.98 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів Азово-Чорноморського басейну та внутрішніх водойм у 1999 році»
1046	Наказ Держкомрибгоспу № 172 від 31.12.99 «Про затвердження тимчасових правил та режимів рибальства в 2000 році»
1047	Наказ Держкомрибгоспу № 19 від 15.02.99 «Про затвердження Правил любительського і спортивного рибальства та Інструкції про порядок обчислення та внесення платежів за спеціальне використання водних живих ресурсів при здійсненні любительського і спортивного рибальства»
1048	Наказ Держкомрибгоспу № 34 від 18.03.99 «Про розподіл залишку лімітів на квоти спеціального використання рибних запасів та інших об'єктів водного промислу Азово-Чорноморського басейну та внутрішніх водойм України у 1999 році»
1049	Наказ Держкомрибгоспу, Мінекономіки, Мінфіну, Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України та ДПА № 167/156/299/300/650 від 24.12.99 «Про затвердження інструкції про порядок обчислення та внесення платежів за спеціальне використання рибних та інших водних живих ресурсів»
1050	Наказ Держкомстат України «Інструкція щодо заповнення форм державних статистичних спостережень № 29-сг "Підсумки збору врожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду на 1 грудня 200_року" (річна) та № 29-сг (меліорація) "Збір врожаю сільськогосподарських культур на 1 грудня 200_року" (річна)» від 27.08.2008 № 296
1051	Наказ Держкомстат України «Про затвердження Змін до Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 50-сг "Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств"» від 06.09.2010 № 381
1052	Наказ Держкомстат України «Про затвердження Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1-заповідник "Заповідники та національні природні парки"» від 11.11.2010 № 451
1053	Наказ Держкомстат України «Про затвердження Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 50-сг "Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств"» від 06.11.2007 № 403
1054	Наказ Держкомстат України «Про затвердження інструкцій щодо заповнення форм державних статистичних спостережень з лісового та мисливського господарства» від 28.09.2005 № 290
1055	Наказ Держкомстат України «Про затвердження інструкцій щодо заповнення форм державних статистичних спостережень з охорони навколишнього природного середовища» від 24.10.2006 № 494
1056	Наказ Держкомстат України «Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 9-ЗЕЗ "Звіт про експорт (імпорт) послуг" та Інструкції щодо її заповнення (Класифікатор держав світу, Класифікатор валют)» від 15.07.2002 № 266

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1057	Наказ Держкомстата від 06.11.2007 № 403 «Про затвердження Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 50-сг "Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств"»
1058	Наказ Держкомстата від 10.08.2007 № 299 «Про затвердження інструкцій щодо заповнення форм державних статистичних спостережень із сільського та рибного господарства»
1059	Наказ Держкомстата від 12.11.2007 № 416 «Про затвердження Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 2-ферм "Основні показники господарської діяльності фермерського господарства"»
1060	Наказ Держспоживтандарта від 28.10.2010 № 487 «Про затвердження Технічного регламенту щодо правил маркування харчових продуктів Про затвердження Технічного регламенту щодо правил маркування харчових продуктів»
1061	Наказ ДКЗ «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ глинистих порід» від 02.12.2004 № 263
1062	Наказ ДКЗ «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ мінеральних підземних вод» від 14.03.2002 № 32
1063	Наказ ДКЗ «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ питних і технічних підземних вод» від 04.02.2000 № 23
1064	Наказ ДКЗ «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ уранових руд» від 14.12.1998 № 100
1065	Наказ ДКЗ «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до геолого-економічного вивчення ресурсів перспективних ділянок та запасів родовищ нафти і газу» від 10.07.1998 № 46
1066	Наказ ДКЗ «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ будівельного й облицювального каменю» від 16.12.2002 № 199
1067	Наказ ДКЗ «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ бурштину» від 10.02.2003 № 29
1068	Наказ ДКЗ «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ лікувальних грязей» від 29.12.2004 № 298
1069	Наказ ДКЗ «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до торфових родовищ» від 25.10.2004 № 224
1070	Наказ ДКЗ «Про затвердження Інструкції про зміст, оформлення і порядок подання в ДКЗ України матеріалів з геолого-економічної оцінки запасів вугілля і горючих сланців» від 03.10.1997 № 83
1071	Наказ ДКЗ «Про затвердження Інструкції про зміст, оформлення та порядок подання в ДКЗ України матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ нафти і газу» від 18.10.1999 № 120
1072	Наказ ДКЗ «Про затвердження Інструкції про зміст, оформлення та порядок подання до Державної комісії України по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ лікувальних грязей» від 29.12.2005 № 338
1073	Наказ ДКЗ «Про затвердження Положення про порядок розробки та обґрунтування кондицій на мінеральну сировину для підрахунку запасів твердих корисних копалин у надрах» від 07.12.2005 № 300
1074	Наказ ДКЗ «Про затвердження Порядку визначення вартості робіт по проведенню державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин» від 02.08.1996 № 29
1075	Наказ ДКЗ (ДЕРЖАВНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ ПО ЗАПАСАХ КОРИСНИХ КОПАЛИН ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ) «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ промислових підземних вод» від 06.10.2009 № 393
1076	Наказ ДКЗ, Держкомприродресурсів України «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ вугілля» від 25.10.2004 № 225
1077	Наказ ДКЗ, Мінекоресурсів України «Про затвердження Інструкції про зміст, оформлення та порядок подання до Державної комісії України по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ мінеральних підземних вод» від 08.08.2003 № 145
1078	Наказ ДКЗ, Мінекоресурсів України «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ руд чорних металів (заліза, марганцю та хрому)» від 18.10.2002 № 155
1079	Наказ ДКЗ, Мінекоресурсів України «Про затвердження Інструкції про зміст, оформлення та порядок подання до Державної комісії України по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ питних і технічних підземних вод» від 02.09.2003 № 162
1080	Наказ ДКЗ, Мінприроди України «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ п'єзооптичного кварцу» від 19.03.2007 № 77

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1081	Наказ ДКЗ, Мінприроди України «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до геолого-економічної оцінки загальних (емісійних) та видобувних запасів шахтного метану вуглегазових родовищ у зонах супутньої технологічно необхідної дегазації під час розробки вугільних пластів» від 07.11.2008 № 523
1082	Наказ ДКЗ, Мінприроди України «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ каолінів» від 20.12.2006 № 354
1083	Наказ ДКЗ, Мінприроди України «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ піску та гравію» від 25.06.2007 № 198
1084	Наказ ДКЗ, Мінприроди України «Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ теплоенергетичних підземних вод» від 07.06.2007 № 182
1085	Наказ ДКЗ, Мінприроди України «Про затвердження Інструкції про зміст, оформлення та порядок подання до Державної комісії України по запасах корисних копалин матеріалів попередньої геолого-економічної оцінки родовищ підземних вод» від 23.06.2009 № 222
1086	Наказ ДКЗ, Мінприроди України «Про затвердження Положення про порядок техніко-економічного обґрунтування кондицій для підрахунку запасів родовищ нафти і газу» від 27.11.2006 № 316
1087	Наказ ДСА України «Про затвердження форми картки обліку сум шкоди, завданої злочином, та Інструкції щодо її заповнення» від 17.02.2005 № 21
1088	Наказ МВС від 06.06.2017 № 470 «Про затвердження Правил пожежної безпеки на ринках України»
1089	Наказ МВС від 07.07.2017 № 577 «Про організацію службової діяльності поліції охорони з питань забезпечення фізичної охорони об'єктів»
1090	Наказ МВС від 07.09.2015 № 1075 «Про затвердження Додаткових тимчасових режимних обмежень у контрольованих прикордонних районах»
1091	Наказ МВС від 10.04.2017 № 301 «Про затвердження Правил охорони життя людей на водних об'єктах України»
1092	Наказ МВС від 28.12.2005 № 1242 «Про затвердження картки обліку дорожньо-транспортних пригод та Інструкції щодо її заповнення»
1093	Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» від 21.08.98 № 622
1094	Наказ МВС України від 17.01.2018 № 30 «Про затвердження Методики попередньої оцінки ризиків затоплення»
1095	Наказ МВС України від 19.02.2018 № 119 Про організацію та проведення аеромедичної евакуації повітряними суднами Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України
1096	Наказ МВС України, Мінінфраструктури «Про затвердження Переліку маршрутів міжнародного дорожнього перевезення небезпечних вантажів, рух за якими здійснюється без погодження з уповноваженими підрозділами Національної поліції України» від 02.03.2016 № 151/89
1097	Наказ Мінагрополітики «Розміри плати за послуги, які надаються регіональними службами ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні і транспорті та бюджетними установами центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, сферах безпечності та окремих показників якості харчових продуктів» від 26.01.2016 № 1
1098	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Вартості ліцензій на добування мисливських тварин у мисливських угіддях України» від 16.05.2011 № 179
1099	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Інструкції про вибірковий діагностичний відстріл мисливських тварин для проведення державної ветеринарно-санітарної експертизи» від 08.02.2014 № 60
1100	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Інструкції про селекційний відстріл мисливських тварин» від 07.02.2014 № 57
1101	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Лімітів використання мисливських тварин державного мисливського фонду у сезон полювання 2013/2014 років» від 19.04.2013 № 270
1102	Наказ мінагрополітики «Про затвердження Лімітів використання мисливських тварин державного мисливського фонду у сезон полювання 2014/2015 років» від 16.04.2014 № 137
1103	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Лімітів використання мисливських тварин державного мисливського фонду у сезон полювання 2015/2016 років» від 05.05.2015 № 172
1104	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Лімітів використання мисливських тварин державного мисливського фонду у сезон полювання 2016/2017 років» від 23.06.2016 № 218

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1105	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Лімітів використання мисливських тварин державного мисливського фонду у сезон полювання 2017/2018 років» від 02.10.2017 № 530
1106	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Лімітів використання мисливських тварин державного мисливського фонду у сезон полювання 2018/2019 років» від 07.05.2018 № 232
1107	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження нормативів, у межах яких проводиться компенсація у виноградарстві, садівництві і хмелярстві, форм звітності та переліку обладнання, механізмів і техніки» від 20.03.2018 № 151
1108	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження переліку питань та уніфікованої форми акта перевірки для здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у галузі мисливського господарства та полювання» від 05.11.2012 № 678
1109	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Положення про мисливське собаківництво України» від 10.06.2013 № 356
1110	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Положення про обласні управління лісового та мисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України» від 21.03.2012 № 134
1111	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Положення про правила проведення полювань, поводження із зброєю та порядок видачі ліцензій на добування мисливських тварин» від 17.10.2011 № 549
1112	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Порядку видачі посвідчення мисливця і контрольної картки обліку добутої дичини й порушень правил полювання» від 01.10.2014 № 383
1113	Наказ Мінагрополітики «Про затвердження Правил складання та подання заявки на сорт рослин» від 26.04.2007 № 287
1114	Наказ Мінагрополітики «Про умови оплати праці працівників бюджетних установ природно-заповідного фонду Держлісагентства України» від 17.10.2011 № 546
1115	Наказ Мінагрополітики № 114 від 05.07.2000 «Про розподіл залишку лімітів на квоти спеціального використання рибних запасів та інших об'єктів водного промислу загальнодержавного значення у 2000 році»
1116	Наказ Мінагрополітики № 247 від 14.12.2000 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2001 р.»
1117	Наказ Мінагрополітики № 297 від 07.10.98 «Про затвердження Переліку видів сільськогосподарської продукції, яка ввозиться на митну територію України як сировина для подальшої переробки»
1118	Наказ Мінагрополітики № 369 від 17.12.2001 «Про затвердження квот використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2002 р.»
1119	Наказ Мінагрополітики № 47 від 07.03.2001 «Про розподіл залишку лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2001 р.»
1120	Наказ Мінагрополітики від 26.12.2002 № 409 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення в 2003 р.»
1121	Наказ Мінагрополітики від 21.03.2012 № 141 «Про затвердження форми звітності № 1А-риба (річна) "Виробництво продукції аквакультури за 20__р." та інструкції щодо її заповнення»
1122	Наказ Мінагрополітики від 02.12.2011 № 697 «Про затвердження стандартів адміністративної послуги "Ліцензування діяльності, пов'язаної з промисловим виловом риби, крім внутрішніх водойм (ставків) господарств" та "Реєстрація риболовних суден у Державному судновому реєстрі України або Судновій книзі України, внесення до них змін та видача свідоцтва про мінімальний склад екіпажу риболовного судна"»
1123	Наказ Мінагрополітики від 02.12.2011 № 698 «Про затвердження лімітів спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення у 2012 році»
1124	Наказ Мінагрополітики від 03.04.2017 № 169 «Про затвердження Інструкції з проведення технічного нагляду за суднами флоту рибної промисловості України, що не підлягають нагляду класифікаційного товариства»
1125	Наказ Мінагрополітики від 03.12.2012 № 747 «Про затвердження Положення про безпечне укомплектування екіпажами морських суден флоту рибної промисловості»
1126	Наказ Мінагрополітики від 05.12.2016 № 512 «Про затвердження лімітів та прогнозів допустимого спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення на 2017 рік»
1127	Наказ Мінагрополітики від 06.01.2016 № 2 «Про затвердження режимів рибальства у 2016 році»
1128	Наказ Мінагрополітики від 06.07.2011 № 315 «Про затвердження квот на спеціальне використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2011 році»
1129	Наказ Мінагрополітики від 06.11.2013 № 651 «Про затвердження лімітів та прогнозів допустимого спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення на 2014 рік»
1130	Наказ Мінагрополітики від 07.07.2012 № 414 «Про затвердження Порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання»
1131	Наказ Мінагрополітики від 07.08.2012 № 482 «Про затвердження форм підтвердження законності вилучення водних біоресурсів»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1132	Наказ Мінагрополітики від 07.12.2012 № 757 «Про затвердження режимів рибальства у 2013 році»
1133	Наказ Мінагрополітики від 08.08.2012 № 491 «Про затвердження Ветеринарно-санітарних вимог для потужностей (об'єктів) з виробництва продуктів бджільництва»
1134	Наказ Мінагрополітики від 09.04.2003 № 101 «Про затвердження Інструкції з оформлення органами рибоохорони матеріалів про адміністративні правопорушення»
1135	Наказ Мінагрополітики від 09.11.2004 № 407 «Про затвердження Положення про систему моніторингу риболовних суден»
1136	Наказ Мінагрополітики від 10.02.2016 № 40 «Про затвердження Порядку ведення реєстру операторів ринку та потужностей, на які видано експлуатаційний дозвіл»
1137	Наказ Мінагрополітики від 10.12.2013 № 726 «Про затвердження квот добування водних біоресурсів загальнодержавного значення у 2014 році»
1138	Наказ Мінагрополітики від 11.04.2005 № 129 «Про затвердження режимів промислового рибальства в 2005 році»
1139	Наказ Мінагрополітики від 11.04.2013 № 255 «Про затвердження Вимог до технічного і технологічного забезпечення виконавців (розробників) робіт із землеустрою»
1140	Наказ Мінагрополітики від 11.10.2011 № 536 «Про затвердження Порядку ведення агрохімічного паспорта поля, земельної ділянки»
1141	Наказ Мінагрополітики від 12.01.2005 № 7 «Про затвердження Положення про сертифікацію персоналу суден флоту рибної промисловості»
1142	Наказ Мінагрополітики від 12.01.2006 № 1 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2006 році»
1143	Наказ Мінагрополітики від 12.02.2014 № 67 «Про затвердження форми Заяви про визнання статусу саморегульованої організації у сфері землеустрою»
1144	Наказ Мінагрополітики від 12.12.2012 № 766 «Про затвердження квот добування водних біоресурсів загальнодержавного значення у 2013 році»
1145	Наказ Мінагрополітики від 13.02.2013 № 96 «Про затвердження розмірів плати за послуги з питань ветеринарної медицини, захисту рослин, охорони прав на сорти рослин, які надаються органами та установами, що входять до сфери управління Державної ветеринарної та фітосанітарної служби»
1146	Наказ Мінагрополітики від 13.06.2012 № 354 «Про затвердження Типового табеля забезпечення постачання суден флоту рибної промисловості»
1147	Наказ Мінагрополітики від 13.06.2012 № 358 «Про затвердження Положення про Державний реєстр суб'єктів племінної справи у тваринництві»
1148	Наказ Мінагрополітики від 13.12.2013 № 737 «Про затвердження режимів рибальства у 2014 році»
1149	Наказ Мінагрополітики від 14.01.2014 № 11 «Про затвердження Методики визначення розміру плати за використання на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми»
1150	Наказ Мінагрополітики від 14.02.2013 № 98 «Про затвердження акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони водних біоресурсів»
1151	Наказ Мінагрополітики від 14.11.2012 № 708 «Про затвердження лімітів та прогнозів допустимого спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення на 2013 рік»
1152	Наказ Мінагрополітики від 16.12.2013 № 742 «Про затвердження Порядку розроблення паспорта рибогосподарської технологічної водойми»
1153	Наказ Мінагрополітики від 16.12.2016 № 542 «Про затвердження квот добування водних біоресурсів загальнодержавного значення у 2017 році»
1154	Наказ Мінагрополітики від 18.01.2017 № 5 «Про затвердження режимів рибальства у 2017 році»
1155	Наказ Мінагрополітики від 19.01.2012 № 26 «Про затвердження Положення про органи рибоохорони Державного агентства рибного господарства України»
1156	Наказ Мінагрополітики від 19.02.2010 № 73 «Про затвердження Типових правил роботи оптових ринків сільськогосподарської продукції»
1157	Наказ Мінагрополітики від 19.03.2012 № 131 «Про затвердження Переліку максимально допустимих рівнів небажаних речовин у кормах та кормовій сировині для тварин»
1158	Наказ Мінагрополітики від 19.06.2012 № 362 «Про затвердження спеціальних форм первинної документації для суб'єктів рибного господарства в галузі аквакультури»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1159	Наказ Мінагрополітики від 19.06.2014 № 237 «Про затвердження акта, що складається за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері безпеки» мореплавства суден флоту рибної промисловості
1160	Наказ Мінагрополітики від 19.06.2015 № 234 «Про затвердження Порядку присвоєння відповідного статусу суб'єктам племінної справи у тваринництві та Технологічних вимог до проведення селекційно-племінної роботи в галузі бджільництва»
1161	Наказ Мінагрополітики від 19.10.2015 № 397 «Про затвердження Переліку референс-методик відбору зразків та їх досліджень (випробувань), що повинні застосовуватись в арбітражних дослідженнях об'єктів санітарних заходів»
1162	Наказ Мінагрополітики від 20.11.2015 № 436 «Про затвердження лімітів та прогнозів допустимого спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення на 2016 рік»
1163	Наказ Мінагрополітики від 21.01.2006 № 14 «Про затвердження Порядку оформлення приходу з рейсу і виходу в рейс суден флоту рибної промисловості капітанами морських рибних портів України»
1164	Наказ Мінагрополітики від 22.08.2013 № 508 «Про затвердження Порядку нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів)»
1165	Наказ Мінагрополітики від 22.12.2011 № 767 «Про затвердження квот добування водних біоресурсів загальнодержавного значення у 2012 році»
1166	Наказ Мінагрополітики від 23.01.2004 № 20 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2004 році»
1167	Наказ Мінагрополітики від 23.05.2017 № 262 «Про затвердження Порядку нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення»
1168	Наказ Мінагрополітики від 23.12.2004 № 474 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2005 році»
1169	Наказ Мінагрополітики від 24.02.2012 № 83 «Про затвердження Положення про громадських інспекторів рибоохорони»
1170	Наказ Мінагрополітики від 24.03.2004 № 103 «Про затвердження режимів рибальства в 2004 році»
1171	Наказ Мінагрополітики від 25.09.2012 № 580 «Про затвердження форм документів, необхідних для проведення земельних торгів»
1172	Наказ Мінагрополітики від 25.11.2016 № 489 «Про затвердження Порядку нормативної грошової оцінки земель населених пунктів»
1173	Наказ Мінагрополітики від 25.12.2003 № 466 «Про утворення системи дистанційного контролю риболовних суден»
1174	Наказ Мінагрополітики від 26.01.2016 № 17 «Про затвердження нормативно-правових актів, необхідних для здійснення спеціального використання водних біоресурсів»
1175	Наказ Мінагрополітики від 26.04.2013 № 283 «Про затвердження Порядку консервації земель»
1176	Наказ Мінагрополітики від 26.11.2012 № 1352 «Про затвердження Правил охорони праці на рибоводних підприємствах внутрішніх водойм»
1177	Наказ Мінагрополітики від 27.02.2006 № 81 «Про затвердження режимів промислового рибальства в 2006 році»
1178	Наказ Мінагрополітики від 27.06.2012 № 376 «Про затвердження Положення про систему управління охороною праці у рибному господарстві України»
1179	Наказ Мінагрополітики від 27.10.2014 № 428 «Про затвердження лімітів та прогнозів допустимого спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення на 2015 рік»
1180	Наказ Мінагрополітики від 27.12.2012 № 836 «Про затвердження Порядку адміністрування Державного земельного кадастру»
1181	Наказ Мінагрополітики від 28.03.2012 № 149 «Про затвердження режимів рибальства у 2012 році»
1182	Наказ Мінагрополітики від 28.12.2015 № 496 «Про затвердження квот добування водних біоресурсів загальнодержавного значення у 2016 році»
1183	Наказ Мінагрополітики від 29.12.2006 № 832 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2007 році»
1184	Наказ Мінагрополітики від 30.07.2012 № 471 «Про затвердження Нормативів екологічної безпеки водних об'єктів, що використовуються для потреб рибного господарства, щодо гранично допустимих концентрацій органічних та мінеральних речовин у морських та прісних водах (біохімічного споживання кисню (БСК-5), хімічного споживання кисню (ХСК), завислих речовин та амонійного азоту)»
1185	Наказ Мінагрополітики від 30.12.2014 № 507 «Про затвердження квот добування водних біоресурсів загальнодержавного значення у 2015 році»
1186	Наказ Мінагрополітики від 30.12.2014 № 509 «Про затвердження режимів рибальства у 2015 році»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1187	Наказ Мінагрополітики від 31.12.2004 № 496 «Про запровадження ідентифікації і реєстрації коней»
1188	Наказ Мінагрополітики та Державного департаменту ветеринарної медицини № 16 від 03.11.98 «Про затвердження Обов'язкового мінімального переліку досліджень сировини, продукції тваринного та рослинного походження, комбікормової сировини, комбікормів, вітамінних препаратів та ін., які слід проводити у державних лабораторіях ветмедицини і за результатами яких видається ветсвідоцтво (Ф-2)»
1189	Наказ Мінагрополітики та Державного департаменту ветеринарної медицини № 16 від 15.04.2002 «Про затвердження Положення про державну лабораторію ветеринарно-санітарної експертизи на ринку»
1190	Наказ Мінагрополітики та Державного департаменту ветеринарної медицини № 18 від 19.07.99 «Про затвердження Положення про пункт державного ветеринарного контролю на державному кордоні та транспорті»
1191	Наказ Мінагрополітики та Державного департаменту ветеринарної медицини № 37 від 23.07.2001 «Про затвердження Правил реалізації ветеринарних медикаментів і препаратів»
1192	Наказ Мінагрополітики та Державного департаменту ветеринарної медицини від 04.06.2004 № 67 «Про затвердження Положення про зональну спеціалізовану державну лабораторію ветеринарної медицини з хвороб прісноводних риб і інших гідробіонтів»
1193	Наказ Мінагрополітики та Державного департаменту ветеринарної медицини від 14.06.2004 № 71 «Про затвердження Ветеринарних вимог щодо імпорту в Україну об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду»
1194	Наказ Мінагрополітики та Державного департаменту ветеринарної медицини від 24.03.2004 № 29 «Про затвердження Положення про спеціалізовану державну лабораторію ветеринарної медицини з хвороб риб та інших гідробіонтів»
1195	Наказ Мінагрополітики та Мінюсту від 03.12.2012 № 1779/5/748 «Про деякі питання забезпечення інформаційної взаємодії органу, що здійснює ведення Державного земельного кадастру, та органу державної реєстрації прав»
1196	Наказ Мінагрополітики України «Про затвердження Вимог до продуктів з какао та шоколаду» від 13.04.2016 № 157
1197	Наказ Мінагрополітики України «Розміри плати за послуги, які надаються регіональними службами ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні і транспорті та бюджетними установами центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, сферах безпечності та окремих показників якості харчових продуктів» від 13.02.2013 № 96
1198	Наказ Мінагрополітики України «Розміри плати за послуги, які надаються регіональними службами ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні і транспорті та бюджетними установами центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, сферах безпечності та окремих показників якості харчових продуктів» від 26.01.2016 № 18
1199	Наказ Мінагрополітики України «Про затвердження нормативів, у межах яких проводиться компенсація у виноградарстві, садівництві і хмелярстві, форм звітності та переліку обладнання, механізмів і техніки» від 20.03.2018 № 151
1200	Наказ Мінагрополітики України «Про затвердження Порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання» від 07.07.2012 № 414
1201	Наказ Мінагрополітики України «Про реєстрацію виноградних насаджень» від 12.08.2014 № 303
1202	Наказ Мінагрополітики України від 26.01.2016 № 17 «Про затвердження нормативно-правових актів, необхідних для здійснення спеціального використання водних біоресурсів»
1203	Наказ Мінагрополітики України від 02.12.2011 № 695 Про затвердження Порядку випуску суден флоту рибної промисловості, що не підлягають нагляду класифікаційного товариства
1204	Наказ Мінагрополітики України від 03.12.2012 № 747 «Про затвердження Положення про безпечне укомплектування екіпажами морських суден флоту рибної промисловості»
1205	Наказ Мінагрополітики України від 04.01.2018 № 2 Про затвердження квот добування водних біоресурсів загальнодержавного значення у 2018 році
1206	Наказ Мінагрополітики України від 05.12.2016 № 512 «Про затвердження лімітів та прогнозів допустимого спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення на 2017 рік»
1207	Наказ Мінагрополітики України від 06.01.2016 № 2 «Про затвердження режимів рибальства у 2016 році»
1208	Наказ Мінагрополітики України від 07.07.2012 № 414 Про затвердження Порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання
1209	Наказ Мінагрополітики України від 07.08.2012 № 482 Про затвердження форм підтвердження законності вилучення водних біоресурсів
1210	Наказ Мінагрополітики України від 09.04.2003 № 101 «Про затвердження Інструкції з оформлення органами рибоохорони матеріалів про адміністративні правопорушення»
1211	Наказ Мінагрополітики України від 12.12.2012 № 766 «Про затвердження квот добування водних біоресурсів загальнодержавного значення у 2013 році»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1212	Наказ Мінагрополітики України від 13.06.2012 № 354 «Про затвердження Типового табеля забезпечення постачання суден флоту рибної промисловості»
1213	Наказ Мінагрополітики України від 14.01.2014 № 11 «Про затвердження Методики визначення розміру плати за використання на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми»
1214	Наказ Мінагрополітики України від 14.02.2013 № 98 «Про затвердження акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони водних біоресурсів»
1215	Наказ Мінагрополітики України від 14.11.2012 № 708 «Про затвердження лімітів та прогнозів допустимого спеціального використання водних біоресурсів»
1216	Наказ Мінагрополітики України від 14.12.2017 № 659 «Про затвердження лімітів та прогнозів допустимого спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення на 2018 рік»
1217	Наказ Мінагрополітики України від 15.08.2017 № 458 «Про затвердження Положення про капітана морського рибного порту»
1218	Наказ Мінагрополітики України від 16.12.2013 № 742 «Про затвердження Порядку розроблення паспорта рибогосподарської технологічної водойми»
1219	Наказ Мінагрополітики України від 19.06.2012 № 362 «Про затвердження спеціальних форм первинної документації для суб'єктів рибного господарства в галузі аквакультури»
1220	Наказ Мінагрополітики України від 21.01.2006 № 14 Про затвердження Порядку оформлення приходу з рейсу і виходу в рейс суден флоту рибної промисловості капітанами морських рибних портів України
1221	Наказ Мінагрополітики України від 24.02.2012 № 83 «Про затвердження Положення про громадських інспекторів рибоохорони»
1222	Наказ Мінагрополітики України від 26.01.2016 № 17 «Про затвердження нормативно-правових актів, необхідних для здійснення спеціального використання водних біоресурсів»
1223	Наказ Мінагрополітики України від 29.12.2017 № 710 «Про затвердження режимів рибальства у 2018 році»
1224	Наказ Мінагрополітики України від 31.05.2013 № 341 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності, пов'язаної з промисловим виловом риби, крім внутрішніх водойм (ставків) господарств»
1225	Наказ Мінагрополітики України від 8.01.2017 № 5 «Про затвердження режимів рибальства у 2017 році»
1226	Наказ Мінагрополітики України від 14.01.2014 № 11 Про затвердження Методики визначення розміру плати за використання на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми
1227	Наказ Мінагрополітики України від 14.12.2017 № 659 «Про затвердження лімітів та прогнозів допустимого спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення на 2018 рік»
1228	Наказ Мінагрополітики України, Мінприроди України «Про затвердження Методики розрахунку збитків, заподіяних рибному господарству внаслідок порушень правил рибальства та охорони водних живих ресурсів» від 12.07.2004 № 248/273
1229	Наказ Мінагрополітики України, Мінприроди України «Про затвердження Такс для обчислення розміру відшкодування збитків, завданих унаслідок порушення законодавства в галузі мисливського господарства та полювання (крім видів, занесених до Червоної книги України)» від 19.06.2017 № 301/222
1230	Наказ Мінагрополітики України від 10.11.2017 № 606 «Про затвердження Положення про основні вимоги до виробництва ветеринарних препаратів та Правил належної виробничої практики ветеринарних препаратів»
1231	Наказ Міндоходів України «Про затвердження Порядку видачі довідки про наявність у фізичної особи земельних ділянок та її форми» від 17.01.2014 № 32
1232	Наказ Мінекобезпеки України «Про затвердження Правил видачі дозволів на спеціальне використання диких тварин та інших об'єктів тваринного світу, віднесених до природних ресурсів загальнодержавного значення» від 26.05.1999 № 115
1233	Наказ Мінекобезпеки України «Про затвердження Інструкції щодо застосування порядку встановлення лімітів використання диких тварин, віднесених до природних ресурсів загальнодержавного значення» від 26.05.1999 № 116
1234	Наказ Мінекобезпеки України «Про затвердження лімітів добування (відстріл, відлов) диких парнокопитних та хутрових звірів в сезон полювання 1997-1998 років» від 25.04.1997 № 60
1235	Наказ Мінекобезпеки України «Про затвердження лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитних та хутрових звірів у сезон полювання 1999-2000 років» від 13.04.1999 № 81
1236	Наказ Мінекобезпеки України «Про затвердження лімітів добування диких парнокопитних тварин в сезон полювання 1996-1997 років» від 28.05.1996 № 50

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1237	Наказ Мінекобезпеки України «Про затвердження лімітів добування диких хутрових звірів в сезон полювання 1996-1997 років» від 24.10.1996 № 127
1238	Наказ Мінекобезпеки України «Про затвердження ліміту добування диких копитних тварин в сезон полювання 1995 року» від 27.08.1995 № 94
1239	Наказ Мінекономіки (з 2005 р.) «Про затвердження Тимчасової методики розрахунку балансу інтересів держави та інвестора при укладанні угод про розподіл продукції у сфері видобування вуглеводнів» від 23.08.2007 № 278/969
1240	Наказ Мінекономіки від 19.04.2007 № 103 «Про затвердження Правил продажу товарів на замовлення та поза торговельними або офісними приміщеннями»
1241	Наказ Мінекономіки, європ.інтеграції «Про затвердження Інструкції з організації проведення конкурсу на укладання угоди про розподіл продукції та Інструкції з розроблення, узгодження та підписання угоди про розподіл продукції» від 23.10.2001 № 249
1242	Наказ Мінекономрозвитку «Інструкція щодо заповнення форми № 3-перепис "Переписний лист домогосподарства, члени якого мають земельну ділянку для колективного / індивідуального садівництва / городництва" та форми № 4-перепис "Переписний лист об'єднань громадян - колективних садівничих та городницьких товариств"» від 05.06.2012 № 664
1243	Наказ Мінекономрозвитку від 11.01.2012 № 24 «Про затвердження форм актів, постанов та рішень»
1244	Наказ Мінекоресурсів України «Про затвердження лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів у сезон полювання 2000-2001 років» від 19.04.2000 № 10
1245	Наказ Мінекоресурсів України «Про затвердження лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів у сезон полювання 2002-2003 років» від 22.04.2002 № 154
1246	Наказ Мінекоресурсів України «Про затвердження Положення про порядок організації та виконання дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення» від 03.03.2003 № 34/м
1247	Наказ Мінекоресурсів України «Про затвердження Інструкції про порядок вилучення та передання на зберігання до органів внутрішніх справ вилученої у порушників природоохоронного законодавства вогнепальної та іншої зброї і боєприпасів» від 31.03.2003 № 56/м
1248	Наказ Мінекоресурсів України «Про затвердження лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів у сезон полювання 2001-2002 років» від 04.05.2001 № 165
1249	Наказ Мінекоресурсів України «Про затвердження лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів у сезон полювання 2003 року» від 16.05.2003 № 76-М
1250	Наказ Мінекоресурсів України «Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля» від 27.02.2002 № 88
1251	Наказ Мінекоресурсів України «Про затвердження Положення про порядок організації та виконання дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення» від 03.03.2003 № 34/м
1252	Наказ Мінекоресурсів України «Про затвердження Положення про стадії геологорозвідувальних робіт на підземні води (гідрогеологічні роботи)» від 16.07.2001 № 260
1253	Наказ Мінекоресурсів України «Про затвердження Порядку обліку, зберігання та користування фондовими геологічними матеріалами» від 28.11.2000 № 217
1254	Наказ Мінекоресурсів України, Мінфін України, Мінекономіки «Про затвердження Порядку фінансування з державного бюджету витрат на лісове господарство і меліорацію земель у 2001 році» від від 02.04.2001 № 137/154/69
1255	Наказ Міненерговугілля від 22.01.2014 № 49 «Про затвердження Правил будови і безпечної експлуатації пасажирських підвісних канатних доріг»
1256	Наказ Міненерговугілля України «Про забезпечення діяльності Центральної комісії з питань розробки газових, газоконденсатних, нафтових родовищ Міністерства енергетики та вугільної промисловості України» від 17.12.2015 № 821
1257	Наказ Міненерговугілля України «Про затвердження Інструкції з безпечної організації та проведення масових вибухів на підприємствах рудної галузі з підземним способом розробки» від 12.05.2014 № 343
1258	Наказ Міненерговугілля України «Про затвердження Інструкції з безпечної організації та проведення масових вибухів свердловинних зарядів на відкритих гірничих роботах» від 12.06.2014 № 426
1259	Наказ Міненерговугілля України «Про затвердження Інструкції з охорони праці під час механізованого заряджання вибухових речовин у підземних виробках» від 10.02.2014 № 122
1260	Наказ Міненерговугілля України «Про затвердження Порядку затвердження проектно-технічної документації на ведення підричних робіт» від 12.06.2014 № 425
1261	Наказ Міненерговугілля України «Про затвердження Порядку технічного огляду, обстеження, оцінки та паспортизації технічного стану, здійснення запобіжних заходів для безаварійного експлуатування систем газопостачання» від 24.10.2011 № 640

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1262	Наказ Міністерства енергетики України «Про затвердження Правил з охорони праці під час експлуатації великовантажних автомобілів та інших технологічних транспортних засобів під час розробки рудних і нерудних копалин відкритим способом» від 13.02.2014 № 149
1263	Наказ Міністерства житлово-комунального господарства від 02.02.2009 № 13 «Про затвердження Правил управління будинком, спорудою, житловим комплексом або комплексом будинків і споруд»
1264	Наказ Міністерства житлово-комунального господарства від 30.07.2010 № 259 «Про затвердження Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів»
1265	Наказ Міністерства житлово-комунального господарства № 21 від 15.05.95 «Про затвердження Правил розміщення та обладнання зупинок міського електро- та автомобільного транспорту»
1266	Наказ Міністерства житлово-комунального господарства від 01.12.2010 № 429 «Про затвердження Опису зразків спеціального одягу виробничого персоналу майданчиків для паркування транспортних засобів»
1267	Наказ Міністерства житлово-комунального господарства від 18.08.2010 № 287 «Про затвердження Переліку основних послуг з утримання майданчиків для платного паркування»
1268	Наказ Міністерства житлово-комунального господарства від 27.05.2010 № 149 «Про затвердження форми акта про відмову від сплати збору за паркування та вартості послуг з утримання майданчиків для платного паркування»
1269	Наказ Міністерства інфраструктури від 20.06.2012 № 335 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в метрополітенах»
1270	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Правил надання повідомлень щодо обслуговування повітряного руху» від 28.05.2012 № 277
1271	Наказ Міністерства інфраструктури «Правила оформлення перевізних документів» від 08.06.2011 № 138
1272	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Авіаційних правил України, Частина 21» Сертифікація повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, а також організацій розробника та виробника «АПУ-21 (Part-21)» від 17.01.2014 № 27
1273	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Порядку надання послуг з регулювання руху суден» від 08.05.2013 № 291
1274	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Порядку організації перевезень пасажирів та багажу автомобільним транспортом» від 15.07.2013 № 480
1275	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Порядку оформлення приходу суден у морський порт, надання дозволу на вихід суден у море та оформлення виходу суден із морського порту» від 27.06.2013 № 430
1276	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Порядку формування, затвердження та ведення реєстру міжнародних, міжміських та приміських автобусних маршрутів загального користування» від 20.05.2013 № 305
1277	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Правил експлуатації колісних транспортних засобів» від 26.07.2013 № 550
1278	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Правил обслуговування повітряного руху з використанням систем спостереження» від 07.11.2011 № 521
1279	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Правил плавання та лоцманського проведення суден у зоні дії поста регулювання руху суден "Маріуполь"» від 25.07.2012 № 415
1280	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу» від 30.11.2012 № 735
1281	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Правил польотів цивільних повітряних суден у повітряному просторі України» від 28.10.2011 № 478
1282	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Сертифікаційних вимог до наземних засобів радіотехнічного забезпечення в цивільній авіації України» від 25.05.2011 № 122
1283	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Тарифів на послуги із забезпечення доступу портового оператора до причалу, що перебуває у господарському віданні адміністрації морських портів України» від 18.12.2015 № 541
1284	Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Типової форми договору про здійснення нерегулярних перевезень пасажирів автомобільним транспортом на внутрішньообласних маршрутах протяжністю понад 50 км та міжобласних маршрутах» від 20.06.2012 № 331
1285	наказ Міністерства інфраструктури від 26.07.2013 № 550 «Про затвердження Правил експлуатації колісних транспортних засобів»
1286	Наказ Міністерства інфраструктури від 30.11.2012 № 735 «Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу»
1287	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.03.2018 № 159 «Про затвердження Переліку продуктів, які підлягають державному контролю на призначених прикордонних інспекційних постах»
1288	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 30.01.2013 № 45 «Про затвердження Зон аквакультури (рибництва) та рибопродуктивності по регіонах України»
1289	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства від 17.11.2011 № 629 «Про затвердження Положення про сертифікат племінних (генетичних) ресурсів та зразків форм сертифікатів племінних (генетичних) ресурсів»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1290	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 03.04.2017 № 171 «Про затвердження Інструкції щодо профілактики та боротьби із заразним вузликовим дерматитом великої рогатої худоби»
1291	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 04.01.2018 № 2 «Про затвердження квот добування водних біоресурсів загальнодержавного значення у 2018 році»
1292	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 07.08.2017 № 431 «Про затвердження Інструкції щодо профілактики та ліквідації захворювання тварин на ящур»
1293	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 11.09.2017 № 333 «Про затвердження Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області»
1294	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 13.02.2013 № 96 «Про затвердження розмірів плати за послуги з питань ветеринарної медицини, захисту рослин, охорони прав на сорти рослин, які надаються органами та установами, що входять до сфери управління Державної ветеринарної та фітосанітарної служби»
1295	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 13.06.2012 № 358 «Про затвердження Положення про Державний реєстр суб'єктів племінної справи у тваринництві»
1296	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 14.08.2012 № 502 «Про затвердження Правил використання корисних властивостей лісів»
1297	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 14.12.2017 № 659 «Про затвердження лімітів та прогнозів допустимого спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення на 2018 рік»
1298	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 15.08.2017 № 458 «Про затвердження Положення про капітана морського рибного порту»
1299	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.07.2017 № 375 «Про затвердження Положення про місце базування суден флоту рибної промисловості»
1300	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 21.03.2012 № 134 «Про затвердження Положення про обласні управління лісового та мисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України»
1301	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 21.03.2012 № 136 «Про затвердження Санітарних правил в лісах України»
1302	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 25.09.2012 № 578 «Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр тварин»
1303	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.03.2018 № 159 «Про затвердження Переліку продуктів, які підлягають державному контролю на призначених прикордонних інспекційних постах»
1304	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.10.2017 № 576 «Про затвердження Інструкції щодо забезпечення дослідними зразками експертизи заявки на сорт рослин»
1305	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 29.12.2017 № 710 «Про затвердження режимів рибальства у 2018 році»
1306	Наказ Міністерства аграрної політики України від 28.05.2003 № 151 «Про затвердження Положення про свідоцтво про авторство на сорт рослин»
1307	Наказ Міністерства аграрної політики України від 30.12.2003 № 474 «Про затвердження Інструкції з бонітування великої рогатої худоби молочних і молочно-м'ясних порід, Інструкції з ведення племінного обліку в молочному і молочно-м'ясному скотарстві та зразків форм племінного обліку в молочному і молочно-м'ясному скотарстві»
1308	Наказ Міністерства аграрної політики України Державний департамент ветеринарної медицини від 14.06.2004 № 71 «Про затвердження Ветеринарних вимог щодо імпорту в Україну об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду»
1309	Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України»
1310	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України № 88 від 27.02.2002 «Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля»
1311	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.03.2015 № 78 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку водокористування»
1312	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України 11.08.2017 № 312 «Положення про морські екологічні інспекції»
1313	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України 16.03.2015 № 78 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку водокористування»
1314	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України 18.03.2013 № 99 «Про затвердження Порядку розроблення паспорта водного об'єкта»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1315	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України 23.06.2017 № 234 «Про затвердження форми дозволу на спеціальне водокористування та форми нормативного розрахунку водокористування і водовідведення»
1316	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України № 61 від 12.02.2002 Про затвердження Інструкції про порядок встановлення нормативів спеціального використання природних рослинних ресурсів
1317	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 26.01.2017 № 23 «Про затвердження Типового положення про басейнові ради»
1318	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 26.01.2017 № 26 «Про затвердження Порядку розроблення водогосподарських балансів»
1319	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 07.02.2012 № 46 «Про затвердження Порядку розроблення та встановлення режимів роботи водосховищ комплексного призначення, водогосподарських систем і каналів»
1320	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 09.08.2017 № 304 «Про затвердження форми дозволу на проведення робіт на землях водного фонду»
1321	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 09.10.2012 № 486 «Про затвердження Порядку державного обліку рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України»
1322	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 18.03.2013 № 99 «Про затвердження Порядку розроблення паспорта водного об'єкта»
1323	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 18.05.2018 № 161 «Про затвердження Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів»
1324	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 18.10.2013 № 812 Про затвердження Порядку видачі кваліфікаційних документів особам командного складу суден
1325	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 26.01.2017 № 25 «Про виділення суббасейнів та водогосподарських ділянок у межах встановлених районів річкових басейнів»
1326	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 26.09.2011 № 337 «Про затвердження Правил використання диких тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності»
1327	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 29.10.2015 № 414 «Про затвердження Положення про наукову та науково-технічну діяльність природних і біосферних заповідників та національних природних парків»
1328	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 12.04.2018 № 116 Про затвердження форми заяви для отримання дозволу на спеціальне водокористування
1329	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України 09.08.2017 № 304 «Про затвердження форми дозволу на проведення робіт на землях водного фонду»
1330	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України 28.05.2013 № 236 «Про затвердження Методики визначення розміру плати за надані в оренду водні об'єкти»
1331	Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, МВС, Державної податкової адміністрації України, Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України № 57/188/84/105 від 26.02.2002 «Про затвердження Правил торгівлі на ринках»
1332	Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, МВС, ДПА, Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України № 57/188/84/105 від 26.02.2002 «Про затвердження Правил торгівлі на ринках»
1333	Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 04.08.2008 № 240 «Про затвердження Положення про систему моніторингу зелених насаджень у містах і селищах міського типу України»
1334	Наказ Міністерства інфраструктури України від 27.12.2017 № 474 Про зниження ставок портових зборів
1335	Наказ Міністерства інфраструктури України від 03.12.2013 № 965 Про затвердження Тарифів на послуги із забезпечення лоцманського проведення суден
1336	Наказ Міністерства інфраструктури України від 04.04.2017 № 126 «Про затвердження Правил перевезення небезпечних вантажів внутрішніми водними шляхами України»
1337	Наказ Міністерства інфраструктури України від 05.12.2016 № 433 Про затвердження Інструкції про порядок пломбування в морських портах суднових запірних пристроїв, призначених для скидання забруднюючих речовин та вод, що їх містять
1338	Наказ Міністерства інфраструктури України від 07.05.2013 № 283 Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчення судноводія малого/маломірного судна
1339	Наказ Міністерства інфраструктури України від 07.10.2014 № 490 Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчення судноводія торговельного судна, яке допущено до плавання судноплавними річковими внутрішніми водними шляхами

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1340	Наказ Міністерства інфраструктури України від 09.11.2012 № 665 Про затвердження Порядку видачі одноразових тимчасових дозволів на захід до річкових портів України суднам під прапорами держав, з якими не укладено міжнародних договорів про судноплавство на внутрішніх водних шляхах
1341	Наказ Міністерства інфраструктури України від 27.05.2013 № 316 «Про портові збори»
1342	Наказ Міністерства інфраструктури України від 27.12.2017 № 474 «Про зниження ставок портових зборів»
1343	Наказ Міністерства культури і мистецтв України № 483 від 02.10.97 «Про затвердження Правил пожежної безпеки у сфері кінематографії»
1344	Наказ Міністерства культури і мистецтв України від 31.08.2004 № 571 «Про затвердження Положення про державну реєстрацію фільмів»
1345	Наказ Міністерства лісового господарства № 77 від 22.07.96 «Про затвердження Системи ведення лісового насінництва»
1346	Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 26.11.2012 № 1353 «Про затвердження Правил охорони праці у сільськогосподарському виробництві»
1347	Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 26.11.2012 № 1350 «Про затвердження Правил охорони праці у тваринництві. Конярство»
1348	Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 26.11.2012 № 1352 «Про затвердження Правил охорони праці на рибоводних підприємствах внутрішніх водойм»
1349	Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.01.2015 № 66 «Про затвердження Положення про учнівські лісництва»
1350	Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.03.2012 № 249 «Про затвердження Порядку проведення науковими установами дослідів, експериментів на тваринах»
1351	Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при укусах тварин та комах, затверджений» від 16.06.2014 № 398
1352	Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 173 від 19.06.96 «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів»
1353	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України № 115 від 26.05.99 «Про затвердження Правил видачі дозволів на спеціальне використання диких тварин та інших об'єктів тваринного світу, віднесених до природних ресурсів загальнодержавного значення»
1354	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України № 116 від 26.05.99 «Про затвердження Інструкції щодо застосування порядку встановлення лімітів використання диких тварин, віднесених до природних ресурсів загальнодержавного значення»
1355	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України № 120 від 09.11.95 «Про затвердження лімітів спеціального використання рибних ресурсів загальнодержавного значення у 1996 р.»
1356	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України № 148 від 02.11.98 «Про затвердження лімітів використання рибних запасів та інших об'єктів водного промислу загальнодержавного значення в 1999 р.»
1357	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України № 212 від 22.09.99 «Про затвердження лімітів використання рибних запасів та інших об'єктів водного промислу загальнодержавного значення у 2000 р.»
1358	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України № 36 від 18.05.95 «Про затвердження Методики розрахунку збитків, заподіяних рибному господарству внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища»
1359	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України № 171 від 27.10.97 «Про затвердження Методики визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства»
1360	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України № 46 від 06.05.96 «Про затвердження Нормативів використання недеревних рослинних ресурсів»
1361	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 28.09.2010 № 425 «Про затвердження Порядку проведення заходів, необхідних для скорочення чисельності тварин, які становлять небезпеку»
1362	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 17.06.2009 № 312 Про затвердження переліків видів рослин та грибів, що заносяться до Червоної книги України (рослинний світ), та видів рослин та грибів, що виключені з Червоної книги України (рослинний світ)
1363	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 20.07.2009 № 389 «Про затвердження Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1364	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 24.01.2008 № 27 «Про затвердження Інструкції про застосування порядку установлення лімітів на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення»
1365	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 29.01.2007 № 27 «Про затвердження Положення про сертифікацію екологічних аудиторів»
1366	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.12.2017 № 316 «Порядок визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення»
1367	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 01.08.2007 № 655 Про затвердження Правил плавання і лоцманського проведення суден у північно-західній частині Чорного моря, Бузько-Дніпровсько-лиманському та Херсонському морському каналах
1368	Наказ Міністерства транспорту України від 21.11.2000 № 644 «Про затвердження окремих розділів Правил перевезення вантажів»
1369	Наказ Міністерства транспорту України від 09 лютого 2004 року № 75 «Про затвердження Порядку організації регулярних, нерегулярних і маятникових перевезень пасажирів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22 червня 2004 року за № 759/9358
1370	Наказ Міністерства транспорту України від 09.12.2002 № 873 Правила перевезення тварин, птиці та інших вантажів, які підлягають державному ветеринарно-санітарному контролю
1371	Наказ Міністерства фінансів України від 13.01.2015 № 4 «Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ) та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку»
1372	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 24.01.2008 № 27 «Про затвердження Інструкції про застосування порядку установлення лімітів на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення»
1373	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 22.08.2013 № 508 «Про затвердження Порядку нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів)»
1374	Наказ Міністерства доходів і зборів України від 17.01.2014 № 32 «Про затвердження Порядку видачі довідки про наявність у фізичної особи земельних ділянок та її форми»
1375	Наказ Мінкульту від 19.06.2014 № 475 «Про затвердження нормативів матеріально-технічного забезпечення початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання)»
1376	Наказ Мінліспгосп України «Про затвердження Типового договору про умови ведення мисливського господарства» від 12.12.1996 № 153
1377	Наказ Мінліспгосп України «Про заходи по збереженню мисливської фауни України в січні-березні 1996 р.» від 28.12.1995 № 153
1378	Наказ Мінліспгосп України «Про строки і порядок полювання на пернату дичину на території України в 1994 році» від 06.07.1994 № 79
1379	Наказ Мінліспгосп України «Про строки і порядок полювання на пернату дичину на території України в 1995 році» від 07.07.1995 № 69
1380	Наказ Мінліспгосп України «Про строки і порядок полювання на пернату дичину на території України в сезон 1996-1997 рр.» від 20.07.1996 № 75
1381	Наказ Мінліспгосп України «Про строки та порядок полювання на копитних звірів на території України в 1995 році» від 14.08.1995 № 82
1382	Наказ Мінліспгосп України «Про строки та порядок полювання на парнокопитних звірів на території України в 1994 році» від 09.08.1994 № 91
1383	Наказ Мінліспгосп України «Про строки та порядок полювання на парнокопитних звірів на території України в сезон 1996-1997 років» від 23.08.1996 № 98
1384	Наказ Мінліспгосп України «Про строки та порядок полювання на хутрових звірів на території України в мисливський сезон 1996-1997 років» від 17.10.1996 № 132
1385	Наказ Мінліспгосп України «Про строки та порядок полювання на хутрових звірів на території України в сезон 1994-1995 р.» від 14.10.1994 № 137
1386	Наказ Мінліспгосп України «Про строки та порядок полювання на хутрових звірів на території України в сезон 1995-1996 рр.» від 27.09.1995 № 117
1387	Наказ Мінліспгосп України «Про терміни і порядок здійснення полювання на пернату дичину на території України в мисливському сезоні 1997-1998 рр.» від 17.07.1997 № 65

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1388	Наказ Мінліспгосп України «Про терміни та порядок здійснення полювання на диких парнокопитних тварин та ведмеда на території України в мисливський сезон 1997-1998 років» від 15.08.1997 № 82
1389	Наказ Мінмолодьспорт від 03.08.2017 № 3284 «Про затвердження Національного знаку якості та критеріїв якості для молодіжних центрів»
1390	Наказ Міноборони України, Мінтрансв'язку України «Про затвердження Інструкції зі складання заявок на використання повітряного простору під час планування проведення відповідного виду діяльності» від 14.10.2009 № 518/1063
1391	Наказ Мінпаливенерго від 25.07.2006 № 258 «Про затвердження Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів»
1392	Наказ Мінпаливенерго України «Про затвердження Методики приведення об'єму природного газу до стандартних умов за показами побутових лічильників у разі відсутності приладів для вимірювання температури та тиску газу» від 26.02.2004 № 116
1393	Наказ Мінпаливенерго України «Про затвердження Переліку нормативних втрат і виробничо-технологічних витрат нафти, природного газу та газового конденсату під час їх видобування, підготовки до транспортування та транспортування та Порядку визначення їх розмірів» від 30.09.2004 № 604
1394	Наказ Мінпаливенерго України, Держспоживстандарт України «Про затвердження Інструкції з контролювання якості нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України (рис.1)» від 04.06.2007 № 271/121
1395	Наказ Мінпаливенерго України, Мінекономіки (з 2005 р.), Мінтрансв'язку України, Держспоживстандарт України «Про затвердження Інструкції про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України» від 20.05.2008 № 281/171/578/155
1396	Наказ Мінпраці України, Комнаглядохоронпраці «Про затвердження Порядку погодження питань ліквідації та консервації гірничодобувних об'єктів або їх ділянок» від 12.03.1999 № 41
1397	Наказ Мінприроди «Про встановлення норм відстрілу інших мисливських тварин, віднесених до державного мисливського фонду, у сезон полювання 2016/2017 років» від 05.04.2016 № 144
1398	Наказ Мінприроди «Про затвердження Лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів у сезон полювання 2008/2009 років» від 06.05.2008 № 235
1399	Наказ Мінприроди «Положення про Проект організації території регіонального ландшафтного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів» від 21.08.2014 № 273
1400	Наказ Мінприроди «Про встановлення норм відстрілу інших мисливських тварин, віднесених до державного мисливського фонду у сезон полювання 2013/2014 років» від 29.05.2013 № 239
1401	Наказ Мінприроди «Про встановлення норм відстрілу інших мисливських тварин, віднесених до державного мисливського фонду у сезон полювання 2014/2015 років» від 30.05.2014 № 181
1402	Наказ Мінприроди «Про встановлення Норм відстрілу інших мисливських тварин, віднесених до державного мисливського фонду, у сезон полювання 2017/2018 років» від 03.07.2017 № 247
1403	Наказ Мінприроди «Про затвердження Інструкції про застосування порядку установа лімітів на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення» від 24.01.2008 № 27
1404	Наказ Мінприроди «Про затвердження лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів і встановлення норм відстрілу інших мисливських тварин у сезон полювання 2010/2011 років» від 26.04.2010 № 179
1405	Наказ Мінприроди «Про затвердження лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів і встановлення норм відстрілу інших мисливських тварин у сезон полювання 2011/2012 років» від 19.04.2011 № 128
1406	Наказ Мінприроди «Про затвердження Лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів і встановлення норм відстрілу інших мисливських тварин у сезон полювання 2012/2013 років» від 11.04.2012 № 230
1407	Наказ Мінприроди «Про затвердження лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів у сезон полювання 2004-2005 років» від 19.04.2004 № 164
1408	Наказ Мінприроди «Про затвердження Лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів у сезон полювання 2009/2010 років» від 29.04.2009 № 199
1409	Наказ Мінприроди № 116 від 15.12.94 «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами»
1410	Наказ Мінприроди № 189 від 08.11.2000 «Про затвердження лімітів використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2001 р.»
1411	Наказ Мінприроди № 466 від 13.12.2001 «Про затвердження лімітів використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2002 році»
1412	Наказ Мінприроди від 11.08.2017 № 312 «Про затвердження положень про територіальні органи Держекоінспекції»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1413	Наказ Мінприроди від 01.12.2009 № 643 «Про затвердження лімітів використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2010 році»
1414	Наказ Мінприроди від 01.12.2010 № 544 «Про затвердження лімітів використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2011 році»
1415	Наказ Мінприроди від 09.08.2017 № 303 «Про затвердження Уніфікованої форми акта, що складається за результатом проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів»
1416	Наказ Мінприроди від 09.08.2017 № 304 «Про затвердження форми дозволу на проведення робіт на землях водного фонду»
1417	Наказ Мінприроди від 11.09.2017 № 333 «Про затвердження Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області»
1418	Наказ Мінприроди від 11.12.2007 № 622 «Про затвердження лімітів використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2008 році»
1419	Наказ Мінприроди від 15.03.2017 № 118 «Про затвердження Правил розробки нафтових і газових родовищ»
1420	Наказ Мінприроди від 16.03.2015 № 78 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку водокористування»
1421	Наказ Мінприроди від 17.11.2004 № 447 «Про затвердження лімітів використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2005 році»
1422	Наказ Мінприроди від 19.12.2003 № 170 «Про затвердження лімітів використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2004 році»
1423	Наказ Мінприроди від 19.12.2008 № 658 «Про затвердження лімітів використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення в 2009 році»
1424	Наказ Мінприроди від 20.09.2011 № 328 «Про тимчасову заборону спеціального використання китоподібних Чорного та Азовського морів»
1425	Наказ Мінприроди від 20.12.2005 № 482 «Про затвердження лімітів використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2006 році»
1426	Наказ Мінприроди від 20.12.2006 № 554 «Про затвердження лімітів використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення в 2007 році»
1427	Наказ Мінприроди від 25.12.2002 № 521 «Про затвердження лімітів використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2003 році»
1428	Наказ Мінприроди від 31.03.2008 № 165 «Про введення тимчасового обмеження на спеціальне використання китоподібних Чорного та Азовського морів»
1429	Наказ Мінприроди та Мінагрополітики від 12.07.2004 № 248/273 «Про затвердження Методики розрахунку збитків, заподіяних рибному господарству внаслідок порушень правил рибальства та охорони водних живих ресурсів»
1430	Наказ Мінприроди України «Положення про Проект організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів» від 21.08.2014 № 273
1431	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Порядку державного обліку рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України» від 09.10.2012 № 486
1432	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Правил розробки нафтових і газових родовищ» від 15.03.2017 № 118
1433	Наказ Мінприроди України «Інструкція із заповнення форми звітності № 6-ГР (нафта, природний газ, конденсат, етан, пропан, бутани, гелій) (річна) "Звітний баланс запасів корисних копалин за 20__ рік"» від 14.03.2016 № 97
1434	Наказ Мінприроди України «Про встановлення норм відстрілу інших мисливських тварин, віднесених до державного мисливського фонду, у сезон полювання 2015/2016 років» від 23.06.2015 № 201
1435	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Інструкції з оформлення Державною екологічною інспекцією України та її територіальними органами матеріалів про адміністративні правопорушення» від 05.07.2004 № 264
1436	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Інструкції про зміст та складання документації державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду України» від 16.02.2005 № 67
1437	Наказ Мінприроди України «Про затвердження лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів у сезон полювання 2005/2006 років» від 21.04.2005 № 142
1438	Наказ Мінприроди України «Про затвердження лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів у сезон полювання 2006/2007 року» від 27.04.2006 № 193
1439	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Лімітів добування (відстрілу, відлову) диких парнокопитих та хутрових звірів у сезон полювання 2007/2008 років» від 08.05.2007 № 230

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1440	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів» від 18.05.2018 № 161
1441	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Методики визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами» від 29.08.2011 № 303
1442	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Переліку рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, та типових природних рослинних угруповань, які підлягають охороні і заносяться до Зеленої книги України» від 16.10.2009 № 545
1443	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Положення про наукову та науково-технічну діяльність природних і біосферних заповідників та національних природних парків» від 29.10.2015 № 414
1444	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Положення про проведення державної експертизи звітів щодо результатів геологічного вивчення надр, а також інших геологічних матеріалів» від 11.03.2013 № 95
1445	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Положення про щоквартальне інформування населення через ЗМІ про об'єкти, які є найбільшими забруднювачами навколишнього природного середовища» від 01.11.2005 № 397
1446	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Порядку видачі дублікатів спеціальних дозволів на користування надрами у 2009 році» від 13.07.2009 № 373
1447	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Порядку видачі дублікатів спеціальних дозволів на користування надрами у 2010 році» від 06.08.2010 № 323
1448	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Порядку державної реєстрації робіт і досліджень, пов'язаних із геологічним вивченням надр» від 14.06.2013 № 263
1449	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Порядку обліку робіт і досліджень, пов'язаних із геологічним вивченням надр» від 14.06.2013 № 262
1450	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Порядку переоформлення спеціальних дозволів на користування надрами у 2010 році» від 06.08.2010 № 324
1451	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Порядку переоформлення та видачі дублікатів спеціальних дозволів на користування надрами у 2006 році» від 06.03.2006 № 104
1452	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Порядку переоформлення та видачі дублікатів спеціальних дозволів на користування надрами у 2007 році» від 03.04.2007 № 140
1453	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Порядку переоформлення та видачі дублікатів спеціальних дозволів на користування надрами у 2008 році» від 16.05.2008 № 254
1454	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення оператора аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» від 10.04.2007 № 184
1455	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Регламенту погодження Мінприроди надання надр у користування» від 15.02.2016 № 56
1456	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Регламенту проведення у 2006 році аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» від 06.03.2006 № 103
1457	Наказ Мінприроди України «Про затвердження Регламенту проведення у 2007 році аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» від 26.04.2007 № 219
1458	Наказ Мінприроди України «Про затвердження форм документів у сфері здійснення державного геологічного контролю» від 28.03.2013 № 133
1459	Наказ Мінприроди України «Про затвердження форм звітності щодо обліку запасів корисних копалин та інструкцій з їх заповнення» від 14.03.2016 № 97
1460	Наказ Мінприроди України «Про затвердження форми спеціального дозволу на користування надрами у 2010 році» від 06.08.2010 № 321
1461	Наказ Мінприроди України, Мінрегіон України «Про затвердження форми паспорта артезіанської свердловини» від 06.04.2016 № 145/84
1462	Наказ Мінприроди України, Мінфін України «Про затвердження Порядку централізованого обліку видобутку нафти, природного газу, газового конденсату, супутньої пластової води, а також закачки в пласти води та газу» від 22.10.2012 № 538/1109
1463	Наказ Мінпромполітики (з 2001р.) «Про затвердження Положення про проектування гірничодобувних підприємств України та визначення запасів корисних копалин за ступенем підготовленості до видобування» від 07.05.2004 № 221
1464	Наказ Мінпромполітики від 15.02.2010 № 70 «Про затвердження Правил технічної експлуатації залізничного транспорту промислових підприємств»
1465	Наказ Мінрегіон від 06.11.2015 № 283 «Про затвердження форм документів, які складаються під час або за результатами здійснення державного архітектурно-будівельного нагляду»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1466	Наказ Мінрегіон України «Про затвердження Типових правил благоустрою території населеного пункту» від 27.11.2017 № 310
1467	Наказ Мінрегіона від 29.10.2012 № 550 «Про затвердження Інструкції з проведення технічної інвентаризації та паспортизації об'єктів благоустрою населених пунктів»
1468	Наказ Мінрегіонбуду від 08.11.2017 № 296 «Про затвердження Правил утримання технічних засобів регулювання дорожнього руху вулично-дорожньої мережі населених пунктів»
1469	Наказ Мінрегіону від 01.09.2011 № 170 «Про затвердження Порядку проведення містобудівного моніторингу»
1470	Наказ Мінрегіону від 01.09.2011 № 172 «Про затвердження Порядку внесення плати за проведення професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, та її розмірів»
1471	Наказ Мінрегіону від 01.12.2017 № 316 «Про затвердження Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення та Порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення»
1472	Наказ Мінрегіону від 05.07.2011 № 103 «Про затвердження Порядку видачі будівельного паспорта забудови земельної ділянки»
1473	Наказ Мінрегіону від 06.11.2017 № 289 «Про затвердження Переліку об'єктів будівництва, для проектування яких містобудівні умови та обмеження не надаються»
1474	Наказ Мінрегіону від 07.06.2010 № 108 «Про затвердження Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, що розташовані на території іноземних держав і є власністю України»
1475	Наказ Мінрегіону від 07.07.2011 № 108 «Про затвердження Типового положення про архітектурно-містобудівні ради»
1476	Наказ Мінрегіону від 10.11.2017 № 298 «Про затвердження форми паспорта об'єкта будівництва»
1477	Наказ Мінрегіону від 13.06.2012 № 305 «Про затвердження Положення про групи позаштатних (громадських) інспекторів державного архітектурно-будівельного контролю, контролю у сфері житлово-комунального господарства»
1478	Наказ Мінрегіону від 13.10.2014 № 282 «Про затвердження Порядку делегування повноважень саморегульним організаціям у сфері архітектурної діяльності»
1479	Наказ Мінрегіону від 14.02.2012 № 54 «Про затвердження Технічних правил ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів»
1480	Наказ Мінрегіону від 14.08.2015 № 193 «Про затвердження Переліку класів об'єктів містобудівного кадастру»
1481	Наказ Мінрегіону від 15.05.2012 № 240 «Про затвердження форм актів та інших документів, які складаються під час або за результатами здійснення державного архітектурно-будівельного контролю»
1482	Наказ Мінрегіону від 15.12.2011 № 342 «Про затвердження форми та технічного опису бланка кваліфікаційного сертифіката відповідального виконавця окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури»
1483	Наказ Мінрегіону від 16.05.2011 № 45 «Про затвердження Порядку розроблення проектної документації на будівництво об'єктів»
1484	Наказ Мінрегіону від 16.11.2011 № 290 «Про затвердження Порядку розроблення містобудівної документації»
1485	Наказ Мінрегіону від 21.10.2011 № 244 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності»
1486	Наказ Мінрегіону від 24.04.2015 № 79 «Про затвердження Порядку прийняття в експлуатацію і проведення технічного обстеження індивідуальних (садибних) житлових будинків, садових, дачних будинків, господарських (присадибних) будівель і споруд, громадських будинків та будівель і споруд сільськогосподарського призначення I та II категорій складності, які збудовані без дозволу на виконання будівельних робіт»
1487	Наказ Мінрегіону від 24.06.2011 № 92 «Про затвердження Порядку ведення єдиного реєстру документів, що дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт і засвідчують прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, відомостей про повернення на доопрацювання, відмову у видачі, скасування та анулювання» зазначених документів
1488	Наказ Мінрегіону від 24.11.2014 № 325 «Про затвердження Порядку функціонування електронної системи здійснення декларативних процедур у будівництві»
1489	Наказ Мінрегіону від 25.06.2011 № 93 «Про затвердження Положення про Атестаційну архітектурно-будівельну комісію»
1490	Наказ Мінрегіону від 27.11.2017 № 310 «Про затвердження Типових правил благоустрою території населеного пункту»
1491	Наказ Мінрегіону від 29.10.2012 № 550 «Про затвердження Інструкції з проведення технічної інвентаризації та паспортизації об'єктів благоустрою населених пунктів»
1492	Наказ Мінрегіону та Мінкульту від 05.11.2007 № 69/299 «Про затвердження Порядку відтворення визначних об'єктів архітектурно-містобудівної спадщини»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1493	Наказ Мінрегіону та Фонду держмайна від 27.08.2012 № 3379/430 «Про затвердження Порядку визначення вартості відтворення або заміщення земельних поліпшень - будинків, будівель та споруд багатопверхового житлового будівництва»
1494	Наказ Мінсоцполітики від 15.09.2016 № 1029 «Про затвердження Критеріїв присвоєння дитячому закладу оздоровлення та відпочинку відповідної категорії»
1495	Наказ Мінсоцполітики від 19.08.2015 № 857 «Про затвердження Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення»
1496	Наказ Мінсоцполітики від 23.06.2017 № 1050 «Про затвердження Мінімальних вимог з охорони праці на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках»
1497	Наказ Мінсоцполітики від 23.12.2016 № 1592 «Про затвердження Правил безпеки під час розробки родовищ рудних та нерудних корисних копалин підземним способом»
1498	Наказ Мінсоцполітики України «Про затвердження Правил охорони праці під час експлуатації об'єктів циклічно-потоквої технології відкритих гірничих робіт» від 22.09.2017 № 1524
1499	Наказ Мінтранс України «Про впорядкування системи оформлення, видачі, використання та обліку дозволів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом» від 20.08.2004 № 757
1500	Наказ Мінтранс України «Про затвердження Положення про порядок розслідування і обліку транспортних подій на внутрішніх водних шляхах України» від 05.11.2003 № 857
1501	Наказ Мінтранс України «Про затвердження Порядку організації регулярних, нерегулярних і маятникових перевезень пасажирів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні» від 09.02.2004 № 75
1502	Наказ Мінтранс України «Про затвердження Правил виділення часових інтервалів на приліт і виліт рейсів у міжнародних аеропортах України» від 16.07.2004 № 645
1503	Наказ Мінтранс України «Про затвердження Правил польотів повітряних суден та обслуговування повітряного руху в класифікованому повітряному просторі України» від 16.04.2003 № 293
1504	Наказ Мінтранс України «Про затвердження Правил судноплавства на внутрішніх водних шляхах України» від 16.02.2004 № 91
1505	Наказ Мінтранса від 01.10.2009 № 1014 «Про затвердження Правил технічної експлуатації міжгалузевого промислового залізничного транспорту України»
1506	Наказ Мінтрансв'язку від 05.07.2010 № 430 «Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів, що здійснюють експлуатацію цивільних повітряних суден (літаків) з метою виконання комерційних транспортних перевезень згідно з вимогами OPS 1»
1507	Наказ Мінтрансв'язку від 12.04.2007 № 285 «Про затвердження Порядку визначення класу комфортності автобусів, сфери їхнього використання за видами сполучень та режимами руху»
1508	Наказ Мінтрансв'язку від 13.06.2007 № 491 «Про затвердження Інструкції щодо процедур приймання та скидання водяного баласту на акваторії річкових внутрішніх водних шляхів України»
1509	Наказ Мінтрансв'язку від 13.08.2007 № 694 «Про затвердження Правил запобігання забрудненню із суден внутрішніх водних шляхів України»
1510	Наказ Мінтрансв'язку від 14.06.2007 № 498 «Про затвердження Положення про навігаційне забезпечення судноплавства на внутрішніх водних шляхах України»
1511	Наказ Мінтрансв'язку від 16.02.2004 № 91 «Про затвердження Правил судноплавства на внутрішніх водних шляхах України»
1512	Наказ Мінтрансв'язку від 21.12.2009 № 1322 «Про затвердження Правил пожежної безпеки на залізничному транспорті»
1513	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Положення про схвалення оцінок і планів охорони портових засобів та видачу Актів про відповідність портових засобів» від 03.12.2007 № 1095
1514	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Порядку визначення класу комфортності автобусів, сфери їхнього використання за видами сполучень та режимами руху» від 12.04.2007 № 285
1515	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Порядку оформлення пасажирських перевезень на транспорті» від 23.04.2009 № 450
1516	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів, що здійснюють експлуатацію цивільних повітряних суден (літаків) з метою виконання комерційних транспортних перевезень згідно з вимогами OPS 1» від 05.07.2010 № 430
1517	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Методики розрахунку тарифів на послуги пасажирського автомобільного транспорту» від 17.11.2009 № 1175
1518	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Національного плану нумерації України» від 23.11.2006 № 1105

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1519	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Плану переходу на перспективну систему нумерації телефонної мережі загального користування України» від 29.09.2008 № 1200
1520	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Положення про навігаційно-гідрографічне забезпечення мореплавства у внутрішніх морських водах, територіальному морі та виключній (морській) економічній зоні України» від 29.05.2006 № 514
1521	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження паспорта автобусного маршруту (Додатки 1, 2)» від 07.05.2010 № 278
1522	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Правил інформаційного забезпечення системи управління безпекою польотів повітряних суден цивільної авіації України» від 19.03.2009 № 295
1523	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Правил обслуговування повітряного руху на цивільних аеродромах України» від 23.06.2010 № 383
1524	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Правил організації та виконання авіаційних робіт у сільському та лісовому господарстві» від 22.12.2006 № 1179
1525	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Правил плавання і лоцманського проведення суден у північно-західній частині Чорного моря, Бузько-Дніпровсько-лиманському та Херсонському морському каналах» від 01.08.2007 № 655
1526	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Правил плавання та лоцманського проведення суден у Феодосійській затоці, на рейдах Феодосійського морського порту та на підходах до нього» від 03.02.2009 № 115
1527	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Правил сертифікації суб'єктів, що надають послуги з аеронавігаційного обслуговування» від 22.01.2007 № 42
1528	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Правил технічної експлуатації міжгалузевого промислового залізничного транспорту України» від 01.10.2009 № 1014
1529	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Правил технічної експлуатації наземних засобів радіотехнічного забезпечення в цивільній авіації України (Маршрутна карта)» від 08.05.2007 № 381
1530	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Програми контролю якості безпеки авіаційних суб'єктів» від 20.04.2007 № 329
1531	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження Типових форм квитків на проїзд пасажирів і перевезення багажу на маршрутах загального користування (Додатки 1-7)» від 25.05.2006 № 503
1532	Наказ Мінтрансв'язку України «Про затвердження форми дозволу на перевезення пасажирів на міжбласних маршрутах загального користування, порядку його видачі та анулювання» від 07.05.2010 № 279
1533	Наказ Мінтрансу від 04.11.2003 № 854 «Про затвердження нормативно-правових актів з питань безпеки руху на метрополітенах України»
1534	Наказ Мінтрансу від 17.07.2003 № 545 «Про затвердження Правил контролю суден з метою забезпечення безпеки мореплавства»
1535	Наказ Мінфін України «Про затвердження Інструкції про порядок обчислення та справляння державного мита» від 07.07.2012 № 811
1536	Наказ Мінфін України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 33 "Витрати на розвідку запасів корисних копалин"» від 26.08.2008 № 1090
1537	Наказ Мінфін України «Про затвердження Порядку заповнення та видачі митницею сертифіката з перевезення (походження) товару EUR.1» від 20.11.2017 № 950
1538	Наказ Мінфін України «Про затвердження Порядку оформлення супровідних документів та введення в обіг алмазів відповідно до сертифікаційної схеми Кімберлійського процесу» від 09.04.2003 № 276
1539	Наказ Мінфін України «Про затвердження форм заяв про внесення сільськогосподарського товаровиробника до Реєстру отримувачів бюджетної дотації та про зняття сільськогосподарського товаровиробника з реєстрації як отримувача бюджетної дотації» від 23.02.2017 № 275
1540	Наказ Мінфін України «Про затвердження форм інформації щодо сплати податків суб'єктами природних монополій та суб'єктами господарювання, які є платниками рентної плати за користування надрами; інформації щодо суб'єктів господарювання, які мають податковий борг, та порядку їх оприлюднення» від 13.02.2015 № 67
1541	Наказ Мінфін України «Про затвердження форм переліків лісокористувачів, яким видано лісорубні квитки та лісові квитки» від 07.07.2015 № 627
1542	Наказ Мінфін України «Про затвердження форми Переліку користувачів радіочастотного ресурсу - платників рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України» від 05.11.2015 № 994

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1543	Наказ Мінфін України «Про затвердження форми Податкової декларації з рентної плати» від 17.08.2015 № 719
1544	Наказ Мінфіну від 09.07.2015 № 636 «Про затвердження форм податкових декларацій збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору»
1545	Наказ Мінюсту від 02.03.2015 № 296/5 «Про затвердження Положення про умови зберігання документів Національного архівного фонду»
1546	Наказ Мінюсту від 04.10.2013 № 2104/5 «Про затвердження Правил професійної етики нотаріусів України»
1547	Наказ Мінюсту від 27.11.2017 № 3790/5 «Про затвердження Правил пожежної безпеки для архівних установ України»
1548	Наказ Мнприроди «Про затвердження Порядку утримання та розведення диких тварин, які перебувають у стані неволі або в напіввільних умовах» від 30.09.2010 № 429
1549	Наказ МНС «Про затвердження Правил охорони праці для виноробного виробництва» від 26.11.2012 № 1351
1550	Наказ МНС від 09.07.2012 № 964 «Про затвердження Правил охорони праці на автомобільному транспорті»
1551	Наказ МНС від 03.04.2012 № 661 «Про затвердження Правил безпеки при експлуатації каналів, трубопроводів, інших гідротехнічних споруд у водогосподарських системах»
1552	Наказ МНС від 09.10.2006 № 653 «Про затвердження Інструкції щодо утримання захисних споруд цивільної оборони у мирний час»
1553	Наказ МНС від 16.06.2006 № 365 «Про затвердження Правил охорони праці для працівників берегових рибообробних підприємств»
1554	Наказ МНС від 19.07.2006 № 459 «Про затвердження Загальних вимог охорони праці працівників гірничодобувних підприємств»
1555	Наказ МНС від 23.02.2006 № 98 «Про затвердження Методики ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів»
1556	Наказ МНС України «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення Державною службою гірничого нагляду та промислової безпеки України» від 03.09.2012 № 1161
1557	Наказ МНС України «Про затвердження Положення про організацію та здійснення державного гірничого нагляду, державного нагляду (контролю) у сфері промислової безпеки та охорони праці в системі Держгірпромнагляду України та уніфікованої форми Акта перевірки суб'єкта господарювання (виробничого об'єкта)» від 11.08.2011 № 826
1558	Наказ МНС України «Про затвердження Правил охорони праці під час дроблення і сортування, збагачення корисних копалин і огрудкування руд та концентратів» від 27.06.2012 № 933
1559	Наказ МОЗ від 02.04.2013 № 259 «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу»
1560	Наказ МОЗ від 04.06.2007 № 294 «Про затвердження Державних санітарних правил і норм "Гігієнічні вимоги до влаштування та експлуатації рентгенівських кабінетів і проведення рентгенологічних процедур"»
1561	Наказ МОЗ від 06.05.2003 № 197 «Про затвердження Державних санітарних правил і норм для підприємств і суден, що виробляють продукцію з риби та інших водних живих ресурсів»
1562	Наказ МОЗ від 06.06.2012 № 422 «Про деякі питання заборони рекламування лікарських засобів»
1563	Наказ МОЗ від 06.08.2013 696 «Про затвердження Гігієнічних вимог до продуктів дитячого харчування, параметрів безпечності та окремих показників їх якості»
1564	Наказ МОЗ від 08.05.2014 № 314 «Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру лікарських засобів України»
1565	Наказ МОЗ від 11.08.2014 № 552 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Дезінфекція, передстерилізаційне очищення та стерилізація медичних виробів в закладах охорони здоров'я»
1566	Наказ МОЗ від 11.12.2007 № 811 «Про затвердження Державних санітарних норм і правил для підприємств, що виробляють солод, пиво та безалкогольні напої»
1567	Наказ МОЗ від 12.05.2010 № 400 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною"»
1568	Наказ МОЗ від 15.05.2006 № 275 «Про затвердження Інструкції із санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів»
1569	Наказ МОЗ від 15.12.2009 № 947 «Про затвердження Державних санітарних норм і правил влаштування, утримання, обладнання та організації роботи закладів, які надають послуги з комп'ютерної ігрової діяльності дітям»
1570	Наказ МОЗ від 16.03.2016 № 189 «Про організацію роботи фізичних осіб – підприємців, які займаються народною медициною (цілительством)»
1571	Наказ МОЗ від 17.03.2011 № 145 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1572	Наказ МОЗ від 17.10.2012 № 812 «Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в аптеках»
1573	Наказ МОЗ від 17.11.2016 № 1245 «Про затвердження Порядку розгляду реєстраційних матеріалів на лікарські засоби, що подаються на державну реєстрацію (перереєстрацію), та матеріалів про внесення змін до реєстраційних матеріалів протягом дії реєстраційного посвідчення на лікарські засоби, які зареєстровані компетентними органами Сполучених Штатів Америки, Швейцарії, Японії, Австралії, Канади, лікарських засобів, що за централізованою процедурою зареєстровані компетентним органом Європейського Союзу»
1574	Наказ МОЗ від 19.07.2005 № 360 «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків»
1575	Наказ МОЗ від 19.12.2013 № 1114 «Про затвердження Гігієнічних вимог до дієтичних добавок»
1576	Наказ МОЗ від 24.03.2016 № 234 «Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів»
1577	Наказ МОЗ від 26.01.2012 № 55 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил» Гігієнічні вимоги до розміщення, облаштування, обладнання та експлуатації перинатальних центрів»
1578	Наказ МОЗ від 26.08.2005 № 426 «Про затвердження Порядку проведення експертизи реєстраційних матеріалів на лікарські засоби, що подаються на державну реєстрацію (перереєстрацію), а також експертизи матеріалів про внесення змін до реєстраційних матеріалів протягом дії реєстраційного посвідчення»
1579	Наказ МОЗ та МОН від 17.04.2006 № 298/227 «Про затвердження Інструкції з організації харчування дітей у дошкільних навчальних закладах»
1580	Наказ МОН від 03.02.2015 № 85 «Про затвердження Порядку використання приміщень закладів освіти для проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти»
1581	Наказ МОН від 13.08.2007 № 730 «Про затвердження Правил безпеки під час занять у навчальних і навчально-виробничих майстернях навчальних закладів системи загальної середньої освіти»
1582	Наказ МОН від 15.04.2005 № 228 «Про затвердження Порядку визнання знака добре відомим в Україні Апеляційною палатою Державного департаменту інтелектуальної власності»
1583	Наказ МОН України «Про затвердження Положення про учнівські лісництва» від 30.01.2015 № 66
1584	Наказ МОНПС «Про затвердження Інструкції про порядок видачі дозволів на добування (збирання) видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, форм клопотання та бланків дозволів на таке добування» від 01.02.1993 № 3
1585	Наказ НКРЗ «Про затвердження Порядку проведення приймальних випробувань радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв на місці експлуатації» від 26.07.2007 № 854
1586	Наказ Фонду держмайна від 17.05.2018 № 658 «Про затвердження Порядку ведення єдиної бази даних звітів про оцінку»
1587	Наказ Фонду держмайна від 31.12.2015 № 2075 «Про затвердження Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності»
1588	Наказ Фонддержмайна від 25.06.2008 № 740 «Про затвердження Методики оцінки майнових прав інтелектуальної власності»
1589	Наказ Фонддержмайна та Мінрегіону від 27.08.2012 № 3379/430 «Про затвердження Порядку визначення вартості відтворення або заміщення земельних поліпшень - будинків, будівель та споруд багатопверхового житлового будівництва»
1590	Нпаказ Мінфін України «Про затвердження форми Податкового розрахунку з рентної плати за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобуваються в Україні» від 17.09.2012 № 1001
1591	Постанова Нацком.енергетики, ком.послуг «Критерії, згідно з якими до певного газосховища застосовується режим договірному доступу або режим регульованого доступу» від 30.09.2015 № 2495
1592	Постанова Нацком.енергетики, ком.послуг «Про встановлення граничного рівня плати за приєднання, що є стандартним, до газорозподільних систем на 2016 рік» від 14.04.2016 № 632
1593	Постанова Нацком.енергетики, ком.послуг «Про затвердження Кодексу газорозподільних систем» від 30.09.2015 № 2494
1594	Постанова Нацком.енергетики, ком.послуг «Про затвердження Кодексу газотранспортної системи» від 30.09.2015 № 2493
1595	Постанова Нацком.енергетики, ком.послуг «Про затвердження Мінімальних стандартів та вимог до якості обслуговування споживачів та постачання природного газу» від 21.09.2017 № 1156
1596	Постанова НКРЕ «Про затвердження форм звітності НКРЕ у нафтогазовому комплексі та інструкцій щодо їх заповнення» від 04.10.2012 № 1258
1597	Постанова НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 «Про затвердження Кодексу газорозподільних систем»
1598	Постанова Правління НБУ від 10.02.2016 № 63 «Про затвердження Правил з організації захисту приміщень банків в Україні»

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1599	Рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку «Про затвердження Положення про державне регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України» 01.06.2007 № 769
1600	Рішення Нацрада телерадіомовлення «Про затвердження Порядку видачі та анулювання дозволу на тимчасове мовлення, умов дозволу та порядку здійснення нагляду за додержанням законодавства про телебачення і радіомовлення телерадіоорганізаціями, що здійснюють тимчасове мовлення на територіях з особливим режимом мовлення на підставі відповідного дозволу» від 01.03.2018 № 288
1601	Рішення Нацради з питань телебачення і радіомовлення від 01.12.2010 № 1684 «Про затвердження Плану розвитку національного телерадіоінформаційного простору»
1602	Рішення НКРЗ «Про затвердження Положення про державне регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України» від 01.06.2007 № 769
1603	Рішення НКРЗ «Про затвердження Положення про радіочастотний моніторинг у смугах радіочастот загального користування» від 16.07.2009 № 1599
1604	Рішення НКРЗ «Про затвердження Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг з технічного обслуговування і експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж» від 11.11.2010 № 513
1605	Рішення НКРЗ «Про затвердження Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку» від 26.01.2006 № 179
1606	Рішення НКРЗ «Про затвердження Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного» від 29.07.2010 № 348
1607	Рішення НКРЗ «Про затвердження Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного» від 10.12.2009 № 1789
1608	Рішення НКРЗ «Про затвердження Ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України» від 19.08.2005 № 53
1609	Рішення НКРЗ «Про затвердження Положення про надання дозволів на ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв» від 05.02.2009 № 1338
1610	Рішення НКРЗ «Про затвердження Положення про порядок і форму ведення реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування» від 03.11.2005 № 117
1611	Рішення НКРЗ «Про затвердження Порядку виконання робіт з виявлення та усунення дії джерел радіозавад у смугах радіочастот загального користування» від 19.04.2007 № 695
1612	Рішення НКРЗ «Про затвердження Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування» від 08.12.2005 № 155
1613	Рішення НКРЗ «Про затвердження Регламенту аматорського радіозв'язку України» від 21.10.2010 № 475
1614	Рішення НКРЗ «Про затвердження Положення про вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж з метою здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗ від 02.08.2007 № 874» від 30.07.2013 № 487
1615	Рішення НКРЗ «Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом України в смугах радіочастот загального користування та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень НКРЗ» від 27.12.2012 № 684
1616	Рішення НКРЗ «Про затвердження Правил надання виробником радіообладнання інформації для споживачів (користувачів) щодо наявності вимог отримання дозволу на експлуатацію радіоелектронних засобів або випромінювальних пристроїв та інших параметрів використання радіочастотного ресурсу України» від 13.02.2018 № 77
1617	Рішення НКРЗ «Деякі питання спрощення умов ведення діяльності у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України» від 01.03.2016 № 110
1618	Рішення НКРЗ «Про затвердження Інструкції з оформлення в Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, матеріалів про адміністративні правопорушення» від 26.12.2017 № 670
1619	Рішення НКРЗ «Про затвердження Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗ від 26.03.2009 № 1420» від 29.11.2012 № 624
1620	Рішення НКРЗ «Про затвердження Переліку радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, на експлуатацію яких потрібен дозвіл на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою» від 23.12.2014 № 844
1621	Рішення НКРЗ «Про затвердження Положення про порядок взаємодії органів державної влади при здійсненні міжнародно-правового захисту радіочастотного ресурсу України» від 25.06.2013 № 392

№ п/п	Назва нормативно-правового акту
1622	Рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 11.11.2010 № 514» від 01.11.2012 № 560
1623	Рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень НКРЗІ» від 13.12.2012 № 649
1624	Рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку маршрутизації трафіка в телекомунікаційній мережі загального користування України» від 05.07.2012 № 324
1625	Рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень НКРЗІ» від 01.11.2012 № 559
1626	Рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку надання послуг із перенесення абонентських номерів» від 31.07.2015 № 394
1627	Рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України» від 30.05.2017 № 281
1628	Рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку регулювання тарифів на роботи (послуги) Державного підприємства "Український державний центр радіочастот"» від 29.03.2012 № 169
1629	Рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку участі у засіданнях Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, громадян України та іноземних громадян, представників суб'єктів ринку зв'язку та інформатизації, громадських організацій та засобів масової інформації» від 31.05.2012 № 267
1630	Рішення НКРЗІ «Про затвердження Тарифів на роботи (послуги) державного підприємства «Український державний центр радіочастот», пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та вимірюванням параметрів телекомунікаційних мереж» від 01.11.2016 № 578
1631	Рішення НКЦПФР від 22.01.2013 № 63 «Про затвердження Положення про рекламу цінних паперів та фондового ринку»
1632	Рішення РНБО «Про заходи щодо підвищення ефективності державного управління у галузі геологічного вивчення і використання надр» від 03.02.2010
1633	Рішення РНБО «Про концепцію створення системи Суспільного телебачення і радіомовлення України та хід упровадження цифрового телерадіомовлення» від 11.09.2009
1634	Розпорядження Нацкомфінпослуг від 03.12.2013 № 4400 «Про затвердження Положення про провадження діяльності з адміністрування недержавного пенсійного фонду»
1635	Розпорядження Нацкомфінпослуг від 29.12.2003 № 187 «Про затвердження Порядку подання рекламних матеріалів щодо послуг з недержавного пенсійного забезпечення до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг»
1636	Постановление Государственного комитета СССР по стандартам от 10.07.1978 № 1851 «Охрана природы. Флора. Охрана и рациональное использование лесов зеленых зон мест. Общие требования. ГОСТ 17.6.3.01-78»
1637	Постанова Ради Міністрів Української РСР «Про підсумки республіканського соціалістичного змагання областей, районів, трестів радгоспів (об'єднань), заготівельних і торговельних організацій за досягнення високих показників у виробництві і заготівлях овочів, картоплі, фруктів, ягід і винограду та за організацію зразкової торгівлі ними в 1982 році» від 07.12.1982 № 582
1638	Постанова Ради Міністрів Української РСР «Про доповнення переліку державних заказників і встановлення охоронних зон навколо Чорноморського державного заповідника і Азово-Сиваського державного заповідно-мисливського господарства» від 19.04.1977 № 198
1639	Постанова Ради Міністрів Української РСР «Про підсумки республіканського соціалістичного змагання областей, районів, заготівельних і торговельних організацій за досягнення високих показників у виробництві і заготівлях овочів, картоплі, фруктів, ягід і винограду та за організацію зразкової торгівлі ними в 1985 році» від 11.02.1986 № 43
1640	Постанова Ради Міністрів Української РСР «Про розширення Чорноморського державного заповідника і Кримського заповідно-мисливського господарства та доповнення переліку державних заказників» від 17.01.1978 № 43
1641	Постанова Ради Міністрів Української РСР «Про створення заказників загальнодержавного значення в Українській РСР» від 28.10.1974 № 500
1642	Постанова Ради Міністрів Української РСР від 30 травня 1990 р. № 119 «Про розширення території Карпатського державного заповідника у Закарпатській області»
1643	Постанова Ради Міністрів УРСР «Про ціни закупки і реалізації дикорослих плодів, ягід, грибів і горіхів» від 25 лютого 1987 р. № 55
1644	Постановление Государственного комитета СССР по труду и социальным вопросам и Секретариат ВЦСПС № 348/18-22 от 27.09.90 «Об утверждении списка профессий и должностей работников предприятий лесной промышленности и лесного хозяйства, постоянно действующих лесопунктов, лесничеств лесозаготовительных участков независимо от их ведомственной подчиненности, занятых на лесозаготовках, лесохозяйственных работах, подсочке леса и лесосплаве, работа в которых дает право на пенсию за выслугу лет»
1645	Постановление Совета Министров СССР от 21 августа 1968 г. № 641 «О порядке и размерах материальной ответственности за ущерб, причиненный лесному хозяйству»

ДОДАТОК №3.

ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ТА МЕХАНІЗМІВ, ЗА ДОПОМОГОЮ ЯКИХ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ДОСТУП ДО СПІЛЬНИХ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ

Вид діяльності	Тип інструменту	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу інструменту	Чи підпадає під визначення ДДХ/Має ознаки ДДХ?	Чи передбачено Законом «Про Перелік ДДХ»?	Чи передбачено Законом «Про ліцензування»?	Назва НПА, що встановлює порядок видачі інструменту	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури видачі
Користування надрами	Протокол	Протокол Комісії з питань надкористування про результати попереднього розгляду матеріалів щодо надання спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону	Кодекс України про надра	Ні	Ні	Ні	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 615, Наказ Мінприроди від 06.07.2016 року № 246	Комісія з питань надкористування	Дозвільна
	Рішення	Прийняття Рішення/затвердження Наказу/Розпорядження про надання Спеціальних Дозволів на користування надрами без проведення аукціону	Кодекс України про надра	Ні	Ні	Ні	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 615	Держгеонадра, Рада Міністрів АРКрим	Дозвільна
	Дозвіл	Спеціальний Дозвіл на користування надрами з метою геологічного вивчення	Кодекс України про надра	Так	Так	Ні	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 615, Постанова Кабінету Міністрів України від 30.05.2011 року № 594	Держгеонадра, Рада Міністрів АРКрим	Дозвільна
	Дозвіл	Спеціальний Дозвіл на користування надрами з метою геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин	Кодекс України про надра	Так	Так	Ні	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 615, Постанова Кабінету Міністрів України від 30.05.2011 року № 594	Держгеонадра, Рада Міністрів АРКрим	Дозвільна
	Дозвіл	Спеціальний Дозвіл на користування надрами з метою видобування	Кодекс України про надра	Так	Так	Ні	Постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 615, Постанова Кабінету Міністрів України від 30.05.2011 року № 594	Держгеонадра, Рада Міністрів АРКрим	Дозвільна
	Протокол	Протокол про результати проведеного аукціону з продажу спеціальних дозволів на користування надрами	Кодекс України про надра	Так	Ні	Ні	Постанова Кабінету Міністрів України від 30.05.2011 року № 594	Держгеонадра, Рада Міністрів АРКрим	Аукціон
	Договір	Договір купівлі-продажу/надання у користування геологічної інформації	Кодекс України про надра	Ні	Ні	Ні	Постановою Кабінету Міністрів України від 13.06.1995 року № 423	Державне науково-виробниче підприємство «Державний інформаційний геологічний фонд України»	Договірна
	Висновок	Висновок з оцінки впливу на довкілля	Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»	Так	Так (п.4)	Ні	Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»	Обласні, міські Київська та Севастопольська державні адміністрації, орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів, Мінприроди	Дозвільна

Вид діяльності	Тип інструменту	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу інструменту	Чи підпадає під визначення ДДХ/Має ознаки ДДХ?	Чи передбачено Законом «Про Перелік ДДХ»?	Чи передбачено Законом «Про ліцензування»?	Назва НПА, що встановлює порядок видачі інструменту	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури видачі
Морське/прісноводне рибництво (аквакультура)	Договір	Договір оренди землі	Водний та Земельний кодекси України, Закон України «Про аквакультуру», Закон України «Про оренду землі»	Ні	Ні	Ні	ВКУ, ЗКУ	Власник землі (орган, що нею розпоряджається)	Аукціон
	Договір	Договір оренди водного об'єкту	ВКУ, ЗКУ, Закон про аквакультуру	Ні	Ні	Ні	ВКУ, ЗКУ	Власник землі (орган, що нею розпоряджається)	Договірна
	Режим	Затвердження Режиму рибогосподарської експлуатації водного об'єкта/змін до Режиму	Закон про рибальство	Так	Ні	Ні	Наказ № 4	Держрибагентство	Конкурсна
Морське/прісноводне рибництво (аквакультура), вселення водних біоресурсів	Погодження	Погодження заявки на проведення робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт	Наказ № 414	Так	Ні	Ні	Наказ № 414	Територіальний орган Держрибагентства, Держрибагентство для СГ у сфері його управління	Дозвільна
	Погодження	Погодження графіку робіт із вселення водних біоресурсів	Наказ № 414	Ні	Ні	Ні	Наказ № 414	Територіальний орган Держрибагентства, Держрибагентство для СГ у сфері його управління	Не можливо визначити тип процедури
Морське/прісноводне рибальство	Квота	Квота добування (вилову) водних біоресурсів	Закон про рибальство; Постанова № 992	Так	Ні	Ні	Закон про рибальство, Постанова № 992	Держрибагентство	Дозвільна
	Договір	Договір на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах)	Закон про рибальство; Постанова № 992	Ні	Ні	Ні	Закон про рибальство; Постанова № 992	Держрибагентство	Договірна
	Дозвіл	Дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах)	Закон про рибальство; Постанова № 992, Постанова № 801	Так	Так	Ні	Закон про рибальство; Постанова № 992, Постанова № 801	Територіальний орган Держрибагентства	Дозвільна
	Дозвіл	Дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України	Закон про рибальство; Постанова № 800	Так	Так	Ні	Закон про рибальство; Постанова № 801	Держрибагентство	Дозвільна
Надання телекомунікаційних послуг, за винятком розповсюдження телерадіопрограм, з використанням радіочастотного ресурсу	Ліцензія	Ліцензія на користування радіочастотним ресурсом	Закон України «Про радіочастотний ресурс України»	Так	Ні	Ні	Рішення НКРЗ від 19.08.2005 № 53, Рішення НКРЗІ від 30.05.2017 № 281	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ)	Конкурсна

Вид діяльності	Тип інструменту	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу інструменту	Чи підпадає під визначення ДДХ/Має ознаки ДДХ?	Чи передбачено Законом «Про Перелік ДДХ»?	Чи передбачено Законом «Про ліцензування»?	Назва НПА, що встановлює порядок видачі інструменту	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури видачі
Діяльність у сфері телекомунікацій, пов'язана з використанням номерного ресурсу	Дозвіл	Дозвіл на використання номерного ресурсу	Закон України «Про телекомунікації»	Так	Так	Ні	Рішення НКРЗІ від 01.06.2007 № 769	НКРЗІ	Дозвільна
Розповсюдження телерадіопрограм з використанням радіочастотного ресурсу	Ліцензія	Ліцензія на мовлення	Закон України «Про телебачення і радіомовлення»	Так	Ні	Так	Закон України «Про телебачення та радіомовлення»	Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення	Конкурсна
Користування ЗД для різних потреб	Договір	Договір оренди земельної ділянки	Земельний Кодекс України	Ні	Ні	Ні	Земельний Кодекс України	Відповідні ОБВ, ОМС	Аукціон
Розміщення зовнішньої реклами у межах населених пунктів	Дозвіл	Дозвіл на розміщення зовнішньої реклами	Закон України «Про рекламу»	Так	Так	Ні	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами» від 29.12.2003 № 2067	Виконавчий орган сільської, селищної, міської ради (ОМС)	Дозвільна
Розміщення ЗР поза межами населених пунктів	Дозвіл	Дозвіл на розміщення зовнішньої реклами	Закон України «Про рекламу»	Так	Так	Ні	Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів» від 5 грудня 2012 р. № 1135	Обласні державні адміністрації (ОДА)	Дозвільна
Розміщення паркувальних майданчиків	Договір	Договір про надання права на облаштування та експлуатацію місць для паркування	Рішенням Київської міської ради від 26.06.2007 № 930/1591 «Про вдосконалення паркування автотранспорту в м. Києві»	Ні	Ні	Ні	Відсутній	КП «Київтранспарксервіс»	Договірна
Розміщення тимчасових споруд	Паспорт	Паспорт прив'язки ТС	Наказ №244	Так	Ні	Ні	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21 жовтня 2011 року N 244 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності»	Виконавчий орган сільської, селищної, міської ради (ОМС)	Дозвільна
Перевезення пасажирів на приміських та міжміських автобусних маршрутах загального користування, які виходять за межі території області (міжобласні маршрути)	Рішення	Рішення про результати конкурсу (оформлюється протоколом)	Відсутній	Так	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Конкурсний комітет	Конкурсна
	Дозвіл	Дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування	Закон про автомобільний транспорт	Так	Ні	Ні	Наказ Мінтрансв'язку від 07.05.2010 р. № 279 «Про затвердження форми дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування, порядку його видачі та анулювання»	Укртрансбезпека	Дозвільна

Вид діяльності	Тип інструменту	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу інструменту	Чи підпадає під визначення ДДХ/Має ознаки ДДХ?	Чи передбачено Законом «Про Перелік ДДХ»?	Чи передбачено Законом «Про ліцензування»?	Назва НПА, що встановлює порядок видачі інструменту	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури видачі
Перевезення пасажирів на міжміському і приміському автобусних маршрутах, що не виходять за межі території Автономної Республіки Крим чи області (внутрішньо-обласний маршрут), у тому числі таких, що проходять від населених пунктів Київської області до м. Києва	Рішення	Рішення про результати конкурсу (оформлюється протоколом)	Відсутній	Так	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Конкурсний комітет	Конкурсна
	Договір	Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування	Закон про автомобільний транспорт	Ні	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні держадміністрації	Договірна
Перевезення пасажирів на автобусному маршруті, що не виходить за межі території району (внутрішньорайонний маршрут)	Рішення	Рішення про результати конкурсу (оформлюється протоколом)	Відсутній	Так	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Конкурсний комітет	Конкурсна
	Договір	Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування	Закон про автомобільний транспорт	Ні	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Районна держадміністрація	Договірна
Перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування прямого сполучення м. Київ - міжнародний аеропорт «Бориспіль»	Рішення	Рішення про результати конкурсу (оформлюється протоколом)	Відсутній	Так	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Конкурсний комітет	Конкурсна
	Договір	Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування	Закон про автомобільний транспорт	Ні	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Київська міська держадміністрація	Договірна
Перевезення пасажирів на маршруті, що проходить у межах території об'єднаної територіальної громади (міський чи приміський маршрут)	Рішення	Рішення про результати конкурсу (оформлюється протоколом)	Відсутній	Так	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Конкурсний комітет	Конкурсна
	Договір	Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування	Закон про автомобільний транспорт	Ні	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Виконавчий орган місцевої ради об'єднаної територіальної громади сіл, селищ, міст	Договірна
Перевезення пасажирів на маршруті, що проходить у межах населеного пункту (міський маршрут)	Рішення	Рішення про результати конкурсу (оформлюється протоколом)	Відсутній	Так	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Конкурсний комітет	Конкурсна
	Договір	Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування	Закон про автомобільний транспорт	Ні	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту	Договірна

Вид діяльності	Тип інструменту	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу інструменту	Чи підпадає під визначення ДДХ/Має ознаки ДДХ?	Чи передбачено Законом «Про Перелік ДДХ»?	Чи передбачено Законом «Про ліцензування»?	Назва НПА, що встановлює порядок видачі інструменту	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури видачі
Перевезення вантажів автомобільним транспортом територію іноземних держав	Рішення	Рішення Конкурсної комісії, що оформлюється протоколом	Закон про автомобільний транспорт	Ні	Ні	Ні	Наказ Мінтрансу № 757	Конкурсний комітет	Конкурсна
	Дозвіл	Дозвіл Європейської Конференції Міністрів Транспорту (ЄКМТ)	Закон про автомобільний транспорт	Так	Ні	Ні	Наказ Мінтрансу № 757	Укртрансбезпека	Дозвільна
Перевезення вантажів, пасажирів та багажу річковим транспортом	відсутній	Відсутній	Відсутній	Відсутній	Відсутній	Відсутній	Відсутній	Відсутній	Відсутній
Перевезення пасажирів та вантажу морським транспортом	Дозвіл	Дозвіл на вихід з порту	Кодекс торговельного мореплавства України (ст.91), Закон України «Про морські порти» (ст.14)	Так	Ні	Ні	Наказ Міністерства інфраструктури України від 27 червня 2013 року № 430 «Про затвердження Порядку оформлення приходу суден у морський порт, надання дозволу на вихід суден у море та оформлення виходу суден із морського порту»	Капітан морського порту	Дозвільна
	Підтвердження	Підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання	Закон України «Про транспорт» (ст. 16-3)	Так	Ні	Ні	Наказ Міністерства інфраструктури України від 14.10. 2013 року № 790 «Про затвердження Інструкції про порядок реєстрації ліній закордонного плавання»	Державна служба морського та річкового транспорту України	Дозвільна
Перевезення пасажирів, багажу, вантажу або пошти, яке здійснюється повітряним судном	Рішення	Рішення Комісії з розгляду питань щодо прав на експлуатацію повітряних ліній	Відсутній	Ні	Ні	Ні	Наказ Державіаслужби № 686	Комісія з розгляду питань щодо права на експлуатацію повітряних ліній	Дозвільна
	Документ про право	Документ про право на експлуатацію повітряної лінії	Повітряний кодекс України (ст. 92, 94)	Так	Ні	Ні	Наказ Державіаслужби № 686	Державна авіаційна служба України	Дозвільна
Перевезення вантажів залізничним транспортом	Договір	Договір оренди вантажних вагонів	Закон України «Про залізничний транспорт»	Ні	Ні	Ні	Наказ Міністерства транспорту України від 28 квітня 1997 року № 151 «Про затвердження Інструкції про порядок передачі в оренду вантажних вагонів»	Залізниці та підприємства залізничного транспорту загального користування	Конкурс, за результатами якого укладається договір оренди/ Аукціон
Довгострокове користування лісами - Оренда лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, проведення науково-дослідних робіт	Договір	Договір	Лісовий кодекс України	Ні	Ні	Ні	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Примірного договору довгострокового тимчасового користування лісами» від 07.09.2012 № 551	Постійний лісокористувач, власник лісів (уповноважена ним особа)	Договірна
	Рішення	Рішення про виділення у встановленому порядку лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами	Лісовий кодекс України	Так	Так (п.113)	Ні	Лісовий кодекс України	Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування	Дозвільна

Вид діяльності	Тип інструменту	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу інструменту	Чи підпадає під визначення ДДХ/Має ознаки ДДХ?	Чи передбачено Законом «Про Перелік ДДХ»?	Чи передбачено Законом «Про ліцензування»?	Назва НПА, що встановлює порядок видачі інструменту	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури видачі
Короткострокове користування лісами - Заготівля другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань, використання корисних властивостей лісів на умовах короткострокового тимчасового користування	Квиток	Лісовий квиток (спеціальний дозвіл на використання лісових ресурсів)	Лісовий кодекс України	Так	Так	Ні	Постанова Кабінету Міністрів України «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» від 23 травня 2007 р. № 761	Власник лісів або постійний лісокористувач	Дозвільна
Спеціальне використання природних рослинних ресурсів (збирання лікарських рослин; заготівля кори, лубу, деревної зелені, деревних соків, тощо)	Дозвіл	Дозвіл на спеціальне використання природних рослинних ресурсів загальнодержавного значення	Закон України «Про рослинний світ» ст.10	Так	Так (п.68)	Ні	Відсутні	Міністерство екології та природних ресурсів України	Дозвільна
	Дозвіл	Дозвіл на спеціальне використання природних рослинних ресурсів місцевого значення	Закон України «Про рослинний світ» ст.10	Так	Так (п.68)	Ні	Відсутні	Органи місцевого самоврядування	Дозвільна
Користування мисливськими угіддями для ведення мисливського господарства	Договір	Договір про умови ведення мисливського господарства	Закон України «Про мисливське господарство та полювання»	Ні	Ні	Ні	Закон України «Про мисливське господарство та полювання»	Укладається між Державним агентством лісових ресурсів і користувачами мисливських угідь	Договірна
	Рішення	Рішення про надання у користування мисливських угідь Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад	Закон України «Про мисливське господарство та полювання»	Так	Ні	Ні	Закон України «Про мисливське господарство та полювання»	Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради	Дозвільна
	Договір	Договір між користувачем мисливських угідь та власниками або користувачами земельних ділянок, на яких знаходяться мисливські угіддя	Закон України «Про мисливське господарство та полювання»	Ні	Ні	Ні	Закон України «Про мисливське господарство та полювання»	Укладається між користувачем мисливських угідь та власниками або користувачами земельних ділянок, на яких знаходяться мисливські угіддя	Договірна

Вид діяльності	Тип інструменту	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу інструменту	Чи підпадає під визначення ДДХ/Має ознаки ДДХ?	Чи передбачено Законом «Про Перелік ДДХ»?	Чи передбачено Законом «Про ліцензування»?	Назва НПА, що встановлює порядок видачі інструменту	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури видачі
Спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду	Дозвіл	Дозвіл на спеціальне використання природних ресурсів загальнодержавного значення у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду	Закон України «Про природно-заповідний фонд України»	Так	Так (п.36)	Ні	Постанова КМУ від 10.08.1992 № 459 «Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення»	Міністерство екології та природних ресурсів України	Дозвільна
	Дозвіл	Дозвіл на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду	Закон України «Про природно-заповідний фонд України»	Так	Так (п.36)	Ні	Постанова КМУ від 10.08.1992 № 459 «Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення» та місцеві акти ОМС	Місцевими радами за погодженням з обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища,	Дозвільна
Реалізація деревини	Відсутній	Відсутній	Відсутній	Не визначено	Не визначено	Не визначено	Відсутній	Відсутній	Відсутній

ДОДАТОК №4.

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ ТА ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У СФЕРІ ДОСТУПУ ДО СПІЛЬНИХ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ

1. ДОСТУП ДО РЕСУРСІВ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Угода про асоціацію не встановлює зобов'язань України, що стосуються порядку доступу до природних ресурсів, однак передбачає імплементацію актів права ЄС, які окреслюють природні ресурси, що підлягають охороні від експлуатації та способи такої охорони

● Угода про асоціацію не передбачає конкретних вимог щодо доступу до природних ресурсів. Однак, Угода про асоціацію містить загальні принципи та цілі політик, які Україна зобов'язалася враховувати або гарантувати при здійсненні управління природними ресурсами:

- ◆ стале, розсудливе та раціональне використання природних ресурсів¹;
- ◆ стала та легальна торгівля лісовими ресурсами²;
- ◆ боротьба з незаконним, непідзвітним та нерегульованим рибальством³;
- ◆ підтримка рівнів захисту: торгівля та інвестиції з ● ЄС та держав-членів не можуть бути причиною для зниження рівня охорони навколишнього природного середовища⁴.

Тобто, національне законодавство (в тому числі адміністративні процедури) повинне досягати ці цілі.

● Угода містить зобов'язання України щодо поступового наближення законодавства до права і політик ● ЄС у сфері навколишнього середовища⁵. Перелік актів права ● ЄС, які Україна повинна імплементувати, визначений в Додатку XXX до Угоди. Деякі з цих актів права ● ЄС стосуються управління природними ресурсами, а саме:

- ◆ природного середовища, дикої флори та фауни⁶, диких птахів⁷;
- ◆ водних ресурсів⁸.

Однак вони не встановлюють конкретних процедурних вимог щодо регулювання порядку доступу до цих ресурсів — відповідно, ці питання врегульовані на рівні держав-членів ● ЄС.

● Ці акти права ● ЄС, які Україна повинна імплементувати, встановлюють теж дефініції, що є природними ресурсами та пояснює, як слід їх використовувати.

Флора та фауна. Директива про природне середовище існування (т.зв. Habitat Directive)⁹ та Директива про захист диких птахів (Wild Birds Directive) містять переліки видів рослин, тварин та птахів, які потребують захисту на території ● ЄС («види, що становлять інтерес для Спільноти»).

Ці **дві** Директиви є правовою базою для Natura 2000 — екологічної мережі територій природного середовища існування таких видів тварин, рослин та птахів. Території, що входять в Natura 2000, підлягають захисту від заходів, що можуть мати на них шкідливий вплив.

¹ Україна гарантує, що економічний розвиток, екологічна та соціальна політика підтримується спільно (стаття 289 Глави 13 «Торгівля і сталий розвиток» Розділу IV Угоди). Тобто, Україна здійснює економічну політику з обов'язковим врахуванням потреб охорони навколишнього середовища.

² Відповідно до статті 294 Глави 13 «Торгівля та сталий розвиток» Розділу IV Угоди Україна повинна сприяти сталому використанню лісових ресурсів, для чого зобов'язалася покращувати правозастосування та управління в лісовій галузі, а також сприяти торгівлі легальною і сталою лісовою продукцією.

³ Україна визнає важливість забезпечення відповідального управління рибними запасами на сталих засадах (Стаття 295 «Торгівля рибними ресурсами» Глави 13 Розділу IV Угоди). Для досягнення цієї мети Україна зобов'язана співпрацювати з ЄС. Однією з форм такої співпраці у сфері торгівлі рибними ресурсами є запровадження, зокрема, засобів захисту торгівлі з метою боротьби з незаконним, непідзвітним та нерегульованим рибальством.

⁴ Україна не повинна послаблювати або знижувати рівень охорони навколишнього середовища, передбачений в її законодавстві, з метою торгівлі або інвестицій шляхом відмови чи часткового відступу від своїх законів, підзаконних актів або стандартів таким чином, що впливає на торгівлю або інвестиції між Сторонами Угоди (Частина 2 Статті 296 «Підтримка рівнів захисту» Глави 13 Розділу IV Угоди). Фактично, Україна не може знизити рівень захисту навколишнього середовища суто з метою покращення торгівлі з ЄС та державами-членами, або отримання більшої кількості інвестицій.

⁵ Стаття 366 Глави 6 Розділу V Угоди про Асоціацію.

⁶ Директива № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни, зі змінами і доповненнями, внесеними Директивами №№ 97/62/ЄС, 2006/105/ЄС та Регламентом (ЄС) № 1882/2003

⁷ Директива № 2009/147/ЄС про захист диких птахів

⁸ Директива № 2000/60/ЄС про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері водної політики зі змінами і доповненнями, внесеними Рішенням № 2455/2001/ЄС і Директивою 2009/31/ЄС

⁹ Директива № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни, зі змінами і доповненнями, внесеними Директивами №№ 97/62/ЄС, 2006/105/ЄС та Регламентом (ЄС) № 1882/2003

Елементами Natura 2000 є «спеціальні природоохоронні зони» (special area of conservation) та «спеціальні заповідні зони» (special protection areas, їх створюють для диких птахів). Директиви містять критерії, за якими держава-член повинна визначити такі зони на своїй території.

Після включення до Natura 2000 управління цими зонами повинне здійснюватися відповідно до екологічних потреб видів, які на них проживають. Держава повинна гарантувати збереження природного середовища існування, а також не допустити погіршення його стану. На практиці це передбачає попередню оцінку будь-яких проектів або планів, що можуть вплинути на територію, яка є частиною Natura 2000.

Щодо видів, які потребують суворого захисту¹, встановлюються заборони їх отримання в природному ареалі (збирання рослин, вбивство чи відлов тварин), навмисне порушення їх спокою, місць відпочинку та виведення потомства тощо. Для тих видів, щодо яких дозволено здійснювати управління чисельністю, встановлені заборони щодо методів їх отримання — заборони щодо неселективного відстрілу або полювання із використанням транспортних засобів.

Водні ресурси. Водна рамкова директива (Water Framework Directive, WFD)² поширюється на внутрішні поверхневі, ґрунтові, перехідні та прибережні води держав-членів ЄС. WFD встановлює визначення окремих водних об'єктів (річки, озера), а також поняття використання води (water use) та водних послуг (water services). WFD впроваджує єдину політику управління водними ресурсами за річковими басейнами. А саме, кожна держава-член ЄС повинна прийняти план управління для кожного річкового басейну на своїй території, метою якого має стати досягнення т.зв. «доброго стану води» (комбінація хімічних та екологічних показників води, зазначених у WFD)³. План управління повинен містити детальний опис заходів, які необхідно здійснити, особливо щодо зменшення викидів, раціонального використання та охорони водних ресурсів. Зокрема, впровадження належної оплати за водні послуги з урахуванням принципу «забруднювач платить» («polluter pays»).

- Окрема глава Угоди присвячена питанням політики у галузі рибальства та морської⁴ політики, але відсутній конкретний перелік законодавства для імплементації в цій сфері.

Разом з тим, Угода передбачає, що метою співпраці між Україною та ЄС є забезпечення впровадження політики *сталого рибальства*, яка ґрунтується на пріоритетних напрямках acquis ЄС у цій сфері, зокрема тих, що стосується контролю та перевірок рибальської діяльності. Оскільки контроль і перевірки рибальської діяльності в ЄС базуються на наявності ліцензії на рибальство та дозволу на рибальство (описані нижче), такі інструменти для впровадження політики сталого рибальства можуть бути враховані Україною в односторонньому порядку.

Доступ до ресурсів природного середовища в ЄС

Право ЄС не регулює адміністративні процедури отримання доступу до природних ресурсів в державах-членах ЄС, проте встановлює чіткі зобов'язання держав-членів щодо збереження біорізноманіття та охорони навколишнього природного середовища, а також щодо легального походження продуктів природного середовища, що знаходяться на внутрішньому ринку ЄС.

¹ Рослини, тварини — Додаток IV Директиви № 92/43/ЄС. Для птахів — див. Додаток I Директиви № 2009/147/ЄС.

² Ст. 2 Директива № 2000/60/ЄС

³ Див. Додаток 5

⁴ Глава 18 Розділу V Угоди про асоціації.

Ринок лісових ресурсів

Отримання права спеціального користування лісовими ресурсами (у порядку рубок головного користування)

ПОЛЬЩА

Ліс може знаходитися у приватній та державній власності. Набуття права на ліс здійснюється за цивільно-правовими угодами, з 2016 року переважне право придбання приватного лісу або ділянок для заліснення, які виставлені на продаж, набуло Державне лісничє підприємство «Державні ліси» (Lasy Państwowe). Тобто, створений механізм для збільшення лісів у державній власності.

За загальним правилом, вирубка лісу здійснюється згідно з планом лісокористування, який містить інформацію про кількість деревини, яка може бути отримана з такого лісу¹, що видається строком на **10** років. Для приватних користувачів лісу складається спрощений план лісокористування. Такі плани складають спеціалізовані організації. Замовлення та оплата розробки планів лісокористування для державних лісів здійснює Державне лісничє підприємство. Для лісів у власності фізичних осіб та у пайовому користуванні — плани розробляють на замовлення старости гміни (найменшої адміністративно-територіальної одиниці, аналогу української громади). Для всіх інших лісів у приватній власності замовлення і оплату розробки такого плану здійснюють їх власники.

Розроблений план лісокористування для державних лісів затверджується Міністром з питань навколишнього середовища Польщі, для спрощених планів — старостою, після узгодження з надлісничим (керівником «надлісництва» — основна одиниця адміністрування державних лісів в Польщі, охоплює кілька лісництв, є частиною Державного лісничого підприємства).

Для розрізнених лісів, площею до **10 гектарів**, які не знаходяться у державній власності, завдання у сфері лісогосподарювання (в тому числі вирубки) встановлюються не в плані, а в рішенні старости на основі інвентаризації стану лісу². Для отримання цього рішення слід звернутися із заявою до старости.

Якщо власник або володілець лісу виконує вирубку з порушенням плану, спрощеного плану або рішенням старости, його буде оштрафовано, а зрубана деревина буде конфіскованою³.

АНГЛІЯ

Вирубка лісу можлива лише за ліцензією, яку видають на запит власника або орендаря лісу, або їх агентів. За деяких обставин за такою ліцензією може звернутися особа, що має правовий інтерес у земельній ділянці і здатна довести, що не має жодної особи, в якій необхідно просити дозвіл на вирубку⁴.

Заявка на отримання ліцензії надсилається до регіонального відділення Комісії з питань лісів (Forestry Commission), яка її розглядає і видає або відмовляє у видачі такої ліцензії. У разі, якщо власник або орендар лісу не згодні з рішенням, у них є право апеляції до Міністра з питань лісів.

В деяких випадках компетентний орган у справах лісів може звернутися до володільца лісу з вимогою здійснити вирубку, для чого видає вказівки з вирубки (felling directions)⁵.

Якщо володілець лісу склав план лісокористування (woodland management plan), ліцензію на вирубку можуть видати на довший строк (до **10** років).

Отримання права на реалізацію деревини

ЄС

В ЄС діє т.зв. Регламент про деревину (EU Timber Regulation⁶). Цей Регламент відсутній в Угоді про асоціацію (тобто, наразі відсутнє зобов'язання України його імплементувати — відповідно, цього акту права ЄС немає в урядовому Плані заходів з імплементції Угоди про асоціацію).

Метою Регламенту є боротьба з незаконною вирубкою лісів. Тільки легально здобута деревина та продукти з неї можуть продаватися на внутрішньому ринку ЄС. Основним механізмом для боротьби з продажем

¹ Cm. 18 Ustawa o lasach (<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19911010444>)

² Cm. 19 Ustawa o lasach

³ Cm. 158 Kodeksu Wykroczeń

⁴ <https://www.gov.uk/guidance/tree-felling-licence-when-you-need-to-apply#how-to-apply-for-a-tree-felling-licence>

⁵ Cm. 18 Forestry Act 1967

⁶ Regulation (EU) No 995/2010 of the European Parliament and of the Council of 20 October 2010 laying down the obligations of operators who place timber and timber products on the market.

незаконно вирубаній деревині є обов'язок оператора ринку провести аудит (due diligence) при першому розміщенні товару на ринку 🇪🇺 ЄС.

Свою систему аудиту можуть створювати самі оператори ринку або звертатися за проведенням аудиту до моніторингової організації.

Проведення аудиту означає, що оператор управляє ризиками, пов'язаними з можливістю потрапляння нелегальної деревини на ринок 🇪🇺 ЄС. Зокрема, оператор ринку повинен мати доступ до даних про постачальника деревини і того, чи здійснена вирубка дерев відповідно до національного законодавства. У разі, якщо з'являється ризик продажу нелегально вирубленої деревини, оператор повинен вжити заходів — звернутися за роз'ясненнями до постачальника. Також оператор повинен забезпечувати відстеження деревини — зберігати всі дані як про її постачальника, так і покупця.

Вимоги про аудит застосовуються як до деревини, отриманої в межах держави-члена ЄС, так й імпортованої.

Разом з тим, деревина та продукти з деревини з третіх країн, що мають ліцензію FLEGT (Forest Law Enforcement, Governance and Trade), або дозвіл на експорт, виданий відповідно до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES)¹, вважаються такими, що виконують вимоги Регламенту (тобто, можуть продаватися на ринку 🇪🇺 ЄС).

Ліцензія FLEGT є інструментом 🇪🇺 ЄС (на відміну від дозволу на експорт CITES, який передбачений міжнародним договором) створеним виключно для імпорту деревини з третіх країн. Цей інструмент передбачає укладення 🇪🇺 ЄС добровільної партнерської угоди (Voluntary Partnership Agreement, VPA) з третьою країною, яка має бажання запровадити систему ліцензування FLEGT. За цією угодою третя країна повинна розробити систему верифікації легальності походження деревини відповідно до плану дій, узгодженого з 🇪🇺 ЄС. Результатом створення цієї системи верифікації є видача третьою країною ліцензії FLEGT для деревини та продуктів з дерева, що експортуються до 🇪🇺 ЄС. Імпорт деревини в 🇪🇺 ЄС з країни, яка уклала добровільну партнерську угоду, без ліцензії FLEGT забороняється.

Україна немає такої добровільної партнерської угоди з 🇪🇺 ЄС, тому легальність отриманої з України деревини залишається одним з ризиків оператора, який продає деревину на внутрішньому ринку 🇪🇺 ЄС.

Однак, Регламент про деревину залишає регулювання питання легальності вирубки (від якого залежить можливість продажу деревини на внутрішньому ринку 🇪🇺 ЄС) на розсуд внутрішнього законодавства держави, де відбулася вирубка². Розглянемо, яким чином легальність підтверджується в деяких державах-членах 🇪🇺 ЄС.

🇵🇱 ПОЛЬЩА

Дозвільний документ, який дає право на реалізацію деревини, відсутній. Проте, як зазначено вище, для того, щоб власник лісу міг продати вирубану на своїй ділянці деревину, йому необхідно засвідчити її легальність. Засвідчення легальності полягає не лише в тому, що дерева були зрубані на належній власнику, а не чужій ділянці, але й у відповідності способу рубки, кількості зрубаної деревини планові лісокористування, спрощеному плану лісокористування або рішенню старости. Для цього запроваджене маркування усієї деревини, отриманої в результаті рубки³.

Державне лісничче підприємство маркує деревину, отриману в державних лісах. Маркування деревини з лісів у приватній власності здійснює староста⁴, невідкладно після отримання повідомлення про здійснення рубки, безпосередньо на лісовій ділянці до вивезення деревини з лісу – т.зв. «при пню»⁵. При цьому він видає власнику лісу документ, який посвідчує легальність отримання деревини – свідоцтво легальності (świadcetwo legalności).

🇬🇧 ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

Для доведення легальності, додатково до ліцензії на вирубку (яка є обов'язковою), заохочується незалежна сертифікація лісів з точки зору сталого лісогосподарювання зокрема, за стандартами міжнародних схем FSC (Forest Stewardship Council) або PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification), або британського стандарту UKWAS (UK Woodland Assurance Standard). Так, у 2009 році були прийняті критерії публічних закупівель деревини, за якими закупка деревини та продуктів з деревини для уряду 🇬🇧 Великобританії та

¹ Україна є стороною цієї Конвенції.

² Ст. 2 Regulation (EU) No 995/2010

³ Ст. 14a Ustawa o lasach

⁴ Там само

⁵ Див. Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 24 lutego 1988 r. w sprawie szczegółowych zasad cechowania drewna, wzorów urządzeń do cechowania i zasad ich stosowania oraz wzoru dokumentu stwierdzającego legalność pozyskania drewna

⊕ Англії здійснюється за наявності доказів про їх походження з лісів сталого господарювання (яким зокрема є незалежна сертифікація). Практика вимагати від продавця доказів походження деревини з лісів сталого господарювання поширюється серед приватних організацій та індивідуальних покупців¹.

Ринок спеціального використання об'єктів тваринного світу

Отримання права на користування мисливськими угіддями для ведення мисливського господарства

🇵🇱 ПОЛЬЩА

Мисливське господарство ведеться в мисливських угіддях їх орендарями або управителями². Мисливські угіддя — це територія, яка є суцільною, обмеженою природними кордонами та має як правило не меншу площу, ніж **три тисячі гектарів**. Поділ на мисливські угіддя здійснює воєводський сейм (відповідник обласної ради в Україні), про що виносить відповідне рішення.

Право здійснювати мисливське господарство в мисливських угіддях мають лише окружні осередки Польського мисливського союзу (Polski Związek Łowiecki, саморегулювальної організації мисливців)³. Вони укладають договори оренди з надлісництвами (якщо йдеться про лісові мисливські угіддя), або зі старостою (якщо це польові мисливські угіддя)⁴ про оренду мисливських угідь, строк якої не може бути меншим ^{10 років}.

Право полювання мають громадяни 🇵🇱 Польщі, що є членами Польського мисливського союзу, а також за виконання деяких умов — громадяни 🇪🇺 ЄС та третіх країн. Для того, щоб отримати основний дозвіл на полювання особі необхідно пройти річне стажування в окружному осередку Польського мисливського союзу, а також здати іспит для Польського мисливського союзу. В деяких випадках (мисливство з використанням птахів) необхідно отримати дозвіл міністра з питань охорони навколишнього середовища.

Таким чином, саморегулювальна організація має монополістичне становище як на отримання в оренду й управління мисливськими угіддями, так і на надання права полювання. Така модель має свою критику, зокрема щодо монополії та примусового членства в Польському мисливському союзі⁵.

⊕ АНГЛІЯ

За загальним принципом полювання на своїй території дозволяє власник, або орендар ділянки. На практиці особа, якій належить земельна ділянка, може надати дозвіл здійснювати полювання на своїй території на певний період часу, за що отримує плату від мисливця або саморегулювальних мисливських організацій⁶.

В деяких випадках для відстрілу деяких видів тварин або птахів (зокрема тих, що захищені Директивою про природне середовище існування або Директивою про захист диких птахів) необхідно отримати класифіковану ліцензію від організації Natural England, яка є юридичною особою публічного права, спонсорується державою.

🇫🇷 ФРАНЦІЯ

Мисливство здійснюється на територіях мисливських асоціацій комун (associations communales de la chasse). Перелік комун, де повинні бути створені такі асоціації визначає в наказі міністр екології, сталого розвитку та енергетики⁷. Протягом року після видачі такого наказу в комуні повинна бути створена така асоціація. В **одній** комуні може бути лише **одна** мисливська асоціація⁸. Мисливські асоціації створюються шляхом укладання угоди між власниками та володільцями земель в комуні, які дозволяють проводити полювання на своїй території. Попередньо всі власники угідь були зобов'язані бути членами мисливської асоціації, але такий обов'язок було визнано таким, що суперечить Європейській конвенції з прав людини, яка гарантує право на вільні зібрання⁹.

В лісах, що належать державі, можливе проведення тендеру для передачі в оренду прав полювання (la location de droit de chasse). При цьому, поточний орендар має право пріоритету на їх отримання, якщо готовий платити найвищу ціну, запропоновану на тендері¹⁰.

1 Cm. 19-20 UK Woodland Assurance Standard

2 Cm. 8 Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie

3 Cm. 28 Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie

4 Cm. 29 Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie

5 Cm. 19 Prowadzenie gospodarki łowieckiej <https://www.nik.gov.pl/plik/id,9385,vp,11615.pdf>

6 <https://basc.org.uk/game-and-gamekeeping/shooting-leases-and-shooting-agreements/>

7 Cm. L422-6 Code de l'environnement

8 Cm. L422-5 Code de l'environnement

9 <http://www.oiseau-libre.net/Animaux/Chasse/Refuges/Refuges-verdeille.html>

10 Cm. L213-26 Code de l'environnement

Займатися полюванням може лише особа, яка отримала дозвіл на полювання¹. Для цього їй потрібно здати іспит в Національній офісі з питань мисливства та дикої фауни (l'Office National de la Chasse et de la Faune Sauvage).

Ринок спеціального використання об'єктів рослинного світу

Отримання права на промислове збирання технічної, лікарської, пряно-ароматичної, харчової сировини з дикорослих рослин

ПОЛЬЩА

Збирання лісової рослинності для власних потреб допускається в державних лісах, що не охоплені постійною або тимчасовою заборонаю входу (для лісів у приватній власності необхідно отримати згоду їх власника). Такий загальний підхід до регулювання критикується, оскільки немає жодної можливості контролювати перевищення збирання для «власних потреб» — коли фактично йдеться про збір лісової рослинності на продаж.

Збирання лісової рослинності для промислових цілей дозволяється лише у разі укладення договору з «надлісництвом» (основна одиниця адміністрування державних лісів в Польщі, охоплює кілька лісництв). Надлісничий — керівник надлісництва — може відмовити в укладенні договору, якщо збір рослин для промислових цілей загрожує навколишньому природному середовищу. При цьому, через загальне регулювання цього інструменту (польське законодавство не уточнює, яким чином укладається цей договір, тому його регулюють загальні положення цивільного законодавства) і проблеми зі зловживанням збиранням для власних потреб, описаним вище, такі угоди не укладають.

АНГЛІЯ

Збирання дикорослих рослин з корінням без дозволу власника або його уповноваженої особи навіть для особистих потреб є правопорушенням². Натомість, дозволено збирати насіння, листя, плоди дикорослих рослин без дозволу власника на будь-якій ділянці, якщо відсутній намір їх продавати або використовувати для інших комерційних цілей (інакше така поведінка класифікується як крадіжка)³. Таким чином, для того, щоб збирати дикорослі рослини з корінням та/або для комерційних цілей потрібно мати дозвіл від власника або уповноваженої ним особи (в тому числі якщо йдеться про державні ліси).

Однак, для того, щоб продавати дикорослі рослини або їх частини, за загальним правилом необхідно отримати ліцензію на продаж⁴. При цьому, цю ліцензію потрібно оформити до початку збирання рослин, із зазначенням де і якими методами буде проведений збір, а також чи отриманий дозвіл від власника ділянки, якщо заявник ним не є (тобто, навіть власник ділянки повинен отримати ліцензію).

Перелік рослин, для яких потрібна ліцензія, визначений законодавством⁵. Зокрема, до них належать рослини, які належать до видів, які становлять інтерес Спільноти (тобто захищені відповідно до Директиви про захист природного середовища, описаної вище). До винятків, коли отримання ліцензії не потрібне, належать рослини, що були спеціально вирощені в неволі.

Заявку подають до організації Natural England, яка є юридичною особою публічного права, спонсорується державою, але не входить в структуру виконавчої влади. Ліцензії є безкоштовними⁶.

¹ См. L423-1 Code de l'environnement

² См. 13 Wildlife and Countryside Act 1981

³ См. 4 Theft Act 1968

⁴ <https://www.gov.uk/guidance/wild-plants-sell-them-legally#get-a-licence>

⁵ Додаток 8 Wildlife and Countryside Act 1981

⁶ <https://www.gov.uk/government/publications/licence-to-sell-protected-plants-and-animals>

Ринок водних об'єктів, здійснення діяльності у сфері аквакультури та рибальства

Отримання права на водний об'єкт

ПОЛЬЩА

В польському праві наявне право спеціального користування водними ресурсами, до якого в тому числі входить: використання товщі води в ставках; використання води для господарської діяльності; використання води в штучних водних резервуарах, розміщених у рухомих водах, з метою вирощування або розведення риб та інших організмів¹.

Для того, щоб отримати право спеціального користування водними ресурсами, суб'єкт господарювання повинен звернутися до директора регіонального управління Державного водного господарства «Води Польщі»², що видає т.зв. «водний дозвіл» (rozwozenie wodnoprawne) без аукціону.

Однак, якщо кілька підприємств звертаються за отриманням такого дозволу, і при цьому їх засоби використання водних ресурсів є взаємовиключними, пріоритет надається підприємствам, що постачають таку воду для споживання людьми, наступним — тим підприємствам, діяльність яких сприятиме підвищенню утримання води та поліпшення біологічних зв'язків у водному середовищі, наступна черга — для власників або володільців критичної інфраструктури³.

Також існує окремий механізм отримання у користування «рибальських ділянок» для здійснення рибальства та рибного господарства, описаний нижче.

Отримання права на здійснення діяльності у сфері аквакультури та рибальства

ЄС

Слід зазначити, що в ЄС спільна політика у галузі рибальства (Common Fisheries Policy) є однією з найбільш регламентованих⁴. Вона передбачає жорсткий контроль вилову риболовецькими суднами, встановлює систему квот на вилов для держав-членів ЄС, регламентує систему контролю, моніторингу та інспекцій як на національному рівні, так й інспекцій, що здійснюються Єврокомісією в державах-членах ЄС⁵.

Для того, щоб риболовне судно могло здійснювати комерційну експлуатацію водних ресурсів, необхідно отримати:

 «Ліцензію на рибальство» (fishing licence). Цей документ видається відповідно до національних правил Держави-члена ЄС і повинен містити мінімальні вимоги до ідентифікації, технічних характеристик і обладнання риболовного судна. Ці мінімальні вимоги, що мають бути вказані в ліцензії на рибальство, також визначені правом ЄС. Для того, щоб отримати ліцензію на рибальство, судно повинне бути зареєстроване в реєстрі суден.

 «Дозвіл на рибальство» (fishing authorization) — додатково до ліцензії на рибальство, якщо судно здійснює спеціальну риболовецьку діяльність протягом визначеного періоду або у визначеній зоні або щодо спеціальних рибних ресурсів за особливих умов. Видача дозволів на рибальство стосується, зокрема, зон, де можна здійснювати вилов лише для наукових цілей або зон, в яких рибальство обмежене.

Дозвіл на рибальство видається також для суден третіх країн, які можуть здійснювати промислове рибальство відповідно до угоди про рибальство між третьою країною та ЄС. Для цього така третя країна подає до Європейської Комісії перелік суден, що ходять під її прапором, які відповідають встановленим критеріям. Європейська Комісія аналізує отриманий перелік і видає відповідні дозволи для суден третіх країн.

¹ Art. 34 Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne

² Art. 397 (3) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne

³ Art. 393 (1) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne

⁴ Council Regulation (EC) No 2371/2002 of 20 December 2002 on the conservation and sustainable exploitation of fisheries resources under the Common Fisheries Policy

⁵ Regulation (EC) No 1224/2009 of 20 November 2009 establishing a Community control system for ensuring compliance with the rules of the common fisheries policy

ПОЛЬЩА

Морське рибальство. Для здійснення комерційного рибальства судновласнику необхідно отримати ліцензію на вилов (licencja polowowa, польський аналог fishing license) та спеціальний дозвіл на вилов (specjalne zezwolenie polowowe, аналог fishing authorization)¹. Ліцензію на вилов видає Міністр у справах морського рибальства і внутрішнього судноплавства за заявою судновласника в адміністративному порядку.

Спеціальна ліцензія на вилов видається на календарний рік (на відміну від ліцензії на вилов, яка діє доки судно відповідає вимогам ліцензії) на рибальське судно за заявою судновласника. Залежно від території, де запланований вилов риби, заяву розглядає або Міністр у справах морського рибальства і внутрішнього судноплавства, або окружний інспектор у справах морського рибальства, що відповідає за порт, до якого приписане судно².

Рибне господарство та рибальство на внутрішніх водних об'єктах. На вирощування, годування або вилов риби має право: володілець вод в штучному збірнику води, який призначений для вирощування та вигодовування риби, що розташований на публічних водоймах, які мають течію; власник або володілець землі під водоймами зі стоячою водою; власник або володілець рибних ставків або інших пристосувань сільського господарства, що призначені для вирощування та вигодовування риб.

Також на цю діяльність має право особа, що володіє т.зв. «рибальською ділянкою» (obwód rybalski)³. Всі публічні внутрішні текучі поверхневі води в Польщі поділені на рибальські ділянки, крім вод у заповідниках та заказниках, де заборонене рибальство, а також крім вод в штучних водних резервуарах, розміщених у текучих водах, з метою вирощування або розведення риб та інших організмів, де ґрунти не належать державі.

Рибальські ділянки складаються з основної рибальської ділянки, яка охоплює води озер, водних резервуарів, рік, каналів або природних течій, необхідних для здійснення раціонального рибного господарства, та додаткової, яка включає притоки основної рибальської ділянки, де здійснення раціонального водного господарства здійснюється періодично⁴.

Тільки **одна** особа (фізична, юридична особа або організація без статусу юридичної особи) може бути уповноваженою на рибальство в рибальській ділянці. Для того, щоб отримати рибальську ділянку, необхідно укласти договір з директором регіонального управління Державного водного господарства «Води Польщі» (Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie).

Такий договір укладається на основі конкурсу. Його оголошує директор регіонального відділу водного господарства Державного водного господарства, для чого створює комісію з **трьох** працівників цього регіонального відділу. Комісія розглядає конкурсні пропозиції і виносить рішення на основі таких показників:

- кваліфікація і досвід oferента;
- розмір запропонованої річної ставки оренди;
- розміру запропонованих матеріально-фінансових затрат;
- види матеріалу для зарибнення, запропоновані у матеріально-фінансових затратах.

Комісія готує протокол, в якому зазначає своє рішення. У oferентів є право опротестувати рішення комісії.

«Аматорське рибальство», тобто рибальство для власних потреб, не потребує ніяких дозволів. Однак рибалка повинен мати т.зв. «рибальську картку», яку видає староста після складання такою особою іспиту з питань охорони і вилову риби. Якщо вилов риби здійснюється на рибальських угіддях, рибалці додатково потрібен дозвіл уповноваженого на рибальство.

¹ Cm. 8 Ustawa o rybołówstwie morskim

² Cm. 41 Ustawa o rybołówstwie morskim

³ Cm. 4 Ustawa o rybactwie śródlądowym

⁴ Cm. 12 Ustawa o rybactwie śródlądowym

2. ДОСТУП ДО РИНКУ НАДР: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ УГОДОЮ ПРО АСОЦІАЦІЮ/ЗАКОНОДАВСТВО ЄС/ПРАКТИКА ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄС

1. Зобов'язання України у сфері користування надрами

Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС¹ Сторони розвивають та поглиблюють співробітництво у сфері видобувної промисловості та металургії з метою сприяння взаєморозумінню, покращенню умов для підприємництва, обміну інформацією та співробітництва щодо неенергетичних аспектів згаданих сфер, пов'язаних, зокрема, з видобутком руд металів та промислових мінералів.

Зобов'язання України в сфері європейської інтеграції з питань доступу та користування надрами пов'язані з розвідкою та видобуванням вуглеводнів.

Так, відповідно до статей 279 та 280 Угоди про асоціацію держави-члени ЄС і Україна мають відповідно до міжнародного права, зокрема Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права 1982 року, повний суверенітет над вуглеводневими ресурсами, розташованими на своїй території, а також в своїх архіпелажних і територіальних водах, разом із суверенними правами в цілях розвідки, розробки вуглеводневих ресурсів, що розташовуються в її виключній економічній зоні та континентальному шельфі.

Кожна Сторона зберігає за собою право визначати райони в межах своєї території, а також в її архіпелажних і територіальних водах, виключній економічній зоні та континентальному шельфі, доступні для здійснення діяльності розвідки, вивчення і видобування вуглеводнів.

Кожного разу, коли надається площа для здійснення цих видів діяльності, кожна Сторона повинна гарантувати, що суб'єкти для доступу та здійснення цих заходів розглядаються на рівних засадах.

Кожна Сторона може вимагати, щоб суб'єкт, якому було надано дозвіл на здійснення діяльності розвідки, видобування та виробництва вуглеводнів, сплатив фінансовий внесок або внесок у вуглеводнях. Детальний опис процедури внеску повинен бути зафіксований у такий спосіб, щоб він не перешкоджав процесу управління та прийняттю рішень суб'єктами.

Сторони здійснюють всі необхідні заходи, щоб гарантувати, що ліцензії, за якими суб'єкт може використати від свого імені та на власний ризик право на розвідку чи дослідження або видобування вуглеводнів у визначеному географічному місці, надаються відповідно до опублікованої процедури, та пропонують потенційно заінтересованим кандидатам подавати заявки шляхом надіслання повідомлення.

У повідомленні повинно точно зазначатися тип ліцензії, відповідна географічна територія або її частина та запропонована дата чи часові рамки видавання ліцензії.

Крім того, відповідно до Додатку XXVII до Глави 11 «Співробітництво у сфері енергетики, включно з ядерною енергетикою» Угоди про асоціацію передбачено зобов'язання України протягом **3** років з дати набрання чинності цією Угодою наблизити своє законодавство до Директиви № 94/22/ЄС про умови надання і використання дозволу на розвідування, розробку і виробництво вуглеводнів впроваджені протягом **3** років з дати набрання чинності цією Угодою².

¹ Стаття 381 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС

² Згідно з вербальною нотою Генерального секретаріату Ради ЄС від 30.09.2014 р. № SGS14/12029 для цілей Додатку XXVII до Глави 11 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Угоди про асоціацію її тимчасове застосування почалося з 1 листопада 2014 року. Відповідно до статті 486 Угоди обсяг тимчасового застосування визначається стороною ЄС, у зв'язку з чим Радою ЄС були схвалені рішення від 17.03.2014 р. №2014/295/EU від 23.06.2014 р. №2014/668/EU та від 29.09.2014 р. №2014/691/EU. Для цілей відповідних положень цієї Угоди, в тому числі відповідних Додатків і Протоколів, будь-яке посилання у таких положеннях на «дату набрання чинності цією Угодою» необхідно розуміти як «дату, з якої ця Угода застосовується тимчасово»

2. З огляду на те, що дедлайн імплементації в національне законодавство положень вказаної Директиви 94/22/ЄС минув 1 листопада 2017 року Урядом було прийнято рішення подовжити строк імплементації до 31 жовтня 2019 р. та встановити необхідність розроблення проекту Закону про внесення змін до Кодексу України про надра з метою впровадження Директиви 94/22/ЄС (пункт 1765 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106).

Законодавство ЄС у сфері користування надрами

1) На рівні законодавства ЄС питання користування надрами регулюється в частині надання дозволів на розвідку та користування вуглеводнями. З цією метою в ЄС й було прийнято **Директиву 94/22/ЄС** Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 1994 року щодо умов надання та використання дозволів на пошук, розвідку та виробництво вуглеводнів (далі — Директива 94/22/ЄС), яка визначає загальні підходи для забезпечення недискримінаційного доступу до діяльності з розвідки та видобування вуглеводнів, залишаючи водночас право держав-членів ЄС самостійно на власний розсуд встановлювати межі ділянок на своїх територіях, на яких дозволяється розвідка та видобування вуглеводнів.

Так, відповідно до Директиви 94/22/ЄС діяльності з розвідки та видобування вуглеводнів передують отримання дозволу суб'єктом господарювання. Директивою встановлюються загальні правила для забезпечення того, щоб процедури надання дозволів на розвідку та виробництво вуглеводнів були відкритими для всіх суб'єктів, що відповідають необхідним для провадження такої діяльності критеріям, шляхом встановлення недискримінаційного доступу до здійснення такої діяльності, на умовах, що сприяють підвищенню конкуренції у цьому секторі, а сприяють кращому розвідуванню та видобуванню ресурсів.

Така дозвільна процедура повинна бути прозорою, засновуватися на об'єктивних, недискримінаційних критеріях, відкритих для всіх заінтересованих осіб, не лише тих, що зареєстровані на території ЄС, а також для суб'єктів господарювання третіх держав. Основою такого підходу є принцип взаємності. Відмова в наданні доступу до вказаної діяльності суб'єкту господарювання, який перебуває під фактичним ефективним контролем третьої країни, або громадянам третіх країн може бути зумовлена лише інтересами національної безпеки.

Директива 94/22/ЄС передбачає можливість застосування кількох підходів до дозвільної процедури: з застосуванням «тендерного принципу», «принципу відкритих дверей» або ж їхнього поєднання.

Застосування «тендерного принципу» означає, що заінтересовані суб'єкти господарювання можуть подати заявку на отримання дозволу на використання ділянки для розвідки або видобування вуглеводнів лише протягом обмеженого періоду часу. З цією метою в Офіційному віснику ЄС публікується повідомлення про початок тендерної процедури. Ця процедура може бути ініційована або компетентним органом (надається принаймні 90 днів для подання заявок), або на запит суб'єкта господарювання (заінтересовані суб'єкти господарювання, крім суб'єкта, за ініціативою якого були опубліковані тендерні пропозиції, повинні мати мінімум 90 днів після дати оприлюднення запрошення на участь у тендері подати заявки).

Критерії визначення переможця мають базуватися на технічних та фінансових можливостях заінтересованих суб'єктів господарювання, запропонованих способах розвідування та видобування вуглеводнів на відповідній географічній ділянці, а у деяких випадках також на ціні, яку суб'єкт господарювання готовий сплатити за отримання дозволу. Якщо заявники за всіма вище переліченими критеріями мають однакові показники можуть застосовуватися й інші об'єктивні критерії.

Особливістю застосування дозвільної процедури, основу якої складає «принцип відкритих дверей», є встановлення державою переліку ділянок, на яких дозволяється здійснення діяльності з користування вуглеводнями. Інформація про такий перелік повинна бути загальнодоступною. Заінтересований суб'єкт господарювання може подати заявку на отримання дозволу на їхнє використання у будь-який час.

Без проведення тендерних процедур дозвіл на розвідування та видобування вуглеводнів може надаватися стосовно ділянок: наявних (доступних) на постійній основі; тендерна процедура щодо яких не завершилася виданням дозволу; щодо яких суб'єкт господарювання відмовився. У такому випадку держава-член ЄС повинна опублікувати в Офіційному віснику ЄС повідомлення про перелік доступних для отримання дозволу ділянок та детальну інформацію щодо них.

2 У додаток до Директиви 94/22/ЄС в ЄС було прийнято Директиву Європейського Парламенту та Ради 2013/30/ЄС від 12 червня 2013 року про безпеку видобування нафти та газу у відкритому морі, яка базується на принципах політики ЄС у сфері захисту навколишнього середовища. Директива 2013/30/ЄС деталізує обов'язки органів державної влади у процесі ліцензування в частині оцінювання технічних та фінансових можливостей заявників.

Відповідно до вказаної Директиви однією з важливих передумов отримання дозволу є демонстрація відповідними суб'єктами господарювання належних доказів здатності гарантувати безпечну та ефективну діяльність за передбачуваних умов на постійній основі, а також наявність фінансових ресурсів для відшкодування збитків, ризик виникнення яких пов'язаний зі здійсненням діяльності з розвідки та видобування газу та/або нафти, зокрема це стосується збитків, спричинених великими аваріями.

3 Законодавством ЄС встановлюються загальні засади та вимоги до видобування природних мінеральних вод¹.

Так, відповідно до Директиви 2009/54/ЄС Європейського Парламенту та Ради про видобування та торгівлю природними мінеральними водами в ЄС природними мінеральними водами вважаються лише ті, щодо яких компетентним органом підтверджено відповідність законодавчо встановленим вимогам та щодо яких проводяться регулярні перевірки дотримання вимог законодавства. Дія такої сертифікації (підтвердження) не може перевищувати 5 років. Перелік «сертифікованих» натуральних мінеральних вод оприлюднюється в Офіційному віснику Європейського Союзу²:

Розробка родовища природної мінеральної води повинна супроводжуватися дозволом відповідального органу держави, в якій вода видобувається. Такий дозвіл надається за умови відповідності води законодавчо встановленим вимогам³.

3. Досвід деяких держав-членів у сфері користування надрами

1 Особливості регулювання державами-членами ЄС правовідносин щодо користування вуглеводнями

Відповідно до **Звіту Комісії Раді** стосовно Директиви 94/22/ЄС щодо умов надання та використання дозволів видобування вуглеводнів (29.07.1998 COM(1998) 44 7), оприлюдненому в 1998 році, **vicim** держав-членів ЄС використовували «принцип відкритих дверей», а саме: Данія, Німеччина, Іспанія, Франція, Ірландія, Австрія, Португалія та Великобританія. Крім того, деякі держави-члени ЄС застосували і «тендерний принцип», серед яких Греція, Нідерланди, Данія, Великобританія та Франція.

Відповідно до Річного звіту Генерального Директорату Італії з мінеральних та енергетичних ресурсів 2015 щодо діяльності Міністерства економічного розвитку Генерального Директорату з мінеральних та енергетичних ресурсів в Італії родовища вуглеводнів є громадським надбанням. Приватні компанії, які отримали ліцензію та здійснюють видобування вуглеводнів, повинні сплачувати роялті, пов'язане з веденням такої діяльності, до державного, регіонального бюджету або бюджету муніципалітетів.

Наприклад, у Греції Директиву 94/22/ЄС імплементовано шляхом прийняття Закону про розвідку та видобування вуглеводнів (Закон 2289/1995 із змінами, внесеними Законом 4001/2011⁴). Відповідно до положень Закону № 2289/1995 право розвідки та експлуатації вуглеводнів, розташованих на території Греції належить виключно Греції. Управління цими правами від імені Греції здійснюється Корпорацією Греції з управління вуглеводнями, яка може надавати такі права третій стороні/сторонам, укладаючи договір концесії. Цей договір може мати форму договору лізингу, що має ознаки концесійного договору, або форму дистриб'юторської угоди (угоди про розподіл продукції) (частина друга статті 10 Закону № 2289/1995⁵).

¹ Директива 2009/54/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 18 липня 2009 року про видобування та торгівлю природними мінеральними водами.

² Стаття 1 Директиви 2009/54/ЄС.

³ Додаток 2 до Директиви 2009/54/ЄС

⁴ <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=I3TNzx1rKsM%3d&tabid=765&language=en-US>

⁵ <https://kpv-legal.com/en/prospection-exploration-and-exploitation-of-hydrocarbons-in-greece-legal-framework-2/>

Відповідно до Закону № 2289/1995 отримання права концесії на розвідку та видобування вуглеводнів може відбутися за результатами проведення **однієї з трьох** процедур, а саме:

- ◆ Корпорація Греції з управління вуглеводнями має право в односторонньому порядку визначити перелік ділянок, які пропонується передати в концесію. Після погодження Міністром з питань захисту навколишнього середовища, енергетики та зміни клімату запрошення до участі в тендері повинно бути опубліковано в Офіційному віснику Греції та Офіційному віснику ЄС. Кінцевий термін подання концесійних пропозицій щодо вищезазначених ділянок встановлюється у запрошенні до тендеру та не може бути меншим ніж **90** днів з дати опублікування повідомлення про тендер в Офіційному віснику ЄС;
- ◆ суб'єкт господарювання, який має відомості про потенційні запаси нафти та газу, може подати заявку до Корпорації Греції з управління вуглеводнями з запитом на ініціювання тендерної процедури для чітко вказаної ділянки. Заявка суб'єкта господарювання повинна містити опис ділянки та заходи, які суб'єкт має намір вживати для забезпечення ефективного управління веденням відповідної діяльності на вказаній ділянці. Після схвалення заявки компетентними органами влади запрошення до участі у тендері публікується в Офіційному віснику Греції та Офіційному віснику ЄС. Кінцевий термін подання концесійних пропозицій щодо вищезазначених ділянок не може бути меншим ніж **90** днів з дати опублікування в Офіційному віснику ЄС;
- ◆ процедури «відкритих дверей», відповідно до якої Міністр з питань захисту навколишнього середовища, енергетики та зміни клімату оприлюднює оголошення в Офіційному віснику Греції та Офіційному віснику ЄС щодо ділянок, які є постійно доступними або були предметом попередньої тендерної процедури, що не закінчилася підписанням концесійного договору. Таке оголошення повинно містити мінімальні вимоги щодо надання таких концесій, а також інформацію, що стосується відповідних ділянок. Концесійні пропозиції щодо таких ділянок можуть подаватися заінтересованими суб'єктами господарювання до останнього робочого дня **першого** та **другого** семестрів (півріч) кожного календарного року.

Вказаним Законом Міністру з питань захисту навколишнього середовища, енергетики та зміни клімату надано право накладати вето на участь суб'єктів господарювання у діяльності з розвідки та видобування вуглеводнів з міркувань національної безпеки.

 Франція у питаннях, пов'язаних з видобуванням вуглеводнів, зайняла радикальну позицію та планує до 2040 року заборонити розвідку та видобування вуглеводнів, тобто, не будуть видаватися ні нові ліцензії, ні подовжуватися чинні. Проте, це значною мірою символічно, оскільки на нафту та газ, що видобуваються у Франції, припадає лише **1%** внутрішнього споживання, а решта — імпортовані.

Особливості регулювання в законодавстві Бельгії правовідносин, пов'язаних з видобуванням піску та гравію¹

У Бельгії пісок та гравій видобуваються у бельгійській частині Північного моря, на території так званих **чотирьох** контрольованих зон, межі яких визначені законодавством. Діяльність з розвідування та видобування піску суворо контролюється державними органами і регулюється окремим законом ще з 1969 року. Законодавство у цій сфері спрямоване на управління видобуванням піску та гравію в бельгійській частині Північного моря в довгостроковій перспективі та встановлює жорсткі правила ведення діяльності на праві концесії, серед яких:

- ◆ строк дії концесійного договору складає **10** років (може бути зупинено або подовжено на підставі заяви суб'єкта господарювання);
- ◆ загальна глибина видобування не повинна перевищувати **5 м** нижче опорної поверхні, визначеної компетентним органом;
- ◆ в контрольованих зонах гірничодобувні компанії можуть видобути в загальній кількості **15 млн м³** протягом **5** років. Щороку на підставі пропозиції Консультативної комісії міністр визначає максимальний обсяг видобування, дозволений кожному концесіонеру;
- ◆ видобуток піску та гравію можна виконувати лише з допомогою спеціального обладнання (стаціонарних земснарядів типу всмоктування);

¹ <https://economie.fgov.be/en/themes/enterprises/offshore-sand-and-gravel/offshore-sand-and-gravel-1>

- ◆ під час видобування гірниче судно підтримує середню швидкість по відношенню до морського дна більше **0,5 вузла**;
- ◆ якщо декілька суден працюють дуже близько один до одного, між ними під час видобування мінімальна відстань повинна бути **500 метрів**.

Кожна видобувна компанія сплачує ліцензійний збір відповідно до обсягу видобування з мінімальним річним мінімумом **18 592,02 євро**. Вартість ліцензійних платежів адаптується щороку та змінюється залежно від типу матеріалу:

- ◆ пісок з контрольних зон 1, 2 і 4: **0,60 євро/м³** в 2015 році;
- ◆ пісок з контрольної зони 3 (нижча якість): **0,39 євро/м³** у 2015 році;
- ◆ гравій: у 2015 році — **1,27 євро/м³**.

Отриманні кошти спрямовуються виключно на вивчення впливу видобуванню піску та гравію на морське середовище.

4. Висновки

- 1 У сфері користування надрами Угодою про асоціацію між Україною та ЄС передбачено необхідність налагодження співробітництва у сфері видобувної промисловості та металургії з метою сприяння взаєморозумінню, покращенню умов для підприємництва, обміну інформацією та співробітництва щодо неенергетичних аспектів згаданих сфер, пов'язаних, зокрема, з видобутком руд металів та промислових мінералів, а також зобов'язання в частині доступу до вуглеводнів.

Основоположним актом з питання доступу до вуглеводнів є Директива¹ 94/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 1994 року щодо умов надання та використання дозволів на пошук, розвідку та виробництво вуглеводнів.

Вказаною Директивою встановлюється вимога для держав-членів ЄС забезпечити недискримінаційний доступ до користування вуглеводнями для всіх, у тому числі «іноземних», суб'єктів господарювання, що відповідають необхідним для провадження такої діяльності критеріям. З цією метою в Директиві 94/22/ЄС передбачено, що держави-члени ЄС повинні вжити необхідних заходів для впровадження дозвільної процедури, яка була б відкритою для всіх заінтересованих суб'єктів господарювання.

Початок такої дозвільної процедури повинен бути ініційований:

- ◆ або компетентним органом влади шляхом оприлюднення запрошення до подання заявок (надається принаймні **90 днів** для подання заяв),
- ◆ або на запит суб'єкта господарювання (заінтересовані суб'єкти господарювання, крім суб'єкта, за ініціативою якого були опубліковані тендерні пропозиції, повинні мати мінімум **90 днів** після дати оприлюднення запрошення на участь у тендері подати свої власні заяви).

Відповідно до Директиви 94/22/ЄС держави-члени ЄС можуть передбачити у власному законодавстві винятки, за яких не вимагається проведення вищевказаних дозвільних процедур. Це стосується ділянок:

- ◆ наявних (доступних) на постійній основі;
- ◆ тендерна процедура щодо яких не завершилася виданням дозволу;
- ◆ щодо яких суб'єкт господарювання відмовився.

У такому випадку держава-член ЄС повинна опублікувати в Офіційному віснику ЄС повідомлення про перелік доступних для отримання дозволу ділянок та детальну інформацію щодо них.

¹ Відповідно до статті 288 Договору про функціонування ЄС Директива є обов'язковою щодо результату, якого необхідно досягти, для кожної держави-члена, якій її адресовано, проте залишає національним органам влади вибір форми та засобів

2 Відповідно до Угоди про асоціацію Україна зобов'язана імплементувати Директиву 94/22/ЄС в національне законодавство протягом трьох років з дати набрання чинності цією Угодою¹.

З огляду на те, що дедлайн імплементції вказаної Директиви минув 1 листопада 2017 року Урядом було прийнято рішення про відтермінування розроблення проекту Закону про внесення змін до Кодексу України про надра з метою впровадження Директиви 94/22/ЄС до 31 жовтня 2019 р.

3. ДОСТУП ДО РАДІОЧАСТОТНОГО ТА НОМЕРНОГО РЕСУРСІВ: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ УГОДОЮ ПРО АСОЦІАЦІЮ/ ЗАКОНОДАВСТВО ЄС/ПРАКТИКА ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄС

1. Зобов'язання України у сфері доступу до радіочастотного та номерного ресурсів, передбаченні Угодою про асоціацію

1 Зобов'язання України у сфері доступу до ринків радіочастотного та номерного ресурсів є частиною зобов'язань у сфері телекомунікаційних послуг та охоплюються статтями 115-124 та Додатком XVII до Угоди про асоціацію.

Відповідно до **статті 117 Угоди про асоціацію** Сторони забезпечують надання електронних комунікаційних послуг в автоматичному режимі, наскільки це можливо, після звичайного повідомлення і/або реєстрації. *Сторони забезпечують можливість застосування ліцензій для вирішення питань щодо розподілу номерів та частот. Умови отримання таких ліцензій повинні бути доступні громадськості.*

Сторони забезпечують, щоб у випадках, коли необхідно отримання ліцензії:

- ◆ всі критерії видачі ліцензії та обґрунтований строк, необхідний для прийняття рішення стосовно заяви на отримання ліцензії, були загальнодоступні;
- ◆ причини відмови у видачі доводяться заявнику в письмовій формі на його вимогу;
- ◆ заявник на отримання ліцензії у разі безпідставної відмови у наданні ліцензії має право звернутися до апеляційного органу;
- ◆ ліцензійний збір, встановлений будь-якою зі Сторін, не повинен перевищувати адміністративні витрати, які зазвичай пов'язуються з управлінням, контролем та забезпеченням видачі відповідних ліцензій. Вимоги цього пункту не поширюються на плату за ліцензію на використання діапазонів радіочастот та ресурсу. Також ліцензійні збори не включають плату за аукціони, тендери або інші недискримінаційні засоби надання концесій або затвердження внесків щодо універсальних послуг.

Статтю 119 Угоди про асоціацію передбачено, що Сторони забезпечують, щоб *будь-які процедури, передбачені для надання та використання обмежених ресурсів, зокрема частоти, номери та права доступу, застосовувалися на об'єктивній, пропорційній, вчасній, прозорій та недискримінаційній основі. Поточний стан надання діапазонів частот має бути відкритим для громадськості, однак оприлюднення детальної інформації про частоти, виділені для конкретних напрямків використання урядом, не є обов'язковим.*

Сторони забезпечують ефективне управління радіочастотами для телекомунікаційних послуг на своїй території з метою забезпечення ефективного та дієвого використання частотного діапазону. Якщо попит на конкретні частоти перевищує наявні можливості щодо їх надання, повинні застосовуватись доцільні та прозорі процедури призначення цих частот з метою оптимізації їх використання та сприяння розвитку конкуренції.

Сторони забезпечують, щоб функція виділення національних номерних ресурсів та управління національними номерними планами була покладена на регуляторний орган.

У разі, якщо державні або місцеві органи влади зберігають за собою право власності або контроль над постачальниками послуг, які надають комунікаційні мережі загального користування та/або послуги,

¹ Згідно з вербальною нотою Генерального секретаріату Ради ЄС від 30.09.2014 р. № SGS14/12029 для цілей Додатку XXVII до Глави 11 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Угоди про асоціацію її тимчасове застосування почалося з 1 листопада 2014 року. Відповідно до статті 486 Угоди обсяг тимчасового застосування визначається стороною ЄС, у зв'язку з чим Радою ЄС були схвалені рішення від 17.03.2014 р. №2014/295/EU від 23.06.2014 р. №2014/668/EU та від 29.09.2014 р. №2014/691/EU. Для цілей відповідних положень цієї Угоди, в тому числі відповідних Додатків і Протоколів, будь-яке посилання у таких положеннях на «дату набрання чинності цією Угодою» необхідно розуміти як «дату, з якої ця Угода застосовується тимчасово»

повинно бути забезпечено ефективне структурне відокремлення функцій надання прав доступу від діяльності, пов'язаної з правом власності або контролем.

Стаття 120 Угоди про асоціацію передбачає, що кожна Сторона має право самостійно визначати тип вимог стосовно універсальної послуги, які вона хоче застосовувати («універсальна послуга» означає сукупність послуг визначеної якості, які можуть бути отримані всіма користувачами на території Сторони незалежно від їх географічного положення та за прийнятною ціною; обсяг та спосіб надання такої послуги визначається кожною зі Сторін самостійно).

Сторони забезпечують, щоб всі постачальники послуг мали право на надання універсальної послуги та щоб жоден постачальник послуг не був апіорі визнаний неприйнятним. Визначення прийнятності повинно здійснюватися на основі дієвого, прозорого, об'єктивного та недискримінаційного механізму.

Доповненням XVII-3 «Правила, що застосовуються до телекомунікаційних послуг» до Угоди про асоціацію в частині доступу до радіочастотного та номерного ресурсів передбачено необхідність протягом **4 років з дати набрання чинності Угодою¹**, тобто **до 1 січня 2020 року**, привести власне законодавство у відповідність, зокрема до:

◆ Директиви 2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про єдину нормативно-правову базу для електронних комунікаційних мереж та послуг (Рамкова Директива), а саме:

- визначити відповідні ринки товарів та послуг у секторі електронних комунікацій, на які підпадають під процедури ex-ante, та проаналізувати ці ринки з метою визначення, чи існують на них значний ринковий вплив (SMP);
- зміцнювати незалежність та адміністративну спроможність національного регуляторного органу в секторі електронних комунікацій;
- запровадити процедуру публічних консультацій для нових регуляторних заходів;
- створити ефективні механізми для оскарження рішень Національного регулятора в секторі електронних комунікацій;

◆ Директиви 2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про авторизацію електронних комунікаційних мереж та послуг (Директива Авторизації), зокрема в частині, що стосується запровадження процедури надання загальної авторизації та обмеження необхідності індивідуального ліцензування лише окремими обґрунтованими випадками;

◆ Директиви 2002/19/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про доступ до, та з'єднання з, електронних комунікаційних мереж та відповідного оснащення (Директива Доступу), зокрема, базуючись на аналізі ринку, проведеному відповідно до рамкової директиви, національний регулятор у секторі електронних комунікацій накладає на операторів, які виявлені як такі, що мають значний ринковий вплив (SMP) на відповідних ринках, належні регуляторні зобов'язання відносно: доступу до, та використання, окремих мережевих засобів; ціновий контроль оплати за доступ до мережі та з'єднання, включаючи зобов'язання щодо вартісної орієнтації; прозорість, відсутність дискримінації та розмежування бухгалтерського обліку;

◆ Директиви 2002/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про універсальні послуги та права користувачів стосовно електронних комунікаційних мереж та послуг (Директива Універсальних Послуг) (впровадити регулювання зобов'язань щодо Універсальних Послуг (USO), включаючи заснування механізму ціноутворення та фінансування; забезпечити повагу інтересів та прав користувачів, зокрема шляхом введення права переведення номера та єдиного номера Європейського Екстреного Виклику 112);

◆ Рішення 676/2002/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про нормативно-правову базу щодо політики стосовно спектра радіочастот в Європейській Спільноті (прийняти політику та принципи регулювання, забезпечуючи гармонізацію та ефективне використання спектра).

¹ Згідно з вербальною нотою Генерального секретаріату Ради ЄС від 30.09.2014 р. № SGS14/12029 та листом МЗС від 30.11.2015 № 72/14-612/1-2980 «Щодо тимчасового застосування міжнародного договору» для цілей Додатку XVII до Угоди про асоціацію її тимчасове застосування почалося з 1 січня 2016 року. Відповідно до статті 486 Угоди обсяг тимчасового застосування визначається стороною ЄС, у зв'язку з чим Радою ЄС були схвалені рішення від 17.03.2014 р. №2014/295/EU від 23.06.2014 р. №2014/668/EU та від 29.09.2014 р. №2014/691/EU. Для цілей відповідних положень цієї Угоди, в тому числі відповідних Додатків і Протоколів, будь-яке посилання у таких положеннях на «дату набрання чинності цією Угодою» необхідно розуміти як «дату, з якої ця Угода застосовується тимчасово»

2 **Планом заходів з виконання Угоди про асоціацію** між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106), передбачено, що з метою імплементації вищевказаних актів ЄС необхідно до **1 січня 2020 року** розробити, серед іншого, проекти законів про внесення змін до законів України «Про телекомунікації», «Про радіочастотний ресурс», проект закону щодо запровадження процедури надання загальної авторизації у сфері телекомунікаційних послуг та обмеження видачі індивідуальних ліцензій, а також проект постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг.

2. Законодавство ЄС у сфері доступу до радіочастотного та номерного ресурсів

Питання розподілу та управління радіочастотним спектром в ЄС належить до компетенції держав-членів ЄС та здійснюється національними регуляторами. Держави-члени ЄС мають право на торгівлю радіочастотним спектром та, як правило, надають радіочастоти для комерційного використання через аукціони. Хоча Європейська Комісія безпосередньо не здійснює управління радіочастотним спектром, її роль полягає в забезпеченні того, щоб використання та управління радіочастотним спектром в ЄС відповідало горизонтальним принципам політик ЄС.

У 2002 році Рада та Європейський Парламент встановили спільні загальні правила управління радіочастотами, правову основу яких склали Директива 2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про єдину нормативно-правову базу для електронних комунікаційних мереж та послуг (Рамкова Директива), Директива 2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про авторизацію електронних комунікаційних мереж та послуг (Директива про авторизацію) та Рішення 676/2002/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про нормативно-правову базу щодо політики стосовно спектра радіочастот в ЄС (далі — Директиви 2002/21/ЄС, 2002/20/ЄС та Рішення 676/2002/ЄС).

1 Так, відповідно до **Директиви 2002/21/ЄС** національні регулятори сприяють конкуренції у наданні електронних комунікаційних мереж, послуг та пов'язаних об'єктів та послуг, зокрема забезпечуючи максимальну вигоду з точки зору вибору, ціни та якості для користувачів, включаючи користувачів з обмеженими можливостями, людей похилого віку, людей з особливими соціальними потребами, а також відсутність спотверення та обмеження конкуренції у сфері електронних комунікацій, включаючи передачу контенту та інше.

Передбачається необхідність забезпечення ефективного управління радіочастотами для електронних комунікаційних послуг на національному рівні, національними планами нумерації, а також здійснення контролю за наданням прав на використання номерних ресурсів на основі критеріїв об'єктивності, прозорості, недискримінації та пропорційності.

Відповідно до частини сьомої статті 9 держави-члени ЄС можуть встановлювати правила для запобігання накопиченню спектру, зокрема шляхом встановлення жорстких дедлайнів для ефективною експлуатації прав на використання власником спектру та шляхом застосування штрафних санкцій, включаючи фінансові штрафи або відкликання прав на користування у разі недотримання встановлених дедлайнів. Ці правила встановлюються та застосовуються пропорційно, недискримінаційно та прозоро.

Держави-члени ЄС можуть передбачити можливість передання прав на використання радіочастот одним суб'єктом господарювання іншому за визначених умов.

Держави-члени повинні забезпечити належний діапазон номерів для всіх публічно доступних електронних комунікаційних послуг.

Будь-які обмеження на оприлюднення національних схем присвоєння номерів можуть накладатися лише з міркувань національної безпеки.

Компетентні національні органи повинні діяти на основі простих, дієвих, прозорих та відкритих для громадськості процедур, без дискримінації та зволікань, розглядаючи заявки постачальників електронних комунікаційних мереж про надання права на встановлення обладнання над, під або всередині об'єктів, що належить на праві власності іншим особам. У будь-якому разі, національні компетентні органи повинні прийняти рішення протягом 6 місяців та дотримуватися принципу прозорості та недискримінації в частині вимог, які додаються до таких прав.

Особливості таких процедур можуть відрізнятися в залежності від того, чи є заявник постачальником публічних комунікаційних мереж чи інших електронних комунікаційних мереж.

Якщо право власності або контроль над підприємством, яке здійснює діяльність в сфері надання електронних комунікаційних мереж та/або послуг, належить державі або органами місцевого самоврядування, повинно забезпечуватися існування ефективного структурного відмежування діяльності, пов'язаної з правом власності або контролем над таким підприємством та функцією, що стосується надання права на встановлення обладнання.

2 Директивою 2002/20/ЄС закріплено свободу надання доступу до мереж та послуг електронних комунікацій відповідно до умов, викладених у цій Директиві.

Відповідно до Директиви 2002/20/ЄС інструментом, який може використовуватися для обмеження доступу до ринку телекомунікаційних послуг, є не індивідуальні ліцензії, а загальна авторизація, яка поширюється на всі електронні комунікаційні мережі та послуги з застосуванням спеціальних схем розподілу (присвоєння) частот та номерів. Це означає, що від заінтересованого суб'єкта з цією метою може вимагатися подання декларації про намір (повідомлення) до національного регулятора. Така процедура не передбачає необхідності отримання будь-якого адміністративного документу від такого органу. Передбачається, що з декларацією про намір надається мінімальна інформація, необхідна для ведення реєстру постачальників електронних комунікаційних мереж або послуг. Ця інформація повинна обмежуватися лише тим, що необхідно для ідентифікації постачальника, наприклад, відомостями про ідентифікаційний код суб'єкта господарювання, про контактних осіб постачальника, адресу провайдера, коротким описом мережі чи послуги та приблизною датою початку діяльності.

Загальна авторизація надає право суб'єкту господарювання надавати електронні комунікаційні мережі та послуги, а також подавати заявки на отримання права встановлювати обладнання. У випадку надання таких послуг громадськості суб'єкти господарювання мають право:

- ◆ домовитися про взаємне підключення з іншими постачальниками електронних комунікаційних мереж та послуг в ЄС;
- ◆ отримати доступ або підключення від інших постачальників;
- ◆ бути призначеними для надання універсальних послуг.

Держави-члени ЄС повинні сприяти використанню радіочастот на підставі загальної авторизації, але за необхідності можуть передумовою використання радіочастоти встановити необхідність отримання «індивідуального права» з метою:

- ◆ уникнення шкідливого втручання;
- ◆ забезпечення технічної якості послуги;
- ◆ забезпечення ефективного використання радіочастотного спектру;
- ◆ досягнення інших цілей загального інтересу, визначених державами-членами ЄС.

Такі «індивідуальні права» на використання радіочастот та номерних ресурсів повинні надаватися будь-якому суб'єкту господарювання, для надання мережі чи послуги у відповідності до загальної авторизації та за умови дотримання законодавчо встановлених вимог та обмежень.

Права на використання радіочастот та номерів повинні надаватися через відкриті, об'єктивні, прозорі, недискримінаційні та пропорційні процедури.

Виняток із вимоги відкритих процедур може застосовуватися у випадках надання індивідуальних прав на використання радіочастот провайдерам послуг з радіо та телевізійного контенту, що є необхідним для досягнення цілей загального інтересу, визначених державами-членами відповідно до законодавства ЄС.

Рішення про надання прав на використання радіочастот та номерних ресурсів повинно прийматися, повідомлятися та оприлюднюватися регулятором якомога швидше після отримання заповненої заявки. У випадку номерів, що розподіляються для спеціальних цілей в рамках національного номерного плану, рішення оприлюднюється:

- ♦ протягом **трьох** тижнів з дня подання заявки;
- ♦ протягом **шести** тижнів у випадку радіочастот, що розподіляються з метою надання електронних комунікаційних послуг в рамках національного плану радіочастот.

У випадках надання права на використання номерного ресурсу виключного економічного інтересу на підставі конкурентних або порівняльних процедур, максимальний період може бути подовжено ще на **три** тижні. Якщо надання «індивідуальних прав» на використання радіочастот необхідно обмежити, держави-члени впроваджують конкурентні або порівняльні процедури для розподілу/призначення радіочастот із застосуванням об'єктивних, прозорих, недискримінаційних та пропорційних критеріїв. Тривалість такого відбору може бути подовжено, але не більше ніж на **вісім** місяців.

Такі конкурентні або порівняльні процедури для розподілу/призначення номерів та радіочастот проводяться у випадках перевищення попиту на радіочастоти певного діапазону над їх наявності, а також стосовно номерів виключного економічного інтересу. Національні регулятори забезпечують, щоб конкурентні та порівняльні процедури відбувалися зі застосуванням об'єктивних, прозорих, недискримінаційних та пропорційних критеріїв¹, що сприятимуть досягненню максимальної вигоди з точки зору вибору, ціни та якості для користувачів, включаючи користувачів з обмеженими можливостями; заохоченню ефективних інвестицій в інфраструктуру та розвиток інновацій, а також інших цілей, передбачених статтею 8 Директиви 2002/21/ЄС.

Підхід до розподілу радіочастот та номерів, передбачений Директивою 2002/20/ЄС, не застосовується у випадках призначення радіочастот безпосередньо постачальникам мереж або електронних комунікаційних послуг або суб'єктам господарювання, які використовують ці мережі або послуги. Такі суб'єкти можуть бути постачальниками контенту на радіо або телебаченні. Без порушення особливих критеріїв та процедур, схвалених державами-членами для надання прав постачальникам контенту на радіо або телебаченні на використання радіочастот, за дотримання завдань загального інтересу, процедура для призначення радіочастот має у будь-якому разі бути об'єктивною, прозорою, недискримінаційною та пропорційною.²

3 Рішення 676/2002/ЄС спрямоване на координацію політики ЄС стосовно доступності радіочастотного спектру та технічних умов для їх ефективного використання. Це стосується питання розподілу радіочастот та частот безпроводного зв'язку, зокрема GSM, третього та четвертого покоління мобільного зв'язку для радіочастот в діапазоні між **9 kHz** та **3000 GHz**. З цією метою необхідним є оприлюднення та оновлення державами-членами інформації про розподіл їх радіочастот, права, умови, процедури, тарифи та збори, що стосуються використання радіочастотного спектру.

4 Варто зазначити, що законодавство ЄС в сфері телекомунікаційних послуг є досить динамічним. Так, Європейський Парламент та Рада в липні 2018 року досягли згоди щодо необхідності перегляду телекомунікаційних правил ЄС³. З цією метою було розроблено проект Європейського кодексу електронних комунікацій, який є важливим елементом цифрового майбутнього Європи. Нові правила спрямовані на забезпечення більш швидкого доступу до радіочастотного спектру, кращу якість послуг та більший захист прав споживачів, а також більші інвестиції в високошвидкісні мережі. Пропонується, що новий Кодекс електронних комунікацій сприятиме розгортанню мереж 5G, забезпечивши доступність радіочастотного діапазону 5G до кінця 2020 року в ЄС, передбачуваності для операторів зонайменше на **20** років в аспекті ліцензування спектру, а також кращій координації розподілу радіочастотного спектра.

¹ Пункт 22 Преамбули, частина четверта статті 5, стаття 7 до Директиви 2002/20/ЄС

² Пункт 12 Преамбули та абзац другий частини другої статті 5 Директиви 2002/20/ЄС

³ European Commission - Press release Digital Single Market: EU negotiators reach a political agreement to update the EU's telecoms rules (Brussels, 6 June 2018) (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4070_en.htm)

3. Практика держав-членів ЄС

1 У Німеччині рамковим документом, який імплементує акти ЄС у сфері телекомунікаційних мереж та послуг, є Закон з питань телекомунікацій (*Telecommunications Act (TKG)*¹). Відповідно до вказаного Закону будь-яка особа, яка експлуатує загальнодержавну телекомунікаційну мережу з метою отримання прибутку або надає загальнодоступні телекомунікаційні послуги з метою отримання прибутку, повинна негайно повідомити регуляторний орган про початок або про припинення своєї діяльності та про будь-які зміни в своїх зобов'язаннях (стаття 6).

Використанню радіочастот в Німеччині передують їх попередній розподіл Федеральним агентством з питань мереж у відповідності до Плану використання радіочастот та на недискримінаційній основі згідно з прозорими та об'єктивними процедурами (стаття 55). Частоти, як правило, надаються на визначений період з правом подовження та для чітко визначених цілей. Використання спектру радіочастот для інших цілей забороняється. Інформація про наявні частоти оприлюднюється в Офіційному віснику. Якщо кількість частот для розподілу є меншою за кількість заяв або на отримання права на використання однієї і тієї ж частоти подано кілька заяв регулятор може прийняти рішення про проведення тендеру або аукціону для заінтересованих сторін (стаття 59, 61).

2 Польща²

Основними актами Польщі у сфері телекомунікацій є Закон про телекомунікації від 16 липня 2004 року (зі змінами 2013 р.) та Закон про підтримку розвитку телекомунікаційних послуг та мереж від 7 травня 2010 року (зі змінами 2012 р.).

Суб'єкти господарювання, які мають намір надавати телекомунікаційні послуги, повинні бути зареєстровані Офісом електронних комунікацій. Спеціальне ліцензування для роботи телекомунікаційної мережі не вимагається, за винятком загального будівництва та дозволів, пов'язаних з охороною довкілля. Використанню номерного ресурсу повинно передувати звернення оператора до Офісу електронних комунікацій.

Зі внесенням змін до Закону про телекомунікації в 2013 році проведення аукціону визначено як один з можливих способів надання суб'єкту господарювання ліцензії на частоту.

ДОВІДКОВО:

Відповідно до оновленої процедури було оголошено консультації щодо надання ліцензій на частоти **800 МГц** та **2,6 ГГц**, призначені для надання телекомунікаційних послуг мобільного та стаціонарного зв'язку на всій території країни. Аукціон було оголошено негайно після завершення таких консультацій, які тривали **6** тижнів. Відповідно до аукціонної документації перший польський аукціон охоплював **12** частотних ліцензій.

4. Висновки

Питання доступу до радіочастотного та номерного ресурсів є невід'ємною частиною ринку телекомунікацій ЄС, лібералізація якого тривала майже **10** років та завершилася в 1998 році. Законодавство в цій сфері є дуже динамічним. До основоположних актів ЄС, які регулюють правовідносини щодо доступу до радіочастотного та номерного ресурсів, відносяться:

- 1 Директива 2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про єдину нормативно-правову базу для електронних комунікаційних мереж та послуг;
- 2 Директива 2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про авторизацію електронних комунікаційних мереж та послуг;
- 3 Директива 2002/19/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про доступ до, та з'єднання з, електронних комунікаційних мереж та відповідного оснащення;
- 4 Директива 2002/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про універсальні послуги та права користувачів стосовно електронних комунікаційних мереж та послуг;
- 5 Рішення 676/2002/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про нормативно-правову базу щодо політики стосовно спектра радіочастот в Європейській Спільноті.

1 http://www.gesetze-im-internet.de/tkg_2004/BjNR119000004.html

2 *Telecoms, Media and Internet in Poland prepared by Chajec, Don-Siemion & Żyto on behalf of the Polish Information and Foreign Investments Agency (PAIIZ) Warsaw, 24 February 2016*
<https://www.econstor.eu/bitstream/10419/101418/1/795234724.pdf>

Вище переліченими актами права ЄС визначаються основні принципи, які повинні застосовуватися національними регуляторами з метою управління радіочастотами, а також національними номерними ресурсами та схемами присвоєння номерів: об'єктивність, прозорість, недискримінаційність та пропорційність.

Інструментом, який може використовуватися для обмеження доступу до ринку телекомунікаційних послуг, є не індивідуальні ліцензії, а «загальна авторизація», яка поширюється на всі електронні комунікаційні мережі та послуги із застосуванням спеціальних схем розподілу (присвоєння) частот та номерів. Це означає, що від заінтересованого суб'єкта з цією метою може вимагатися подання декларації про намір (повідомлення) до національного регулятора. Така процедура не передбачає необхідності отримання будь-якого адміністративного документу від такого органу. Передбачається, що з декларацією про намір надається мінімальна інформація, необхідна для ведення реєстру постачальників електронних комунікаційних мереж або послуг.

Отже, держави-члени ЄС повинні сприяти використанню радіочастот на підставі загальної авторизації, але за необхідності можуть передумовою використання радіочастоти встановити необхідність отримання «індивідуального права» з метою:

- ◆ уникнення шкідливого втручання;
- ◆ забезпечення технічної якості послуги;
- ◆ забезпечення ефективного використання радіочастотного спектру;
- ◆ досягнення інших цілей загального інтересу, визначених державами-членами ЄС.

Такі «індивідуальні права» на використання радіочастот та номерних ресурсів повинні надаватися на запит будь-якого суб'єкта господарювання, що має намір надавати мережі або послуги у відповідності до загального дозволу та за умови дотримання законодавчо встановлених вимог та обмежень.

Виняток із вимоги відкритих процедур може застосовуватися у випадках надання «індивідуальних прав» на використання радіочастот провайдером послуг з радіо та теле контенту та є необхідним для досягнення цілей загального інтересу.

Якщо надання «індивідуальних прав» на використання радіочастот та/або номерів необхідно обмежити, держави-члени впроваджують конкурсний відбір зі застосуванням об'єктивних, прозорих, недискримінаційних та пропорційних критеріїв.

Варто зазначити, що законодавство ЄС в сфері телекомунікаційних послуг є досить динамічним. Розроблено проект Кодексу електронних комунікацій, який спрямований на розгортання мереж 5G, доступність радіочастотного діапазону 5G до кінця 2020 року в ЄС, забезпечення передбачуваності для операторів щонайменше на 20 років в аспекті ліцензування спектру, а також кращій координації розподілу радіочастотного спектра

Відповідно до зобов'язань України у сфері європейської інтеграції¹ в частині доступу до радіочастотного та номерного ресурсів передбачено необхідність до 1 січня 2020 року² імплементувати вищевказані акти ЄС у національне законодавство України, зокрема, розробити проект закону щодо запровадження процедури надання загальної авторизації у сфері телекомунікаційних послуг та обмеження видачі індивідуальних ліцензій та проект постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг.

¹ Статті 115-124 Угоди про асоціацію та Доповненням XVII-3 «Правила, що застосовуються до телекомунікаційних послуг» до Угоди про асоціації, а також План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106

² Згідно з вербальною нотою Генерального секретаріату Ради ЄС від 30.09.2014 р. № SGS14/12029 та листом МЗС від 30.11.2015 № 72/14-612/1-2980 «Щодо тимчасового застосування міжнародного договору» для цілей Додатку XVII до Угоди про асоціацію її тимчасове застосування почалося з 1 січня 2016 року. Відповідно до статті 486 Угоди обсяг тимчасового застосування визначається стороною ЄС, у зв'язку з чим Радою ЄС були схвалені рішення від 17.03.2014 р. №2014/295/EU від 23.06.2014 р. №2014/668/EU та від 29.09.2014 р. №2014/691/EU. Для цілей відповідних положень цієї Угоди, в тому числі відповідних Додатків і Протоколів, будь-яке посилання у таких положеннях на «дату набрання чинності цією Угодою» необхідно розуміти як «дату, з якої ця Угода застосовується тимчасово»

4. ПРАВИЛА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ, ЯКИМИ РЕГУЛЮЄТЬСЯ ДОСТУП ДО МАРШРУТІВ ДЛЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ ТА ВАНТАЖІВ

Регулювання доступу до залізничних перевезень вантажів та пасажирів в ЄС

В Європейському Союзі право здійснювати залізничні перевезення пасажирів та вантажів мають, як державні, так і приватні підприємства, що отримали ліцензію відповідно до вимог Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2012/34/ЄС від 21 листопада 2012 року про встановлення єдиної європейської залізничної зони¹.

Водночас ліцензія сама по собі не дає її власнику право доступу до залізничної інфраструктури (стаття 17 Директиви 2012/34/ЄС).

Директивою 2012/34/ЄС визначаються загальні правила щодо отримання залізничними підприємствами доступу до залізничної інфраструктури.

Уповноважений оператор інфраструктури після консультацій із заінтересованими сторонами повинен розробити та опублікувати на офіційному веб-порталі «Регламент мережі», в якому міститиметься інформація щодо умов доступу до експлуатаційних будівель мережі та умови надання послуг з допомогою цих будівель.

Розподіл інфраструктурної потужності здійснюється уповноваженим оператором інфраструктури. Уповноважений оператор відповідальний за те, щоб розподіл потужності був чесним та недискримінаційним. Надані заявнику потужності не можуть бути передані іншому суб'єкту господарювання. Також забороняється продаж інфраструктурної потужності (стаття 38 Директиви 2012/34/ЄС).

Запити щодо інфраструктурної потужності можуть подаватися заявниками. Уповноважений оператор інфраструктури з метою забезпечення своїх законних очікувань щодо сплати майбутніх платежів та використання інфраструктури може встановити вимогу щодо надання фінансової гарантії у розмірі, пропорційному передбаченому масштабу діяльності заявника (стаття 41 Директиви 2012/34/ЄС).

Договір щодо використання інфраструктурної потужності укладається на строк дії робочого графіку, що містить дані про усі заплановані переміщення та операції з використання відповідного інфраструктурного об'єкту. Такий робочий графік встановлюється **один** раз на рік. Водночас за погодженням з центральним органом влади, що регулює залізничний сектор, допускається укладання рамкового договору на період, що перевищує строк дії робочого графіку. Рамковий договір не повинен перешкоджати використанню відповідної інфраструктури іншими заявниками (статті 42, 43, Додаток VII Директиви 2012/34/ЄС).

Детальні правила укладання рамкових договорів з розподілу інфраструктурної потужності регулюються в ЄС Імплементційним Регламентом Комісії (ЄС) № 2016/545 від 7 квітня 2016 року про процедури та критерії, що застосовуються до договорів з розподілу інфраструктурної потужності².

Уповноважений оператор інфраструктури повинен по можливості задовольняти усі запити на інфраструктурну потужність та брати до уваги негативні наслідки для заявників, включаючи економічний вплив на їхню господарську діяльність. Для врахування позицій заінтересованих сторін уповноважений оператор інфраструктури проводить з ними консультації щодо проекту робочого графіку. Також уповноважений оператор інфраструктури під час складання робочого графіку може надавати пріоритети для певних видів послуг відповідно до чітко визначених критеріїв.

Якщо після узгодження всіх запитів на інфраструктурну потужність виявляється неможливим задовольнити всі ці запити, уповноважений оператор інфраструктури повинен негайно повідомити про те, що певна частина інфраструктури кваліфікується як перевантажена. У цьому разі уповноважений оператор інфраструктури має здійснити аналіз інфраструктурної потужності та запропонувати способи і заходи щодо усунення перевантаження.

У разі неможливості усунення перевантаження інфраструктурної потужності уповноважений оператор інфраструктури може застосувати критерії пріоритетності для розподілу потужності. Критерії пріоритетності повинні враховувати важливість надання певної послуги для суспільства порівняно з іншою послугою,

¹ Україна має зобов'язання відповідно до Угоди про асоціацію щодо імплементації Директиви 2012/34/ЄС. Так, Директива 2012/34/ЄС була прийнята замість скасованої Директиви Ради № 91/440/ЄЕС від 29 липня 1991 року та замість скасованої Директиви Європейського Парламенту і Ради 2001/14/ЄС від 26 лютого 2001 року, імплементація яких передбачена Додатком XXXII Угоди про асоціацію. Строк імплементації – до 31 жовтня 2022 року.

Посилання на текст Директиви 2012/34/ЄС <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02012L0034-20171204>

² Імплементация в законодавство України Регламенту 2016/545 прямо не передбачена Угодою про асоціацію, однак необхідність імплементації Регламенту 2016/545 опосередковано виникає внаслідок існуючих зобов'язань щодо імплементації Директиви 2012/34/ЄС.

Посилання на текст Регламенту 2016/545 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32016R0545>

яка буде вилучена із графіку використання інфраструктури. Наприклад, при розподілі інфраструктурної потужності може надаватися пріоритет послугам громадського інтересу або вантажним перевезенням, зокрема міжнародним¹. Усі процедури та критерії пріоритетності повинні бути визначені у регламенті мережі (статті 47, 50 Директиви 2012/34/ЄС).

Окремі питання, пов'язані з розподілом інфраструктурної потужності для вантажних перевезень, охоплюються Регламентом Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 913/2010 від 22 вересня 2010 року про Європейську залізничну мережу для конкурентоздатності вантажних перевезень². Держави-члени можуть створювати залізничні коридори для вантажних перевезень на своїй території або для вантажних перевезень між державами-членами ЄС та/або третіми європейськими країнами. Оператори інфраструктури залізничного коридору повинні спільно визначити та організувати попередньо встановлені міжнародні маршрути для вантажних потягів. Такі попередньо встановлені маршрути повинні бути опубліковані не пізніше, як за 3 місяці до кінцевої дати отримання запитів на розподіл інфраструктурної потужності. Інфраструктурна потужність в рамках таких попередньо встановлених маршрутів повинна надаватися в першу чергу потягам, які перетинають принаймні один кордон (стаття 14 Регламенту 913/2010).

У разі якщо заявник вважатиме, що його було дискриміновано або були порушені його законні права, він може звернутися із скаргою до центрального органу влади, що регулює залізничний сектор (стаття 56 Директиви 2012/34/ЄС).

Регулювання доступу до перевезення пасажирів та вантажів повітряним транспортом в ЄС

В Європейському Союзі правила щодо розподілу авіаційних потужностей регулюються насамперед Регламентом Європейського Парламенту та Ради № 1008/2008 від 24 вересня 2008 року про спільні правила надання повітряних послуг у Співтоваристві³, а також Регламентом Ради (ЄЕС) № 95/93 від 18 січня 1993 року про спільні правила розподілу слотів в аеропортах Співтовариства⁴.

Відповідно до загальних вимог, що містяться у Регламенті № 1008/2008, держави-члени після консультації із заінтересованими сторонами (включаючи авіаперевізників відповідних аеропортів) та без дискримінації на основі реєстрації діяльності компанії у певній державі або на основі найменування компанії можуть запроваджувати регулювання для розподілу повітряних маршрутів між аеропортами, які відповідають таким умовам:

- ◆ аеропорти обслуговують одне місто або міську агломерацію;
- ◆ аеропорти мають належну транспортну інфраструктуру, яка наскільки це можливо передбачає пряме з'єднання, що дозволяє дістатися до аеропорту протягом 90 хвилин;
- ◆ аеропорти з'єднані між собою та з містом або міською агломерацією частим, надійним та ефективним сполученням громадського транспорту;
- ◆ аеропорти пропонують перевізникам необхідні послуги та не створюють перепон для умов комерційної діяльності.

Будь-яке рішення щодо регулювання розподілу повітряних маршрутів між аеропортами має прийматися із дотриманням принципів пропорційності та прозорості і має базуватися на об'єктивних критеріях. Запровадження регулювання розподілу повітряних маршрутів або зміна існуючих правил розподілу здійснюється державами-членами лише за погодженням з Європейською Комісією (стаття 19 Регламенту № 1008/2008).

Також у Регламенті № 1008/2008 передбачені положення щодо можливості проведення конкурсного відбору авіаперевізника для виконання ним послуг загального економічного інтересу.

Держава-член після консультацій з іншими заінтересованими державами-членами та після інформування Комісії, аеропортів та перевізників відповідного маршруту може встановити зобов'язання щодо надання послуг загального економічного інтересу, пов'язаних із регулярними повітряними послугами між аеропортом, розташованим у Співтоваристві, та аеропортом, що обслуговує певний периферійний регіон на території цієї держави-члена або регіон, що розвивається чи має низький потік пасажирів.

¹ Під міжнародними перевезеннями в ЄС слід розуміти перевезення між державами-членами ЄС

² Україна має зобов'язання відповідно до Додатку XXXII Угоди про асоціацію щодо імплементації Регламенту № 913/2010. Строк імплементації – до 31 жовтня 2022 року. Посилання на текст Регламенту № 913/2010 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32010R0913>

³ Необхідність імплементації Регламенту 1008/2008 передбачена проектом Угоди про Спільний авіаційний простір, яка має бути укладена відповідно до Угоди про асоціацію

⁴ Необхідність імплементації Регламенту 95/93 передбачена проектом Угоди про Спільний авіаційний простір, яка має бути укладена відповідно до Угоди про асоціацію

Однак, якщо жодний перевізник Співтовариства не розпочне і не зможе довести готовність розпочати надання сталих послуг на маршруті відповідно до покладених зобов'язань з надання послуг загального економічного інтересу, то відповідна держава-член може обмежити доступ до регулярних послуг на маршруті лише одному перевізнику на період до **4** років. У такому разі право надання цих послуг має бути отримане в рамках проведення процедури публічних закупівель для одного або декількох маршрутів (стаття 16 Регламенту 1008/2008).

Комісія публікує оголошення про тендер в Офіційному віснику Європейського Союзу. Строк подання тендерних позицій не повинен бути менший **двох** місяців з моменту опублікування оголошення про тендер. Оголошення про тендер та майбутній договір повинні включати в себе такі пункти:

- вимоги до надання послуг загального економічного інтересу;
- правила зміни та припинення договору (зокрема, непередбачувані зміни);
- період дії договору;
- санкції за невиконання договору;
- прозорі параметри надання компенсації, якщо вона буде передбачена за виконання послуг загального економічного інтересу (стаття 17 Регламенту 1008/2008).

Питання розподілу слотів в аеропортах врегульовані в ЄС в окремому акті, а саме Регламенті Ради (ЄЕС) № 95/93 про спільні правила розподілу слотів в аеропортах Співтовариства.

Так, Регламентом Ради (ЄЕС) № 95/93 визначаються критерії, на основі яких певний аеропорт може бути визначений як такий, що у зв'язку недостатньою пропускною спроможністю потребує координації з метою розподілення слотів.

Відповідальна держава-член повинна забезпечити, щоб координатором аеропорту була призначена кваліфікована фізична чи юридична особа після проведення консультацій із регулярними перевізниками цього аеропорту, їх представницькими організаціями та керівним органом аеропорту.

Також Регламент (ЄЕС) № 95/93 містить вимоги щодо незалежності координатора аеропорту та щодо його функціональних обов'язків (стаття 4 Регламенту 95/93).

Доступні для розподілу слоти визначаються двічі на рік, беручи до уваги усі технічні, експлуатаційні і екологічні умови та на основі об'єктивного аналізу щодо можливостей обслуговування повітряного руху.

Координатор аеропорту створює пул слотів, доступних для розподілу. За заявкою перевізників їм із пулу слотів розподіляються слоти у вигляді дозволу на використання інфраструктури аеропорту для зльоту та посадки протягом певного періоду часу. Після закінчення строку дія слоти повертаються до пулу слотів.

При цьому ті авіаперевізники, які використали мінімум **80%** розподілених для них слотів протягом попереднього періоду, мають право на збереження цих же слотів і в наступному періоді.

У разі, якщо не можна задовольнити усі заявки авіаперевізників, то перевага надається комерційним авіапослугам, зокрема регулярним перевезенням. Коли заявки на слоти подаються в одній категорії послуг, то пріоритетність надається тим операціям, що передбачені на цілий рік.

Якщо немає можливості задовольнити заявку на розподіл слоту, то координатор повідомляє авіаперевізника про підстави відмови та вказує альтернативний найближчий до заявленого слот (стаття 8 Регламенту 95/93).

Регулювання доступу до міжнародних автобусних перевезень пасажирів в ЄС

Міжнародні автобусні перевезення в ЄС регулюються Регламентом Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1073/2009 від 21 жовтня 2009 року про спільні правила доступу до міжнародного ринку автобусних перевезень¹. Міжнародними автобусними перевезеннями в ЄС вважаються перевезення пасажирів між двома різними державами-членами або між державою-членом та третьою країною.

Для здійснення діяльності міжнародних автобусних перевезень необхідно отримати ліцензію Співтовариства, яка видається уповноваженим органом держави-члена на строк до 10 років, що може бути поновлений. Крім того, для здійснення регулярних перевезень необхідно отримати дозвіл, в якому визначаються тип перевезення, маршрут, графік маршруту та зупинки, а також строк дії дозволу (не більше 5 років).

Для нерегулярних перевезень отримання додаткового дозволу не вимагається, крім випадків, коли тимчасові перевезення організовуються подібно до існуючих регулярних послуг та обслуговують тих самих пасажирів.

Відповідно до Регламенту № 1073/2009 основним принципом спільної транспортної політики в ЄС є свобода надання послуг, який полягає в тому, що перевізникам усіх держав-членів має бути гарантований доступ до ринків міжнародних перевезень без дискримінації на основі національної належності або місця заснування.

Таким чином, за наявності ліцензії Співтовариства на здійснення міжнародних автобусних перевезень та виконання базових вимог щодо безпеки та щодо професійної кваліфікації усім заявникам має бути наданий дозвіл на здійснення регулярних міжнародних автобусних перевезень.

Однак, на практиці у міжнародних автобусних перевізників можуть виникати обмеження, пов'язані, наприклад, із пропускнуою спроможністю автобусних терміналів.

Відповідно до аналізу ринку автобусних перевезень у Європі, проведеного Європейською Комісією у 2016 році², на міжнародних перевізників можуть мати обмежувачий вплив такі фактори, як перевантаження автобусних терміналів, національне законодавство щодо зон з низькими викидами або інші практики, що призводять до дискримінації.

Власниками та операторами автобусних терміналів можуть бути національні, регіональні або місцеві органи влади, оператори автобусних перевезень, приватні суб'єкти господарювання, а отже регулювання роботи автобусних терміналів в кожному конкретному випадку залежить від національних правил, а також норм, встановлених місцевими органами влади або ринковими регуляторами.

Регулювання доступу до міських, регіональних та міжрегіональних автобусних перевезень пасажирів в державах-членах ЄС

Якщо доступ до ринку міжнародних автобусних перевезень пасажирів регулюється на рівні законодавства ЄС, то правила щодо міських, регіональних та міжрегіональних автобусних перевезень пасажирів визначаються самими державами-членами (крім деяких аспектів).

У Іспанії, наприклад, доступ до регулярних регіональних та міжрегіональних автобусних перевезень здійснюється в рамках проведення державного конкурсу. Система є монополістичною, тобто договір на здійснення перевезень по маршруту укладається на певний строк з однією компанією, яка виграє за результатами конкурсу. В умовах договору може зазначатися максимальний тариф або періодичність перевезень.

У Франції компанія-перевізник, яка хоче здійснювати автобусні перевезення на маршрутах, відстань між зупинками на яких є меншою 100 км, повинна отримати дозвіл від уповноваженого органу влади, який проводить аналіз щодо того, чи не матиме така діяльність негативного впливу на перевезення пасажирів залізницею. Тобто автобусні перевезення не повинні шкодити залізничним перевезенням. Лише за цієї умови заявник на відкриття автобусного маршруту може отримати дозвіл на здійснення перевезень. Автобусні перевезення на маршрутах із зупинками більше 100 км не вимагають отримання спеціального дозволу.

В Італії правила відрізняються залежно від категорії автобусних перевезень. Міжрегіональні автобусні перевезення були повністю лібералізовані у 2013 році (Law No. 40/2007), що дозволяє перевізнику здійснювати перевезення на великі відстані, подавши запит до Міністерства інфраструктури та транспорту Італії.

¹ В Україні відсутні зобов'язання відповідно до Угоди про асоціацію щодо імплементації Регламенту 1073/2009.

Посилання на текст Регламенту 1073/2009 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1536074332168&uri=CELEX:32009R1073>

² Comprehensive Study on Passenger Transport by Coach in Europe DG MOVE, European Commission Final Report April 2016 <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/modes/road/studies/doc/2016-04-passenger-transport-by-coach-in-europe.pdf>

Міністерство не визначає ні тарифи, ні маршрути, а оператори конкурують між собою. Процес надання дозволу зводиться лише до перевірки виконання перевізниками технічних, фінансових та законодавчих вимог. Автобусні перевезення в межах одного або лише між двома регіонами регулюються місцевими органами влади. Крім того, частина автобусних перевезень здійснюється в рамках державних замовлень на надання послуг загального інтересу.

В Литві та Румунії та низці інших держав-членів ЄС для здійснення автобусних перевезень необхідно отримати дозвіл від відповідного місцевого або національного уповноваженого органу влади. Зазвичай доступ до перевезень в цих країнах надається перевізникам за результатами конкурсних процедур.

Крім того, усі держави-члени ЄС можуть бути замовниками послуг автобусних (а також залізничних) перевезень для задоволення потреб загального інтересу. Регулювання цієї категорії автобусних перевезень охоплюється Регламентом Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1370/2007 від 23 жовтня 2007 року про громадські пасажирські перевезення залізничним та автомобільним транспортом¹.

Послугою загального інтересу слід вважати вимогу уповноваженого органу влади щодо надання послуг пасажирського перевезення, які б перевізник з огляду на свій власний комерційний інтерес не надавав самостійно або не надавав би на таких самих умовах без відшкодування.

Якщо уповноважений орган влади вирішує надати певному перевізнику ексклюзивне право та/або компенсацію в обмін на надання послуг загального інтересу, то надання такого права має здійснювати в рамках договору, який укладається за результатами проведення процедури державних закупівель.

Регламентом № 1370/2007 встановлюються загальні вимоги до змісту договорів на надання послуг загального інтересу, а також вимоги щодо проведення процедури закупівель.

Регулювання доступу до внутрішніх водних перевезень у Європейському Союзі

Судноплавство на річках Європи регулюється різноманітними правилами, встановленими, як міжнародними установами або органами (спеціальні комісії з річного судноплавства; Європейська економічна комісія ООН), так і національним законодавством держав.

Перевезення внутрішніми водними шляхами залежать від режиму навігації, встановленого для кожної окремої річки, а також від того, чи річка має міжнародний статус чи ні. До міжнародних угод, якими регулюються судноплавство на найбільших міжнародних річках Європи, є Мангеймська Конвенція про судноплавство по Рейну 1868 року із додатковими протоколами; Конвенція про режим судноплавства на Дунаї 1948 року; Рамкова Угода щодо басейну річки Сава 2002 року, Європейська угода про найважливіші внутрішні водні шляхи міжнародного значення тощо.

Різні підходи в регулюванні кожної річки призвели до встановлення різних умов щодо прав на здійснення перевезень та щодо управління річкою.

В Європейському Союзі по відношенню до міжнародних річок діє принцип вільного судноплавства, встановлений Регламентом Ради (ЄС) № 1356/96 від 8 липня 1996 року про спільні правила, що застосовуються до транспортування вантажів або пасажирів внутрішніми водними шляхами між державами-членами². Відповідно до зазначеного Регламенту № 1356/96 будь-якому перевізнику внутрішніми водними шляхами (що здійснює перевезення між державами-членами) дозволяється здійснювати перевезення без дискримінації на підставі національної приналежності або місця заснування, за умови що цей перевізник:

- ◆ заснований відповідно до законодавства держав-членів;
- ◆ держава-член надала йому право здійснювати міжнародні перевезення вантажів та пасажирів внутрішніми водними шляхами;
- ◆ використовує для перевезень судна, що зареєстровані у державі-члені, а за відсутності реєстрації — має сертифікат належності до флоту держави-члена (стаття 2 Регламенту 1356/96).

¹ Україна має зобов'язання відповідно до Додатку XXXII Угоди про асоціацію щодо імплементації Регламенту № 1370/2007. Строк імплементації – до 31 жовтня 2022 року. Посилання на текст Регламенту № 1370/2007 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32007R1370>

² В Україні відсутні зобов'язання відповідно до Угоди про асоціацію щодо імплементації Регламенту 1356/96. Посилання на текст Регламенту 1073/2009 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31996R1356>

Для отримання права здійснювати діяльність із перевезення вантажів національними та міжнародними внутрішніми водними шляхами необхідно виконати вимоги, передбачені Директивою Ради № 87/540 від 9 листопада 1987 року ЄЕС про доступ до перевезення вантажів водними шляхами для національного та міжнародного транспорту і про взаємне визнання дипломів, сертифікатів та інших офіційних посвідчень кваліфікаційного рівня для провадження такої діяльності¹. А також необхідно отримати сертифікат про відповідність судна технічним вимогам відповідно до Директиви № 2006/87/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 12 грудня 2006 року, що встановлює технічні вимоги до суден на внутрішніх водних шляхах².

Ще одним документом, ухваленим для лібералізації ринку перевезень внутрішніми водними шляхами в Європейському Союзі, стала Директива Ради № 96/75/ЄС про системи фрахтування та ціноутворення на національному та міжнародному внутрішньому водному транспорті Співтовариства³. Ця директива була ухвалена для того, щоб обмежити застосування ротаційних систем фрахтування і запровадити вільні ринкові умови. Директивою № 96/75/ЄС встановлено, що у сфері національних та міжнародних перевезень внутрішніми водними шляхами у Співтоваристві договори мають вільно укладатися між відповідними сторонами на основі вільного ціноутворення.

Одним із інструментів регулювання водних транспортних потужностей в ЄС є Регламент № 718/1999 від 29 березня 1999 р. про політику Союзу в сфері перевізної здатності флоту Співтовариства, спрямованої на сприяння розвитку внутрішнього водного транспорту⁴. Відповідно до зазначеного регламенту кожна держава-член ЄС, що має тоннаж флоту більше **100 000 тонн** та внутрішні води якої пов'язані з внутрішніми водами інших держав-членів ЄС, повинна заснувати «фонд внутрішнього судноплавства». Фонд включає **три** окремі рахунки: для суховантажних суден, танкерів та буксирів-штовхачів. Кошти фонду можуть використовуватися на заходи з врегулювання непередбачуваних негативних ситуацій, що виникають на ринку внутрішніх водних перевезень.

Введення в експлуатацію нових суден відповідно до Регламенту № 718/1999 здійснюється за правилом «старі за нові», яке означає, що власник, який має намір ввести судно в експлуатацію, повинен або вивести з експлуатації старі потужності, тоннаж який розраховується за спеціальним коефіцієнтом між старим та новим тоннажем, або сплатити до фонду внутрішнього судноплавства спеціальний внесок за введення нових потужностей.

Регулювання доступу до перевезень морем в Європейському Союзі

Ринок перевезень пасажирів морем в ЄС базується на принципі свободи надання доступу до перевезень морем, встановленому Регламентом Ради (ЄЕС) № 3577/92 від 7 грудня 1992 року⁵. Так у разі, якщо судовласники, судна яких зареєстровані у державах-членах, виконують усі вимоги для здійснення морських перевезень пасажирів, то до них застосовується принцип свободи надання послуг з морських перевезень в рамках **однієї** держави-члена (морський каботаж).

Держави-члени можуть встановлювати зобов'язання щодо надання послуг загального інтересу як одну з умов доступу до здійснення регулярних морських перевезень на острови та між островами. Процедура укладання державного договору на надання послуг загального інтересу має проводитися на недискримінаційній основі по відношенню до усіх судовласників Співтовариства.

Такий самий принцип свободи надання послуг діє для морських перевезень між державами-членами та між державами-членами і третіми країнами (Регламент Ради (ЄЕС) № 4055/86 від 22 грудня 1986 року⁶).

Ще одним законодавчим актом в ЄС, покликаним забезпечити свободу надання послуг морських перевезень, є Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 2017/352, що встановлює рамки для надання портових

¹ Україна має зобов'язання відповідно до Додатку XXXII Угоди про асоціацію щодо імплементації Директиви № 87/540. Строк імплементації – до 20 березня 2018 року. Посилання на текст Директиви № 87/540 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A31987L0540>

² Україна має зобов'язання відповідно до Додатку XXXII Угоди про асоціацію щодо імплементації Директиви № 2006/87/ЄС.

Посилання на текст Директиви № 2006/87/ЄС <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1537172653754&uri=CELEX:32006L0087>

³ Україна має зобов'язання відповідно до Додатку XXXII Угоди про асоціацію щодо імплементації Директиви № 96/75. Строк імплементації – до 31 жовтня 2019 року.

Посилання на текст Директиви № 96/75 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A31996L0075>

⁴ В Україні відсутні зобов'язання відповідно до Угоди про асоціацію щодо імплементації Регламенту 718/1999.

Посилання на текст Регламенту 718/1999 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1537174554938&uri=CELEX:01999R0718-20140618>

⁵ В Україні відсутні зобов'язання відповідно до Угоди про асоціацію щодо імплементації Регламенту 3577/92 про застосування принципу свободи надання послуг в сфері морських перевезень у межах держав-членів (морський каботаж). Посилання на текст Регламенту 3577/92 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:01992R3577-20130701>

⁶ В Україні відсутні зобов'язання відповідно до Угоди про асоціацію щодо імплементації Регламенту Ради (ЄЕС) № 4055/86 від 22 грудня 1986 року про застосування принципу свободи надання послуг в сфері морських перевезень між державами-членами та між державами-членами і третіми країнами. Посилання на текст Регламенту № 4055/86 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01986R4055-19901217>

послуг та спільні правила щодо фінансової прозорості портів¹. Зазначений регламент встановлює вимоги до суб'єктів господарювання, виконання яких необхідне для отримання доступу до ринку надання портових послуг в морських портах, а також підстави, за яких такий доступ може бути обмежений.

Якщо уповноважений орган влади або орган, що здійснює управління портом, вирішить обмежити кількість надавачів портових послуг, то він має провести недискримінаційний та прозорий відбір, який має бути відкритим для усіх заінтересованих сторін.

У тому що стосується євроінтеграційних зобов'язань України у сфері морських перевезень варто зазначити, що статтю 135 «Міжнародний морський транспорт» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС визначено, що Сторони ефективно застосовують принципи необмеженого доступу до міжнародних морських ринків та торгівлі на комерційній та недискримінаційній основі.

Кожна Сторона надає суднам під прапором іншої Сторони або таким, що знаходяться в управлінні постачальника послуг іншої Сторони, режим не менш сприятливий, ніж той, що застосовується до власних суден або суден будь-якої третьої країни, залежно від того, який буде більш сприятливим, стосовно, *inter alia*, доступу до портів, використання інфраструктури та портових послуг, застосування морських допоміжних послуг, а також пов'язаних з ними ставок та зборів, митних послуг, розподілу місць для стоянки та послуг із завантаження та розвантаження.

¹ В Україні відсутні зобов'язання відповідно до Угоди про асоціацію щодо імплементації Регламенту 2017/352.
Посилання на текст Регламенту 2017/352 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32017R0352>

5. ОТРИМАННЯ ПРАВА НА РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ

У Великобританії рекламу можна поділити на **3** групи¹:

- реклама, яка виключається із прямого контролю уповноваженого органу влади (в більшості випадків уповноважені органи — це місцеві органи влади);
- реклама, щодо якої застосовується правило мовчазної згоди уповноваженого органу влади, тобто згода не потрібна за умови відповідності реклами встановленим правилам;
- реклама, для якої завжди необхідно отримувати дозвіл уповноваженого органу влади.

Також уповноважені органи влади мають право застосовувати інструменти більш суворого контролю щодо зовнішньої реклами. Зокрема, вони можуть визначати зони спеціального контролю за розміщенням реклами; скасовувати для певного місця або певної зони правило мовчазної згоди на отримання дозволу для розміщення реклами; та вимагати припинення використання певної реклами або певного місця для розміщення реклами. Перші **дві** опції вимагають формального погодження уповноваженим міністром Кабінету міністрів, а **третя** може бути оскаржена до уповноваженого міністру Кабінету міністрів.

Усі зовнішні оголошення повинні відповідати **п'яти** стандартним умовам:

- бути чистими;
- підтримуватися в безпечному стані;
- мати дозвіл власника місця, на якому вони розміщуються (наприклад, дозвіл Відомства з управління магістраллю, якщо оголошення розміщується на землі магістралі);
- не перешкоджати сприйняттю офіційних дорожніх, залізничних, водних або авіаційних знаків та не повинні іншим чином бути небезпечними для використання цих видів транспорту;
- бути обережно видаленими на вимогу уповноваженого органу влади.

Якщо рекламне оголошення не підпадає під умови для спрощених процедур розміщення (наприклад, за правилом мовчазної згоди), то для його отримання необхідно отримати дозвіл уповноваженого органу влади. До найчастіших категорій таких оголошень віднесено практично всі постери; деякі види ілюмінованої реклами; вивіски і проекційна реклама на фасадах магазинів або офісних приміщеннях, якщо найвища точка рекламного оголошення більш ніж на **4,6 метри** піднімається над землею; більшість рекламних оголошень на бокових стінах будівель.

Для отримання дозволу необхідно подати запит шляхом заповнення стандартної форми, розміщено на сайті місцевого уповноваженого органу влади. Також необхідно додати зображення оголошення і сплатити збір за розгляд заявки. З метою прийняття рішення щодо погодження заявки уповноважений орган влади має розглянути лише **два** питання: вплив на благоустрій та громадська безпека. Багато уповноважених органів ухвалили меморандуми щодо контролю за рекламою, детально зазначивши, які саме аспекти беруться до уваги для прийняття рішення щодо погодження чи непогодження рекламного оголошення.

Дозвіл на розміщення оголошення зазвичай видається на **5** років, однак, уповноважений орган може зазначити довший або коротший період дії дозволу. Відмова у видачі дозволу на розміщення реклами може бути оскаржена до уповноваженого міністру Кабінету міністрів.

В Іспанії дозволи на зовнішню рекламу регулюються розпорядженнями місцевих органів влади.

Розглянемо отримання дозволу суб'єктами господарювання, які є власниками комерційних або офісних приміщень та хочуть встановити зовнішню рекламу на фасадах будівель.

Метою дозвільної процедури є гарантування того, що засоби розміщення реклами відповідають існуючим вимогам безпеки, а також контроль за впливом реклами на міський благоустрій.

Власники дозволу отримують з одного боку дозвіл на здійснення робіт, необхідних для встановлення стендів або інших елементів для відображення реклами, а з іншого боку саме право на здійснення діяльності з рекламування. Нормативне регулювання розміщення реклами у різних провінціях Іспанії може суттєво розрізнятися, однак можна виділити деякі типові підходи щодо процедури надання дозволу на розміщення зовнішньої реклами.

¹ https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/11499/326679.pdf

Для отримання дозволу необхідно подати заяву та іншу документацією, яка вимагається місцевим органом влади. Залежно від провінції заява може подаватися в паперовій або в електронній формі через відповідну інтернет-сторінку місцевого органу влади. В деяких випадках місцеві органи влади можуть уповноважувати приватні компанії приймати заяви та здійснювати управління дозволами на розміщення зовнішньої реклами.

В заяві необхідно зазначити тип рекламного елемента, що буде встановлений (вивіска, прапор, тент, напис). Зазвичай дозволяється встановлювати декілька елементів реклами, хоча в деяких випадках їх кількість може бути обмеженою. Також в заяві зазначається місце розташування будівлі та місце розміщення реклами. Існують норми щодо заборони або обмеження розміщення реклами (щодо розміру, використання кольорів) на будівлях, віднесених до історичної спадщини або розміщених в спеціальних зонах (історичних центрах, зелених зонах тощо).

Окрім заяви, також необхідно подавати пояснювальний документ з детальним описом усіх параметрів (наприклад, якщо йдеться про дозвіл на встановлення світлової реклами, то вказуються такі характеристики, як відстань до інших будівель, світлові показники, запланований час роботи тощо).

У деяких випадках вимагається технічний проект, наприклад, у разі встановлення рекламних стовпів, вивісок на даху або останніх поверхах будівель. Технічний проект має бути складений професійним архітектором або інженером.

Час розгляду заяви про надання дозволу на розміщення зовнішньої реклами зазвичай не перевищує **2 місяці**.

Вартість державних зборів може бути від суми, меншої **100 Євро** (наприклад, за розміщення таблички на фасаді), до декількох тисяч євро за великі рекламні елементи, що вимагають електричного підключення.

Якщо аналізувати досвід інших держав, які не відносяться до європейського регіону, то можна розглянути Сінгапур. У Сінгапурі для розміщення зовнішньої реклами необхідно отримати дозвіл. Однак, у деяких випадках отримання дозволу не вимагається, а саме за дотримання однієї з таких умов:

- якщо загальна площа рекламного зображення або декількох пов'язаних між собою зображень не перевищує **5 метрів** квадратних;
- реклама розміщується будь-яким релігійним об'єднанням, державною школою, медичним закладом в рамках благодійної діяльності;
- реклама розміщується в центрах загального харчування або на лотках в магазині чи в підземних переходах, тунелях, станціях швидкісного громадського транспорту.

Для отримання дозволу необхідно виконати ряд вимог, встановлених окремо для реклами, що розміщується у центральній зоні міста; реклами, що розміщуються поза межами зони міста; і реклами, що розміщується на будівлях, віднесених до культурної спадщини. Тарифи за отримання дозволу на розміщення реклами залежать від категорії реклами (вивіски, вказівні знаки, реклама з анімацією) та від площі зображення або кількості знаків.

АНАЛІЗ РИНКІВ:

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ: АНАЛІЗ ПОРЯДКУ НАБУТТЯ ПРАВА НА КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ

1.1

НАБУТТЯ НАДР В КОРИСТУВАННЯ

Ринок

Види діяльності	5 Добування кам'яного та бурого вугілля 6 Добування сирової нафти та природного газу 7 Добування металевих руд 8 Добування інших корисних копалин та розроблення кар'єрів 9 Надання допоміжних послуг у сфері добувної промисловості та розроблення кар'єрів
Кількість підприємств	Юрособи — 1 317 , в т.ч.: 146 (вугілля) 110 (нафта та газ) 44 (металеві руди) 952 (інші копалини) 166 (допоміжні послуги) ФОП — 101
Частка у ВВП	7%
Кількість зайнятих працівників	265 тис.
Концентрація	Від низької до монополії, залежить від виду копалини
Інші особливості ринку	Негативний зовнішній ефект
Тип ресурсу	Невідновлювальний
Володіння	Змішане (висока частка держава в добування вугілля, нафти та газу, 100% у випадку урану)
Суб'єкт регулювання	Державна служба геології та надр

Відповідно до статті 1 Кодексу про надра України¹ (далі — КУпн) надра — це частина земної кори, що розташована під поверхнею суші та дном водоймищ і простягається до глибин, доступних для геологічного вивчення та освоєння.

Україна входить до числа держав, які володіють багатими та різноманітними корисними копалинами. У надрах України виявлено родовища і прояви практично всіх видів рудних і нерудних корисних копалин, зокрема:

паливно-енергетична сировина (нафта, газ, вугілля, торф, горючі сланці, уран);

металеві корисні копалини:

- чорні метали (залізо, марганець, хром);
- кольорові (алюміній, мідь, цинк, свинець, нікель, титан, магній);
- благородні (срібло, золото, платина і платиноїди (паладій, родій, осмій, іридій, рутеній);
- рідкісні (ртуть, берилій, літій, цирконій, гафній, тантал, ніобій, кобальт, олово, вольфрам, молібден, ванадій);
- рідкісноземельні метали (ітрій і лантаноїди);
- розсіяні елементи (германій, скандій).

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80/print>

неметалеві корисні копалини:

- гірничо-хімічна сировина (барит, бор, йод, калійні солі, фосфатна сировина, натрієва сіль, калійні, сульфатні і магнієві солі, сірка, природні мінеральні пігменти, карбонатна сировина для цукрової промисловості та для виробництва соди);
- гірничорудна сировина (природна абразивна сировина (гранат, кремій, кварцовий пісок), графіт, бентоніт, каолін, польовошпатована сировина, природні сорбенти (цеоліти, глауконіт, сапоніт, вермікуліт, палигорськіт), кристобаліт-опалова сировина, пірофіліт, тальк, каменесамоцвітна сировина).

корисні копалини для будівництва (гранітоїди, габроїди, доломітизовані мармури, кварцити, вапняк, травертин і гіпс);

скляна сировина (кварцові піски і ліпарити);

напівдорогоцінне та дорогоцінне каміння (алмаз, аквамарин, аметист, бурштин, опал, кришталь гірський, олександрит, рубін, сапфір, смарагд, топаз, хризоліт, циркон, цетрин, агат, бірюза, нефрит, онікс, сердолік, халцедон тощо);

термальні й мінеральні підземні води (лікувальні, лікувально-столові, природні столові).

У цій Зеленій книзі нами не розглядається отримання у користування таких корисних копалин, як нафта і газ. Порядок отримання родовищ нафти і газу в користування вже розглядалися Офісом ефективного регулювання в Зеленій книзі «Регулювання доступу до нафтогазоносних надр». З цією книгою детально можна ознайомитись на сайті Офісу ефективного регулювання¹.

¹ <http://brdo.com.ua/>

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/супутні інструменти
Геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислова розробка родовищ корисних копалин загальнодержавного значення Видобування корисних копалин	Протокол комісії з питань надкористування про результати попереднього розгляду матеріалів щодо надання спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону	Постанова № 615 ¹	Ні	Ні	Ні	Положення про комісію ²	Комісія з питань надкористування (Держгеонадра/Рада Міністрів АР Крим)	Конкурсна	Відсутні
Геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислова розробка родовищ корисних копалин загальнодержавного значення Видобування корисних копалин	Прийняття Рішення/затвердження Наказу/Розпорядження про надання Спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону	Постанова № 615	Так	Ні	Ні	Постанова № 615	Держгеонадра/Рада Міністрів АР Крим	Дозвільна	Відсутні
Геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислова розробка родовищ корисних копалин загальнодержавного значення Видобування корисних копалин	Протокол про результати проведеного аукціону з продажу спеціальних дозволів на користування надрами	КУпн ³	Так	Ні	Ні	Постанова № 594 ⁴	Організатор аукціону (Держгеонадра/Рада Міністрів АР Крим)	Аукціон	Договір купівлі-продажу дозволу/Договір купівлі-продажу дозволу з відкладальною обставиною
Геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислова розробка родовищ корисних копалин загальнодержавного значення Видобування корисних копалин	Договір купівлі-продажу права користування геологічною інформацією	КУпн	Ні	Ні	Ні	Постанова № 939 ⁵	Держгеонадра (Геоінформ)	Договірна	Відсутня

1 Постанова КМУ від 30.05.2011 № 615 «Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами» (далі — Постанова № 615)

2 Наказ Мінприроди від 06.07.2016 року № 246 «Про затвердження Положення про Комісію з питань надкористування»

3 Кодекс України про надра

4 Постанова КМУ від 30.05.2011 № 594 «Про затвердження Порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами»

5 Постанова КМУ від 07.11.2018 року № 939 «Питання розпорядження геологічною інформацією»

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/супутні інструменти
Геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислова розробка родовищ корисних копалин загальнодержавного значення	Спеціальний дозвіл на користування надрами з метою геологічного вивчення Спеціальний дозвіл на користування надрами з метою геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення	КУпн	Так	Так	Ні	Постанова № 615	Держгеонадра/ Рада Міністрів АР Крим	Дозвільна	Угода про умови користування надрами
Геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислова розробка родовищ корисних копалин загальнодержавного значення	Спеціальний дозвіл на користування надрами з метою геологічного вивчення Спеціальний дозвіл на користування надрами з метою геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення	КУпн	Так	Так	Ні	Постанова № 615	Держгеонадра/ Рада Міністрів АР Крим	Дозвільна	Попереднє погодження надання земельної ділянки для потреб надрокористування
Видобування корисних копалин	Спеціальний дозвіл на користування надрами з метою видобування корисних копалин	КУпн	Так	Так	Ні	Постанова № 615	Держгеонадра/ Рада Міністрів АР Крим	Дозвільна	Протокол ДКЗ про затвердження (апробацію) запасів в повному обсязі
Видобування корисних копалин	Спеціальний дозвіл на користування надрами з метою видобування корисних копалин	КУпн	Так	Так	Ні	Постанова № 615	Держгеонадра/ Рада Міністрів АР Крим	Дозвільна	Висновок з оцінки впливу на довкілля
Видобування корисних копалин	Спеціальний дозвіл на користування надрами з метою видобування корисних копалин	КУпн	Так	Так	Ні	Постанова № 615	Держгеонадра/ Рада Міністрів АР Крим	Дозвільна	Попереднє погодження надання земельної ділянки для потреб надрокористування
Видобування корисних копалин	Спеціальний дозвіл на користування надрами з метою видобування корисних копалин	КУпн	Так	Так	Ні	Постанова № 615	Держгеонадра/ Рада Міністрів АР Крим	Дозвільна	Угода про умови користування надрами
Видобування корисних копалин	Спеціальний дозвіл на користування надрами з метою видобування корисних копалин	КУпн	Так	Так	Ні	Постанова № 615	Держгеонадра/ Рада Міністрів АР Крим	Дозвільна	Гірничий відвід

Пунктом 5 постанови Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 615 «Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами»¹ (далі — Постанова № 615) передбачено, що надра надаються в користування на підставі таких дозволів:

- ◆ геологічне вивчення родовищ корисних копалин;
- ◆ геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислова розробка родовищ корисних копалин загальнодержавного значення;
- ◆ видобування корисних копалин;
- ◆ геологічне вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промислова розробка родовищ, з подальшим видобуванням нафти, газу (промислова розробка родовищ);
- ◆ будівництво та експлуатація підземних споруд, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, у тому числі споруд для підземного зберігання нафти, газу та інших речовин і матеріалів, захоронення шкідливих речовин і відходів виробництва, скидання стічних вод;
- ◆ створення геологічних територій та об'єктів, що мають важливе наукове, культурне, санітарно-оздоровче значення (наукові полігони, геологічні заповідники, заказники, пам'ятки природи, лікувальні, оздоровчі заклади тощо);
- ◆ виконання робіт (здійснення діяльності), передбачених угодою про розподіл продукції.

Для цілей цієї Зеленої книги нас цікавить тільки надання надр у користування з метою геологічного вивчення родовищ корисних копалин; геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення.

Корисні копалини за своїм значенням поділяються на корисні копалини загальнодержавного і місцевого значення (стаття 6 КУпн). Перелік корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 1994 року № 827 «Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення»² (далі — Постанова № 827).

Згідно зі статтею 16 КУпн спеціальні дозволи на користування надрами надаються переможцям аукціонів, крім випадків, визначених Кабінетом Міністрів України, Держгеонадра або Радою міністрів АР Крим щодо розробки родовищ корисних копалин місцевого значення на території АР Крим. Випадки, коли спеціальні дозволи на користування надрами надають не за результатами аукціону, встановлені в пункті 8 Постанови № 615.

Як бачимо корисні копалини поділяються на:

- ◆ корисні копалини загальнодержавного значення;
- ◆ корисні копалини місцевого значення.

Процедури отримання надр в користування поділяються на:

- ◆ надання надр в користування за результатами аукціону;
- ◆ надання надр в користування без аукціону за підставами, встановленими пунктом 8 Постанови № 615.

Корисні копалини надаються в користування:

- ◆ Держгеонадра — для корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення;
- ◆ Радою міністрів АР Крим — для копалин місцевого значення на території АР Крим.

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615-2011-%D0%BF/print>

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/827-94-%D0%BF/print>

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на користування надрами

ІНСТРУМЕНТ:

Протокол Комісії з питань надрокористування про результати попереднього розгляду матеріалів щодо надання спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону

З метою попереднього розгляду матеріалів щодо надання дозволів Держгеонадра/Рада міністрів АР Крим¹ утворюють Комісію з питань надрокористування та затверджують положення про неї².

Порядок попереднього розгляду комісією з питань надрокористування матеріалів щодо надання спеціальних дозволів на користування надрами без аукціону

Порядок попереднього розгляду Комісією з питань надрокористування матеріалів щодо надання спеціальних дозволів на користування надрами без аукціону (далі — Протокол комісії з питань надрокористування) регулюється:

- ◆ Постановою № 615;
- ◆ Наказом Мінприроди від 06.07.2016 року № 246 «Про затвердження Положення про Комісію з питань надрокористування» (далі — Положення про комісію)³.

Правова природа Протоколу Комісії з питань надрокористування характеризується такими елементами:

- ◆ не є ДДХ, надра надаються в користування не на підставі Протоколу Комісії з питань надрокористування, а на підставі рішення Держгеонадра/Ради міністрів АР Крим, що оформлюється відповідним наказом/розпорядженням;
- ◆ Урядом доручено Держгеонадру затвердити положення про Комісію з питань надрокористування;
- ◆ порядок роботи Комісії з питань надрокористування врегульовано відповідним наказом Мінприроди.

Проблема 1: Недостатня гласність при наданні надр в користування без проведення аукціону за деякими видами надрокористування

ПРИЧИНА:

- 1) Не передбачено залучення громадськості до роботи Комісії з питань надрокористування.
- 2) Надання надр в користування з метою геологічного вивчення родовищ корисних копалин; геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення, здійснюється без врахування громадської думки.

ТИП ПРИЧИНИ:

- 1) Нормативна.
- 2) Організаційна.

Завданнями Комісії з питань надрокористування, зокрема, є:

- ◆ попередній розгляд заяв та доданих до них документів, наданих СГ для отримання дозволів без проведення аукціонів відповідно до пункту 8 Постанови № 615;
- ◆ надання пропозицій та рекомендацій Голові Держгеонадру щодо надання дозволів.⁴

¹ Щодо розробки корисних копалин місцевого значення на території АР Крим;

² Пункт 25 Постанови № 615

³ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0991-16/print>

⁴ Пункт 3 Положення про комісію;

Прийняті Комісією з питань надрокористування рішення оформляються протоколом, який підписується всіма членами Комісії, присутніми на засіданні, та затверджується головуючим Комісії¹. Пропозиції та рекомендації Комісії враховуються при видачі наказу Держгеонадр про надання дозволу.²

Отже, одним із завдань Комісії з питань надрокористування є надання пропозицій та рекомендацій Голові Держгеонадр.

До складу комісії з питань надрокористування, що утворюється Держгеонадрами, включаються спеціалісти Секретаріату Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади (пункт 25 Постанови № 615).

До складу комісії з питань надрокористування, що утворюється Радою міністрів АР Крим, включаються спеціалісти апарату Ради міністрів АР Крим, органів виконавчої влади АР Крим, Держгеонадра, а також територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади³.

Пунктом 1 Положення про комісію передбачено, що до складу Комісії входять не менше **трьох** спеціалістів від Мінприроди. Як бачимо, ні Постановою № 615, ні Положенням про комісію не передбачено включення до складу Комісії з питань надрокористування представників громадськості.

В той же час, згідно зі статтею 12 КУпн, громадяни та їх об'єднання мають право на участь, зокрема, у здійсненні заходів з питань раціонального використання надр, які здійснюють органи виконавчої влади, органи влади АР Крим та органи місцевого самоврядування.

Надання надр в користування здійснюється, в тому числі, і з метою їх раціонального використання, тому участь громадян та їх об'єднань при наданні надр в користування, є доцільною.

На сьогодні громадськість має змогу приймати участь тільки під час надання спеціальних дозволів на користування надрами з метою видобування корисних копалин (далі — Дозвіл на видобування). Однак це не пов'язано з роботою Комісії з питань надрокористування. Залучення громадськості відбувається завдяки здійсненню СГ оцінки впливу на довкілля⁴ під час отримання Дозволів на видобування, одним з етапів якої є проведення громадського обговорення.⁵

При зверненні за отриманням спеціальних дозволів на користування надрами з метою геологічного вивчення родовищ корисних копалин; геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення (далі — Дозволи на вивчення родовища), СГ не здійснюється оцінка впливу на довкілля, а отже і проведення громадського обговорення. Таким чином, участь громадськості забезпечується тільки при наданні Дозволів на видобування.

Отже, з метою забезпечення гласності процесу надання Дозволів на вивчення родовища та створення умов для раціонального використання надр, участь громадськості у роботі Комісії з питань надрокористування є доцільною, а тому її представникам слід входити до складу Комісії з питань надрокористування.

¹ Пункт 7 Положення про комісію;

² Пункт 8 Положення про комісію;

³ Пункт 25 Постанови № 615;

⁴ Пункт 2 Додатку до Постанови № 615;

⁵ Стаття 2 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»

Проблема 2: Недостатня відкритість процесу надання надр в користування без проведення аукціону

ПРИЧИНА:

- 1 Відсутність у відкритому доступі складу Комісії з питань надрокористування.
- 2 Недотримання органами влади загальних принципів у сфері дозвільної системи та надання адміністративних послуг.

ТИП ПРИЧИНИ:

Організаційна.

Для попереднього розгляду матеріалів щодо надання спеціальних дозволів на користування надрами у Держгеонадрах¹ утворюється Комісія з питань надрокористування, яка діє у складі, що затверджується наказом Держгеонадр².

Однак, при здійсненні аналізу роботи Комісії з питань надрокористування, нами не було знайдено Наказу Держгеонадра із затвердженням персональним складом Комісії з питань надрокористування.

Відсутність в загальному доступі наказу Держгеонадра із затвердженням персональним складом Комісії з питань надрокористування не відповідає таким загальним принципам державної політики у сфері надання адміністративних послуг та дозвільної системи, як:

- ◆ відкритість та прозорість;
- ◆ доступність інформації про надання адміністративних послуг³;
- ◆ прозорість процедури видачі ДДХ⁴.

Комісія з питань надрокористування невід’ємно пов’язана з прийняттям Держгеонадра рішення про надання Спеціальних дозволів на користування надрами, тому персональний склад цієї комісії має бути в загальному доступі.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як Протокол комісії з питань надрокористування, ціль рівного доступу СГ до отримання права на здійснення користування надрами не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою такого інструменту державного регулювання, як Протокол комісії з питань надрокористування, є те, що:

- ◆ Протокол Комісії з питань надрокористування не є документом, на підставі якого видаються Спеціальні дозволи на користування надрами.
- ◆ Комісія з питань надрокористування тільки надає пропозиції, які враховуються при прийнятті рішення про надання СГ Спеціальних дозволів на користування надрами.
- ◆ Про надання надр в користування Держгеонадра приймає рішення та видає наказ, а Рада міністрів АР Крим — розпорядження⁵.
- ◆ Вхідження до складу Комісії з питань надрокористування тільки представників дозвільних органів та інших органів виконавчої влади є проявом дискреційного порядку надання прав на користування надрами.
- ◆ Дискреційний розподіл прав на отримання надр в користування не забезпечує СГ рівні умови доступу до таких ресурсів.
- ◆ Комісія з питань надрокористування розглядає заяву про надання надр в користування лише від **одного** претендента, тож процедура надання надр в користування без проведення конкурентних процедур не забезпечує рівність доступу всіх бажаючих СГ до користування корисними копалинами.

¹ Для надання в користування корисних копалин місцевого значення на території АР Крим Комісія з питань надрокористування утворюється Радою міністрів АР Крим;

² Пункт 1 Положення про комісію;

³ Стаття 4 Закону України «Про надання адміністративних послуг»;

⁴ Стаття 3 Закону про дозвільну систему;

⁵ Пункт 25 Постанови № 615

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на користування надрами

ІНСТРУМЕНТ:

Прийняття Рішення/затвердження Наказу/Розпорядження про надання Спеціальних Дозволів на користування надрами без проведення аукціону

Аналіз підстав для надання Спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону

Відповідно до пункту 8 Постанови № 615 без проведення аукціону Спеціальні Дозволи на користування надрами надаються, зокрема, у разі:

- ◆ видобування корисних копалин, якщо заявник за власні кошти здійснив геологічне вивчення ділянки надр та підрахунок запасів корисних копалин, який затверджено Державною комісією України по запасах корисних копалин (далі — ДКЗ), та подав документи на отримання спеціального дозволу не пізніше ніж протягом трьох років після затвердження запасів, а також видобування корисних копалин (для нафтогазоносних надр на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислому розробку родовищ, з подальшим видобуванням нафти, газу (промислова розробка родовищ), якщо заявник за власні кошти здійснив апробацію в ДКЗ за умови затвердження підрахунку запасів корисних копалин у ДКЗ протягом **трьох** років, а в межах континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України — **десяти** років з моменту надання дозволу;
- ◆ розширення меж не більш як на **50 відсотків** раніше наданої у користування площі ділянки надр з метою її геологічного вивчення або розміщення підземних сховищ, а також збільшення обсягу видобування корисних копалин за рахунок розширення меж ділянки, але не більш як на **50 відсотків** запасів, визначених раніше наданим дозволом, за умови, що суміжну ділянку не надано у користування;
- ◆ геологічного вивчення та видобування корисних копалин місцевого значення.

Інформацію про ділянки надр, які пропонуються для надання зазначених дозволів, Держгеонадра/Рада міністрів АР Крим розміщують не пізніше ніж за **30** днів до прийняття рішення про надання дозволу у газеті «Урядовий кур'єр» та на своєму офіційному веб-сайті із зазначенням назви ділянки надр, її місцезнаходження, виду корисних копалин, виду користування надрами, початкової ціни продажу дозволу, адреси, за якою надсилаються заяви на отримання дозволу.

У разі надходження до органу з питань надання дозволу в установлений строк заяв разом із зазначеними у додатку 1 Постанови № 615 документами щодо отримання дозволу на користування однією і тією ж ділянкою надр від кількох претендентів дозвіл надається на умовах аукціону.

- ◆ геологічного вивчення надр за рахунок коштів державного бюджету;
- ◆ геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки бурштину, на землях лісогосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, механізм рекультивациі яких встановлено Порядком реалізації пілотного проекту щодо рекультивациі земель лісогосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, затвердженим Кабінетом Міністрів України;
- ◆ геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення та видобування корисних копалин (з включенням до відповідного розділу спеціального дозволу на користування надрами умови про неможливість вивезення таких корисних копалин за межі зон відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення) у зонах відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення державними підприємствами для здійснення обов'язкових заходів у цих зонах відповідно до Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Надання Спеціальних Дозволів на користування надрами на підставах, перерахованих в пункті 8 Постанови № 615, здійснюється за рішенням Держгеонадра¹. Про надання дозволу Держгеонадра видає наказ, а Рада міністрів АР Крим — розпорядження².

Порядок прийняття Рішення/затвердження Наказу/Розпорядження про надання дозволів на користування надрами без проведення аукціону

Порядок прийняття Держгеонадра рішення/затвердження наказу, а Радою міністрів АР Крим — розпорядження про надання Спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону (далі — рішення про надання дозволу) регулюється:

- ◆ КУпн (статті 14-20, 28, 34, 39, 45);
- ◆ Постановою № 615.

Правова природа рішення про надання дозволу характеризується такими елементами:

- ◆ має ознаки ДДХ, оскільки надає право СГ на користування надрами;
- ◆ не міститься серед переліку ДДХ, що закріплені в Законі України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»³ (далі — Законі про Перелік);
- ◆ є підставою для видачі Спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону.

Проблема 1: Спрощений спосіб отримання в користування корисних копалин місцевого значення

ПРИЧИНА:

За відсутності претендентів на одну ділянку надр, корисні копалини місцевого значення, незалежно від обсягу їх покладів, надаються в користування без аукціону.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

Корисні копалини місцевого значення з метою їх геологічного вивчення та видобування надаються в користування без проведення процедури аукціону, якщо за **30** днів до прийняття Держгеонадра/Радою міністрів АР Крим рішення про надання дозволу не надійшли заявки на отримання цієї ділянки надр від інших претендентів.

Однак при запровадженні такої підстави для надання надр в користування без проведення аукціону не було враховано, що корисні копалини місцевого значення мають різні обсяги покладів та площу залягання. Подекуди територія залягання та обсяги корисних копалин місцевого значення є досить значними.

За таких умов виникає питання:

Чи доцільно всі корисні копалини місцевого значення, незалежно від обсягу їх покладів та розміру території залягання, за відсутності інших претендентів, надавати в користування з метою їх геологічного вивчення та видобування без проведення аукціону?

Чи можливо є доцільним надання корисних копалин місцевого значення зі значними обсягами покладів та територією залягання виключно на аукціоні?

Слід зазначити, що за відсутності інших претендентів, надра надаються в користування без проведення аукціону одному єдиному заявнику, який перший звернувся за отриманням дозволу з метою геологічного вивчення та видобування корисних копалин місцевого значення. В той же час, процедура проведення аукціону передбачає, що аукціон відбувається за умови реєстрації не менш як **двох** покупців на придбання

¹ Крім корисних копалин місцевого значення на території АР Крим (пункт 2 Постанови № 615);

² Пункт 25 Постанови № 615;

³ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3392-17>

дозволу¹. Отже, при наявності лише одного претендента на отримання дозволу з метою геологічного вивчення та видобування корисних копалин місцевого значення, аукціон визнається таким, що не відбувся, тобто, зазначена ділянка надр може повторно виноситись на аукціон.

Варто також зазначити, що при здійсненні надання надр в користування без проведення аукціону збір за надання Спеціального дозволу на користування надрами справляється лише у розмірі, що розраховується виходячи з початкової ціни продажу такого дозволу на аукціоні². Процедура ж проведення аукціону передбачає визначення переможцем аукціону покупця, який погодився сплатити найвищу ціну дозволу, що була запропонована під час аукціону³.

Отже, при наданні надр в користування без проведення аукціону державний бюджет швидше за все втрачає чималі кошти, тому вважаємо, що таку підставу, як надання корисних копалин місцевого значення для геологічного вивчення та видобування без проведення аукціону було б доцільно виключити з пункту 8 Постанови № 615.

Як бачимо, при наданні корисних копалин місцевого значення в користування без проведення аукціону, не в повній мірі забезпечується рівний доступ суб'єктів господарювання до користування надрами, а бюджет втрачає чималі кошти.

Декілька слів слід, також, сказати про підхід, який застосовується для віднесення корисних копалини за своїм значенням на:

- корисні копалини загальнодержавного значення;
- корисні копалини місцевого значення⁴.

Так, віднесення корисних копалин до корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення здійснюється Кабінетом Міністрів України за поданням Мінприроди. Таке віднесення корисних копалин здійснене Постановою № 827. Однак, згідно Постанови № 827, одна й та ж сама корисна копалина може одночасно відноситися як до корисної копалини місцевого значення, так і до корисної копалини загальнодержавного значення.

Це пов'язано з тим, що розподіл корисних копалин за їх значенням відбувається в залежності від мети, з якою такі корисні копалини використовуються. Наприклад, вапняк одночасно відноситься і до корисних копалин місцевого значення, і до корисних копалин загальнодержавного значення. Якщо вапняк є сировиною для хімічних меліорантів ґрунтів⁵, то такий вапняк відноситься до корисних копалин місцевого значення, якщо ж вапняк є сировиною флюсовою⁶, то він відноситься до корисних копалин загальнодержавного значення.

При цьому, відповідно до статті 39 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (далі — Закон про навколишнє середовище)⁷, до природних ресурсів загальнодержавного значення належать, зокрема, корисні копалини, за винятком загальнопоширених.

Як бачимо, Закон про навколишнє середовище застосовує дещо інший підхід до визначення різниці між корисними копалинами загальнодержавного і місцевого значення. Отже, Закон про навколишнє середовище відносить до корисних копалин місцевого значення загальнопоширені корисні копалини, не прив'язуючись до мети їх використання.

В Постанові № 827 зірочкою позначені ті корисні копалини, що можуть використовуватись у декількох напрямках. Крім того, Постановою № 827 встановлено, що напрями використання родовища корисної копалини загальнодержавного значення визначається рішенням Державної комісії по запасах корисних копалин.

З огляду на зазначене, виникає низка запитань:

Чому Державна комісія по запасах корисних копалин має в кожному конкретному випадку вирішувати напрями використання родовищ корисних копалин загальнодержавного значення?

Чи не було б доцільніше розробити загальний підхід до встановлення напрямів використання родовищ корисних копалин загальнодержавного значення?

¹ Пункт 13 Постанови Кабінету Міністрів України від 30.05.2011 року № 594 «Про затвердження Порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» (далі – Постанова № 594);

² Пункт 13 Постанови № 615;

³ Пункт 21 Постанови № 594;

⁴ Стаття 6 КУпн;

⁵ Хімічна меліорація земель передбачає здійснення комплексу заходів, спрямованих на поліпшення фізико-хімічних і фізичних властивостей ґрунтів, їх хімічного складу. Хімічна меліорація земель включає роботи з гіпсування, вапнування та фосфоритування ґрунтів (стаття 6 Закону України «Про меліорацію земель»);

⁶ Неметалічні корисні копалини, що використовуються у виробництві товарної залізорудної продукції – чавуну і сталі (<http://www.geo.gov.ua/non-metallic-minerals/>);

⁷ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12/print>;

За наявності існуючого підходу до розмежування корисних копалин у відповідності до мети їх використання розподіл корисних копалин на корисні копалини загальнодержавного та місцевого значення залишається складним.

Проблема 2: Легкий спосіб без аукціону збільшити розмір ділянки надр, раніше наданої для видобування корисних копалин

ПРИЧИНА:

- 1) Існування значної кількості підстав для отримання надр в користування без проведення аукціону.
- 2) Існування пов'язаних одна з одною підстав для отримання надр в користування без проведення аукціону.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна

Ще однією підставою для отримання корисних копалин в користування без проведення процедури аукціону є розширення меж не більш як на **50 відсотків** раніше наданої у користування площі ділянки надр з метою її геологічного вивчення.

На перший погляд збільшення надрокористувачем на **50 відсотків** раніше наданої у користування площі ділянки надр з метою її геологічного вивчення без проведення аукціону є досить доцільним та спрямованим на швидкий розвиток мінерально-сировинної бази України.

Однак будь-яке геологічне вивчення родовищ корисних копалин передбачає обов'язок надрокористувача затвердити оцінені ним запаси корисних копалин. Такий обов'язок, зокрема, підтверджується умовами Примірної угоди про умови користування надрами з метою геологічного вивчення родовищ корисних копалин (пункт 5.3.4. цієї Угоди та програма робіт до неї).

Здійснення СГ за власні кошти: геологічного вивчення ділянки надр та підрахунку запасів корисних копалин, який затверджується ДКЗ; або апробації запасів корисних копалин в ДКЗ, за умови затвердження підрахунку запасів корисних копалин у ДКЗ протягом 3 років, є підставами для отримання таким СГ Дозволу на видобування корисних копалин без проведення процедури аукціону¹.

Як бачимо, зазначена підстава досить просто та легко дозволяє СГ розширити межі наданої йому в користування ділянки надр для видобування.

Наявність такої підстави для отримання надр в користування без проведення аукціону з метою видобування корисних копалин зменшує надходження коштів до державного бюджету та знижує конкуренцію на ринку надрокористування, тому її було б доцільно виключити з пункту 8 Постанови № 615.

¹ Пункт 8 Постанови № 615

Аналіз процедури прийняття рішення про надання СГ Спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону

Пунктом 8 Постанови № 615 передбачено, що для отримання Спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону заявник подає Держгеонадра/Раді міністрів АР Крим заяву разом з документами, зазначеними у додатку 1 (Див. Таблицю №2).

Для прийняття рішення про надання Спеціальних дозволів на користування надрами Держгеонадра/ Рада міністрів АР Крим:

- 1) Для виявлення СГ, що здійснюють фінансування тероризму в Україні, надсилає запити до:
 - ◆ правоохоронних органів;
 - ◆ суб'єктів фінансового моніторингу.
- 2) Для перевірки факту наявності у заявника боргу із сплати податків та загальнообов'язкових платежів надсилає запит до:
 - ◆ органів ДФС.
- 3) Погоджує надання надр у користування з:
 - ◆ Радою міністрів АР Крим, обласними, Київською і Севастопольською міськими радами;¹
 - ◆ районними, міськими, селищними, сільськими радами.²
- 4) Надсилає заяву заявника для отримання пропозицій до:
 - ◆ Мінприроди.

Рішення про надання Спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону приймається Держгеонадра/Радою міністрів АР Крим протягом **30** календарних днів після отримання всіх погоджень, пропозицій та відповідей на запити³.

Проблема 3: Надсилання зайвих та непотрібних запитів для прийняття рішення про надання надр в користування

ПРИЧИНА:

Прогалини існуючого регулювання надання надр в користування.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

Держгеонадра/Рада міністрів АР Крим для прийняття рішення про надання СГ надр в користування без проведення аукціону перевіряє факт наявності у СГ боргу зі сплати податків та загальнообов'язкових платежів, надсилаючи з цією метою відповідний запит до органів ДФС⁴.

Пунктом 19 Постанови № 615 визначені підстави, за наявності яких Держгеонадра/Рада Міністрів АР Крим приймає рішення про відмову в наданні СГ Спеціального дозволу на користування надрами.

Серед підстав, визначених в пункті 19 Постанови № 615, відсутня така підстава для відмови в наданні СГ Спеціального дозволу на користування надрами, як надання органами ДФС інформації щодо наявності у СГ, який бажає отримати надра в користування без проведення аукціону, боргу із сплати податків та загальнообов'язкових платежів.

За таких умов не зрозуміло, навіщо Держгеонадра/Рада міністрів АР Крим має надсилати запит до органів ДФС, якщо їх відповідь не впливає на прийняття рішення про надання СГ надр в користування.

¹ Для отримання надр з метою геологічного вивчення, розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення, а також для цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин

² Для отримання в користування надр, що містять корисні копалини місцевого значення

³ Пункт 8 Постанови № 615

⁴ Пункт 8 Постанови № 615

З огляду на зазначене, або норма про надсилання запиту до органів ДФС має бути виключена з Постанови № 615, або наявність у СГ боргу із сплати податків та загальнообов'язкових платежів має стати підставою для відмови у наданні такому СГ Спеціального дозволу на користування надрами.

Аналогічна проблема існує й в процедурі проведення аукціону з продажу Спеціальних дозволів на користування надрами, де запит до органів ДФС надсилається організатором аукціону, а інформація про наявність у СГ боргу із сплати податків та загальнообов'язкових платежів теж не є підставою для відхилення заяви претендента про участь в аукціоні¹.

Деякі слова слід сказати про порядок отримання Дозволу на вивчення родовищ бурштину. Так, для отримання Дозволу на вивчення родовищ бурштину, заявник подає Держгеонадра заяву разом з документами, визначеними Порядком реалізації пілотного проекту рекультивувати земель лісгосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, затвердженим Кабінетом Міністрів України².

Документами, які відповідно до Постанови № 1063 подаються заявником для отримання Дозволу на вивчення родовищ бурштину, зокрема, є:

- копія Договору про виконання робіт з рекультивувати земель лісгосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, укладеного між заявником³, та замовником⁴;
- проект угоди про умови користування надрами;
- проект програми робіт до угоди про умови користування надрами.

Окремий проект Примірної угоди про умови користування надрами та проект програми робіт до неї Держгеонадра не розроблено. Це означає, що зміст такої угоди та програми робіт відповідає іншим примірним угодам, що укладаються з метою отримання Спеціальних Дозволів на користування надрами. Примірна угода та програма робіт нами детально буде розглядатись трохи нижче.

Слід зазначити, що процедура отримання Дозволу на вивчення родовищ бурштину не передбачає надсилання Держгеонадра запитів:

- правоохоронним органам;
- суб'єктам фінансового моніторингу;
- органам ДФС.

Проблема 4: Непрогнозоване та ситуативне прийняття рішення про продовження СГ строку сплати збору за надання дозволу на користування надрами без аукціону

ПРИЧИНА:

Відсутність прозорого та зрозумілого регулювання у сфері користування надрами.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

За надання Спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону справляється збір. СГ повинен сплатити у повному обсязі збір за надання Спеціальних дозволів на користування надрами протягом **45** календарних днів з дати відправлення йому повідомлення про прийняття рішення про надання дозволу⁵.

У разі несплати в установленний строк збору за надання дозволу СГ, щодо якого прийнято рішення про надання дозволу, втрачає право на його отримання, а відповідне рішення скасовується. При цьому Комісія з питань надрокористування може продовжити строк сплати збору за умови подання СГ письмового клопотання про продовження строку сплати збору з обов'язковим зазначенням причини, але не більш як на **15** календарних днів⁶.

В той же час підстав, за наявності яких СГ має бути продовжено строк для сплати збору на отримання Спеціального дозволу на користування надрами не встановлено, а тому Комісією з питань надрокористування таке рішення приймається за власним суб'єктивним переконанням.

¹ Пункт 9 та 10 Постанови № 594

² Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 року № 1063 «Деякі питання реалізації пілотного проекту рекультивувати земель лісгосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину» (далі — Постанова № 1063)

³ Заявниками є виконавці пілотного проекту: ДП «Бурштин України» та Дочірнє підприємство «Укрбурштин» ПАТ «Державна акціонерна компанія «Українські поліметали»

⁴ Замовниками є державні підприємства, що перебувають у сфері управління Держлісагентства і мають у користуванні земельні ділянки лісгосподарського призначення, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивувати

⁵ Пункт 13 Постанови № 615

⁶ Пункт 13 Постанови № 615

Таке регулювання є не тільки непрозорим, а й таким, що містить корупційні чинники, тому в Постанові № 615 слід визначити чіткі підстави, за наявності яких СГ має бути продовжено строк для сплати збору на отримання Спеціального дозволу на користування надрами.

Проблема 5: Неузгодженість між собою положень актів вищої юридичної сили та підзаконних нормативно-правових актів

ПРИЧИНА:

Відсутність прозорого та зрозумілого регулювання у сфері користування надрами.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Статтею 9-1 КУпн передбачено, що до компетенції обласних, Київської та Севастопольської міських рад, належить, зокрема: надання надр у користування для розробки родовищ корисних копалин місцевого значення.

Таким чином, згідно з нормами КУпн, обласні, Київська та Севастопольська міські ради мають приймати рішення про надання корисних копалин місцевого значення в користування, з видачею відповідного Спеціального дозволу на користування надрами.

Однак, Постанова № 615 зовсім по іншому виначає повноваження обласних, Київської та Севастопольської міських рад у сфері надрокористування. Так, пунктом 9 Постанови № 615 встановлено, що обласні, Київська та Севастопольська міські ради тільки погоджують надання надр в користування з метою геологічного вивчення, розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення, а відповідні районні, міські, селищні, сільські ради погоджують надання в користування надр, що містять корисні копалини місцевого значення¹.

Наявність такого узгодження в сфері користування надрами може призводити до витрачання СГ зайвого часу на отримання від Держгеонадра відповідного роз'яснення щодо органу, уповноваженого здійснювати надання корисних копалин місцевого значення в користування.

З огляду на зазначене, КУпн та Постанова № 615 потребують узгодження між собою.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як рішення про надання дозволу, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення користування надрами, не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою такого інструменту державного регулювання, як рішення про надання дозволу, є те, що:

рішення про надання дозволу приймається за наявності тільки **одного** претендента на ділянку надр.

¹ Пункт 9 Постанови № 615

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на користування надрами

ІНСТРУМЕНТ:

Протокол про результати проведеного аукціону з продажу спеціальних дозволів на користування надрами

Спеціальні дозволи на користування надрами надаються переможцям аукціонів, крім випадків, визначених Кабінетом Міністрів України, Держгеонадра або Радою міністрів АР Крим щодо розробки родовищ корисних копалин місцевого значення на території АР Крим. Порядок проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами та порядок їх надання встановлюються Кабінетом Міністрів України¹.

Порядок проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами

Процедура продажу на аукціоні дозволів на користування надрами у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони регулюється²:

- ◆ Кодексом України про надра (статті 16 та 34);
- ◆ Постановою № 615 (пункти 2 та 8);
- ◆ Постановою № 594³.

Правова природа протоколу про результати проведеного аукціону з продажу спеціальних дозволів на користування надрами (далі — Протокол про аукціон) характеризується такими елементами:

- ◆ має ознаки документа дозвільного характеру;
- ◆ не міститься серед переліку ДДХ, що закріплені в Законі про Перелік;
- ◆ є первинним документом, що свідчить про перемогу СГ в аукціоні з продажу спеціальних дозволів на користування надрами та закріплює за ним право на провадження діяльності у сфері користування надрами.

Аналіз процедури продажу СГ Спеціальних дозволів на користування надрами на аукціоні

Процедура продажу Спеціальних дозволів на користування надрами на аукціоні, як і процедура їх продажу без проведення аукціону, передбачає:

- 1) отримання погоджень:
 - ◆ Ради міністрів АР Крим, відповідних обласних, Київської та Севастопольської міських рад — стосовно користування ділянками надр, що містять корисні копалини загальнодержавного значення, а також ділянками надр, що надаються для цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин;
 - ◆ відповідних районних, міських, селищних, сільських рад — стосовно користування ділянками надр, що містять корисні копалини місцевого значення⁴.

** на відміну від надання надр в користування без проведення аукціону, коли Держгеонадра/Рада міністрів АР Крим погоджує надання надр в користування конкретному СГ, при винесенні ділянок надр на продаж на аукціоні, організатором аукціону погоджується з вищезазначеними органами перелік ділянок надр, що виносяться для продажу на аукціоні.*

- 2) отримання пропозицій:

- ◆ Мінприроди.

- 3) надіслання запиту:

- ◆ правоохоронним органам;
- ◆ суб'єктам фінансового моніторингу;
- ◆ ДФС.

1 Стаття 16 КУпн

2 Пункт 1 Постанови № 594

3 <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/594-2011-%D0%BF/print>

4 Пункт 6 Постанови № 594

Зазначені погодження, пропозиції та запити надсилаються та отримуються організатором аукціону, тобто Держгеонадра/Радою міністрів АР Крим¹ самостійно, без залучення СГ.

Протокол про результати проведеного аукціону з продажу спеціальних дозволів на користування надрами підписується всіма присутніми членами аукціонного комітету в день проведення аукціону, переможцем та затверджується організатором аукціону. Копія затвердженого протоколу протягом **трьох** робочих днів з дня проведення аукціону видається його переможцеві².

Як бачимо, Протокол про аукціон є первинним документом, що надає переможцю аукціону право на користування надрами.

Постанова № 594 передбачає існування ще **двох** супутніх інструментів. Такими супутніми інструментами, що засвідчують отримане СГ на аукціоні право на користування надрами, є:

- ◆ договір купівлі-продажу дозволу;
- ◆ договір купівлі-продажу дозволу з відкладальною обставиною.

Договір купівлі-продажу дозволу або договір купівлі-продажу дозволу з відкладальною обставиною укладається на підставі Протоколу про аукціон з продажу спеціальних дозволів на користування надрами між переможцем та організатором аукціону протягом **п'яти** робочих днів після його проведення³.

Укладення Договору купівлі-продажу дозволу з відкладальною обставиною здійснюється у разі необхідності СГ отримати висновок з оцінки впливу на довкілля. Така відкладальна обставина передбачає обов'язок СГ отримати висновок протягом **6** місяців з моменту підписання цього договору⁴.

Проблема 1: Непрогнозоване та ситуативне прийняття рішення про продовження строку внесення збору за видачу дозволів на користування надрами

ПРИЧИНА:

Відсутність прозорого та зрозумілого регулювання у сфері користування надрами.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

Аукціонний комітет може продовжити СГ строк внесення збору за видачу Спеціального дозволу на користування надрами за умови надання переможцем письмового клопотання про продовження строку внесення плати, але не більш як на **30** календарних днів⁵.

В той же час підстав, за наявності яких СГ має бути продовжено строк для сплати збору за видачу Спеціального дозволу на користування надрами, не встановлено, а тому аукціонним комітетом таке рішення приймається за власним суб'єктивним переконанням.

Таке регулювання є не тільки непрозорим, а й таким, що містить корупційні чинники, тому в Постанові № 594 слід визначити чіткі підстави, за наявності яких СГ має бути продовжено строк для сплати збору за надання Спеціального дозволу на користування надрами.

Разом з тим, Урядом на сьогодні вживаються заходи із забезпечення прозорості продажу Спеціальних дозволів на користування надрами. Так, 17 жовтня 2018 року Кабінетом Міністрів України було затверджено постанову № 848 «Про реалізацію експериментального проекту із запровадження проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами шляхом електронних торгів» та Тимчасовий порядок реалізації експериментального проекту із запровадження проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами шляхом електронних торгів (далі — Пілотний проект та Тимчасовий порядок)⁶.

Пілотний проект діє з 24 жовтня 2018 року до 1 грудня 2019 року та передбачає проведення в цей період аукціонів з продажу Спеціальних дозволів на користування надрами тільки на підставі Тимчасового порядку⁷.

¹ Щодо корисних копалин місцевого значення на території АР Крим

² Пункт 25 Постанови № 594

³ Пункт 26 Постанови № 594

⁴ Пункт 26 Постанови № 594

⁵ Пункт 28 Постанови № 594;

⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-realizaciyu-eksperimentalnogo-proektu-iz-789>

⁷ Крім тих аукціонів, що вже були оголошені до 24 жовтня 2018 року

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як Протокол про результати проведеного аукціону з продажу Спеціальних дозволів на користування надрами, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення користування надрами, досягається, оскільки:

- ◆ будь-який СГ може прийняти участь в аукціоні з продажу Спеціальних дозволів на користування надрами;
- ◆ всі СГ мають рівні можливості під час проведення аукціону з продажу Спеціальних дозволів на користування надрами.

Водночас, слід зазначити, що у разі не проведення аукціонів з продажу Спеціальних дозволів на користування надрами ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення користування надрами, досягатися не буде.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на користування надрами

ІНСТРУМЕНТ:

Договір купівлі-продажу права користування геологічної інформації

Геологічна інформація — зафіксовані на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді відомості та/або дані геологічного, геофізичного, геохімічного, гідрогеологічного, інженерно-геологічного, геолого-економічного, технологічного, еколого-геологічного, фізико-географічного, геодезичного, геоастрономічного, аерокосмічного, петрографічного, палеонтологічного змісту, що характеризують геологічну будову надр, родовища корисних копалин, склад сировини та властивості гірських порід, руд, мінералів, вуглеводнів, підземних вод, а також інші якісні та кількісні параметри, показники та ознаки надр¹.

Геологічна інформація складається з первинної та вторинної геологічної інформації.

Первинна геологічна інформація — відомості та/або дані, отримані під час користування надрами у результаті проведення досліджень геологічних об'єктів в їх природному заляганні, зразках, пробах, а також моніторингу стану, користування та охорони надр.

Вторинна (оброблена) геологічна інформація — збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді відомості та/або дані, отримані за всіма видами і стадіями геологорозвідувальних робіт, видами користування надрами у результаті обробки, інтерпретації та аналізу первинної геологічної інформації.

Порядок надання геологічної інформації у користування регулюється:

- ◆ КУпн (стаття 39);
- ◆ Постановою № 615 (пункт 13);
- ◆ Постанова № 594;
- ◆ Постанова № 939².

Правова природа Договору купівлі-продажу права користування геологічною інформацією характеризується такими елементами:

- ◆ не є документом дозвільного характеру;
- ◆ є правовстановлюючим документом.

Проблема 1: Неузгодженість між собою положень нормативно-правових актів

ПРИЧИНА:

- 1) Невчасне узгодження нормативно-правових актів між собою.
- 2) Низький рівень виконавчої дисципліни органів виконавчої влади.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

На сьогоднішній день пунктом 10 Постанови № 939 передбачено, що плата за вторинну (оброблену) геологічну інформацію, що є державною власністю, справляється з надкористувачів виключно у разі отримання спеціального дозволу на користування надрами як компенсація витрат держави за проведені геологорозвідувальні роботи. Розрахунок вартості вторинної (обробленої) геологічної інформації, що є державною власністю, здійснюється відповідно до Методики визначення вартості геологічної інформації, отриманої за рахунок коштів державного бюджету, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 р. № 1075 (далі — Постанова № 1075).³

¹ Пункт 2 постанови Кабінету Міністрів України від 07.11.2018 року № 939 «Питання розпорядження геологічною інформацією» (далі – Постанова № 939)

² <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/pitannya-rozporядzhennya-geologichnoyu-informaciyeyu>

³ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1075-2008-%D0%BF/print>

Первинна геологічна інформацію придбається за бажанням СГ¹.

В той же час, в інших нормативно-правових актах, що регулюють питання придбання геологічної інформації, а саме, в Постановах № 615 та № 594:

- ◆ не враховано, що придбання первинної геологічної інформації здійснюється за бажанням СГ;
- ◆ не передбачено, що плата стягується тільки за вторинну (оброблену) геологічну інформацію і тільки як компенсація витрат держави за проведені геологорозвідувальні роботи;
- ◆ не розмежовано поняття вторинна та первинна геологічна інформація.

Все це призводить до того, що СГ продовжують сплачувати і за первинну, і за вторинну геологічну інформацію у складі початкової ціни Спеціального дозволу на користування надрами.

Це пов'язано з тим, що у разі придбання права на користування надрами на аукціоні, вартість геологічної інформації включається до початкової ціни Спеціального дозволу на користування надрами. До таких висновків дійти дуже легко проаналізувавши таке поняття, як початкова ціна дозволу. Так, початкова ціна дозволу — ціна, яка розраховується організатором аукціону відповідно до Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на право користування надрами, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2004 р. № 1374² (далі — Постанова № 1374)³. Згідно з пунктом 3 Постанови № 1374 початкова ціна продажу дозволу обчислюється з урахуванням вартості витрат на придбання геологічної інформації.

Аналогічна ситуація відбувається і у разі придбання СГ права на користування надрами без проведення аукціону. У цьому випадку вартість геологічної інформації включається до розміру збору за надання відповідного дозволу на користування надрами, який розраховується виходячи з початкової ціни продажу такого дозволу на аукціоні відповідно до Постанови № 1374⁴.

З огляду на наведене, норми Постанов № 615, № 594 та № 939 потребують узгодження між собою.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як Договір купівлі-продажу права користування геологічною інформацією, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення користування надрами, не досягається, оскільки Договір купівлі-продажу права користування геологічною інформацією:

- ◆ не є інструментом, що надає СГ право на користування надрами.

¹ Пункт 13 Постанови № 939

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1374-2004-%D0%BF/print>

³ Пункт 2 Постанови № 594

⁴ За надання дозволу без проведення аукціону справляється збір у розмірі, який розраховується виходячи з початкової ціни продажу такого дозволу на аукціоні відповідно до Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на право користування надрами, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2004 р. № 1374 (пункт 13 Постанови № 615)

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на користування надрами

ІНСТРУМЕНТ 1:

Спеціальний Дозвіл на користування надрами з метою геологічного вивчення

ІНСТРУМЕНТ 2:

Спеціальний Дозвіл на користування надрами з метою геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин

Дозволи на вивчення родовища надаються переможцям аукціонів, крім випадків, визначених Кабінетом Міністрів України, Держгеонадра або Радою міністрів АР Крим щодо розробки родовищ корисних копалин місцевого значення на території АР Крим. Порядок проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами та порядок їх надання встановлюються Кабінетом Міністрів України¹.

Випадки, за наявності яких Дозволи на вивчення родовища надаються без проведення аукціону, визначені в пункті 8 Постанови № 615.

Порядок надання Дозволів на вивчення родовища регулюється:

- ◆ КУпн (стаття 16);
- ◆ Постановою № 615 (пункти 8, 12, 13);
- ◆ Постановою № 594 (пункти 2, 26, 27, 28).

Правова природа Дозволів на вивчення родовища характеризується такими елементами:

- ◆ є документами дозвільного характеру;
- ◆ містяться серед переліку ДДХ, визначеного Законом про Перелік;
- ◆ повторно фіксують раніше надане СГ право на користування надрами.

Проблема 1: Відсутність нормативно закріпленого строку, протягом якого сг видається дозвіл на вивчення родовища після його перемоги на аукціоні

ПРИЧИНА:

Наявність непрозорого та нечіткого регулювання процедури видачі дозволів.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Спеціальні дозволи на користування надрами надаються переможцям аукціонів, крім випадків, визначених Кабінетом Міністрів України, Держгеонадра, або Радою міністрів Автономної Республіки Крим щодо розробки родовищ корисних копалин місцевого значення на території Автономної Республіки Крим. Порядок проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами та порядок їх надання встановлюються Кабінетом Міністрів України².

Випадки, коли надра надаються в користування без проведення аукціону та порядок їх надання визначається Постановою № 615, а порядок проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами встановлений в Постанові № 594.

Дозволи на вивчення родовища без проведення аукціону надаються за рішенням Держгеонадра/Ради міністрів АР Крим протягом **20** робочих днів після сплати у повному обсязі збору за надання спеціального дозволу³.

¹ Стаття 16 КУпн;

² Стаття 16 КУпн;

³ Пункт 8 Постанови № 615;

В той же час строк, протягом якого СГ надаються Дозволи на вивчення родовища після їх перемоги в аукціоні, ні Постановою № 615, ні Постановою № 594 не встановлений.

Тільки виходячи із визначеного в пункті 2 Постанови № 594 терміну «договір купівлі-продажу дозволу»¹ можна зробити припущення, що строк, протягом якого СГ безпосередньо видається Дозвіл на вивчення родовища за результатами перемоги на аукціоні, визначається у відповідному договорі купівлі-продажу дозволу.

Перевірити чи насправді строк для видачі Дозволу на вивчення родовища встановлено у договорі купівлі-продажу дозволу не вбачається можливим, адже відповідний примірний договір відсутній у відкритому доступі, хоча його затвердження організатором аукціону передбачено пунктом 4 Постанови № 594.

Єдине, що достеменно зрозуміло, це те, що Дозвіл на вивчення родовища видається переможцю аукціону після сплати його вартості. Про це свідчить норма пункту 28 Постанови № 594, яка зазначає, що якщо переможець в установлений строк не вніс належної до сплати вартості дозволу та не надав письмових пояснень, він позбавляється права на отримання дозволу.

Відсутність нормативно закріпленого строку, протягом якого СГ має бути наданий Дозвіл на вивчення родовища, робить процедуру його видачі непрозорою та такою, що може сприяти виникненню корупційних чинників. Отже, Постанова № 594 потребує внесення змін щодо встановлення строку, протягом якого переможцю аукціону має бути надано Дозвіл на вивчення родовища.

Водночас слід зазначити, що ця сама проблема характерна й для видачі Дозволів на видобування переможцям аукціону з продажу спеціальних дозволів на користування надрами.

Проблема 2: Дозвіл на вивчення родовища — зайвий інструмент державного регулювання

ПРИЧИНА:

- 1 Дозвіл на вивчення родовища лише повторно засвідчує факт набуття СГ права на користування надрами.
- 2 інформація щодо особливих умов надрокористування може визначатися не тільки в Дозволі на вивчення родовища, а й в іншому документі, наприклад, в угоді про умови користування надрами.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Пунктом 8 Постанови № 615 передбачено, що надання дозволів у випадках, передбачених підпунктами 1-14 і 16-18 пункту 8 цієї постанови, здійснюється за рішенням Держгеонадра/Ради міністрів АР Крим для корисних копалин місцевого значення на території АР Крим.

Отже, документом, що надає СГ право на користування надрами без проведення процедури аукціону є рішення Держгеонадра/Ради міністрів АР Крим про надання відповідного дозволу.

Що стосується отримання Дозволу на вивчення родовища на аукціоні, то Протокол про аукціону є підставою для укладення між організатором аукціону та його переможцем договору купівлі-продажу дозволу або договору купівлі-продажу дозволу з відкладальною обставиною².

Як бачимо і у випадку отримання Дозволу на вивчення родовища на аукціоні документом, що надає СГ право на користування надрами, є Протокол про аукціон.

Стосовно змістовного наповнення Дозволу на вивчення родовища, слід зазначити, що у дозволі зазначаються³:

- ◆ реєстраційний номер і дата видачі;
- ◆ підстави для надання дозволу;
- ◆ вид користування надрами;

¹ Договір купівлі-продажу дозволу - укладений між організатором і переможцем аукціону договір, за яким організатор аукціону надає дозвіл його переможцю, а переможець сплачує організаторові аукціону погоджену під час торгів ціну дозволу (пункт 2 Постанови № 594)

² Пункт 26 Постанови № 594

³ Пункт 12 Постанови № 615

- ◆ відомості про ділянку надр, що надається у користування, із зазначенням її назви, місцезнаходження, координат, площі та у разі потреби обмежень щодо глибини використання;
- ◆ вид корисної копалини відповідно до переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення, затверджених Постановою № 827, її запаси на час надання дозволу;
- ◆ найменування органу, який затвердив (апробував) запаси корисної копалини, дата складення і номер протоколу (для дозволів на видобування корисних копалин);
- ◆ мета користування надрами;
- ◆ джерело фінансування робіт;
- ◆ особливі умови;
- ◆ відомості про власника дозволу (найменування, місцезнаходження, код згідно з ЄДРПОУ юридичної особи, прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи - підприємця (у дозволі, наданому фізичним особам, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган ДФС і мають відмітку у паспорті, зазначається серія та номер паспорта);
- ◆ відомості про погодження надання дозволу;
- ◆ строк дії дозволу.

Вся вищезазначена інформація, яка міститься в Дозволі на вивчення родовища, не обов'язково має міститися у відповідному дозволі, її можна зазначати, наприклад, в рішенні про надання дозволу чи в Угоді про умови користування надрами. Таким чином, Дозвіл на вивчення родовища фактично є зайвим документом, що фіксує раніше отримане СГ право на користування надрами, тому необхідність в його окремому існуванні є сумнівною.

Також слід зазначити, що ця сама проблема стосується й Дозволів на видобування.

Процедура отримання Дозволів на вивчення родовища передбачає, також, укладення з СГ супутнього інструменту державного регулювання. Так, супутнім інструментом є:

- ◆ Угода про умови користування надрами.

Згідно з пунктом 10 Постанови № 615 невід'ємною частиною дозволу є угода про умови користування надрами, що укладається між Держгеонадра¹ і надрокористувачем і містить програму робіт, яка оформляється як додаток, та особливі умови надрокористування.

Примірні угоди про умови користування надрами затверджуються Держгеонадра² та підлягають публікації на офіційному веб-сайті (пункт 10 Постанови № 615). Примірні угоди про умови користування надрами, за всіма видами надрокористування, затверджені Держгеонадра та розміщені на його офіційному веб-сайті.³

Спробуємо в цій Зеленій книзі проаналізувати Примірні угоди про умови користування надрами, що розміщені на офіційному веб-сайті Держгеонадра, та розпочнемо з Угоди про умови користування надрами з метою геологічного вивчення родовищ корисних копалин (далі — Угода).

Пунктом 3.5. Угоди передбачено, що **строк виконання робіт** з метою геологічного вивчення родовищ корисних копалин **може бути продовжений за умови продовження строку дії Дозволу** та цієї Угоди, із внесенням відповідних змін до Програми робіт.

Норма, що передбачена в пункті 3.5. Угоди, дозволяє ототожнювати необхідність продовження строків виконання деяких видів робіт з надрокористування, з необхідністю продовжувати строк дії Дозволу.

Таке ототожнення призводить до необхідності СГ виконувати вимоги пункту 27 Постанови № 615, якими передбачено, що Держгеонадра/Рада міністрів АР Крим продовжує строк дії дозволів за умови надання позитивного висновку спеціалізованим державним геологічним підприємством, установою, організацією, що належать до сфери управління Держгеонадра (далі — спеціалізоване підприємство), за результатами

¹ Радою міністрів АР Крим для корисних копалин місцевого значення на території АР Крим

² Радою міністрів АР Крим для корисних копалин місцевого значення на території АР Крим

³ <http://www.geo.gov.ua/primirni-ugodi-pro-umovi-koristuvannya-nadrami/>

проведення державної експертизи звітів щодо результатів геологічного вивчення надр, а також інших геологічних матеріалів (далі — державна експертиза).

Отже, діюча редакція Угоди змушує СГ при внесенні змін до програми робіт звертатися за проведенням державної експертизи для отримання відповідного позитивного висновку.

До речі, перелік спеціалізованих підприємств, що можуть проводити таку державну експертизу, визначаються Держгеонадра на конкурсних засадах (пункт 2 Наказу Мінприроди від 11.03.2013 року № 95 «Про затвердження Положення про проведення державної експертизи звітів щодо результатів геологічного вивчення надр, а також інших геологічних матеріалів»¹).

На сьогодні перелік спеціалізованих підприємств затверджено Протоколом Держгеонадр від 24.05.2018 року та розміщено на його офіційному веб-сайті². Зазначений перелік спеціалізованих підприємств складається з **12** підприємств: **7** державних і **2** казенних підприємств; ДКЗ; геологорозвідувального інституту та ПАТ «Національна акціонерна компанія «Надра України».

Слід відмітити, що вартість такої державної експертизи немала та, наприклад, на ДП «Українська геологічна компанія» складає від **30 000 гривень** за об'єкт експертизи³.

Однак, насправді, внесення змін до програми робіт зовсім не означає, що строк дії дозволу потребує продовження, бо пропущенні строки з деяких видів робіт можуть бути дуже швидко надолужені СГ, тому це або взагалі не вплине на строк дії дозволу, або вплине незначним чином. В будь-якому випадку саме СГ має вирішувати яким чином йому надолужувати пропущені строки, наприклад, він може виконувати деякі види робіт паралельно, залучити додатковий персонал до виконання таких робіт тощо.

До того ж, на думку Офісу ефективного регулювання, внесення змін до програми робіт — є внесенням змін до дозволу. Цю позицію ми підкріплюємо тим, що програма робіт є додатком до Угоди, а Угода — невід'ємною частиною Дозволу на вивчення родовища⁴. Отже, внесення змін до програми робіт є внесенням змін до Дозволу на вивчення родовища.

Думки про неможливість ототожнення таких інститутів, як внесення змін до дозволу і продовження строку його дії, дотримувався й законодавець, при розробці КУпн, визначивши «внесення змін до дозволу» та «продовження строку дії дозволу» окремими інститутами.

Постанова № 615, також, визначає внесення змін до дозволу в якості окремого інституту і, навіть, встановлює окрему процедуру для внесення таких змін.

Так, внесення змін до дозволу здійснюється, зокрема, у разі зміни особливих умов та інших умов, визначених у дозволі. **Внесення змін до угоди про умови користування надрами здійснюється без внесення змін до дозволу⁵ а внесення змін до дозволу здійснюється без зміни строку його дії та умов користування надрами** і є обов'язковою підставою для внесення змін до угоди про умови користування надрами.

Як бачимо, зміни в дозволі є підставою саме для внесення змін до дозволу, а не підставою для продовження строку його дії. Таким чином, навіть внесення змін до дозволу здійснюється без зміни строку його дії, тому внесення змін до Програми робіт, як додатку до Угоди, тим більше не потребує зміни строку дії відповідного дозволу.

Отже, вважаємо, що внесення змін до Програми робіт, яка є додатком до Угоди та невід'ємною частиною Дозволу на вивчення родовища, не має бути підставою для обов'язкового продовження строку дії Дозволу на вивчення родовища. Для продовження строку дії Дозволу на вивчення родовища СГ має безпосередньо порушувати перед Держгеонадра/Радою міністрів АР Крим відповідне питання.

Враховуючи наведене, вважаємо, що пункт 3.5. доцільно виключити з Угоди про умови користування надрами з метою геологічного вивчення родовищ корисних копалин.

Слід зазначити, що в Угоді на базі договірних відносин запроваджуються ДДХ, які не визначені Законом про Перелік. Так, пунктом 5.4.3. Угоди передбачено, що при ліквідації робіт надрокористувач зобов'язаний здійснювати за погодженням з органами державного гірничого нагляду та іншими заінтересованими органами ліквідацію і консервацію гірничодобувних об'єктів або їх ділянок. Застосоване в Угоді формулювання дозволяє припустити, що без згоди Держпраці та інших заінтересованих органів СГ не може ліквідувати чи законсервувати власне підприємство (його ділянки).

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0513-13>

² <http://www.geo.gov.ua/informaciya/>

³ <https://ukrgeol.com/ua/geolworks/>

⁴ Пункт 10 Постанови № 615

⁵ Пункти 17 та 18 Постанови № 615

В той же час, стаття 41 Гірничого Закону України¹ встановлює порядок ліквідації або консервації гірничого підприємства, відповідно до якого ліквідація або консервація гірничого підприємства здійснюється за проектом, затвердженим власником (керівником) гірничого підприємства, який погоджений з органами гірничого нагляду, органами місцевого самоврядування та іншими заінтересованими органами.

Як бачимо, Гірничий Закон України вимагає від СГ погоджувати з Держпраці проект ліквідації або консервації гірничого підприємства, а не можливість такої ліквідації/консервації підприємства (його ділянок). До речі, погодження проекту ліквідації/консервації підприємства (його ділянок) також має ознаки ДДХ, але не зважаючи на це не міститься серед переліку, визначеного Законом про Перелік.

А необхідність отримання погодження для ліквідації і консервації гірничодобувних об'єктів у «інших заінтересованих органів» взагалі викликає питання про те:

Хто ж є такими іншими заінтересованими органами? Ким визначається їх перелік та в залежності від яких умов?

Ця умова Угоди свідчить про непрозорість регулювання в сфері надрокористування і, навіть, про можливість виникнення корупційних чинників під час здійснення ліквідації або консервації гірничого підприємства.

Слід зазначити, що аналогічні зауваження стосуються і Примірної Угоди про умови користування надрами з метою геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення (далі — Угода про дослідно-промислову розробку).

З огляду на зазначене, і Угода, і Угода про дослідно-промислову розробку потребують внесення відповідних змін, зокрема, приведення у відповідність до вимог Закону про Перелік та Гірничого Закону України.

Крім проведення аналізу Примірних угод на користування надрами, розміщених на офіційному веб-сайті Держгеонадра, нами було розглянуто й декілька діючих Угод про умови користування надрами. За результатами аналізу укладених Угод було виявлено, що Угоди використовуються як засіб збільшення частоти проведення перевірок СГ.

Так, в діючих Угодах про умови користування надрами з метою геологічного вивчення родовищ корисних копалин визначено, що Програма робіт у цілому або окремі її показники, у разі потреби можуть уточнюватись або змінюватись за наявності інформації, одержаної за результатами перевірки органом державного геологічного контролю, яка була здійснена протягом одного календарного року до моменту звернення про внесення змін до Програми робіт².

Отже, вбачається, що Держгеонадра/Рада міністрів АР Крим приймає рішення про можливість внесення змін до Програми робіт тільки тоді, коли:

- ◆ є результати перевірки такого СГ;
- ◆ з дня проведення останньої перевірки у СГ до дня його звернення за внесенням змін до Програми робіт минуло не більше **одного** календарного року.

За таких умов, якщо СГ останній раз перевірявся більше ніж календарний рік назад, то для того, щоб Держгеонадра/Рада міністрів АР Крим внесли зміни до Програми робіт, СГ має самостійно ініціювати проведення перевірки.

Таке твердження пов'язано з тим, що за своєю правовою природою необхідність здійснення перевірки СГ для прийняття рішення про внесення змін до Програми робіт відноситься до позапланових заходів державного нагляду (контролю), тобто до тих заходів, що не передбачені в планах органу державного нагляду (контролю).

На здійснення державного нагляду (контролю) у сфері надрокористування в повному обсязі поширюється дія рамкового Закону про контроль³, тому позапланові перевірки СГ можуть здійснюватись тільки за наявності підстав, передбачених в статті 6 цього Закону про контроль.

Серед визначених в статті 6 Закону про контроль підстав для проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю) відсутня така підстава, як необхідність уточнення або внесення змін до Програми робіт

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1127-14>

² <http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/4908.pdf>

³ Відносини, що виникають під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері надрокористування, відсутні серед відносин, на які не поширюється дія Закону про контроль. Не здійснюється державний нагляд (контроль) у сфері надрокористування й з урахуванням особливостей, визначеними законами у відповідних сферах та міжнародних договорах (стаття 2 Закону про контроль)

зі здійснення відповідного надрокористування. Таким чином єдине, що залишається СГ, це тільки самостійно ініціювати проведення у нього позапланової перевірки, бо здійснення перевірки за бажанням СГ є єдиною підходящою для цієї мети підставою для проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю), визначеною у статті 6 Закону про контроль.

Водночас слід зазначити, що такі випадки тепер будуть непоодинокі, оскільки на сьогоднішній день СГ з високим ступенем ризику перевіряються не частіше ніж **один** раз на **два** роки, а не **один** раз на рік, як було раніше¹.

Як бачимо, договірні відносини застосовуються для збільшення частоти проведення заходів державного нагляду (контролю).

Враховуючи наведене, умови Угоди щодо прийняття рішення про внесення змін до програми робіт за наявності інформації, одержаної за результатами перевірки органом державного геологічного контролю, яка була здійснена протягом **одного календарного року до моменту звернення про внесення змін до Програми робіт потребують виключення. На думку Офісу ефективного регулювання, при внесенні змін до програми робіт, достатньо керуватися результатами останньої проведеної у СГ перевірки.**

Отже, маємо те, що Угода використовується, як засіб:

- ◆ встановлення нових ДДХ;
- ◆ збільшення частоти заходів державного нагляду (контролю);
- ◆ створення непрозорого регулювання;
- ◆ забезпечення державних/казенних геологічних підприємств постійною роботою.

Також слід зазначити, що ці самі проблеми стосується й Угод про умови користування надрами з метою видобування корисних копалин.

Процедура отримання Дозволів на вивчення родовища передбачає, також, отримання СГ проміжного інструменту державного регулювання. Так, проміжним інструментом є:

- ◆ Попереднє погодження земельної ділянки для потреб надрокористування (далі — Погодження землі).

Статтею 16 КУпн встановлено, що надання спеціальних дозволів на користування надрами здійснюється після попереднього погодження з відповідною радою питання про надання земельної ділянки для зазначених потреб, крім випадків, коли у наданні земельної ділянки немає потреби.

Надання земельних ділянок для потреб, пов'язаних з користуванням надрами, провадиться в порядку, встановленому земельним законодавством України².

З огляду на норми КУпн, вбачається, що попереднє погодження з відповідною радою питання про надання земельної ділянки має здійснюватись і у разі отримання СГ Дозволів на вивчення родовищ.

Однак ні ЗКУ, ні Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»³, ні Закон України «Про оренду землі»⁴, ні Постанова № 615 не тільки не встановлюють процедуру отримання такого попереднього погодження, а й навіть не згадують про необхідність отримання СГ такого погодження земельної ділянки.

У зв'язку із зазначеним виникає низка наступних питань:

Чи від СГ дійсно вимагається отримання попереднього погодження земельної ділянки для отримання Дозволів на вивчення родовищ?

Чи може норма про необхідність попереднього погодження земельної ділянки для отримання Дозволів на вивчення родовищ в КУпн є застарілою і таке погодження вже не видається та не отримується СГ?

¹ Стаття 5 Закону про контроль

² Стаття 18 КУпн

³ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/print>

⁴ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14/print>

Враховуючи відсутність згадки про необхідність надання/отримання попереднього погодження земельної ділянки в інших нормативно-правових актах, крім КУпн, швидше за все таке погодження вже не вимагається від СГ. До речі, за інформацією представників ринку надрокористування, отримання попереднього погодження земельної ділянки вже є неактуальним. За таких умов КУпн буде потребувати внесення змін, в частині виключення необхідності отримання СГ попереднього погодження земельної ділянки.

Якщо ж отримання попереднього погодження земельної ділянки для надрокористування є до цих пір актуальним, то тоді можна із впевненістю наголосити про непрозорість процедури його отримання. За таких умов процедура надання попереднього погодження земельної ділянки для надрокористування має бути розроблена та затверджена, зокрема, з урахуванням вимог Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (далі — Закон про дозвільну систему) та Закону про Перелік.

Також слід зазначити, що озвучена нами вище проблема стосується й Дозволів на видобування.

Висновок

За допомогою таких інструментів державного регулювання, як Дозволи на вивчення родовища, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення користування надрами, не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою таких інструментів державного регулювання, як Дозволи на вивчення родовища, є те, що:

- ◆ СГ отримує право на користування надрами раніше, на підставі рішення про надання дозволу — для дозволів, що надаються без проведення аукціону, та на підставі Протоколу про результати проведеного аукціону з продажу спеціальних дозволів на користування надрами — для дозволів, які надаються за результатами аукціону.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на користування надрами

ІНСТРУМЕНТ:

Спеціальний Дозвіл на користування надрами з метою видобування

Дозволи на видобування надаються переможцям аукціонів, крім випадків, визначених Кабінетом Міністрів України, Держгеонадра або Радою міністрів АР Крим щодо розробки родовищ корисних копалин місцевого значення на території АР Крим. Порядок проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами та порядок їх надання встановлюються Кабінетом Міністрів України¹.

Випадки, за наявності яких Дозволи на видобування надаються без проведення аукціону, визначені в пункті 8 Постанови № 615.

Порядок надання Дозволів на видобування регулюється:

- ◆ КУпн (стаття 16);
- ◆ Постановою № 615 (пункти 8, 12, 13);
- ◆ Постановою № 594 (пункти 2, 26, 27, 28).

Правова природа Дозволів на видобування характеризується такими елементами:

- ◆ є документами дозвільного характеру;
- ◆ містяться серед переліку ДДХ, визначеного Законом про Перелік;
- ◆ повторно фіксують раніше надане СГ право на користування надрами.

Всі проблеми, що були зазначені при здійсненні аналізу Дозволів на вивчення родовища, стосуються і Дозволів на видобування. Із існуючими проблемами щодо видачі Дозволів на вивчення родовища та, відповідно, Дозволів на видобування, можна ознайомитись вище.

На відміну від процедури видачі Дозволів на вивчення родовища, процедура набуття Дозволів на видобування потребує від СГ отримання **трьох** проміжних інструментів.

- ◆ Висновок з оцінки впливу на довкілля;
- ◆ Протокол ДКЗ про затвердження (апробацію) запасів в повному обсязі;
- ◆ Попереднє погодження надання земельної ділянки для потреб надрокористування.

1 Висновок з оцінки впливу на довкілля (далі — Висновок з ОВД)

Статтю 15-1 КУпн передбачено, що якщо користування надрами пов'язане з провадженням діяльності, визначеної Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі — Закон про ОВД), надання надр у користування здійснюється з урахуванням результатів оцінки впливу на довкілля.

Закон про ОВД визначає види планованої діяльності та об'єкти, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля, та розподіляє їх за категоріями. Так, відповідно до статті 3 Закону про ОВД, у сфері видобування до:

першої категорії відносяться	другої категорії відносяться
споруди з видобування, виробництва і перероблення азбесту, азбестовмісних продуктів: азбестоцементної продукції потужністю понад 20 тисяч тонн на рік , фрикційних матеріалів — понад 50 тонн на рік готової продукції, інших виробів — понад 200 тонн на рік	видобування корисних копалин, крім корисних копалин місцевого значення, які видобуваються землевласниками чи землекористувачами в межах наданих їм земельних ділянок з відповідним цільовим використанням
кар'єри та видобування корисних копалин відкритим способом, їх перероблення чи збагачення на місці на площі понад 25 гектарів або видобування торфу на площі понад 150 гектарів	видобування піску і гравію, прокладання кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду

¹ Стаття 16 КУпн

Як бачимо, видобування корисних копалин є видом діяльності, що відповідно до Закону про ОВД підлягає оцінці впливу на довкілля.

Відповідно до Додатку 1 до Постанови № 615 СГ разом із заявою про надання Дозволу на видобування без проведення аукціону подає Держгеонадра¹, також, результати оцінки впливу на довкілля (звіт з оцінки впливу на довкілля, звіт про громадське обговорення та Висновок з ОВД).²

Виходячи з норм КУпн та Постанови № 615, СГ, що бажає отримати Дозвіл на видобування без проведення аукціону, повинен заздалегідь, тобто, до звернення про отримання Дозволу на видобування, провести оцінку впливу на довкілля та отримати Висновок з ОВД.

Органами, уповноваженими видавати Висновки з ОВД, є:³

- ◆ Мінприроди;
- ◆ обласні державні адміністрації;
- ◆ Київська міська державна адміністрація;
- ◆ Севастопольська міська державна адміністрація;
- ◆ органи виконавчої влади АР Крим з питань екології та природних ресурсів.

Уповноважений орган у Висновку з ОВД визначає:⁴

- ◆ допустимість провадження планованої діяльності⁵;
- ◆ обґрунтовує недопустимість провадження планованої діяльності;
- ◆ визначає екологічні умови провадження планованої діяльності.

Висновок з ОВД:

- ◆ є обов'язковим для виконання;
- ◆ враховується при прийнятті рішення про провадження планованої діяльності⁶;
- ◆ може бути підставою для відмови у видачі рішення про провадження планованої діяльності⁷.

Таким чином, наявність у Висновку з ОВД обґрунтування про недопустимість провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин, є підставою для Держгеонадра/Ради міністрів АР Крим відмовити СГ у видачі Дозволу на видобування.

Однак, не тільки негативний Висновок з ОВД може бути підставою для відмови СГ у видачі Дозволу на видобування. Так, СГ може бути відмовлено у видачі Дозволу на видобування і з інших підстав, зокрема, у разі непогодження відповідною обласною радою надання зазначеної ділянки надр у користування⁸.

Це означає, що СГ, витративши чималі кошти та час на проведення оцінки впливу на довкілля, може так і не отримати Дозвіл на видобування.

Варто зазначити, що вартість надання послуг з розробки ОВД залежить від обсягу робіт. Так, для прикладу, на сайті публічних закупівель ProZorro нещодавно ПАТ «Укрзалізниця» замовила послуги з розробки звіту з ОВД, вартість яких визначена в сумі **120000 гривень**⁹. Щодо часу проходження процедури ОВД, то за підрахунками ТОВ «Центр екології та розвитку нових технологій» мінімальний строк для проходження крупним промисловим підприємством процедури ОВД складає **163** робочих днів.¹⁰

¹ Рада міністрів АР Крим для корисних копалин місцевого значення на території АР Крим

² Додаток 1 до Постанови № 615

³ Стаття 1 Закону про ОВД

⁴ Стаття 9 Закону про ОВД

⁵ Планована діяльність — планована господарська діяльність, що включає будівництво, реконструкцію, технічне переоснащення, розширення, перепрофілювання, ліквідацію (демонтаж) об'єктів, інше втручання в природне середовище; планована діяльність не включає реконструкцію, технічне переоснащення, капітальний ремонт, розширення, перепрофілювання об'єктів, інші втручання в природне середовище, які не справляють значного впливу на довкілля відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України (стаття 1 Закону про ОВД)

⁶ Рішення про провадження планованої діяльності для цілей нашої Зеленої книги — рішення про надання СГ Дозволу на видобування;

⁷ Стаття 9 Закону про ОВД

⁸ Пункт 19 Постанови № 615

⁹ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-07-19-000431-a>

¹⁰ http://cern.com.ua/wp-content/uploads/2018/03/Schedule_OVD.pdf

Відмітимо, що Законом про ОВД:

- ◆ забороняється СГ розпочинати провадження діяльності без оцінки впливу на довкілля та отримання рішення про провадження планованої діяльності;
- ◆ діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності¹.

Отже, згідно з умовами Закону про ОВД, надрокористувач повинен спочатку отримати Висновок з ОВД, а потім йому може бути видано Дозвіл на видобування. До отримання Висновку з ОВД та Дозволу на видобування СГ забороняється розпочинати провадження господарської діяльності.

В той же час, до видачі СГ Дозволу на видобування без проведення аукціону, Держгеонадра/Рада міністрів АР Крим приймає рішення про надання надр в користування². Видача Дозволу на видобування здійснюється після внесення СГ збору за його надання³.

Підсумуємо все наведене вище:

- ◆ негативний Висновок з ОВД є не єдиною підставою для відмови у видачі СГ Дозволу на видобування. Це означає, що наявність позитивного Висновку з ОВД не гарантує СГ отримання Дозволу на видобування;
- ◆ оцінка впливу на довкілля здійснюється для запобігання негативним наслідкам від господарської діяльності СГ⁴. Отже, господарська діяльність у сфері надрокористування не ведеться – немає й негативних наслідків для довкілля;
- ◆ надра надаються в користування СГ лише за наявності у них Дозволу на видобування;
- ◆ Дозвіл на видобування є документом, що тільки фіксує раніше надане СГ право на користування надрами;
- ◆ право на користування надрами виникає у СГ на підставі рішення Держгеонадр/Ради міністрів АР Крим (у разі отримання права на користування надрами без аукціону);
- ◆ отримання Висновку з ОВД потребує значних матеріальних та часових витрат СГ.

За таких умов та з метою виключення випадків марного витрачання СГ грошових коштів та часу на підготовку Висновку з ОВД до отримання Дозволу на видобування, пропонуємо:

- ◆ передбачити в Постанові № 615, що СГ повинен отримати Висновок з ОВД після прийняття Держгеонадр/Радою міністрів АР Крим рішення про надання надр в користування;
- ◆ надавати СГ Дозвіл на видобування після отримання ним позитивного Висновку з ОВД та сплати збору за його надання.

До речі, саме подібним чином врегульовано процедуру отримання Дозволів на видобування через проведення аукціону, оскільки при набутті права на користування надрами на аукціоні від СГ не вимагається здійснення оцінки впливу на довкілля до отримання відповідних дозволів. З такими СГ укладається Договір купівлі продажу з відкладальною обставиною, відповідно до умов якого, СГ надається **шість** місяців для здійснення оцінки впливу на довкілля.

Водночас така позиція повністю співпадає з вимогами Закону про ОВД, оскільки відповідно до його положень діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. В сфері надрокористування рішенням про провадження планованої діяльності є Дозвіл на видобування, а не рішення Держгеонадр/Ради міністрів АР Крим про надання надр в користування.

1 Стаття 3 Закону про ОВД

2 Пункт 8 Постанови № 615

3 Пункт 13 Постанови № 615

4 Преамбула та стаття 1 Закону про ОВД

2 **Протокол ДКЗ про затвердження (апробацію) запасів у повному обсязі (далі — Протокол про апробацію)**

Дозвіл на видобування надається після проведення експертизи та оцінки розвіданих запасів корисних копалин чи апробації прогнозних (перспективних) ресурсів корисних копалин ДКЗ за умови подальшого затвердження нею таких запасів¹.

У зв'язку з цим, Додатком 1 Постанови № 615 передбачено, що СГ разом із заявою про надання Дозволу на видобування без проведення аукціону подає копію протоколу ДКЗ про затвердження (апробацію) запасів у повному обсязі.

Запаси корисних копалин розвіданих родовищ, а також запаси корисних копалин, додатково розвіданих у процесі розробки родовищ, підлягають експертизі та оцінюються ДКЗ у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України².

Такий порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 22.12.1994 року № 865 «Про затвердження Положення про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин»³ (далі — Постанова № 865).

Слід зазначити, що залежно від ступеня підготовленості до промислового освоєння запасів корисних копалин державна експертиза може завершуватися:

- ◆ апробацією запасів корисних копалин попередньо розвіданих родовищ, підготовлених до проведення розвідувальних робіт;
- ◆ затвердженням запасів корисних копалин розвіданих родовищ, призначених для проектування й будівництва нових, продовження терміну роботи діючих гірничодобувних і переробних підприємств⁴.

На проведення робіт з експертизи та оцінки запасів корисних копалин ДКЗ укладає договори з користувачами надр після одержання матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ корисних копалин⁵.

Вимоги порядку подання для державної експертизи та оцінки матеріалів геолого-економічної оцінки запасів родовищ конкретних видів корисних копалин затверджуються ДКЗ⁶.

На сьогодні одним із порядків проведення робіт з експертизи та оцінки запасів корисних копалин, затверджених ДКЗ, є наказ ДКЗ від 03.10.1997 року № 83 «Про затвердження Інструкції про зміст, оформлення і порядок подання в ДКЗ України матеріалів з геолого-економічної оцінки запасів вугілля і горючих сланців» (далі — Порядок подання матеріалів в ДКЗ)⁷.

Порядком подання матеріалів в ДКЗ передбачено, що СГ на експертизу ДКЗ подає:

- ◆ характеристику геологічної будови покладів вугілля (сланців), їх технологічних властивостей, гірничо-геологічних, гідрогеологічних та інших умов залягання в обсязі, достатньому для прийняття обґрунтованих проектних рішень щодо способу і системи видобутку та схеми комплексної переробки корисних копалин і визначення показників кондицій;
- ◆ техніко-економічне обґрунтування кондицій для підрахунку запасів вугілля (сланців), що забезпечують найбільш повне комплексне і економічно доцільне вилучення з надр запасів основних і супутніх корисних копалин, а також наявних у них цінних компонентів, на основі використання існуючих прогресивних технологій видобутку і переробки мінеральної сировини за умови додержання вимог охорони надр і навколишнього природного середовища (довкілля);
- ◆ підрахунок запасів вугілля (сланців); прогнозу економічну оцінку сумарного ефекту від експлуатації родовища по **одному** або **кількох** варіантах кондицій з визначенням прогнозних показників підприємницької діяльності гірничо-добувного комплексу в обсязі, достатньому для прийняття рішення про інвестування проекту його будівництва;
- ◆ спеціальний дозвіл на користування надрами.

¹ Пункт 4 Постанови № 615

² Пункт 27 Постанови № 615

³ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/865-94-%D0%BF/print>

⁴ Пункт 5 Постанови № 865

⁵ Пункт 17 Постанови № 865

⁶ Пункт 10 Постанови № 865

⁷ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-97/print>

Як бачимо, для затвердження запасів вугілля і горючих сланців від СГ не вимагається отримання жодних документів дозвільного характеру, крім Дозволу на вивчення родовища.

Однак слід відмітити, що проведення робіт з експертизи та оцінки запасів корисних копалин здійснюється на підставі укладеного між ДКЗ та СГ відповідного договору. Проте на сьогодні нормативно-правовими актами не затверджено ні типової форми такого договору, ні його істотних умов. Не існує й відповідного примірнього договору, який би хоча б був розміщений в загальному доступі на офіційному веб-сайті ДКЗ.

Враховуючи наведене та з огляду на необхідність запровадження прозорого регулювання у сфері надрокористування доцільно розмістити на офіційному веб-сайті ДКЗ примірну форму договору на проведення робіт з експертизи та оцінки запасів корисних копалин.

3) Попереднє погодження земельної ділянки для потреб надрокористування (далі – Погодження землі).

Зазначений проміжний інструмент вже розглядався в цій Зеленій книзі під час здійснення нами аналізу інструментів до Дозволів на вивчення родовища. З усіма проблеми, що були нами виявлені під час аналізу інструментів до Дозволів на вивчення родовища, можна ознайомити у цій Зеленій книзі вище.

На останок, розглянемо існуючі супутні інструменти, що мають бути укладені/отримані СГ при набутті ним Дозволу на видобування корисних копалин. Такими супутніми інструментами є:

1) Угода про умови користування надрами

Зазначений супутній інструмент вже розглядався в цій Зеленій книзі під час здійснення нами аналізу Угод про умови користування надрами до Дозволів на вивчення родовища. Всі проблеми, що були нами виявлені в таких Угодах, притаманні й Угодам про умови користування надрами до Дозволів на видобування, тому з усіма проблемами, пов'язаними з цим супутнім інструментом, можна ознайомити у цій Зеленій книзі вище.

2) Акт про надання гірничого відводу.

Гірничим відводом є частина надр, надана користувачам для промислової розробки родовищ корисних копалин та цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин. Користування надрами за межами гірничого відводу забороняється. Право на користування надрами засвідчується актом про надання гірничого відводу (далі — гірничий відвод)¹.

Гірничі відводи для розробки родовищ корисних копалин надаються:

- ◆ Держпраці — для видобування корисних копалин загальнодержавного значення;
- ◆ Радою міністрів АР Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами — для видобування корисних копалин місцевого значення.

** Гірничі відводи, надані Радою міністрів АР Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами підлягають реєстрації в Держпраці.*

Як бачимо, без гірничого відводу СГ не може приступати до користування надрами, а його право на користування надрами є незасвідченим.

З огляду на Закон про дозвільну систему² гірничий відвод має ознаки ДДХ. Такої ж думки дотримується і ДРС у своєму рішенні від 28.05.2014 року № 400 «Про відмову в погодженні проекту регуляторного акта»³.

Згідно зі статтею 1 Закону про Перелік забороняється вимагати від СГ отримання ДДХ, які не внесені до Переліку, затвердженого цим Законом. Слід зазначити, що гірничий відвод відсутній серед переліку ДДХ, закріплених в Законі про Перелік.

Порядок надання гірничих відводів закріплено постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.1995 року № 59 «Про затвердження Положення про порядок надання гірничих відводів» (далі — Постанова № 59).

¹ Статті 17 та 19 КУпн

² Документ дозвільного характеру — дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, інший документ в електронному вигляді (запис про наявність дозволу, висновок, рішення, погодження, свідоцтва, іншого документа в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань), який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності

³ <http://document.ua/pro-vidmovu-v-pogodzheni-proektu-reguljatornogo-akta-doc193445.html>

Надання гірничого відводу оформлюється актом, а також надписом у верхньому правому куті копії топографічного плану¹.

Пунктом 10 Положення про гірничий відвод передбачено, що гірничі відводи під територією, де розміщені будівлі, споруди, населені пункти, джерела водопостачання, водоймища, об'єкти природно-заповідного фонду, пам'ятки історії, культури та мистецтва, об'єкти спеціального й іншого призначення, надаються за згодою відповідних місцевих рад та органів виконавчої влади (далі — згода на надання гірничого відводу).

Однак як така згода може отримуватись СГ на стадії надання гірничого відводу, адже СГ вже отримано право на користування надрами з метою видобування корисних копалин, а саме: СГ вже отримано дозвіл на видобування корисних копалин та сплачені кошти за його отримання?

Найжахливішим у цій ситуації є те, що місцевими радами та органами виконавчої влади СГ може бути відмовлено в наданні згоди на отримання гірничого відводу. За таких умов це означає, що СГ марно витратив власний час та немалі кошти, бо отримавши право на користування надрами, йому не вдалося його засвідчити.

Слід зазначити, що витребовування у СГ такої згоди на стадії отримання гірничого відводу є не просто недоцільним, а й таким, що створює корупційні чинники, бо незрозуміло, хто має отримувати цю згоду: СГ самостійно чи Держпраці без залучення СГ. Якщо згоду отримує СГ самостійно, то чому не визначено процедуру надання такої згоди, зокрема, строки її надання, підстави для відмови.

До того ж необхідність отримання згоди на отримання гірничого відводу є сумнівною, оскільки її вже раніше було отримано Держгеонадра до прийняття рішення про надання надр в користування у:

- ◆ Ради міністрів АР Крим, відповідних обласних, Київської та Севастопольської міських рад щодо корисних копалин загальнодержавного значення;
- ◆ відповідних районних, міських, селищних, сільських рад щодо корисних копалин місцевого значення.

Отже, отримання згоди на надання гірничого відводу є прикладом подвійного регулювання, а отже й надмірного адміністративного навантаження на СГ.

Крім того, залишається незрозумілим питання:

З якими саме органами виконавчої влади має узгоджуватись надання гірничого відводу? Можливо це будь-які органи, що ситуативно визначаються під час надання гірничого відводу?

Отримання згоди відповідних органів виконавчої влади на надання гірничого відводу є прикладом непрозорості процедури, визначеної пунктом 10 Постанови № 59.

Також, згода на надання гірничого відводу має:

- ◆ ознаки ДДХ;
- ◆ міститися в Законі про Перелік;
- ◆ встановлюватись спеціальними законодавчими актами;
- ◆ надаватись органами, якщо їх повноваження на надання такої згоди визначені спеціальними законодавчими актами;
- ◆ надаватись в порядку, передбаченому Законом про дозвільну систему;
- ◆ самостійно отримуватись Держпраці².

Надання гірничих відводів у межах родовищ корисних копалин, які розробляються за нетрадиційними технологіями (підземна газифікація вугілля, підземна виплавка сірки, підземне вилуговування солей тощо), для ведення гірничих робіт відкритим та підземним способом, а також для застосування нетрадиційних технологій дозволяється лише за наявності спеціальних проектних проробок і експертного висновку щодо безпечності гірничих робіт у районі ділянок, де застосовуються нетрадиційні технології, та відсутності шкідливого впливу цих технологій на сусідні родовища (далі — експертний висновок)³.

¹ Пункт 26 Постанови № 59

² Дії щодо одержання погоджень, висновків та інших документів, необхідних для видачі документа дозвільного характеру, вчиняються дозвільним органом, що оформляє документ дозвільного характеру, без залучення суб'єкта господарювання (стаття 4-1 Закону про дозвільну систему)

³ Пункт 14 Постанови № 59

Під зазначеним в пункті 14 Постанови № 59 експертним висновком швидше за все слід розуміти необхідність отримання дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (далі — дозвіл).

Така позиція сформована на підставі Переліку видів робіт підвищеної небезпеки, здійснення яких потребує отримання дозволу, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1107 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» (далі — Постанова № 1107). Так, серед переліку видів робіт підвищеної небезпеки визначені підземні та відкриті гірничі роботи.

Стосовно експертного висновку, то Постановою № 1107 визначено, що висновок експертизи - документ, який складається експертною організацією за результатами проведення експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва СГ за формою, розробленою Держпраці і затвердженою в установленому порядку, містить інформацію про відповідність (невідповідність) об'єкта експертизи вимогам законодавства з питань охорони праці та промислової безпеки і на підставі якого приймається рішення щодо видачі дозволу. Отже, на підставі експертного висновку приймається рішення про видачу дозволу СГ.

З огляду на зазначене, в Постанові № 59 було б доцільно визначити саме необхідність отримання дозволу для отримання гірничих відводів у межах родовищ корисних копалин, які розробляються за нетрадиційними технологіями, для ведення гірничих робіт відкритим та підземним способом, а не експертного висновку.

Згідно з пунктами 19, 23 та 24 Постанови № 59 для одержання гірничого відводу СГ залежно від виду родовища корисних копалин подає заявку та проект такого гірничого відводу¹ або:

- ◆ місцевому органу державного гірничого нагляду;
- ◆ Раді міністрів АР Крим, обласній, Київській чи Севастопольській міській раді.

Після погодження заявки на одержання гірничого відводу для розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення або інших цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, місцевим органом державного гірничого нагляду вона подається на розгляд Держпраці, яка приймає рішення про надання гірничого відводу.

Рішення стосовно заявки на одержання гірничого відводу приймається протягом не більше **21** дня (пункт 25 Постанови № 59).

Однак в пункті 25 Постанови № 59 не зазначено чи рішення про надання гірничого відводу приймається протягом **21** календарного чи робочого дня. До того ж не зрозуміло чи в цей строк здійснюється і погодження заявки місцевим органом гірничого нагляду, і прийняття рішення Держпраці про надання гірничого відводу. Таким чином, встановлений строк для отримання гірничого відводу робить процедуру його отримання досить непрозорою.

На останок слід зазначити, що надані гірничі відводи підлягають реєстрації у книзі обліку гірничих відводів, наданих для використання ділянок надр. Порядок реєстрації таких гірничих відводів у книзі обліку не встановлено, що знову свідчить про непрозорість процедури надання гірничих відводів.

Враховуючи вищевикладене, Постанова № 59 потребує внесення суттєвих змін та приведення у відповідність до вимог рамкових законодавчих актів.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як Дозвіл на видобування, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення користування надрами, не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою такого інструменту державного регулювання, як Дозвіл на видобування, є те, що:

- ◆ СГ отримує право на користування надрами раніше, на підставі рішення про надання дозволу — для дозволів, що надаються без проведення аукціону, та на підставі Протоколу про результати проведеного аукціону з продажу спеціальних дозволів на користування надрами — для дозволів, які надаються за результатами аукціону.

¹ Проект гірничого відводу розробляється спеціалізованими проектними або добувними організаціями, які спроможні виконувати роботи з маркшейдерської справи

ТАБЛИЦЯ №2.

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПОДАЮТЬСЯ РАЗОМ ІЗ ЗАЯВОЮ ПРО НАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОЗВОЛУ НА КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ БЕЗ ПРОВЕДЕННЯ АУКЦІОНУ ПРИ ГЕОЛОГІЧНОМУ ВИВЧЕННІ, ГЕОЛОГІЧНОМУ ВИВЧЕННІ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДОСЛІДНО-ПРОМИСЛОВІЙ РОЗРОБЦІ ТА ПРИ ВИДОБУВАННІ КОРИСНИХ КОПАЛИН

Перелік документів, що подаються разом із заявою про надання спеціального дозволу на користування надрами без проведення аукціону при геологічному вивченні, геологічному вивченні, у тому числі дослідно-промислової розробці:

копія паспорта та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи - підприємця (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті, замість зазначеного реєстраційного номера подають копію паспорта із серією, номером та відміткою)

пояснювальна записка з обґрунтуванням необхідності проведення геологорозвідувальних робіт на ділянці надр із зазначенням мети її геологічного вивчення, потужності підприємства

каталог географічних координат кутових точок ділянки надр (похибка — менш як **1 секунда**) із зазначенням її площі

оглядова карта (масштаб **1:200 000**)

ситуаційний план з нанесеними межами площі геологічного вивчення та географічними координатами її кутових точок (похибка — менш як **1 секунда**) у масштабі, який дає змогу перевірити правильність визначення координат

оглядова геологічна карта (масштаб **1:200 000 - 1:50 000**) з лініями проектних геологічних розрізів

геологічні розрізи

До зазначеного переліку додаються:

у разі проведення геологічного вивчення за рахунок коштів державного бюджету — засвідчена в установленому порядку виписка з пооб'єктного плану

у разі розширення меж ділянки надр, наданої для геологічного вивчення — результати проведення геологорозвідувальних робіт, які підтверджують факт, що родовище (площа) виходить за межі ділянки надр, наданої в користування для геологічного вивчення родовища (площі)

Перелік документів, що подаються разом із заявою про надання спеціального дозволу на користування надрами без проведення аукціону при видобуванні корисних копалин:

копія паспорта та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи - підприємця (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті, замість зазначеного реєстраційного номера подають копію паспорта із серією, номером та відміткою)

пояснювальна записка з характеристикою об'єкта, стану його геологічного вивчення, методу розробки, обґрунтуванням необхідності використання надр, із зазначенням потужності підприємства

копії протоколів, завірені заявником, Державної комісії по запасах (Української територіальної комісії по запасах корисних копалин, центральної комісії по запасах корисних копалин, науково-технічних/технічних рад) про затвердження (апробацію) запасів у повному обсязі

каталог географічних координат кутових точок ділянки надр (похибка — менш як **1 секунда**) із зазначенням її площі

оглядова карта (масштаб не менш як **1:200 000**)

ситуаційний план з нанесеними межами площі видобування та географічними координатами її кутових точок (похибка — менш як **1 секунда**) у масштабі, який дає змогу перевірити правильність визначення координат

план підрахунку запасів корисної копалини на топографічній основі з нанесеними межами категорії запасів, межами земельного та гірничого відводів (за наявності), контуром ліцензійної площі з географічними координатами кутових точок ділянки надр (похибка — менш як **1 секунда**), а також з лініями геологічних розрізів

характерні геологічні розрізи з межами категорій запасів та умовними позначками

До перелічених документів додаються:

результати оцінки впливу на довкілля (звіт з оцінки впливу на довкілля, звіт про громадське обговорення та висновок з оцінки впливу на довкілля) відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»

для підприємств, які розпочинають розробку родовища — програма робіт із введення родовища в експлуатацію із зазначенням окремих етапів та строку їх проведення, джерел фінансування до досягнення підприємством проектної потужності

РОЗДІЛ ДРУГИЙ: АНАЛІЗ ПОРЯДКУ НАБУТТЯ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ У КОРИСТУВАННЯ, ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ АКВАКУЛЬТУРИ ТА РИБАЛЬСТВО

2.1

НАБУТТЯ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ У КОРИСТУВАННЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ АКВАКУЛЬТУРИ

Ринок

Види діяльності	3.2 Рибництво (аквакультура)
Кількість підприємств	Юрособи — 404
Частка у ВВП	0,004%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 2,7 тис.
Концентрація	Окремі ознаки локальної природної монополії
Інші особливості ринку	Негативний зовнішній ефект
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Державне
Суб'єкт регулювання	Державне агентство рибного господарства

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні інструменти
Морське/прісноводне рибництво (аквакультура)	Договір оренди землі	Водний, Земельний кодекси України (далі – ВКУ та ЗКУ); Закон України «Про аквакультуру» ¹ (далі – Закон про аквакультуру), Закон України «Про оренду землі» ² (далі – Закон про оренду землі)	Ні	Ні	Ні	ВКУ, ЗКУ, Закон про аквакультуру, Закон про оренду землі	Власник землі (орган, що нею розпоряджається)	Аукціон (земельні торги)	Відсутні
Морське/прісноводне рибництво (аквакультура)	Договір оренди водного об'єкту	ВКУ, ЗКУ, Закон про аквакультуру	Ні	Ні	Ні	ВКУ, ЗКУ, Закон про аквакультуру	Власник землі (орган, що нею розпоряджається)	Дозвільна	Погодження договору оренди з Держводагентством
Морське/прісноводне рибництво (аквакультура)	Висновок з оцінки впливу на довкілля	Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»	Так	Так	Ні	Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»	Мінприроди/обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації/органи виконавчої влади АР Крим з питань екології та природних ресурсів	Дозвільна	Відсутні

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5293-17>

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14>

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні інструменти
Морське/прісноводне рибництво (аквакультура)	Затвердження Режиму рибогосподарської експлуатації водного об'єкта/змін до Режиму (далі — Режим)	Закон про рибальство	Так	Ні	Ні	Наказ № 4	Держрибагентство	Дозвільна	Погодження територіальними органами Держрибагентства заяви про здійснення штучного розведення, вирощування риби та інших водних живих ресурсів
		Закон про рибальство	Так	Ні	Ні	Наказ № 4	Держрибагентство	Дозвільна	Погодження територіальними органами Держрибагентства Режиму
		Закон про рибальство	Так	Ні	Ні	Наказ № 4	Держрибагентство	Дозвільна	Погодження територіальними органами Мінприроди Режиму
		Закон про рибальство	Ні	Ні	Ні	Наказ № 4	Держрибагентство	Дозвільна	Ліцензія на право господарської діяльності, пов'язаної з промисловим виловом риби на промислових ділянках рибогосподарських водойм, крім внутрішніх водойм (ставків) господарств

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні інструменти
Морське/прісноводне рибництво (аквакультура), вселення водних біоресурсів	Погодження заявки на проведення робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт	Наказ № 414	Так	Ні	Ні	Наказ № 414	Територіальний орган Держрибагентства Держрибагентство для СГ, у сфері його управління	Дозвільна	Дозвіл на спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів, внесених до Червоної книги
									Дозвіл на переселення об'єктів тваринного світу
Морське/ прісноводне рибництво (аквакультура), вселення водних біоресурсів	Погодження графіку робіт із вселення водних біоресурсів	Наказ № 414	Ні	Ні	Ні	Наказ № 414	Територіальний орган Держрибагентства Держрибагентство для СГ у сфері його управління	Не можливо визначити тип процедури	Відсутні

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права користування водним об'єктом

ІНСТРУМЕНТ 1:

Договір оренди землі

ІНСТРУМЕНТ 2:

Договір оренди водного об'єкту

Згідно зі статтею 51 ВКУ у користування на умовах оренди для рибогосподарських потреб можуть надаватися водосховища, ставки, озера та замкнені природні водойми.

Для цілей аквакультури можуть надаватися в користування й частини рибогосподарських водних об'єктів, рибогосподарські технологічні водойми, акваторії (водний простір) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України.

Водні об'єкти надаються у користування за договором оренди земель водного фонду на земельних торгах у комплексі із земельною ділянкою.

Отже, виходячи з норм Водного кодексу України бачимо, що для отримання водного об'єкту в оренду СГ має спочатку отримати в оренду земельну ділянку під таким водним об'єктом. До того ж, і землі водного фонду, і водні об'єкти над ними мають одночасно надаватися в користування на підставі єдиного договору оренди землі.

Для з'ясування чи насправді так відбувається на практиці, розглянемо спочатку порядок набуття в оренду земельних ділянок водного фонду, а потім – водних об'єктів над ними.

Порядок набуття в оренду земельних ділянок та водних об'єктів під ними

Порядок набуття в оренду земель водного фонду та водних об'єктів під ними регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Земельним кодексом України (статті 134-139);
- ◆ Водним кодексом України (статті 43, 51, 85);
- ◆ Законом України «Про аквакультуру» (стаття 14);
- ◆ Закон України «Про оренду землі».

Правова природа Договору оренди землі та Договору оренди водного об'єкту характеризується такими елементами:

- ◆ Є правовстановлюючими документами;
- ◆ Договір оренди землі укладається з переможцем торгів в день їх проведення;
- ◆ Договір оренди водного об'єкта потребує погодження з Держводагентством;
- ◆ Договір оренди землі та Договір оренди водного об'єкту укладаються не одночасно;
- ◆ Типова форма договору оренди землі затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2004 р. № 220 «Про затвердження Типового договору оренди землі».
- ◆ Типові форми оренди водних об'єктів затверджені:
 - постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 981 «Про затвердження типових договорів користування на умовах оренди частиною рибогосподарського водного об'єкта, акваторією (водним простором) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей аквакультури»;
 - постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 2013 р. № 420 «Про затвердження Типового договору оренди водних об'єктів».

Проблема 1: Відсутність у СГ гарантій отримання в оренду водного об'єкта при отриманні в оренду земельної ділянки над ним

ПРИЧИНА:

- 1 Неодночасність надання в оренду водного об'єкта і земельної ділянки під таким об'єктом.
- 2 Надання в оренду земельної ділянки під водним об'єктом не є підставою для надання цього водного об'єкту в оренду.

ТИП ПРИЧИНИ:

- 1 Організаційна.
- 2 Нормативна.

Порядок продажу земельних ділянок державної чи комунальної власності або прав на них здійснюється на конкурентних засадах (земельних торгах) і регулюється статтями 134-139 ЗКУ.

Земельні торги проводяться у формі аукціону, за результатами проведення якого укладається договір купівлі-продажу, оренди, суперфіцію, емфітевзису земельної ділянки з учасником (переможцем) земельних торгів, який запропонував найвищу ціну за земельну ділянку, що продається, або найвищу плату за користування нею, зафіксовану в ході проведення земельних торгів¹.

Організатором земельних торгів є:

- ◆ фізична особа — власник земельної ділянки, що здійснює реалізацію права державної чи комунальної власності на земельні ділянки;
- ◆ юридична особа — власник земельної ділянки, що здійснює реалізацію права державної чи комунальної власності на земельні ділянки;
- ◆ Верховна Рада Автономної Республіки Крим, що здійснює реалізацію права державної чи комунальної власності на земельні ділянки;
- ◆ Рада міністрів Автономної Республіки Крим, що здійснює реалізацію права державної чи комунальної власності на земельні ділянки;
- ◆ орган виконавчої влади, що здійснює реалізацію права державної чи комунальної власності на земельні ділянки;
- ◆ орган місцевого самоврядування, що здійснює реалізацію права державної чи комунальної власності на земельні ділянки.

Відповідно до статті 136 ЗКУ підготовку лотів до проведення земельних торгів забезпечує організатор земельних торгів. Підготовка лотів до проведення земельних торгів, зокрема, включає:

- ◆ виготовлення, погодження та затвердження в установленому законодавством порядку проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки (у разі зміни цільового призначення земельної ділянки та у разі, якщо межі земельної ділянки не встановлені в натурі (на місцевості));
- ◆ державну реєстрацію земельної ділянки;
- ◆ державну реєстрацію речового права на земельну ділянку.

Договір купівлі-продажу, оренди, суперфіцію, емфітевзису земельної ділянки між організатором земельних торгів і переможцем торгів укладається безпосередньо в день проведення торгів (стаття 137 ЗКУ).

Відповідно до статті 51 ВКУ водні об'єкти надаються у користування за договором оренди земель водного фонду на земельних торгах у комплексі із земельною ділянкою. Водні об'єкти надаються у користування на умовах оренди органами, що здійснюють розпорядження земельними ділянками під водою (водним простором) згідно з повноваженнями, визначеними Земельним кодексом України, відповідно до договору оренди, погодженого з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері водного господарства.

¹ Стаття 135 ЗКУ

Таким чином, водний об'єкт має надаватися у користування одночасно з земельною ділянкою на земельних торгах за договором оренди земель водного фонду. Договір оренди водного об'єкта має бути погоджений з Держводагентством.

Відносини, пов'язані з орендою землі, детально регулюються Законом про оренду землі. Так, статтею 14 Закону про оренду землі визначено, що типова форма договору оренди землі затверджується Кабінетом Міністрів України. Таку типову форму оренди землі затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2004 р. № 220 «Про затвердження Типового договору оренди землі» (далі — Постанова № 220).

З огляду на наведене, переможець земельних торгів укладає договір оренди землі за формою, затвердженою Постановою № 220.

Проте, відповідно до Постанови № 220, типова форма договору оренди землі не передбачає його погодження з Держводагентством. Держводагентство не є третьою стороною договору оренди земельної ділянки. ЗКУ та ВКУ не передбачають прийняття Держводагентством участі у проведенні земельних торгів.

Таким чином, процедура укладення договору оренди земельної ділянки не узгоджується з процедурою укладення договору оренди водного об'єкта. Типова форма договору оренди земельної ділянки не враховує, що в оренду передається земля водного фонду з розташованим на ній водним об'єктом, а Держводагентство має погоджувати передачу в оренду такого водного об'єкта. Водний об'єкт, всупереч ВКУ, отримується в оренду не на земельних торгах і окремо від земельної ділянки. З огляду на зазначене, при наданні земельної ділянки та розташованого на ній водного об'єкта в користування, застосовується дві різні процедури та укладається два різних договори. Крім того, процедура надання в оренду водного об'єкта законодавчо не визначена.

На підтвердження неодноразовості укладення договорів оренди земельної ділянки та водного об'єкта свідчить, наприклад, й інформація з офіційних сайтів Вінницького регіонального управління водних ресурсів Держводагентства¹ та Черкаської обласної державної адміністрації², де містяться рекомендації про порядок набуття в оренду водного об'єкта. Так, особи зацікавлені в набутті водного об'єкта в оренду, повинні подати власнику/розпоряднику водного об'єкта копію договору оренди земельної ділянки під таким водним об'єктом.

Одночасно слід зазначити, що особа власника водного об'єкта та земельної ділянки під ним може співпадати, тому одночасне передання прав на водний об'єкт та земельну ділянку під ним є не тільки доцільним, а й таким, що спрямоване на:

- ◆ забезпечення рівного доступу СГ до таких спільних ресурсів, як водні об'єкти та водні біоресурси;
- ◆ зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання;
- ◆ розширення конкуренції в сфері аквакультури;
- ◆ розвиток рибної галузі в цілому.

** Зазначене питання допоможе вирішити прийняття проекту Закону України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення порядку передачі в оренду водних об'єктів у комплексі з земельними ділянками», який зареєстрований у Верховній Раді України 21.09.2015 року за № 3157 та наразі прийнятий у першому читанні³.*

¹ <http://www.buvr.vn.ua/vodni-resursi/48-protsedura-ukladannya-dogovoru-na-orendu-vodnikh-ob-ektiv>

² http://www.eco.ck.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=817:2014-06-24-10-15-12&catid=43:2009-10-19-14-07-19

³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56566

Проблема 2: невідповідність інструментів та процедур надання водних об'єктів в оренду рамковим законодавчим актам

ПРИЧИНА:

- 1 Не виконання органами влади вимог рамкових законодавчих актів.
- 2 Низький рівень виконавської дисципліни посадових осіб органів влади.
- 3 Не бажання органів влади створювати прозоре та чітке нормативно-правове середовище.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

Відповідно до статті 51 ВКУ водні об'єкти надаються у користування на умовах оренди за погодженням з Держводагентством.

В той же час, відповідно до статті 1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», документ дозвільного характеру — дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, інший документ в електронному вигляді (запис про наявність дозволу, висновку, рішення, погодження, свідоцтва, іншого документа в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань), який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності.

Як бачимо, погодження договору оренди водного об'єкта має всі ознаки ДДХ, оскільки його отримання є обов'язковою умовою для укладення договору оренди водного об'єкта, наприклад, для провадження господарської діяльності у сфері аквакультури.

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів дозвільного характеру, які не внесені до Переліку, затвердженого цим Законом. Необхідність одержання документів дозвільного характеру, встановлена законами, виникає виключно після внесення таких документів до Переліку, крім випадків, передбачених частиною четвертою цієї статті.

Отже, якщо, необхідність отримання погодження договору оренди водного об'єкта Держводагентства, має ознаки ДДХ, то воно має міститися серед переліку ДДХ, що визначені в Законі про Перелік. Однак, Закон про Перелік не містить такого документу дозвільного характеру, як отримання погодження договору оренди водного об'єкта.

Одночасно слід зазначити про відсутність нормативно закріпленої процедури отримання погодження договору оренди водного об'єкта Держводагентством, що може свідчити про непрозорість отримання такого погодження.

З огляду на зазначене, у разі визначення, що погодження договору оренди водного об'єкта є ДДХ, то воно має бути внесене до Закону про Перелік, а процедура його видачі/відмови у видачі має бути приведена у відповідність до рамкового Закону про дозвільну систему.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як Договір оренди землі та Договір оренди водного об'єкта, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права користування водним об'єктом, не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою таких інструментів державного регулювання, як Договір оренди землі та Договір оренди водного об'єкта, є те, що:

- ◆ договір оренди землі не є інструментом, який приймає участь при вирішенні питання про надання СГ в користування водного об'єкту для цілей аквакультури;
- ◆ договір оренди землі не є інструментом, який надає право на оренду водного об'єкту для цілей аквакультури;
- ◆ водний об'єкт та земельна ділянка під ним набуваються в користування неодноразово;
- ◆ процедура надання в оренду водного об'єкту та укладення відповідного договору законодавчо не визначена.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права користування водним об'єктом

ІНСТРУМЕНТ:

Висновок з оцінки впливу на довкілля

Державна політика у сфері аквакультури здійснюється, зокрема, шляхом проведення оцінки впливу на довкілля у сфері аквакультури в порядку, встановленому законом¹.

Правові та організаційні засади оцінки впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, встановлюються Законом України «Про оцінку впливу на довкілля».

Порядок отримання висновку з оцінки впливу на довкілля

Порядок отримання висновку з оцінки впливу на довкілля (далі — Висновок з ОВД) регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Законом про ОВД;
- ◆ Законом про аквакультуру (стаття 4).

Правова природа Висновку з ОВД характеризується такими елементами:

- ◆ Є документом дозвільного характеру;
- ◆ Міститься в Законі про Перелік.

Закон про ОВД визначає види планованої діяльності та об'єкти, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля, та розподіляє їх за категоріями. Так, відповідно до статті 3 Закону про ОВД, у сфері сільського господарства, лісівництва та водного господарства до другої категорії видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля, включено інтенсивну аквакультуру з продуктивністю **10 тонн на рік** і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах.

Як бачимо, за Законом про ОВД, оцінці впливу на довкілля підлягає здійснення:

- ◆ інтенсивної аквакультури з продуктивністю 10 тонн на рік і більше;
- ◆ аквакультури на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах.

Органами, уповноваженими видавати Висновки з ОВД, є:²

- ◆ Мінприроди;
- ◆ обласні державні адміністрації;
- ◆ Київська міська державна адміністрація;
- ◆ Севастопольська міська державна адміністрація;
- ◆ органи виконавчої влади АР Крим з питань екології та природних ресурсів.

Процедура проведення оцінки впливу на довкілля передбачає:

- ◆ підготовку СГ звіту з оцінки впливу на довкілля;
- ◆ проведення громадського обговорення;
- ◆ аналіз уповноваженим органом звіту з оцінки впливу на довкілля, додаткової інформації, яку надає СГ та громадськість під час громадського обговорення;
- ◆ надання уповноваженим органом Висновку з ОВД;
- ◆ врахування Висновку з ОВД у рішенні про провадження планованої діяльності.

¹ Стаття 4 Закону про аквакультуру

² Стаття 1 Закону про ОВД

Уповноважений орган у Висновку з ОВД визначає¹:

- ◆ допустимість провадження планованої діяльності²;
- ◆ обґрунтовує недопустимість провадження планованої діяльності;
- ◆ визначає екологічні умови провадження планованої діяльності.

Висновок з ОВД:

- ◆ є обов'язковим для виконання;
- ◆ враховується при прийнятті рішення про провадження планованої діяльності³;
- ◆ може бути підставою для відмови у видачі рішення про провадження планованої діяльності⁴.

В сфері аквакультури не передбачено, що здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності.

В той же час, якщо після ухвалення Висновку з ОВД законодавством не передбачається прийняття рішення про провадження планованої діяльності для початку її провадження, Висновок з ОВД, у якому визначено допустимість провадження планованої діяльності, вважається рішенням про провадження планованої діяльності⁵.

У зв'язку з зазначеним, Висновок з ОВД є рішенням про провадження планованої діяльності, а отже й одним з інструментів, що надає СГ право на здійснення господарської діяльності у сфері аквакультури.

Водночас слід зазначити, що провадження діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, без здійснення такої оцінки та отримання рішення про провадження планованої діяльності, є підставою для припинення діяльності СГ. Рішення про припинення діяльності СГ у разі порушення ними законодавства про оцінку впливу на довкілля приймається виключно судом за позовом Держекоінспекції⁶.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як Висновок з ОВД, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення аквакультури, не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою такого інструменту державного регулювання, як Висновок з ОВД, є те, що:

- ◆ Висновок з ОВД є інструментом, за допомогою якого відображаються результати проведеного аналізу впливу діяльності СГ на довкілля;
- ◆ Висновок з ОВД є інструментом, спрямованим на охорону та захист навколишнього природного середовища;
- ◆ Висновок з ОВД не є інструментом, що надає право на отримання водного об'єкту (його частини) в користування для здійснення аквакультури, право на отримання водного об'єкту в користування набувається СГ раніше.

¹ Стаття 9 Закону про ОВД

² Планована діяльність — планована господарська діяльність, що включає будівництво, реконструкцію, технічне переоснащення, розширення, перепрофілювання, ліквідацію (демонтаж) об'єктів, інше втручання в природне середовище; планована діяльність не включає реконструкцію, технічне переоснащення, капітальний ремонт, розширення, перепрофілювання об'єктів, інші втручання в природне середовище, які не справляють значного впливу на довкілля відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України (стаття 1 Закону про ОВД)

³ Рішення про провадження планованої діяльності для цілей нашої Зеленої книги - рішення про надання СГ Дозволу на видобування;

⁴ Стаття 9 Закону про ОВД

⁵ Стаття 11 Закону про ОВД

⁶ Стаття 16 Закону про ОВД

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення господарської діяльності у сфері аквакультури

ІНСТРУМЕНТ:

Затвердження Режиму рибогосподарської експлуатації водного об'єкта/змін до Режиму

Для отримання права на здійснення господарської діяльності у сфері аквакультури СГ має замовити у рибогосподарської науково-дослідної установи (організації) розроблення Режиму рибогосподарської експлуатації водного об'єкта, а потім погодити його та затвердити (далі — Режим).

Відповідно до статті 1 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»¹ (далі — Закон про рибальство) режим рибогосподарської експлуатації водного об'єкта - установа на відповідний термін сукупність вимог, умов та заходів щодо обсягів робіт з відтворення водних біоресурсів за їх віковими та видовими характеристиками, строків лову, типів і кількості знарядь та засобів лову, обсягів вилучення, регламентації любительського і спортивного рибальства, ощадливого використання водних біоресурсів рибогосподарського водного об'єкта (його частини).

Порядок затвердження/погодження режиму та змін до нього

Порядок затвердження/погодження Режиму та змін до нього регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Законом про рибальство (статті 1, 8, 9, 10 та 31);
- ◆ Наказом Державного комітету рибного господарства України від 15.01.2008 року № 4 «Про затвердження Інструкції про порядок здійснення штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах»² (далі – Наказ № 4).

Правова природа Режиму характеризується такими елементами:

- ◆ Має ознаки ДДХ, оскільки використання водних живих ресурсів має здійснюватись відповідно до Режиму, у затвердженні Режиму може бути відмовлено, Режим може бути тимчасово зупинений або скасований, за дотриманням Режиму здійснюється контроль (пункти 2.5, 2.12., 2.14, 3.1, 3.4 Наказу № 4). Таким чином, без затвердженого у встановленому порядку Режиму СГ не може здійснювати господарську діяльність;
- ◆ Відсутній у Законі України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності».

Реалізація такого інструменту державного регулювання, як Режим, характеризується наявністю цілої низки проблем різного змісту та характеру. Перелік наявних проблем реалізації інструменту «затвердження Режиму» наводиться нами нижче.

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17>

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0064-08>

Проблема 1: Значні часові та матеріальні витрати сг на розроблення, погодження та затвердження режиму/змін до режиму

ПРИЧИНА:

- 1 Відсутність узагальненої інформації щодо наявних в Україні водних об'єктів, які можуть надаватись для здійснення діяльності у сфері аквакультури.
- 2 Відсутність прозорих та чітких процедур для погодження Режиму.
- 3 Невиконання органами виконавчої влади вимог рамкових законів.

ТИП ПРИЧИНИ:

- 1 Організаційна.
- 2 Нормативна.

Режим розробляється щодо кожного окремого СГ. Для затвердження Держрибагентством Режиму, СГ необхідно пройти ще три додаткові процедури погоджень, а саме:

- ◆ погодити заяву про здійснення штучного розведення, вирощування водних живих ресурсів та їх використання з територіальним органом Держрибагентства, у зоні контролю якого перебуває рибогосподарський водний об'єкт;
- ◆ погодити Режим з територіальним органом Мінприроди, у зоні якого таким СГ буде здійснюватися господарська діяльність у сфері аквакультури;
- ◆ погодити Режим з територіальним органом Держрибагентства, у зоні якого таким СГ буде здійснюватися господарська діяльність у сфері аквакультури.

До Режиму включаються дані щодо:

- ◆ фізико-географічних характеристик водного об'єкта, його місцезнаходження, розміру, площі, глибини, консистенції та складу ґрунтів;
- ◆ видів рослин та ступеня їх заростання;
- ◆ замерзання, класифікації води, товщі льодового покриву та наявності явищ задухи;
- ◆ наявності трубопроводів, водозабірних споруд, каналів, рибозахисних пристроїв, стоків;
- ◆ видового складу водних живих ресурсів, їх запасів за видами, обсягів улову за останні **п'ять** років;
- ◆ періоди заборони на лов туводних¹ видів водних живих ресурсів;

Перерахована вище інформація є загальною інформацією про водний об'єкт та його біоресурси. Водний об'єкт надається в строкове користування, тому кожен водний об'єкт може декілька разів змінювати особу користувача. Кожному наступному користувачу водного об'єкту доводиться знову звертатися за розробленням, погодженням та затвердженням Режиму. Зміст нового розробленого Режиму буде майже дублювати інформацію попередньо розробленого Режиму для цього водного об'єкта. Перераховані в Режимі дані повинні бути відомі компетентним органам ще до передачі ними цього водного об'єкта в оренду, зокрема, з раніше затверджених/погоджених Режимів та звітності² СГ.

*За інформацією з офіційного сайту Науково-дослідного центру «Дніпровська природна інспекція» вартість розроблення ним Режиму для спеціальних товарних рибних господарств площею від **10** до **100 га** складає до **80 000 грн³**.*

Як бачимо, розроблення Режиму потребує чималих витрат СГ, які навряд чи є виправданими.

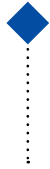
- ◆ обсягів вселення та вилучення водних живих ресурсів за видами;

Обсяги вселення та вилучення водних живих ресурсів за видами можуть бути самостійно визначені компетентним органом, шляхом встановлення їх максимально допустимих обсягів щодо кожного водного об'єкта, наприклад, відповідним нормативно-правовим актом. Отже, немає необхідності кожному окремому СГ погоджувати обсяги вселення та вилучення водних живих ресурсів. Саме компетентний орган повинен володіти інформацією про наявні обсяги та види водних живих ресурсів кожного водного об'єкта та можливі обсяги їх вселення та вилучення СГ за видами.

¹ Туводні види водних живих ресурсів — види водних живих ресурсів, які перебували (перебувають) у рибогосподарському водному об'єкті до початку їх спеціального використання відповідно до Режиму

² Наказ Мінагрополітики від 21.03.2012 № 141 «Про затвердження форми звітності № 1А-риба (річна) "Виробництво продукції аквакультури за 20__р." та інструкції щодо її заповнення»

³ <http://dogodpi.com.ua>

переліку робіт з відтворення, меліорації.

Перелік дозволених на водному об'єкті робіт з відтворення, меліорації може бути заздалегідь визначений компетентним органом до надання водного об'єкту в оренду. За таких умов користувач зміг би обрати бажані види робіт із завчасно визначеного переліку дозволених робіт на цьому водному об'єкті на стадії оформлення його права на користування водним об'єктом, тобто, під час укладення відповідного договору оренди.

З огляду на зазначене, немає необхідності кожному СГ окремо розробляти Режим/зміни до нього, їх погоджувати та затверджувати. Необхідність розробляти, погоджувати та затверджувати Режим/зміни до нього кожним СГ пов'язано із відсутністю узагальненої інформації про водні об'єкти в Україні.

Декілька слів слід сказати про процедуру погодження Режиму/змін до нього. Так, процедура погодження Режиму/змін до нього містить тільки строк отримання такого погодження. Отже, процедури погодження Режиму/змін до нього фактично немає.

Впровадження запропонованих вище змін дозволить не тільки зменшити адміністративне навантаження на бізнес, матеріальні та часові витрати СГ, спростити процедуру започаткування підприємницької діяльності в цій сфері, а й сприятиме розвитку рибної галузі, залученню іноземних інвестицій, збільшенню експортного потенціалу України та забезпеченню в повному обсязі внутрішнього ринку якісною продукцією.

Проблема 2: Невідповідність інструменту і процедур затвердження/погодження режиму та змін до нього рамковим законодавчим актам

ПРИЧИНА:

- 1** Недотримання органами влади рамкових норм та правил.
- 2** Не створення дозвільними органами прозорих та зрозумілих процедур отримання ДДХ.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Відповідно до Наказу № 4 у СГ, що бажає здійснювати діяльність у сфері аквакультури, є обов'язок затверджувати в Держрибагентстві Режим/зміни до нього та погоджувати їх з відповідними територіальними органами Мінприроди і Держрибагентства.

Затвердження/погодження Режиму та змін до нього мають ознаки ДДХ, оскільки використання водних живих ресурсів повинно здійснюватись відповідно до Режиму, у затвердженні Режиму може бути відмовлено, Режим може бути тимчасово зупинений або скасований, за дотриманням Режиму здійснюється контроль (пункти 2.5, 2.12., 2.14, 3.1, 3.4 Наказу № 4). Отже, без затвердження (попереднього погодження) Режиму/змін до нього СГ не може здійснювати господарську діяльність у сфері аквакультури. ДДХ мають бути визначені в Законі про Перелік. Тільки за наявності ДДХ серед переліку, визначеного в Законі про Перелік, дозвільному органу дозволяється їх витребувати у СГ (стаття 1 Закону про Перелік).

Крім того, згідно пункту 2.1. Наказу № 4, затвердження Режиму розпочинається з подання до Держрибагентства заяви, погодженої з територіальним органом Держрибагентства, у зоні контролю якого перебуває рибогосподарський водний об'єкт (далі – погодження заяви).

Згідно пункту 2.1. Наказу № 4 до Держрибагентства подається тільки погоджена заява, тобто, відсутність погодженої заяви унеможлиблює затвердження Режиму, а отже і здійснення господарської діяльності у сфері аквакультури. Отже, погодження заяви має ознаки ДДХ.

Якщо затвердження/погодження Режиму та погодження заяви є ДДХ, то вони мають, зокрема:

Вимоги до ДДХ	Рамкові акти, якими такі вимоги передбачені	Як на сьогодні регулюються ДДХ
Міститися серед переліку ДДХ, що визначені в Законі про Перелік	Відсутність в Законі про Перелік затвердження/ погодження Режиму та заяви забороняє дозвільному органу їх витребувати у СГ (стаття 1 Закону про Перелік)	Затвердження/погодження Режиму та погодження заяви відсутнє серед переліку ДДХ, що визначені в Законі про Перелік
Регулюватися положеннями рамкового Закону про дозвільну систему	Отримання погоджень Режиму та заяви має здійснюватись дозвільним органом самостійно, без участі СГ (стаття 4 -1 Закону про дозвільну систему)	Погодження Режиму та заяви здійснюється СГ самостійно
Видаватися, переоформлюватись та анулюватись в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України	Порядок проведення дозвільної (погоджувальної) процедури, переоформлення та анулювання ДДХ встановлюється Кабінетом Міністрів України (стаття 4-1 Закону про дозвільну систему)	Порядок отримання погоджень відсутній
Предбачатись спеціальним законом у сфері аквакультури (і отримання погодження ДДХ, і орган, який їх має видавати)	Виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням ДДХ, встановлюються: необхідність одержання ДДХ та їх види; дозвільний орган, уповноважений видавати ДДХ (стаття 4 Закону про дозвільну систему)	Отримання погоджень Режиму та заяви передбачено наказом

* Аналогічна ситуація стосується змін до Режиму, які теж потребують отримання відповідних погоджень та затвердження (згідно з пунктом 2.9. Наказу № 4 зміни до Режиму погоджується з територіальними органами Держрибагентства, Мінприроди та затверджуються Держрибагентством).

Таким чином, якщо затвердження/погодження Режиму, змін до нього та погодження заяви є ДДХ, то норми Наказу № 4 потребують приведення у відповідність з вимогами Закону про Перелік та Закону про дозвільну систему.

Ще декілька слів слід зазначити про погодження заяви. Так, погодження заяви є не тільки додатковим адміністративним навантаженням на СГ, а й інструментом для створення корупційних чинників, оскільки про яке погодження може йти мова, коли СГ вже отримав на земельних торгах в оренду земельну ділянку під водним об'єктом для цілей аквакультури, уклавши про це відповідний договір оренди землі.

Такі погодження було б доцільно отримувати на етапі набуття права користування земельною ділянкою.

Повідомлення Держрибагентства, в тому числі і його територіальних органів та територіальних органів Мінприроди, про винесення на земельні торги земельної ділянки та водного об'єкту під нею для цілей аквакультури і отримання від них відповідного погодження не є складною та неможливою процедурою та може, наприклад, забезпечуватись організатором земельних торгів на стадії підготовки аукціону.

З огляду на зазначене, обов'язок СГ щодо погодження заяви доцільно виключити з Наказу № 4 та передбачити процедуру повідомлення Держрибагентства, Мінприроди, їх територіальних органів про винесення на земельні торги земельної ділянки з водним об'єктом на ній для цілей аквакультури без участі СГ.

Наказ № 4, також, не відповідає ще цілій низці законодавчих актів, а саме:

Назва законодавчого акту, якому не відповідають положення Наказу № 4	Як на сьогодні регулюються правовідносини законодавчими актами	Як правовідносини врегульовані положеннями Наказу № 4
Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (далі — Закон про ліцензування)	Стаття 7 Закону про ліцензування ліцензуванню підлягає промисловий вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України	Пункт 2.1.5. при розробці Режиму на водні об'єкти об'ємом більше 1 млн куб.м (водосховища) СГ має подати ліцензію на право господарської діяльності, пов'язаної з промисловим виловом риби на промислових ділянках рибогосподарських водойм, крім внутрішніх водойм (ставків) господарств
Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» ¹ (далі — Закон про контроль)	Закон про контроль платність проведення заходів державного нагляду (контролю) в Законі про контроль не передбачається ²	Пункт 2.6. при проведенні перевірок Держрибагентством мідійно-устричного господарства користувач раз на рік забезпечує проведення водолазного обстеження за власний рахунок
Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» (далі — Закон про реєстрацію)	стаття 1 Закону про реєстрацію документом, який формується за результатами проведення реєстраційних дій і містить відомості про юридичну особу або фізичну особу - підприємця є виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб- підприємців та громадських формувань	Пункт 2.1. для здійснення штучного розведення, вирощування риби та інших водних живих ресурсів та їх використання користувач подає до Держрибагентства свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності (для фізичної та юридичної особи).

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як затвердження Режиму/змін до нього, ціль щодо рівного доступу СГ не досягається.

Причин, за якими ціль не досягається за допомогою наведеного вище інструменту державного регулювання, є декілька. По-перше, в Режимі багато норм або має імперативний характер, наприклад, встановлення обсягів вилову та вселення водних живих ресурсів, або інформативний — обсяги лову за останні **п'ять** років, видовий склад водних біоресурсів, їх запаси, наявність водозабірних споруд тощо. Як ми вже зазначали при аналізі цього інструменту регулювання, імперативні норми Режиму можуть встановлюватись відповідним нормативно-правовим актом, а інформація щодо водного об'єкту вже відома відповідному компетентному органу та лише перераховує характеристики цього водного об'єкту. Таким чином, Режим є своєрідним нормативним актом, що встановлює певні вимоги до діяльності будь-якого СГ у сфері аквакультури щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства.

Крім того, причинами, за якими ціль не досягається за допомогою такого інструменту державного регулювання, як затвердження Режиму/змін до нього, є те, що затвердження Режиму:

- ◆ не є інструментом, який приймає участь при вирішенні питання про надання СГ в користування земельної ділянки під водним об'єктом для цілей аквакультури;
- ◆ не є інструментом, який дозволяє обирати найкраще рибне господарство, що могло б запропонувати найбезпечнішу рибогосподарську діяльність для навколишнього природного середовища, найощадливіше використання водних живих ресурсів, застосування найсучасніших та найбезпечніших засобів та методів лову і вселення водних біоресурсів;
- ◆ не є інструментом, який надає СГ право на користування водного об'єкту (його частини) для здійснення діяльності у сфері аквакультури;
- ◆ є інструментом, що встановлює лише вимоги до діяльності СГ у сфері аквакультури та не гарантує їх дотримання СГ.

З огляду на зазначене, власник земельної ділянки та водного об'єкту на нею, що передає її СГ в користування для здійснення ним діяльності у сфері аквакультури, за допомогою такого інструменту державного регулювання, як затвердження Режиму, не гарантує дотримання таким СГ вимог природоохоронного законодавства.

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>

² СГ відшкодовують тільки витрати, пов'язані з відбором, доставкою та проведенням експертизи (випробування) зразків продукції і тільки у разі підтвердження результатами експертизи (випробування) факту порушення ними вимог законодавства (стаття 16 Закону про контроль)

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення господарської діяльності у сфері аквакультури

ІНСТРУМЕНТ:

Погодження заявки на проведення робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт (його частину)

Для проведення робіт зі штучного розведення (відтворення) водних біоресурсів, пов'язаних з подальшим вселенням їх у рибогосподарський водний об'єкт, СГ подає до територіального органу Держрибагентства заявку на проведення робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт (його частину).

Порядок погодження заявки на проведення робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт (його частину)

Порядок подання та погодження заявки на проведення робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт (його частину) регулюється:

- ◆ Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 07.07.2012 року № 414 «Про затвердження Порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання»¹ (далі — Наказ № 414).

Правова природа погодження заявки на проведення робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт (далі — погодження заявки) характеризується такими елементами:

- ◆ Має ознаки документа дозвільного характеру, оскільки СГ не може без нього здійснювати господарську діяльність. Наказом № 414 передбачено відхилення заявки на проведення робіт із вселення водних біоресурсів (пункти 2.1. та 2.2. Наказу № 414);
- ◆ Відсутністю у Законі про Перелік;
- ◆ Погодження заявки не передбачено жодним законодавчим актом у сфері аквакультури.

Проблема 1: Невідповідність інструменту та процедур погодження заявки рамковим законодавчим актам

ПРИЧИНА:

- 1 Недотримання органами влади рамкових норм та правил.
- 2 Не створення дозвільними органами прозорих та зрозумілих процедур отримання ДДХ.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Погодження заявки в Наказі № 414 не визначено як окремий інструмент державного регулювання, проте:

- ◆ заявка підлягає відхиленню;
- ◆ подаючи заявку СГ просить дозволити вселення водних біоресурсів (додаток № 1 до Наказу № 414).

Таким чином, прийняття заявки на проведення робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт, є її погодженням.

Виходячи з наведеного, надалі інструмент надання права на проведення робіт зі штучного розведення (відтворення) водних біоресурсів, пов'язаних з подальшим вселенням їх у рибогосподарський водний об'єкт, будемо називати погодження заявки (пункти 2.1. та 2.2. Наказу № 414).

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1270-12>

Погодження заявки є документом, що надає право СГ проводити зазначені вище роботи у сфері аквакультури, отже, погодження заявки має всі ознаки ДДХ, оскільки СГ не може без нього здійснювати господарську діяльність у сфері аквакультури. Якщо погодження заявки є ДДХ, то погодження заявки має, зокрема:

Вимоги до ДДХ	Рамкові акти, якими передбачені вимоги до ДДХ	Як на сьогодні регулюється погодження заявки
Міститися серед переліку ДДХ, що визначені в Законі про Перелік	Відсутність в Законі про Перелік погодження заявки заборонає дозвільному органу її витребувати у СГ (стаття 1 Закону Про Перелік)	Погодження заявки відсутнє серед переліку ДДХ, що визначені в Законі про Перелік
Здійснюватись з дотриманням положень рамкового Закону про дозвільну систему та в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України	Порядок проведення дозвільної (погоджувальної) процедури, переоформлення та анулювання ДДХ встановлюється Кабінетом Міністрів України (стаття 4-1 Закону про дозвільну систему)	Порядок отримання погодження заявки встановлено наказом Мінагрополітики, а не актом Уряду
Передбачатися спеціальним законом у сфері аквакультури (і отримання погодження заявки, і орган, який її має погоджувати)	Виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням ДДХ, встановлюються: необхідність одержання ДДХ та їх види; дозвільний орган, уповноважений видавати ДДХ (стаття 4 Закону про дозвільну систему)	Отримання погоджень заявки та дозвільний орган, що має їх видавати, відсутні в законодавчих актах у сфері аквакультури

Отже, якщо погодження заявки є ДДХ, то Наказ № 414 не відповідає Закону про дозвільну систему та Закону про Перелік, тому подання та погодження заявки або має бути виключено з Наказу № 414, або внесено до Закону про Перелік та спеціальних законодавчих актів у сфері аквакультури, зокрема, до Законів про рибальство та аквакультуру.

Проблема 2: Наявність подвійного регулювання

ПРИЧИНА:

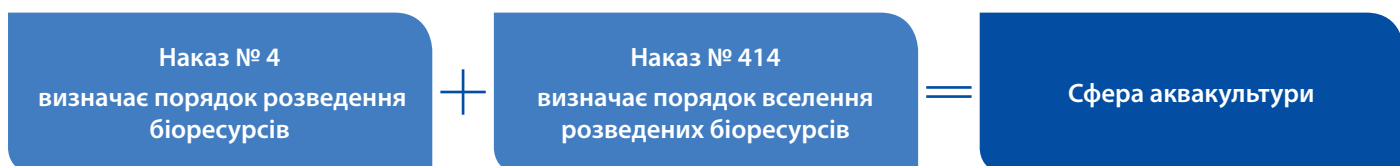
- 1) Не відповідність підзаконних нормативно-правових актів — актам вищої юридичної сили.
- 2) Не створення органами влади прозорого та оптимального регулювання.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Статтю 1 Закону про аквакультуру передбачено, що штучне розведення (відтворення) водних біоресурсів — діяльність з розведення (відтворення), вирощування об'єктів аквакультури, пов'язана з їх подальшим вселенням у водні об'єкти (їх частини).

Отже, законодавець чітко визначив, що штучне розведення водних біоресурсів обов'язково має передбачати їх подальше вселення в водний об'єкт. Однак, незважаючи на норми Закону про аквакультуру, у цій сфері правове регулювання здійснюється за допомогою двох нормативних актів:

В той же час, серед кола СГ, що здійснюють штучне розведення водних біоресурсів і на яких поширюється Наказ № 4, можуть бути СГ, що здійснюють:

- ◆ вселення водних біоресурсів у водний об'єкт для їх штучного розведення;
- ◆ штучне розведення водних біоресурсів з їх подальшим вселенням у водний об'єкт.

Отже, Накази № 4 та № 414 можуть одночасно регулювати однакове коло СГ. На підтвердження цієї позиції достатньо розглянути інформацію, що має міститися у Режимі, який є додатком до Наказу № 4. Так, у Режимі, що потребує затвердження для отримання СГ права на здійснення штучного розведення водних біоресурсів, зазначається інформація про обсяги вселення у водний об'єкт водних біоресурсів за їх видом, віковою стадією та середньою масою.

Це означає, що СГ, при здійсненні штучного розведення водних біоресурсів, можуть здійснювати й їх вселення у водний об'єкт, тобто, такі суб'єкти перебувають під подвійним адміністративним навантаженням, бо їм доводиться виконувати вимоги **двох** нормативних актів, які, по суті, частково регулюють однакові правовідносини різними інструментами, а саме: їм доводиться виконувати вимоги Наказів № 4 та № 414.

Наведемо ще приклади подвійного регулювання в сфері аквакультури:

- ◆ Наказ № 4 вимагає від СГ подавати заявку на штучне розведення водних біоресурсів, а Наказ № 414 — заявку на їх вселення. Отже, вбачається, що спочатку СГ для штучного розведення водних біоресурсів до заявки додає Режим, в якому декларує свій намір здійснити вселення водних біоресурсів (пункт 10 Додатку до Наказу № 4), погоджуючи/затверджуючи Режим з органами Держрибагентства, а потім той же самий СГ знову ж погоджує/затверджує з органами Держрибагентства заявку на вселення водних біоресурсів. Таким чином, той же самий СГ двічі погоджує з Держрибагентством вселення водних біоресурсів у водний об'єкт;
- ◆ Наказ № 414 передбачає розроблення біологічного обґрунтування доцільності робіт з відтворення водних біоресурсів, а Наказ № 4 — науково-біологічного обґрунтування та Режиму. Ці документи містять однакову інформацію щодо: загальної характеристики водного об'єкта; кормової бази; видового складу водних біоресурсів; обсягів їх вселення; переліку меліоративних робіт.

За таких умов окреме існування Наказу № 414 навряд чи є доцільним, його окремі норми мають бути внесені до Наказу № 4 та узгоджені з ним. Навіть таке «ремонтуння» Наказів № 4 і № 414 зменшить навантаження на СГ та дозволить:

- ◆ розробляти єдине обґрунтування доцільності робіт з відтворення водних біоресурсів та їх вселення у водний об'єкт, а не окремо для кожної з зазначених стадій робіт;
- ◆ лише один раз подавати заявку на здійснення штучного розведення водних біоресурсів та їх вселення у водний об'єкт.

Об'єднання вимог Наказів № 4 та № 414 безумовно дозволить зменшити грошові та часові витрати СГ на здійснення діяльності у сфері аквакультури.

Проблема 3: Значні часові та матеріальні витрати СГ на погодження заявки

ПРИЧИНА:

- 1) Витребовування у СГ документів дозвільного характеру, що не пов'язані з діяльністю, яка ним здійснюється.
- 2) Недоцільність запровадження регулювання дозвільними інструментами та процедурами для деяких видів діяльності.
- 3) Наявність непрозорих норм та процедур.
- 4) Невиконання органами виконавчої влади вимог рамкових законів.
- 5) Існування прогалин в регулюванні.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Наказом № 414 передбачено для здійснення вселення водних біоресурсів у водний об'єкт отримання проміжних документів:

- ◆ Дозвіл на спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України;
- ◆ Дозвіл на переселення об'єктів тваринного світу.

1 Дозвіл на спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України (далі - дозвіл на об'єкти Червоної книги).

Наказом № 414 передбачено подання СГ такого проміжного документу, як дозвіл на об'єкти Червоної книги, для отримання погодження заявки на проведення робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт.

Однак в цьому випадку Наказ № 414 не враховує, що не всі СГ займаються спеціальним використанням об'єктів Червоної книги. Про неможливість будь-якого СГ здійснювати спеціальне використання об'єктів Червоної книги свідчить стаття 19 Закону України «Про Червону книгу України»¹ (далі — Закон про Червону книгу), якою передбачено, що спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України здійснюється у виняткових випадках лише у наукових і селекційних цілях, у тому числі для розмноження, розселення і розведення у штучно створених умовах, а також для відтворення популяцій. Спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України з метою отримання прибутку забороняється.

Як бачимо, діяльність із спеціального використання об'єктів Червоної книги України:

- ◆ не здійснюється з метою отримання прибутку;
- ◆ здійснюється у виняткових випадках;
- ◆ здійснюється лише у наукових і селекційних цілях.

Отже, в Наказі № 414 слід врахувати, що дозвіл на об'єкти Червоної книги необхідно отримувати тільки у разі здійснення їх спеціального використання.

Порядок видачі дозволів на об'єкти Червоної книги встановлено Наказом Мінприроди від 01.02.1993 року № 3 «Про затвердження Інструкції про порядок видачі дозволів на добування (збирання) видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, форм клопотання та бланків дозволів на таке добування»² (далі – Наказ № 3). За результатами аналізу було виявлено, що Наказ № 3 не відповідає рамковим та іншим законодавчим актам, а саме:

Назва законодавчого акту, якому не відповідають положення Наказу № 3	Як на сьогодні регулюються правовідносини законодавчими актами	Як правовідносини врегульовані положеннями Наказу № 3	В якій частині Наказ № 3 не відповідає вимогам законодавчих актів
Закон про Червону книгу	Стаття 19 Закону про Червону книгу спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України здійснюється у виняткових випадках лише у наукових і селекційних цілях, у тому числі для розмноження, розселення і розведення у штучно створених умовах, а також для відтворення популяцій	Пункти 1.3., 1.5. Наказу № 3 дозвіл на об'єкти Червоної книги, — це офіційний документ, який засвідчує право наукових організацій та інших установ на використання цих видів. Дозволи видаються лише науковим організаціям та іншим установам, завдання яких щодо виконання робіт з видами, занесеними до Червоної книги, визначені державними науковими програмами	На відміну від Закону про Червону книгу Наказ № 3 звужує коло осіб, що можуть здійснювати діяльність у сфері спеціального використання об'єктів Червоної книги України

За таких умов виникає питання чи дійсно необхідно науковим організаціям та установам отримувати дозвіл на об'єкти Червоної книги, якщо крім них цю діяльність більш жодний СГ не здійснює? Чи необхідно за умови повної відсутності конкуренції та мети отримання прибутку на цьому ринку науковим організаціям та установам набувати право на спеціальне використання об'єктів Червоної книги України в порядку, установленому Законом про дозвільну систему.

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14>

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0004-93>

Назва законодавчого акту, якому не відповідають положення Наказу № 3	Як на сьогодні регулюються правовідносини законодавчими актами	Як правовідносини врегульовані положеннями Наказу № 3	В якій частині Наказ № 3 не відповідає вимогам законодавчих актів
Закону про дозвільну систему	<p>Стаття 4-1 Закону про дозвільну систему</p> <ul style="list-style-type: none"> дії щодо одержання погоджень, необхідних для видачі документа дозвільного характеру, вчиняються дозвільним органом, що оформляє документ дозвільного характеру, без залучення суб'єкта господарювання необхідність одержання документів дозвільного характеру, їх види, дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру, встановлюються виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру 	<p>Пункт 2.4. Наказу № 3</p> <p>Мінприроди може зажадати від заявника у разі необхідності додаткового погодження клопотання (заявки) на добування (збирання) тварин і рослин, занесених до Червоної книги, з іншими заінтересованими міністерствами і відомствами</p>	<p>На відміну від Закону про дозвільну систему Наказом передбачено, що Мінприроди може на власний розсуд:</p> <ul style="list-style-type: none"> зобов'язувати СГ самостійно отримувати проміжні погодження, необхідні для видачі ДДХ запроваджувати нові ДДХ, не передбачені в Законі про Перелік, та обирати дозвільні органи для їх надання

Не зрозуміло про яке погодження йде мова в пункті 2.4. Наказу № 3, в яких випадках його може зажадати Мінприроди, чому СГ його має отримувати самостійно, які дозвільні органи мають здійснювати таке погодження, в якому порядку і на підставі якого законодавчого акту передбачений такий ДДХ. Передбачена пунктом 2.4. Наказу № 3 норма є прикладом непрозорості регулювання та має корупційні ознаки.

Назва законодавчого акту, якому не відповідають положення Наказу № 3	Як на сьогодні регулюються правовідносини законодавчими актами	Як правовідносини врегульовані положеннями Наказу № 3	В якій частині Наказ № 3 не відповідає вимогам законодавчих актів
Закону про дозвільну систему Закону про контроль	<p>Стаття 1 Закону про дозвільну систему</p> <p>документ дозвільного характеру — дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, інший документ в електронному вигляді (запис про наявність дозволу, висновку, рішення, погодження, свідоцтва, іншого документа в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб- підприємців та громадських формувань), який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності</p>	<p>Пункт 3.4. Наказу № 3</p> <p>добування (збирання) об'єктів Червоної книги допускається лише в присутності відповідальних службових осіб Мінприроди/Держекоінспекції</p>	<p>Наказ № 3 нівелює саму суть видачі ДДХ, мета якого надати право СГ здійснювати господарську діяльність самостійно, а не під наглядом дозвільного чи контролюючого органу.</p> <p>Крім того, порядок державного нагляду (контролю) передбачено Законом про контроль, який встановлює, що заходи державного нагляду (контролю) можуть бути:</p> <ul style="list-style-type: none"> планові, з дотриманням встановленої періодичності та відповідно до критеріїв оцінки ступеня ризику від здійснення господарської діяльності; позапланові, за наявності підстав для позапланових перевірок, встановлених в статті 6 Закону про контроль. <p>Законом про контроль не передбачено постійне здійснення контролю за діяльністю СГ</p>

Пункт 3.4. Наказу № 3 дозволяє добування (збирання) об'єктів Червоної книги в присутності представників Мінприроди/Держекоінспекції. Не зрозуміло на яких підставах посадові особи цих органів будуть присутні при добуванні (збиранні) об'єктів Червоної книги, коли для цієї мети видано дозвіл? Для яких цілей і навіщо тоді видається дозвіл?

Назва законодавчого акту, якому не відповідають положення Наказу № 3	Як на сьогодні регулюються правовідносини законодавчими актами	Як правовідносини врегульовані положеннями Наказу № 3	В якій частині Наказ № 3 не відповідає вимогам законодавчих актів
Закону про дозвільну систему	Стаття 1 Закону про дозвільну систему строк видачі документа дозвільного характеру встановлюється виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру	Пункт 3.5. Наказу № 3 дозвіл на об'єкти Червоної книги дійсний тільки на строк, вказаний в ньому	Наказ № 3 встановлює строковість дії дозволу на об'єкти Червоної книги. Проте строк дії дозволу має встановлюватись спеціальним законом у сфері аквакультури, а саме: Законом про рибальство, Законом про аквакультуру. Зазначена норма Наказу № 3 протирічить Закону про дозвільну систему
Закону про дозвільну систему	Стаття 4 Закону про дозвільну систему виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, встановлює вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру	Пункт 3.3. Наказу № 3 дозвіл на об'єкти Червоної книги може бути скасований у разі: <ul style="list-style-type: none"> ● надходження вимоги від органів державного санітарного нагляду та інших спеціально уповноважених органів державного нагляду ● різкого погіршення стану навколишнього природного середовища у процесі природокористування 	Наказ № 3 встановлює підстави для скасування дії дозволу на об'єкти Червоної книги, які мають встановлюватись на рівні спеціальних законів у сфері аквакультури, а саме: Закону про рибальство, Закону про аквакультуру. Встановлення підзаконними актами підстав для анулювання ДДХ суперечить рамковому Закону про дозвільну систему. Крім того, ДДХ не скасовуються, а анулюються.
Закону про дозвільну систему	Стаття 4 – 1 Закону про дозвільну систему порядок проведення дозвільної (погоджувальної) процедури, переоформлення та анулювання документів дозвільного характеру центральними органами виконавчої влади, їх територіальними органами встановлюється Кабінетом Міністрів України	Наказ № 3 встановлює порядок видачі дозволів на добування (збирання) видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України	Порядок видачі дозволу на об'єкти Червоної книги затверджений наказом, а не актом Уряду, як то передбачено Законом про дозвільну систему

* Питання про необхідність перегляду Наказу № 3 вже порушено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 липня 2018 р. № 505-р «Про скасування деяких актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади»¹. На проведення перегляду Наказу № 3 Урядом надано 6 місяців.

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/505-2018-%D1%80/print>

2 Дозвіл на переселення об'єктів тваринного світу.

Зазначений в Наказі № 414 дозвіл міститься у Законі про Перелік, проте має дещо іншу назву, а саме: дозвіл на переселення тварин у нові місця перебування, акліматизацію нових для фауни України видів диких тварин, а також на здійснення заходів щодо схрещування диких тварин.

На сьогодні порядок видачі вищезазначеного дозволу не затверджений. Це звичайно не є великою проблемою, бо визначеної Законом про дозвільну систему процедури достатньо для видачі/анулювання цього дозволу. Проте, з метою виконання вимог статті 4 - 1 Закону про дозвільну систему, порядок видачі окресленого дозволу має бути розроблено та затверджено актом Уряду.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як погодження заявки на проведення робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт (його частину), ціль рівного доступу СГ до отримання права на здійснення господарської діяльності у сфері аквакультури, не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою такого інструменту державного регулювання, як погодження заявки, є те, що отримання погодження заявки:

- ◆ не є документом, який приймає участь при вирішенні питання про надання СГ в користування земельної ділянки та водного об'єкту над нею для цілей аквакультури;
- ◆ не є документом, який дозволяє обирати найкраще рибне господарство, що могло б запропонувати найбезпечнішу рибогосподарську діяльність для навколишнього природного середовища, найощадливіше використання водних живих ресурсів, використання найсучасніших та найбезпечніших засобів та методів вселення водних біоресурсів;
- ◆ є документом, що встановлює лише вимоги до діяльності СГ у сфері аквакультури та не гарантує їх дотримання СГ.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення діяльності у сфері аквакультури

ІНСТРУМЕНТ:

Погодження графіку робіт із вселення водних біоресурсів

Для проведення робіт зі штучного розведення (відтворення) водних біоресурсів, пов'язаних з подальшим вселенням їх у рибогосподарський водний об'єкт, СГ подає до територіального органу Держрибагентства графік робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт (його частину), який підлягає погодженню.

Порядок погодження графіку робіт із вселення водних біоресурсів

Порядок погодження графіку робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт (його частину) регулюється:

- ◆ Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 07.07.2012 року № 414 «Про затвердження Порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання» (далі – Наказ № 414).

Правова природа погодження графіку робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт (далі — погодження графіку) характеризується такими елементами:

- ◆ Не є документом дозвільного характеру, оскільки неотримання погодження графіку не є підставою для відмови СГ у проведенні робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт (пункти 2.1., 2.2. та 2.4. Наказу № 414);
- ◆ СГ без отримання погодження графіку може здійснювати господарську діяльність із вселення водних біоресурсів у рибогосподарський водний об'єкт;
- ◆ Не є інструментом державного регулювання, тому що СГ до графіку можуть вноситись зміни без отримання будь-якого погодження від компетентного органу;
- ◆ Погодження графіку не передбачено жодним законодавчим актом у сфері аквакультури;
- ◆ Відповідальність, за неотримання погодження графіка, непередбачена.

Проблема: Запровадження інструментів державного регулювання без встановлення механізму їх практичної реалізації

ПРИЧИНА:

- 1) Недоцільність запровадження деяких інструментів державного регулювання.
- 2) Намагання компетентних органів впливати на будь-який етап діяльності СГ.

ТИП ПРИЧИНИ:

- 1) Нормативна.
- 2) Організаційна.

Наказом № 414 передбачено подання СГ для отримання окремого погодження територіальними органами Держрибагентства графіку робіт із вселення водних біоресурсів у водний об'єкт (пункти 2.1.4. та 2.4.1. Наказу № 414). Згідно з пунктом 2.1.4. Наказу № 414 графік складається виконавцем, та, у разі несприятливих метеорологічних умов для проведення вселення водних біоресурсів у водний об'єкт, до графіку можуть бути внесені зміни. Як бачимо, зміни до графіку, також, вносяться виконавцем. Погодження внесених до графіку змін Наказом № 414 не передбачено.

Щодо процедури отримання погодження графіку, то Наказом № 414 передбачений лише строк, протягом якого Держрибагентство має погодити графік, а саме: погодження має бути надане в тижневий строк (пункт 2.4.1. Наказу № 414).

Відмова у погодженні графіку не тільки не є підставою для відхилення заявки на проведення робіт із вселення водних біоресурсів у рибогосподарських водний об'єкт (його частину), а й навіть не передбачена Наказом № 414. Відповідальність за недотримання погодженого графіку не передбачена.

За умови існуючого регулювання, вбачається, що потреби в отриманні погодження графіку взагалі немає. Отже, можна дійти до висновку, що погодження графіку не є ДДХ та інструментом державного регулювання. Погодження графіку є тільки свідченням надмірного адміністративного навантаження на СГ, оскільки йому доводиться складати та подавати на погодження додатковий документ, потреби в якому фактично немає, адже до нього можна в будь-який час без отримання відповідного перепогодження внести зміни.

Враховуючи наведене, обов'язок СГ щодо погодження графіку слід виключити з Наказу № 414.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як погодження графіку, ціль рівного доступу СГ до отримання права на здійснення діяльності у сфері аквакультури не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою такого інструменту державного регулювання, як погодження графіку, є те, що отримання погодження графіку:

- ◆ не є інструментом, який приймає участь при вирішенні питання про надання СГ в користування земельної ділянки та водного об'єкту над нею та права займатися діяльністю у сфері аквакультури;
- ◆ не є інструментом, який дозволяє обирати найкраще рибне господарство, що могло б запропонувати найбезпечнішу рибогосподарську діяльність для навколишнього природного середовища, найощадливіше використання водних живих ресурсів, використання найсучасніших та найбезпечніших засобів та методів вселення водних біоресурсів;
- ◆ є інструментом, що встановлює лише вимоги до діяльності СГ у сфері аквакультури та не гарантує їх дотримання СГ.

2.2

ОТРИМАННЯ ПРАВА НА ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ РИБАЛЬСТВА

Ринок

Види діяльності	3.1 Рибальство
Кількість підприємств	Юрособи — 451
Частка у ВВП	0,008%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 2,7 тис.
Концентрація	Окремі ознаки локальної природної монополії
Інші особливості ринку	Негативний зовнішній ефект
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Державне
Суб'єкт регулювання	Державне агентство рибного господарства

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні інструменти
Морське/ прісноводне рибальство	Квота добування (вилову) водних біоресурсів	Закон про рибальство Постанова № 992	Так	Ні	Ні	Закон про рибальство Постанова № 992	Держрибагентство	Дозвільна	Відсутні
Морське/ прісноводне рибальство	Договір на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах)	Закон про рибальство Постанова № 992	Ні	Ні	Ні	Закон про рибальство Постанова № 992	Держрибагентство	Правовстановлююча	Відсутні
Морське/ прісноводне рибальство	Дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах)	Закон про рибальство Постанова № 992 Постанова № 801	Так	Так	Ні	Закон про рибальство Постанова № 992 Постанова № 801	Територіальний орган Держрибагентства	Дозвільна	Відсутні
Морське/ прісноводне рибальство	Дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України	Закон про рибальство Постанова № 800	Так	Так	Ні	Закон про рибальство Постанова № 801	Держрибагентство	Дозвільна	

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення рибальства

ІНСТРУМЕНТ:

Квота добування (вилову) водних біоресурсів

(результат = затверджений перелік користувачів водних біоресурсів, яким встановлені частки добування (вилову) водних біоресурсів)

Відповідно до статті 25 Закону про рибальство використання водних біоресурсів, які перебувають у стані природної волі, здійснюється в порядку:

- ◆ загального використання;
- ◆ спеціального використання.

При загальному використанні водних біоресурсів громадяни мають право використовувати безоплатно водні біоресурси в наукових, культурно-освітніх та виховних цілях для задоволення естетичних, оздоровчих, рекреаційних та інших потреб без вилучення їх з природного середовища, а також здійснювати любительське і спортивне рибальство у водних об'єктах загального користування в межах встановлених законодавством обсягів безоплатного вилову водних біоресурсів (стаття 26 Закону про рибальство).

Згідно зі статтею 27 Закону про рибальство спеціальне використання водних біоресурсів здійснюється шляхом їх вилучення з природного середовища (крім любительського і спортивного рибальства у водних об'єктах загального користування в межах та обсягах безоплатного вилову) і включає:

- ◆ промислове рибальство;
- ◆ вилов водних біоресурсів у науково-дослідних, науково-промислових, дослідно-конструкторських цілях, а також з метою з'ясування їх санітарно-епідеміологічного стану (далі — дослідний вилов);
- ◆ контрольний вилов водних біоресурсів для визначення їх стану та запасів;
- ◆ меліоративний вилов водних біоресурсів з метою формування їх оптимального видового та вікового складу;
- ◆ вилов водних біоресурсів з метою отримання біологічного матеріалу для штучного відтворення їх запасів та здійснення аквакультури;
- ◆ любительське і спортивне рибальство у водних об'єктах загального користування, що перевищує встановлені обсяги безоплатного вилову.

Спеціальне використання водних біоресурсів здійснюється у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах, територіальному морі, виключній (морській) економічній зоні та на континентальному шельфі України в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, а у відкритому морі та у виключних економічних зонах іноземних держав — відповідно до умов міжнародних договорів України або законодавства іноземних держав (стаття 27 Закону про рибальство).

Для цілей цієї Зеленої книги, нас цікавить тільки спеціальне використання водних біоресурсів.

Спеціальне використання водних біоресурсів здійснюється відповідно до лімітів та прогнозів допустимого вилову. Ліміти розподіляються на квоти (стаття 28 Закону про рибальство).

Квота визначається як частка ліміту спеціального використання водних біоресурсів, що встановлюється для кожної конкретної юридичної чи фізичної особи та визначається в натуральних величинах або у відсотках від загального ліміту (стаття 1 Закону про рибальство).

Згідно зі статтею 30 Закону про рибальство за рішенням Держрибагентства ліміти вилову водних біоресурсів, а також прогнози допустимого вилову можуть розподілятися на квоти:

- ◆ користувачів для промислу;
- ◆ наукових установ та організацій;
- ◆ для здійснення контрольного вилову органами рибоохорони;
- ◆ для здійснення рибальства з навчальними та культурно-освітніми цілями;
- ◆ добування (вилову) водних біоресурсів для здійснення рибальства з метою рибництва, відтворення та акліматизації водних біоресурсів;
- ◆ добування (вилову) водних біоресурсів з метою організації любительського та спортивного рибальства.

Для цілей нашої Зеленої книги нас цікавить тільки розподіл лімітів та прогнозів допустимого вилову водних біоресурсів на квоти користувачів для промислу водних біоресурсів.

Порядок отримання квоти добування (вилову) водних біоресурсів

Порядок отримання квоти добування (вилову) водних біоресурсів (далі — квота) регулюється:

- ◆ Законом про рибальство (стаття 30);
- ◆ Постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 992 «Про затвердження Порядку здійснення спеціального використання водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах, територіальному морі, виключній (морській) економічній зоні та на континентальному шельфі України»¹ (далі — Постанова № 992).

Правова природа отримання квот характеризується такими елементами:

- ◆ Має ознаки документа дозвільного характеру, оскільки СГ не може без нього здійснювати господарську діяльність;
- ◆ Відсутній у Законі про Перелік.

Проблема 1: Непрогнозований та ситуативний розподіл квот добування (вилову) водних біоресурсів

ПРИЧИНА:

- 1) Відсутність прозорого та зрозумілого регулювання, не узгодження між собою норм та правил.
- 2) Наявність у компетентного органу законодавчо закріпленого права приймати рішення про створення резерву нерозподіленого ліміту, а не обов'язку.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

Відповідно до статті 30 Закону про рибальство до **15 відсотків** встановленого ліміту або прогнозу допустимого вилову за рішенням Держрибагентства можуть попередньо не розподілятися на окремі квоти та залишатися як резерв для подальшого поповнення вищезазначених квот у разі їх вичерпання під час здійснення промислу.

Виходячи з вищезазначеної норми Закону про рибальство, можна дійти до наступних висновків:

- ◆ до резерву може бути віднесено й менше ніж 15 відсотків ліміту/прогнозу допустимого вилову;
- ◆ у Держрибагентства є право на формування резерву, а не обов'язок, отже резерв може й не формуватися.

Таким чином, Закон про рибальство надає Держрибагентству право самостійно вирішувати чи повністю здійснювати розподіл ліміту/прогнозу допустимого вилову на квоти, чи залишати частину ліміту/прогнозу допустимого вилову в резерві та визначати розмір цієї частини.

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/992-2015-%D0%BF/print>

Проблема 2: Закритість ринку для нових СГ, що бажають займатися рибальством

ПРИЧИНА:

- 1) Надання переваги у користуванні водними біоресурсами старим гравцям ринку.
- 2) Штучне створення умов для послаблення конкуренції на ринку рибальства.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Відповідно до статті 30 Закону про рибальство до **15 відсотків** встановленого ліміту або прогнозу допустимого вилову за рішенням Держрибагентства можуть попередньо не розподілятися на окремі квоти та залишатися як резерв для подальшого поповнення вищезазначених квот у разі їх вичерпання під час здійснення промислу.

Виходячи з вищезазначеної норми Закону про рибальство, можна дійти до наступних висновків:

- ◆ резерв створюється для поповнення вже наданих СГ квот;
- ◆ за рахунок резерву, поповнення квот здійснюється у тих СГ, що вичерпали надані їм квоти під час здійснення промислу.

Закон про рибальство не встановлює порядок розподілу між СГ резерву, що надає Держрибагентству право самостійно вирішувати кому з суб'єктів господарювання, в якій кількості та в якому порядку надавати квоти, що залишились в резерві.

Також, статтю 30 Закону про рибальство передбачено, що переважне право на одержання квот мають СГ, які:

- ◆ традиційно (**три** і більше років) здійснюють спеціальне використання водних біоресурсів;
- ◆ використовували протягом попередніх трьох і більше років квоти не менш як на **75 відсотків**;
- ◆ мають власну матеріально-технічну базу (плавзасоби, холодильні ємності, засоби добування, пристрої та механізми, що використовуються для переробки) для здійснення рибогосподарської діяльності;
- ◆ здійснюють рибницько-меліоративні заходи, що забезпечують поліпшення санітарного стану рибогосподарських водних об'єктів (їх частин).

Після затвердження Мінагрополітики лімітів/прогнозів допустимого вилову Держрибагентство укладає договори на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) з користувачами строком на **п'ять** років. Квоти розраховуються пропорційно до даних державної статистики за останні чотири роки, що передують розрахунковому, про обсяг добутих (виловлених) кожним користувачем водних біоресурсів у середньому за рік (стаття 30 Закону про рибальство).

Як бачимо, для розрахунку квот використовуються дані державної статистики за останні чотири роки про обсяг добутих кожним користувачем за рік водних біоресурсів.

У цьому випадку актуальним залишається питання про те:

Яким чином розраховуються квоти для СГ, що займаються добуванням водних біоресурсів менше ніж чотири роки, адже з ними укладаються договори строком на 5 років?

Згідно зі статтю 30 Закону про рибальство договори на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) можуть укладатися за результатами аукціонів, що проводяться для реалізації квот або прогнозів допустимого вилову, що вивільняються внаслідок припинення права користувачів на спеціальне використання водних біоресурсів, або з резерву.

Наявність переважного права на одержання квот, а також здійснення розрахунку квот пропорційно до даних державної статистики за останні **чотири** роки про обсяг добутих (виловлених) кожним користувачем водних біоресурсів у середньому за рік, свідчить про те, що доступ на ринок рибальства нових СГ може здійснюватись тільки:

- ◆ за рахунок резервних квот;
- ◆ квот, що вивільняються внаслідок припинення у СГ права користування водними біоресурсами.

Отже, неоднозначність діючої процедури залишення резерву квот на спеціальне використання водних біоресурсів; невелика кількість такого резерву; наявність права переважного отримання квот та неможливість спрогнозувати випадки припинення у СГ права користування водними біоресурсами говорить про те, що на сьогодні новим СГ досить важко отримати доступ до ринку рибальства. За умови наявного регулювання, ринок рибальства в Україні представлений здебільшого постійними гравцями. Отже, конкуренція на ринку має послаблений та ситуативний характер.

Проблема 3: Неузгодженість між собою законодавчих та підзаконних актів у сфері рибальства

ПРИЧИНА:

Небажання компетентних органів створювати прозоре та зрозуміле регулювання.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

На відміну від Закону про рибальство, Постанова № 992 дещо по іншому регулює розподіл квот.

Так, згідно з пунктами 6 і 14 Постанови № 992, частка добування (вилову) водних біоресурсів для промислових цілей у відсоткових величинах встановлюється після виділення резерву та визначення необхідних обсягів для непромислових цілей і визначається у відсотках для кожного користувача водних біоресурсів у дозволі на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), що видається строком на **п'ять** років.

За рішенням Держрибагентства до **15 відсотків** встановленого ліміту або прогнозу допустимого вилову водних біоресурсів може залишатися як резерв лімітів спеціального використання водних біоресурсів для подальшого розподілу між іншими суб'єктами рибного господарства за результатами аукціону.

Тепер порівняємо норми Закону про рибальство та Постанови № 992:

Законом про рибальство	Постановою № 992
Передбачено, що встановлений ліміт або прогноз допустимого вилову може не в повному обсязі розподілятися на квоти	Встановлено, що квоти розподіляються між СГ тільки після: <ul style="list-style-type: none">● виділення резерву;● визначення необхідних обсягів для непромислових цілей
Передбачено, що резерв може залишатися для подальшого поповнення вже розподілених квот у разі їх вичерпання під час здійснення промислу	Встановлено, що резерв ліміту розподіляється між СГ за результатами аукціону

Як бачимо норми Закону про рибальство та Постанови № 992 не узгоджуються між собою в частині обов'язкового залишення резерву нерозподіленого ліміту та порядку розподілу квот. Так, Закон про рибальство говорить нам, що встановлений ліміт або прогноз допустимого вилову може не в повному обсязі розподілятися на квоти, а Постанова № 992, що тільки після виділення резерву та обсягів для непромислових цілей встановлюються квоти для промислового вилову. Крім того, на відміну від Закону про рибальство, Постанова № 992 визначає, що розподіл резерву здійснюється тільки через аукціон.

До існуючого порядку розподілу лімітів та квот є низка й інших питань, що потребують відповіді. Так, важливо з'ясувати:

Чому тільки до 15 відсотків ліміту/прогнозу допустимого вилову може залишатися нерозподіленим?

Чи Держрибагентство використовує встановлене Законом про рибальство право приймати рішення про залишення резерву лімітів для продажу на аукціоні, чи агентство виконує обов'язок формування такого резерву, передбачений Постановою?

Якщо Держрибагентство користується правом визначати резерв лімітів, то від чого залежить прийняття Держрибагентством такого рішення?

Чи Держрибагентство здійснює продаж резерву квот на аукціоні, чи квоти розподіляються між діючими гравцями на ринку рибальства, які вже встигли вичерпати надані їм на рік квоти?

Проблема 4: Невідповідність процедур розподілу квот рамковим законодавчим актам

ПРИЧИНА:

Невчасне приведення нормативно-правових актів до вимог рамкових законодавчих актів.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Пунктом 11 Постанови № 992 встановлено, що однією з підстав для відмови у встановленні СГ частки добування (вилову) водних біоресурсів є відсутності у нього ліцензії на промисловий вилов риби, крім внутрішніх водойм та річок — для водних об'єктів, здійснення промислового вилову на яких потребує ліцензування.

В той же час, відповідно до статті 7 Закону про ліцензування ліцензуванню на сьогодні підлягає промисловий вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України.

Таким чином, така підстава для відмови у встановленні частки добування (вилову) водних біоресурсів, як відсутність ліцензії на промисловий вилов риби, крім внутрішніх водойм та річок — для водних об'єктів, здійснення промислового вилову на яких потребує ліцензування, має бути виключена з Постанови № 992.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як надання квот добування (вилову) водних біоресурсів, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення рибальства, не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою такого інструменту державного регулювання, як надання квот добування (вилову) водних біоресурсів, є те, що:

- ◆ Держрибагентство має право самостійно вирішувати чи здійснювати розподіл резерву квот на аукціоні, чи здійснювати їх розподіл серед учасників ринку, що вже отримували квоти та встигли їх вичерпати;
- ◆ тільки до **15%** наявних квот можуть отримуватись СГ за результатами аукціону;
- ◆ квоти серед учасників ринку, розраховуються пропорційно до даних державної статистики за останні **чотири** роки до обсягу обутих (виловлених) кожним користувачем водних біоресурсів у середньому за рік;
- ◆ багато СГ мають переважне право на отримання квот.

З огляду на зазначене, розподіл квот на аукціоні майже не здійснюється. Розподіл квот добування (вилову) водних біоресурсів здійснюється переважно за рішенням Держрибагентства та залежить або від попередніх обсягів вилову водних біоресурсів таким СГ, або від швидкості вичерпання ним раніше наданих йому квот. За таких умов рівність розподілу квот добування (вилову) водних біоресурсів між усіма СГ, за допомогою існуючого інструменту державного регулювання, не забезпечується.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення рибальства

ІНСТРУМЕНТ:

Договір на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах)

Згідно зі статтею 30 Закону про рибальство після затвердження Мінагрополітики лімітів/прогнозів допустимого вилову Держрибагентство укладає договори на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) з користувачами строком на **п'ять** років.

Договори на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) можуть укладатися за результатами аукціонів, що проводяться для реалізації квот або прогнозів допустимого вилову, що вивільняються внаслідок припинення права користувачів на спеціальне використання водних біоресурсів, або з резерву.

Порядок укладення Договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) регулюється:

- ◆ Законом про рибальство (стаття 30);
- ◆ Постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 992 «Про затвердження Порядку здійснення спеціального використання водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах, територіальному морі, виключній (морській) економічній зоні та на континентальному шельфі України»¹ (далі — Постанова № 992).

Правова природа укладення Договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) характеризується такими елементами:

- ◆ Є правовстановлюючим документом;
- ◆ Не є документом дозвільного характеру;
- ◆ Типова форма Договору на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (далі — Договір на використання біоресурсів) не затверджена.

Проблема: Прогалини регулювання у сфері рибальства

ПРИЧИНА:

- 1) **Низький рівень виконавської дисципліни посадових осіб органів влади.**
- 2) **Небажання компетентних органів створювати прозоре та зрозуміле регулювання.**

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Статтю 30 Закону про рибальство передбачено, що типовий договір на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) та порядок проведення аукціонів з продажу права на укладення договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) встановлює Кабінет Міністрів України.

Однак, на сьогодні Кабінетом Міністрів України не затверджено ні:

- ◆ порядок проведення аукціонів з продажу права на укладення договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах);
- ◆ типовий договір на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах).

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/992-2015-%D0%BF/print>

Наявність таких прогалів в регулюванні безумовно не може не впливати на прозорість набуття права на спеціальне використання водних біоресурсів.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як Договір на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення рибальства, не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою такого інструменту державного регулювання, як Договір на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах, є те, що зазначений Договір:

- ◆ не є документом, який надає право на здійснення діяльності у сфері рибальства;
- ◆ не гарантує отримання СГ квот на вилов водних біоресурсів;
- ◆ є лише додатковим документом, що повторно фіксує обсяг раніше отриманих СГ квот за результатами аукціону або розподілу Держрибагентством часток серед користувачів водних біоресурсів.

З огляду на зазначене, Договір на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах не тільки не приймає участь в забезпеченні рівного доступу СГ до отримання права на здійснення рибальства, а й взагалі не є інструментом, що надає право на здійснення такої господарської діяльності.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення рибальства

ІНСТРУМЕНТ:

Дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах)

Відповідно до пунктів 4 Постанови № 992 спеціальне використання водних біоресурсів здійснюється користувачами водних біоресурсів на підставі дозволу на таке використання у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) після розподілу ліміту або прогнозу допустимого вилову на частки добування (вилову) для промислових та непромислових цілей та резерву добування (вилову).

Порядок видачі дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) (далі — дозвіл на вилов) регулюється:

- ◆ Законом про рибальство (статі 23, 24);
- ◆ Постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 р. № 801 «Про затвердження Порядку видачі дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) або відмови в його видачі, переоформлення, видачі дубліката та анулювання зазначеного дозволу»¹ (далі — Постанова № 801);
- ◆ Постановою № 992.

Правова природа отримання дозволу на вилов характеризується такими елементами:

- ◆ Є документом дозвільного характеру;
- ◆ Передбачений у Законі про Перелік;
- ◆ Видається СГ на 5 років, при цьому в дозволі зазначається розмір наданих СГ квот, тому, при зміні розміру квот, СГ доводиться отримувати новий дозвіл;
- ◆ Є зайвим інструментом державного регулювання, оскільки не надає СГ право на вилов водних біоресурсів, а лише фіксує розмір раніше отриманих ним квот.

Проблема 1: Зайві та непотрібні інструменти державного регулювання у сфері рибальства

ПРИЧИНА:

- 1) Дозвіл не є документом, що надає право на вилов водних біоресурсів.
- 2) Дозвіл видається за результатами аукціону чи розподілу квот між СГ, що мають переважне право на їх одержання.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

Відповідно до пункту 7 Постанови № 992 користувачі водних біоресурсів подають Держрибагентству заяву про встановлення частки добування (вилову) водних біоресурсів для промислу. Держрибагентство протягом 90 днів з дати закінчення прийому заяв про встановлення частки добування (вилову) водних біоресурсів затверджує перелік користувачів водних біоресурсів, яким установлено частки добування (вилову) водних біоресурсів (пункт 13 Постанови № 992).

Користувачами водних біоресурсів є суб'єкти рибного господарства, що здійснюють спеціальне використання водних біоресурсів (стаття 1 Закону про рибальство). Спеціальне використання водних біоресурсів здійснюється користувачами водних біоресурсів на підставі дозволу на таке використання (пункт 4 Постанови № 992).

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/801-2013-%D0%BF>

Таким чином, користувач водних біоресурсів це СГ, що вже здійснює господарську діяльність у сфері рибальства та отримав дозвіл на вилов, тобто, за встановленням частки добування (вилову) водних біоресурсів для промислу звертається СГ, що має дозвіл на вилов. Як бачимо, не зважаючи на наявність у СГ дозволу на вилов, в якому вже визначений отриманий ним розмір квоти, СГ змушений щороку звертається до Держрибагентства для встановлення квоти.

Виходячи з наведеного, дозвіл не є інструментом державного регулювання, що надає право на вилов водних біоресурсів. Право на вилов водних біоресурсів у користувачів водних ресурсів виникає після щорічного затвердження Держрибагентством переліку користувачів водних біоресурсів, яким установлено частки добування (вилову) водних біоресурсів. Це означає, що дозвіл на вилов є зайвим інструментом державного регулювання у сфері рибальства.

Отримання квот добування (вилову) водних біоресурсів на підставі затвердженого Держрибагентством переліку користувачів водних біоресурсів відбувається тільки СГ, що вже мають дозвіл на вилов.

Для СГ, які ще не є користувачами водних біоресурсів, тобто не мають дозволу на вилов, отримання квот добування (вилову) водних біоресурсів відбувається на аукціоні.

Пунктом 6 Постанови № 992 передбачено, що частка добування (вилову) водних біоресурсів для промислових цілей визначається у відсотках для кожного користувача водних біоресурсів у дозволі на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), що видається строком на **п'ять** років.

Також, пунктом 16 Постанови № 992 встановлено, що у дозволі на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), що видається переможцям аукціону строком на **п'ять** років, встановлюються частки добування (вилову) водних біоресурсів у відсотковому значенні.

Як бачимо дозвіл на вилов видається строком на **5** років та містить інформацію про раніше надану СГ частку добування (вилову) водних біоресурсів у відсотковому значенні.

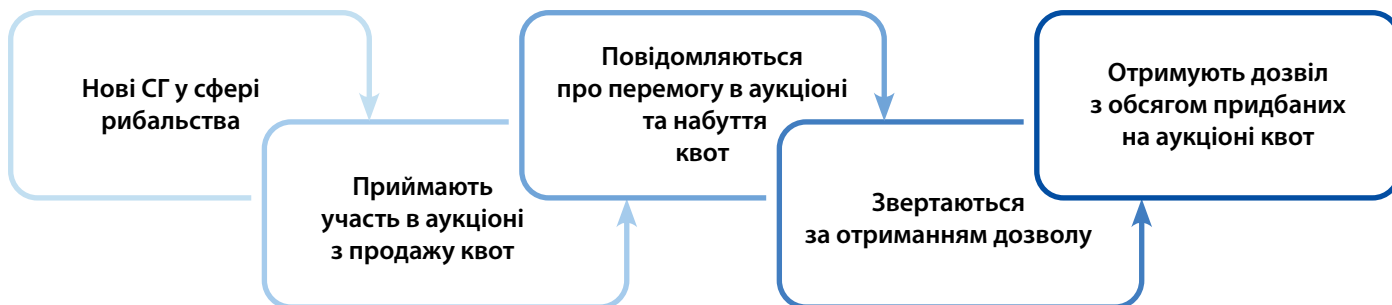
Це знову свідчить про те, що дозвіл не є документом, який надає право на вилов водних біоресурсів, тобто, в дозволі лише зазначається розмір раніше отриманих СГ квот добування (вилову) водних біоресурсів. Отже, ми знову пересвідчуємося в тому, що дозвіл на вилов є зайвим інструментом державного регулювання.

З огляду на зазначене, можна окреслити порядок отримання СГ права на вилов водних біоресурсів:

ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ¹

ДЛЯ НОВИХ СГ, ЩО БАЖАЮТЬ ЗАЙМАТИСЯ РИБАЛЬСТВОМ

Про те, що дозвіл є зайвим інструментом державного регулювання свідчить, також, наявність такої підстави для відмови користувачу водних біоресурсів у встановленні квоти, як відсутність обсягу нерозподіленого ліміту (пункт 11 Постанови № 992).

¹ Користувачі водних біоресурсів – СГ, що вже здійснюють діяльність у сфері рибальства та мають дозвіл на вилов із зазначеною в дозволі часткою добування (вилову) водних біоресурсів у відсотковому значенні.

Отже, наявність у суб'єкта господарювання дозволу на вилов строком дії п'ять років з визначеною в ньому часткою на вилов водних біоресурсів, не є запорукою отримання квоти добування (вилову) водних біоресурсів наступного року.

З огляду на зазначене, виникає питання:

Навіщо ж тоді видавати СГ дозвіл на 5 років із зазначенням в ньому частки вилову водних біоресурсів?

За таких умов обов'язок отримувати дозвіл є додатковим навантаженням на СГ. Документом, що має надавати право на вилов водних біоресурсів, повинно бути відповідне рішення, прийняте за результатами здійсненого розподілу квот.

Нагадаємо, що такими рішеннями є затверджений Держрибагентством перелік користувачів водних біоресурсів, яким установлено частки добування (вилову) водних біоресурсів та документ, що складається за результатами проведеного аукціону з продажу квот.

Проблема 2: Значні часові та матеріальні витрати сг на отримання дозволу на вилов

ПРИЧИНА:

Дозвіл містить інформацію про обсяг отриманих СГ квот, тому, при зміні обсягу квот, СГ доводиться кожного разу отримувати новий дозвіл.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Статтю 24 Закону про рибальство передбачено, що підстави для переоформлення ДДХ в галузі рибного господарства визначаються Законом про дозвільну систему. В той же час, згідно зі статтю 4-1 Закону про дозвільну систему, підстави для переоформлення ДДХ встановлюються законом. Як бачимо, підстави для переоформлення дозволу на вилов мають бути встановлені саме спеціальними законодавчими актами у сфері рибальства, якими, на сьогодні, є Закон про рибальство та Закон України «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них»¹ (далі — Закон про рибу). Однак, ні Закон про рибальство, ні Закон про рибу не встановлюють підстави для переоформлення дозволу на вилов.

Дозвіл на вилов містить інформацію про надану СГ частку добування (вилову) водних біоресурсів у відсотковому значенні та видається на **п'ять** років. СГ може приймати участь в аукціоні та придбавати на ньому додаткові квоти добування (вилову) водних біоресурсів. Зміна розміру частки у добуванні не є підставою для переоформлення дозволу, тому СГ, що отримав дозвіл на вилов строком дії **п'ять** років, у разі прийняття ним участі в кожному наступному аукціоні та придбання за його результатами додаткових квот, буде змушений кожного разу звертатися до Держрибагентства для отримання нового дозволу з іншою часткою добування (вилову) водних біоресурсів.

Постійна необхідність отримання нового дозволу при придбанні додаткових квот на вилов водних біоресурсів є прикладом надмірного адміністративного навантаження на СГ, що стримує розвиток рибної галузі в Україні, призводить до зайвих матеріальних та часових витрат СГ і є прикладом неефективного державного регулювання. Доцільність встановлення п'ятирічного строку дії дозволів на вилов є сумнівна.

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/486-15/print>

Проблема 3: Невідповідність процедур отримання, переоформлення, видачі дублікату дозволу на вилов рамковим законодавчим актам

ПРИЧИНА:

Невчасне приведення нормативно-правових актів до вимог рамкових законодавчих актів.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

В пункті 8 Постанови № 801 визначена можливість отримання СГ дублікату дозволу на вилов та встановлені підстави для його видачі. В той же час, на сьогодні рамковий Закон про дозвільну систему не передбачає можливість видачі СГ дублікату ДДХ. У зв'язку з наведеним, Постанова № 801 потребує приведення у відповідність до вимог рамкового Закону про дозвільну систему шляхом виключення з її змісту поняття та підстав для видачі дублікату дозволу на вилов.

Пунктом 9 Постанови № 801 передбачено, що підставами для переоформлення дозволу є:

- ◆ зміна найменування суб'єкта господарювання — юридичної особи або прізвища, імені, по батькові фізичної особи - підприємця;
- ◆ зміна місцезнаходження суб'єкта господарювання.

Разом з тим, відповідно до статті 4-1 Закону про дозвільну систему, зміна найменування та місцезнаходження юридичної особи або прізвища, імені, по батькові та місця проживання фізичної особи - підприємця не є підставами для переоформлення документа дозвільного характеру.

Отже, Постанова № 801 потребує приведення у відповідність до вимог рамкового Закону про дозвільну систему, в частині виключення згаданих підстав для переоформлення дозволу на вилов.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення рибальства, не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою такого інструменту державного регулювання, як дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), є те, що:

- ◆ дозвіл на вилов не є документом, який надає право на здійснення діяльності у сфері рибальства;
- ◆ наявність дозволу не гарантує отримання СГ квот на вилов водних біоресурсів;
- ◆ дозвіл є лише додатковим документом, що повторно фіксує обсяг раніше отриманих СГ квот за результатами аукціону або розподілу Держрибагентством часток серед користувачів водних біоресурсів.

З огляду на зазначене, дозвіл не тільки не приймає участь в забезпеченні рівного доступу СГ до отримання права на здійснення рибальства, а й взагалі не є інструментом, що надає право на здійснення такої господарської діяльності.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення рибальства за межами юрисдикції України

ІНСТРУМЕНТ:

Дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України

Дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України (далі — дозвіл на вилов за межами України), відповідно до пункту 2 Постанови № 800, є документом, який засвідчує право СГ здійснювати спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України.

Порядок видачі дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України

Порядок видачі дозволу на вилов за межами України регулюється:

- ◆ Законом про рибальство (статті 23 та 24);
- ◆ Постановою Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 року № 800 «Про затвердження Порядку видачі дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України або відмови в його видачі, переоформлення, видачі дубліката та анулювання зазначеного дозволу»¹ (далі — Постанова № 800).

Правова природа дозволу на вилов за межами України характеризується такими елементами:

- ◆ Є документом дозвільного характеру;
- ◆ Міститься серед переліку ДДХ, що закріплені в Законі про Перелік;
- ◆ Урядом затверджено порядок видачі дозволу на вилов за межами України.

Проблема 1: Запровадження інструментів державного регулювання без встановлення механізму їх практичної реалізації

ПРИЧИНА:

- 1) Недоцільність запровадження деяких інструментів державного регулювання.
- 2) Низька виконавська дисципліна органів державної влади.

ТИП ПРИЧИНИ:

- 1) Нормативна.
- 2) Організаційна.

Відповідно до статті 9 Закону про рибальство до повноважень Держрибагентства належить, зокрема, розподіл між користувачами водних біоресурсів квот добування, у тому числі у водах, що перебувають під юрисдикцією прибережних держав, якщо це передбачено міжнародними договорами України.

Про наявність у Держрибагентства повноважень з розподілу квот на вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України, також, свідчить стаття 24 Закону про рибальство і пункт 5 Постанови № 800, відповідно до якого дозвіл або письмове повідомлення про відмову в його видачі видаються протягом **30** календарних днів з дня затвердження наказу Держрибагентства щодо розподілу прав на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України.

Проте, згідно інформації з офіційного веб-сайту Держрибагентства, може здатися, що розподіл ними квот добування водних біоресурсів за межами юрисдикції України не здійснюється². Так, Держрибагентство просто зазначає про отримані Україною квоти на вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України та запрошує СГ звертатися за отриманням дозволу на вилов за межами України.

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2013-%D0%BF/print>

² https://darg.gov.ua/_derzhribagentstvo_zaprosuje_0_1_0_5026_1.html?search=%F2%E0%E1%EB%E8%F6%E5%FE%20%EA%E2%EE%F2%20%EC%EE%E6%ED%E0

Постановою № 800 не закріплено форму заяви СГ на одержання дозволу на вилов за межами України, тому неможливо зрозуміти чи зазначає СГ в заяві про бажану ним кількість отримання квот на вилов водних біоресурсів. В той же час, затверджена Постановою № 800 форма дозволу на вилов за межами України, передбачає зазначення інформації про дозволені обсяги вилучення СГ водних біоресурсів.

За таких умов можна дійти до **двох** висновків:

- 1** Квоти надаються у кількості, про яку зазначає СГ.
Однак у цьому випадку може трапитись ситуація, що СГ, який звернувся першим за наданням дозволу, отримає весь обсяг виділених Україні квот, або тому СГ, що останнім звернувся за дозволом, взагалі не залишиться квот. Слід відмітити, що відсутність нерозподілених квот, наразі, не є підставою для відмови СГ у видачі дозволу на вилов за межами України;
- 2** Квоти надаються у кількості, самостійно встановленій та розподіленій між СГ компетентним органом.
Враховуючи відсутність відповідного порядку розподілу квот на вилов водних біоресурсів за межами України, таке регулювання є непрозорим. Отже, з метою створення прозорого регулювання та забезпечення рівності прав СГ на отримання спільного ресурсу, доцільним є розроблення відповідних механізмів надання прав на вилов водних біоресурсів за межами України.

Проблема 2: Невідповідність процедур отримання, переоформлення, видачі дублікату дозволу на вилов за межами України рамковим законодавчим актам

ПРИЧИНА:

Невчасне приведення нормативно-правових актів до вимог рамкових законодавчих актів.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

В пункті 9 Постанови № 800 визначена можливість отримання СГ дублікату дозволу на вилов за межами України та встановлені підстави для його видачі. В той же час, на сьогодні рамковий Закон про дозвільну систему не передбачає можливість видачі СГ дублікату ДДХ. У зв'язку з наведеним, Постанова № 800 потребує приведення у відповідність до вимог рамкового Закону про дозвільну систему шляхом виключення з її змісту поняття та підстав для видачі дублікату дозволу на вилов за межами України.

Пунктом 8 Постанови № 800 передбачено, що підставами для переоформлення дозволу є:

- ◆ зміна найменування суб'єкта господарювання — юридичної особи або прізвища, імені, по батькові суб'єкта господарювання – фізичної особи;
- ◆ зміна місцезнаходження суб'єкта господарювання.

Разом з тим, відповідно до статті 4-1 Закону про дозвільну систему, зміна найменування та місцезнаходження юридичної особи або прізвища, імені, по батькові та місця проживання фізичної особи - підприємця не є підставами для переоформлення документа дозвільного характеру.

Отже, Постанова № 800 потребує приведення у відповідність до вимог рамкового Закону про дозвільну систему, в частині виключення згаданих підстав для переоформлення дозволу на вилов за межами України.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення рибальства за межами юрисдикції України, не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою такого інструменту державного регулювання, як дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України, є те, що:

- ◆ законодавчо закріплені повноваження Держрибагентства щодо здійснення розподілу прав на вилов водних біоресурсів за межами України створюють умови про можливість суб'єктивного, а отже нерівного розподілу таких квот між СГ;
- ◆ дозвіл на вилов за межами України може бути документом, що лише фіксує раніше розподілені Держрибагентством квоти;
- ◆ будь-яка змагальність серед СГ, при набутті права на вилов водних біоресурсів за межами України, відсутня;
- ◆ може діяти практика надання квот на вилов за межами України за принципом, «хто звернувся раніше»;
- ◆ принципи можливості кращої реалізації права на вилов, безпечнішого ведення рибальства не застосовуються.

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ: АНАЛІЗ ДОСТУПУ ДО ТЕХНІЧНО ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ (РАДІОЧАСТОТНОГО ТА НОМЕРНОГО)

В даному розділі нами буде розглянуто питання доступу до технічно обмежених ресурсів телекомунікаційних мереж¹: радіочастотного та номерного.

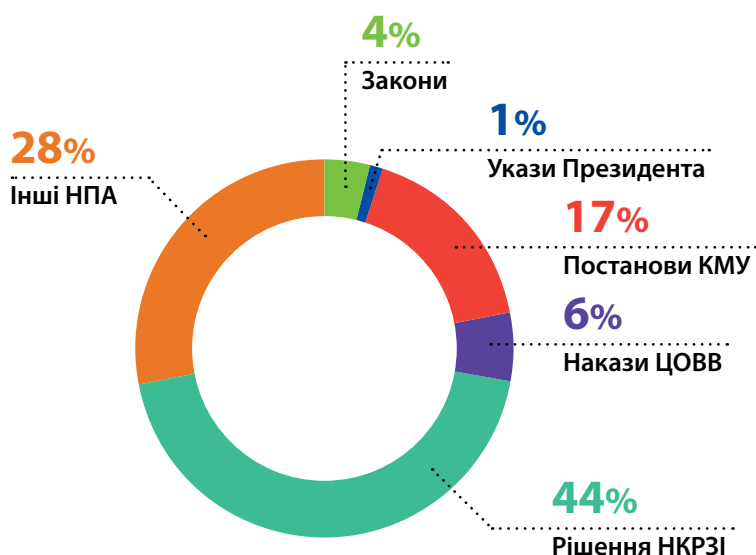
Радіочастотний ресурс — частина радіочастотного спектра, придатна для передавання та/або приймання електромагнітної енергії радіоелектронними засобами і яку можливо використовувати на території України та за її межами відповідно до законів України та міжнародного права, а також на виділених для України частотно-орбітальних позиціях (стаття 1 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» (далі — Закон про РЧР)²).

Номерний ресурс — сукупність цифрових знаків, що використовуються для позначення (ідентифікації) мереж, послуг, пунктів закінчення мережі в телекомунікаційних мережах загального користування (стаття 1 Закону про телекомунікації).

Діяльність, пов'язану з використанням радіочастотного та номерного ресурсів, для різних цілей здійснюють оператори телекомунікацій, телерадіоорганізації, провайдери програмних послуг, технологічні користувачі, радіоаматори, спеціальні користувачі радіочастотного ресурсу України (наприклад, підрозділи і організації Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України) тощо. В даному розділі нами буде проаналізовано саме надання доступу до:

- ◆ користування радіочастотним ресурсом для надання телекомунікаційних послуг (за винятком розповсюдження телерадіопрограм);
- ◆ користування радіочастотним ресурсом для розповсюдження телерадіопрограм;
- ◆ користування номерним ресурсом для надання телекомунікаційних послуг.

НОРМАТИВНЕ ПОЛЕ У ДАНІЙ СФЕРІ Є ДОСИТЬ РОЗГАЛУЖЕНИМ ТА СКЛАДАЄТЬСЯ З 71 НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО АКТУ, З НИХ:

¹ Стаття 1 Закону України «Про телекомунікації» - <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15>

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1770-14>

3.1

ДОСТУП ДО КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ ДЛЯ НАДАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ (ЗА ВИНЯТКОМ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ТЕЛЕРАДІОПРОГРАМ)

Ринок

Види діяльності	61.2 Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку
Кількість підприємств	Юрособи — 260
Частка у ВВП	0,71%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 12,5 тис.
Концентрація	Висока
Інші особливості ринку	–
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Переважно приватне
Суб'єкт регулювання	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/супутні інструменти
Надання телекомунікаційних послуг, за винятком розповсюдження телерадіопрограм	Ліцензія на користування радіочастотним ресурсом	Закон України «Про радіочастотний ресурс України» (далі — Закон про РЧР)	Так	Ні	Ні	Рішення НКРЗІ від 30.05.2017 № 281 ¹	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ)	1. Конкур або тендер	3 ²
						Рішення НКРЗІ від 19.08.2005 № 53 ³		2. Дозвільна процедура	

¹ Рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України» від 30.05.2017 № 281 — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1115-17>

² Дозвіл на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою, висновок щодо електромагнітної сумісності, рішення НКРЗІ про видачу ліцензії

³ Рішення НКРЗІ «Про затвердження Ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України» від 19.08.2005 № 53 — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1237-05>

ЦІЛЬ:

Забезпечення рівних умов отримання радіочастотного ресурсу України на прозорих і недискримінаційних засадах (пункт 2 частина 1 статті 13 Закону про РЧР)

У сфері використання радіочастотного ресурсу ціль «забезпечення рівного доступу СГ до отримання радіочастотного ресурсу» прямо відображається у Статуті Міжнародного союзу електрозв'язку (стаття 44), Членом якого є Україна¹. Так, Члени Союзу, зокрема Україна, під час використання смуг частот для радіозв'язку повинні враховувати те, що радіочастоти і орбіта геостаціонарних супутників є обмеженими природними ресурсами, які належить використовувати раціонально, ефективно і економно, щоб забезпечити справедливий доступ до цієї орбіти і до цих частот різним країнам чи групам країн з урахуванням особливих потреб країн, що розвиваються, і географічного положення деяких країн.

ІНСТРУМЕНТ:

Ліцензія на користування радіочастотним ресурсом

Спеціальний Закон про РЧР дає визначення за допомогою яких інструментів здійснюється доступ до користування технічним радіочастотним ресурсом. Одним з таких інструментів є «Ліцензія на користування радіочастотним ресурсом».

Правова природа даного інструменту характеризується наступними елементами:

- ◆ дія рамкового Закону про ліцензування не поширюється на даний інструмент. Адже такого виду як «користування РЧР» немає серед переліку видів діяльності, які підлягають ліцензуванню та містяться в статті 7 Закону про ліцензування. Слід зазначити, що одним з фундаментальних принципів ліцензування є принцип дотримання законності, який полягає у тому, що види господарської діяльності, не зазначені у статті 7 Закону про ліцензування, ліцензуванню не підлягають²;
- ◆ має ознаки документу дозвільного характеру;
- ◆ не міститься в Законі про Перелік. Нагадаємо, що забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів дозвільного характеру, які не внесені до Закону про Перелік.

Таким чином, даний інструмент не має визначеного правового статусу.

Порядок отримання права на користування радіочастотним ресурсом

Порядок отримання права на користування радіочастотним ресурсом суб'єктами для надання телекомунікаційних послуг (за виключенням розповсюдження телепрограм) регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Закон про телекомунікації;
- ◆ Закон про РЧР;
- ◆ Рішення НКРЗ «Про затвердження Ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України» від 19.08.2005 № 53;
- ◆ Рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України» від 30.05.2017 № 281.

Порядок отримання права на користування РЧР може бути **двох** видів:

У разі якщо заявлена потреба в радіочастотному ресурсі України не перевищує його фактичну наявність	Дозвільна процедура.
У разі якщо заявлена потреба в радіочастотному ресурсі України перевищує його фактичну наявність	Смуги, номінали радіочастот надаються в користування на конкурсних або тендерних засадах.

¹ Закон України «Про ратифікацію Статуту і Конвенції Міжнародного союзу електрозв'язку» від 15 липня 1994 року 116/94-ВР — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/116/94-%D0%B2%D1%80>

² Пункт 3 частини 1 статті 3 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII

СХЕМА НАБУТТЯ ПРАВА НА КОРИСТУВАННЯ РЧР (ДОЗВІЛЬНИЙ ПОРЯДОК)

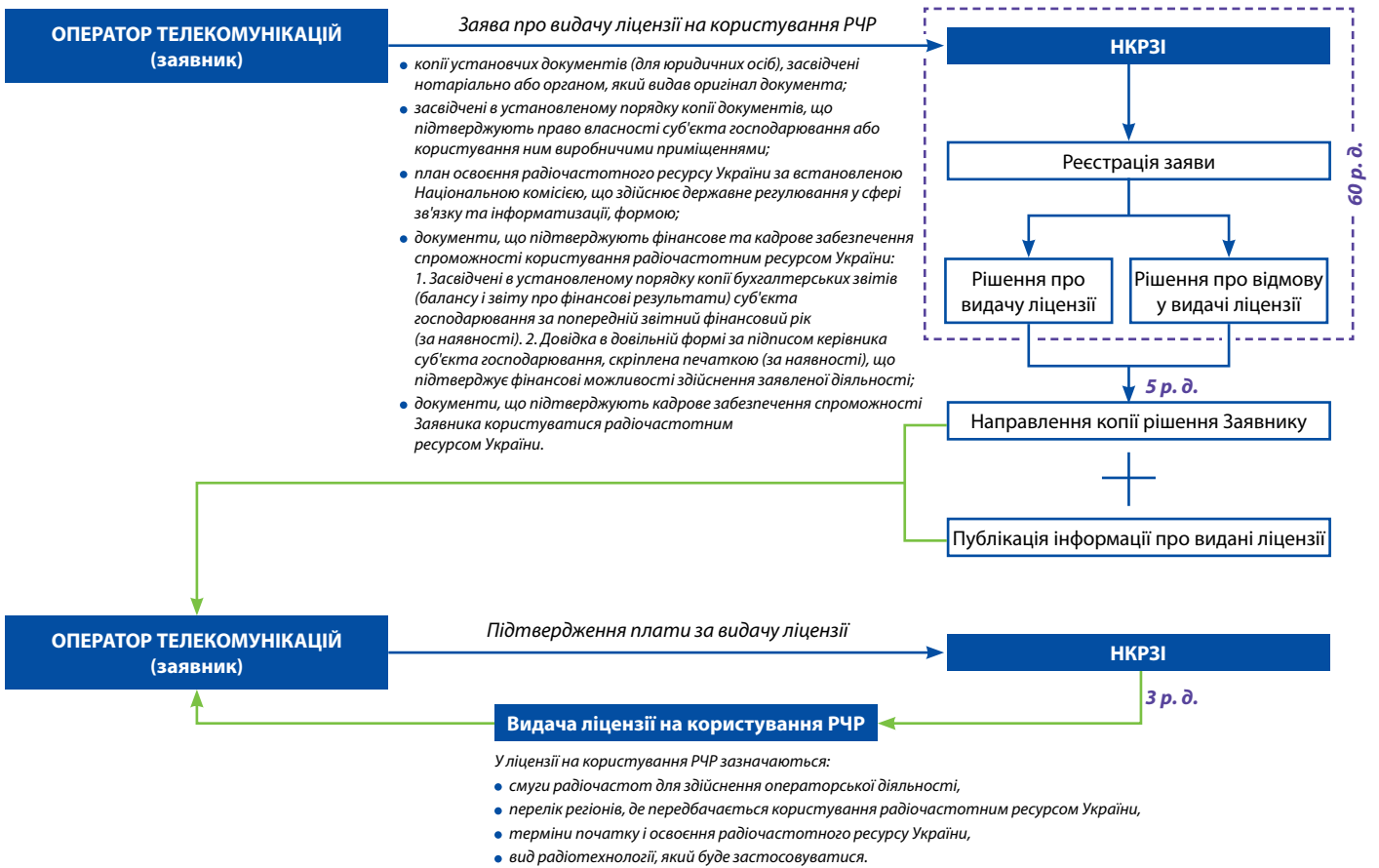
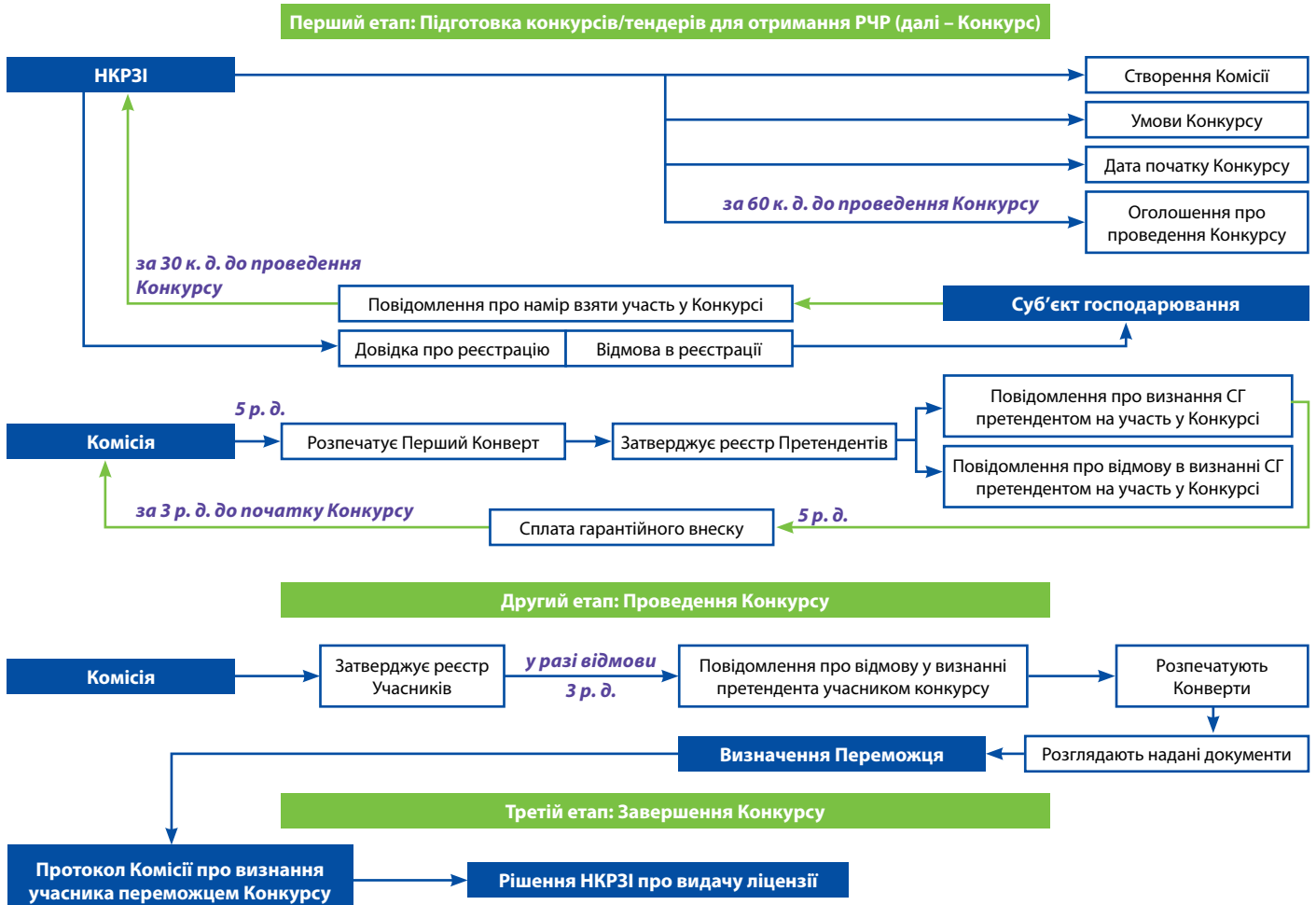

СХЕМА НАБУТТЯ ПРАВА НА КОРИСТУВАННЯ РЧР (у порядку проведення конкурсів або тендерів)

Проблема 1: Хибний інструмент регулювання доступу до радіочастотного ресурсу

ПРИЧИНА:

–

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Як було зазначено вище, інструмент «ліцензія на користування радіочастотним ресурсом» не є ліцензією у розумінні Закону про ліцензування, а дія такого Закону не поширюється на порядок регламентації даного інструменту. Тому що, такого виду як «користування РЧР» немає серед переліку видів діяльності, які підлягають ліцензуванню (містяться в статті 7 Закону про ліцензування).

Слід зазначити, що «ліцензія» — запис у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань про рішення органу ліцензування щодо наявності у суб'єкта господарювання права на провадження визначеного ним **виду господарської діяльності**, що підлягає ліцензуванню¹. Одночасно, **діяльність з користування радіочастотним ресурсом не є господарською діяльністю** у розумінні Господарського Кодексу України², а тому Закон про ліцензування не може поширюватись на неї.

Разом з тим, «ліцензія на користування радіочастотним ресурсом» має ознаки ДДХ, проте не міститься в Законі про Перелік. Нагадаємо, що забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів дозвільного характеру, які не внесені до Закону про Перелік.

Вважаємо, що діяльність з користування радіочастотним ресурсом, як технічно обмеженим ресурсом, є діяльністю у сфері спільного обмеженого ресурсу. А тому вона не може регламентуватися в рамках системи ліцензування чи дозвільної системи. Для регулювання доступу до спільного обмеженого ресурсу мають бути створені окремі інструменти, а порядки їх отримання мають бути недискримінаційними, прозорими та забезпечувати рівний доступ СГ. **Більш детально про нову модель регулювання доступу до спільного обмеженого ресурсу буде написано у розділі «Пропозиції» цієї Зеленої книги.**

Проблема 2: Зайві фінансові та часові втрати СГ при отриманні права на користування РЧР

ПРИЧИНА:

Зайві фінансові та часові втрати СГ при отриманні права на користування РЧР зумовлені:

- 1) відсутністю актуальної узагальненої інформації про поточний стан розподілу радіочастот в публічному доступі;
- 2) тривалим терміном розгляду питання про видачу ліцензії на використання радіочастот;
- 3) надмірним переліком документів, які необхідно подати для отримання ліцензії на користування РЧР;
- 4) недостатньою прозорістю процедури видачі ліцензії на користування РЧР;
- 5) відсутністю можливості подачі документів в електронному вигляді через портал електронних сервісів чи НКРЗІ.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Відповідно до ст. 119 Угоди про асоціацію з ЄС сторони забезпечують, щоб будь-які процедури, передбачені для надання та використання обмежених ресурсів, зокрема частоти, номери та права доступу, застосовувалися на об'єктивній, пропорційній, вчасній, прозорій та недискримінаційній основі.

¹ Стаття 1 Закону про ліцензування — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

² Частина 1 статті 3 Господарського Кодексу України — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

В публічному доступі відсутня актуальна узагальнена інформація про поточний стан розподілу радіочастот.

Відповідно до ст. 119 Угоди про асоціацію з ЄС поточний стан надання діапазонів частот має бути відкритим для громадськості. Однак, Закон про РЧР не містить такої вимоги, що може спричинити неодноразові звернення СГ до відповідного органу з метою виділення діапазонів частот, які ще не зайняті.

Тривалий термін розгляду питання про видачу ліцензії на використання радіочастот.

Відповідно до ст. 5 Директиви 2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про дозвіл електронних комунікаційних мереж та послуг (далі — Директива № 2002/20/ЄС)¹ рішення про надання індивідуальних прав на використання частот мають бути прийняті та доведені до оператора протягом **6** тижнів. Однак, згідно статті 32 Закону про РЧР, наразі строк прийняття рішень щодо ліцензії на користування РЧР становить **60** робочих днів, а у разі необхідності міжнародної координації присвоєнь радіочастот, термін прийняття відповідного рішення продовжується на термін, визначений Регламентом радіозв'язку Міжнародного союзу електрозв'язку або відповідними міжнародними договорами. Отже, такий термін розгляду не відповідає міжнародним зобов'язанням України.

Надмірний перелік документів для отримання ліцензії.

Згідно з частиною 4 статті 32 Закону про РЧР до заяви про видачу ліцензії заявник додає:

- копії установчих документів (для юридичних осіб), засвідчені нотаріально або органом, який видав оригінал документа;
- засвідчені в установленому порядку копії документів, що підтверджують право власності суб'єкта господарювання або користування ним виробничими приміщеннями;
- план освоєння радіочастотного ресурсу України за встановленою Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, формою;
- документи, що підтверджують фінансове та кадрове забезпечення спроможності користування радіочастотним ресурсом України.

Однак такий перелік документів є надмірним, зважаючи на те, що частина документів є у вільному доступі дозвільних органів або прямо не впливають на доказову базу спроможності СГ використовувати радіочастоти.

З наведеного переліку доцільно залишити заяву і план освоєння радіочастот. Адже, наприклад, відповідно до частини 7 статті 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV² в Єдиному державному реєстрі містяться документи в електронній формі, подані для державної реєстрації. А згідно п.5 частини 1 статті 17 цього Закону установчі документи юридичної особи входять в перелік документів, що подаються заявником для державної реєстрації юридичної особи.

Щодо доступу органів державної влади до відомостей про установчі документи зазначимо наступне. Відповідно до абзацу 3 пункту 1 частини 2 статті 11 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» відомості щодо результатів надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації, у тому числі виписки та установчі документи, — шляхом їх пошуку за кодом доступу, перегляду, копіювання та роздрукування надаються у вигляді безоплатного доступу. Окрім того, частиною 7 статті 11 цього Закону зазначається, що державні органи, а також органи місцевого самоврядування та їх посадові особи безоплатно отримують відомості з Єдиного державного реєстру з метою здійснення ними повноважень, визначених законом, виключно в електронній формі через портал електронних сервісів у порядку, визначеному Міністерством юстиції України в Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру.

Як ми бачимо, установчі документи в електронній формі містяться у ЄДР, державні органи мають до них безоплатний доступ, а відтак не повинні вимагатися НКРЗІ при отриманні ліцензії. З метою спрощення процедури отримання права на користування РЧР необхідні зміни до Закону про РЧР.

¹ Directive 2002/20/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on the authorisation of electronic communications networks and services (Authorisation Directive) - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32002L0020>

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

Що стосується засвідчених в установленому порядку копій документів, які підтверджують право власності суб'єкта господарювання, користування ним виробничими приміщеннями, фінансове та кадрове забезпечення спроможності користування радіочастотним ресурсом України, то їх подання не вимагається міжнародними зобов'язаннями України, і вони прямо не впливають на спроможність СГ застосовувати РЧР, їх вимагання до набуття права на користування РЧР не є доцільним.

Відповідно до пункту 18 Преамбули Директиви 2002/20/ЄС «загальна авторизація» повинна передбачати лише умови, специфічні для сектору електронних комунікацій. Умови, які вже застосовуються на підставі іншого чинного національного законодавства, яке не є спеціальним для сфери електронних комунікацій не повинні застосовуватися. Тим не менш, національні регулятори можуть інформувати операторів мережі та постачальників послуг про інші законодавчі акти, що стосуються їхньої сфери господарської діяльності, наприклад, через посилання на їх веб-сайти.

Недостатня прозорість процедури видачі ліцензії.

Одним з ключових аспектів для прийняття НКРЗІ рішення про видачу ліцензії є позитивний висновок УДЦР про виконання умов електромагнітної сумісності. Згідно частини 5 статті 33 Закону про РЧР, невиконання умов електромагнітної сумісності відповідно до висновків УДЦР є підставою для відмови у видачі ліцензії¹. Одночасно, УДЦР є державним госпрозрахунковим підприємством, що відноситься до сфери управління НКРЗІ², та в розумінні Законів про дозвільну систему та про адмінпослуги³ не може бути ні дозвільним органом, ні суб'єктом надання адміністративної послуги.

Фактично Закон про РЧР передбачає делегування окремих повноважень, що мають суттєвий вплив на рішення щодо видачі ліцензії іншому суб'єкту господарювання, який навіть не є ні дозвільним органом, ні суб'єктом надання адміністративних послуг.

Відсутня можливість подачі документів в електронному вигляді через портал електронних сервісів чи НКРЗІ.

Рамковими законами у сфері господарської діяльності (і Законом про ліцензування, так і Законом про дозвільну систему) передбачається можливість подавати заяви та документи про видачу, одержання ліцензії, документа дозвільного характеру в електронній формі через портал електронних сервісів юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (далі — портал електронних сервісів):

Закон про ліцензування	Стаття 10	Документи, подання яких до органу ліцензування передбачено цим Законом, можуть бути подані до органу ліцензування за вибором здобувача ліцензії в електронному вигляді за допомогою порталу електронних сервісів юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.
Закон про дозвільну систему	Стаття 4-1	Заява про одержання (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру, що оформляється дозвільними органами, або декларація подається суб'єктом господарювання (уповноваженим ним органом або особою) у в електронній формі через портал електронних сервісів юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, оформлена згідно з вимогами законів у сфері електронних документів, - до дозвільного органу. Документи в електронній формі подаються суб'єктом господарювання (уповноваженим ним органом або особою) через портал електронних сервісів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Нагадаємо, що їх дія не поширюється на регламентацію «ліцензії на користування радіочастотним ресурсом».

Спеціальний Закон про РЧР, який регламентує інструмент «ліцензія на користування радіочастотним ресурсом» не містить такої вимоги. Таким чином, можливість подачі документів в електронному вигляді через портал електронних сервісів чи НКРЗІ для отримання ліцензії на користування РЧР відсутня.

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1770-14>

² Статут Державного підприємства "Український державний центр радіочастот" від 05 вересня 2017 року - http://www.ucrf.gov.ua/wp-content/uploads/2017/09/Statut_DP_UDTSR_nova_redaktsiya_vid_05_09_2017_roku.pdf

³ Закон України «Про адміністративні послуги» (стаття 1) суб'єкт надання адміністративної послуги - орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

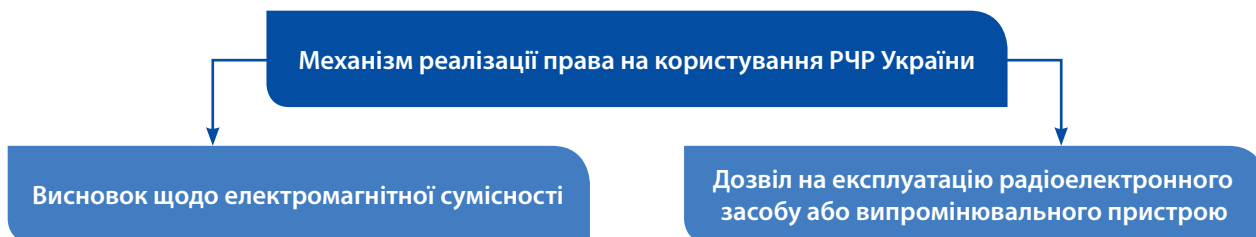
Проблема 3: Надмірно обтяжуючий та складний механізм реалізації права на користування РЧР

ПРИЧИНА:

Складний та обтяжуючий механізм реалізації права на користування РЧР, зокрема, для операторів мобільного зв'язку, зумовлений невідповідністю порядків видачі висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволу на експлуатацію радіоелектронних засобів або випромінювальних пристроїв Закону про дозвільну систему.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна/організаційна.

Дозвіл на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою

Датою початку користування радіочастотним ресурсом за ліцензією є дата отримання першого дозволу на експлуатацію РЕЗ з користуванням певною частиною смуги радіочастот, визначеної в ліцензії для цього регіону.

Користувач РЧР зобов'язаний виконувати умови користування радіочастотним ресурсом України, зокрема, здійснювати експлуатацію радіоелектронних засобів тільки після отримання відповідних дозволів на експлуатацію РЕЗ, виданих відповідно до законодавства¹.

Таким чином, для реалізації права на користування радіочастотним ресурсом, лише однієї ліцензії недостатньо. Користувачі радіочастотного ресурсу України повинні отримувати дозволи на експлуатацію відповідних радіоелектронних засобів та/або випромінювальних пристроїв, крім засобів та пристроїв, використання яких здійснюється на бездозвільній основі відповідно до цього Закону. Перелік радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, на експлуатацію яких потрібен дозвіл, визначається НКРЗІ.

Правова природа дозволу на експлуатацію РЕЗ характеризується такими елементами:

- ◆ є документом дозвільного характеру;
- ◆ міститься в Законі про Перелік (пункт 39 Переліку).

Таким чином, регламентація дозволу на експлуатацію РЕЗ має здійснюватися відповідно до вимог рамкового Закону про дозвільну систему.

Порядок отримання дозволу на експлуатацію РЕЗ

Порядок отримання права на експлуатацію РЕЗ суб'єктами господарювання регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Закон про дозвільну систему;
- ◆ Закон про Перелік ;
- ◆ Закон про РЧР;
- ◆ Рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації від 01.11.2012 № 559 «Про затвердження Порядку надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень НКРЗІ» (далі — Рішення НКРЗІ №559);

¹ Пункт 4.1.5. Ліцензійних умов користування РЧР України — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1237-05>

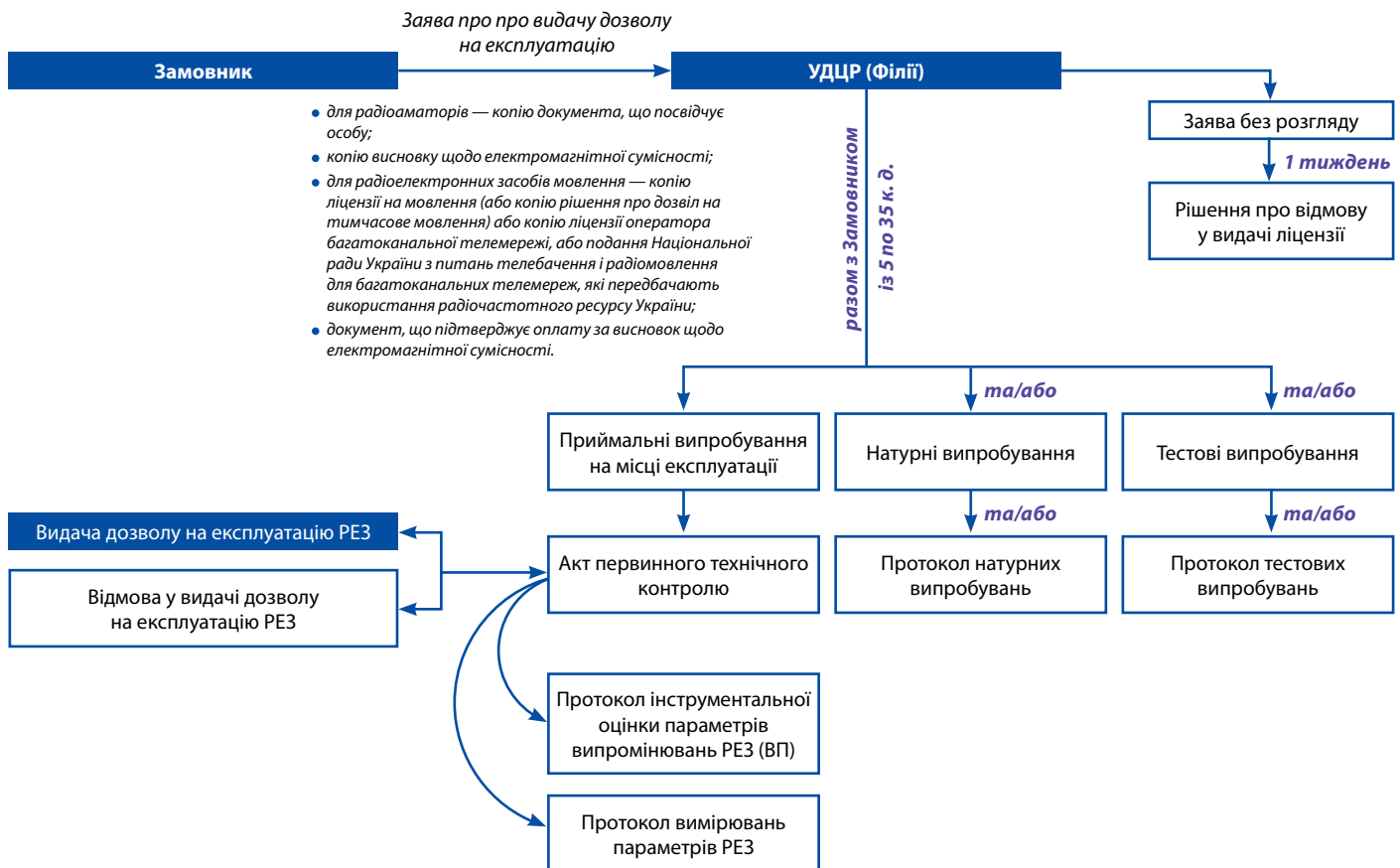
Рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації від 01 листопада 2016 року N 578 «Про затвердження Тарифів на роботи (послуги) державного підприємства «Український державний центр радіочастот», пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та вимірюванням параметрів телекомунікаційних мереж»;

Рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації від 23.12.2014 № 844 «Про затвердження Переліку радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, на експлуатацію яких потрібен дозвіл на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою» (Рішення НКРЗІ № 854);

Рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку від 26.07.2007 N 854 «Про затвердження Порядку проведення приймальних випробувань радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв на місці експлуатації»;

Рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 03.11.2005 № 117 (у редакції рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 10.11.2011 № 637) «Про затвердження Положення про порядок і форму ведення реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування».

СХЕМА НАБУТТЯ ПРАВА НА ЕКСПЛУАТАЦІЮ РЕЗ (ВП)

Оскільки дозвіл на експлуатацію РЕЗ — є документом дозвільного характеру, то і порядок його видачі (відмови у видачі, переоформлення, анулювання) має регулюватися рамковим Законом про дозвільну систему.

Закон про дозвільну систему визначає основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності та положення, що мають регулюватися Законом про РЧР, як законом, що регулює відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру¹.

АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ ОСНОВНИХ ВИМОГ ДО ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СПЕЦІАЛЬНИМ ЗАКОНОМ ПРО РЧР ТА РІШЕННЯМ НКРЗІ №559, В ЧАСТИНІ РЕГУЛЮВАННЯ ДОЗВОЛУ НА ЕКСПЛУАТАЦІЮ РЕЗ

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч.1 ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Законом про РЧР України (стаття 42)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені в Рішенні НКРЗІ №559
1	Необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види.	Користувачі радіочастотного ресурсу України повинні отримувати дозволу на експлуатацію відповідних радіоелектронних засобів та/або випромінювальних пристроїв.	Для отримання (продовження дії, переоформлення, видачі дублікату) дозволу на експлуатацію Заявник, який має намір експлуатувати РЕЗ (ВП), особисто, через уповноважений ним орган чи особу або рекомендованим листом з описом вкладення звертається до Філії з відповідною заявою.
2	Дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру.	Дозволи на експлуатацію у смугах радіочастот загального користування видає УДЦР .	Дозволи на експлуатацію у смугах радіочастот загального користування видає УДЦР .
3	Платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру.	Дозволи на експлуатацію у смугах радіочастот загального користування видає УДЦР на платній основі.	Дозвіл видається заявникові не пізніше триденного строку після пред'явлення ним документа, що підтверджує оплату робіт з підготовки висновку щодо електромагнітної сумісності та за видачу дозволу.
4	Строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі.	УДЦР бере участь у приймальних випробуваннях радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв на місці експлуатації та з урахуванням їх результатів приймає рішення про видачу або відмову у видачі дозволу на експлуатацію у строк, що не перевищує 45 днів від дати реєстрації заяви про видачу дозволу (стаття 43).	Строк надання Заявникові дозволу визначено статтею 43 Закону.
5	Вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру.	Підставами для прийняття рішення про відмову у видачі дозволу на експлуатацію є: <ul style="list-style-type: none"> ● недостовірність даних у документах, поданих заявником для отримання дозволу; ● невідповідність поданих документів технічним умовам, встановленим на експлуатацію радіоелектронного засобу; ● неможливість видачі дозволу внаслідок раніше прийнятого рішення щодо обмеження радіочастотного ресурсу та розподілу його на конкурсних або тендерних засадах. 	Якщо за результатами первинного технічного контролю, натурних або тестових випробувань РЕЗ (ВП) буде виявлено невідповідність його типу, технічних характеристик, параметрів випромінювання наданому висновку щодо ЕМС, УДЦР приймає рішення про відмову у видачі дозволу на експлуатацію і повідомляє про це Заявника.

¹ Пункт 1 стаття 4 Закону про дозвільну систему — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2806-15/print1509541854097277>

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч.1 ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Законом про РЧР України (стаття 42)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені в Рішенні НКРЗІ №559
6	Строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа.	Термін дії дозволу на експлуатацію не може бути меншим за термін дії відповідної ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України або відповідної ліцензії на мовлення чи дозволу на тимчасове мовлення.	Строк дії дозволу на експлуатацію абонентського РЕЗ не може перевищувати строк дії дозволу на експлуатацію зв'язаної базової станції радіомережі. Строк дії дозволу на експлуатацію суднової станції, РЕЗ безпосереднього радіозв'язку або терміналу рухомого супутникового зв'язку не може бути меншим за 5 років, якщо інше не передбачено Планом РЧР або не заявлено Заявником.
7	Перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.	До заяви про видачу дозволу на експлуатацію заявник додає: <ul style="list-style-type: none"> ● для радіоаматорів — копію документа, що посвідчує особу; ● копію висновку щодо електромагнітної сумісності; ● для радіоелектронних засобів мовлення — копію ліцензії на мовлення (або копію рішення про дозвіл на тимчасове мовлення) або копію ліцензії оператора багатоканальної телемережі, або подання Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення для багатоканальних телемереж, які передбачають використання радіочастотного ресурсу України; ● документ, що підтверджує оплату за висновок щодо електромагнітної сумісності. 	До заяви про видачу дозволу на експлуатацію Заявник додає комплект документів, визначений статтею 42 Закону. Копії документів, що додаються до заяви, засвідчуються підписом посадової особи та печаткою (в разі її наявності) суб'єкта господарювання, який має намір експлуатувати РЕЗ (ВП).

Як ми бачимо, Закон про РЧР визначає усі основні вимоги до дозвільної системи при регламентації дозволу на експлуатацію РЕЗ.

Однак, в той же час, Закон про РЧР містить суперечності Закону про дозвільну систему, зокрема, в частинах:

Частина, в якій суперечить	Положення Закону про дозвільну систему та Закону про адмінпослуги	Положення Закону про РЧР	Висновок
Визначення дозвільного органу.	<i>Стаття 1</i> Дозвільні органи - суб'єкти надання адміністративних послуг, їх посадові особи, уповноважені відповідно до закону видавати документи дозвільного характеру. Відповідно пункту 3 статті 1 до Закону про адмінпослуги, суб'єкт надання адміністративної послуги - орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги.	<i>Стаття 42</i> Дозволи на експлуатацію у смугах радіочастот загального користування видає УДЦР. Відповідно до статті 16 Закону про РЧР, Державне госпрозрахункове підприємство «Український державний центр радіочастот» утворюється відповідно до закону. УДЦР відноситься до сфери управління національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, і здійснює свою діяльність на підставі статуту, який затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.	Державне госпрозрахункове підприємство «Український державний центр радіочастот» - не є дозвільним органом в розумінні Закону про дозвільну систему та Закону про адмінпослуги.
Порядку проведення дій щодо одержання інших документів, необхідних для видачі ДДХ, що вчиняються дозвільним органом, що оформляє ДДХ.	<i>Частина 11 Стаття 4-1</i> Основні вимоги до порядку видачі, переоформлення, анулювання документів дозвільного характеру поширюються на всі документи дозвільного характеру, у тому числі на дозвільні (погоджувальні) процедури, якщо інше не встановлено законом. Дії щодо одержання погоджень, висновків та інших документів, необхідних для видачі документа дозвільного характеру, вчиняються дозвільним органом, що оформляє документ дозвільного характеру, без залучення суб'єкта господарювання.	<i>Стаття 43</i> УДЦР бере участь у приймальних випробуваннях радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв на місці експлуатації та з урахуванням їх результатів приймає рішення про видачу або відмову у видачі дозволу на експлуатацію. Згідно Порядку проведення приймальних випробувань (Рішення НКРЗІ № 854), первинний технічний контроль проводиться в присутності представника Заявника. Заявник забезпечує, зокрема, технічну можливість проведення вимірювань параметрів РЕЗ (ВП); ознайомлення представників УДЦР (Філії) та вимірювальної лабораторії з технічною документацією на РЕЗ (ВП), тощо.	Дії щодо отримання акту первинного технічного контролю (висновку за результатами приймальних випробувань РЕЗ) проводяться УДЦР з безпосереднім залученням Заявника всупереч Закону про дозвільну систему.
Порядку справляння плати за видачу ДДХ.	<i>Частина 2 Стаття 4-1</i> Плата за видачу (переоформлення) документів дозвільного характеру (адміністративний збір) визначається відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги». <i>Стаття 11 Закону про адміністративні послуги</i> Розмір плати за надання адміністративної послуги (адміністративного збору) і порядок її справляння визначаються законом з урахуванням її соціального та економічного значення. Плата за надання адміністративної послуги (адміністративний збір) вноситься суб'єктом звернення одноразово за весь комплекс дій та рішень суб'єкта надання адміністративних послуг, необхідних для отримання адміністративної послуги (включаючи вартість бланків, експертиз, здійснюваних суб'єктом надання адміністративної послуги, отримання витягів з реєстрів тощо). Стягнення за надання адміністративних послуг будь-яких додаткових не передбачених законом платежів або вимагання сплати будь-яких додаткових коштів забороняється.	<i>Частина 4 Стаття 43</i> Одночасно з рішенням про видачу дозволу заявникові надсилається повідомлення про розмір та порядок оплати за видачу дозволу. Процедура отримання права на експлуатацію радіоелектронних засобів або випромінювальних пристроїв включає: отримання висновку щодо ЕМС, тестові та приймальні випробування, які виконує УДЦР. Тарифи на роботи (послуги) державного підприємства «Український державний центр радіочастот», пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та вимірюванням параметрів телекомунікаційних мереж свідчать про стягнення окремої плати за різні етапи цієї дозвільної процедури.	У процесі отримання права на експлуатацію РЕЗ, СГ необхідно вносити окрему плату за різні етапи процедури, всупереч Закону про дозвільну систему та Закону про адміністративні послуги.

Висновок щодо електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв (далі — Висновок щодо EMC)

Одним з проміжних інструментів в процесі отримання дозволу на використання РЕЗ (ВП), а також для отримання можливості реалізації права на користування радіочастотним ресурсом є Висновок щодо електромагнітної сумісності.

Правова природа висновку щодо електромагнітної сумісності характеризується такими елементами:

- ◆ є документом дозвільного характеру;
- ◆ міститься в Законі про Перелік (пункт 13 Переліку).

Таким чином, регламентація висновку щодо електромагнітної сумісності має здійснюватися відповідно до вимог рамкового Закону про дозвільну систему.

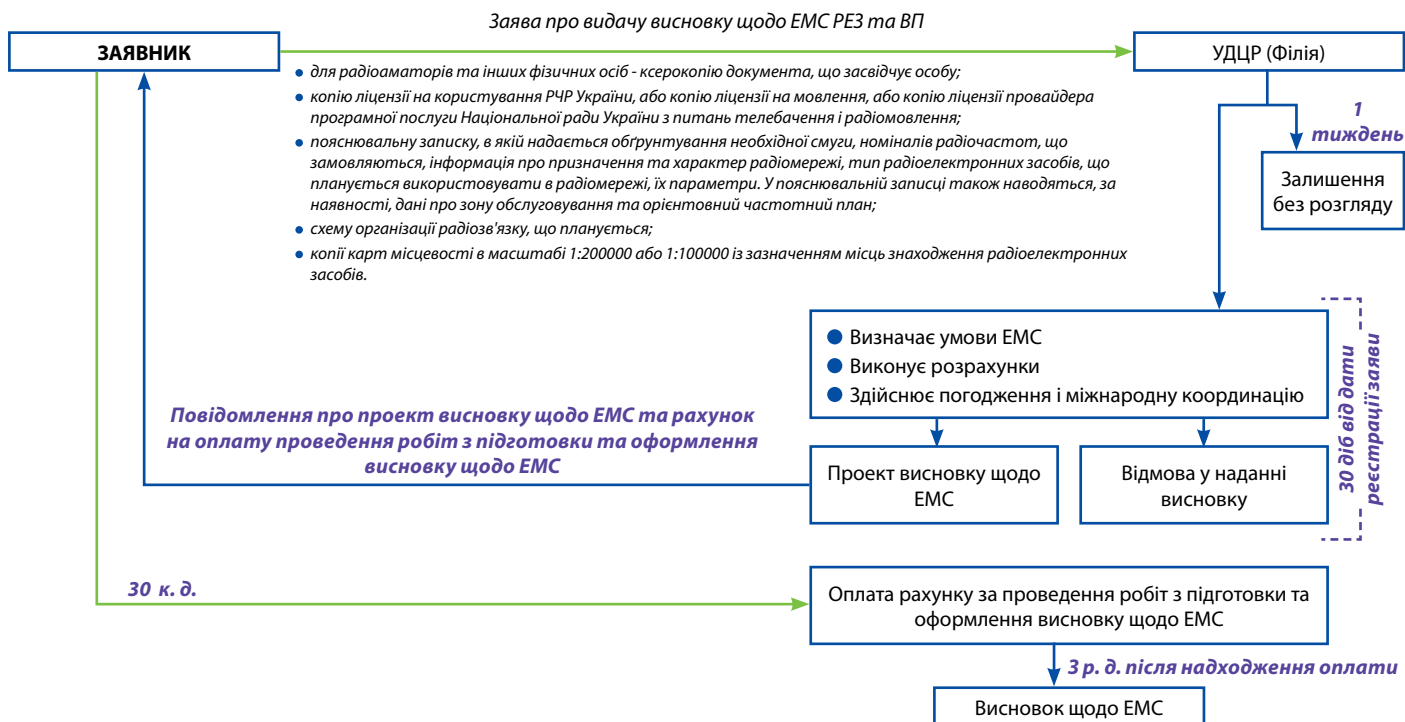
Порядок отримання висновку щодо електромагнітної сумісності

Порядок отримання висновку щодо електромагнітної сумісності, як і права на експлуатацію РЕЗ, регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Закон про дозвільну систему;
- ◆ Закон про Перелік;
- ◆ Закон про РЧР;
- ◆ Рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації від 01.11.2012 № 559 «Про затвердження Порядку надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень НКРЗ» (далі — Рішення НКРЗІ №559);
- ◆ Рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації від 01 листопада 2016 року N 578 «Про затвердження Тарифів на роботи (послуги) державного підприємства «Український державний центр радіочастот», пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та вимірюванням параметрів телекомунікаційних мереж»;
- ◆ Рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку від 26.07.2007 N 854 «Про затвердження Порядку проведення приймальних випробувань радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв на місці експлуатації».

¹ Рішення НКРЗІ від 01.11.2016 № 578, зареєстроване в Мінюсті 25.11.2016 р. за № 1530/29660 — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1530-16#n12>

СХЕМА ОТРИМАННЯ ВИСНОВКУ ЩОДО ЕЛЕКТРОМАГНІТНОЇ СУМІСНОСТІ

Оскільки висновок щодо ЕМС — є документом дозвільного характеру, то і порядок його видачі (відмови у видачі, переоформлення, анулювання) має регулюватися рамковим Законом про дозвільну систему.

Закон про дозвільну систему визначає основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності та положення, що мають регулюватися Законом про РЧР, як законом, що регулює відносини, пов'язані з одержанням висновку щодо ЕМС¹.

АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ ОСНОВНИХ ВИМОГ ДО ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СПЕЦІАЛЬНИМ ЗАКОНОМ ПРО РЧР ТА РІШЕННЯМ НКРЗІ №559, В ЧАСТИНІ РЕГУЛЮВАННЯ ВИСНОВКУ ЩОДО ЕМС

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч.1 ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Законом про РЧР України (стаття 42)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені в Рішенні НКРЗІ №559
1	Необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види.	Висновок щодо електромагнітної сумісності у смугах частот загального користування надається УДЦР на платній основі.	Юридична або фізична особа, фізична особа-підприємець особисто, через уповноважений ним орган чи особу або рекомендованим листом з описом вкладення звертається до Філії УДЦР відповідного адміністративно-територіального регіону (Автономна Республіка Крим, область, місто Севастополь), у якому планується експлуатація РЕЗ, із заявою про видачу висновку щодо ЕМС.
2	Дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру.		У разі якщо експлуатація РЕЗ (ВП) (мережі радіозв'язку) планується в декількох адміністративно-територіальних регіонах, у місті Києві або Київській області, заявочні документи подаються безпосередньо до головного офісу УДЦР .
3	Платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру.		УДЦР повинен підготувати проект висновку щодо ЕМС, направити Заявнику повідомлення та рахунок на оплату проведення робіт з підготовки та оформлення висновку щодо ЕМС.
4	Строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі.	Термін надання заявнику висновку не повинен перевищувати 30 діб від дати реєстрації заяви без урахування термінів погодження та міжнародної координації заявлених частотних присвоєнь. У разі необхідності погодження з Генеральним штабом Збройних Сил України термін надання висновку не повинен перевищувати 80 діб. У разі необхідності міжнародної координації термін надання висновку продовжується на термін, визначений Регламентом радіозв'язку Міжнародного союзу електров'язку або відповідними міжнародними договорами.	Строк надання Заявникові висновку визначений частиною десятою статті 41 Закону.

¹ Пункт 1 стаття 4 Закону про дозвільну систему — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2806-15/print1509541854097277>

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч.1 ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Законом про РЧР України (стаття 42)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені в Рішенні НКРЗІ №559
5	Вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру.	У разі якщо за результатами розгляду відповідної заяви електромагнітну сумісність забезпечити неможливо, УДЦР надає заявникові письмове обґрунтування відмови. Відмова в наданні висновку надається в разі: <ul style="list-style-type: none"> ● негативних результатів міжнародної координації; ● невиконання умов електромагнітної сумісності на заявлених радіочастотах з діючими або запланованими радіоелектронними засобами. 	Відмова в наданні висновку щодо EMC надається Заявнику за таких обставин: <ul style="list-style-type: none"> ● невиконання умов EMC з діючими або раніше запланованими РЕЗ, у тому числі з РЕЗ спеціальних користувачів (негативні результати погодження Генеральним штабом Збройних Сил України); ● негативних результатів міжнародної координації.
6	Строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа.	Термін дії висновку становить 6 місяців, за винятком висновків для радіоелектронних засобів мовлення, для яких встановлюється термін дії 12 місяців.	
7	Перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.	Заява повинна містити позиції щодо радіочастот (смуг радіочастот), необхідних для експлуатації радіоелектронних засобів, а також термінів початку та повного освоєння замовлених радіочастот (смуг радіочастот). До заяви про видачу висновку заявник додає: <ul style="list-style-type: none"> ● для радіоаматорів та інших фізичних осіб — ксерокопію документа, що засвідчує особу; ● копію ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України — у разі, якщо її наявність передбачена законодавством; ● пояснювальну записку, в якій надається обґрунтування необхідної смуги, номіналів радіочастот, що замовляються, інформація про призначення та характер радіомережі, тип радіоелектронних засобів, що планується використовувати в радіомережі, їх параметри. У пояснювальній записці також наводяться, за наявності, дані про зону обслуговування та орієнтовний частотний план; ● схему організації радіозв'язку, що планується; ● копії карт місцевості в масштабі 1:200000 або 1:100000 із зазначенням місць знаходження радіоелектронних засобів. <p>УДЦР має право на отримання від заявника додаткової інформації з питань, віднесених до його компетенції і які виникають при розгляді заяви, з продовженням терміну підготовки висновку за згодою заявника.</p>	До заяви про видачу висновку щодо EMC Заявник додає: <ul style="list-style-type: none"> ● копію ліцензії на користування РЧР України, або копію ліцензії на мовлення, або копію ліцензії провайдера програмної послуги Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення; ● пояснювальну записку, орієнтовний зміст якої наведено у додатку 13 до цього Порядку. <p>Копії документів, що додаються до заяви, засвідчуються підписом посадової особи та печаткою (в разі її наявності) суб'єкта господарювання, який має намір експлуатувати РЕЗ (ВП).</p> <p>УДЦР має право на отримання від Заявника додаткової інформації відповідно до частини тринадцятої статті 41 Закону.</p>

Як ми бачимо, Закон про РЧР в повному обсязі визначає основні вимоги до дозвільної системи при регламентації висновку щодо ЕМС.

Однак, в той же час, Закон про РЧР містить суперечності Закону про дозвільну систему, зокрема, в частині:

Частина, в якій суперечить	Положення Закону про дозвільну систему	Положення Закону про РЧР	Висновок
Визначення дозвільного органу.	Див. вище описову частину по Дозволу на експлуатацію РЕЗ (ВП).		
Визначення вичерпного переліку та вимог до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.	<i>Частина 1 статті 4</i> Виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, встановлюються, зокрема, перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.	<i>Стаття 41</i> УДЦР має право на отримання від заявника додаткової інформації з питань, віднесених до його компетенції і які виникають при розгляді заяви, з продовженням терміну підготовки висновку за згодою заявника.	Законом про РЧР передбачено права УДЦР на отримання від Заявника додаткової інформації, окрім тієї, що була подана разом з заявою для отримання висновку щодо ЕМС, всупереч Закону про дозвільну систему.

Слід зазначити, що процедура визначення умов електромагнітної сумісності, виконання відповідних розрахунків, здійснення погодження і міжнародної координації не регламентована, а фактично включає в себе погодження зі спеціальними користувачами (такими як наприклад: Міністерство оборони України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Управління державної охорони, тощо) використання та експлуатації РЕЗ (ВП).

Вищезазначені суперечності Закону про дозвільну систему та Закону про адміністративні послуги в процесі отримання права на користування РЕЗ (ВП), висновку щодо ЕМС призводять до розширення повноважень УДЦР, який згідно законодавства взагалі не може бути дозвільним органом, створює додаткові чинники для можливих корупційних зловживань, робить процедуру реалізації права на користування РЧР не прозорою та дискримінаційною.

Для вирішення проблем, пов'язаних з складним та надмірно-обтяжуючим механізмом реалізації права на користування радіочастотним ресурсом, необхідно здійснити комплекс дій, зокрема, об'єднати та спростити процедури отримання висновку щодо ЕМС та дозволу на експлуатацію РЕЗ (ВП), внести зміни до Закону про РЧР та відповідні підзаконні НПА.

Проблема 4: Можливість накопичення прав на користування РЧР одним суб'єктом господарювання

ПРИЧИНА:

Можливість накопичення прав на користування радіочастотами одним СГ зумовлена відсутністю механізму протидії накопиченню прав на радіочастоти в Законі про РЧР.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Відповідно до статті 5 Директиви 2002/20/ЄС Національний регуляторний орган забезпечує щоб конкуренція не спотворювалась передаванням чи накопиченням прав на використання радіочастот.

Механізм протидії накопиченню прав на користування РЧР покликаний запобігати акумулюванню у одного оператора телекомунікацій значної частини радіочастотного ресурсу, що спотворює конкуренцію та обмежує інших учасників ринку у рівному доступі до технічно обмеженого ресурсу.

Наразі, Закон про РЧР не визначає механізми протидії накопиченню прав на радіочастоти. Для вирішення даної проблеми необхідно внести зміни до Закону про РЧР.

Проблема 5: Відсутність технологічної нейтральності

ПРИЧИНА:

Відсутність технологічної нейтральності зумовлена не передбаченням відповідних положень про необхідність її наявності в нормативному полі України.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Відповідно до ст. 9 Директиви 2002/21/ЄС від 07.03.02 (Рамкова директива, її імплементація передбачена Угодою про асоціацію) **всі типи технологій для електронних комунікаційних служб, можуть використовуватись в смугах радіочастот, заявлених як доступні для таких служб в Національному плані розподілу радіочастот.**

Можуть накладатись пропорційні і недискримінаційні обмеження на типи мереж радіозв'язку чи технологію безпроводового доступу, де є необхідність в:

- ◆ уникненні шкідливих завад;
- ◆ захисті здоров'я людей;
- ◆ забезпеченні технічної якості обслуговування;
- ◆ забезпеченні максимізації спільного використання радіочастот;
- ◆ захисті ефективного використання спектру;
- ◆ забезпеченні виконання мети, пов'язаної із спільними інтересами.

Національна таблиця розподілу смуг радіочастот України є нормативно-правовим актом, який регламентує розподіл смуг радіочастот радіослужбам в Україні та визначає смуги радіочастот спеціального та загального користування¹.

План використання радіочастотного ресурсу України повинен відповідати Національній таблиці розподілу смуг радіочастот України. Він є нормативно-правовий актом, яким визначаються напрями використання радіочастотного ресурсу України на даний час та на перспективу з визначенням певних смуг, номіналів радіочастот і дозволених в Україні радіотехнологій та термінів застосування діючих і перспективних радіотехнологій, а саме:

¹ Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної таблиці розподілу смуг радіочастот України» від 15 грудня 2005 р. № 1208 — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1208-2005-%D0%BF#n15>

- ◆ перелік радіотехнологій, що використовуються в Україні, з визначенням смуг радіочастот та радіослужб, яким вони відповідають, а також терміни припинення їх розвитку та використання;
- ◆ перелік перспективних для впровадження в Україні радіотехнологій із визначенням смуг радіочастот та радіослужб, яким вони відповідають, а також терміни їх впровадження¹.

Ні Закон про РЧР, ні Національна таблиця розподілу радіочастот, ні План використання радіочастот не передбачають технологічної нейтральності. Вказані законодавчі акти потребують приведення у відповідність до вимог Угоди про асоціацію з ЄС.

Висновок

Не дивлячись на передбачений в законодавстві конкурентний механізм розподілу прав на користування РЧР (у разі якщо заявлена потреба РЧР перевищує його фактичну наявність), ціль «рівного доступу суб'єктів господарювання» до отримання права на користування РЧР не досягається, у зв'язку з існуванням ряду проблем у сфері набуття прав на користування РЧР, зокрема, через:

- ◆ відсутність актуальної узагальненої інформації про поточний стан розподілу радіочастот в публічному доступі;
- ◆ тривалий термін розгляду питання про видачу ліцензії на використання радіочастот;
- ◆ надмірний перелік документів, які необхідно подати для отримання ліцензії на користування РЧР;
- ◆ недостатню прозорість процедури видачі ліцензії на користування РЧР;
- ◆ відсутність можливості подачі документів в електронному вигляді через портал електронних сервісів чи веб-сайт НКРЗІ;
- ◆ складний та обтяжуючий механізм реалізації права на користування РЧР, що зумовлений необхідністю отримання супутніх інструментів «висновку щодо електромагнітної сумісності» та «дозволу на експлуатацію радіоелектронних засобів або випромінювальних пристроїв», порядки видачі яких суперечать рамковому Закону про дозвільну систему;
- ◆ можливість накопичення прав на користування РЧР одним суб'єктом господарювання;
- ◆ відсутність технологічної нейтральності.

¹ Стаття 1, 21 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1770-14>

3.2

ДОСТУП ДО КОРИСТУВАННЯ НОМЕРНИМ РЕСУРСОМ ДЛЯ НАДАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Ринок

Види діяльності	61 Телекомунікації (електрозв'язок) ¹
Кількість підприємств	Юрособи — 1 877
Частка у ВВП	1,11%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 55 тис.
Концентрація	Висока
Інші особливості ринку	–
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Переважно приватне
Суб'єкт регулювання	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/ супутні інструменти
Діяльність у сфері телекомунікацій	Дозвіл на використання номерного ресурсу	Закон України «Про телекомунікації»	Так	Так	Ні	Рішення НКРЗІ від 01.06.2007 № 769 ²	НКРЗІ	Дозвільна процедура	3 ³

¹ Не всі компанії з даним КВЕД

² Рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку «Про затвердження Положення про державне регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України» від 01.06.2007 № 769 — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0679-07>

³ Ліцензія на відповідний вид діяльності з надання послуг у сфері телекомунікацій, Рішення про виділення резервного номерного ресурсу, Рішення НКРЗІ про виділення номерного ресурсу

ЦІЛЬ:

Рівний доступ до номерного ресурсу для усіх операторів телекомунікацій

ІНСТРУМЕНТ:

Дозвіл на використання номерного ресурсу

Закон про телекомунікації декларує за допомогою якого інструменту здійснюється доступ до використання номерного ресурсу операторами телекомунікацій.

Правова природа даного інструменту характеризується наступними елементами:

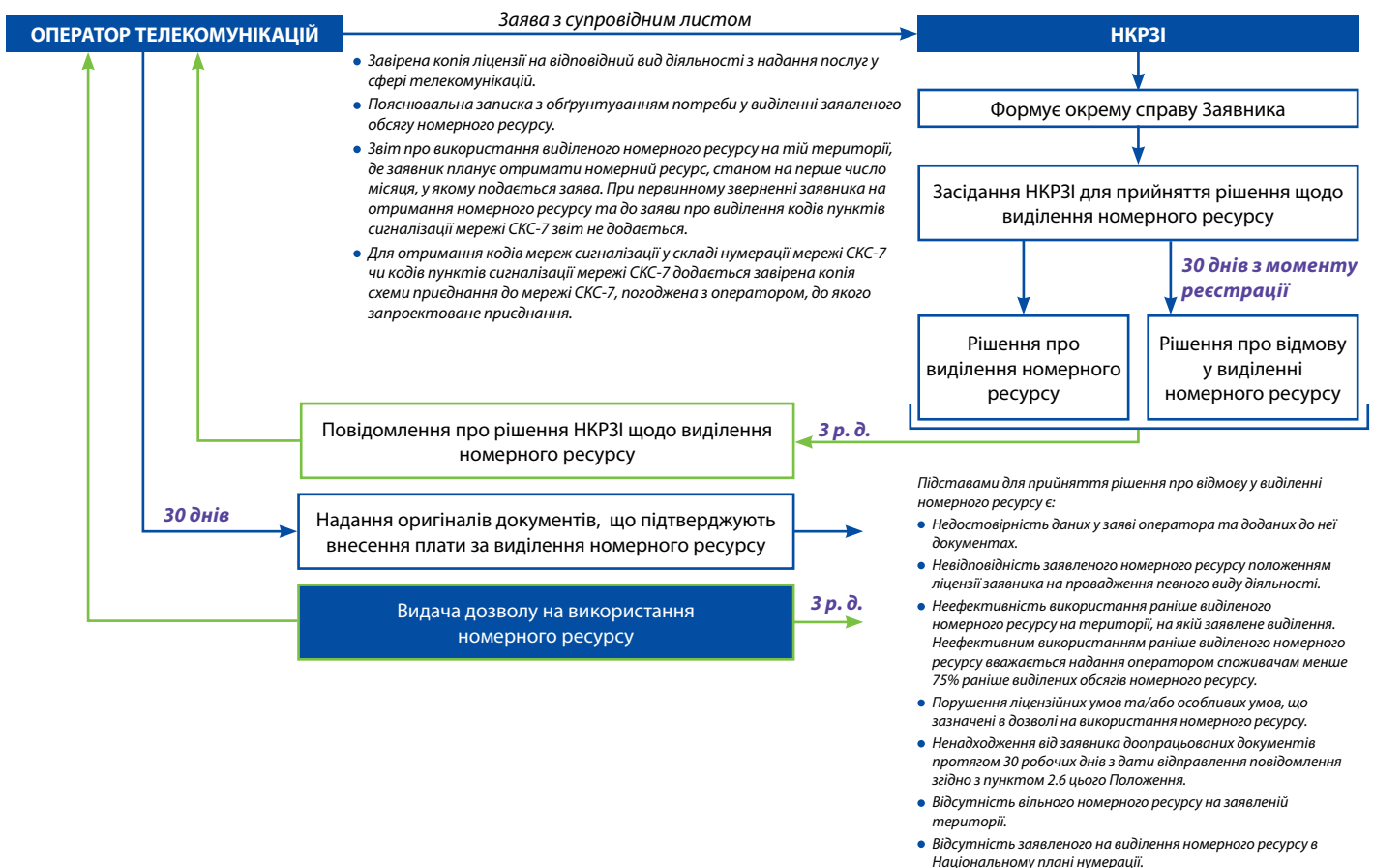
- ◆ є документом дозвільного характеру, на нього розповсюджується дія рамкового Закону про дозвільну систему;
- ◆ міститься в Законі про Перелік (пункт 34).

Порядок отримання права на використання номерного ресурсу

Порядок отримання права на користування номерним ресурсом операторами телекомунікацій регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Закон про телекомунікації;
- ◆ Закон про дозвільну систему;
- ◆ Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2008 № 1147 «Про затвердження розміру плати за виділення номерного ресурсу і порядок її внесення»;
- ◆ Рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 01.06.2007 № 769 «Про затвердження Положення про державне регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України» (далі — Рішення НКРЗІ №769).

СХЕМА НАБУТТЯ ПРАВА НА ВИКОРИСТАННЯ НОМЕРНОГО РЕСУРСУ

Проблема 1: Дискреційний розподіл прав на використання номерного ресурсу

ПРИЧИНА:

Дискреційний розподіл прав на використання номерного ресурсу зумовлений:

- 1** відсутністю механізму виділення резервного номерного ресурсу;
- 2** невідповідністю процедури видачі дозволу на використання номерного ресурсу рамковому Закону про дозвільну систему;
- 3** відсутністю конкурентної процедури виділення скороченого номерного ресурсу при одночасному заявленні кількох операторів на один і той самий ресурс.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Відсутність механізму виділення резервного номерного ресурсу

На сьогоднішній день, коди мереж рухомого (мобільного) зв'язку, що могли б прямо виділятися НКРЗІ (без їх виділення з резерву) та надаватись у користування суб'єктам господарювання, вичерпані.

Відповідно до Національного плану нумерації України, резервні номери (скорочені номери, коди мереж призначення) виділяються НКРЗІ після їх виведення із резерву рішенням Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі — Адміністрація Держспецзв'язку).

Однак, процедура виділення кодів мереж з резерву не регламентована ні Законом про телекомунікації, ні іншим нормативно-правовим актом, механізми та критерії прийняття рішення про виділення резервного номерного ресурсу Адміністрацією Держспецзв'язку не визначені. Не відомо, хто має звертатися до Адміністрації Держспецзв'язку: оператор чи НКРЗІ, який термін розгляду заяви на виділення кодів мереж з резерву, які підстави для відмови у виділенні кодів мереж, тощо.

Така нормативна невизначеність, призводить до дискреційності розподілу номерного ресурсу, не забезпечує прозорості даної процедури щодо резервних видів номерного ресурсу та містить корупційні ризики.

Невідповідність процедури видачі дозволу на використання номерного ресурсу рамковому Закону про дозвільну систему

Оскільки дозвіл на використання номерного ресурсу – є документом дозвільного характеру, то і порядок його видачі (відмови у видачі, переоформлення, анулювання) має відповідати регулюванню, яке закладене рамковим Законом про дозвільну систему.

Перш за все, Закон про дозвільну систему визначає основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності та положення, що мають регулюватися Законом про телекомунікації, як законом, що регулює відносини, пов'язані з одержанням документу дозвільного характеру, в даному випадку, дозволу на використання номерного ресурсу¹.

¹ Пункт 1 статті 4 Закону про дозвільну систему — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2806-15/print1509541854097277>

Однак, Закон про телекомунікації передбачає лише **70%** з таких основних вимог, а саме:

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч.1 ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Законом про телекомунікації (статті 69, 70)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені у Рішенні НКРЗІ №769
1	Необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види.	Номерний ресурс надається оператору телекомунікацій національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, на підставі дозволу.	Дозвіл на використання номерного ресурсу — документ, оформлений на бланку з використанням елементів захисту його від підробки, виданий НКРЗІ, що засвідчує право оператора використовувати виділений рішенням НКРЗІ номерний ресурс за призначенням у визначеній телекомунікаційній мережі та/або території.
2	Дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру.	Номерний ресурс надається оператору телекомунікацій національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.	Дозвіл на використання номерного ресурсу — документ, оформлений на бланку з використанням елементів захисту його від підробки, виданий НКРЗІ.
3	Платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру.	За видачу номерного ресурсу стягується плата у розмірі і порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України, та зараховується до Державного бюджету України.	За виділення номерного ресурсу справляється плата в розмірі і порядку, які встановлені законодавством.
4	Строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі.	Заява оператора телекомунікацій щодо виділення номерного ресурсу розглядається національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, протягом місяця з моменту її реєстрації.	Рішення за результатами розгляду заяви оператора щодо виділення відповідного номерного ресурсу приймається НКРЗІ протягом 30 днів з моменту її реєстрації.
5	Строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа.	номерний ресурс надається оператору телекомунікацій національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, на підставі дозволу на термін дії відповідної ліцензії, а якщо вид діяльності не ліцензується - на строк не менше п'яти років;	Право користування номерним ресурсом надається на термін дії ліцензії на провадження відповідного виду господарської діяльності у сфері телекомунікацій.

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч.1 ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Законом про телекомунікації (статті 69, 70)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені у Рішенні НКРЗІ №769
		<p>Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені у Законі про дозвільну систему.</p>	<p>Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені у Рішенні НКРЗІ №769.</p>
6	<p>Вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру.</p>	<p>Підставами для відмови у видачі документа дозвільного характеру є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● подання суб'єктом господарювання неповного пакета документів, необхідних для одержання документа дозвільного характеру, згідно із встановленим вичерпним переліком; ● виявлення в документах, поданих суб'єктом господарювання, недостовірних відомостей; ● негативний висновок за результатами проведених експертиз та обстежень або інших наукових і технічних оцінок, необхідних для видачі документа дозвільного характеру. 	<p>Підставами для прийняття рішення про відмову у виділенні номерного ресурсу є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Недостовірність даних у заяві оператора та доданих до неї документах. ● Невідповідність заявленого номерного ресурсу положенням ліцензії заявника на провадження певного виду діяльності. ● Неефективність використання раніше виділеного номерного ресурсу на території, на якій заявлене виділення. Неефективним використанням раніше виділеного номерного ресурсу вважається надання оператором споживачам менше 75% раніше виділених обсягів номерного ресурсу. ● Порушення ліцензійних умов та/або особливих умов, що зазначені в дозволі на використання номерного ресурсу. ● Ненадходження від заявника доопрацьованих документів протягом 30 робочих днів з дати відправлення повідомлення про усунення порушень. ● Відсутність вільного номерного ресурсу на заявленій території. ● Відсутність заявленого на виділення номерного ресурсу в Національному плані нумерації.
7	<p>Перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.</p>	<p>Законом про телекомунікації не визначено.</p>	<p>Для отримання номерного ресурсу оператор подає до НКРЗІ із супровідним листом заяву про виділення номерного ресурсу, до якої додаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Завірена копія ліцензії на відповідний вид діяльності з надання послуг у сфері телекомунікацій. ● Пояснювальна записка з обґрунтуванням потреби у виділенні заявленого обсягу номерного ресурсу. ● Звіт про використання виділеного номерного ресурсу на тій території, де заявник планує отримати номерний ресурс, станом на перше число місяця, у якому подається заява. При первинному зверненні заявника на отримання номерного ресурсу та до заяви про виділення кодів пунктів сигналізації мережі СКС-7 звіт не додається. ● Для отримання кодів мереж сигналізації у складі нумерації мережі СКС-7 чи кодів пунктів сигналізації мережі СКС-7 додається завірена копія схеми приєднання до мережі СКС-7, погоджена з оператором, до якого запроектоване приєднання. ● Заявник може додати до заяви про виділення номерного ресурсу інші інформаційні матеріали, що містять додаткові пояснення щодо мети звернення.

У разі відсутності необхідних положень, що регулюють основні вимоги до дозвільної системи, у спеціальному законодавчому акті (в нашому випадку в Законі про телекомунікації) — повинні застосуватись положення рамкового Закону про дозвільну систему (у таблиці позначені зеленим кольором). Як бачимо деякі положення Рішенні НКРЗІ №769 суперечать нормам Закону про дозвільну систему (у таблиці позначені червоним кольором), проте фактично застосовуються дозвільним органом.

Визначення переліку документів, які необхідні для отримання дозволу на використання номерного ресурсу, а також підстав для відмови у видачі такого дозволу на рівні підзаконного НПА суперечить положенням рамкового Закону про дозвільну систему та призводить до розширення повноважень дозвільного органу по видачі ДДХ, а також збільшення ризику виникнення можливих корупційних чинників.

До можливих корупційних чинників також може призводити відсутність чіткого визначення строку дії дозволу на номерний ресурс, адже Закон передбачає лише нижню межу строку (не менше 5 років). Одночасно у Законі відсутні рамки чи критерії для визначення НКРЗІ строку дії дозволу.

Таким чином, Закон «Про телекомунікації» в частині регулювання номерного ресурсу потрібно привести у відповідність до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», в тому числі:

- ◆ визначивши можливість подання заяви та оформлення дозволу в електронному вигляді;
- ◆ визначивши перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання дозволу на номерний ресурс;
- ◆ визначивши підстави для відмови в видачі дозволу;
- ◆ врегулювавши питання визначення строку, на який видається дозвіл.

Відсутність процедури конкурсу при одночасному заявленні кількох операторів на один і той самий ресурс у процесі виділення скорочених номерів

Ні Законом про телекомунікації, ні Рішенням НКРЗІ №769, не передбачено можливості провести конкурентну процедуру, у разі заявлення кількох операторів на один і той самий ресурс у процесі виділення номерного ресурсу.

За словами регулятора та ринку було встановлено, що вищезазначені нормативні прогалини не призводять до глобальних проблем на ринку телекомунікацій. Це пояснюється тим, що номерний ресурс, хоча і є технічно-обмеженим, проте є досить обширним, а можливість його розширення, з використанням різних номерних знаків — перспективна.

Однак, такі прогалини можуть призводити до дискреційного розподілу номерного ресурсу та корупційних чинників, при виділенні скорочених номерів, конкуренція за якими є значною. В таких випадках, відсутність процедури конкурсу, фактично унеможлиблює рівний доступ СГ до отримання права на користування скороченим номерним ресурсом.

Проблема 2: Зайві фінансові та часові втрати СГ при отриманні права на користування номерним ресурсом

ПРИЧИНА:

Зайві фінансові та часові втрати СГ при отриманні права на користування номерним ресурсом зумовлені тривалим терміном розгляду питання про видачу даного дозволу; відсутністю в публічному доступі інформації про поточний стан розподілу нумерації.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна/ Організаційна.

Відповідно до статті 119 Угоди про асоціацію з ЄС процедури надання та використання номерів застосовуються на об'єктивній, пропорційній, вчасній, прозорій та недискримінаційній основі.

Тривалий термін розгляду питання про видачу дозволу на використання номерного ресурсу

Відповідно до статті 5 Директиви № 2002/20/ЄС рішення про надання індивідуальних прав на використання нумерації мають бути прийняті та доведені до оператора телекомунікацій протягом **3** тижнів. Якщо було вирішено, після консультацій з зацікавленими сторонами відповідно до статті 6 Директиви 2002/21/ЄС, що права на використання номерів виняткової економічної вартості надаються шляхом конкурентних або порівняльних процедур відбору, держави-члени можуть продовжити максимальний період у три тижні ще на **три** тижні.

Згідно українського законодавства, а саме частини другої статті 70 Закону про телекомунікації, НКРЗІ приймає рішення про надання дозволу на використання номерного ресурсу протягом місяця з моменту реєстрації заяви.

Таким чином, необхідним є оптимізувати тривалість розгляду заяви на видачу дозволу на використання номерного ресурсу, шляхом скорочення встановленого Законом про телекомунікації терміну розгляду питання про видачу дозволу на використання номерного ресурсу.

Відсутність в публічному доступі узагальненої інформації про поточний стан розподілу нумерації

В публічному доступі відсутня актуальна узагальнена інформація про наявну вільну нумерацію, в обсязі, необхідному для вибору діапазону при поданні заяви про присвоєння нумерації.

На сайті регулятора (НКРЗІ) є інформація щодо розподілених операторам видів номерного ресурсу у вигляді таблиць¹. Але вона не недостатньо актуальна, подана в формі не зручній для пошуку і вибору вільного номерного ресурсу (крім невеликих таблиць кодів мереж 89X, кодів послуг 800, 900).

Для забезпечення прозорості та спрощення вибору номерного ресурсу доцільно створити і розмістити в публічному доступі електронну базу даних з актуальною узагальненою інформацією про поточний стан розподілу нумерації (вільний та розподілений ресурс), яка б дозволяла автоматично в онлайн режимі вибрати необхідний вільний номерний ресурс для подання заяви на отримання дозволу. Вирішення даного питання потребує фінансування та впровадження відповідних технічних рішень для вдосконалення автоматизованого обліку та забезпечення можливості онлайн-відображення в мережі Інтернет даних щодо вільного та виділеного ресурсу.

Відповідно до пункту 34 Преамбули до Директиви 2002/20/ЄС з метою забезпечення прозорості постачальники послуг, споживачі та інші зацікавлені сторони повинні мати легкий доступ до будь-якої інформації про права, умови, процедури, збори, комісії та рішення, що стосуються надання послуг електронних комунікацій, прав на використання радіочастот та **номерів**, національні плани використання частот та національні плани нумерації. Завданням національних регуляторів є надання такої інформації та її **оновлення**.

¹ <https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=212&language=uk>

Проблема 3: Засмічення регуляторного поля

ПРИЧИНА:

Засмічення регуляторного поля зумовлене наявністю застарілих норм щодо ліцензування телекомунікаційних послуг у нормативному полі, що регулює доступ до використання номерного ресурсу.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7 Закону про ліцензування, втратило чинність з 1 січня 2018 року¹.

Однак, в ході дослідження було виявлено деякі НПА у сфері регулювання доступу до номерного ресурсу, які містять застарілі норми щодо необхідності здійснення ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій. Наприклад, такі норми містить Рішення НКРЗІ № 769, Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 23.11.2006 № 1105 «Про затвердження Національного плану нумерації України».

Існування застарілих норм в правовому полі України, може призвести до їх помилкового застосування дозвільними органами, суб'єктами господарювання, що може створювати додаткові бар'єри, як для держави, так і для бізнесу.

Проблема 4: Недостатня ємність номерного ресурсу

ПРИЧИНА:

Недостатня ємність номерного ресурсу зумовлена невиконанням Національного плану нумерації України в частині переходу на перспективну систему нумерації щодо послуг фіксованого телефонного зв'язку в межах зони нумерації.

ТИП ПРИЧИНИ:

Організаційна.

Стаття 62 Закону «Про телекомунікації» гарантує надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг, серед яких послуги фіксованого телефонного зв'язку в межах зони нумерації (місцевий телефонний зв'язок).

Відповідно до Національного плану нумерації України² зона нумерації телефонної мережі — частина території країни, в якій кінцеві абонентські пристрої телефонної мережі мають єдиний формат номерів і однаковий код зони.

Перспективна система Національного плану нумерації³ передбачає, що номер абонента в певній географічній зоні нумерації (зоновий номер) повинен складатися з семизначної обов'язкової частини номера та двозначної необов'язкової. Це має забезпечити: розширення номерної ємності; впорядкування форматів номерів абонентів фіксованого телефонного зв'язку; відмову від набору міжміського префікса «0» для встановлення з'єднання з абонентами в межах однієї зони нумерації; створення організаційно-технічних умов для впровадження на мережах фіксованого зв'язку послуг перенесення абонентських номерів в межах зон нумерації; встановлення граничних тарифів для дзвінків в межах всієї зони нумерації, а не окремого міста, району.

Однак, замість семизначних, продовжують використовуватись шестизначні та п'ятизначні формати таких номерів, передбачені п. 4.1.2 Національного плану нумерації України, тобто перехід до перспективної системи не відбувся в жодній зоні нумерації. Крім того, відповідно до вказаного пункту Національного плану нумерації України, формат зонних абонентських номерів включає внутрішньозоновий код (код місцевої мережі міста, району), що не забезпечує у повному обсязі реалізацію вимог ст. 62 Закону «Про телекомунікації».

¹ Частина 2 статті 21 Закону про ліцензування — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#n441>

² Національний план нумерації України, затверджений наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 23.11.2006 № 1105, який зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07.12.2006 за № 1284/13158, який визначає принципи побудови системи та плану нумерації телефонної мережі загального користування України

³ П. 4.2.7. Національного плану нумерації України

Таким чином, з метою розширення і забезпечення достатньої ємності номерного ресурсу, слід забезпечити виконання Національного плану нумерації України в частині переходу на перспективну систему нумерації щодо послуг фіксованого телефонного зв'язку в межах зони нумерації.

Проблема 5: Неefективне використання номерного ресурсу

ПРИЧИНА:

Неefективне використання номерного ресурсу зумовлене:

- 1** відсутністю дієвого правового механізму вилучення номерного ресурсу після його задіяння;
- 2** відсутністю економічних стимулів операторів телекомунікаційних послуг;
- 3** необхідністю проведення додаткових заходів державного нагляду.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна/ організаційна.

Відповідно до статті 70 Закону про телекомунікації, НКРЗІ має право прийняти рішення щодо вилучення (повністю або частково) в оператора телекомунікацій незадіяного у встановлені строки номерного ресурсу за результатами державного нагляду та отримання щорічної звітності операторів.

Зважаючи на велику кількість користувачів номерного ресурсу, цей механізм не достатньо ефективний, оскільки пов'язаний з необхідністю проведення додаткових заходів державного нагляду для підтвердження достовірності поданих операторами даних.

Водночас, відсутній дієвий правовий механізм вилучення номерного ресурсу після його задіяння, припинення використання для надання послуг у разі суттєвого скорочення абонентської бази та демонтажу оператором зайвого комутаційного обладнання.

Також відсутні економічні стимули для операторів повертати зайвий обсяг номерного ресурсу, оскільки плата справляється виключно за перше виділення номерного ресурсу, а за переоформлення дозволів на використання номерного ресурсу та за саме використання номерного ресурсу плата відсутня.

Всі вищезазначені чинники сприяють не задіянню операторами телекомунікацій частини виділеного номерного ресурсу. Таким чином, необхідним є посилення законодавчих механізмів забезпечення ефективності використання номерного ресурсу.

Проблема 6: Національний план нумерації України не відповідає міжнародним вимогам та стану розвитку сфери телекомунікацій

ПРИЧИНА:

Невідповідність норм Національного плану нумерації України міжнародним вимогам та сучасному стану розвитку сфери телекомунікацій зумовлені застарілими положеннями плану.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Національний план нумерації України був прийнятий у 2006 році. З того моменту до нього вносились зміни згідно з Наказами Міністерства транспорту та зв'язку №168 від 13.02.2008, № 1178 від 24.09.2008, № 1078 від 16.10.2009, № 510 від 22.07.2010. Таким чином, останні зміни вносились майже 9 років тому, це спричинило використання в Національному плані нумерації України застарілих термінів та його невідповідність міжнародним зобов'язанням.

Закон про телекомунікації передбачає приведення Національного плану нумерації України у відповідність із міжнародними вимогами¹. Розпорядженням КМУ № 549-р від 18.07.2018 «Про затвердження плану заходів

¹ Стаття 69 Закону про телекомунікації — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15>

щодо підвищення якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку»¹ (далі — План заходів щодо підвищення якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку) передбачається внесення Адміністрацією Держспецзв'язку змін до плану нумерації до кінця 2018 року.

Таким чином, для вирішення даної проблеми необхідно виконати план заходів щодо підвищення якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та внести зміни в Національний план нумерації України.

Висновок

Ціль «рівного доступу суб'єктів господарювання» до використання номерного ресурсу не досягається, у зв'язку з існуванням ряду проблем у сфері набуття прав на використання такого ресурсу, зокрема, через:

- ◆ дискреційний розподіл прав на використання номерного ресурсу;
- ◆ відсутність механізму виділення резервного номерного ресурсу;
- ◆ невідповідність процедури видачі дозволу на використання номерного ресурсу рамковому Закону про дозвільну систему;
- ◆ відсутність конкурентної процедури виділення скороченого номерного ресурсу при одночасному заявленні кількох операторів на один і той самий ресурс;
- ◆ зайві фінансові та часові втрати СГ при отриманні права на користування номерним ресурсом, що зумовлені тривалим терміном розгляду питання про видачу даного дозволу та відсутністю в публічному доступі інформації про поточний стан розподілу нумерації;
- ◆ недостатню ємність номерного ресурсу, що зумовлена невиконанням Національного плану нумерації України в частині переходу на перспективну систему нумерації щодо послуг фіксованого телефонного зв'язку в межах зони нумерації;
- ◆ неефективне використання номерного ресурсу, що зумовлене відсутністю дієвого правового механізму вилучення номерного ресурсу після його задіяння; відсутністю економічних стимулів операторів телекомунікаційних послуг; необхідністю проведення додаткових заходів державного нагляду;
- ◆ застарілість положень Національного плану нумерації України.

¹ Розпорядження КМУ № 549-р від 18.07.2018 «Про затвердження плану заходів щодо підвищення якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку» — <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shchodo-pidvishchennya-yakosti-poslug-ruhomogo-mobilnogo-zvyazku>

3.3

ДОСТУП ДО КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ ДЛЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ТЕЛЕРАДІОПРОГРАМ

Ринок

Види діяльності	60 Діяльність у сфері радіомовлення та телевізійного мовлення
Кількість підприємств	Юрособи — 931
Частка у ВВП	0,33%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 20,6 тис.
Концентрація	Середня
Інші особливості ринку	–
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Переважно приватне
Суб'єкт регулювання	

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/ супутні інструменти
Розповсюдження телерадіопрограм	Ліцензія на мовлення	Закон України «Про телебачення і радіомовлення»	Так	Ні	Так	Закон України «Про телебачення і радіомовлення»	Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення	Конкурс	2 ¹

¹ Свідоцтво про реєстрацію заявника як суб'єкта інформаційної діяльності, Рішення Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення про переможця конкурсу

ЦІЛЬ:

Рівний доступ суб'єктів господарювання до отримання права на мовлення

ІНСТРУМЕНТ:

Ліцензія на мовлення

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 30 Закону про РЧР України, користування радіочастотним ресурсом України суб'єктами господарювання для розповсюдження телерадіопрограм телерадіоорганізаціями здійснюється на підставі ліцензій на мовлення, виданих Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення, та дозволів на експлуатацію РЕЗ (ВП).

Спеціальний Закон України «Про телебачення і радіомовлення» (далі – Закон про телебачення та радіомовлення) передбачає, що ліцензування мовлення здійснюється виключно Національною радою відповідно до порядку та вимог, встановлених цим Законом та Законом України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення».

Правова природа інструменту «ліцензія на мовлення» характеризується наступними елементами:

- ◆ Є ліцензією у розумінні Закону про ліцензування;
- ◆ Дія рамкового Закону про ліцензування поширюється на даний інструмент, адже вид діяльності «Діяльність в галузі телебачення і радіомовлення» міститься в статті 7 Закону про ліцензування.

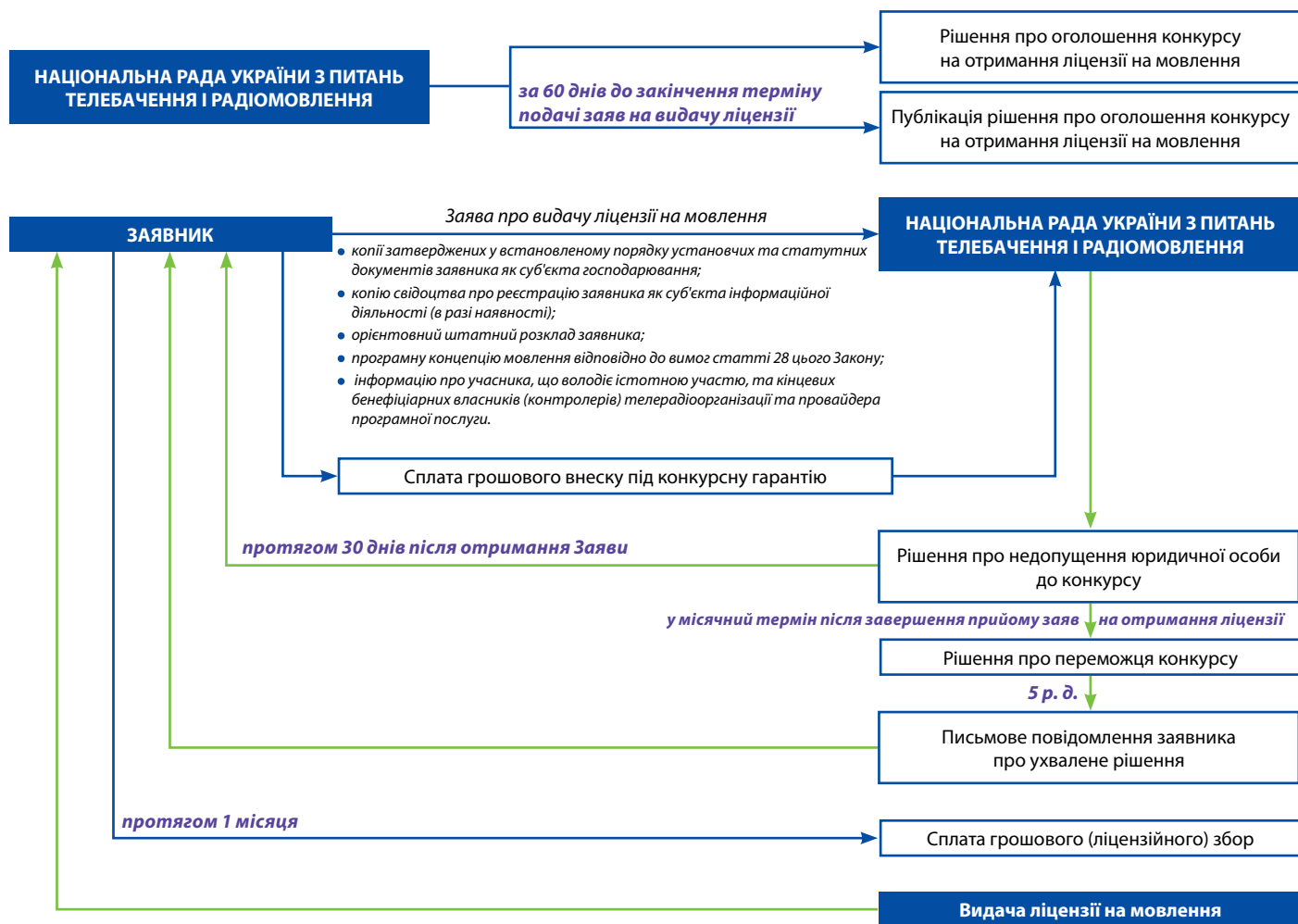
Порядок отримання права на користування радіочастотним ресурсом для розповсюдження телерадіопрограм

Порядок отримання права на користування радіочастотним ресурсом суб'єктами господарювання для розповсюдження телерадіопрограм регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Закон про телебачення і радіомовлення;
- ◆ Закон про РЧР;
- ◆ Закон про ліцензування;
- ◆ Закон України «Про інформаційні агентства»;
- ◆ Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики розрахунків розмірів ліцензійного збору за видачу або продовження строку дії ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги, визначення розміру плати за переоформлення ліцензії та видачу дублікату ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги» від 13 квітня 2011 р. № 412;
- ◆ Постанова Кабінету Міністрів України «Про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації, інформаційних агентств та розміри реєстраційних зборів» від 17 листопада 1997 № 1287;
- ◆ Наказ Міністерства юстиції України «Положення про державну реєстрацію інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності» від 21 лютого 2006 № 12/5;
- ◆ Стаття 7 Закону про ліцензування вказує, що ліцензування в галузі телебачення і радіомовлення здійснюється **відповідно до** Закону України «Про телебачення і радіомовлення». Це означає, що дія Закону про ліцензування не поширюється на порядок видачі, переоформлення та анулювання ліцензій на здійснення діяльності в галузі телебачення і радіомовлення¹.

¹ Частина 2 стаття 2 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

СХЕМА НАБУТТЯ ПРАВА НА КОРИСТУВАННЯ РЧР

Проблема 1: зайві фінансові та часові втрати СГ при отриманні ліцензії на мовлення

ПРИЧИНА:

Зайві фінансові та часові втрати СГ при отриманні ліцензії на мовлення зумовлені, зокрема, відсутністю можливості подати документи на отримання ліцензії в електронному вигляді, а також надмірним переліком документів, необхідних для отримання ліцензії.

ТИП ПРИЧИНИ:

Організаційна/ Нормативна.

Відсутність можливості подати документи для отримання ліцензії на мовлення в електронному вигляді.

Порядок видачі, переоформлення та анулювання ліцензій на здійснення діяльності в галузі телебачення і радіомовлення регулюється Законом про телебачення і радіомовлення¹.

Законом про телебачення та радіомовлення не передбачено можливості подати до Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення заяви та документів необхідних для отримання ліцензії на мовлення в електронній формі. Для вирішення даного питання необхідним є внесення змін до спеціального Закону про телебачення і радіомовлення.

¹ Частина 2 статті 2 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

Надмірний перелік документів, необхідних для отримання ліцензії.

Вимоги до заяви на отримання ліцензії на мовлення, а також документи, необхідні для отримання ліцензії на мовлення визначені статтею 24 Закону про телебачення і радіомовлення.

Однак, деякі з таких документів, є у вільному доступі ліцензійних органів. Наприклад, установчі документи юридичної особи, які містяться в Єдиному державному реєстрі (*більш детально Див. вище опис даної проблематики в пункті «Доступ до користування РЧР для телекомунікаційних потреб за винятком розповсюдження телерадіопрограм»*). Тож вимагати їх від СГ не є доцільним.

Подача суб'єктами господарювання документів, які є у вільному доступі органу ліцензування, та відсутність можливості подати документи в електронній формі, робить процедуру отримання ліцензії на мовлення обтяжливою для бізнесу.

Проблема 2: Присутні елементи дискреційного розподілу прав на мовлення

ПРИЧИНА:

Елементи дискреційного розподілу прав на мовлення зумовлені відсутністю чітких критеріїв прийняття рішення про переможця конкурсу.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Згідно Закону про телебачення та радіомовлення передбачаються наступні критерії для прийняття рішення про переможця конкурсу та про видачу ліцензії (частина 14 статті 25):

- ◆ здатна найкраще забезпечити виконання конкурсних умов;
- ◆ надає перевагу соціально важливим програмам (інформаційним, соціально-політичним, дитячим тощо), задовольняє інформаційні потреби національних меншин та забезпечує свободу слова;
- ◆ має перевагу у фінансово-економічних та професійно-технічних можливостях телерадіомовлення;
- ◆ є організацією суспільного телебачення і радіомовлення;
- ◆ протягом **одного** року до дня подання заяви не допускала порушень вимог цього Закону щодо розкриття інформації про всіх кінцевих бенефіціарних власників (контролерів), про всіх пов'язаних осіб та про структуру власності;
- ◆ зобов'язується збільшити частку пісень державною мовою, передбачену частиною другою статті 9 цього Закону, на **5** і більше відсотків;
- ◆ здатна найкраще забезпечити інтереси виробників національного аудіовізуального продукту.

Однак, такі критерії є досить суб'єктивними та не чіткими. Для вирішення даного питання необхідно внести зміни в Закон про телебачення і радіомовлення.

Проблема 3: Строковість дії ліцензії на мовлення

ПРИЧИНА:

Необхідність СГ звертатись до Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення зумовлена строковістю дії ліцензії.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Відповідно до частини 12 статті 13 Закону про ліцензування, ліцензія видається на необмежений строк. Однак спеціальний Закон про телебачення і радіомовлення передбачає строк дії ліцензії¹. Ліцензія на мовлення видається на строк, визначений Національною радою відповідно до заяви про видачу ліцензії, але не менш як:

- для ефірного мовлення та багатoprogramного мовлення в багатоканальних телемережах — на **7** років;
- для супутникового, проводового, кабельного мовлення — на **10** років.

Згідно офіційного роз'яснення Державної регуляторної служби України «Щодо переоформлення чинної строкової ліцензії на безстрокову» від 08.09.2015 року², норма частини шостої статті 21 Закону про ліцензування щодо безстроковості ліцензій, які є чинними на день набрання чинності цим Законом та мали обмежений термін дії, поширюється на всі без винятку види господарської діяльності, у тому числі і ті, які ліцензуються відповідно до спеціальних законів або з урахуванням особливостей, визначених спеціальними законами.

Слід зазначити, що Державна регуляторна служба є спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності і здійснює нагляд за дотриманням органами ліцензування законодавства у сфері ліцензування та надає роз'яснення щодо його застосування³.

З метою виконання вимог рамкового Закону про ліцензування, необхідно внести зміни до спеціального Закону про телебачення і радіомовлення, в частині визначенні безстрокової дії ліцензії на мовлення.

Висновок

Ціль рівного доступу суб'єктів господарювання до отримання права на мовлення не забезпечується, зокрема, через суб'єктивні критерії конкурсу, за результатами якого надається доступ до права на мовлення.

¹ Статті 27,36 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>

² <http://www.drs.gov.ua/licensing-category/rozyasnennya/>

³ Підпункт 22 пункту 4 Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання Державної регуляторної служби України» від 24 грудня 2014 р. № 724 — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/724-2014-%D0%BF>

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ: АНАЛІЗ ДОСТУПУ ДО ЗЕМЕЛЬ ГРОМАДСЬКОГО КОРИСТУВАННЯ (ЗАГАЛЬНОГО ПРОСТОРУ)

В даному розділі нами буде розглянуто питання доступу фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб до земель громадського користування, що перебувають у державній або комунальній власності, тобто до так званих земель «загального простору».

При провадженні господарської діяльності у суб'єктів господарювання часто виникає потреба доступу до земель загального простору для розміщення певних об'єктів: зовнішньої реклами, тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності, тощо.

Головними завданнями для органів виконавчої влади чи місцевого самоврядування при наданні права на використання такого простору окремим особам є:

- ◆ збалансування інтересів громади та суб'єкта господарювання, який бажає отримати частину простору;
- ◆ забезпечення рівного (недискримінаційного) доступу суб'єктів господарювання до отримання права на користування таким простором або розміщення на ньому певних об'єктів;
- ◆ ефективне використання загального простору;
- ◆ вирішення питання відтворення спільного обмеженого ресурсу.

В сфері доступу до земель громадського користування (загального простору), нами буде розглянуто:

- 1) Загальний порядок отримання права на користування земельними ділянками державної та комунальної форм власності для різних потреб;

а також наступні випадки доступу до земель загального простору для:

- 2) Розміщення зовнішньої реклами у межах населених пунктів;
- 3) Розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів;
- 4) Розміщення майданчиків для паркування;
- 5) Розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності.

Нормативне поле у даній сфері є досить розгалуженим, адже, окрім 395 нормативно-правових актів загальної і спеціальної дії, його утворюють і нормативно-правові акти локальної дії.

Питання доступу до права на розміщення зовнішньої реклами, майданчиків для паркування, тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності буде розглянуто в одному розділі, адже всі вищезазначені об'єкти є об'єктами благоустрою. Проте чи набувається право на їх розміщення на землях громадського користування в одному порядку?

4.1

ЗАГАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ ПРАВА НА КОРИСТУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ ДІЛЯНКАМИ ДЕРЖАВНОЇ ТА КОМУНАЛЬНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ ДЛЯ РІЗНИХ ПОТРЕБ

Ринок

Порядок стосується більшості видів економічної діяльності.

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/супутні інструменти
Користування ЗД для різних потреб	Договір оренди земельної ділянки	Земельний Кодекс України	Ні	Ні	Ні	Земельний Кодекс України	Відповідні ОБВ, ОМС	Земельні торги (аукціон)	Відсутні

ЦІЛЬ:

Рівний доступ суб'єктів господарювання до отримання права на користування земельними ділянками державної та комунальної форми власності

ІНСТРУМЕНТ:

Договір оренди земельної ділянки

Договір оренди земельної ділянки укладається:

за результатами проведених земельних торгів, з переможцем земельних торгів, у день їх проведення (стаття 137 ЗКУ)	земельні торги проходять у формі аукціону
а у випадках, встановлених частинами другою, третьою статті 134 ЗКУ, за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування про надання земельної ділянки у користування за проектом землеустрою щодо її відведення (стаття 123 ЗКУ)	дозвільна процедура

Правова природа договору оренди земельної ділянки характеризується:

- ◆ є правовстановлюючим документом;
- ◆ укладається з переможцем торгів в день їх проведення;
- ◆ типова форма договору оренди землі затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2004 р. № 220 «Про затвердження Типового договору оренди землі».

Порядок укладення договору оренди земельної ділянки

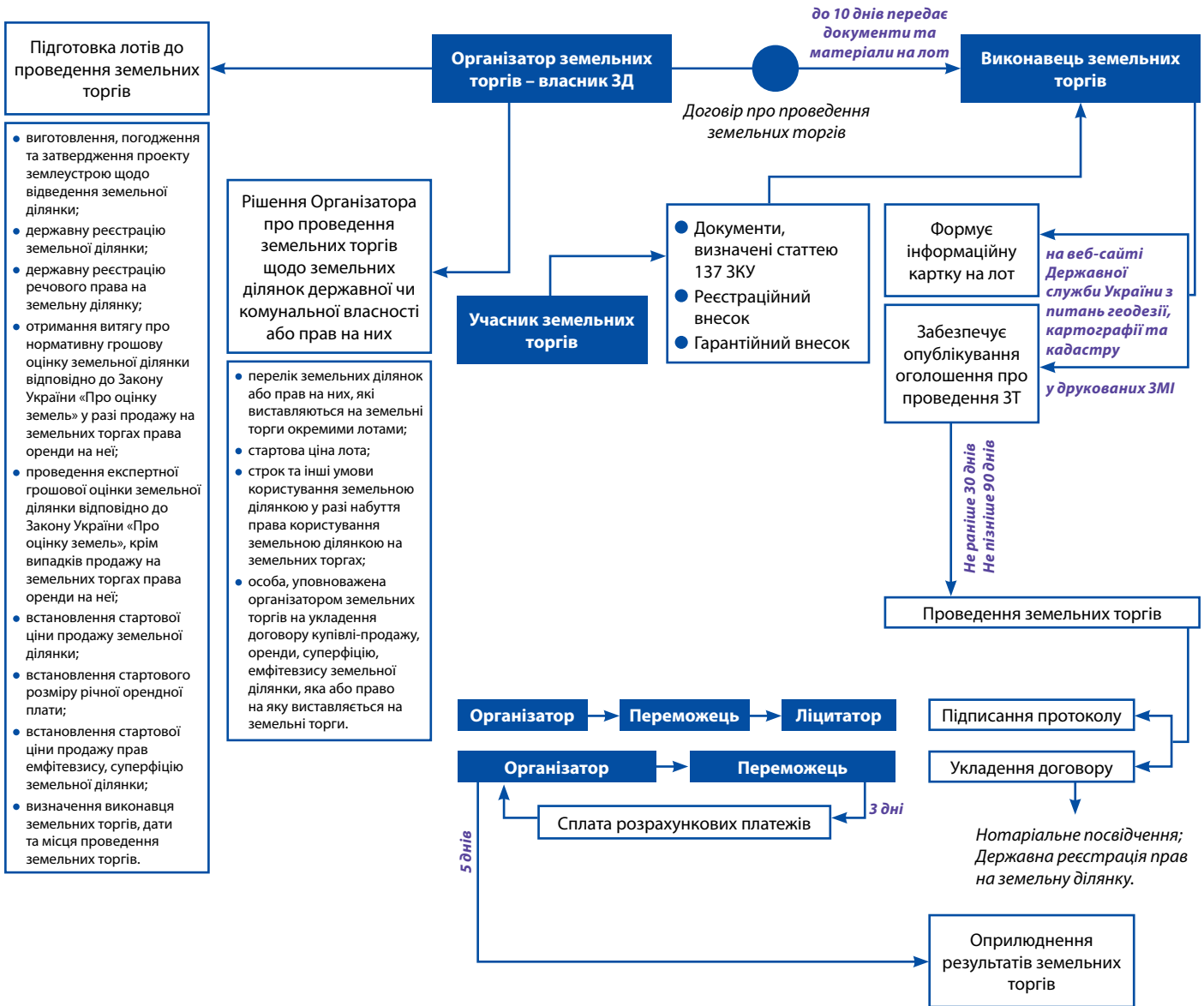
Порядок укладення договору оренди земельної ділянки регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Земельний Кодекс України (ЗКУ);
- ◆ Податковий Кодекс України (ПКУ);
- ◆ Закон України «Про оренду землі»;
- ◆ Закон України «Про землеустрій»;
- ◆ Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового договору оренди землі» від 3 березня 2004 р. № 220¹;
- ◆ Власні акти органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, якими затверджуються порядки набуття прав на землю із земель державної та комунальної форм власності.

Наведемо загальні схеми набуття права на оренду земельної ділянки, що передбачені Земельним Кодексом України.

¹ Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового договору оренди землі» від 3 березня 2004 р. № 220 — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2004-%D0%BF#n10>

СХЕМА НАБУТТЯ ПРАВА НА ОРЕНДУ ЗЕМЛІ (ЧЕРЕЗ ЗЕМЕЛЬНІ ТОРГИ)

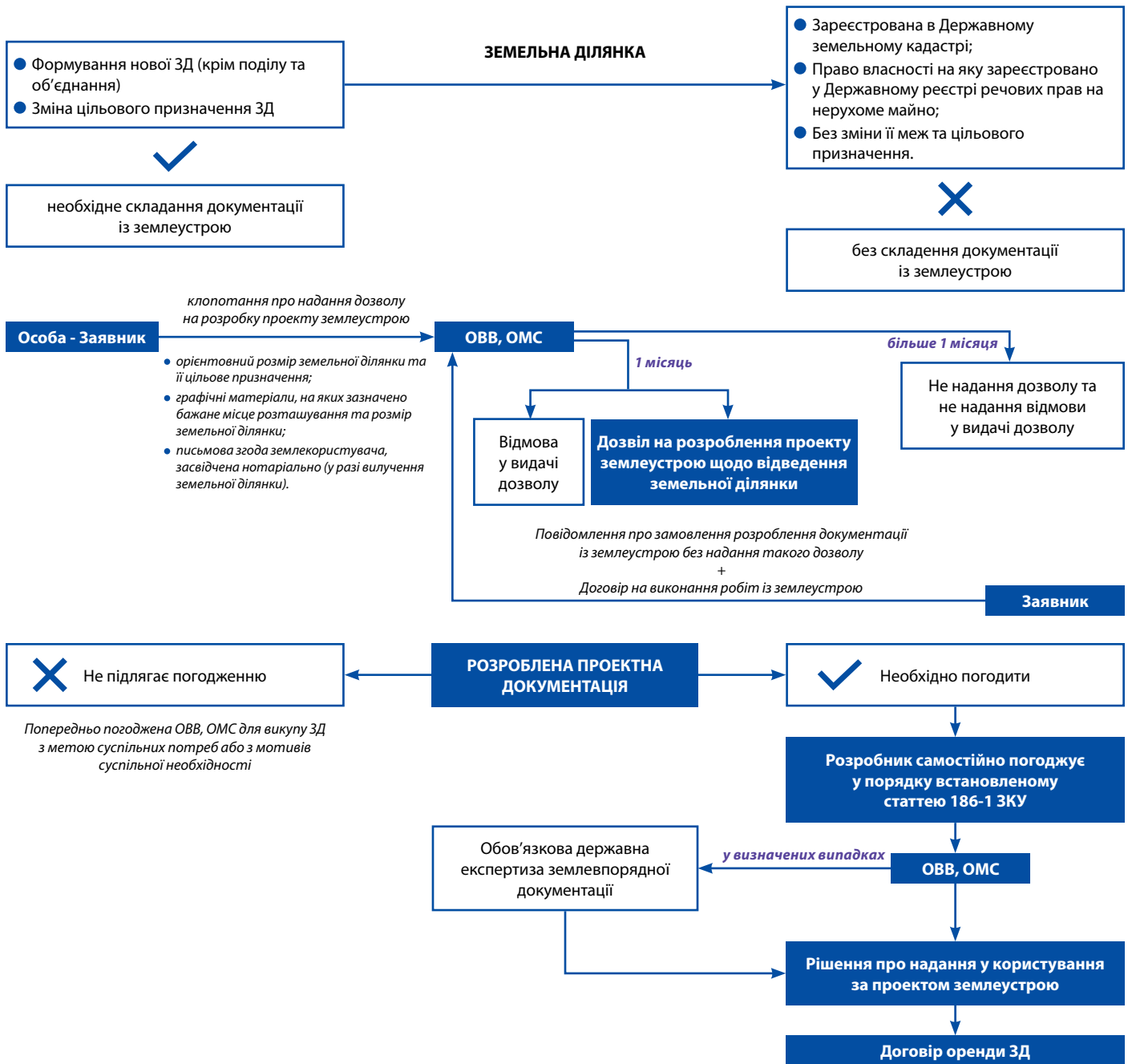
Земельним Кодексом України передбачаються випадки, коли земельні ділянки державної чи комунальної власності або права на них не підлягають продажу на конкурентних засадах (земельних торгах):

- ◆ розташування на земельних ділянках об'єктів нерухомого майна (будівель, споруд), що перебувають у власності фізичних або юридичних осіб;
- ◆ використання земельних ділянок для потреб, пов'язаних з користуванням надрами, та спеціального водокористування відповідно до отриманих дозволів;
- ◆ використання релігійними організаціями, які легалізовані в Україні, земельних ділянок під культовими будівлями;
- ◆ будівництва об'єктів, що в повному обсязі здійснюється за кошти державного та місцевих бюджетів;
- ◆ надання земельних ділянок підприємствам, установам і громадським організаціям у сфері культури і мистецтв (у тому числі національним творчим спілкам та їх членам) під творчі майстерні;
- ◆ надання земельних ділянок в оренду для реконструкції кварталів застарілої забудови, для будівництва соціального та доступного житла, якщо конкурс на його будівництво вже проведено;
- ◆ розміщення іноземних дипломатичних представництв та консульських установ, представництв міжнародних організацій згідно з міжнародними договорами України;
- ◆ надання земельної ділянки, викупленої для суспільних потреб чи примусово відчуженої з мотивів суспільної необхідності для забезпечення таких потреб;

- ◆ надання земельних ділянок державної або комунальної власності для потреб приватного партнера в рамках державно-приватного партнерства відповідно до закону;
- ◆ надання земельної ділянки замість викупленої для суспільних потреб чи примусово відчуженої з мотивів суспільної необхідності та повернення такої земельної ділянки колишньому власнику чи його спадкоємцю (правонаступнику), у разі якщо така потреба відпала;
- ◆ будівництва, обслуговування та ремонту об'єктів інженерної, транспортної, енергетичної інфраструктури, об'єктів зв'язку та дорожнього господарства (крім об'єктів дорожнього сервісу);
- ◆ будівництва об'єктів забезпечення життєдіяльності населених пунктів (сміттєпереробних об'єктів, очисних споруд, котельень, кладовищ, протиерозійних, протизсувних і протиселевих споруд);
- ◆ передачі громадянам земельних ділянок для сінокосіння і випасання худоби, для городництва;
- ◆ надання земельних ділянок суб'єктам господарювання, що реалізують відповідно до Закону України «Про особливості провадження інвестиційної діяльності на території Автономної Республіки Крим» зареєстровані в установленому порядку інвестиційні проекти;
- ◆ поновлення договорів оренди землі;
- ◆ передачі в оренду, концесію майнових комплексів або нерухомого майна, розташованого на земельних ділянках державної, комунальної власності;
- ◆ надання в оренду земельних ділянок індустриальних парків керуючим компаніям цих індустриальних парків;
- ◆ надання земельних ділянок зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- ◆ наданні (передачі) земельних ділянок громадянам у випадках, передбачених [статтями 34, 36 та 121 ЗКУ](#);
- ◆ передачі земель загального користування садівницькому товариству та дачному кооперативу;
- ◆ при безоплатній передачі земельних ділянок особам, статус учасника бойових дій яким надано відповідно до [пунктів 19 і 20](#) частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

В таких випадках передача у користування земельної ділянки здійснюється за дозвільною процедурою на підставі рішення відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування згідно з їх повноваженнями.

СХЕМА НАБУТТЯ ПРАВА НА ОРЕНДУ ЗЕМЛІ (ЗА ПРОЕКТОМ ЗЕМЛЕУСТРОЮ ЩОДО ЇЇ ВІДВЕДЕННЯ ЗА РІШЕННЯМ ОБВ, ОМС)

Вищезазначені порядки встановлюють загальні правила набуття права оренди земельними ділянками.

Висновок

Ціль рівного доступу суб'єктів господарювання до отримання права на користування земельними ділянками державної та комунальної форми власності для різних потреб досягається за рахунок проведення земельних торгів у формі аукціону.

ПРИМІТКА:

На практиці, набуття права на розміщення об'єктів для провадження підприємницької діяльності на землях загального користування не обов'язково відбувається за вищезазначеною процедурою. Більш детально — далі.

4.2

ДОСТУП ДО РОЗМІЩЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ РЕКЛАМИ У МЕЖАХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ (ОБЛАСНІ ЦЕНТРИ УКРАЇНИ)

Ринок

Види діяльності	73.1 Рекламна діяльність ¹
Кількість підприємств	Юрособи — 3 891
Частка у ВВП	0,5%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 23,2 тис.
Концентрація	Низька на національному рівні, але ситуація різна на місцевому, аж до монополії
Інші особливості ринку	–
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Переважно приватне
Суб'єкт регулювання	Місцеві адміністрації

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/супутні інструменти
Розміщення зовнішньої реклами у межах населених пунктів	Дозвіл на розміщення зовнішньої реклами	Закон України «Про рекламу»	Так	Так	Ні	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами» від 29.12.2003 № 2067 ²	Виконавчий орган сільської, селищної, міської ради (ОМС)	Дозвільна процедура	12 ³

¹ Не всі компанії з даним КВЕД

² Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами» від 29.12.2003 № 2067 — <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2067-2003-%D0%BF>

³ В середньому, виходячи з порядків розміщення ЗР у обласних центрах України. Для отримання дозволу, в середньому бізнесу необхідно пройти 12 додаткових процедур: Отримати пріоритет на розміщення ЗР; Отримати погодження з власником місця або уповноваженим ним органом (особою); Отримати погодження з головним управлінням містобудування та архітектури ОМС; Отримати погодження з органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласною, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями; Отримати погодження з утримувачем інженерних комунікацій; Отримати погодження з Укравтодором або власниками автомобільних доріг; Отримати погодження з Національною поліцією; Укласти договір тимчасового користування місцем комунальної власності зі спеціалізованими підприємствами; Отримати дозвіл на проектно-вишукувальні роботи; Отримати архітектурно-планувальні вимоги на розміщення ЗР; Розробити проектну документацію та затвердити її у спеціалізованій організації.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ суб'єктів господарювання до отримання права на розміщення зовнішньої реклами (далі — ЗР)

ІНСТРУМЕНТ:

Дозвіл на розміщення ЗР

Поняття про інструмент регулювання та порядок по якому здійснюється його видача нам розкриває спеціальний Закон про рекламу. Відповідно до статті 16 Закону України «Про рекламу» (далі – Закон про рекламу) розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах проводиться на підставі **дозволів**, що надаються виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, а поза межами населених пунктів — на підставі **дозволів**, що надаються обласними державними адміністраціями, а на території Автономної Республіки Крим — Радою міністрів Автономної Республіки Крим, **в порядку, встановленому цими органами на підставі типових правил, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.**

Правова природа Дозволу на розміщення ЗР характеризується такими елементами:

- ◆ є документом дозвільного характеру. Даний дозвіл складає дозвільну систему у сфері господарської діяльності та підпадає під дію Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»¹;
- ◆ міститься у Законі про Перелік (пункт 63)².

Порядок видачі дозволу на розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах

Порядок видачі дозволу на розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

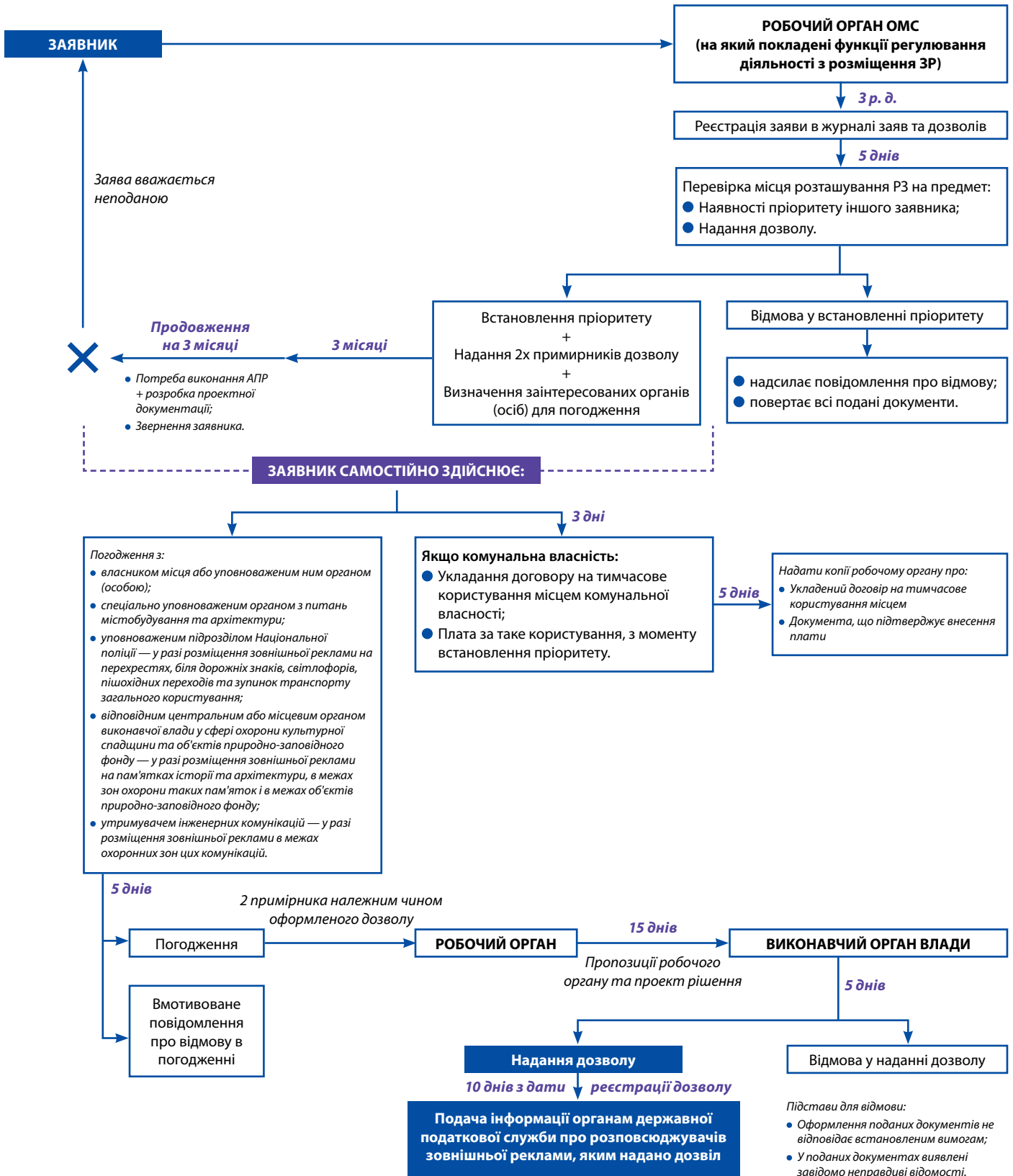
- ◆ Законом про рекламу (стаття 16);
- ◆ Законом про дозвільну систему;
- ◆ Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами» від 29.12.2003 № 2067, в редакції від 23.05.2012 та зі змінами від 05.04.2017 (далі — типові правила розміщення ЗР);
- ◆ Власними актами органів місцевого самоврядування (далі — ОМС), якими затверджуються порядки надання дозволу на розміщення ЗР, що розробляються на підставі типових правил розміщення ЗР у межах населених пунктів.

Типові правила розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах регулюють відносини, що виникають у зв'язку з розміщенням зовнішньої реклами у населених пунктах, та визначають порядок надання дозволів на розміщення такої реклами.

¹ Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2067-2003-%D0%BF>

² Закон України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» від 19.05.2011 № 3392-VI — <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3392-17>

СХЕМА ОТРИМАННЯ ПРАВА НА РОЗМІЩЕННЯ ЗР В МЕЖАХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ

На підставі вищезазначеного порядку надання дозволу на розміщення зовнішньої реклами **органи місцевого самоврядування розробляють і затверджують власними рішеннями порядки проведення дозвільної (погоджувальної) процедури, переоформлення та анулювання дозволів на розміщення зовнішньої реклами.** Такі їх повноваження передбачені Законами про рекламу, про дозвільну систему та Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Ми проаналізували:

Наявність затверджених порядків надання дозволу на розміщення зовнішньої реклами у обласних центрах України.	Встановлено, що в усіх обласних центрах України наявні свої власні правила розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах, що затверджуються органами місцевого самоврядування (Див. Таблицю №3 до цієї Зеленої книги).
Відповідність правил розміщення ЗР, що затверджені місцевими органами, до типових правил розміщення ЗР, що затверджуються Урядом. Для аналізу ми вибрали чотири міста з різною кількістю населення: Київ, Львів, Чернігів, Івано-Франківськ.	Встановлено, що місцеві правила розміщення зовнішньої реклами мають низку відмінностей від типових правил розміщення зовнішньої реклами у межах населених пунктів, затвердженої Урядом. ОМС ускладнюють доступ до ринку розміщення ЗР, прописуючи в відповідних правилах низку бар'єрів для бізнесу (Див. Таблицю №4 до цієї Зеленої книги).

Проблема 1: Дискреційний розподіл прав на розміщення ЗР

ПРИЧИНА:

Дискреційний розподіл прав на розміщення ЗР зумовлений недотриманням ОМС типових правил розміщення ЗР, Закону про рекламу, Закону про дозвільну систему.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

Оскільки дозвіл на розміщення ЗР — є документом дозвільного характеру, то і порядок його видачі (відмови у видачі, переоформлення, анулювання) має регулюватися рамковим Законом про дозвільну систему.

Перш за все, Закон про дозвільну систему визначає основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності та положення, що мають регулюватися Законом про рекламу, як законом, що регулює відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру¹.

Однак, Закон про рекламу встановлює лише половину з таких основних вимог, а саме:

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч.1 ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Законом про рекламу (ст.16)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені у типових правилах розміщення зовнішньої реклами, що затверджені Урядом
1	Необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види.	Розміщення зовнішньої реклами проводиться на підставі дозволів.	ЗР розміщується на підставі дозволів.
2	Дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру.	У населених пунктах — виконавчими органами сільських, селищних, міських рад; поза межами населених пунктів — обласними державними адміністраціями; на території Автономної Республіки Крим — Радою міністрів Автономної Республіки Крим.	Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад.
3	Платність або безплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру.	Стягнення плати за видачу дозволів забороняється.	Справляння плати за видачу зазначених дозволів виконавчими органами сільських, селищних, міських рад забороняється.

¹ Пункт 1 стаття 4 Закону про дозвільну систему — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2806-15/print1509541854097277>

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч.1 ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Законом про рекламу (ст.16)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені у типових правилах розміщення зовнішньої реклами, що затверджені Урядом
		Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені у Законі про дозвільну систему.	
4	Строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі.	Представницький орган місцевого самоврядування розглядає та приймає на пленарних засіданнях рішення щодо видачі, переоформлення, анулювання або відмови у видачі документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності протягом місяця з дня одержання від суб'єкта господарювання відповідної заяви.	Від 3х до 6ти місяців.
5	Вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру.	<p>Підставами для відмови у видачі документа дозвільного характеру є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● подання суб'єктом господарювання неповного пакета документів, необхідних для одержання документа дозвільного характеру, згідно із встановленим вичерпним переліком; ● виявлення в документах, поданих суб'єктом господарювання, недостовірних відомостей; ● негативний висновок за результатами проведених експертиз та обстежень або інших наукових і технічних оцінок, необхідних для видачі документа дозвільного характеру. 	<p>У наданні дозволу може бути відмовлено у разі, коли:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● оформлення поданих документів не відповідає встановленим вимогам; ● у поданих документах виявлені завідомо неправдиві відомості.
6	Строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа.	Документи дозвільного характеру видаються на необмежений строк, якщо інше не встановлено законом.	Дозвіл на розміщення зовнішньої реклами є строковим та надається строком на п'ять років, якщо менший строк не зазначено заявником.
7	Перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.	Не визначено Законом про рекламу.	<ul style="list-style-type: none"> ● Заява за формою згідно з додатком 1 до типових правил розміщення зовнішньої реклами; ● фотокартка або комп'ютерний макет місця (розміром не менш як 6 x 9 сантиметрів), на якому планується розташування рекламного засобу; ● ескіз рекламного засобу з конструктивним рішенням; ● копія свідоцтва про державну реєстрацію заявника як юридичної особи або фізичної особи – підприємця.

У разі відсутності необхідних положень, що регулюють основні вимоги до дозвільної системи, у спеціальному законодавчому акті — повинні застосуватись положення рамкового Закону про дозвільну систему (у таблиці позначені зеленим кольором). Як бачимо деякі положення типових правил розміщення зовнішньої реклами суперечать вимогам Закону про дозвільну систему (у таблиці позначені червоним кольором).

Тож ОМС, розробляючи місцеві правила розміщення ЗР, керуються типовими правилами, які суперечать рамковому Закону про дозвільну систему. В додаток до цього, в законодавстві про дозвільну систему відсутнє визначення поняття «типового», тому не зрозуміло наскільки ОМС можуть відступати від змісту типових правил розміщення ЗР, затверджених Урядом.

Фактично це призводить до того, що:

1 місцеві правила суперечать рамковому Закону про дозвільну систему, наприклад:

щодо строку дії дозволу

в усіх правилах, окрім правил міста Чернігова, зазначається строк дозволу у **5** років (якщо менший строк не зазначено у заяві); у місті Чернігові строк дії дозволу — **1** рік.

щодо підстав для відмови у видачі дозволу

в правилах міста Києві наявні такі додаткові підстави для відмови у видачі дозволу: конструкція та місце розташування рекламного засобу не відповідають схемі розміщення рекламоносіїв, включеної до відповідного паспорта вулиці, затвердженого в установленому порядку; існування заборгованості перед КП «Київреклама». А в місті Чернігові — робочим органом чи іншими фізичними або юридичними особами надана аргументована інформація про порушення заявником законодавства про зовнішню рекламу.

щодо погодження дозволу заявником

в усіх місцевих правилах, типових правилах розміщення ЗР передбачено, що дозвільний орган визначає зацікавлених осіб з якими заявнику самостійно необхідно погодити дозвіл на розміщення рекламного засобу. Такий підхід суперечить частині 11 статті 4-1 рамкового Закону про дозвільну систему, яка декларує, що дії з одержання погоджень, висновків та інших документів, необхідних для видачі документа дозвільного характеру, вчиняються дозвільним органом, що оформляє документ дозвільного характеру, без залучення суб'єкта господарювання .

2 у місцевих правилах ОМС самостійно визначають дії, які необхідно вчинити СГ для отримання права на розміщення ЗР, встановлюючи додаткові (у порівнянні з типовими правилами) вимоги для бізнесу:

- ◆ ОМС самостійно визначають заінтересованих осіб з якими необхідно погодити дозвіл;
- ◆ ОМС самостійно визначають необхідність розроблення АПЗ та розроблення проектної документації;
- ◆ ОМС самостійно визначають необхідність укладення договору тимчасового користування місцем;
- ◆ ОМС самостійно визначають необхідність здійснення акту обстеження з фотофіксацією заявленого місця;
- ◆ ОМС самостійно визначають необхідність отримання експертних висновків тощо.

Можливість ОМС встановлювати на власний розсуд процедуру отримання дозволу в кожному конкретному випадку, призводить до дискреційного розподілу прав на розміщення зовнішньої реклами.

Для прикладу візьмемо місто Харків, по якому наявна інформація про реєстр дозволів на розміщення зовнішньої реклами на порталі data.gov.ua¹. На перший погляд, ринок виглядає доволі конкурентним. Дозволи на розміщення стандартних щитів отримали **179** суб'єктів. Коефіцієнт ННІ² складає трохи більше **700**, що означає низьку концентрацію ринку. З іншого боку, якщо проаналізувати найбільших **20** гравців (на них припадає **84%** всіх отриманих дозволів), можна побачити, що **13** з них — місцеві компанії, і на них припадає **60%** всіх дозволів (причому на дві компанії припадає **30%**). Решта припадає на національні компанії (зареєстровані в Києві). Компанії з інших регіонів не представлені взагалі.

¹ data.gov.ua

² Індекс Херфіндала-Хіршмана (англ. Herfindahl-Hirschman Index або ННІ) — індикатор, що визначає концентрацію бізнесу на певному ринку.

Проблема 2: Значні фінансові та часові втрати СГ в процесі набуття права на розміщення зовнішньої реклами

ПРИЧИНА:

Значні фінансові та часові втрати суб'єктів господарювання в процесі набуття права на розміщення зовнішньої реклами зумовлені великою кількістю процедур, які необхідно здійснити, та документів, які необхідно отримати для розміщення ЗР.

ТИП ПРИЧИНИ:

Організаційна.

Для отримання дозволу, в середньому бізнесу необхідно пройти 12 додаткових процедур:

- 1 Отримати пріоритет на розміщення ЗР;
- 2 Отримати погодження з власником місця або уповноваженим ним органом (особою);
- 3 Отримати погодження з головним управлінням містобудування та архітектури;
- 4 Отримати погодження з Мінкультури;
- 5 Отримати погодження з органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласною, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями;
- 6 Отримати погодження з утримувачем інженерних комунікацій;
- 7 Отримати погодження з Укравтодором або власниками автомобільних доріг;
- 8 Отримати погодження з Національною поліцією;
- 9 Укласти договір тимчасового користування місцем комунальної власності зі спеціалізованими підприємствами;
- 10 Отримати дозвіл на проектно-вишукувальні роботи;
- 11 Отримати архітектурно-планувальні вимоги на розміщення рекламного засобу;
- 12 Розробити проектну документацію та затвердити її у спеціалізованої організації.

В деяких містах, ОМС регламентують порядок проходження проміжних процедур так, що фактично створюють ще більше бар'єрів для бізнесу. Наприклад:

У Львові, для прийняття рішення про встановлення пріоритету дозвільний орган з залученням заявника складає акт обстеження з фотофіксацією заявленого місця.

У Івано-Франківську, процедура встановлення пріоритету є багатоступеневою:

- ◆ *перший етап.* Уповноважений орган протягом **десяти** днів з дати реєстрації заяви перевіряє місце розташування рекламного засобу, готує пропозиції щодо встановлення за заявником пріоритету на заявлене місце чи відмову у встановленні пріоритету та подає ці пропозиції на розгляд Ради з питань реклами.
- ◆ *другий етап.* За результатами розгляду пропозицій Уповноваженого органу Рада з питань реклами надає Робочому органу висновки та рекомендації щодо встановлення за заявником пріоритету на заявлене місце чи відмову у встановленні пріоритету.
- ◆ *третій етап.* На підставі висновків та рекомендацій Ради з питань реклами, Робочий орган ОМС (на якого покладені функції з регулювання діяльності з розміщення зовнішньої реклами) приймає рішення про встановлення за заявником пріоритету на заявлене місце чи відмову у встановленні пріоритету.

Це створює додаткові бар'єри для отримання права на розміщення ЗР. За інформацією гравців ринку, для отримання дозволу на розміщення зовнішньої реклами, суб'єкту господарювання необхідно витратити від **3х** місяців до **1** року часу.

Слід зазначити, що для виготовлення усіх необхідних документів, здійснення усіх необхідних погоджень та отримання інших проміжних документів, суб'єкти господарювання зазнають додаткових фінансових затрат. Хоча, згідно Закону про рекламу, дозвіл є безкоштовним. Проте найголовнішою проблемою є те, що фінансові затрати є непрогнозованими, зважаючи на те, що дозвільні органи можуть вимагати непередбачувану документацію в процесі отримання дозволу.

Проблема 3: Маніпулювання згодою на розміщення зр з боку осіб, які залучені до погодження дозволу на розміщення зр/встановлення пріоритету/укладання договору на тимчасове користування місцем, з метою отримання додаткової вигоди

ПРИЧИНА:

Маніпулювання згодою на розміщення ЗР з боку осіб, які залучені до погодження дозволу, встановлення пріоритету, укладання договору на тимчасове користування місцем комунальної власності (до видачі проміжних інструментів), зумовлене відсутністю:

- 1) регламентованих порядків отримання згоди на розміщення ЗР;
- 2) підстав для відмови у наданні згоди на розміщення ЗР;
- 3) регламентованих порядків укладання договору на тимчасове користування місцем комунальної власності;
- 4) регламентованого порядку встановлення пріоритету на розміщення ЗР, підстав для відмови у його наданні.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

Згідно типових правил розміщення ЗР, місцевих правил розміщення ЗР, заявнику необхідно, зокрема:

1) **Отримати пріоритет на розміщення ЗР.**

Підстави для відмови у встановленні пріоритету є не в усіх місцевих правилах розміщення зовнішньої реклами, так у містах Києві та Чернігові виключного переліку підстав для відмови у встановленні пріоритету немає.

На відміну від вищезазначених міст, Львів та Івано-Франківськ мають виключний перелік підстав для відмови у встановленні пріоритету. Проте деякі з підстав у місті Івано-Франківську є, відверто кажучи, протиправними. Так, згідно порядку розміщення зовнішньої реклами у м. Івано-Франківську, у встановленні пріоритету може бути відмовлено, якщо:

- ◆ оформлення поданих заявником документів не відповідає встановленим вимогам;
- ◆ на вказаному місці відсутня технічна можливість установки конструкції;
- ◆ при наявності висновку про перенасиченість даної ділянки елементами зовнішньої реклами;
- ◆ у заявника існує заборгованість по оплаті за тимчасове користування місцями за існуючим договором;
- ◆ у заявника існує заборгованість по несплаті штрафних санкцій за несвоєчасну оплату за тимчасове користування місцями за існуючим договором;
- ◆ у заявника існує заборгованість по несплаті штрафних санкцій за самовільне встановлення конструкцій зовнішньої реклами;
- ◆ у заявника існує заборгованість по податку з реклами;
- ◆ у заявника існують невиконані зобов'язання перед Уповноваженим органом по компенсації витрат, здійснених ним по примусовому демонтажу та зберіганню рекламних засобів заявника;
- ◆ у заявника зафіксовані згідно цього Порядку самовільно встановлені конструкції зовнішньої реклами;
- ◆ **якщо заявник є пов'язаною особою із особою, яка допустила одне із порушень, перерахованих вище.**

Пов'язана особа — юридична або фізична особа, яка здійснює контроль над заявником або контролюється таким заявником, або перебуває під спільним контролем з таким заявником. Під здійсненням контролю слід розуміти володіння безпосередньо або через більшу кількість пов'язаних фізичних чи юридичних осіб найбільшою часткою (паєм, пакетом акцій) статутного капіталу учасника, або управління найбільшою кількістю голосів у керівному органі такого учасника, або володіння часткою (паєм, пакетом акцій), яка становить не менше ніж 20 відсотків статутного капіталу учасника.

Для фізичної особи загальна сума володіння часткою статутного капіталу учасника (голосів у керівному органі) визначається як загальна сума корпоративних прав, що належить такій фізичній особі, членам сім'ї такої фізичної особи та юридичним особам, які контролюються такою фізичною особою або членами її сім'ї. Родичами вважаються подружжя та їх діти, батьки, брати, сестри, онуки, подружжя дітей, батьків, братів, сестер, онуків (підпункт 4.1.2 пункту 4.1 Порядку розміщення зовнішньої реклами у м. Івано-Франківську)¹.

Невідомо як Івано-Франківські органи місцевого самоврядування реалізують свої повноваження по встановленню «пов'язаної особи із особою, яка допустила порушення». Адже, якщо інформація про: перелік засновників (учасників) юридичної особи, про кінцевого бенефіціарного власника (контролера) юридичної особи, назву органів управління юридичної особи, керівника юридичної особи, розмір статутного (складеного) капіталу (пайового фонду) та розмір частки кожного із засновників (учасників) — є відкритими відомостями, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань², то інформація про фізичну особу, її сімейний стан є персональними даними. Збирання, зберігання, використання та поширення яких, без згоди особи, є забороненим³.

2 Самостійно погодити дозвіл з заінтересованими особами, список яких визначає дозвільний орган.

Як в типових правилах, так і в усіх проаналізованих місцевих правилах відсутній порядок погодження дозволу, перелік підстав для відмови у погодженні та строк такого погодження.

Окрім того, деякими місцевими правилами, наприклад правилами міста Чернігова, передбачено, що для погодження дозволу заявник надає заінтересованим особам додаткові документи на їх вимогу⁴.

3 Укласти договір на право тимчасового користування місцем, що перебуває у комунальній власності.

Процедура отримання дозволу на розміщення зовнішньої реклами ускладнюється, якщо місце, на якому планується розмістити зовнішню рекламу перебуває у комунальній власності. Так, заявнику необхідно укласти з відповідною комунальною спеціалізованою установою договір на право тимчасового користування місцем.

Порядок укладання та додаткові документи, які необхідно подати заявнику для укладення такого договору чітко прописані лише у порядку розміщення зовнішньої реклами у місті Львів. Згідно цього порядку, заявник подає копії таких документів:

- ◆ довідки з Єдиного державного реєстру підприємств, організацій України (ЄДРПОУ);
- ◆ свідоцтва платника податків;
- ◆ статуту (для юридичних осіб);
- ◆ документів, що підтверджують повноваження особи, яка підписує договір.

Всі копії поданих документів повинні бути належним чином завірені керівником юридичної особи або фізичною особою – підприємцем⁵.

В усіх інших місцевих порядках розміщення ЗР дана процедура не конкретизована.

Відсутність регламентованих порядків видачі проміжних інструментів, які необхідні для отримання дозволу на розміщення ЗР створює додаткові корупційні чинники при одержанні такого дозволу.

¹ Порядок розміщення зовнішньої реклами у м. Івано-Франківську — <http://www.mvk.if.ua/uploads/files/ric27011205.pdf>

² Частина 2 статті 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15/print>

³ Частина 2 статті 11 Закону України «Про інформацію» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

⁴ Порядок розміщення зовнішньої реклами на території міста Чернігова — <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/document/rishennya-vikonkomu/649>

⁵ Правила розміщення зовнішньої реклами у м. Львові — [https://www8.city-adm.lviv.ua/Pool/Info/doclmr_1.NSF/\(SearchForWeb\)/8DEB31C95B658391C22577380022A279?OpenDocument](https://www8.city-adm.lviv.ua/Pool/Info/doclmr_1.NSF/(SearchForWeb)/8DEB31C95B658391C22577380022A279?OpenDocument)

Проблема 4: Хаотичний характер розміщення ЗР у межах населених пунктів

ПРИЧИНА:

Засмічення загального простору зовнішньою рекламою зумовлене, зокрема:

- 1) незаконним (самовільним) розміщенням рекламних засобів або спеціальних конструкцій суб'єктами господарювання;
- 2) відсутністю законодавчо встановлених вимог до технічних характеристик і естетичного вигляду рекламних конструкцій.

ТИП ПРИЧИНИ:

Організаційна.

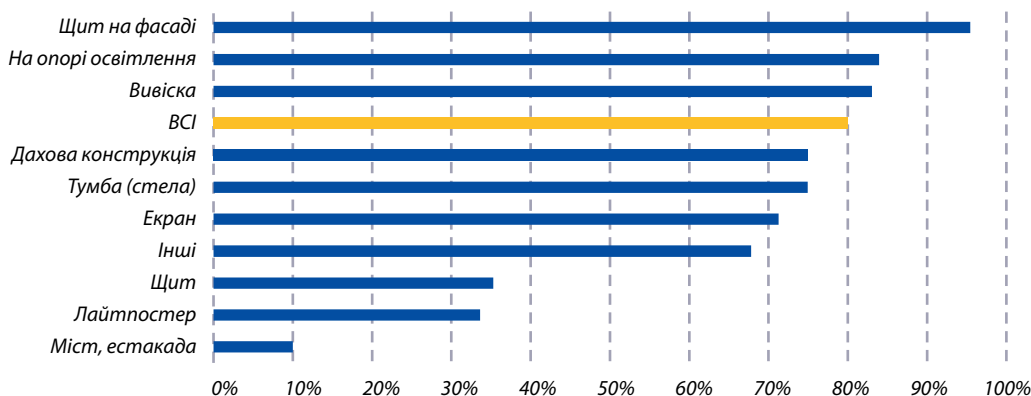
ОМС, які надають дозвіл на розміщення ЗР повинні подбати про безпеку руху, про конституційні права громадян на безпеку життя та здоров'я, про охорону культурної спадщини та про інші чинники, які впливають на безпечне та гармонійне існування громадян в межах загального простору, в якому розміщено ЗР. З огляду на вищезазначене, ОМС, як органи, що відповідно до законодавства займаються організацією благоустрою¹, повинні розробляти і встановлювати:

- ◆ зонування розміщення рекламних засобів;
- ◆ схеми розміщення рекламних засобів на території населеного пункту та визначення експлуатаційних вимог до їх розміщення, з розумінням того в яких місцях можна розміщувати рекламу та скільки і яких для цього може бути відведено рекламних конструкцій;
- ◆ єдині вимоги до технічних характеристик і естетичного вигляду рекламних конструкцій.

За результатами аналізу встановлено, що майже усі обласні центри України здійснюють зонування території міста для розміщення рекламних засобів, або мають затверджені виконавчими органами ради схеми розміщення рекламних засобів, або переліки місць, що визначені для розміщення рекламних конструкцій, тощо (Див. Таблицю №5 до цієї Зеленої книги).

Незважаючи на це, у містах продовжується засмічення загального простору зовнішньою рекламою, чому неабияк сприяє незаконне (самовільне) розміщення рекламних засобів або спеціальних конструкцій суб'єктами господарювання. За результатами аналізу відкритих даних КП «Київреклама»², більша частина об'єктів зовнішньої реклами (80%) встановлена без дозволу. Але, насамперед, без узгодження встановлені вивіски та інші подібні конструкції, розміщені безпосередньо на будівлях відповідних компаній. Серед об'єктів ринкової реклами частка встановлених без дозволу набагато менша. Наприклад, для щитів цей показник — трохи більше третини.

ЧАСТКА НЕЗАКОННИХ КОНСТРУКЦІЙ В КИЄВІ

Джерело: КП «Київреклама», розрахунки BRDO

¹ Ст. ст. 30, 38 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», ст. 21 Закону України «Про благоустрій населених пунктів»: до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів міських рад належить, зокрема, організація благоустрою населених пунктів, елементами якої є засоби та обладнання зовнішньої реклами.

² Інформація з сайту КП «Київреклама» — <http://db.kievreklama.kiev.ua/db/rz.dll>

Згідно типових правил розміщення ЗР, контроль за додержанням типових правил здійснюють виконавчі органи сільських, селищних, міських рад та інші органи відповідно до законодавства.

Порядок контролю, зокрема, за незаконно встановленими (самовільно встановленими) рекламними засобами конкретизується на рівні місцевих правил розміщення ЗР.

У проаналізованих правилах прослідковується наступний механізм виявлення та подальшого демонтажу незаконно (самовільно) розміщених рекламних засобів:

Однак, на практиці, є досить складно проконтролювати розміщення незаконних рекламних конструкцій, а також встановити рекламодавця чи розповсюджувача незаконно (самовільно) розміщеного рекламного засобу чи спеціальної конструкції. А проведення самостійного демонтажу незаконно розміщеної рекламної конструкції, спеціально уповноваженим комунальним підприємством виконавчого органу міської ради чи балансоутримувачем, потребує значних організаційних та фінансових затрат, що може призводити до несвоєчасного демонтажу незаконних конструкцій.

Таким чином, засмічення загального простору зовнішньою рекламою у межах населених пунктів спричинено:

- ◆ недосконалістю зонування розміщення ЗР,
- ◆ відсутністю єдиних законодавчих вимог до технічних характеристик і естетичного вигляду рекламних конструкцій, що негативно позначається на благоустрої територій і погіршує умови життєдіяльності територіальних громад та їх членів;
- ◆ незаконним (самовільним) розміщенням рекламних засобів або спеціальних конструкцій суб'єктами господарювання;
- ◆ організаційною складністю проконтролювати розміщення незаконних рекламних конструкцій;
- ◆ складністю встановити рекламодавця чи розповсюджувача незаконної (самовільно розміщеної) рекламної конструкції.

Висновок

Регулювання ринку реклами здійснюється на дискреційній основі з боку ОМС та осіб, які надають проміжні інструменти (погодження, договори, тощо) для отримання дозволу на розміщення ЗР. Ціль рівного доступу суб'єктів господарювання до отримання права на розміщення ЗР не досягається.

4.3

ДОСТУП ДО РОЗМІЩЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ РЕКЛАМИ ПОЗА МЕЖАМИ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ (ОБЛАСНІ ЦЕНТРИ УКРАЇНИ)

Ринок

Види діяльності	73.1 Рекламна діяльність ¹
Кількість підприємств	Юрособи — 3891
Частка у ВВП	0,5%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 23,2 тис.
Концентрація	Низька на національному рівні, але ситуація різна на місцевому, аж до монополії
Інші особливості ринку	—
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Переважно приватне
Суб'єкт регулювання	Місцеві адміністрації

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/супутні інструменти
Розміщення ЗР поза межами населених пунктів	Дозвіл на розміщення зовнішньої реклами	Закон України «Про рекламу»	Так	Так	Ні	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів» від 5 грудня 2012 р. № 1135 ²	Обласні державні адміністрації (ОДА)	Дозвільна процедура	5 ³

¹ Не всі компанії з даним КВЕД

² Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів» від 5 грудня 2012 р. № 1135 — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1135-2012-%D0%BF>

³ В середньому, виходячи з порядків розміщення ЗР поза межами населених пунктів України: договір про право на тимчасове користування місцем розташування рекламного засобу; отримання погодження у межах смуги відведення автомобільних доріг від Укравтодору або власників автомобільних доріг; отримання погодження у межах смуги відведення автомобільних доріг від Національної поліції; отримання погодження на пам'ятках національного значення, в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць від Мінкультури; отримання погодження на пам'ятках місцевого значення, в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць від органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій

ЦІЛЬ:

Рівний доступ суб'єктів господарювання до отримання права на розміщення ЗР

ІНСТРУМЕНТ:

Дозвіл на розміщення ЗР

Опис інструменту «Дозвіл на розміщення ЗР» Див. вище.

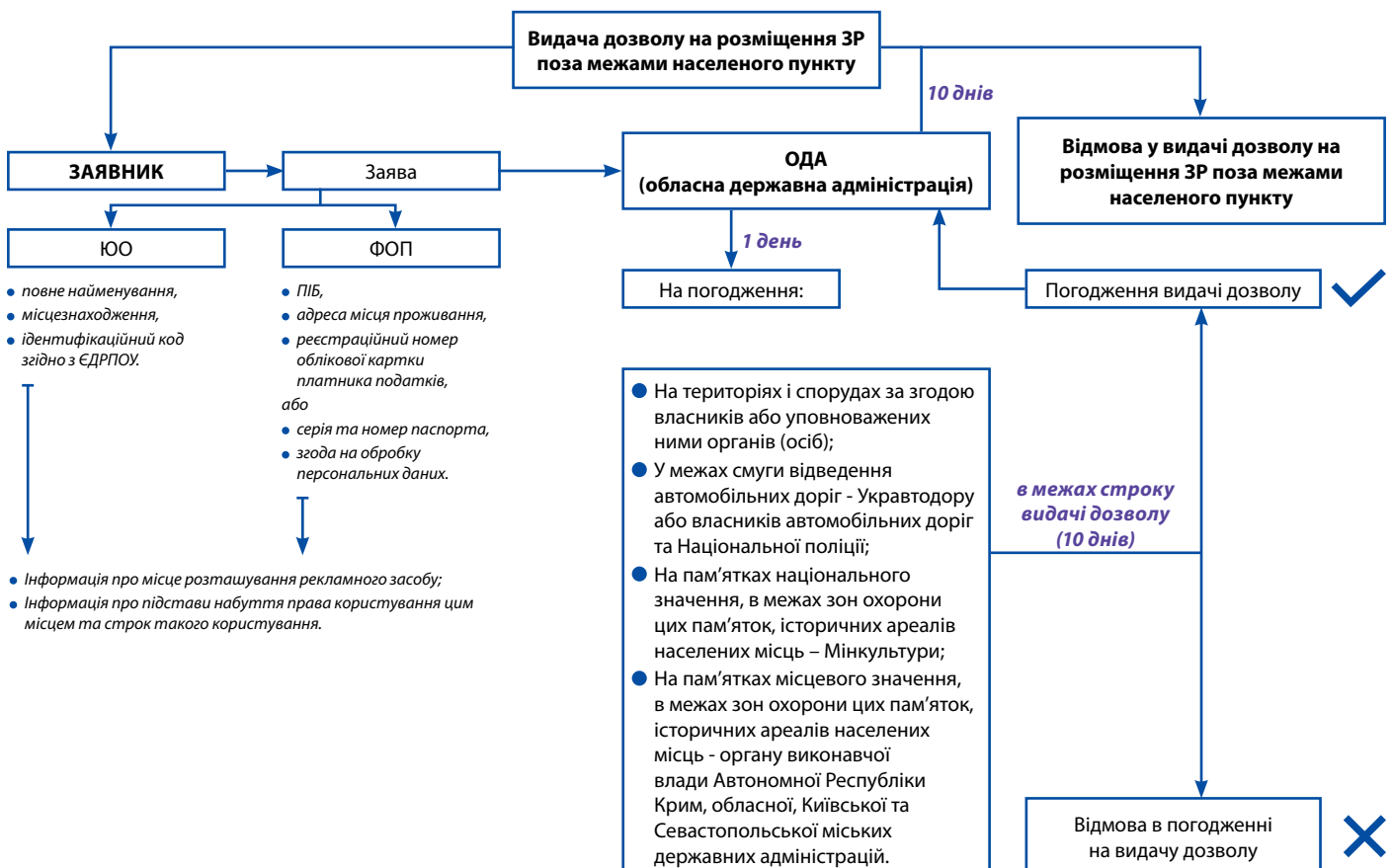
Порядок видачі дозволу на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів

Порядок видачі дозволу на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Законом про рекламу (стаття 16);
- ◆ Законом про дозвільну систему;
- ◆ Законом України «Про автомобільні дороги» (далі — Закон про автомобільні дороги);
- ◆ Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів» від 5 грудня 2012 р. № 1135 (далі — типові правила розміщення ЗР);
- ◆ Власними актами обласних державних адміністрацій, якими затверджуються порядки надання дозволів на розміщення ЗР, що розробляються на підставі типових правил розміщення ЗР поза межами населених пунктів.

Типові правила розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів регулюють відносини, що виникають у зв'язку з розміщенням зовнішньої реклами поза межами населених пунктів, та визначають порядок надання дозволів на розміщення такої реклами.

СХЕМА ОТРИМАННЯ ПРАВА НА РОЗМІЩЕННЯ ЗР ПОЗА МЕЖАМИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

На підставі вищезазначеного порядку надання дозволу на розміщення зовнішньої реклами, **обласні державні адміністрації розробляють і затверджують власними рішеннями порядки проведення дозвільної (погоджувальної) процедури, переоформлення та анулювання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів.** Такі їх повноваження передбачені Законами про рекламу, про дозвільну систему.

Ми проаналізували:

Наявність затверджених порядків надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів.	Встановлено, що власні правила розміщення ЗР поза межами населених пунктів, що затверджуються обласними держадміністраціями наявні в 18 обласних центрах України. Відповідно у 18% обласних центрів України не визначено порядки розміщення ЗР поза межами населених пунктів (Див. Таблицю №6 до цієї Зеленої книги).
Відповідність правил розміщення ЗР, що затверджуються місцевими органами, типовим правилам розміщення ЗР, затверджених Урядом. Для аналізу ми вибрали чотири міста з різною кількістю населення: Одеса, Дніпро, Полтава, Тернопіль.	Встановлено, що обласні правила розміщення ЗР в переважній більшості є подібними до типових правил розміщення ЗР поза межами населених пунктів, затверджених Урядом (Див. Таблицю №7 до цієї Зеленої книги).

Проблема 1: Неможливість отримання права на розміщення зр поза межами населених пунктів в деяких областях

ПРИЧИНА:

Неможливість отримання права на розміщення ЗР поза межами населених пунктів зумовлена відсутністю у **18%** обласних центрів України порядків видачі дозволів на розміщення ЗР поза межами населених пунктів.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

У результаті дослідження було встановлено, що у **18%** обласних центрів України відсутні порядки видачі дозволів на розміщення ЗР поза межами населених пунктів. Це унеможливує отримання права на розміщення ЗР поза межами населених пунктів.

Проблема 2: Можливість маніпулювання згодою на розміщення ЗР з боку осіб, які залучені до надання права на користування місцем розміщення ЗР (власник місця розташування ЗР)/ погодження дозволу на розміщення ЗР, з метою отримання додаткової вигоди

ПРИЧИНА:

Можливість маніпулювання згодою на розміщення ЗР з боку осіб, які залучені до надання права на користування місцем розташування ЗР, погодження дозволу (до видачі проміжних інструментів), зумовлене відсутністю:

- 1) регламентованих порядків укладання договору на тимчасове користування місцем розташування ЗР;
- 2) регламентованих порядків отримання згоди на розміщення ЗР;
- 3) підстав для відмови у наданні згоди на розміщення ЗР.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

Згідно типових правил розміщення ЗР поза межами населених пунктів, заявник або уповноважена ним особа з метою одержання дозволу подає заяву, в якій повинна міститися інформація, зокрема, **про підстави набуття права користування місцем розташування рекламного засобу та строк такого користування.**

Зазвичай такою підставою є **договір про право на тимчасове користування місцем розташування рекламного засобу**, що укладається між розповсюджувачем зовнішньої реклами та власником місця розташування рекламного засобу або уповноваженим ним органом (особою), згідно з яким розповсюдженню зовнішньої реклами на платній чи безоплатній основі надається право розмістити рекламний засіб у відповідному місці.

Деякі обласні правила розміщення ЗР поза межами населених пунктів:

- ◆ **прямо передбачають такий договір серед документів, необхідних для отримання дозволу на розміщення ЗР;**
- ◆ **прямо пов'язують строк дії дозволу на розміщення ЗР зі строком дії договору про право на тимчасове користування місцем розташування рекламного засобу** (наприклад, в Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Дніпропетровської області¹).

Необхідно мати на увазі, що переважно право розпорядження територіями, які знаходяться поза межами населених пунктів в межах області, належить ОДА, тому відповідно процедура укладення договору відбувається через проведення земельних торгів (у формі аукціону).

Не регламентованість порядку укладення такого договору може створювати корупційні чинники при процедурі одержання дозволу на розміщення ЗР поза межами населених пунктів.

Окрім вищезазначеного, правила розміщення ЗР поза межами населених пунктів передбачають необхідність отримання погодження дозволу:

- ◆ У межах смуги відведення автомобільних доріг — Укравтодору або власників автомобільних доріг та Національної поліції;
- ◆ На пам'ятках національного значення, в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць — Мінкультури;
- ◆ На пам'ятках місцевого значення, в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць — органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Однак, як і у випадку регламентації дозволу на розміщення ЗР у межах населених пунктів, у даному випадку перелік підстав для відмови у погодженні дозволу відсутній.

Відсутність регламентованих порядків видачі проміжних інструментів, які необхідні для отримання дозволу на розміщення ЗР поза межами населених пунктів створює додаткові корупційні чинники при процедурі одержання такого дозволу.

Проблема 3: Хаотичний характер розміщення ЗР поза межами населених пунктів

ПРИЧИНА:

Засмічення загального простору зовнішньою рекламою зумовлене:

Незастосування належних інструментів для конкретизації можливих місць розміщення зовнішньої реклами.

ТИП ПРИЧИНИ:

Організаційна.

ОДА, які надають дозвіл на розміщення ЗР, повинні подбати про безпеку руху, про конституційні права громадян на безпеку життя та здоров'я, про охорону культурної спадщини та про інші чинники, які впливають на безпечне та гармонійне існування громадян в межах загального простору, в якому розміщено ЗР.

¹ Пункт 5 Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Дніпропетровської області, затверджений розпорядженням голови облдержадміністрації від 29 березня 2013 року № Р-208/0/3-13, зареєстрованим в Головному управлінні юстиції у Дніпропетровській області 29 березня 2013 року за № 12/1786 — <http://www.dnipr.dp.gov.ua/OBLADM/Obldp.nsf/eb1e45c4bddafce6c2257274005af59a/b62984a6cfbfa9e7c2257b4200298cc4?OpenDocument>

З огляду на вищезазначене, ОДА, як органи, що відповідно до законодавства займаються наданням права на розміщення ЗР, повинні розробляти плани-схеми розміщення ЗР, з розумінням того в яких місцях можна розміщувати рекламу та скільки і яких для цього може бути відведено рекламних конструкцій, встановлювати єдині вимоги до технічних характеристик і естетичного вигляду рекламних конструкцій.

Наразі вимоги до розміщення реклами поза межами населених пунктів розгалужені, містяться у низці різних нормативно-правових акті: Законі про рекламу, типових правилах розміщення ЗР поза межами населених пунктів, Законі про автомобільні дороги, тощо.

Одночасно, ОДА не застосовують належні інструменти для розуміння можливих місць розміщення рекламних засобів, такі як зонування розміщення ЗР поза межами населених пунктів або схеми розміщення рекламних засобів поза територією населених пунктів.

Фактично заявник може розмістити рекламу на будь-якому місці, що йому до вподоби, за умови, що він попередньо погодить з власником місця таке розміщення та пройде погодження (у разі необхідності).

Висновок

Через відсутність у **18%** обласних центрів України порядків видачі дозволів на розміщення ЗР поза межами населених пунктів, відсутність регламентованих порядків видачі проміжних інструментів, які необхідні для отримання дозволу на розміщення ЗР поза межами населених пунктів, а також через незастосування належних інструментів для визначення можливих місць розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів, ціль рівного доступу СГ до отримання права на розміщення ЗР поза межами населених пунктів не досягається.

ТАБЛИЦЯ №3. ПЕРЕЛІК ПРАВИЛ РОЗМІЩЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ РЕКЛАМИ У ОБЛАСНИХ ЦЕНТРАХ УКРАЇНИ

Обласний центр	Чи затверджено порядок розміщення зовнішньої реклами	Назва нормативно-правового акту, яким затверджено
Київ	Так	Правила розміщення рекламних засобів у місті Києві, затверджені рішенням Київської міської ради від 20 квітня 2017 року N 223/2445 ¹ та Рішення Київської міської ради від 22 вересня 2011 року N 37/6253 «Про затвердження Порядку розміщення реклами в м. Києві» в частині, що не суперечить рішенням від 20 квітня 2017 року N 223/2445 ²
Вінниця	Так	Порядок розміщення зовнішньої реклами в місті Вінниці, затверджений рішенням виконкому міської ради від 01.12.2011 р. № 2904 (у новій редакції, затвердженій рішенням виконкому міської ради від 21.03.2013р. №627) ³
Дніпро	Так	Порядок розміщення зовнішньої реклами в місті Дніпрі, затверджений рішенням виконавчого комітету міської ради від 16.02.2004 № 325 ⁴
Донецьк*		
Житомир	Так	Рішення виконавчого комітету Житомирської міської ради №168 від 11.03.2010 р. «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами в м. Житомирі» (зі змінами, затвердженими рішенням виконавчого комітету Житомирської міської ради №197 від 24.03.11) ⁵
Запоріжжя	Так	Рішення виконавчого комітету Запорізької міської ради від 22 лютого 2013 року №45 «Про затвердження Порядку розміщення зовнішньої реклами в м. Запоріжжя та Порядку демонтажу, обліку, зберігання і реалізації спеціальних конструкцій, які призначені для розміщення зовнішньої реклами» ⁶
Івано-Франківськ	Так	Рішення виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради № 657 від 29 грудня 2009 року «Порядок розміщення зовнішньої реклами у м. Івано-Франківську» ⁷
Кропивницький	Так	Рішення виконавчого комітету Кіровоградської міської ради від 09 лютого 2009 року № 195 «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами в м. Кіровограді та Порядку визначення розміру плати за право тимчасового користування місцем, що перебуває у комунальній власності, для розташування рекламних засобів» (зі змінами внесеними рішенням виконавчого комітету Кіровоградської міської ради від 14 березня 2017 року №130) ⁸
Луганськ*		
Луцьк	Так	Рішення виконавчого комітету Луцької міської ради від 03.11.2011 №770-1 «Про Порядок розміщення зовнішньої реклами у місті Луцьку та Порядок проведення демонтажу, обліку, зберігання і реалізації засобів зовнішньої реклами» ⁹
Львів	Так	Правила розміщення зовнішньої реклами у місті Львові, затверджені рішенням Львівської міської ради від 21 травня 2010 року № 569 ¹⁰
Миколаїв	Так	Рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 4 жовтня 2011 року № 1015 «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами в м. Миколаєві» ¹¹

- 1 Правила розміщення рекламних засобів у місті Києві, затверджені рішенням Київської міської ради від 20 квітня 2017 року N 223/2445 — http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/L_docki2.nsf/alldocWWW/F7A319DF6F7B295BC22581280036FCC9?OpenDocument
- 2 Рішення Київської міської ради від 22 вересня 2011 року N 37/6253 «Про затвердження Порядку розміщення реклами в м. Києві» — http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/L_docki2.nsf/alldocWWW/D8858F63CA8EDA40C225792C006865D8
- 3 Порядок розміщення зовнішньої реклами в місті Вінниці, затверджений рішенням виконкому міської ради від 01.12.2011 р. № 2904 — <http://www.vmr.gov.ua/Branches/Lists/ArchitectureAndCityBuilding/ShowContent.aspx?ID=15>
- 4 Порядок розміщення зовнішньої реклами в місті Дніпрі, затверджений рішенням виконавчого комітету міської ради від 16.02.2004 № 325 — <https://dniprorada.gov.ua/uk/Widgets/GetWidgetContent?url=/WebSolution2/wsGetTextPublicDocument?plD=139446&name=716>
- 5 Рішення виконавчого комітету Житомирської міської ради №168 від 11.03.2010 р. «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами в м. Житомирі» — <http://old.zt-rada.gov.ua/pages/p866>
- 6 Рішення виконавчого комітету Запорізької міської ради від 22 лютого 2013 року №45 «Про затвердження Порядку розміщення зовнішньої реклами в м. Запоріжжя та Порядку демонтажу, обліку, зберігання і реалізації спеціальних конструкцій, які призначені для розміщення зовнішньої реклами» — <http://daprzp.gov.ua/wordpress/index.php/2013-02-22-45-rishennya-miskvikonkomu-pro-zatverdzhennya-poryadku-rozmishchennya-zovnishnoyi-reklami-v-m-zaporizhzhya-ta-poryadku-demontazhu-obliku-zberigannya-i-realizatsiyi-spetsialnih-konstru/>
- 7 Рішення виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради № 657 від 29 грудня 2009 року «Порядок розміщення зовнішньої реклами у м. Івано-Франківську» — <http://www.mvk.if.ua/uploads/files/ric27011205.pdf>
- 8 Рішення виконавчого комітету Кіровоградської міської ради від 09 лютого 2009 року № 195 «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами в м. Кіровограді та Порядку визначення розміру плати за право тимчасового користування місцем, що перебуває у комунальній власності, для розташування рекламних засобів» — <http://www.kr-rada.gov.ua/uploads/documents/14918-130.pdf>
- 9 Рішення виконавчого комітету Луцької міської ради від 03.11.2011 №770-1 «Про Порядок розміщення зовнішньої реклами у місті Луцьку та Порядок проведення демонтажу, обліку, зберігання і реалізації засобів зовнішньої реклами» — <https://www.lutskrada.gov.ua/documents/pro-poryadok-rozmishchennya-zovnishnoyi-reklamy-u-misti-lucku-ta-poryadok-provedennya>
- 10 Правила розміщення зовнішньої реклами у місті Львові, затверджені рішенням Львівської міської ради від 21 травня 2010 року № 569 — [https://www8.city-adm.lviv.ua/Pool/Info/doclmr_1.NSF/\(SearchForWeb\)/8DEB31C95B658391C22577380022A279?OpenDocument](https://www8.city-adm.lviv.ua/Pool/Info/doclmr_1.NSF/(SearchForWeb)/8DEB31C95B658391C22577380022A279?OpenDocument)
- 11 Рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 4 жовтня 2011 року № 1015 «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами в м. Миколаєві» — <https://mkrada.gov.ua/documents/18535.html?PrintVersion>

Обласний центр	Чи затверджено порядок розміщення зовнішньої реклами	Назва нормативно-правового акту, яким затверджено
Одеса	Так	Правила розміщення зовнішньої реклами в місті Одесі у новій редакції, затверджені рішенням виконавчого комітету Одеської міської ради від 22 квітня 2008 року № 434 ¹
Полтава	Так	Рішення тринадцятої сесії Полтавської міської ради п'ятого скликання від 3 квітня 2007 року «Правила розміщення зовнішньої реклами та спеціальних конструкцій для розміщення зовнішньої реклами у місті Полтаві» ²
Рівне		Рішення виконавчого комітету Рівненської міської ради від 14.07.2009 №110 «Про правила розміщення зовнішньої реклами в м. Рівному» ³
Сімферополь*		
Суми		Рішення виконавчого комітету Сумської міської ради, рішення від 17.12.2013 № 650 (зі змінами від 12.01.2016 № 11, 16.08.2016 № 443) «Правила розміщення зовнішньої реклами на території міста Суми» ⁴
Тернопіль		Рішення виконавчого комітету Тернопільської міської ради від 15.02.2012 №231 «Правил розміщення зовнішньої реклами у місті Тернополі» ⁵
Ужгород		Рішення виконкому Ужгородської міської ради від 30.05.2012 року № 164 «Про порядок розміщення зовнішньої реклами у м. Ужгороді» ⁶
Харків		Рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 02.10.2013 р.№ 609 «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами у місті Харкові» ⁷
Херсон		Рішення виконавчого комітету Херсонської міської ради від 15.02.2011 № 73-1 «Правила розміщення та експлуатації об'єктів зовнішньої реклами та інформації в місті Херсоні» ⁸
Хмельницький		Рішення виконавчого комітету Хмельницької міської ради від 10.06.2004 № 327 «Про порядок розміщення зовнішньої реклами у місті Хмельницькому» ⁹
Черкаси		Рішення Черкаської міської ради від 04.06.2009 № 4-1190 «Про приведення у відповідність до вимог чинного законодавства процедури розміщення зовнішньої реклами у м. Черкаси» та виконавчого комітету Черкаської міської ради від 17.06.2009 № 752 «Про затвердження Порядку розміщення зовнішньої реклами у м. Черкаси», від 03.07.2012 № 968 «Про затвердження схеми розміщення спеціальних рекламних конструкцій та внесення змін до рішення виконавчого комітету Черкаської міської ради від 17.06.2009 № 752 «Про затвердження Порядку розміщення зовнішньої реклами у м. Черкаси» ¹⁰
Чернівці		Рішення Чернівецької міської ради VI скликання 27.09.2012 № 629 «Положення про порядок розміщення зовнішньої реклами в м. Чернівцях» ¹¹
Чернігів		Рішення виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 20 жовтня 2008 року № 279 «Про Порядок розміщення зовнішньої реклами на території міста Чернігова» ¹²

* — Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

1 Правила розміщення зовнішньої реклами в місті Одесі у новій редакції, затверджені рішенням виконавчого комітету Одеської міської ради від 22 квітня 2008 року № 434 — <http://omr.gov.ua/ua/acts/committee/33531/>

2 http://www.rada-poltava.gov.ua/documents/reestr_regulyatornih_aktiv/zviti_pro_periodychne_vidstezhen/

3 Рішення виконавчого комітету Рівненської міської ради від 14.07.2009 №110 «Про правила розміщення зовнішньої реклами в м. Рівному» — http://www.city-adm.rv.ua/RivnePortal/ukr/documents_view.aspx?id=27912

4 Рішення виконавчого комітету Сумської міської ради, рішення від 17.12.2013 № 650 (зі змінами від 12.01.2016 № 11, 16.08.2016 № 443) «Правила розміщення зовнішньої реклами на території міста Суми» — <https://smr.gov.ua/uk/dokumenti/reestr-chynnyh-normativnikh-aktiv.html>

5 Рішення виконавчого комітету Тернопільської міської ради від 15.02.2012 №231 «Правил розміщення зовнішньої реклами у місті Тернополі» — <http://cnap.rada.te.ua/images/office/files/3zal/H-14.1-19/N-14.1-19.pdf>

6 Рішення виконкому Ужгородської міської ради від 30.05.2012 року № 164 «Про порядок розміщення зовнішньої реклами у м. Ужгороді» — http://rada-uzhgorod.gov.ua/rada_docs_taxonomy/rishennya-vikonkomu/

7 Рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 02.10.2013 р.№ 609 «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами у місті Харкові» — <http://www.city.kharkov.ua/uk/document/pro-zatverdzhennya-pravil-rozmishchennya-zovnishnoyi-reklami-u-misti-harkovi-44675.html>

8 Рішення виконавчого комітету Херсонської міської ради від 15.02.2011 № 73-1 «Правила розміщення та експлуатації об'єктів зовнішньої реклами та інформації в місті Херсоні» — <http://reklama.kherson.ua/?p=135>

9 Рішення виконавчого комітету Хмельницької міської ради від 10.06.2004 № 327 «Про порядок розміщення зовнішньої реклами у місті Хмельницькому» — <https://khm.gov.ua/uk/executive-committee-decision>

10 Рішення виконавчого комітету Черкаської міської ради від 17.06.2009 № 752 «Про затвердження Порядку розміщення зовнішньої реклами у м. Черкаси» — <http://chmr.gov.ua/ua/text.php?s=2&s1=27&s2=22>

11 Рішення Чернівецької міської ради VI скликання 27.09.2012 № 629 «Положення про порядок розміщення зовнішньої реклами в м. Чернівцях» — chernivtsy.eu/portal/fi/mr/ses2012028-629-pol.doc

12 Рішення виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 20 жовтня 2008 року № 279 «Про Порядок розміщення зовнішньої реклами на території міста Чернігова» — <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/document/rishennya-vikonkomu/649>

ТАБЛИЦЯ №4.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ ПРАВИЛ РОЗМІЩЕННЯ ЗР У МІСТАХ КИЄВІ, ЛЬВОВІ, ЧЕРНІГОВІ ТА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ ДО ТИПОВИХ ПРАВИЛ РОЗМІЩЕННЯ ЗР, ЩО ЗАТВЕРДЖЕНІ УРЯДОМ

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
Перелік документів необхідних для одержання дозволу:					
1	Заява за формою згідно з додатком 1 до типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах.	Заява за формою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2005 N 1176 «Про затвердження форми заяви на одержання суб'єктом господарювання або уповноваженою ним особою документів дозвільного характеру» (із змінами і доповненнями).	Заява за формою згідно з додатком 1 до Правил розміщення зовнішньої реклами у м. Львові.	Заява за типовою формою згідно з додатком 1 до Порядку розміщення зовнішньої реклами на території міста Чернігова.	Заява за формою згідно із додатком 1 до Порядку розміщення зовнішньої реклами у м. Івано-Франківську.
2	Фотокартка або комп'ютерний макет місця (розміром не менш як 6 x 9 сантиметрів), на якому планується розташування рекламного засобу.	Фотокартка та комп'ютерний макет місця (розміром не менш як 6 x 9 сантиметрів), на якому планується розташування РЗ.	Фотокартка або комп'ютерний макет місця (розміром не менш як 6 см x 9 см), на якому планується розташування рекламного засобу з прив'язкою до місцевості на топогеодезичному знімку місцевості (топогеодезичний знімок (М 1:500) з нанесеними комунікаціями, що виконаний ліцензійною організацією, давністю виготовлення не більше 1 року).	Фотомакет місця розташування рекламного засобу з розміщенням рекламним засобом (розміром не менш як 6 x 9 сантиметрів).	У двох примірниках: фотокартка місця (розміром не менш як 6 x 9 сантиметрів), на якому планується розташування рекламного засобу або комп'ютерний макет майбутнього вигляду рекламного засобу на місці його розташування.
3	Ескіз рекламного засобу з конструктивним рішенням.	Ескіз РЗ з конструктивним рішенням (конструктивне рішення завірене підписами і печаткою розробника, яке містить інформацію про основні габаритні розміри, вузли кріплення, застосовані матеріали, підключення до інженерних мереж, інші технічні характеристики та дотримання встановлених вимог ДСТУ, ДБН, ЄСКД та інших нормативних документів (формат А4), разом із завіреною належним чином копією ліцензії розробника, що підтверджує право останнього надавати послуги (роботи) на право будівельного проектування та конструювання).	Ескіз рекламного засобу з конструктивним рішенням спеціальної конструкції та кольоровим опорядженням рекламного засобу.	Ескіз рекламного засобу з конструктивним рішенням.	У двох примірниках: ескіз рекламного засобу з конструктивним рішенням спеціальної конструкції та кольоровим опорядженням.
4	Копія свідоцтва про державну реєстрацію заявника як юридичної особи або фізичної особи – підприємця.	Завірена у встановленому порядку копія свідоцтва про державну реєстрацію заявника як юридичної особи або фізичної особи – підприємця.	Копія свідоцтва про державну реєстрацію заявника як юридичної особи або фізичної особи – підприємця.	Ескіз плану місцевості із прив'язкою рекламного засобу до найближчої будівлі, споруди.	Копія свідоцтва про державну реєстрацію заявника як юридичної особи або фізичної особи – підприємця.

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
5			Витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.	Копія свідоцтва про державну реєстрацію заявника як юридичної особи або фізичної особи – підприємця.	
6				Витяг із Статуту, довідку ЄДРПОУ про види діяльності юридичної особи, для фізичної особи-підприємця свідоцтво про сплату єдиного податку.	
7		Перелік документів, що додаються до заяви, є вичерпним.	Перелік документів, що додаються до заяви для надання дозволу, є вичерпним.	Не зазначено чи є перелік вичерпним.	
Порядок розгляду заяви					
8	За наявності документів, передбачених пунктом 9 цих Правил, заява протягом трьох днів з дати її надходження реєструється робочим органом в журналі реєстрації заяв та дозволів на розміщення зовнішньої реклами (далі – журнал реєстрації), який ведеться за формою згідно з додатком 2. Журнал повинен бути прошитий, а його сторінки пронумеровані. На останній сторінці журналу робиться запис про кількість сторінок, який засвідчується підписом керівника робочого органу, скріпленим печаткою.	Усі заяви щодо видачі дозволу підлягають обов'язковій реєстрації міським дозвільним центром. За наявності всіх документів, передбачених пунктом 4.1 цього розділу, відповідальний представник міського дозвільного центру проводить реєстрацію заяви у журналі обліку/реєстрації заяв та документів, необхідних для видачі дозволу, та передає заяву з документами до дозвільного органу не пізніше ніж наступного робочого дня.	За наявності документів, передбачених у підпункті 4.1.1 цих Правил, заява одразу після доставки документів з управління «Дозвільний офіс» реєструється робочим органом у журналі реєстрації заяв та дозволів на розміщення зовнішньої реклами, який ведеться за формою згідно з додатком 2 до Правил розміщення зовнішньої реклами у м. Львові. Журнал повинен бути прошитий, а його сторінки пронумеровані. На останній сторінці журналу робиться запис про кількість сторінок, який засвідчується підписом керівника робочого органу, скріпленим печаткою.	За наявності всіх документів, що передбачені підпунктом 3.1. цього Порядку, протягом п'яти робочих днів заява реєструється уповноваженою посадовою особою робочого органу у журналі реєстрації заяв та дозволів на розміщення рекламних засобів за формою згідно з додатком 2 до Порядку розміщення зовнішньої реклами на території міста Чернігова. Журнал повинен бути прошитий, а його сторінки пронумеровані. На останній сторінці журналу робиться запис про кількість сторінок, який засвідчується підписом керівника робочого органу, скріпленим печаткою.	За наявності документів, передбачених пунктом 4.1.1. цього Порядку, заява одразу після доставки документів з Дозвільного центру реєструється Уповноваженим органом у журналі реєстрації заяв та дозволів на розміщення зовнішньої реклами. Журнал повинен бути прошитий, а його сторінки пронумеровані. На останній сторінці журналу робиться запис про кількість сторінок, який засвідчується підписом керівника уповноваженого органу, скріпленим печаткою.

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
9	<p>Робочий орган протягом п'яти днів з дати реєстрації заяви перевіряє місце розташування рекламного засобу, зазначене у заяві, на предмет наявності на це місце пріоритету іншого заявника або надання на заявлене місце зареєстрованого в установленому порядку дозволу. Після перевірки місця керівник робочого органу приймає рішення про встановлення за заявником пріоритету на заявлене місце або про відмову у встановленні пріоритету. У разі прийняття рішення про встановлення пріоритету робочий орган видає заявнику для оформлення два примірники дозволу за формою згідно з додатком 3 та визначає заінтересовані органи (особи), з якими необхідно їх погодити.</p>	<p>Дозвільний орган протягом п'яти робочих днів з дати реєстрації заяви перевіряє місце розташування РЗ, зазначене у заяві, на предмет наявності на це місце пріоритету іншого заявника або надання на заявлене місце зареєстрованого в установленому порядку дозволу, а також дотримання вимог пунктів 13.2 (вимоги до розміщення РЗ), 13.4 (заборони розміщення РЗ) та 13.7 цього Порядку (вимоги до освітлення).</p>	<p>Робочий орган протягом п'яти робочих днів з дати реєстрації заяви перевіряє місце розташування рекламного засобу, зазначене у заяві, на предмет його відповідності вимогам розділу 5 цих Правил (вимоги до розміщення РЗ), наявності на це місце пріоритету іншого заявника або надання на заявлене місце зареєстрованого у встановленому порядку дозволу, про що робочий орган складає акт обстеження з фотофіксацією заявленого місця за формою згідно з додатком 3 до цих Правил з залученням заявника (за його згодою).</p>	<p>Робочий орган протягом п'ятнадцяти робочих днів з дати реєстрації заяви перевіряє можливе місце розташування рекламного засобу, із адресою, зазначеною у заяві, на предмет наявності на місце з такою адресою раніше зареєстрованої заяви, пріоритету іншого заявника або надання зареєстрованого в установленому порядку дозволу, та відповідність заявленого місця і типу рекламного засобу вимогам пункту 10, розділу 5.12. Правил забудови та цим Порядком. Після перевірки керівник робочого органу приймає рішення про встановлення пріоритету на заявлене місце або про відмову у встановленні пріоритету.</p>	<p>Уповноважений орган протягом десяти днів з дати реєстрації заяви перевіряє місце розташування рекламного засобу, зазначене у заяві, на предмет його відповідності вимогам цього Порядку, наявності на це місце пріоритету іншого заявника або надання на заявлене місце зареєстрованого в установленому порядку дозволу.</p>

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
10	У разі прийняття рішення про відмову у встановленні пріоритету робочий орган протягом трьох днів надсилає заявникові вмотивовану відповідь із зазначенням дати встановлення пріоритету іншого заявника на заявлене місце розташування рекламного засобу або дати і номера рішення виконавчого органу ради про надання дозволу на заявлене місце іншій особі та повертає всі подані заявником документи.	Підстави відмови у встановленні пріоритету заявника на місце розташування РЗ відсутні .	<p>У встановленні пріоритету може бути відмовлено, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> оформлення поданих заявником документів не відповідає встановленим вимогам; заявлене для встановлення пріоритету місце та запропонований для встановлення на ньому рекламний засіб не відповідають вимогам розділу 5 цих Правил; у заявника існує заборгованість з оплати за тимчасове користування місцями, які перебувають у комунальній власності, для розміщення рекламних засобів за існуючим договором понад два місяці, за умови, якщо заборгованість не оскаржується розповсюджувачем зовнішньої реклами у судовому порядку; у заявника існує заборгованість зі сплати штрафів за несвоєчасну оплату за тимчасове користування місцями для розміщення рекламних засобів за існуючим договором понад два місяці, за умови, якщо штрафні санкції не оскаржуються розповсюджувачем зовнішньої реклами у судовому порядку; у заявника існує заборгованість зі сплати штрафів за самовільне встановлення рекламних засобів; у заявника існують невиконані зобов'язання перед оператором щодо компенсації витрат, здійснених оператором з примусового демонтажу та зберігання рекламних засобів заявника; у заявника зафіксовані самовільно встановлені рекламні засоби. 	<p>При наявності інформації про самовільне встановлення заявником рекламних засобів робочий орган відмовляє у встановленні пріоритету на заявлені місця до усунення порушень.</p> <p>У разі прийняття рішення про відмову у встановленні пріоритету робочий орган протягом п'яти днів надсилає заявникові вмотивовану відповідь із зазначенням причин відмови, у т. ч., дати і номера рішення виконавчого комітету Чернігівської міської ради про надання дозволу на заявлене місце іншій особі або дати встановлення пріоритету чи наявності більш ранньої заяви іншого заявника на заявлене місце, та повертає всі подані заявником документи.</p> <p>Тож вичерпний перелік підстав для відмови у встановленні пріоритету відсутній.</p>	<p>У встановленні пріоритету може бути відмовлено, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> оформлення поданих заявником документів не відповідає встановленим вимогам; на вказаному місці відсутня технічна можливість установки конструкції; при наявності висновку про перенасиченість даної ділянки елементами зовнішньої реклами; у заявника існує заборгованість по оплаті за тимчасове користування місцями за існуючим договором; у заявника існує заборгованість по несплаті штрафних санкцій за несвоєчасну оплату за тимчасове користування місцями за існуючим договором; у заявника існує заборгованість по несплаті штрафних санкцій за самовільне встановлення конструкції зовнішньої реклами; у заявника існує заборгованість по податку з реклами; у заявника існують невиконані зобов'язання перед Уповноваженим органом по компенсації витрат, здійснених ним по примусовому демонтажу та зберіганню рекламних засобів заявника; у заявника зафіксовані згідно цього Порядку самовільно встановлені конструкції зовнішньої реклами; <p>якщо заявник є пов'язаною особою із особою, яка допустила одне із порушень, перерахованих вище.</p> <p>Пов'язана особа — юридична або фізична особа, яка здійснює контроль над заявником або контролюється таким заявником, або перебуває під спільним контролем з таким заявником.</p> <p>Під здійсненням контролю слід розуміти володіння безпосередньо або через більшу кількість пов'язаних фізичних чи юридичних осіб найбільшою часткою (паєм, пакетом акцій) статутного капіталу учасника, або управління найбільшою кількістю голосів у керівному органі такого учасника, або володіння часткою (паєм, пакетом акцій), яка становить не менше ніж 20 відсотків статутного капіталу учасника.</p> <p>Для фізичної особи загальна сума володіння часткою статутного капіталу учасника (голосів у керівному органі) визначається як загальна сума корпоративних прав, що належить такій фізичній особі, членам сім'ї такої фізичної особи та юридичним особам, які контролюються такою фізичною особою або членами її сім'ї.</p> <p>Родичами вважаються подружжя та їх діти, батьки, брати, сестри, онуки, подружжя дітей, батьків, братів, сестер, онуків.</p>

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
11	<p>Пріоритет заявника на місце розташування рекламного засобу встановлюється строком на три місяці з дати прийняття керівником робочого органу відповідного рішення.</p> <p>Строк встановлення пріоритету на місце розташування рекламного засобу може бути продовжений керівником робочого органу не більш як на три місяці.</p>	<p>Передбачено процедуру встановлення пріоритету заявника на місце розташування РЗ (рішення дозвільного органу про встановлення пріоритету на заявлене місце або про відмову у встановленні пріоритету оформлюється у вигляді наказу керівника дозвільного органу; пріоритет заявника на місце розташування РЗ встановлюється строком на три місяці з дати прийняття дозвільним органом відповідного рішення та може бути продовжений строком на три місяці).</p>	<p>Передбачено процедуру встановлення пріоритету заявника на місце розташування РЗ (пріоритет заявника на місце розташування РЗ встановлюється строком на три місяці та може бути продовжений строком на три місяці).</p>	<p>Передбачено процедуру встановлення пріоритету заявника на місце розташування РЗ (прийняття рішення про встановлення пріоритету оформлюється листом за підписом керівника робочому органу та підписом керівника робочого органу на погоджувальній частині бланку дозволу. У листі вказуються вимоги до розміщення рекламного засобу з посиланням на цей Порядок та Правила забудови, необхідність виконання проектних робіт для дахових та складних рекламних засобів, інше; пріоритет заявника на місце розташування РЗ встановлюється строком на три місяці та може бути продовжений строком на три місяці).</p>	<p>Передбачено процедуру встановлення пріоритету заявника на місце розташування РЗ.</p> <p>(Процедура встановлення пріоритету є досить складною:</p> <p>Перший етап: Уповноважений орган протягом десяти днів з дати реєстрації заяви перевіряє місце розташування рекламного засобу, зазначене у заяві, на предмет ... надання на заявлене місце зареєстрованого в установленому порядку дозволу. Після перевірки місця та в межах строку, відведеного на його перевірку, Уповноважений орган готує пропозиції щодо встановлення за заявником пріоритету на заявлене місце чи відмову у встановленні пріоритету та подає ці пропозиції на розгляд Ради з питань реклами.</p> <p>Другий етап: За результати розгляду пропозицій Уповноваженого органу Рада з питань реклами надає Робочому органу висновки та рекомендації щодо встановлення за заявником пріоритету на заявлене місце чи відмову у встановленні пріоритету.</p> <p>Третій етап: На підставі висновків та рекомендацій Ради з питань реклами Робочий орган приймає рішення про встановлення за заявником пріоритету на заявлене місце чи відмову у встановленні пріоритету).</p>
12	<p>Інформація про подані заяви та встановлені робочим органом пріоритети є відкритою і повинна надаватися будь-якій особі за її письмовою заявою.</p>	<p>Інформація про подані заяви та встановлені дозвільним органом пріоритети є відкритою і має надаватися будь-якій особі за її письмовою заявою.</p>	<p>Інформація про подані заяви та встановлені робочим органом пріоритети є відкритою і надається будь-якій особі за її письмовою заявою.</p>	<p>Інформація про подані заяви, встановлені робочим органом пріоритети є відкритою і повинна надаватися будь-якій особі за її письмовою заявою.</p>	<p>Інформація про подані заяви та встановлені Робочим органом пріоритети є відкритою і надається будь-якій особі за її письмовою заявою.</p>

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
13	У разі прийняття керівником робочого органу рішення про встановлення пріоритету заявника на місце розташування рекламного засобу, яке перебуває в комунальній власності, заявник протягом трьох днів укладає договір на тимчасове користування цим місцем.	Протягом трьох робочих днів з дати прийняття керівником дозвільного органу рішення про встановлення пріоритету заявника на місце розміщення РЗ, яке перебуває у комунальній власності територіальної громади міста Києва, розповсюджувач реклами укладає з КП «Київреклама» договір на право тимчасового користування місцем.	У разі прийняття робочим органом рішення про встановлення пріоритету заявника на місце розташування рекламного засобу, яке перебуває у комунальній власності, заявник протягом трьох робочих днів з дати прийняття робочим органом рішення укладає з робочим органом та оператором договір про тимчасове користування цим місцем. Для укладення договору заявник подає оператору копії таких документів: <ul style="list-style-type: none"> ● довідки з Єдиного державного реєстру підприємств, організацій України (ЄДРПОУ); ● свідоцтва платника податків; ● статуту (для юридичних осіб); ● документів, що підтверджують повноваження особи, яка підписує договір. Всі копії поданих документів повинні бути належним чином завірені керівником юридичної особи або фізичною особою – підприємцем.	Після погодження заявник надає робочому органу два примірники дозволів та договір на право тимчасового користування місцем розташування рекламного засобу з комунальним підприємством «Дільниця з контролю за благоустроєм міста» Чернігівської міської ради. <i>З цієї норми не зрозуміло чи усім необхідно укладати такі договори чи лише якщо майно у комунальній власності??</i>	У разі прийняття Робочим органом рішення про встановлення пріоритету заявника на місце розташування рекламного засобу, яке перебуває в комунальній власності, заявник протягом трьох днів з дати прийняття такого рішення укладає з Уповноваженим органом договір на тимчасове користування цим місцем.

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
14	<p>Протягом строку, передбаченого абзацами першим - третім пункту 11 цих Правил, щомісяця справляється плата за тимчасове користування місцем, що перебуває в комунальній власності, в розмірі 25 відсотків плати, встановленої органами місцевого самоврядування.</p> <p>У разі продовження строку оформлення дозволу відповідно до абзацу четвертого пункту 11 цих Правил, щомісячна плата за тимчасове користування місцем, що перебуває в комунальній власності, справляється в розмірі 100 відсотків плати, встановленої органами місцевого самоврядування.</p>	<p>Протягом строку дії пріоритету заявника на місце розташування РЗ або продовження строку встановлення пріоритету через необхідність отримання архітектурно-планувальних вимог та розроблення проектної документації, заявник щомісяця вносить плату за право тимчасового користування місцями, які перебувають у комунальній власності територіальної громади міста Києва, у розмірі 25 відсотків від плати, встановленої виконавчим органом Київської міської ради (Київською міською державною адміністрацією).</p> <p>У разі продовження строку пріоритету за бажанням заявника щомісячна плата за право тимчасового користування місцями, які перебувають у комунальній власності територіальної громади міста Києва, справляється у розмірі 100 відсотків від плати, встановленої виконавчим органом Київської міської ради (Київською міською державною адміністрацією).</p>	<p>Протягом термін дії пріоритету заявника на місце розташування рекламного засобу заявник щомісяця сплачує плату за право користування місцем для розміщення рекламного засобу, яке перебуває у комунальній власності, у розмірі 25 відсотків плати, встановленої відповідно до Порядку надання розповсюджувачам зовнішньої реклами у тимчасове користування місць, що перебувають в комунальній власності, для розміщення спеціальних конструкцій зовнішньої реклами, затвердженого виконавчим комітетом міської ради.</p> <p>У разі продовження терміну дії пріоритету у зв'язку з потребою виконання архітектурно-планувальних робіт та розроблення проектно-технічної документації, а також у зв'язку з необхідністю погодження дозволу з уповноваженим органом у сфері охорони культурної спадщини або з відділом Державтоінспекції з обслуговування адміністративної території м. Львова та автомобільно-технічної інспекції ГУ МВС України у Львівській області заявник сплачує плату за користування місцем (для розміщення рекламного засобу), яке перебуває у комунальній власності, у розмірі 25 відсотків плати, встановленої відповідно до Порядку надання розповсюджувачам зовнішньої реклами у тимчасове користування місць, що перебувають в комунальній власності, для розміщення рекламних засобів, затвердженого виконавчим комітетом міської ради.</p> <p>У разі продовження терміну пріоритету за бажанням заявника, заявник сплачує плату за користування місцем для розміщення рекламного засобу, яке перебуває у комунальній власності, у розмірі 100 відсотків плати, встановленої відповідно до Порядку надання розповсюджувачам зовнішньої реклами у тимчасове користування місць, що перебувають в комунальній власності, для розміщення рекламних засобів, затвердженого виконавчим комітетом міської ради.</p>	<p>Не передбачено стягнення плати під час дії пріоритету заявника на місце розташування РЗ і розгляду заяви на видачу дозволу.</p>	<p>Протягом строку дії пріоритету заявника на місце розташування РЗ заявник щомісяця сплачує плату за право тимчасового користування місцем (для розміщення рекламного засобу), яке перебуває у комунальній власності територіальної громади м. Івано-Франківська, в розмірі 25 відсотків плати, встановленої Порядком визначення розміру плати (додаток 5 до цього Порядку).</p> <p>У разі продовження строку оформлення дозволу щомісячна плата за тимчасове користування місцем (для розміщення рекламного засобу), яке перебуває у комунальній власності, справляється у розмірі 100 відсотків плати, встановленої відповідно до Порядку визначення розміру плати (додаток 5 до цього Порядку).</p>

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
15	Не передбачено таку процедуру.	При розміщенні РЗ на місцях, що належать до державної або приватної власності заявник протягом п'яти робочих днів з моменту встановлення дозвільним органом пріоритету подає до КП «Київреклама» завірені у встановленому порядку копії документів, що посвідчують його право на розміщення реклами на цих місцях.	При розміщенні рекламних засобів на місцях, що належать до державної чи приватної (колективної) власності, заявник у термін 5-и робочих днів з дати прийняття робочим органом рішення про встановлення пріоритету заявника на місце розташування рекламного засобу подає робочому органу лист за підписом власника місця або уповноваженого ним органу (особи), який надає згоду на розміщення зовнішньої реклами на об'єкті державної або приватної (колективної) власності, або копію договору на тимчасове користування цим місцем, укладеного з власником або уповноваженим ним органом (особою), та у будь-якому разі копії документів про підтвердження права власності або управління відповідно об'єктом приватної (колективної) та державної власності.	Не передбачено таку процедуру.	При розміщенні рекламних засобів на місцях, що належать до державної чи приватної (колективної) власності, заявник в 5-ти денний термін з дати прийняття Робочим органом рішення про встановлення пріоритету заявника на місце розташування рекламного засобу подає Робочому органу згоду на розміщення рекламного засобу на об'єкті державної чи приватної (колективної) власності від власника місця або уповноваженого ним органу (особи), і копію договору на тимчасове користування цим місцем , укладеного з власником або уповноваженим ним органом (особою) та документи про підтвердження права власності.

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
16	<p>Видача дозволу погоджується робочим органом з власником місця або уповноваженим ним органом (особою), а також з:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Мінкультури - у разі розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках національного значення, в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць; ● органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласною, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями - у разі розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках місцевого значення, а також в межах зон охорони цих пам'яток; ● утримувачем інженерних комунікацій - у разі розміщення зовнішньої реклами в межах охоронних зон цих комунікацій; ● Укравтодором або власниками автомобільних доріг та Національною поліцією - у разі розміщення зовнішньої реклами у межах смуги відведення автомобільних доріг. <p>Перелік органів та осіб, з якими погоджується видача дозволу, є вичерпним.</p> <p>Дії щодо отримання зазначених погоджень вчиняються робочим органом без залучення заявника протягом строку, встановленого для отримання дозволу.</p>	<p>5.1. Заявник погоджує дозвіл з:</p> <p>5.1.1. Власником місця або уповноваженим ним органом (особою), де планується розташувати РЗ (у разі розташування РЗ на об'єктах некомунальної форми власності зазначене погодження здійснюється заявником).</p> <p>5.1.2. Головним управлінням містобудування та архітектури із занесенням до відповідної електронної бази документообігу.</p> <p>5.2. На вимогу дозвільного органу дозвіл погоджується з:</p> <p>5.2.1. Державтоінспекцією - у разі розміщення РЗ в межах червоних ліній міських вулиць і доріг, на перехрестях, біля дорожніх знаків, світлофорів, пішохідних переходів та зупинок транспорту загального користування. Для наземних РЗ погодження дозволу цим органом здійснюється також на топогеодезичному знімку місцевості М 1:500 з прив'язкою місця розташування РЗ.</p> <p>5.2.2. Відповідним центральним або місцевим органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини - у разі розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках національного або місцевого значення, в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць.</p> <p>5.2.3. Відповідним центральним (Мінекології) або місцевим органом виконавчої влади у сфері охорони об'єктів природно-заповідного фонду - у разі розміщення РЗ у межах об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>5.2.4. Утримувачем інженерних комунікацій - у разі розміщення РЗ у межах охоронних зон цих комунікацій (погодження дозволу цим органом здійснюється на топогеодезичному знімку місцевості М 1:500 з прив'язкою місця розташування РЗ). Межі охоронних зон інженерних комунікацій при розміщенні фундаментів РЗ визначаються відповідно до нормативних вимог до відстаней, встановлених Державними будівельними нормами і передбачених при розміщенні фундаментів огорожень підприємств, естакад, опор контактної мережі і зв'язку, залізничних доріг.</p> <p>5.3. Перелік органів та осіб, зазначених у пунктах 5.1 та 5.2 цього Порядку, з якими погоджується дозвіл, є вичерпним.</p>	<p>Дозвіл погоджується у відповідній черговості з:</p> <p>1) управлінням архітектури департаменту містобудування щодо можливості розташування рекламного засобу на пропонуваному місці з врахуванням вимог цих Правил.</p> <p>Для отримання висновку щодо можливості розташування рекламного засобу на пропонуваному місці заявник подає через управління «Дозвільний офіс» до управління архітектури департаменту містобудування заяву, до якої додається у двох примірниках проектно-технічна документація.</p> <p>Управлінням архітектури також здійснюється погодження проектно-технічної документації рекламного засобу.</p> <p>Для наземних рекламних засобів погодження дозволу здійснюється додатково на топогеодезичному знімку місцевості (М 1:500) з прив'язкою місця розташування рекламного засобу.</p> <p>2) власником місця або уповноваженим ним органом (особою).</p> <p>У разі розміщення рекламних засобів на місцях, що належать до комунальної власності, погодження здійснюють районні адміністрації за місцем встановлення рекламного засобу.</p> <p>Додатково на вимогу робочого органу дозвіл погоджується з:</p> <p>1) уповноваженим органом у сфері охорони культурної спадщини відповідно до вимог законодавства про охорону культурної спадщини - у разі розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках історії та архітектури, у межах зон охорони таких пам'яток і у межах зони історичного ареалу;</p> <p>2) відділом Державтоінспекції з обслуговування адміністративної території м.Львова та автомобільно-технічної інспекції ГУ МВС України у Львівській області - у разі розміщення зовнішньої реклами на перехрестях, біля дорожніх знаків, світлофорів, пішохідних переходів та зупинок транспорту загального користування;</p> <p>3) балансоутримувачем інженерних комунікацій - у разі розміщення зовнішньої реклами у межах охоронних зон цих комунікацій.</p> <p>Для наземних рекламних засобів погодження дозволу цими органами здійснюється також на топогеодезичному знімку місцевості (М 1:500) з прив'язкою місця розташування рекламного засобу.</p> <p>Кожен з перерахованих у підпунктах 4.2.2, 4.2.3 органів (осіб) погоджують дозвіл протягом п'яти робочих днів з дати звернення заявника.</p>	<p>Отримання двох примірників дозволу та їх оформлення і погодження в установлений строк пріоритету покладається на заявника.</p> <p>4.1. Дозвіл погоджується з:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Власником місця або уповноваженим ним органом (особами), де планується розташувати рекламний засіб; ● Управлінням архітектури та містобудування Чернігівської міської ради. <p>4.2. На вимогу робочого органу дозвіл погоджується з:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Державною автомобільною інспекцією - у разі розміщення рекламного засобу на перехрестях, біля дорожніх знаків, світлофорів, пішохідних переходів та зупинок транспорту загального користування; ● Чернігівською обласною інспекцією по охороні пам'яток історії та культури у разі розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках історії та архітектури у межах зон охорони таких пам'яток і в межах об'єктів природно-заповідного фонду; ● утримувачами інженерних комунікацій — у разі розміщення рекламного засобу у межах охоронних зон цих комунікацій. <p>4.3. Для погодження дозволу заявник надає відповідним органам топогеодезичний знімок місцевості М 1:500 з нанесенням місця розташування рекламного засобу (при необхідності додатково додається ситуаційна схема М 1:2000) та копію листа робочого органу про встановлення пріоритету.</p> <p>4.4. Топогеодезичний знімок місцевості М 1:500 (при необхідності ситуаційна схема М 1:2000) надається заявнику (або робочому органу за дорученням заявника) управлінням архітектури та містобудування Чернігівської міської ради після встановлення пріоритету на заявлене місце протягом 10 днів після звернення. Заявник може отримати цю послугу в іншій організації.</p>	<p>Дозвіл погоджується з:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● власником місця або уповноваженим ним органом (особою); ● робочим органом — управлінням архітектури і містобудування, щодо можливості розташування рекламного засобу на пропонуваному місці. <p>4.2.2. На вимогу Уповноваженого органу дозвіл погоджується з:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● управлінням охорони історичного середовища — у разі розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках історії та архітектури, в межах зон охорони таких пам'яток і в межах зони історичного ареалу щодо дотримання вимог Закону України «Про охорону культурної спадщини»; ● міською Державтоінспекцією — у разі розміщення зовнішньої реклами на перехрестях, біля дорожніх знаків, світлофорів, пішохідних переходів та зупинок транспорту загального користування; ● утримувачем інженерних комунікацій — у разі розміщення зовнішньої реклами в межах охоронних зон цих комунікацій. <p>Зазначені вище органи та особи погоджують дозвіл протягом п'яти робочих днів з дати звернення заявника.</p>

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
17	Передбачено можливість виконання архітектурно-планувальних робіт та розроблення проектно-технічної документації.	У разі розміщення складного РЗ, передбачено можливість прийняття дозвільним органом рішення про необхідність отримання заявником архітектурно-планувальних вимог на розміщення РЗ та розроблення проектно-технічної документації, що розробляється проектними організаціями, які мають відповідну ліцензію.	У разі встановлення складного РЗ заявник може подати запит на отримання архітектурно-планувального завдання (АПЗ) про вимоги до розміщення даного рекламного засобу, що передається в управління архітектури департаменту містобудування, копію запиту скеровує в робочий орган, а у разі розміщення рекламного засобу у межах території історичної забудови, внесеної до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, та зоні історичного ареалу — управління охорони історичного середовища.	<p>4.5.1. Для дахових рекламних засобів:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● попередньо узгодивши місце розташування з власником та управлінням архітектури і містобудування міської ради отримує дозвіл на проектно-вишукувальні роботи; ● проект рішення виконавчого комітету про надання дозволу на проектно-вишукувальні роботи та АПЗ готує управління архітектури та містобудування міської ради за письмовим зверненням заявника; ● виготовляє проектно-технічну документацію в установленому порядку; ● отримує експертний висновок в ліцензованій організації щодо міцності конструкції та її кріплення, та затверджує проектну документацію; ● надає затверджену проектно-технічну документацію при погодженні дозволу власнику (балансоутримувачу) будівлі (споруди) та управління архітектури та містобудування Чернігівської міської ради. <p>4.5.2. Для рекламних засобів, що розміщуються на фасадах будівель:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● спеціалізованою організацією розроблюється технічна документація до складу якої входять креслення фасаду будівлі з розташованими рекламними засобами (у кольорі), вузли кріплення до фасаду; ● технічна документація затверджується заявником та надається власнику будівлі та управління архітектури та містобудування Чернігівської міської ради при погодженні дозволу на розташування зовнішньої реклами. <p>4.5.3. Для інших рекламних засобів заявник надає органам, що погоджують дозвіл (на їхню вимогу) затверджену технічну документацію, розроблену ліцензованою організацією.</p> <p>4.6. У проектно-технічній документації відпрацьовується архітектурний взаємозв'язок рекламного засобу з будинком та прилеглою територією.</p> <p>4.7. Розповсюджувач зовнішньої реклами має право вільно обирати ліцензовані проектні організації.</p>	У разі розміщення складного РЗ, передбачено можливість прийняття дозвільним органом рішення про необхідність отримання заявником архітектурно-планувальних вимог на розміщення РЗ та розроблення проектно-технічної документації.

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
18	У разі недодержання заявником 3/6 місячного строку та у разі ненадання ним в установлений строк необхідних документів, заява вважається неподаною, пріоритет на місце розташування рекламного засобу втрачається, документи повертаються заявнику, про що робочий орган робить відповідний запис в журналі реєстрації.	Передбачено процедуру вважати заяву неподаною та підстави для прийняття рішення вважати заяву не поданою.	Не передбачено таку процедуру.	Передбачено процедуру вважати заяву неподаною та підстави для прийняття рішення вважати заяву не поданою.	Передбачено процедуру вважати заяву неподаною та підстави для прийняття рішення вважати заяву не поданою.
19	Дозвіл надається строком на п'ять років, якщо менший строк не зазначено у заяві.	Дозвіл надається на п'ять років, якщо менший строк не зазначений у заяві.	Дозвіл надається терміном на п'ять років, за винятком випадків, якщо менший термін не зазначений у заяві.	Дозвіл надається строком на один рік , якщо менший строк не зазначено у заяві. На цей термін є дійсними погодження зацікавлених організацій (осіб).	Дозвіл надається строком на 5 років, якщо менший строк не зазначено у заяві розповсюджувача зовнішньої реклами.
20	У наданні дозволу може бути відмовлено у разі, коли: <ul style="list-style-type: none"> ● оформлення поданих документів не відповідає встановленим вимогам; ● у поданих документах виявлені завідомо неправдиві відомості. Перелік підстав для відмови у наданні дозволу є вичерпним.	У наданні дозволу розповсюджувачу реклами може бути відмовлено у разі, якщо: <ul style="list-style-type: none"> ● оформлення поданих документів не відповідає встановленим вимогам; ● у поданих документах виявлені свідомо неправдиві відомості; ● отримано негативний висновок за результатами проведених експертиз та обстежень або інших наукових і технічних оцінок, необхідних для видачі дозволу; ● конструкція та місце розташування РЗ не відповідають схемі розміщення рекламоносіїв, включеної до відповідного паспорта вулиці, затвердженого в установленому порядку, та існує заборгованість перед КП «Київреклама». 	Рішення про відмову у наданні дозволу повинне містити законодавчо обґрунтовані підстави такої відмови. <p>У наданні дозволу може бути відмовлено, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● оформлення поданих документів не відповідає встановленим вимогам; ● у поданих документах виявлені завідомо неправдиві відомості. Перелік підстав для відмови є вичерпним.	У наданні (продовженні терміну дії) дозволу розповсюджувачу зовнішньої реклами може бути відмовлено у разі коли: <ul style="list-style-type: none"> ● оформлення поданих документів не відповідає встановленим вимогам; ● у поданих документах виявлені завідомо неправдиві відомості; ● робочим органом чи іншими фізичними, або юридичними особами надана аргументована інформація про порушення заявником законодавства про зовнішню рекламу. 	У наданні дозволу може бути відмовлено, якщо: <ul style="list-style-type: none"> ● оформлення поданих документів не відповідає встановленим вимогам; ● у поданих документах виявлені завідомо неправдиві відомості. Перелік підстав для відмови у наданні дозволу є вичерпним.

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
21	<p>Після розташування рекламного засобу розповсюджувач зовнішньої реклами у п'ятиденний строк зобов'язаний подати робочому органу фотокартку місця розташування рекламного засобу (розміром не менш як 6 x 9 сантиметрів).</p>	<p>Після встановлення РЗ розповсюджувач реклами у п'ятиденний термін зобов'язаний подати до дозвільного органу фотографічний знімок місця, де розміщено рекламний засіб (розміром не менш ніж 6 x 9 сантиметрів), про що дозвільний орган робить відмітку в обох примірниках дозволу, що засвідчується підписом уповноваженої посадової особи дозвільного органу та скріплюється печаткою цього органу.</p>	<p>Після встановлення рекламного засобу розповсюджувач зовнішньої реклами у п'ятиденний термін зобов'язаний подати робочому органу фотокартку місця розташування рекламного засобу (розміром не менш як 6 см x 9 см).</p> <p>У цей же термін між оператором і розповсюджувачем зовнішньої реклами (за його згодою) складається акт встановлення спеціальної конструкції зовнішньої реклами, яким підтверджується ідентичність місця розташування рекламного засобу, його площі, виду і розмірів характеристикам, вказаним у дозволі.</p> <p>Акт встановлення рекламного засобу, який засвідчується підписом уповноваженої посадової особи оператора та скріплюється печаткою, передається робочому органу, який долучає його до обох примірників дозволу. У разі виявлення невідповідності місця встановлення та/або форми рекламного засобу дозволу та проектно-технічній документації оператор у десятиденний термін скеровує розповсюджувачу вимогу робочого органу про приведення у відповідність до дозволу та проектно-технічної документації. У разі невиконання вимоги – подає пропозиції робочому органу для підготовки наказу про демонтаж та проекту рішення виконавчого комітету про скасування дозволу розповсюджувачу.</p>	<p>Після проведення робіт, пов'язаних із встановленням рекламної конструкції, заявник зобов'язаний у п'ятиденний термін подати до робочого органу фотографічний знімок місця, де розташовано рекламний засіб (розміром не менш як 6 x 9 сантиметрів).</p>	<p>Після розташування рекламного засобу розповсюджувач зовнішньої реклами у п'ятиденний строк зобов'язаний подати Уповноваженому органу фотокартку місця розташування рекламного засобу (розміром не менш як 6 x 9 сантиметрів).</p> <p>У цей же термін між Уповноваженим органом і розповсюджувачем зовнішньої реклами складається акт встановлення спеціальної конструкції зовнішньої реклами, яким підтверджується ідентичність місця розташування рекламоносія, його площі, виду і розмірів характеристикам вказаним у дозволі.</p> <p>Акт встановлення рекламного засобу, що засвідчується підписом посадової особи Уповноваженого органу, скріплюється печаткою та долучається до обох примірників дозволу. У випадку виявлення невідповідності місця встановлення або форми рекламного засобу погодженій проектній документації, Уповноважений орган готує пропозиції щодо скасування дозволу та передає їх на розгляд Ради з питань реклами.</p> <p>За результатами розгляду пропозицій Уповноваженого органу Рада з питань реклами надає Робочому органу висновки та рекомендації щодо скасування дозволу, на підставі яких Робочий орган готує та подає проект рішення виконавчого органу ради про скасування дозволу розповсюджувачу.</p>

№ п/п	Положення типових правил розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах	Київ	Львів	Чернігів	Івано-Франківськ
22	У процесі надання дозволів забороняється проведення тендерів (конкурсів).	Виконавчий орган Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) має право проводити інвестиційні конкурси, в тому числі ті, які передбачають умови розміщення зовнішньої реклами, реклами на транспорті комунальної в ласності та реклами в ліфтах будинків комунальної власності на будь-якому об'єкті комунальної власності в м. Києві.	У процесі надання дозволів забороняється проведення тендерів (конкурсів).	Не передбачено, проте і не заборонено.	У процесі надання дозволів забороняється проведення тендерів (конкурсів).

ТАБЛИЦЯ №5.

НАЯВНІСТЬ ІНСТРУМЕНТІВ ЗОНУВАННЯ РОЗМІЩЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ РЕКЛАМИ АБО СХЕМ РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМНИХ ЗАСОБІВ У ОБЛАСНИХ ЦЕНТРАХ УКРАЇНИ

Обласний центр	Чи має обласний центр зонування розміщення рекламних засобів або схеми розміщення рекламних засобів?	Назва нормативно-правового акту, яким затверджено інструменти
Київ	Так, зонування розміщення рекламних засобів у місті Києві, класифікатор типових рекламних засобів ¹	Правила розміщення рекламних засобів у місті Києві, затверджені рішенням Київської міської ради від 20 квітня 2017 року № 223/2445 ²
Вінниця	Так, зонування території міста та схеми комплексного розміщення зовнішньої реклами	Порядок розміщення зовнішньої реклами в місті Вінниці, затверджений рішенням виконкому міської ради від 01.12.2011 р. № 2904 (у новій редакції, затвердженій рішенням виконкому міської ради від 21.03.2013р. №627) ³
Дніпро	Не встановлено	
Донецьк*		
Житомир	Не встановлено	
Запоріжжя	Так, перелік місць, що концептуально визначені для розміщення рекламних конструкцій на фасадах будинків в центральній частині міста, які знаходяться в комунальній власності, за адресами	Рішення виконавчого комітету Запорізької міської ради №203 від 25.05.2006 року «Про впорядкування розміщення зовнішньої реклами в м. Запоріжжі» ⁴
Івано-Франківськ	Так, схема комплексного розміщення рекламоносіїв в місті Івано-Франківськ	Рішення виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради № 657 від 29 грудня 2009 року «Порядок розміщення зовнішньої реклами у м. Івано-Франківську» ⁵
Кропивницький	Так, зонування міської території, схеми розміщення рекламних засобів	Концепція комплексного впорядкування розміщення зовнішньої реклами та тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності в Кропивницькому ⁶
Луганськ*		
Луцьк	Так, зонування міста на основі проектів та схем, розроблених та затверджених управлінням містобудування та архітектури	Рішення Луцької міської ради від 25.05.2016 №9/6 «Про Концепцію розміщення та розвитку зовнішньої реклами та вивісок в місті Луцьку» ⁷
Львів	Так, є рекламно-містобудівне зонування м. Львова	Правила розміщення зовнішньої реклами у місті Львові, затверджені рішенням Львівської міської ради від 21 травня 2010 року № 569 ⁸
Миколаїв	Так, комплексна схема розміщення рекламних засобів	Рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 12.06.2015 року № 496 «Про затвердження містобудівних вимог по розміщенню рекламних засобів в м. Миколаєві» ⁹
Одеса	Так, рекламне зонування території міста по ступеню містобудівної, історичної та візуальної значимості ¹⁰	Правила розміщення зовнішньої реклами в місті Одесі у новій редакції, затверджені рішенням виконавчого комітету Одеської міської ради від 22 квітня 2008 року № 434 ¹¹

1 <https://www.kievcity.gov.ua/news/48204.html>

2 Правила розміщення рекламних засобів у місті Києві, затверджені рішенням Київської міської ради від 20 квітня 2017 року N 223/2445 - http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/L_docki2.nsf/alldocWWW/F7A319DF6F7B295BC22581280036FCC9?OpenDocument

3 Порядок розміщення зовнішньої реклами в місті Вінниці, затверджений рішенням виконкому міської ради від 01.12.2011 р. № 2904 - <http://www.vmr.gov.ua/Branches/Lists/ArchitectureAndCityBuilding/ShowContent.aspx?ID=15>

4 <https://zp.gov.ua/uk/documents/item/6382>

5 Рішення виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради № 657 від 29 грудня 2009 року «Порядок розміщення зовнішньої реклами у м. Івано-Франківську» - <http://www.mvk.if.ua/uploads/files/ric27011205.pdf>

6 [http://www.kr-rada.gov.ua/uploads/documents/15832-%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%8F%20\(%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B0+%D0%9C%D0%90%D0%A4%D0%B8\).pdf](http://www.kr-rada.gov.ua/uploads/documents/15832-%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%8F%20(%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B0+%D0%9C%D0%90%D0%A4%D0%B8).pdf)

7 <https://www.lutskrada.gov.ua/documents/pro-konceptsiyu-rozmishchennya-ta-rozvytku-zovnishnoyi-reklamy-ta-vyvisok-v-misti-lucku>

8 Правил розміщення зовнішньої реклами у місті Львові, затверджені рішенням Львівської міської ради від 21 травня 2010 року № 569 - [https://www8.city-adm.lviv.ua/Pool/Info/doclmr_1.NSF/\(SearchForWeb\)/8DEB31C95B658391C22577380022A279?OpenDocument](https://www8.city-adm.lviv.ua/Pool/Info/doclmr_1.NSF/(SearchForWeb)/8DEB31C95B658391C22577380022A279?OpenDocument)

9 <https://mkrada.gov.ua/documents/22880.html>

10 <http://omr.gov.ua/projects/13007>

11 Правила розміщення зовнішньої реклами в місті Одесі у новій редакції, затверджені рішенням виконавчого комітету Одеської міської ради від 22 квітня 2008 року № 434 - <http://omr.gov.ua/ua/acts/committee/33531/>

Обласний центр	Чи має обласний центр зонування розміщення рекламних засобів або схеми розміщення рекламних засобів?	Назва нормативно-правового акту, яким затверджено інструменти
Полтава	Так, план зонування території м. Полтава	Рішення тринадцятої сесії Полтавської міської ради п'ятого скликання від 3 квітня 2007 року «Правила розміщення зовнішньої реклами та спеціальних конструкцій для розміщення зовнішньої реклами у місті Полтаві» ¹
Рівне	Так, Схеми планувальних обмежень міста ²	Рішення виконавчого комітету Рівненської міської ради від 14.07.2009 №110 «Про правила розміщення зовнішньої реклами в м. Рівному» ³
Сімферополь*		
Суми	Так, Комплексна схема розміщення рекламних засобів із зонуванням території м. Суми, деталізовані схеми розміщення рекламних засобів на території м. Суми	Рішення виконавчого комітету Сумської міської ради, рішення від 30.05.2017 № 285 «Про затвердження Комплексної схеми розміщення рекламних засобів із зонуванням території м. Суми» ⁴
Тернопіль	Так, схеми розміщення рекламних засобів на території міста	Рішення виконавчого комітету Тернопільської міської ради від 13.06.2012 №998, внесено зміни від 13.12.2017 №926 «Про затвердження Концепції єдиної політики у сфері зовнішньої реклами в місті Тернополі» ⁵
Ужгород	Так, рекламно-містобудівне зонування м. Ужгород	Рішення виконкому Ужгородської міської ради від 30.05.2012 року № 164 «Про порядок розміщення зовнішньої реклами у м. Ужгороді» ⁶
Харків	Так, зонування території міста	Рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 02.10.2013 р.№ 609 «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами у місті Харкові» ⁷
Херсон	Так, зони розміщення рекламних засобів	Рішення виконавчого комітету Херсонської міської ради від 15.02.2011 № 73-1 «Правила розміщення та експлуатації об'єктів зовнішньої реклами та інформації в місті Херсоні» ⁸
Хмельницький	Так, переліки місць розміщення зовнішньої реклами відповідних типів по вулицях	Рішення виконавчого комітету Хмельницької міської ради від 23.11.2006 № 862 «Про затвердження переліку місць розміщення зовнішньої реклами типу "біг-борд" по вулицях м. Хмельницького» ⁹
Черкаси	Так, зональний поділ території міста на зони	Рішення Черкаської міської ради від 04.06.2009 № 4-1190 «Про приведення у відповідність до вимог чинного законодавства процедури розміщення зовнішньої реклами у м. Черкаси» та виконавчого комітету Черкаської міської ради від 17.06.2009 № 752 «Про затвердження Порядку розміщення зовнішньої реклами у м. Черкаси», від 03.07.2012 № 968 «Про затвердження схеми розміщення спеціальних рекламних конструкцій та внесення змін до рішення виконавчого комітету Черкаської міської ради від 17.06.2009 № 752 «Про затвердження Порядку розміщення зовнішньої реклами у м. Черкаси» ¹⁰
Чернівці	Не встановлено	
Чернігів	Не встановлено	

1 http://www.rada-poltava.gov.ua/documents/reestr_regulyatornih_aktiv/zviti_pro_periodychno_vidstezhen/

2 www.city-adm.rv.ua/RivnePortal/GetFile.ashx?type=rada&file=rish_6236.doc

3 Рішення виконавчого комітету Рівненської міської ради від 14.07.2009 №110 «Про правила розміщення зовнішньої реклами в м. Рівному» — http://www.city-adm.rv.ua/RivnePortal/ukr/documents_view.aspx?id=27912

4 <https://smr.gov.ua/uk/dokumenti/reestr-chynnyh-normativnih-aktiv.html>

5 <http://rada.te.ua/images/news/newsfiles/dodatok-kontsepsiya-nova-redaktsiya.pdf>

6 Рішення виконкому Ужгородської міської ради від 30.05.2012 року № 164 «Про порядок розміщення зовнішньої реклами у м. Ужгороді» — http://rada-uzhgorod.gov.ua/rada_docs_taxonomy/rishennya-vykonkomu/

7 Рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 02.10.2013 р.№ 609 «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами у місті Харкові» — <http://www.city.kharkov.ua/uk/document/pro-zatverdzhennya-pravil-rozmishchennya-zovnishnoyi-reklami-u-misti-harkovi-44675.html>

8 Рішення виконавчого комітету Херсонської міської ради від 15.02.2011 № 73-1 «Правила розміщення та експлуатації об'єктів зовнішньої реклами та інформації в місті Херсоні» — <http://reklama.kherson.ua/?p=135>

9 Рішення виконавчого комітету Хмельницької міської ради від 10.06.2004 № 327 «Про порядок розміщення зовнішньої реклами у місті Хмельницькому» — <https://khm.gov.ua/uk/executive-committee-decision>

10 Рішення виконавчого комітету Черкаської міської ради від 17.06.2009 № 752 «Про затвердження Порядку розміщення зовнішньої реклами у м. Черкаси» — <http://chmr.gov.ua/text.php?s=2&s1=27&s2=22>

ТАБЛИЦЯ №6. ПЕРЕЛІК ПРАВИЛ РОЗМІЩЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ РЕКЛАМИ ПОЗА МЕЖАМИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Обласний центр	Чи затверджено порядок розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів	Назва нормативно-правового акту, яким затверджено	Орган відповідальний за видачу дозволу
Київ	Так	Розпорядження голови Київської обласної державної адміністрації від 22 травня 2013 року № 196 « Про затвердження Порядку розміщення зовнішньої реклами в Київській області поза межами населених пунктів» ¹	Управління інфраструктури та туризму Київської облдержадміністрації ²
Вінниця	Не визначено		
Дніпро	Так	Порядок надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Дніпропетровської області, затверджений розпорядженням голови облдержадміністрації від 29 березня 2013 року № Р-208/0/3-13, зареєстрованим в Головному управлінні юстиції у Дніпропетровській області 29 березня 2013 року за № 12/1786 ³	Департамент інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю облдержадміністрації відповідальним за оформлення видачі дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Дніпропетровської області ⁴
Донецьк*			
Житомир	Так	Розпорядження голови Житомирської облдержадміністрації від 24.07.2017 № 283 «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Житомирської області у новій редакції», зареєстрованого в Головному територіальному управлінні юстиції у Житомирській області 16.08.2017 за № 77/1441 ⁵	Управління промисловості, розвитку інфраструктури та туризму Житомирської обласної державної адміністрації ⁶
Запоріжжя	Так	Розпорядження голови Запорізької обласної державної адміністрації від 26.01.2017 № 21 «Порядок видачі дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Запорізької області» ⁷	Департамент промисловості та розвитку інфраструктури Запорізької обласної державної адміністрації
Івано-Франківськ	Так	Розпорядження Івано-Франківської обласної державної адміністрації від 18 липня 2017 року N 403 « Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів в Івано-Франківській області» ⁸	Департамент економічного розвитку, промисловості та інфраструктури облдержадміністрації
Кропивницький	Так	Розпорядження голови Кіровоградської обласної державної адміністрації від 23 жовтня 2017 № 541-р « Про затвердження Порядку видачі дозволу на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів в області» ⁹	Департамент інфраструктури та промисловості Кіровоградської облдержадміністрації

1 Розпорядження голови Київської обласної державної адміністрації від 22 травня 2013 року № 196 « Про затвердження Порядку розміщення зовнішньої реклами в Київській області поза межами населених пунктів» — <http://koda.gov.ua/normdoc/pro-zatverdzhennya-poryadku-rozmishchennya/>

2 Визначено Порядком розміщення зовнішньої реклами в Київській області поза межами населених пунктів;

3 Порядок надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Дніпропетровської області, затверджений розпорядженням голови облдержадміністрації від 29 березня 2013 року № Р-208/0/3-13, зареєстрованим в Головному управлінні юстиції у Дніпропетровській області 29 березня 2013 року за № 12/1786 — <http://www.dnipro.dp.gov.ua/OBLADM/Obldp.nsf/eb1e45c4bddafce6c2257274005af59a/b62984a6cfbfa9e7c2257b4200298cc4?OpenDocument>

4 Розпорядження голови облдержадміністрації від 13 вересня 2018 року № Р-603/0/3-18 «Про організацію роботи з надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Дніпропетровської області» — <https://adm.dp.gov.ua/ua/npas/pro-organizaciyu-roboti-z-nadannya-dozvoliv-na-rozmishchennya-zovnishnnyih-reklam-pozha-mezhami-naselenih-punktiv-dnipro-petrovskoyi-oblasti>

5 Розпорядження голови Житомирської облдержадміністрації від 24.07.2017 № 283 «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Житомирської області у новій редакції», зареєстрованого в Головному територіальному управлінні юстиції у Житомирській області 16.08.2017 за № 77/1441 — <http://oda.zt.gov.ua/rozporjadzhennya-%E2%84%96-283-vid-24.07.2017/>

6 http://oda.zt.gov.ua/images/rozpor/2017/283_zatv.pdf

7 Розпорядження голови Запорізької обласної державної адміністрації від 26.01.2017 № 21 «Порядок видачі дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Запорізької області» — http://www.zoda.gov.ua/files/WP_Article_File/original/000069/69593.pdf

8 Розпорядження Івано-Франківської обласної державної адміністрації від 18 липня 2017 року N 403 « Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів в Івано-Франківській області» - http://www.if.gov.ua/files/uploads/403_2017.pdf

9 Розпорядження голови Кіровоградської обласної державної адміністрації від 23 жовтня 2017 № 541-р « Про затвердження Порядку видачі дозволу на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів в області» — <http://www.kr-admin.gov.ua/Rozpor/Ua/2017/541.pdf>

Обласний центр	Чи затверджено порядок розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів	Назва нормативно-правового акту, яким затверджено	Орган відповідальний за видачу дозволу
Луганськ*			
Луцьк	Так	Розпорядження голови обласної державної адміністрації від 24.10.2013 № 426 «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Волинської області» ¹	Управління інфраструктури та туризму Волинської обласної державної адміністрації
Львів	Так	Розпорядження голови обласної державної адміністрації від 10.02.2016 №74/0/5-16 «Про внесення змін до Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Львівської області, затвердженого розпорядженням голови від 07.10.2015 №577/0/5-15», зареєстрованого Головним територіальним управлінням юстиції у Львівській області 15.02.2016 за №5/1727 ²	Департамент розвитку інфраструктури, дорожнього господарства та паливно-енергетичного комплексу Львівської обласної державної адміністрації
Миколаїв	Так	Розпорядження голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 04 липня 2018 року № 277-р «Про затвердження Порядку видачі дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Миколаївської області» ³	Управління інфраструктури Миколаївської обласної державної адміністрації
Одеса	Так	Розпорядження виконуючого обов'язки голови Одеської обласної державної адміністрації від 05 серпня 2013 року № 775/А-2013 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів в Одеській області», зареєстрованого в Головному управлінні юстиції в Одеській області 08 серпня 2013 року за № 30/1187 ⁴	Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності Одеської обласної державної адміністрації ⁵
Полтава	Так	Розпорядження голови обласної державної адміністрації від 18.04.2017 № 224 «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Полтавської області» ⁶	Управління інфраструктури та туризму облдержадміністрації ⁷
Рівне	Так	Розпорядження голови Рівненської обласної державної адміністрації від 28 вересня 2017 року № 558 «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів у Рівненській області», зареєстрованого в Головному територіальному управлінні юстиції у Рівненській області 09 жовтня 2017 року за № 43/1279 ⁸	Департамент економічного розвитку і торгівлі Рівненської обласної державної адміністрації
Сімферополь*			

1 Розпорядження голови обласної державної адміністрації від 24.10.2013 № 426 «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Волинської області» — <https://voladm.gov.ua/admin-assets/files/file/8.%20Розпорядження%20426.doc>

2 Порядок надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Львівської області, затвердженого розпорядженням голови від 07.10.2015 №577/0/5-15 — http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/LV150009.html

3 Розпорядження голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 04 липня 2018 року № 277-р «Про затвердження Порядку видачі дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Миколаївської області» — http://www.mk.gov.ua/en/oda/order/?doc_id=15782

4 Розпорядження виконуючого обов'язки голови Одеської обласної державної адміністрації від 05 серпня 2013 року № 775/А-2013 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів в Одеській області» — http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/OD130317.html

5 Розпорядження голови обласної державної адміністрації від 05 серпня 2013 року № 775/А-2013 — <file:///C:/Users/h.bashniak/Downloads/632%D0%90-20181.pdf>

6 Розпорядження голови обласної державної адміністрації від 18.04.2017 № 224 «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Полтавської області» — <http://www.adm-pl.gov.ua/sites/default/files/224-2017.pdf>

7 <http://www.adm-pl.gov.ua/page/vidacha-dozvolu-na-rozmishchennya-zovnishnoyi-reklami-pozha-mezhami-naselenih-punktiv-poltavskoy>

8 Розпорядження голови Рівненської обласної державної адміністрації від 28 вересня 2017 року № 558 «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів у Рівненській області» — <http://www.rv.gov.ua/sitenew/main/ua/catalog/item/7389.htm>

Обласний центр	Чи затверджено порядок розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів	Назва нормативно-правового акту, яким затверджено	Орган відповідальний за видачу дозволу
Суми	Не визначено		Управління містобудування та архітектури Сумської обласної державної адміністрації ¹
Тернопіль	Так	Розпорядження голови Тернопільської обласної державної адміністрації від 11 травня 2017 року № 267-од «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів у Тернопільській області» ²	Управління регіонального розвитку, інфраструктури та дорожнього господарства облдержадміністрації
Ужгород	Так	Розпорядження голови Закарпатської обласної державної адміністрації «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Закарпатської області» від 21.08.2013 №270 ³	Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Закарпатської обласної державної адміністрації
Харків	Так	Розпорядження голови Харківської обласної державної адміністрації від 30.10.2013 р. № 435 «Про затвердження порядку розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів у Харківській області» ⁴	Департамент економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації
Херсон	Так	Розпорядження голови Херсонської обласної державної адміністрації від 25.11.2013 № 774 «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Херсонської області» ⁵	Управління промисловості та розвитку інфраструктури Херсонської обласної державної адміністрації
Хмельницький	Так	Розпорядження голови Хмельницької обласної державної адміністрації від 17.12.2015 року №633/2015-р «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів у Хмельницькій області» ⁶	Департамент економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Хмельницької облдержадміністрації
Черкаси	Не визначено		
Чернівці	Не визначено		
Чернігів	Так	Розпорядження голови обласної державної адміністрації від 30 грудня 2013 року № 549 «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів у Чернігівській області» ⁷	Управління містобудування та архітектури Чернігівської ОДА

* — Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

¹ Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації «Про організацію діяльності з видачі дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів області від 16.04.2013 № 150-ОД» — <http://sm.gov.ua/ru/dokumenty/2-uncategorised/2688-kviten-2013.html>

² Розпорядження голови Тернопільської обласної державної адміністрації від 11 травня 2017 року № 267-од «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів у Тернопільській області» — http://www.oda.te.gov.ua/data/upload/publication/main/ua/3442/_regul267.pdf

³ Розпорядження голови Закарпатської обласної державної адміністрації «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Закарпатської області» від 21.08.2013 №270 — https://carpathia.gov.ua/sites/default/files/upload/130821_270.pdf

⁴ Розпорядження голови Харківської обласної державної адміністрації від 30.10.2013 р. № 435 «Про затвердження порядку розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів у Харківській області» — https://dozvil.kh.ua/service/vidacha_dozvolu_na_rozmishhennya_zovnishnoi_reklami_pozha_mezhami_naselenih_punktiv.html

⁵ Розпорядження голови Херсонської обласної державної адміністрації від 25.11.2013 № 774 «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів Херсонської області» — <http://khoda.gov.ua/image/catalog/files/archive/774.doc>

⁶ Розпорядження голови Хмельницької обласної державної адміністрації від 17.12.2015 року №633/2015-р «Про затвердження Порядку надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів у Хмельницькій області» — http://www.adm-km.gov.ua/doc/doc2901_633r_171215.pdf

⁷ Розпорядження голови обласної державної адміністрації від 30 грудня 2013 року № 549 «Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів у Чернігівській області» — http://umba.cg.gov.ua/web_docs/971/2014/01/docs/%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20549.doc

ТАБЛИЦЯ №7.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ ПРАВИЛ РОЗМІЩЕННЯ ЗР ПОЗА МЕЖАМИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ ОДЕСЬКОЇ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ, ПОЛТАВСЬКОЇ, ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ ДО ТИПОВИХ ПРАВИЛ РОЗМІЩЕННЯ ЗР ПОЗА МЕЖАМИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ, ЩО ЗАТВЕРДЖЕНІ УРЯДОМ

№ п/п	Типові правила розміщення ЗР поза межами населених пунктів	Одеська область	Дніпропетровська область	Полтавська область	Тернопільська область
1	<p>Заява, в якій повинна міститися така інформація:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● для юридичної особи — повне найменування, місцезнаходження, ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ; ● для фізичної особи - підприємця — прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), адреса місця проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовилася від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомила про це відповідному органу доходів і зборів і має відмітку у паспорті) та згода на обробку персональних даних; ● про місце розташування рекламного засобу; ● про підстави набуття права користування цим місцем та строк такого користування; 	<p>Заява довільної форми, в якій повинна міститися така інформація:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● для юридичної особи — повне найменування, місцезнаходження, ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ; ● для фізичної особи - підприємця — прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), адреса місця проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовилася від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомила про це відповідному органу доходів і зборів і має відмітку у паспорті) та згода на обробку персональних даних; ● про місце розташування рекламного засобу; ● про підстави набуття права користування цим місцем та строк такого користування. 	<p>Заява за формою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 07 грудня 2005 року N 1176 «Про затвердження форми заяви на одержання суб'єктом господарювання або уповноваженою ним особою документів дозвільного характеру», до якої додаються:</p> <p>1) погодження на розміщення зовнішньої реклами з:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Державтоінспекцією та Укравтодором або його територіальними органами — у разі розміщення зовнішньої реклами в межах смуги відведення автомобільних доріг загального користування; ● Мінкультури або місцевим органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини — у разі розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках історії та архітектури і в межах зон охорони пам'яток національного або місцевого значення; ● власником місця розташування рекламного засобу або уповноваженим ним органом (особою). <p>2) копія договору, завірена власником місця розташування рекламного засобу або уповноваженим ним органом чи особою (крім заявника, що є власником такого місця).</p> <p>Якщо заявник є власником місця розташування рекламного засобу, до погодження додається належним чином завірена копія документа, що підтверджує право власності на місце розташування рекламного засобу.</p>	<p>Заява, в якій повинна міститися така інформація:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● для юридичної особи — повне найменування, місцезнаходження, ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ; ● для фізичної особи - підприємця — прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), адреса місця проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовилася від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомила про це відповідний контролюючий орган і має відмітку у паспорті) та згода на обробку персональних даних; ● про місце розташування рекламного засобу; ● про підстави набуття права користування цим місцем та строк такого користування. 	<p>Для одержання дозволу заявник або уповноважена ним особа подає заяву, в якій повинна міститися така інформація:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● для юридичної особи — повне найменування, місцезнаходження, ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ; ● для фізичної особи - підприємця — прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), адреса місця проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовилася від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомила про це відповідному органу доходів і зборів і має відмітку у паспорті) та згода на обробку персональних даних; ● про місце розташування рекламного засобу; ● про підстави набуття права користування цим місцем та строк такого користування.

№ п/п	Типові правила розміщення ЗР поза межами населених пунктів	Одеська область	Дніпропетровська область	Полтавська область	Тернопільська область
2	Розміщення зовнішньої реклами на територіях і спорудах здійснюється за згодою їх власників або уповноважених ними органів (осіб) з урахуванням архітектурних, функціонально-планувальних, історико-культурних чинників і типології елементів місцевого середовища.		<p>Договір про право на тимчасове користування місцем розташування рекламного засобу укладається у разі розміщення рекламного засобу:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● на землях приватної власності, на поверхні споруд, спеціальних тимчасових і стаціонарних конструкцій, будь-яких дорожніх спорудах та обладнанні - з власником вищевказаних об'єктів або органом, уповноваженим на управління цими об'єктами; ● на землях автомобільного транспорту та дорожнього господарства чи інших землях, що перебувають у державній власності, – з управлінням інфраструктури Дніпропетровської обласної державної адміністрації. <p>Для укладення договору заявник звертається до робочого органу із заявою довільної форми про укладення договору, в якій вказує про намір розміщення рекламного засобу, його технічні характеристики та адресу (координати) можливого місця розташування, а також строк користування місцем розташування рекламного засобу.</p> <p>Робочий орган укладає із заявником відповідний договір виключно у разі, якщо місце розташування рекламного засобу обрано без порушень вимог чинного законодавства.</p>	Розміщення зовнішньої реклами на територіях і спорудах здійснюється за згодою їх власників або уповноважених ними органів (осіб) з урахуванням архітектурних, функціонально-планувальних, історико-культурних чинників і типології елементів місцевого середовища.	Розміщення зовнішньої реклами на територіях і спорудах здійснюється за згодою їх власників або уповноважених ними органів (осіб) з урахуванням архітектурних, функціонально-планувальних, історико-культурних чинників і типології елементів місцевого середовища.

№ п/п	Типові правила розміщення ЗР поза межами населених пунктів	Одеська область	Дніпропетровська область	Полтавська область	Тернопільська область
3	<p>У разі розміщення зовнішньої реклами у межах смуги відведення автомобільних доріг дозвіл оформляється за участю Укравтодору або власників автомобільних доріг та Національної поліції,</p> <p>У разі розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках національного або місцевого значення та в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць - за участю органів виконавчої влади, визначених частиною п'ятою статті 24 Закону України «Про охорону культурної спадщини»,</p> <p><i>(a same:</i></p> <p>на пам'ятках національного значення, в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць – Мінкультури;</p> <p>на пам'ятках місцевого значення, в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць - органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.)</p>	<p>У разі розміщення зовнішньої реклами у межах смуги відведення автомобільних доріг дозвіл оформляється за участю Укравтодору або власників автомобільних доріг та Національної поліції України, а у разі розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках національного або місцевого значення та в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць - за участю органів виконавчої влади, визначених частиною п'ятою статті 24 Закону України «Про охорону культурної спадщини».</p>	<p>Погодження на розміщення зовнішньої реклами з:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Державтоінспекцією та Укравтодором або його територіальними органами - у разі розміщення зовнішньої реклами в межах смуги відведення автомобільних доріг загального користування; ● Мінкультури або місцевим органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини - у разі розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках історії та архітектури і в межах зон охорони пам'яток національного або місцевого значення; ● власником місця розташування рекламного засобу або уповноваженим ним органом (особою). 	<p>У разі розміщення зовнішньої реклами у межах смуги відведення автомобільних доріг дозвіл оформляється за участю Служби автомобільних доріг у Полтавській області та Головного управління Національної поліції в Полтавській області, а у разі розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках національного або місцевого значення та в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць - за участю органів виконавчої влади, визначених частиною п'ятою статті 24 Закону України «Про охорону культурної спадщини» без залучення суб'єкта господарювання (заявника).</p>	<p>У разі розміщення зовнішньої реклами у межах смуги відведення автомобільних доріг дозвіл оформляється за участю Служби автомобільних доріг у Тернопільській області та Головного управління Національної поліції в Тернопільській області, а у разі розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках національного або місцевого значення та в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць - за участю органів виконавчої влади, визначених частиною п'ятою статті 24 Закону України «Про охорону культурної спадщини».</p>
4	<p>Оформлення видачі дозволу здійснюється відповідним структурним підрозділом облдержадміністрації або відповідним органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим за зразком згідно з додатком без залучення заявника у межах строку видачі дозволу.</p>	<p>Оформлення видачі дозволу здійснюється Структурним підрозділом за зразком згідно з додатком без залучення заявника у межах строку видачі дозволу.</p>		<p>Управління інфраструктури та туризму Полтавської обласної державної адміністрації оформляє дозвіл без залучення заявника за формою, встановлену згідно з додатком до Типових правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2012 року № 1135, або надає письмове повідомлення заявнику про відмову у його видачі у термін не більше ніж 10 робочих днів з дня подання заявником заяви про видачу дозволу.</p>	<p>Оформлення видачі дозволу здійснюється управлінням розвитку інфраструктури, транспорту та енергозбереження облдержадміністрації згідно з додатком до цього Порядку без залучення заявника у межах строку видачі дозволу.</p>

№ п/п	Типові правила розміщення ЗР поза межами населених пунктів	Одеська область	Дніпропетровська область	Полтавська область	Тернопільська область
5	<p>Орган, який видає дозвіл на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів, у разі розміщення зовнішньої реклами у межах смуги відведення автомобільних доріг, на пам'ятках національного або місцевого значення та в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць не пізніше дня, наступного за днем одержання заяви від заявника, надсилає її копії у паперовому або електронному (шляхом сканування) вигляді органам, що здійснюють погодження, та встановлює строк розгляду зазначених документів, але не менше трьох днів.</p>	<p>Структурний підрозділ, у разі розміщення зовнішньої реклами у межах смуги відведення автомобільних доріг, на пам'ятках національного або місцевого значення та в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць не пізніше дня, наступного за днем одержання заяви від заявника, надсилає її копії у паперовому або електронному (шляхом сканування) вигляді органам, зазначеним в абзаці другому цього пункту, та встановлює строк розгляду зазначених документів, але не менше трьох днів.</p>		<p>Полтавська обласна державна адміністрація у разі розміщення зовнішньої реклами у межах смуги відведення автомобільних доріг, на пам'ятках національного або місцевого значення та в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць не пізніше дня, наступного за днем одержання заяви від заявника, надсилає її копії у паперовому або електронному (шляхом сканування) вигляді органам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, та встановлює строк розгляду зазначених документів, але не менше трьох днів.</p>	<p>Тернопільська облдержадміністрація у разі розміщення зовнішньої реклами у межах смуги відведення автомобільних доріг, на пам'ятках національного або місцевого значення та в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць не пізніше дня, наступного за днем одержання заяви від заявника, надсилає її копії у паперовому або електронному (шляхом сканування) вигляді органам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, та встановлює строк розгляду зазначених документів, але не менше трьох днів.</p>
6	<p>За результатами розгляду документації, надісланої органом, який видає дозвіл, органи, що здійснюють погодження, надають його (погодження), які у паперовому або електронному вигляді надсилають до відповідного органу, який видає дозвіл.</p>	<p>За результатами розгляду документації, надісланої Структурним підрозділом органи, зазначені в абзаці першому цього пункту, надають погодження Структурному підрозділу у паперовому або електронному вигляді.</p>		<p>За результатами розгляду документації, надісланою Полтавською обласною державною адміністрацією, органи, зазначені в абзаці першому цього пункту, надають погодження, які у паперовому або електронному вигляді надсилають до Полтавської обласної державної адміністрації.</p>	<p>За результатами розгляду документації, надісланою Тернопільською облдержадміністрацією, органи, зазначені в абзаці першому цього пункту, надають погодження, які у паперовому або електронному вигляді надсилають до Тернопільської обласної державної адміністрації.</p>
7	<p>У разі ненадання органами, зазначеними в абзаці першому цього пункту, погодження протягом встановленого строку вважається, що дозвіл оформлено за участю відповідного органу.</p>	<p>У разі ненадання органами, зазначеними в абзаці другому цього пункту, погодження протягом встановленого строку вважається, що дозвіл оформлено за участю відповідного органу.</p>		<p>У разі ненадання органами, зазначеними в абзаці першому цього пункту, погодження протягом встановленого строку вважається, що дозвіл оформлено за участю відповідного органу.</p>	<p>У разі ненадання органами, зазначеними в абзаці першому цього пункту, погодження протягом встановленого строку вважається, що дозвіл оформлено за участю відповідного органу.</p>

№ п/п	Типові правила розміщення ЗР поза межами населених пунктів	Одеська область	Дніпропетровська область	Полтавська область	Тернопільська область
8	<p>Видача (відмова у видачі, переоформлення, видача дубліката, анулювання) дозволу здійснюється відповідно до Законів України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про рекламу» обласними державними адміністраціями, а на території Автономної Республіки Крим - Радою міністрів Автономної Республіки Крим.</p> <p>Підставами для відмови у видачі документа дозвільного характеру є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● подання суб'єктом господарювання неповного пакета документів, необхідних для одержання документа дозвільного характеру, згідно із встановленим вичерпним переліком; ● виявлення в документах, поданих суб'єктом господарювання, недостовірних відомостей; ● негативний висновок за результатами проведених експертиз та обстежень або інших наукових і технічних оцінок, необхідних для видачі документа дозвільного характеру. 		<p>Підставами для відмови у видачі дозволу є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● подання заявником неповного пакета документів, необхідних для одержання дозволу, згідно зі встановленим вичерпним переліком; ● виявлення в документах, поданих заявником, недостовірних відомостей; ● інші підстави, встановлені законом. 	<p>Видача (відмова у видачі, переоформлення, анулювання) дозволу здійснюється відповідно до законів України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про рекламу».</p>	<p>Видача (відмова у видачі, переоформлення, анулювання, видача дубліката) дозволу здійснюється відповідно до Законів України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про рекламу».</p>
9	<p>Видача (відмова у видачі, переоформлення, видача дубліката, анулювання) дозволу здійснюється відповідно до Законів України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».</p> <p>Строк видачі документів дозвільного характеру становить десять робочих днів.</p>	<p>Структурний підрозділ протягом 10 робочих днів з дня одержання від центру надання адміністративних послуг (адміністратора) заяви про видачу дозволу, оформляє дозвіл або письмове повідомлення суб'єкту господарювання про відмову у видачі дозволу і передає їх протягом одного робочого дня до центру надання адміністративних послуг (адміністраторові).</p>	<p>Облдержадміністрація протягом не більше ніж 10 робочих днів з дня одержання від державного адміністратора заяви про видачу дозволу та документів, що додаються до неї, оформляє дозвіл або письмове повідомлення суб'єкту господарювання про відмову у видачі дозволу і передає їх протягом одного робочого дня державному адміністратору.</p>	<p>Строк видачі документів дозвільного характеру становить десять робочих днів.</p>	<p>Управління розвитку інфраструктури, транспорту та енергозбереження обласної державної адміністрації оформляє дозвіл або письмове повідомлення суб'єкту господарювання про відмову у його видачі у строк не більше ніж 10 робочих днів з дня подання суб'єктом господарювання заяви про видачу дозволу.</p>

№ п/п	Типові правила розміщення ЗР поза межами населених пунктів	Одеська область	Дніпропетровська область	Полтавська область	Тернопільська область
10		У разі видання розпорядження голови облдержадміністрації про видачу дозволу Структурний підрозділ оформлює два автентичні оригінали дозволу, один з яких видається заявнику через центр надання адміністративних послуг адміністратором, другий зберігається у Структурному підрозділі для обліку та контролю.	У разі прийняття розпорядження голови облдержадміністрації про видачу дозволу робочий орган оформлює два автентичних оригінали дозволу, один з яких видається заявнику через дозвільний центр Дніпропетровської міської ради державним адміністратором, другий зберігається у робочому органі для обліку та контролю.		
11	Видача (відмова у видачі, переоформлення, видача дубліката, анулювання) дозволу здійснюється відповідно до Законів України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності». <i>Документи дозвільного характеру видаються на необмежений строк.</i>		Дозвіл видається на строк дії договору, якщо менший строк дії дозволу не зазначено у заяві розповсюджувача зовнішньої реклами.		
12	Справляння плати за видачу (переоформлення, видачу дубліката, анулювання) дозволів забороняється.	Справляння плати за видачу дозволів їх переоформлення та анулювання забороняється.	Справляння плати за видачу дозволів забороняється.	Справляння плати за видачу (переоформлення, анулювання) дозволів забороняється.	Справляння плати за видачу (переоформлення, анулювання) дозволів забороняється.
13	У процесі видачі дозволів забороняється проведення конкурсів.	У процесі видачі дозволів забороняється проведення конкурсів.	У процесі видачі дозволів забороняється проведення конкурсів.	У процесі видачі дозволів забороняється проведення конкурсів.	У процесі видачі дозволів забороняється проведення конкурсів.

4.4

ДОСТУП ДО РОЗМІЩЕННЯ ПАРКУВАЛЬНИХ МАЙДАНЧИКІВ (МІСТО КИЇВ)

Ринок

Види діяльності	52.21 Допоміжне обслуговування наземного транспорту ¹
Кількість підприємств	Юрособи — 630
Частка у ВВП	—
Кількість зайнятих працівників	—
Концентрація	Висока
Інші особливості ринку	—
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Переважно комунальне
Суб'єкт регулювання	Місцеві адміністрації

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/супутні інструменти
Розміщення паркувальних майданчиків	Договір про надання права на облаштування та експлуатацію місць для паркування	Рішенням Київської міської ради від 26.06.2007 № 930/1591 «Про вдосконалення паркування автотранспорту в м. Києві»	Ні	Ні	Ні	Відсутній	КП «Київтранспарксервіс»	Договірна	Не визначено

¹ Не всі компанії з даним КВЕД

Нормативно-правова база:

- ◆ Рішення Київської міської ради від 26.06.2007 № 930/1591 «Про вдосконалення паркування автотранспорту в м. Києві»;
- ◆ Рішення Київської міської ради від 23.06.2011 № 242/5629 «Про встановлення місцевих податків і зборів в м. Києві» (зі змінами та доповненнями);
- ◆ Рішення Київської міської ради від 25.12.2008 N 1051/1051 «Про встановлення Правил благоустрою території, паркування транспортних засобів, тиші в громадських місцях, торгівлі на ринках у м. Києві» (зі змінами та доповненнями).

ЦІЛЬ:

Рівний доступ суб'єктів господарювання до отримання права на обслуговування та експлуатацію місць для паркування

ІНСТРУМЕНТ:

Договір про надання права на облаштування та експлуатацію місць для паркування

Договір про надання права на облаштування та експлуатацію місць для паркування укладається з КП «Київтранспарксервіс»:

- ◆ на договірній основі;
- ◆ за результатами аукціону через систему ProZorro.

Правова природа Договору про надання права на облаштування та експлуатацію місць для паркування характеризується:

- ◆ є правовстановлюючим документом;
- ◆ укладається на договірній основі або з переможцем аукціону;
- ◆ типова форма — відсутня.

Проблема 1: Створення нормативного підґрунтя для обмеження конкуренції при організації та експлуатації місць платного паркування транспортних засобів у місті Києві

ПРИЧИНА:

Обмеження конкуренції при організації та експлуатації місць платного паркування транспортних засобів у місті Києві пов'язане з визначенням у нормативному полі КП «Київтранспарксервіс» єдиним оператором з паркування транспортних засобів.

ТИП ПРИЧИН:

Організаційна.

Згідно з рішенням Київської міської ради від 26.06.2007 № 930/1591 «Про вдосконалення паркування автотранспорту в м. Києві» комунальне підприємство виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) «Київтранспарксервіс» визначене **єдиним оператором з паркування транспортних засобів, стягнення паркувального збору та виготовлення єдиних абонементних талонів з паркування автомобільного транспорту¹.**

Відповідно до п.17.3.1 Правил благоустрою м. Києва, затверджених рішенням Київської міської ради від 25.12.2008 № 1051/1051², **організація та експлуатація місць платного паркування транспортних засобів здійснюється лише оператором або підприємствами, з якими оператор уклав відповідний договір.**

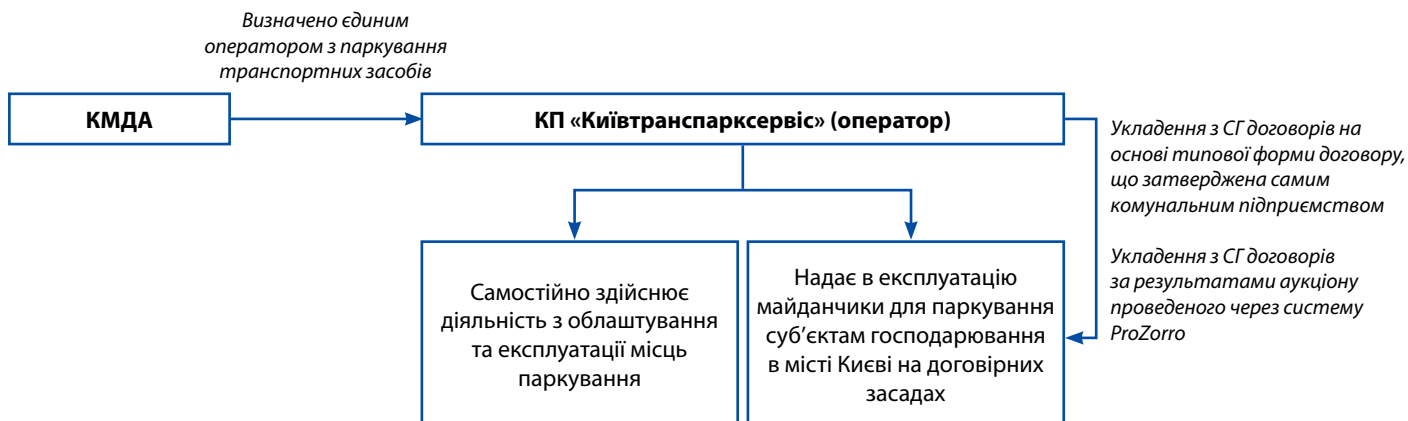
¹ Рішення Київської міської ради від 26.06.2007 № 930/1591 «Про вдосконалення паркування автотранспорту в м. Києві» — http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/L_docki2.nsf/alldocWWW/3C8B7706B2140C0DC22573C000537525?OpenDocument

² Правила благоустрою м. Києва, затверджені рішенням Київської міської ради від 25.12.2008 № 1051/1051 — http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/L_docki2.nsf/alldocWWW/5FFB9FABD4F7311BC22573C000538755?OpenDocument

Так, КП «Київтранспарксервіс», може:

- ♦ або **самостійно** проваджувати діяльність з облаштування та експлуатації місць паркування на спеціально обладнаних майданчиках для паркування;
- ♦ або вирішувати питання про передачу такого права іншим суб'єктам господарювання **на договірних засадах** (затверджений порядок укладення таких договорів відсутній).

Слід зазначити, що передача КП «Київтранспарксервіс» права на провадження діяльності з облаштування та експлуатації місць для паркування на спеціально обладнаних майданчиках для паркування є його правом, а не обов'язком.

У травні цього року КП «Київтранспарксервіс» провів перший аукціон через систему ProZorro на придбання права облаштування та експлуатацію **2х** паркувальних майданчиків на **92** місця за адресою пл. Спортивна (НСК «Олімпійський») та на **26** місць по вул. Курській, 13-б,в,е¹.

За результатами аукціону між переможцем та КП «Київтранспарксервіс» укладається договір про надання права на облаштування та експлуатацію місць для паркування.

Таким чином, віднедавна КП «Київтранспарксервіс» вирішує питання передачі права на облаштування та експлуатацію місць для паркування іншим суб'єктам господарювання досить вдало та раціонально в рамках концепції доступу до спільного обмеженого ресурсу.

Проблема 2: Недостатня кількість паркувальних місць на відведених, спеціально обладнаних майданчиках для паркування, майданчиках та паркінгах

ПРИЧИНА:

Недостатня кількість паркувальних місць на спеціально обладнаних майданчиках для паркування зумовлена невідповідністю паркувальної інфраструктури міста сучасним вимогам.

ТИП ПРИЧИНИ:

Організаційна.

Згідно даних, що зазначені в Концепції розвитку паркувального простору в місті Києві до 2020 року, що затверджена рішенням Київської міської ради від 22 січня 2015 року № 22/887 (далі — Концепція), у європейських столицях та великих містах Європи кількість паркувальних місць у середньому становить близько **16-17 відсотків** від кількості мешканців міста.

Таким чином, виходячи з європейського досвіду, потреба міста Києва становить близько **500 тис.** машино-місць².

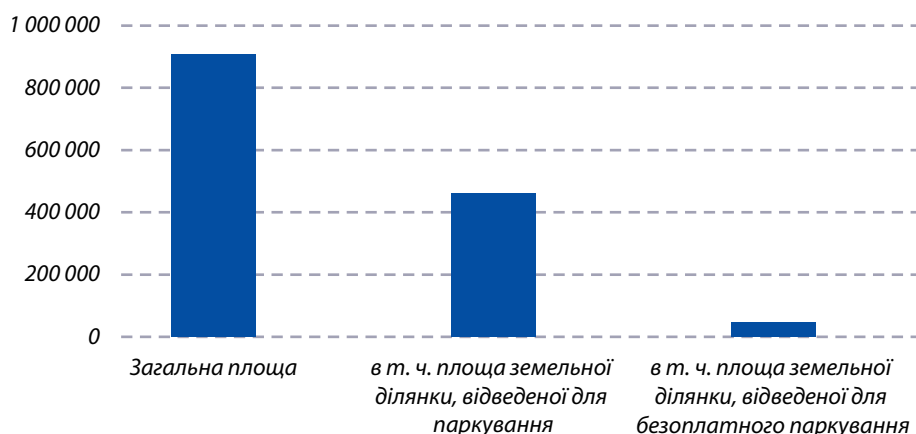
Перелік паркувальних майданчиків, які закріплені за комунальним підприємством «Київтранспарксервіс» для реалізації своїх повноважень, визначено на підставі рішення Київської міської ради від 23.06.2011 № 242/5629

¹ <https://prozorro.sale/auction/UA-PS-2018-05-21-000005-3>, <https://prozorro.sale/auction/UA-PS-2018-05-21-000002-1>

² Концепція розвитку паркувального простору в місті Києві до 2020 року, що затверджена рішенням Київської міської ради від 22 січня 2015 року N 22/887 — http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/1_docki2.nsf/alldocWWW/7CB5A33458B140B7C2257DF9006DE917

«Про встановлення місцевих податків і зборів в м. Києві» (зі змінами та доповненнями від 08.02.2018 р. № 18/4082)¹. Станом на 02.10.2018 року загальна кількість паркувальних майданчиків становить **891**, що розраховані на **40005** машиномісць.

ПЛОЩА ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК, ЗАКРІПЛЕНИХ ЗА КП «КИЇВТРАНСПАРКСЕРВІС»

Джерело: Рішення Київської міської ради від 23.06.2011 № 242/5629 «Про встановлення місцевих податків і зборів в м. Києві» (зі змінами та доповненнями від 08.02.2018 р. N 18/4082), розрахунки BRDO

Концепцією визначено, що КП «Київтранспарксервіс» вживає заходів для поетапного збільшення кількості місць для паркування на майданчиках для денного та нічного паркування до приблизно **125 тис.** паркомісць на кінець 2020 року.

Проблема 3: Наявність нелегальних майданчиків для паркування

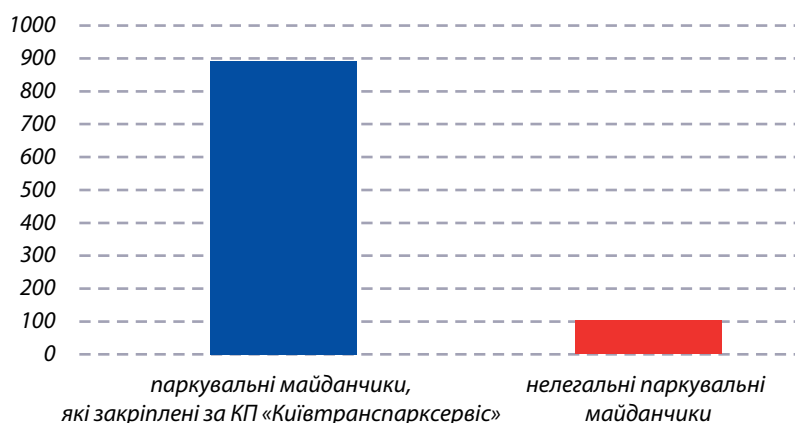
ПРИЧИНА:

Наявність нелегальних майданчиків для паркування зумовлена складністю виявлення таких майданчиків з боку ОМС та КП «Київтранспарксервіс» та складністю притягнення їх власників до відповідальності.

ТИП ПРИЧИНИ:

Організаційна.

Згідно даних з офіційного веб-сайту КП «Київтранспарксервіс» станом на квітень 2016 року було зафіксовано **103** нелегальних паркувальних майданчиків на **7461** машиномісце. Це паркувальні майданчики, які закріплені за КП «Київтранспарксервіс», але які експлуатують суб'єкти господарювання без укладання відповідних договорів з КП «Київтранспарксервіс» та без перерахування до бюджету міста надходжень зі сплати збору за послуги паркування автотранспорту.

Джерело: КП «Київтранспарксервіс», розрахунки BRDO

¹ Рішення Київської міської ради від 23.06.2011 № 242/5629 «Про встановлення місцевих податків і зборів в м. Києві» — <http://kyiv.sfs.gov.ua/rishennya-mistsevih-rad-/podatok-na-mayno/podatok-na-mayno--vidminne-vid-zemel/>

Таким чином, у Києві функціонує **11,6%** нелегальних майданчиків для паркування. Така ситуація зумовлена, зокрема, складністю виявлення таких майданчиків з боку ОМС та КП «Київтранспарксервіс» та складністю притягнення їх власників до відповідальності.

Висновок

Ціль рівного доступу СГ до отримання права на експлуатацію паркувальних майданчиків у місті Києві буде досягнуто, якщо КП «Київтранспарксервіс» буде продовжувати розподіляти права на експлуатацію паркувальних майданчиків на аукціоні через систему ProZorro, а також якщо механізм розподілу прав на експлуатацію паркувальних майданчиків буде закріплений нормативно. Проблему з отриманням права на експлуатацію паркувальних майданчиків посилює організаційно низьке забезпечення паркомісцями жителів та гостей міста Києва, а також функціонування нелегальних паркувальних майданчиків.

4.5

ДОСТУП ДО РОЗМІЩЕННЯ ТИМЧАСОВИХ СПОРУД ТОРГОВЕЛЬНОГО, ПОБУТОВОГО, СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО ЧИ ІНШОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (МІСТО КИЇВ)

Ринок

Порядок стосується багатьох видів економічної діяльності.

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/супутні інструменти
Розміщення ТС	Паспорт прив'язки ТС	Наказ №244	Так	Ні	Ні	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21 жовтня 2011 року № 244 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності»	Виконавчий орган сільської, селищної, міської ради (ОМС)	Дозвільна процедура	4 ¹

¹ В середньому, згідно Наказу №244: висновок про відповідність намірів замовника, ескізи фасадів ТС у кольорі М 1: 50, схему благоустрою прилеглої території, технічні умови щодо інженерного забезпечення

Тимчасова споруда торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності (далі – ТС) - одноповерхова споруда, що виготовляється з полегшених конструкцій з урахуванням основних вимог до споруд, визначених технічним регламентом будівельних виробів, будівель і споруд, і встановлюється тимчасово, без улаштування фундаменту¹.

Тимчасові споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності за функціональним призначенням поділяються на²:

Ціль:

Рівний доступ суб'єктів господарювання до отримання права на розміщення ТС

ІНСТРУМЕНТ:

Паспорт прив'язки ТС

Поняття про цей інструмент регулювання та порядок за яким здійснюється його видача, нам опосередковано розкриває Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» (далі — Закон про регулювання містобудівної діяльності) та безпосередньо — Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21 жовтня 2011 року № 244 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності» (далі — Наказ № 244).

Правова природа Паспорту прив'язки ТС характеризується такими елементами:

має ознаки документу дозвільного характеру:

- є документом, який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності;
- має процедури видачі, відмови у видачі, анулювання, призупинення, продовження строку дії, тощо.

не передбачений ні в Законі про регулювання містобудівної діяльності, ні в Законі про Перелік. Нагадаємо, що забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів дозвільного характеру, які не внесені до Закону про Перелік.

¹ Стаття 28 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17/print>

² Розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) «Про затвердження Комплексної схеми розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві» від 16.06.2015 р. № 585 — <https://ips.ligazakon.net/document/view/MA150585?an=170>

Порядок видачі паспорту прив'язки ТС

Нормативно-правова база:

- ◆ Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- ◆ Закон України «Про благоустрій населених пунктів»;
- ◆ Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Типових правил благоустрою території населеного пункту» від 27.11.2017 № 310¹;
- ◆ Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21 жовтня 2011 року № 244 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності»;
- ◆ Рішення Київської міської ради від 25.12.2008 № 1051/1051 «Про встановлення Правил благоустрою території, паркування транспортних засобів, тиші в громадських місцях, торгівлі на ринках у м. Києві» (зі змінами та доповненнями)² (далі — Рішення КМР №1051/1051);
- ◆ Рішення Київської міської ради від 24.02.2011 № 56/5443 «Про затвердження Порядку визначення обсягів пайової участі (внеску) власників тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності, засобів пересувної дрібнороздрібною торговельної мережі, власників (користувачів) майданчиків для харчування біля стаціонарних закладів ресторанного господарства в утриманні об'єктів благоустрою м. Києва та внесення змін до деяких рішень Київської міської ради»³ (зі змінами згідно Рішення Київської міської ради від 4.09.2014 № 62/62⁴) (далі — Рішення КМР №62/62);
- ◆ Рішення Київської міської ради від 05 квітня 2012 року № 384/7721 «Про розробку Комплексної схеми розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві»⁵;
- ◆ Рішення Київської міської ради від 28.02.2013 №97/9154 «Про деякі питання розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності у м. Києві»⁶;
- ◆ Рішення Київської міської ради «Про особливості застосування Порядку розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві» від 25 грудня 2014 року № 746/746⁷ (далі — Рішення КМР №746/746);
- ◆ Розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) «Про затвердження Комплексної схеми розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві» від 16.06.2015 р. № 585⁸.

Відповідно до статті 28 Закону про регулювання містобудівної діяльності, пункту 2 рішення КМР №746/746, **розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності здійснюється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування — Наказом № 244.**

1 <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1529-17>

2 http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MR081108.html

3 http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MR110073.html

4 http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MR140048.html

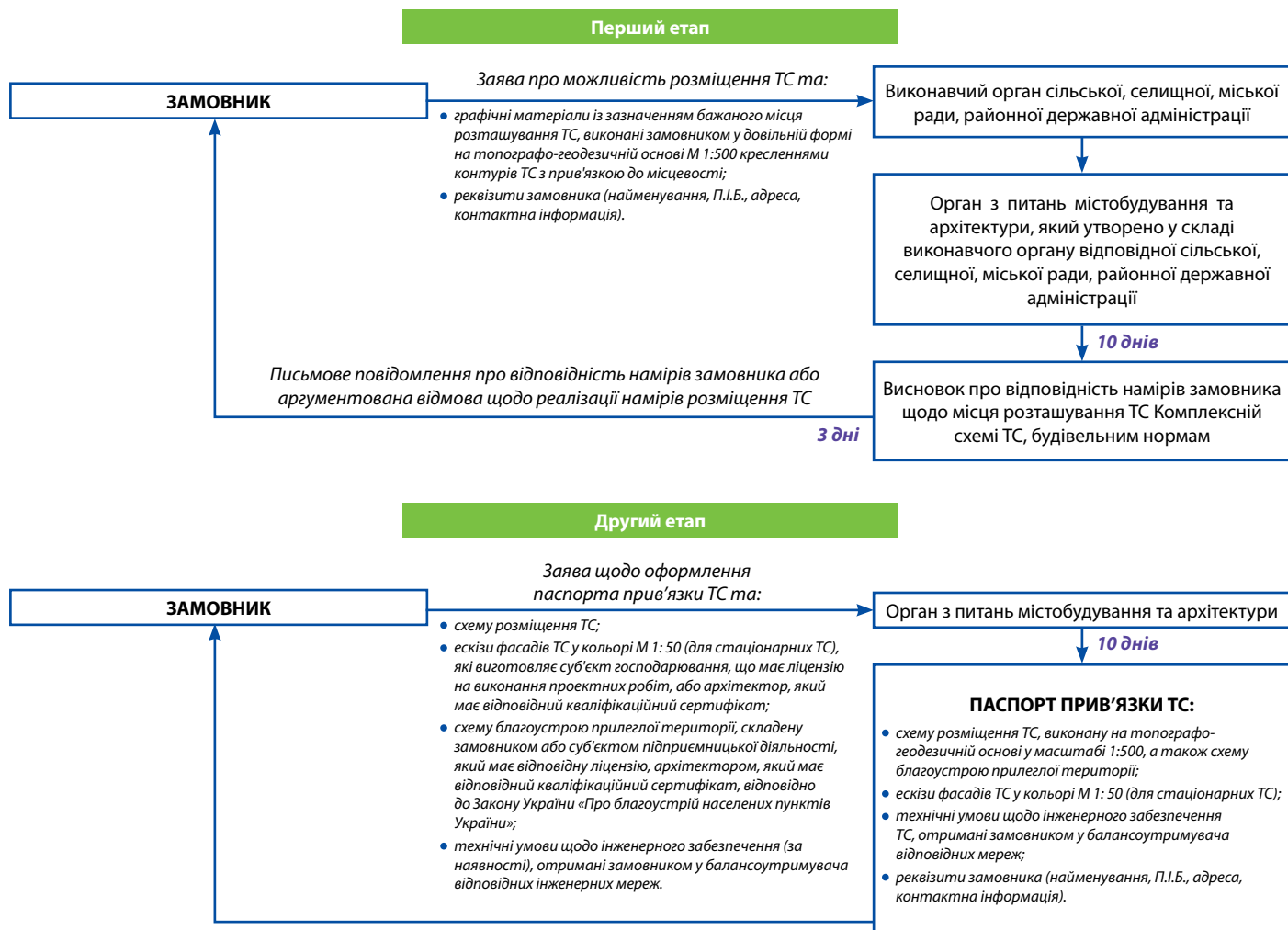
5 http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MR120384.html

6 http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/1_doc2.nsf/alldocWWW/B4C80B489A6F84C1C2257B36006DEBCA

7 https://ips.ligazakon.net/document/view/mr140730?an=4&ed=2016_03_17

8 http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MA150585.html

СХЕМА ОТРИМАННЯ ПРАВА НА РОЗМІЩЕННЯ ТС (ЗГІДНО НАКАЗУ № 244)

За вищезазначеним загальним порядком суб'єкту господарювання для отримання паспорта прив'язки ТС необхідно:

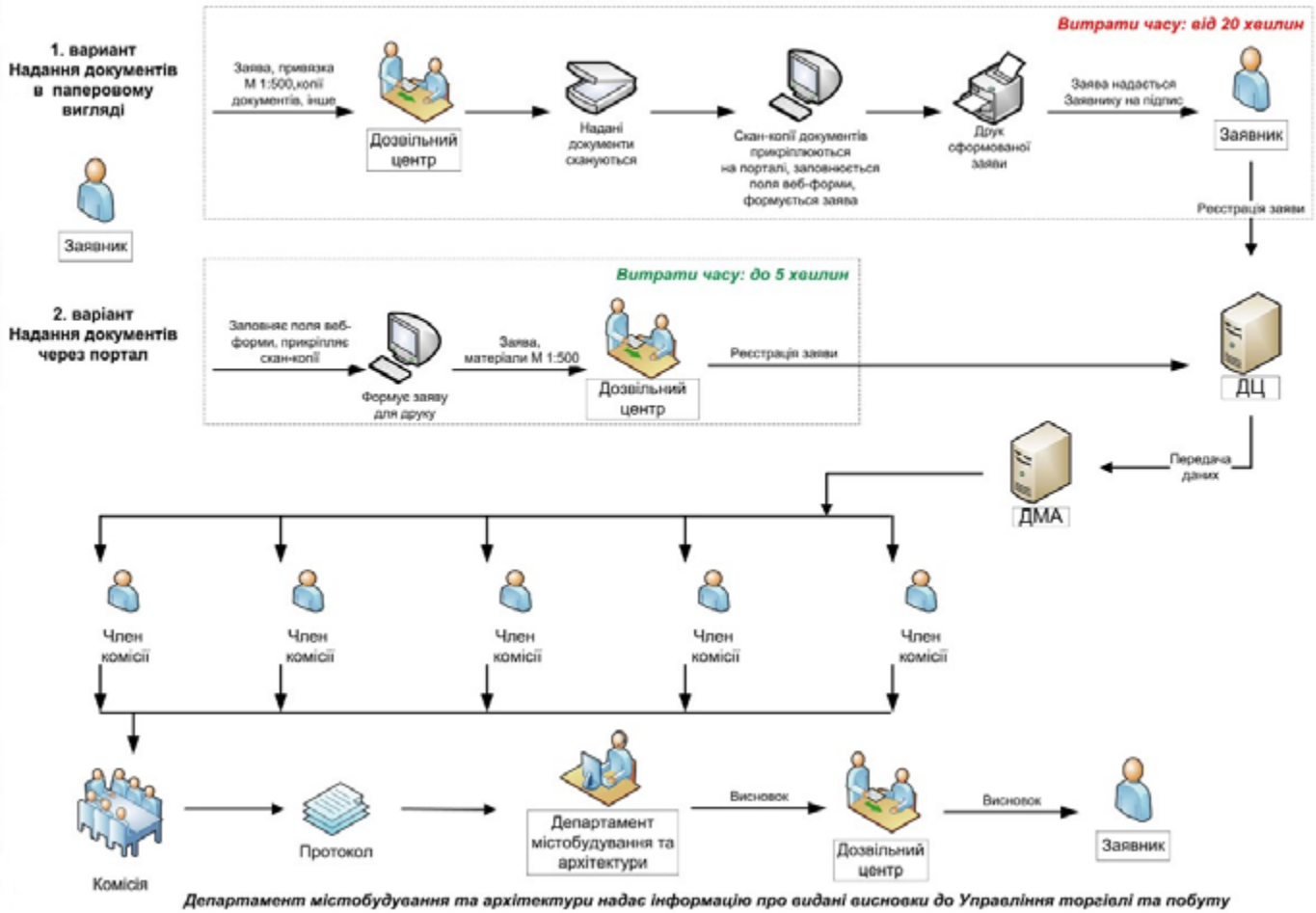
- ◆ отримати **4** проміжних інструментів та документів, а саме: висновок про відповідність намірів замовника, ескізи фасадів ТС у кольорі М **1:50**, схему благоустрою прилеглої території, технічні умови щодо інженерного забезпечення;
- ◆ виготовити графічні матеріали та схеми розміщення ТС;
- ◆ звернутися до **5** суб'єктів для отримання необхідних інструментів та документів.

Однак схема отримання права на розміщення ТС у місті Києві, на практиці відрізняється від передбаченої Наказом № 244.

Це пояснюється додатковими вимогами та положеннями, що передбачені в актах Київської міської ради (далі — КМР), зокрема, в рішенні КМР № 746/746, рішенні КМР № 1051/1051, рішенні КМР № 62/62.

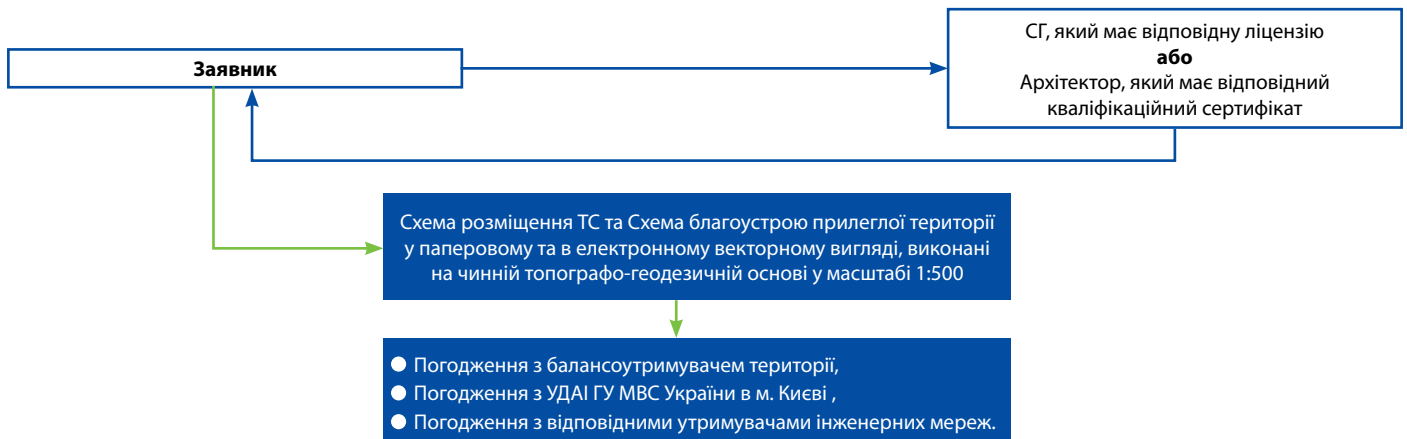
**СХЕМА ОТРИМАННЯ ПРАВА НА РОЗМІЩЕННЯ ТС
(У МІСТІ КИЄВІ ЗГІДНО НАКАЗУ № 244, РІШЕННЯ КМР № 746/746, № 1051/1051, № 62/62)**

ПЕРШИЙ ЕТАП: ОТРИМАННЯ ВИСНОВКУ ПРО ВІДПОВІДНІСТЬ НАМІРІВ¹

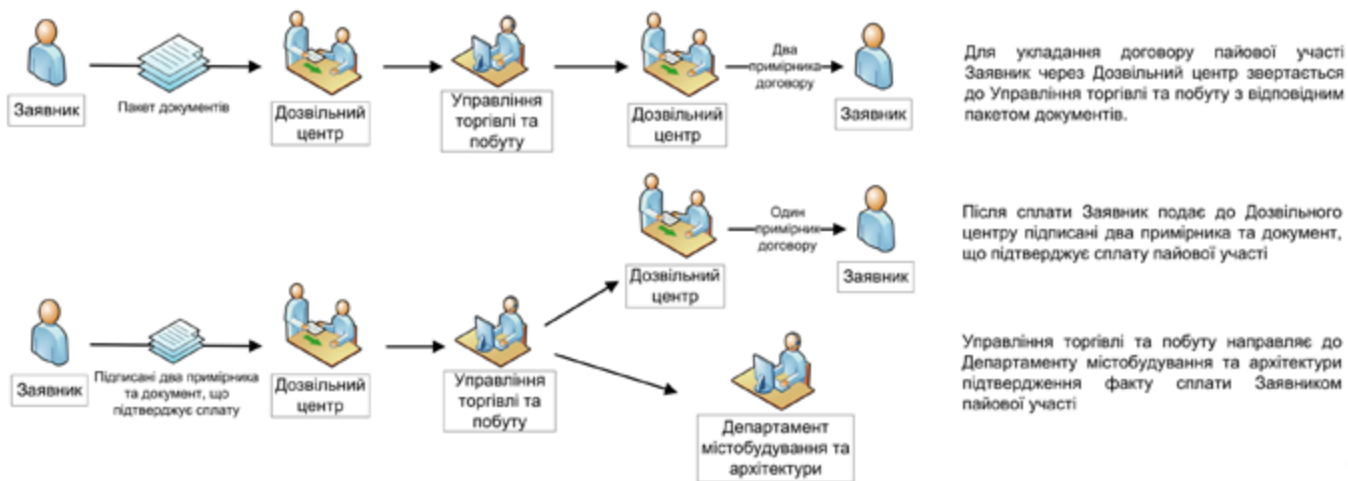
Для отримання матеріалів з МІАС ЗМД «Містобудівний кадастр міста Києва» М 1:500 для оцінки, аналізу та попереднього визначення місця розташування ТС додатково необхідно звернутися до Департаменту містобудування та архітектури КМР з додатковою заявою.

ДРУГИЙ ЕТАП: ВИКОНАННЯ УМОВ ВИСНОВКУ (РОЗРОБКА СХЕМ)

¹ За матеріалами Департаменту Містобудування та архітектури КМР — <https://kga.gov.ua/opis-protseduri-oformlennya-pasportu-priv-yazki>

ТРЕТІЙ ЕТАП: ВИКОНАННЯ УМОВ ВИСНОВКУ (УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ ПАЙОВОЇ УЧАСТІ)¹

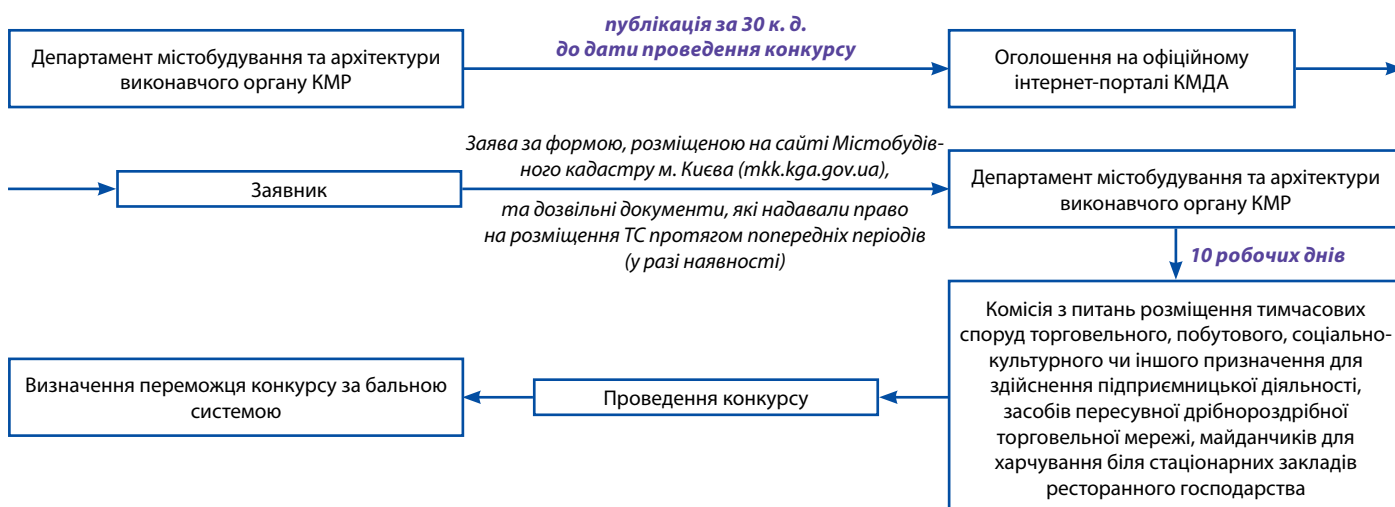
ЧЕТВЕРТИЙ ЕТАП: ОФОРМЛЕННЯ ПАСПОРТУ ПРИВ'ЯЗКИ ТС²

Для отримання паспорта прив'язки ТС, суб'єкту господарювання необхідно:

- ◆ пройти **8** додаткових процедур та отримати відповідні проміжні інструменти, зокрема, укласти договір пайової участі;
- ◆ звернутися до **8** різних суб'єктів, хоча процедура подачі документів через дозвільний центр спрощує цей процес.

Слід зазначити, що законодавством передбачена необхідність **проведення конкурсу щодо надання права на оформлення паспорта прив'язки ТС, у разі надходження заяв від кількох суб'єктів господарювання щодо одного місця розміщення ТС.**

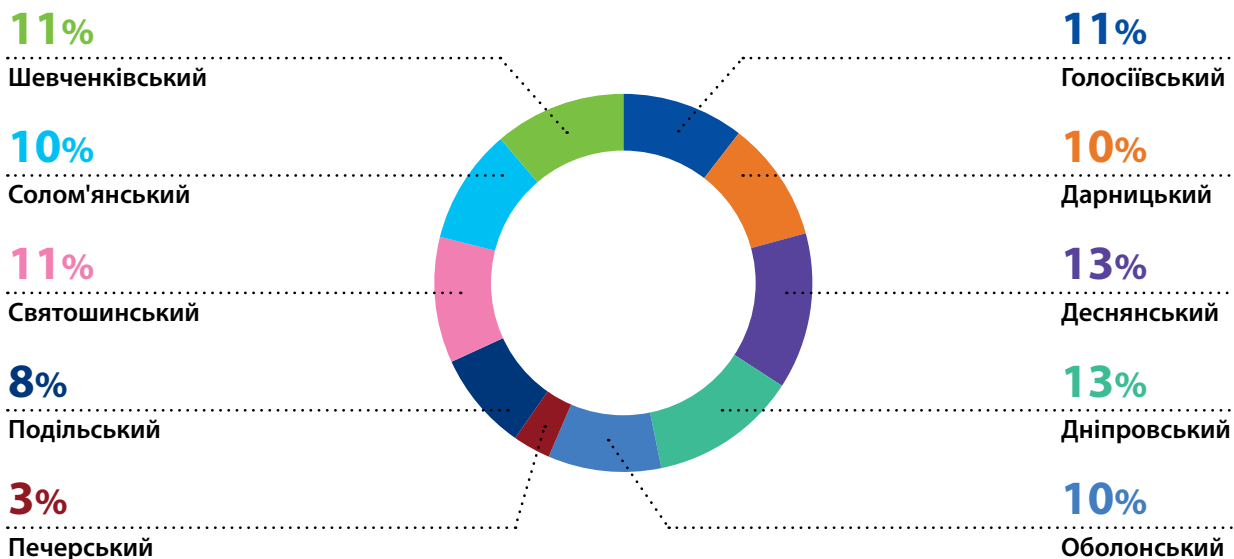
¹ За матеріалами Департаменту Містобудування та архітектури КМР — <https://kga.gov.ua/opis-protseduri-oformlennya-pasportu-priv-yazki>

² За матеріалами Департаменту Містобудування та архітектури КМР — <https://kga.gov.ua/opis-protseduri-oformlennya-pasportu-priv-yazki>

Ефективним з точки зору концепції доступу до спільного обмеженого ресурсу є передбачена законодавством, а саме Законом про регулювання містобудівної діяльності та Наказом № 244, необхідність розроблення у населених пунктах комплексної схеми розміщення ТС. У місті Києві Комплексна схема розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві¹ розроблена та прийнята у 2015 році.

Згідно даної схеми здійснюється зонування розміщення тимчасових споруд в місті Києві, яке передбачає визначення архітипів та площі ТС для кожної зони. При здійсненні зонування розміщення ТС в місті Києві враховувались типології елементів міського середовища, архітектурних, функціонально-планувальних та історико-культурних чинників, забезпечувався принцип зменшення площі тимчасових споруд у напрямку від околиць до центральної частини міста.

КІЛЬКІСТЬ МІСЦЬ МОЖЛИВОГО РОЗМІЩЕННЯ ТИМЧАСОВИХ СПОРУД У КОМПЛЕКСНІЙ СХЕМІ РОЗМІЩЕННЯ ТИМЧАСОВИХ СПОРУД В М. КИЄВІ²

Інструменти використання загального простору, на якому може бути розміщено ТС в місті Києві, є інформатизованими — <http://mkk.kga.gov.ua>. Окрім того, самі процеси отримання паспорта прив'язки ТС є інформатизованими.

¹ <https://ips.ligazakon.net/document/view/MA150585?an=4>

² За матеріалами Департаменту Містобудування та архітектури КМР — <https://kga.gov.ua/opis-protseduri-oformlennya-pasportu-priv-yazki>

Проблема 1: Значні фінансові та часові втрати СГ в процесі набуття права на розміщення ТС

ПРИЧИНА:

Значні фінансові та часові втрати суб'єктів господарювання в процесі набуття права на розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності зумовлені значною кількістю процедур, які необхідно пройти та документів, які необхідно отримати для розміщення ТС.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна. Організаційна.

Для отримання паспорту прив'язки ТС в місті Києві в середньому бізнесу необхідно пройти **8** додаткових процедур, половина з яких не передбачена Наказом № 244:

- ◆ отримати матеріали з МІАС ЗМД «Містобудівний кадастр міста Києва» М **1:500** для оцінки, аналізу та попереднього визначення місця розташування тимчасової споруди;
- ◆ отримати висновок про відповідність намірів замовника щодо розміщення ТС;
- ◆ замовити схему розміщення ТС у суб'єкту господарювання, який має відповідну ліцензію або у архітектора, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат у паперовому та в електронному векторному вигляді, виконані на чинній топографо-геодезичній основі у масштабі **1:500**;
- ◆ замовити схему благоустрою прилеглої території у суб'єкта господарювання, який має відповідну ліцензію або у архітектора, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат у паперовому та в електронному векторному вигляді, виконані на чинній топографо-геодезичній основі у масштабі **1:500**;
- ◆ отримати погодження з балансоутримувачем території об'єкта благоустрою на якому розміщується ТС;
- ◆ отримати погодження з УДАІ ГУ МВС України в м. Києві, у разі розміщення ТС у межах червоних ліній доріг та вулиць і біля об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури;
- ◆ отримати погодження з відповідними утримувачами інженерних мереж, у разі розміщення ТС в охоронних зонах інженерних мереж;
- ◆ укласти договір пайової участі в утриманні об'єкта благоустрою.

Наявність в **два** рази більше бар'єрів в процесі отримання паспорту прив'язки ТС, ніж це передбачено спеціальним Наказом № 244, спричинене відсутністю інструмента «Паспорт прив'язки ТС» в Законі про Перелік, в спеціальному Законі про регулювання містобудівної діяльності, а тому й не поширенням рамкового Закону про дозвільну систему на його регламентацію. У разі визначення даного інструменту, як ДДХ — серед Закону про Перелік, законотворцю необхідно було б визначити, зокрема, перелік документів, які необхідно подати для отримання даного ДДХ, строки отримання даного ДДХ, а погодження, які СГ здійснює в процесі отримання права на розміщення ТС, мав би здійснювати сам дозвільний орган без залучення СГ. Зазначене вище призводить до зайвих часових та матеріальних витрат СГ у процесі отримання паспорта прив'язки ТС.

Проблема 2: Маніпулювання згодою на розміщення ТС з боку осіб, які залучені до погодження розміщення ТС, з метою отримання додаткової вигоди

ПРИЧИНА:

Маніпулювання згодою на розміщення ТС з боку осіб, які залучені до погодження розміщення ТС, зумовлене відсутністю регламентованих порядків отримання згоди на розміщення ТС.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Згідно рішення КМР № 746/746 для розміщення ТС заявнику необхідно, зокрема:

- ◆ отримати погодження з балансоутримувачем території об'єкта благоустрою (території) на якому розміщується ТС;
- ◆ отримати погодження з УДАІ ГУ МВС України в м. Києві, у разі розміщення ТС у межах червоних ліній доріг та вулиць і біля об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури;
- ◆ отримати погодження з відповідними утримувачами інженерних мереж, у разі розміщення ТС в охоронних зонах інженерних мереж.

Однак порядки здійснення таких погоджень відсутні.

Відсутність регламентованих порядків видачі проміжних інструментів, які необхідні для отримання права на розміщення ТС, створює додаткові корупційні чинники при процедурі одержання такого права.

Висновок

Регулювання розміщення ТС здійснюється переважно на дискреційній основі з боку ОМС та осіб, які надають/укладають проміжні інструменти (погодження, договори, тощо) для отримання права на розміщення ТС. Таким чином, ціль рівного доступу суб'єктів господарювання до отримання права на розміщення ТС не досягається.

Однак, Київська міська рада створила інформаційну електронну Комплексну схему розміщення ТС з чітко визначеними місцями можливого розміщення ТС, а також інформатизувала процеси отримання паспорта прив'язки ТС, що вказує на прогресивність її підходу до регулювання сфери розміщення ТС.

РОЗДІЛ П'ЯТИЙ: АНАЛІЗ ДОСТУПУ ДО МАРШРУТІВ НА ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ ТА ВАНТАЖІВ

5.1

ВНУТРІШНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ

Ринок

Види діяльності	49.3 Інший пасажирський наземний транспорт
Кількість підприємств	Юрособи — 1 634
Частка у ВВП	0,3%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 97,9 тис.
Концентрація	Висока (на місцевому рівні)
Інші особливості ринку	—
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Переважно приватне
Суб'єкт регулювання	Міністерство інфраструктури, місцеві адміністрації

* Крім таксі, але це менша частина ринку

Відповідно до статті 35 Закону України «Про автомобільний транспорт»¹ (далі — Закон про автомобільний транспорт) послуги пасажирського автомобільного транспорту поділяються на послуги з перевезення пасажирів автобусами, на таксі та легковими автомобілями на замовлення.

Послуги з перевезення пасажирів автобусами можуть надаватися за такими видами режимів організації перевезень:

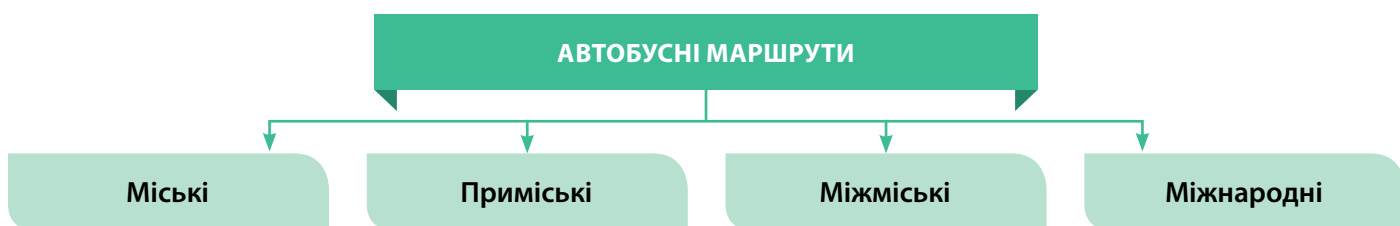

Перевезення пасажирів автобусами в режимі регулярних пасажирських перевезень здійснюється автомобільними перевізниками на автобусних маршрутах загального користування на договірних умовах із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Перевезення пасажирів автобусами в режимі регулярних спеціальних пасажирських перевезень та в режимі нерегулярних пасажирських перевезень здійснюється автомобільним перевізником на автобусних маршрутах на договірних умовах із замовниками транспортних послуг.

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14>

Автобусні маршрути за видами сполучення поділяються на:

Автобусні маршрути за видами перевезень поділяються на:

Перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування може здійснюватися у режимах:

- ◆ звичайному;
- ◆ експресному;
- ◆ маршрутного таксі.

Відповідно до статистичних даних по галузі автомобільного транспорту, які розміщені на офіційному веб-сайті Міністерства інфраструктури України¹ автомобільним транспортом (автобусами) протягом 2017 року перевезено:

- ◆ у міжміському сполученні **148 млн** пасажирів із **225 млн**;
- ◆ у приміському сполученні **621 млн** пасажирів із **990 млн**;
- ◆ у міському сполученні **5407 млн** пасажирів, з них **2575 млн** автомобільним транспортом (автобуси).

Пасажирообіг автомобільним транспортом (автобуси) становить **49 млрд пас.-км**, що становить **38%** від всіх видів транспорту².

Станом на 2017 рік автомобільна транспортна система України налічувала більше **9,2 млн** транспортних засобів, у тому числі:

- ◆ **6,9 млн** легкових автомобілів;
- ◆ **≈ 250 тис.** автобусів;
- ◆ **≈ 1,3 млн** вантажних автомобілів.

У цілому, на ринку комерційних перевезень протягом 2017 року здійснювало підприємницьку діяльність майже **56,2 тис.** перевізників, які в своїй діяльності використовували більш **154 тис.** транспортних засобів³.

¹ <https://mtu.gov.ua/content/statistichni-dani-po-galuzi-avtomobilnogo-transportu.html>

² <https://mtu.gov.ua/content/statistichni-dani-po-galuzi-avtomobilnogo-transportu.html>

³ <https://mtu.gov.ua/content/statistichni-dani-po-galuzi-avtomobilnogo-transportu.html>

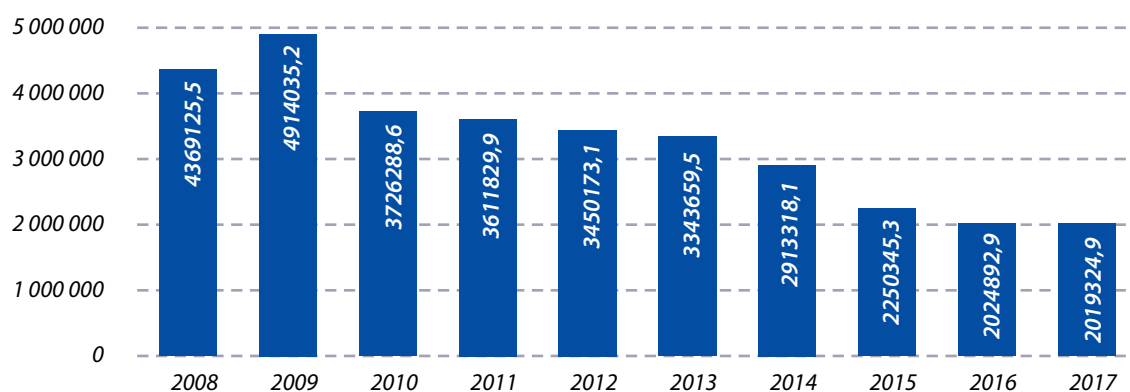
**КІЛЬКІСТЬ ДІЮЧИХ У ПОПЕРЕДНЬОМУ ЗВІТНОМУ ПЕРІОДІ ЛІЦЕНЗІЙ
НА ВИДИ ПЕРЕВЕЗЕНЬ СКЛАДАЄ¹:**

Вид перевезень	Кількість діючих ліцензій
надання послуг з перевезення пасажирів автобусами	13 295
надання послуг з перевезення пасажирів на таксі	15 965
надання послуг з перевезення пасажирів легковими автомобілями на замовлення	987
надання послуг з перевезення небезпечних вантажів	1 820
надання послуг перевезення пасажирів та небезпечних вантажів	206
надання послуг перевезення пасажирів та вантажів	636
надання послуг з перевезення вантажів	12 451
Всього	45 360

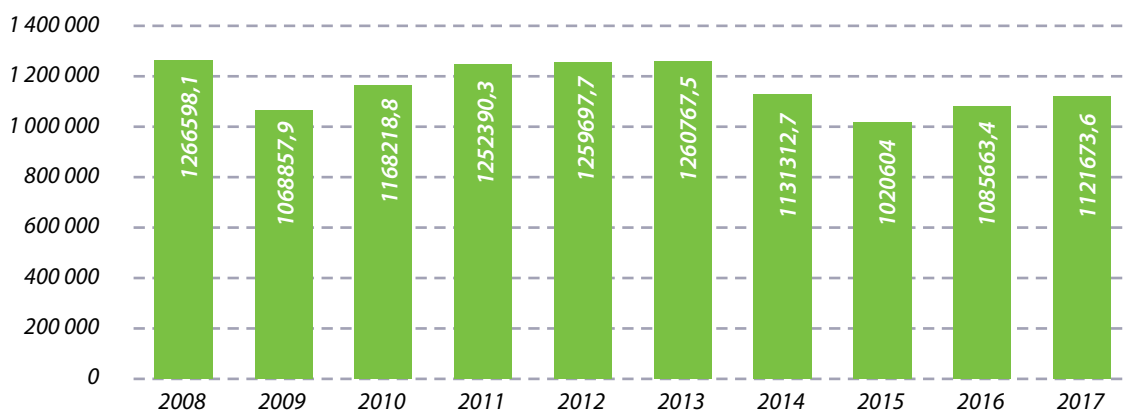
**КІЛЬКІСТЬ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ У ПОПЕРЕДНЬОМУ ЗВІТНОМУ ПЕРІОДІ,
ЩО ВИКОРИСТОВУВАЛИСЯ ЛІЦЕНЗІАТАМИ:**

Тип транспортного засобу	Кількість транспортних засобів
Автобуси	74527
Таксі	23484
Легкові	4490
Вантажні (небезпечні вантажі)	16127
Всього	118628

**КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПАСАЖИРІВ АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ², ТИС.,
(потягом 2014-2016 років без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим,
м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях)**

**КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ³, ТИС. Т,
(потягом 2014-2016 років без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим,
м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях)**

¹ <https://mtu.gov.ua/content/statistichni-dani-po-galuzi-avtomobilnogo-transportu.html>

² <http://www.ukrstat.gov.ua/>

³ <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Регулювання

Перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування здійснюється відповідно до Закону про автомобільний транспорт та постанови Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2008 року № 1081 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування»¹ (далі — Постанова КМУ № 1081).

Частиною першою статті 43 Закону про автомобільний транспорт передбачено, що визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах.

Положенням пункту 4 Порядку, затвердженого Постановою КМУ № 1081, встановлено, що організатором перевезень на автобусному маршруті загального користування є:

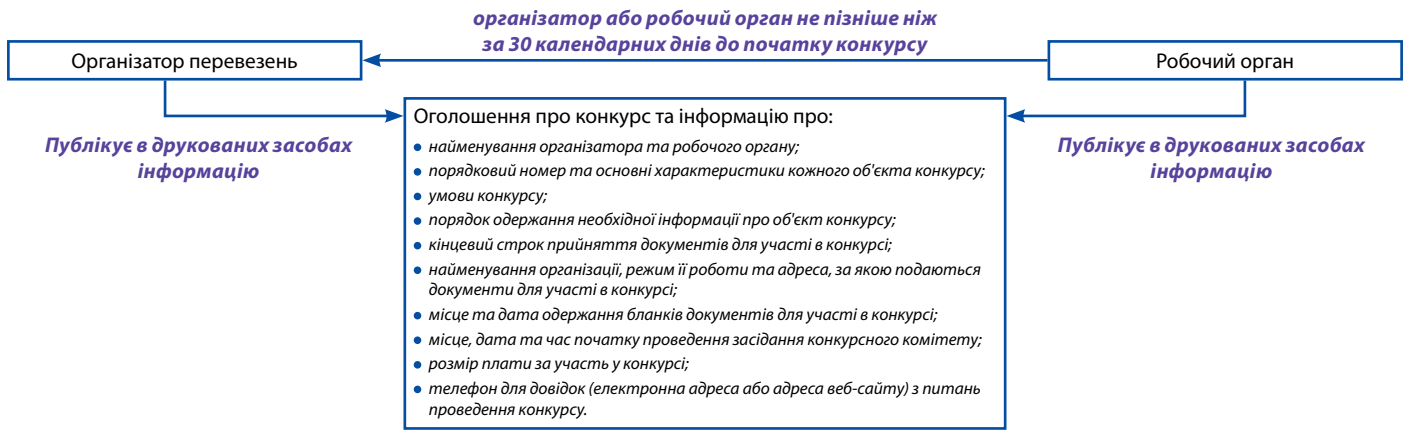
- ◆ Мінінфраструктури — на міжміському і приміському автобусних маршрутах, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут);
- ◆ Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні держадміністрації — на міжміському і приміському автобусних маршрутах, що не виходять за межі території Автономної Республіки Крим чи області (внутрішньообласний маршрут), у тому числі таких, що проходять від населених пунктів Київської області до м. Києва;
- ◆ районна держадміністрація — на автобусному маршруті, що не виходить за межі території району (внутрішньорайонний маршрут);
- ◆ Київська міська держадміністрація — на автобусному маршруті загального користування прямого сполучення м. Київ - міжнародний аеропорт «Бориспіль»;
- ◆ виконавчий орган місцевої ради об'єднаної територіальної громади сіл, селищ, міст — на маршруті, що проходить у межах території об'єднаної територіальної громади (міський чи приміський маршрут);
- ◆ виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту — на маршруті, що проходить у межах населеного пункту (міський маршрут).

Об'єктом конкурсу можуть бути:

- ◆ маршрут (кілька маршрутів) та/або оборотний рейс (кілька оборотних рейсів) міжміського автобусного сполучення;
- ◆ маршрут (кілька маршрутів) міського або приміського автобусного сполучення;
- ◆ сукупність оборотних рейсів міського або приміського автобусного сполучення за умови, що кількість таких рейсів на об'єкті конкурсу становить не менш як **50** на день.
- ◆ сукупність маршрутів приміського та маршрутів або оборотних рейсів міжміського сполучення.

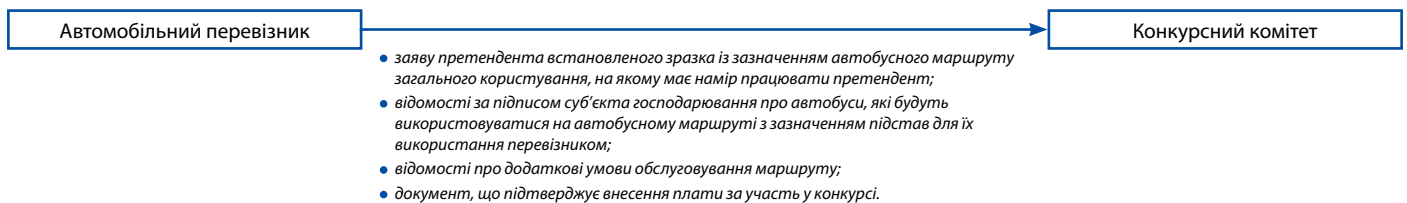
¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1081-2008-%D0%BF/ed20180317>

Схема оголошення про проведення конкурсу:

Відповідно до статті 46 Закону про автомобільний транспорт для участі в конкурсі на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування автомобільний перевізник подає конкурсному комітету документи встановлені у цій статті, а саме:

Схема подання документів для участі у конкурсі:

I. Набуття права суб'єктами господарювання на здійснення перевезень пасажирів на приміських та міжміських автобусних маршрутах загального користування, які виходять за межі території області (міжобласні маршрути)

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	Назва НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні інструменти
Перевезення пасажирів на приміських та міжміських автобусних маршрутах загального користування, які виходять за межі території області (міжобласні маршрути)	Рішення про результати конкурсу (оформлюється протоколом)	Відсутній	Так	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Конкурсний комітет	конкурсна	Ліцензія на внутрішні перевезення пасажирів автобусами
	Дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування	Закон про автомобільний транспорт (ст.31)	Так	Ні	Ні	Наказ Мінтрансв'язку від 07.05.2010 р. № 279 «Про затвердження форми дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування, порядку його видачі та анулювання» ¹	Укртрансбезпека	дозвільна	Рішення про результати конкурсу

II. Набуття права СГ на здійснення перевезень пасажирів за такими видами діяльності

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	Назва НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні інструменти
1. Перевезення пасажирів на міжміському і приміському автобусних маршрутах, що не виходять за межі території Автономної Республіки Крим чи області (внутрішньообласний маршрут), у тому числі таких, що проходять від населених пунктів Київської області до м. Києва	Рішення про результати конкурсу (оформлюється протоколом)	Відсутній	Так	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Конкурсний комітет	Конкурсна	Ліцензія на внутрішні перевезення пасажирів автобусами.
	Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування	Закон про автомобільний транспорт (ст. 44)	Ні	Ні	Ні	Постанова № 1081	Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні держадміністрації	Договірна	Рішення про результати конкурсу, яке оформлюється протоколом

¹ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0409-10>

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	Назва НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні інструменти
2. Перевезення пасажирів на автобусному маршруті, що не виходить за межі території району (внутрішньорайонний маршрут)	Рішення про результати конкурсу (оформлюється протоколом)	Відсутній	Так	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Конкурсний комітет	Конкурсна	Ліцензія на внутрішні перевезення пасажирів автобусами
	Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування	Закон про автомобільний транспорт (ст. 44)	Ні	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Районна держадміністрація	Договірна	Рішення про результати конкурсу, яке оформлюється протоколом
3. Перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування прямого сполучення м. Київ - міжнародний аеропорт "Бориспіль"	Рішення про результати конкурсу (оформлюється протоколом)	Відсутній	Так	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Конкурсний комітет	Конкурсна	Ліцензія на внутрішні перевезення пасажирів автобусами
	Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування	Закон про автомобільний транспорт (ст. 44)	Ні	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Київська міська держадміністрація	Договірна	Рішення про результати конкурсу, яке оформлюється протоколом
4. Перевезення пасажирів на маршруті, що проходить у межах території об'єднаної територіальної громади (міський чи приміський маршрут)	Рішення про результати конкурсу (оформлюється протоколом)	Відсутній	Так	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Конкурсний комітет	Конкурсна	Ліцензія на внутрішні перевезення пасажирів автобусами
	Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування	Закон про автомобільний транспорт (ст. 44)	Ні	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	виконавчий орган місцевої ради об'єднаної територіальної громади сіл, селищ, міст	Договірна	Рішення про результати конкурсу, яке оформлюється протоколом
5. Перевезення пасажирів на маршруті, що проходить у межах населеного пункту (міський маршрут)	Рішення про результати конкурсу (оформлюється протоколом)	Відсутній	Ні	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Конкурсний комітет	Конкурсна	Ліцензія на внутрішні перевезення пасажирів автобусами
	Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування	Закон про автомобільний транспорт (ст. 44)	Ні	Ні	Ні	Постанова КМУ № 1081	Виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту	Договірна	Рішення про результати конкурсу, яке оформлюється протоколом

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення перевезень пасажирів на автобусних маршрутах загального користування

ІНСТРУМЕНТ:

Рішення про результати конкурсу

Відповідно до статті 1 Закону про автомобільний транспорт автомобільний транспорт це галузь транспорту, яка забезпечує задоволення потреб населення та суспільного виробництва у перевезеннях пасажирів та вантажів автомобільними транспортними засобами.

Відповідно до інформації, яка розміщена на офіційному веб-сайті Укртрансбезпеки, протягом 2017 року організатором перевезень було проведено **14** конкурсів з визначення переможців на перевезення пасажирів на міжміських і приміських маршрутах загального користування, які виходять за межі території області (міжобласний маршрут), на понад **653** маршрути (в 2016 році проведено **10** конкурсів з перевезення пасажирів на міжміських і приміських маршрутах загального користування, які виходять за межі території області (міжобласний маршрут), на **648** маршрутів)¹.

Правова природа Рішення про результати конкурсу характеризується такими елементами:

- має ознаки документа дозвільного характеру, оскільки СГ без його отримання не може отримати право на здійснення перевезень пасажирів на автобусних маршрутах загального користування;
- відсутній в Законі України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»². Забороняється вимагати від СГ отримання документів дозвільного характеру, які не передбачені Законом про Перелік.

Порядок проведення конкурсу на отримання права на здійснення перевезень пасажирів на автобусних маршрутах загального користування

Порядок проведення конкурсу на отримання права на здійснення перевезень пасажирів на автобусних маршрутах загального користування регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- Законом України «Про автомобільний транспорт» (стаття 43);
- Постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2008 року № 1081 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування».

Проблема 1: Відсутність процедури чіткого та прозорого визначення розміру плати за участь автомобільних перевізників у конкурсі

ПРИЧИНА:

Відсутній нормативно-правовий акт, яким затверджено порядок (методику) розрахунку плати за участь у конкурсі.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Одним із основних документів, передбачених частиною першою статті 46 Закону про автомобільний транспорт, які автомобільний перевізник повинен подати конкурсному комітету для участі у конкурсі є документ, що підтверджує внесення плати за участь у конкурсі.

Фінансування проведення конкурсу здійснюється органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування за рахунок коштів, внесених претендентами як плату за участь у конкурсі, а також за рахунок власних коштів (частина п'ята статті 46 Закону про автомобільний транспорт).

¹ <http://dsbt.gov.ua/storinka/publichnyy-zvit-golovy-derzhavnoyi-sluzhby-ukrayiny-z-bezpeky-na-transporti-myhayla-0>

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3392-17>

Разом з цим, положенням Закону про автомобільний транспорт не встановлено розмір плати за участь автомобільного перевізника у конкурсі, а також не встановлює положення у яких випадках плату за конкурс повинен внести автомобільний перевізник, а коли конкурс може бути проведено за рахунок коштів органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Відповідь на питання стосовно розміру плати за участь автомобільним перевізником нам надає положення пункту 58 Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого Постановою КМУ № 1081 яким встановлено, що розмір плати за участь у конкурсі встановлюється організатором на підставі кошторису витрат і не може перевищувати **300** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на дату подання заяви про участь у конкурсі.

Так, положенням зазначеного Порядку передбачено, що кошторис витрат, пов'язаних з підготовкою та проведенням конкурсу, включає витрати з:

- ◆ підготовки пропозицій щодо об'єктів та умов конкурсу;
- ◆ розміщення інформації про об'єкти та умови конкурсу в засобах масової інформації;
- ◆ організації приймання документів;
- ◆ перевірки достовірності одержаної від перевізника-претендента інформації;
- ◆ аналізу та оцінки відповідності пропозицій перевізника-претендента умовам конкурсу;
- ◆ підготовки інформаційних матеріалів для членів конкурсного комітету;
- ◆ доведення результатів конкурсу до відома перевізників-претендентів;
- ◆ подання перевізникам-претендентам інформації про участь у конкурсі;
- ◆ технічного забезпечення конкурсу, оренди або утримання приміщень для його проведення;
- ◆ виготовлення паспортів автобусних маршрутів.

Затверджений організатором кошторис є підставою для визначення суми, яку сплачує перевізник-претендент за участь у конкурсі.

Проблема 2: Несвоєчасне створення комісії або внесення змін до її складу, що унеможливає доступ до маршрутів на певний період часу

ПРИЧИНА:

- 1) **Низька виконавча дисципліна органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.**
- 2) **ротація кадрів в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування.**

ТИП ПРИЧИНИ:

Організаційна.

Протягом **9** місяців 2018 року, Міністерством інфраструктури України — організатором перевезень на автобусному маршруті загального користування, не було затверджено склад конкурсного комітету, що в свою чергу призвело до того, що конкурс протягом зазначеного періоду не проводився. Тільки 3 жовтня 2018 року, Міністерством інфраструктури України було прийнято наказ, яким утворено постійно діючого конкурсного комітету з визначення автомобільних перевізників для роботи на міжміському і приміському автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут).

Проблема 3: Прийняття рішення про надання маршруту за наявністю тільки одного претендента, що не забезпечує змагальність

ПРИЧИНА:

Прийняття рішення про надання маршруту відбувається за конкурсною процедурою, яка передбачає: якщо перевізником-претендентом на один чи кілька об'єктів конкурсу є тільки один автомобільний перевізник, він визнається переможцем.

ТИП ПРИЧИНИ:

- 1 >> **Нормативна.**
- 2 >> **Організаційна.**

Відповідно до пункту 13 Постанови КМУ № 1081, якщо перевізником-претендентом на один чи кілька об'єктів конкурсу є тільки один автомобільний перевізник, він визнається переможцем у разі його відповідності вимогам статей 45 і 46 Закону України «Про автомобільний транспорт»¹.

Це нівелює принцип змагальності при набутті права на маршрут.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як Рішення про результати конкурсу, ціль щодо рівного доступ СГ до отримання права на здійснення перевезень пасажирів на автобусних маршрутах загального користування не досягається.

Причинами, за якими ціль не досягається за допомогою такого інструменту державного регулювання, як рішення про результати конкурсу, є те, що:

- ◆ непрогнозованість витрат суб'єкта господарювання на участь у конкурсі впливає на зменшення охочих прийняти участь у конкурсі на отримання маршруту;
- ◆ незабезпечення сталої роботи конкурсної комісії унеможливорює доступ до маршрутів нових перевізників;
- ◆ рішення про результати конкурсу може прийматися за наявністю тільки одного претендента на маршрут.

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1081-2008-%D0%BF>

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення перевезень пасажирів на міжміському і приміському автобусних маршрутах загального користування, які виходять за межі території області

ІНСТРУМЕНТ:

Дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування

Відповідно до частини другої статті 31 Закону про автомобільний транспорт відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування приміських та міжміських, які виходять за межі території області, із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються дозволом органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на обслуговування автобусних маршрутів.

Правова природа Дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування характеризується такими елементами:

- ◆ має ознаки документа дозвільного характеру, оскільки СГ без його отримання не може здійснювати господарську діяльність;
- ◆ відсутній у Законі про Перелік. Нагадаємо, що забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів дозвільного характеру, які не внесені до Закону про Перелік.

Порядок видачі Дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування

Порядок видачі Дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Законом України «Про автомобільний транспорт» (стаття 31);
- ◆ Постановою Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 929 «Деякі питання надання Державною інспекцією з безпеки на наземному транспорті, Державною авіаційною службою, Державною інспекцією з безпеки на морському та річковому транспорті, Державним агентством з туризму та курортів і капітанами морських торговельних портів платних адміністративних послуг»¹ (пункт 6 Додатку);
- ◆ Наказом Мінтрансв'язку від 07.05.2010 р. № 279 «Про затвердження форми дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування, порядку його видачі та анулювання»².

Проблема: Невідповідність інструменту державного регулювання рамковим законодавчим актам

ПРИЧИНА:

- 1) Недотримання дозвільним органом рамок норм та правил законодавчих актів.
- 2) Небажання створювати прозорі та зрозумілі процедури для отримання документів дозвільного характеру.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Наказ Мінтрансв'язку України від 07.05.2010 р. № 279 «Про затвердження форми дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування, порядку його видачі та анулювання» (далі — Наказ Мінтрансв'язку № 279) не відповідає цілій низці законодавчих актів, а саме:

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2011-%D0%BF>

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0409-10>

Назва законодавчого акту, якому не відповідають положення Наказу Мінтрансв'язку № 279	Як на сьогодні регулюються правовідносини законодавчими актами	Як правовідносини врегульовані положеннями Наказу Мінтрансв'язку № 279
Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» ¹	<p>Частина 12 статті 13</p> <p>Ліцензія видається на необмежений строк</p>	<p>Пункт 4.1</p> <p>Закінчення терміну дії ліцензії та неотримання нової відповідно до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності»</p> <p>Посилання на положення закону України, який втратив чинність</p>
	<p>Діє Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»</p>	<p>Пункт 4.1</p> <p>Неотримання нової ліцензії відповідно до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності»</p>
Закону України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»	Дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування відсутній у Законі про Перелік	Зазначеним Наказом № 279 встановлюється порядок видачі та анулювання дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування
Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» ²	<p>Частина перша статті 4-1</p> <p>Строк видачі документів дозвільного характеру становить десять робочих днів, якщо інше не встановлено законом</p>	<p>Пункт 2.4.</p> <p>Дозвіл на перевезення та витяги з нього видаються протягом 30 днів з дати проведення конкурсу</p>
	<p>На сьогоднішній день, Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» не передбачено оформлення та видача дублікату дозволу</p>	<p>Пункт 2.2</p> <p>Автомобільному перевізнику у разі втрати ним оригіналу дозволу на перевезення видається дублікат дозволу на строк дії дозволу на перевезення, що втрачений</p>
	<p>Частина перша статті 4-1</p> <p>Порядок проведення дозвільної (погоджувальної) процедури, переоформлення та анулювання документу дозвільного характеру встановлюється Кабінетом Міністрів України</p>	<p>Порядок видачі, анулювання та переоформлення дозволу встановлені нормативно-правовим актом дозвільного органу</p>
	<p>Частина восьма статті 4-1</p> <p>Дозвільний орган протягом двох робочих днів з дня одержання заяви про переоформлення документа дозвільного характеру зобов'язаний прийняти рішення про переоформлення документа дозвільного характеру з урахуванням змін, зазначених у заяві про переоформлення документа дозвільного характеру</p>	<p>Пункт 3.7</p> <p>У разі зміни реквізитів автомобільного перевізника або код згідно з ЄДРПОУ та місцезнаходження переоформлення дозволу та витягу з нього здійснюється протягом 10 днів з дня надходження звернення автомобільного перевізника</p> <p>Пункт 3.8</p> <p>У разі змін шляху проходження маршруту, графіку руху, дозвіл та витяг з нього переоформлюються протягом 10 днів з дня прийняття відповідного рішення</p>

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15>

Щодо платності видачі дозволу

На сьогоднішній день, ані Законом про автомобільний транспорт, ані іншими законодавчими актами, не визначено розмір плати за отримання СГ дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування.

Разом з цим, в правовому полі діє постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 929 «Деякі питання надання Державною інспекцією з безпеки на наземному транспорті, Державною авіаційною службою, Державною інспекцією з безпеки на морському та річковому транспорті, Державним агентством з туризму та курортів і капітанами морських торговельних портів платних адміністративних послуг» (далі — Постанова КМУ № 929), яка містить положення яким встановлено розмір плати за видачу дозволу:

Назва законодавчого акту, якому не відповідають положення Постанови № 929	Як на сьогодні регулюються правовідносини законодавчими актами	Як правовідносини врегульовані положеннями Постанови № 929
Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»	Частина перша статті 4-1 Документи дозвільного характеру видаються безоплатно, на необмежений строк, якщо інше не встановлено законом	Пункт 6 Додатку 1 Постанови № 929 Розмір плати за видачу дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних автобусних маршрутах загального користування складає 380, 33 грн

У зв'язку з цим, положення пункту 6 Додатку 1 до Постанови КМУ № 929 не узгоджується із положенням частини першої статті 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» в частині встановлення розміру плати за видачу дозволу актом Уряду (на підзаконному рівні).

Якщо такий дозвіл був би ДДХ, то необхідно було б привести порядок видачі даного дозволу до вимог Закону про дозвільну систему, зокрема, щодо строків його видачі, переліку підстав для переоформлення та строків для цього, платності, а також включити зазначений ДДХ до Закону про Перелік.

Проблема 2: Зайві та непотрібні інструменти державного регулювання у сфері доступу до маршрутів

ПРИЧИНА:

- 1) Дозвіл не є документом, що надає право на маршрут.
- 2) Дозвіл видається за результатами конкурсу.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування видається автомобільному перевізнику, який за результатами конкурсу визнаний переможцем¹. Це означає, що СГ отримує дозвіл тільки після перемоги у конкурсі, тобто такий дозвіл є зайвим інструментом регулювання.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як Дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування, ціль, щодо рівного доступу СГ не досягається.

Автомобільний перевізник отримує право на об'єкт маршруту відповідно до рішення за результати проведеного конкурсу, а дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування є зайвим інструментом державного регулювання, на отримання якого автомобільний перевізник (переможець конкурсу) витрачає зайвий час та несе додаткові фінансові витрати.

Окрім того, якщо дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування є ДДХ, то порядок його видачі не відповідає рамковим законодавчим актам у сфері господарської діяльності та має бути приведений у відповідність до Закону про дозвільну систему та внесений до Закону про Перелік.

¹ Наказ Мінтрансв'язку № 279 — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0409-10>

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення перевезень пасажирів на внутрішньообласному, внутрішньорайонному, автобусному маршруті загального користування прямого сполучення м. Київ - міжнародний аеропорт «Бориспіль», міському та приміському маршрутах

ІНСТРУМЕНТ:

Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування

Відповідно до частини першої статті 31 Закону про автомобільний транспорт відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються договором про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування.

У договорі про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування повинно бути встановлено:

- ◆ перелік маршрутів загального користування, які буде обслуговувати автомобільний перевізник;
- ◆ умови організації перевезень;
- ◆ показники якості транспортного обслуговування населення;
- ◆ термін роботи автомобільного перевізника;
- ◆ зобов'язання органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо облаштування маршруту, підтримки проїзної частини автомобільної дороги та під'їзних шляхів у належному стані (тільки для міських автобусних маршрутів);
- ◆ розмір компенсації витрат автомобільного перевізника внаслідок перевезення пільгових пасажирів та регулювання тарифів, механізм їх виплати.

Крім того, у договорі про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування можуть бути включені інші питання за згодою сторін (частина четверта статті 31 Закону про автомобільний транспорт).

Положеннями Закону про автомобільний транспорт не передбачено прийняття типової форми договору на виконання перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування.

Правова природа укладання Договорів про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування характеризується такими елементами:

- ◆ не є документом дозвільного характеру;
- ◆ укладається з автомобільним перевізником на підставі рішення за результатами конкурсу;
- ◆ є правовстановлюючим документом.

Положення стосовно необхідності укладання договорів про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Законом України «Про автомобільний транспорт» (стаття 31);
- ◆ Постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2008 року № 1081 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування».

Визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах за результатами якого з переможцем конкурсу укладається договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування на термін від **трьох** до **п'яти** років.

Організатор перевезень на внутрішньообласних, внутрішньорайонних та міських автобусних маршрутах не пізніше **десяти** робочих днів з дня опублікування свого рішення на офіційному веб-сайті укладає з переможцем конкурсу договір згідно з обов'язковими та додатковими (за наявності) умовами конкурсу та додатковими умовами обслуговування маршруту, наданими перевізником-претендентом.

Зазначений договір вважається укладеним з моменту його підписання сторонами.

Разом з цим, пропонуємо розглянути можливість прийняття на нормативному рівні типової форми договору про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування, а також можливість укладання зазначеного договору з автоперевізником в день прийняття рішення за результатами конкурсу.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення перевезень пасажирів на внутрішньообласному, внутрішньорайонному, автобусному маршруті загального користування прямого сполучення м. Київ-міжнародний аеропорт «Бориспіль», міському та приміському маршрутах не досягається, адже він лише фіксує раніше набуте право на маршрут на конкурсі.

5.2

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ У МІЖНАРОДНОМУ СПОЛУЧЕННІ

Перевезення вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні (дозволи Європейської Конференції Міністрів Транспорту)

Ринок

Види діяльності	49.41 Вантажний автомобільний транспорт ¹
Кількість підприємств	Юрособи — 5747
Частка у ВВП	0,69%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 71,9 тис.
Концентрація	Середня
Інші особливості ринку	—
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Переважно приватне
Суб'єкт регулювання	Міністерство інфраструктури

¹ Не всі компанії з даним КВЕД

Регулювання

Набуття права СГ на здійснення перевезень вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні інструменти
Перевезення вантажів автомобільним транспортом територією іноземних держав	Рішення Конкурсної комісії, що оформлюється протоколом	Закон про автомобільний транспорт (ст. 55).	Ні	Ні	Ні	Наказ Мінтрансу № 757	Конкурсний комітет	Конкурсна	<ol style="list-style-type: none"> Отримана квота дозволів на виконання перевезень вантажів. Ліцензія на право провадження господарської діяльності з міжнародних перевезень небезпечних вантажів та небезпечних відходів вантажними автомобілями. Ліцензія на право здійснення міжнародних перевезень вантажів вантажними автомобілями (крім перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів).
	Дозвіл Європейської Конференції Міністрів Транспорту (ЄКМТ)	Закон про автомобільний транспорт (ст. 55)	Так	Ні	Ні	Наказ Мінтрансу № 757	Укртрансбезпека	Дозвільна	Рішення Конкурсної комісії, що оформлюється протоколом.

Статтею 55 закону про автомобільний транспорт встановлено, що види дозвільних документів та порядок їх розподілу, видачі та використання українськими перевізниками при перевезенні по території іноземних країн визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, з урахуванням вимог законодавства України та законодавства країни, по території якої буде здійснюватися перевезення.

Дозвільні документи Європейської Конференції Міністрів Транспорту розподіляють на конкурсних засадах з урахуванням рівня безпеки руху й екологічної безпеки транспортних засобів, запроваджених у європейських країнах, ефективності їх використання.

Порядок проведення конкурсу та видачі дозвільних документів Європейської Конференції Міністрів Транспорту визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Так, на виконання частини п'ятої статті 55 Закону про автомобільний транспорт Міністерством транспорту України 20 серпня 2004 року за № 757 було затверджено Порядок проведення конкурсу та видачі дозвільних документів Європейської Конференції Міністрів Транспорту.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення перевезень вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні за дозволами Європейської Конференції Міністрів Транспорту

ІНСТРУМЕНТ:

Рішення Конкурсної комісії для проведення конкурсу з розподілу дозволів Європейської Конференції Міністрів Транспорту

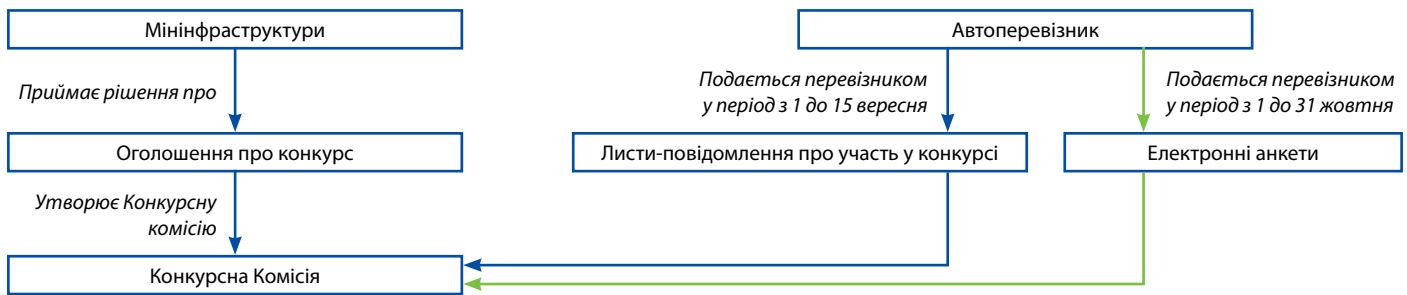
Правова природа Рішення Конкурсної комісії для проведення конкурсу з розподілу дозволів Європейської Конференції Міністрів Транспорту характеризується такими елементами:

- ◆ має ознаки документа дозвільного характеру, оскільки від рішення прийнятого Конкурсною комісією залежить оформлення автомобільному перевізнику дозволу ЄКМТ;
- ◆ відсутнє в Законі про Перелік.

Перелік нормативно-правових актів, положенням яких передбачено утворення Конкурсної комісії для проведення конкурсу з розподілу дозволів Європейської Конференції Міністрів Транспорту:

- ◆ Законом України «Про автомобільний транспорт» (стаття 55);
- ◆ Наказом Міністерства транспорту України від 20 серпня 2004 р. № 757 «Про впорядкування системи оформлення, видачі, використання та обліку дозволів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом».

СХЕМА ПОДАННЯ АВТОМОБІЛЬНИМИ ПЕРЕВІЗНИКАМИ ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ УЧАСТІ К КОНКУРСІ

Конкурсна комісія здійснює заходи з перевірки достовірності інформації стосовно:

- ◆ реєстрації суб'єкта господарювання;
- ◆ відомостей про менеджера(ів) (управителя(ів)) транспортом на підприємстві;
- ◆ відомостей про транспортні засоби автомобільного перевізника;
- ◆ фінансового стану автомобільного перевізника.

Результатом роботи Конкурсної комісії є рішення, що оформлюється протоколом, який затверджується наказом Міністерства інфраструктури України.

Протокол та результати розподілу дозволів ЄКМТ оприлюднюються на офіційному веб-сайті Міністерства інфраструктури України та уповноваженого органу до 10 грудня кожного року, а результати перерозподілу, переоформлення та анулювання — протягом **трьох** робочих днів з дня їх затвердження.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як рішення Конкурсної комісії для проведення конкурсу з розподілу дозволів Європейської Конференції Міністрів Транспорту, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення перевезень вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні за дозволами Європейської Конференції Міністрів Транспорту досягається.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення перевезень вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні за дозволами Європейської Конференції Міністрів Транспорту

ІНСТРУМЕНТ:

Дозвіл Європейської Конференції Міністрів Транспорту

Міністрів Транспорту, затверджено Наказом Міністерства транспорту України від 20 серпня 2004 року № 757 «Про впорядкування системи оформлення, видачі, використання та обліку дозволів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом».

Правова природа Дозволу Європейської Конференції Міністрів Транспорту характеризується такими елементами:

- ◆ має ознаки документа дозвільного характеру, оскільки надає право СГ на використання автомобільного транспортного засобу для виконання міжнародного автомобільного перевезення вантажу або проїзду без вантажу територією іноземних держав – членів ЄКМТ впродовж визначеного в ньому строку;
- ◆ відсутній в Законі про Перелік;
- ◆ розподіляється на конкурсних засадах;
- ◆ чинні протягом календарного року (річний дозвіл зеленого кольору) або протягом **30** днів (короткостроковий дозвіл жовтого кольору з навкісним написом «короткостроковий дозвіл»).

Перелік нормативно-правових актів, положенням яких передбачено отримання дозволів Європейської Конференції Міністрів Транспорту:

- ◆ Законом України «Про автомобільний транспорт» (стаття 55);
- ◆ Наказом Міністерства транспорту України від 20 серпня 2004 р. № 757 «Про впорядкування системи оформлення, видачі, використання та обліку дозволів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом».

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як Дозвіл Європейської Конференції Міністрів Транспорту, ціль, щодо рівного доступу СГ до отримання права на здійснення перевезень вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні за дозволами Європейської Конференції Міністрів Транспорту досягається.

5.3

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ ТА ВАНТАЖІВ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ

Ринок

Види діяльності	51 Авіаційний транспорт
Кількість підприємств	Юрособи — 102
Частка у ВВП	0,59%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 18,5 тис.
Концентрація	Висока
Інші особливості ринку	—
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Переважно приватне
Суб'єкт регулювання	Державна авіаційна служба

За Підсумками діяльності авіаційної галузі України за 2017 рік¹:

Пасажиropотоки через аеропорти України порівняно з попередніми роками зросли на **27,6 відсотка** та становили **16 498,9 тис. чоловік**.

	Одиниці виміру	Всього			у т. ч. міжнародні		
		2016р.	2017р.	% 17/16	2016р.	2017р.	% 17/16
Діяльність авіакомпаній							
Перевезено пасажирів	тис. чол.	8 277,8	10 555,6	127,5	7475,3	9614,5	128,6
в т.ч. на регулярних лініях	-"-	5 736,0	6 768,4	118,0	4 944,1	5 837,5	118,1
Виконані пасажиро-кілометри	млрд пас км	15,5	20,3	131,0	15,2	19,9	130,9
в т.ч. на регулярних лініях	-"-	10,6	12,6	118,9	10,3	12,1	117,5
Перевезено вантажів та пошти	тис. тонн	74,3	82,8	111,4	74,1	82,6	111,5
в т.ч. на регулярних лініях	-"-	14,3	19,2	134,3	14,1	18,9	134,0
Виконані тонно-кілометри (вантажі+пошта)	млн ткм	226,4	275,3	121,6	226,2	275,2	121,7
в т.ч. на регулярних рейсах	-"-	45,3	70,5	155,6	45,2	70,4	155,8
Виконано комерційних рейсів	тис. од.	79,5	93,0	117,0	67,9	78,1	115,0
в т.ч. регулярних	-"-	55,2	63,3	114,7	44,6	49,9	111,9
Діяльність аеропортів							
Відправлено та прибуло ПС	тис. од.	133,2	159,9	120,0	104,4	125,6	120,3
в т.ч. на регулярних рейсах	-"-	101,5	121,4	119,6	80,5	95,0	118,0
Пасажиropотоки	тис. чол.	12 929,9	16 498,9	127,6	11 294,5	14 591,1	129,2
в т.ч. на регулярних рейсах	-"-	10 376,2	12 646,1	121,9	8 775,6	10 770,3	122,7
Поштовантажопотоки	тис. тонн	42,9	52,3	121,9	41,8	51,1	122,2
в т.ч. на регулярних рейсах	-"-	37,9	47,3	124,8	36,9	46,0	124,7

¹ Відповідно до статистичних даних в галузі авіатранспорту: <https://mtu.gov.ua/content/statistichni-dani-v-galuzi-aviatransportu.html>.

Згідно статистичних даних за 2017 рік 93 відсотки загальних обсягів пасажирських перевезень здійснено **п'ятьма** провідними авіаперевізниками. Крім авіакомпанії «Міжнародні авіалінії України», лідерство зберігається за такими компаніями, як «Роза вітрів», «Азур Ейр Україна», «Атласджет Україна» та «Браво».

Авіакомпанією «Роза вітрів» досягнуто зростання обсягів пасажирських перевезень порівняно з попереднім 2016 роком в **2,5** рази, авіакомпаніями «Атласджет Україна» — на **73,8 відсотка**, «Браво» — на **49,9 відсотка**, «Азур Ейр Україна» — на **17,2 відсотка** та «Міжнародні авіалінії України» — на **16,5 відсотка**.

Регулярні польоти між Україною та країнами світу впродовж 2017 року здійснювали **10** вітчизняних авіакомпаній до **43-ох** країн світу та **29** іноземних авіакомпаній до **27-ми** країн світу. Серед нових іноземних авіакомпаній такі: «Qatar Airways» з Катару, «Ernest SpA» з Італії та «Kish Air» з Ірану. Розширювалась географія міжнародних регулярних польотів як вітчизняних, так і іноземних авіаперевізників. У січні-грудні 2017 року відповідно до затвердженого розкладу руху розпочато експлуатацію на регулярній основі **20** міжнародних авіаліній, з них **10** міжнародних авіаліній — вітчизняними авіакомпаніями. Українськими авіакомпаніями на міжнародних регулярних рейсах перевезено **5837,5 тис.** пасажирів, іноземними — **4975,8 тис.** пасажирів (зростання на **18,1 відсотка** та **29,3 відсотка** відповідно).

Найбільший темп приросту кількості перевезених пасажирів вітчизняними авіакомпаніями спостерігався в такому сегменті ринку авіаперевезень, як міжнародні польоти на нерегулярній основі (**49,2 відсотка**): за звітний рік **15-ма** українськими авіакомпаніями перевезено **3777,0 тис.** пасажирів. При цьому, **85 відсотків** таких перевезень було здійснено **чотирма** авіакомпаніями, зокрема «Роза вітрів», «Міжнародні авіалінії України», «Азур Ейр Україна» та «Браво».

Протягом 2017 року продовжувалась активізація регулярних перевезень у межах України. Регулярні внутрішні пасажирські перевезення між **9** містами України виконували **п'ять** вітчизняних авіакомпаній: перевезено **930,9 тис.** пасажирів, що на **17,6 відсотка** більше порівняно з 2016 роком.

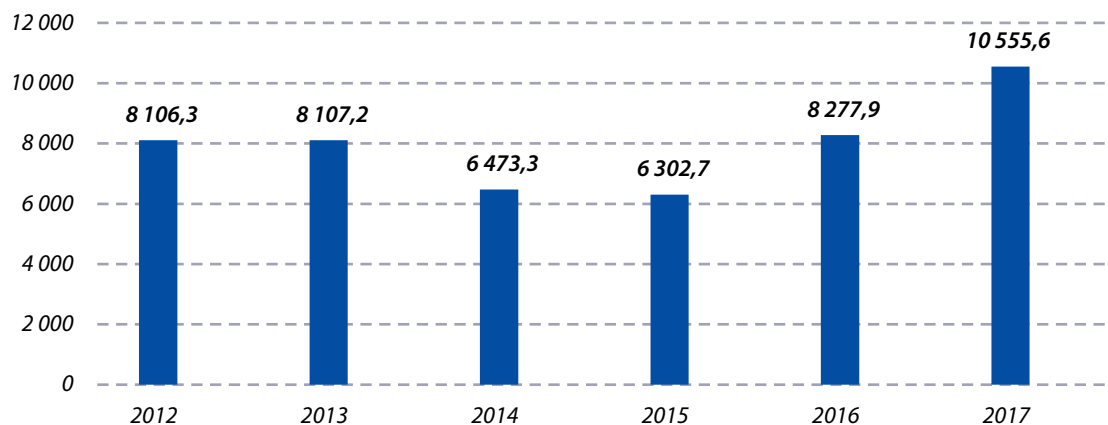
Середній коефіцієнт зайнятості пасажирських крісел у звітному періоді склав на міжнародних регулярних рейсах українських авіакомпаній: **77,7%**, на внутрішніх регулярних — **73,5 %** (проти **78,2%** та **73,3%** відповідно у 2016 році).

Перевезення вантажів та пошти виконували **23** вітчизняні авіакомпанії, більша частина перевезень яких — це перевезення чартерними рейсами в інших державах в рамках гуманітарних та миротворчих програм ООН, а також згідно з контрактами та угодами з іншими замовниками. Лідери перевезень — АТП ДП «Антонов», авіакомпанії «Міжнародні авіалінії України», «ЗетАвіа», «Максімум Ейрлайнс», «Українські вертольоти», «Україна Аероальянс» та «Альфа Ейр». Зазначеними авіапідприємствами у звітному періоді було виконано майже **85 відсотків** загальних обсягів перевезень вантажів та пошти¹.

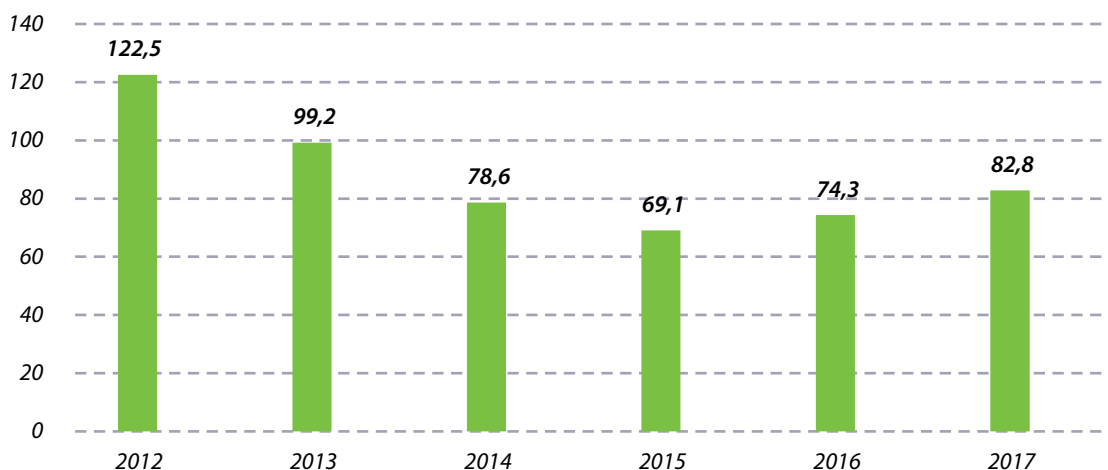
¹ <http://www.ukrstat.gov.ua/>;

Кількість перевезених пасажирів та вантажів авіаційним транспортом протягом 2014 - 2016 років¹ (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях):

КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПАСАЖИРІВ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ², ТИС.,
(протягом 2014-2016 років без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях)

КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ³, ТИС. Т,
(протягом 2014-2016 років без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях)

¹ За даними Державної авіаційної служби України: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

² <http://www.ukrstat.gov.ua/>

³ <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні інструменти
Перевезення пасажирів, багажу, вантажу або пошти, яке здійснюється повітряним судном	Рішення Комісії з розгляду питань щодо права на експлуатацію повітряних ліній	Відсутній	Ні, Закони про дозвільну систему та про Перелік не поширюються	Ні	Ні	Наказ Державіаслужби № 686 ²	Комісія з розгляду питань щодо права на експлуатацію повітряних ліній	Дозвільна	1. сертифікат експлуатанта 2. ліцензія на право провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів повітряним транспортом
	Документ про право на експлуатацію повітряної лінії	Повітряний кодекс України (ст. 92, 94) ¹	Так, Закони про дозвільну систему та про Перелік не поширюються	Ні	Ні	Наказ Державіаслужби № 686	Державна авіаційна служба України	Дозвільна	Рішення Комісії з розгляду питань щодо права на експлуатацію повітряних ліній

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1440-14>

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>

Довідково: Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній було розглянуто експертами з транспорту Офісу ефективного регулювання у 2015 році

Відповідно до пункту 2.8 Авіаційних правил України «Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній», затверджених наказом Державіаслужби України від 24 жовтня 2014 року № 686 (далі — Авіаційні правила України) перевізник для отримання права на експлуатацію повітряних ліній повинен подати до Державіаслужби заяву та наступні документи про:

- ◆ копії полісів з обов'язкового авіаційного страхування відповідальності авіаперевізника;
- ◆ копія бізнес-плану авіаперевізника, який подає заяву (не менше ніж на **3** роки);
- ◆ документи, що містять відомості про:
 - ◆ парк ПС авіаперевізника, який подає заяву (тип, кількість, пасажиромісткість, державні реєстраційні номери);
 - ◆ обсяг сплачених авіаперевізником, який подає заяву, коштів до Державного бюджету України за останні **12** місяців поспіль, що передували місяцю, в якому подана заява;
 - ◆ осіб, яким належать переважне володіння та фактичний контроль над авіаперевізником, який подає заяву.

Крім того, подається перелік країн (із зазначенням аеропортів), де планується виконання польотів, у паперовому та електронному вигляді та копії договорів з відповідними юридичними та/або фізичними особами, на замовлення яких виконуватимуться польоти.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на експлуатацію повітряної лінії

ІНСТРУМЕНТИ:

- 1) *Рішення Комісії з розгляду питань щодо прав на експлуатацію повітряних ліній*
- 2) *Документ про право на експлуатацію повітряної лінії*

Рішення Комісії з розгляду питань щодо прав на експлуатацію повітряних ліній:

Відповідно до частини першої статті 94 Повітряного кодексу України авіаперевізник зобов'язаний надавати послуги з повітряних перевезень в обсягах і на умовах, передбачених сертифікатом експлуатанта, ліцензією та наданими йому правами на експлуатацію повітряних ліній.

Відповідно до пункту 1.4 Авіаційних правил України, питання щодо надання, анулювання, відмови у наданні, обмеження обсягу прав на експлуатацію повітряних ліній та внесення змін до документів про права на експлуатацію повітряних ліній розглядаються комісією з розгляду питань щодо прав на експлуатацію повітряних ліній (далі — Комісія), яка утворюється наказом Державіаслужби.

За результатами своєї роботи Комісія приймає вмотивоване рішення, в якому може рекомендувати Голові Державіаслужби:

- ◆ надати право на експлуатацію повітряної лінії;
- ◆ відмовити в наданні права на експлуатацію повітряної лінії;
- ◆ обмежити обсяг прав на експлуатацію повітряної лінії;
- ◆ внести зміни до документа про право на експлуатацію повітряної лінії;
- ◆ анулювати право на експлуатацію повітряної лінії;
- ◆ залишити заяву без розгляду.

Рішення Комісії приймається відкритим голосуванням та оформлюється протоколом, який підписується всіма присутніми на засіданні членами Комісії та затверджується головою Комісії.

Правова природа Рішення Комісії з розгляду питань щодо прав на експлуатацію повітряних ліній характеризується такими елементами:

- ◆ має ознаки документу дозвільного характеру, проте Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» не поширюється на відносини у сфері цивільної авіації;
- ◆ за результатами прийнятого Комісією рішення, Державіаслужба приймає наказ про надання авіаперевізнику права на експлуатацію повітряної лінії.

Документ про право на експлуатацію повітряної лінії:

Документ про право на експлуатацію повітряної лінії — документ встановленої форми, яким засвідчується право зазначеного в ньому авіаперевізника здійснювати повітряні перевезення в обсягах і відповідно до умов, які зазначені в цьому документі¹.

Відповідно до частини першої статті 92 Повітряного кодексу України авіаційний перевізник, який виконує перевезення пасажирів та/або вантажу за плату та/або за наймом, повинен мати ліцензію на провадження діяльності з перевезення пасажирів та/або вантажу повітряним транспортом, яка видається уповноваженим органом з питань цивільної авіації згідно із законодавством України.

Правова природа Документу про право на експлуатацію повітряної лінії характеризується такими елементами:

- ◆ має ознаки документу дозвільного характеру;
- ◆ Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» не поширюється на відносини у сфері цивільної авіації.

Перелік нормативно-правових актів, положенням яких передбачено отримання документу про надання права на експлуатацію повітряної лінії:

- ◆ Повітряним кодекс України (статті 92, 94);
- ◆ Наказом Державної авіаційної служби України від 21 жовтня 2014 року № 686 «Про затвердження Авіаційних правил України «Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній».

Статтю 92 Повітряного кодексу України передбачено, що наявність ліцензії не означає, що авіаційний перевізник має право доступу до певних повітряних ліній або ринків. З метою набуття права доступу до певних повітряних ліній або ринків авіаперевізник повинен отримати від уповноваженого органу з питань цивільної авіації відповідний документ на право експлуатації певної повітряної лінії.

Документ про право на експлуатацію повітряної лінії оформлюється протягом **5** робочих днів з дня прийняття Державіаслужбою рішення про надання права на експлуатацію повітряної лінії.

Проблема 1: Створення умов для обмеження конкуренції при отриманні авіаперевізником права на експлуатацію повітряних ліній

ПРИЧИНА:

Покладення на авіаперевізника, який заявляється на отримання маршруту, що вже експлуатується іншим авіаперевізником, обов'язку щодо отримання згоди від такого перевізника.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Пунктом 2.9. Авіаційних правил України передбачено, що у разі якщо авіаперевізник подає заяву щодо виконання чартерних міжнародних повітряних перевезень з/до України або в межах України, що становлять серію — не менше **одного** рейсу на тиждень або не менше **трьох** рейсів на місяць, до аеропортів, до яких вже виконуються регулярні рейси українським авіаперевізником, крім аеропортів, віднесених до переліку

¹ Наказ Державіаслужби «Про затвердження Авіаційних правил України «Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній» від 24.10.2014 № 686 - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1440-14#n125>

курортних, до заяви додається письмова згода такого українського перевізника на виконання серії чартерних рейсів.

Таким чином, зазначеним вище положенням покладається обов'язок авіаперевізника, який має намір отримати право на експлуатацію повітряних ліній, отримати письмову згоду українського перевізника, який вже виконує регулярні перевезення, на виконання серії чартерних рейсів.

У зв'язку з цим, зазначене положення Авіаційних правил України, обмежує доступ нових авіаперевізників до ринку авіаперевезень і не узгоджується з положеннями підпункту 5 пункту 5 Положення Про Державну авіаційну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. № 520 якою встановлено, що Державіаслужба відповідно до покладених на неї завдань, забезпечує створення рівних умов для розвитку господарської діяльності підприємств цивільної авіації усіх форм власності.

Проблема 2: Дискреційний розподіл прав на експлуатацію повітряних ліній

ПРИЧИНА:

- 1 Непрозорі критерії для отримання права на експлуатацію повітряної лінії.
- 2 Надання великим підприємствам переваг у отриманні права на експлуатацію повітряної лінії.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Положеннями пункту 2.11. Авіаційних правил України передбачено, що у разі надходження до Державіаслужби заяви від двох або більше авіаперевізників на один і той самий маршрут, щодо якого міжнародним договором України та домовленостями між авіаційними органами влади держав, уповноваженими на укладення таких домовленостей, передбачені обмеження щодо частоти перевезень або призначених авіаперевізників, відповідне право надається авіаперевізнку, який отримав більшу кількість балів за критеріями, що враховуються Комісією під час розгляду заяви щодо надання прав на експлуатацію повітряних ліній.

Стосовно деяких Критеріїв, які мають враховуватися Комісією під час розгляду заяви щодо надання прав на експлуатацію повітряних ліній, які наведені у Додатку 3 до Авіаційних правил України, слід зауважити наступне:

Критерії	Максимальна кількість балів	Аналіз та пропозиції
Фактичне використання авіаперевізнком раніше наданих прав на експлуатацію повітряних ліній (відношення кількості частот, за якими виконуються польоти, до загальної кількості частот, на які авіаперевізнку надані права на експлуатацію)	10	<ul style="list-style-type: none">● Не зазначений період, за який розглядається показник.● Враховуються всі повітряні лінії (за якими немає обмежень).● Варто брати лише повітряні лінії із обмеженнями, оскільки це право доступу на обмежений ринок.
Обсяг сплачених коштів до Державного бюджету України за останні 12 місяців поспіль, що передували місяцю, в якому подана заява, з розрахунку на одне ПС	10	<ul style="list-style-type: none">● Показник не враховує різні бізнес-моделі підприємств.● Показник «заохочує» великі неефективні підприємства та не враховує інтереси компаній, які використовують повітряні судна на підставі договорів аутсорсингу (хоча податки все одно сплачуються).

ПОРІВНЯННЯ КРИТЕРІЇВ РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ НА ПОВІТРЯНИХ ЛІНІЯХ ІЗ ОБМЕЖЕННЯМИ В УКРАЇНІ ТА В КРАЇНАХ ЄС¹

	 ФРАНЦІЯ	 НІМЕЧЧИНА	 ПОЛЬЩА	 УКРАЇНА
КРИТЕРІЇ	<p>Основні критерії:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Задоволення попиту ● Рівень тарифів ● Якість послуг ● Розвиток конкуренції ● Дата початку рейсів ● Наявність гарантій виконання зобов'язань ● Збільшення частки французьких авіакомпаній на ринку ● Розвиток трансферних перевезень (через хаби) <p>Додаткові критерії:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Регіональний розвиток ● Стан оплати послуг з аеронавігації 	<ul style="list-style-type: none"> ● Найкраща експлуатація наявних частот ● Якість послуги, тип ПС, час подорожі, можливості стикування рейсу ● Технічна та фінансова спроможність авіакомпанії ● Доступність послуг та різноманітність пропозиції ● Входження на ринок нових гравців ● Екологічний аспект (тип ПС, час прильоту/вильоту) ● Захист інтересів суспільства ● Наявні в авіакомпанії права на цю лінію ● Міністр може встановити додаткові критерії 	<ul style="list-style-type: none"> ● Збалансований розвиток транспорту та туризму ● Відповідність транспортній стратегії розвитку (зокрема регіонів) ● Доступ користувачів до послуги (напр. система продажу квитків) ● Найбільш розвинена послуга для пасажирів (кількість рейсів) ● Високий рівень стандартів та захист навколишнього середовища ● Необхідність розвитку конкуренції (у т.ч. вихід на ринок нових авіакомпаній) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Фактичне використання раніше наданих прав — відношення кількості частот, за якими виконуються рейси, до кількості наданих частот ● Обсяг сплачених до держбюджету коштів з розрахунку на одне ПС ● Кількість авіаційних подій на один мільйон вильотів ● Регулярність виконання рейсів за останні 6 місяців
ВИСНОВОК	<ul style="list-style-type: none"> ● Виключно якісні критерії 	<ul style="list-style-type: none"> ● Виключно якісні критерії ● Перелік невичерпний 	<ul style="list-style-type: none"> ● Якісні критерії, кількісний показник встановлюється для кожної лінії окремо 	<ul style="list-style-type: none"> ● Виключно кількісні критерії ● Універсальні для всіх ліній

Через особливості та неоднорідність ринків та повітряних ліній, країни ЄС використовують якісні критерії оцінки заяв авіаперевізників

Проблема 3: Не визначення порядку та чіткої процедури оскарження авіаперевізником рішення комісії

ПРИЧИНА:

- 1 Відсутність можливості оскаржити рішення Комісії до прийняття Державіаслужбою рішення про відмову.
- 2 Відсутній порядок дій державного органу за результатами оскарження рішення Комісії.

ПРИЧИНА:

- 1 Нормативна.
- 2 Організаційна.

Відповідно до пункту 1.14 Авіаційних правил України рішення Комісії приймається відкритим голосуванням та оформлюється протоколом, який підписується всіма присутніми на засіданні членами Комісії та затверджується головою Комісії.

Положенням пункту 1.17 Авіаційних правил України встановлено, що рішення Комісії може бути оскаржено Голові Державіаслужби протягом 20 днів з дня його затвердження або в судовому порядку. Тобто, у разі не згоди з рішенням Комісії, авіаперевізнику надається право його оскаржити.

Разом з цим, Державіаслужба приймає рішення щодо кожної заяви та кожного питання, які розглядалися на засіданні Комісії, на підставі затвердженого протоколу Комісії, а кожне рішення зазначеного державного органу оформлюється окремим наказом в день затвердження протоколу Комісії (пункт 2.13 Авіаційних правил України).

Таким чином, авіаперевізник позбавлений права оскаржити рішення Комісії до прийняття Державіаслужбою рішення про відмову у наданні права на експлуатацію або щодо залишення заяви без розгляду.

¹ Джерело: Законодавство ЄС, України

Крім того, положення Авіаційних правил України не містять будь-яких правових наслідків за результатами оскарження авіаперевізником Голові Державіаслужби рішення Комісії.

Висновок

Таким чином, ціль рівного доступу СГ до отримання права на експлуатацію повітряної лінії не досягається. Причинами, за якими зазначена ціль не досягається є декілька:

- ◆ спотворення конкуренції при отриманні авіаперевізником права на експлуатацію повітряних ліній через покладення на авіаперевізника, який заявляється на отримання маршруту, що вже експлуатується іншим авіаперевізником, обов'язку щодо отримання згоди від такого перевізника;
- ◆ дискреційний розподіл прав на експлуатацію повітряних ліній, через відсутність прозорих критеріїв для отримання права на експлуатацію повітряної лінії та надання великим підприємствам переваг у отриманні права на експлуатацію повітряної лінії.

5.4

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ, ПАСАЖИРІВ ТА БАГАЖУ МОРСЬКИМ ТА РІЧКОВИМ ТРАНСПОРТОМ

5.4.1

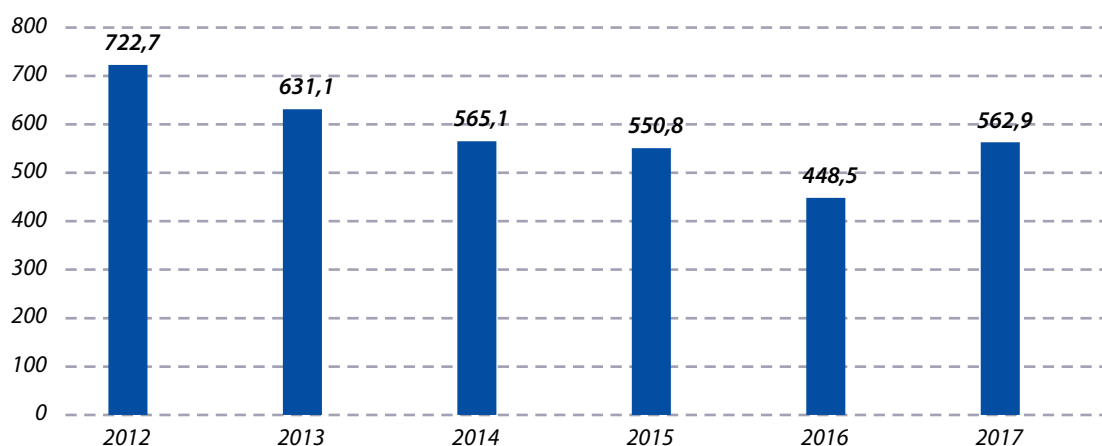
ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ ТА ВАНТАЖУ РІЧКОВИМ ТРАНСПОРТОМ

Ринок

Види діяльності	50.3 Пасажирський річковий транспорт 50.4 Вантажний річковий транспорт
Кількість підприємств	Юрособи — 52
Частка у ВВП	0,03%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 3,8 тис.
Концентрація	Висока
Інші особливості ринку	—
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Переважно державне
Суб'єкт регулювання	Міністерство інфраструктури, Державна служба морського та річкового транспорту України

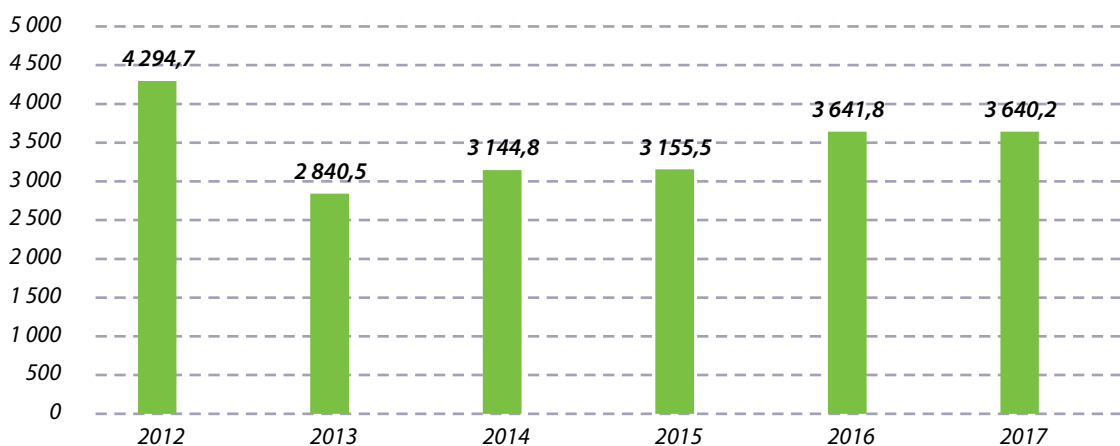
КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПАСАЖИРІВ РІЧКОВИМ ТРАНСПОРТОМ¹, ТИС.

(п'ятьом 2014-2016 років без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях)

КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ РІЧКОВИМ ТРАНСПОРТОМ², ТИС. Т

(п'ятьом 2014-2016 років без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях)

¹ <http://www.ukrstat.gov.ua/>

² <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Регулювання

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на здійснення перевезень річковим транспортом

Проблема: відсутній спеціальний законодавчий акт про внутрішній водний транспорт

ПРИЧИНА:

Прогалини законодавства.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

На сьогоднішній день відсутній єдиний законодавчий акт, положенням якого було б врегульовано питання функціонування внутрішнього водного транспорту, що негативно впливає на розвиток та використання внутрішніх річкових водних шляхів у достатній мірі.

Про необхідність прийняття єдиного законодавчого акту з питань внутрішнього водного транспорту вказує Стратегічний план розвитку річкового транспорту на період до 2020 року, який затверджений Наказом Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Стратегічного плану розвитку річкового транспорту на період до 2020 року» від 18 грудня 2015 року № 543¹ (далі — Стратегічний план).

Зокрема, положеннями Стратегічного плану визначено основні негативні чинники, які заважають розвитку ресурсного потенціалу річкового транспорту України, до яких належать:

- ◆ відсутність стратегічних документів щодо розвитку галузі;
- ◆ відсутність базового законодавства щодо внутрішнього водного транспорту;
- ◆ скорочення капітальних інвестицій у галузь;
- ◆ високий рівень зносу основних фондів річкового транспорту, включаючи інфраструктуру портів і флот;
- ◆ скорочення державного фінансування, необхідного для утримання, обслуговування та модернізації водних шляхів, проведення днопоглиблювальних робіт, ремонту шлюзів тощо;
- ◆ економічна завантаженість на судновласників, пов'язана з користуванням внутрішніми водними шляхами (плата за шлюзування, плата за спеціальне водокористування, акциз на паливо, оплата за розведення мостів тощо.
- ◆ недостатнє використання існуючої пропускної спроможності внутрішніх водних шляхів;
- ◆ низький рівень конкуренції.

Вважаємо, що більшість проблем, які виникли у річковому транспорті, можливо вирішити шляхом прийняття Верховною Радою України єдиного законодавчого акту, яким буде врегульовано питання функціонування внутрішнього водного транспорту.

За результатами проведених консультацій з представниками бізнесу та органів державної влади, встановлено, що на сьогоднішній день будь-яких інструментів для суб'єктів господарювання при виконанні перевезень пасажирів та вантажів річковим транспортом за маршрутом не встановлено.

Висновок

Оскільки нормативне підґрунтя для регулювання сфери внутрішнього водного транспорту відсутнє, а тому і відсутній відповідний інструмент регулювання, то ціль рівного, прозорого доступу суб'єктів господарювання до перевезень пасажирів та вантажів річковим транспортом не досягається.

¹ Наказом Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Стратегічного плану розвитку річкового транспорту на період до 2020 року» від 18 грудня 2015 року № 543 — <https://mtu.gov.ua/documents/446.html>

5.4.2

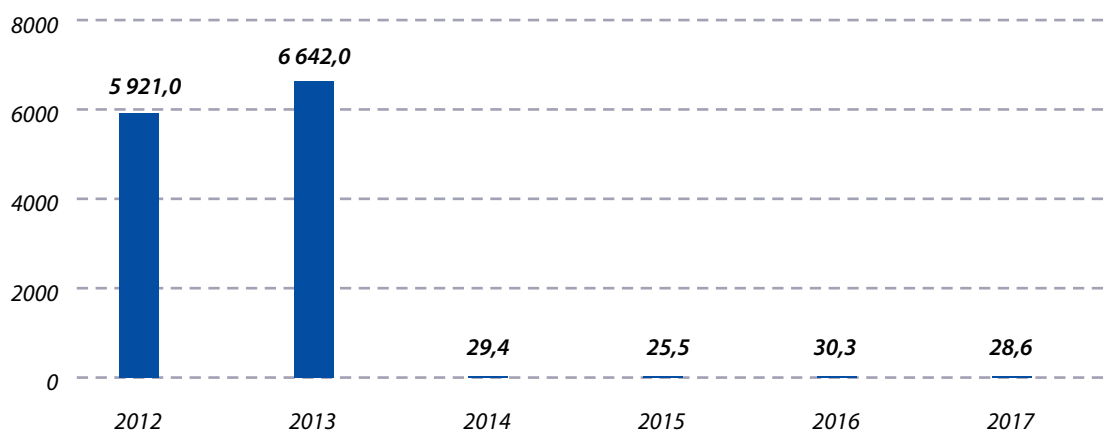
ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ І ВАНТАЖУ МОРСЬКИМ ТРАНСПОРТОМ

Ринок

Види діяльності	50.3 Пасажирський річковий транспорт 50.4 Вантажний річковий транспорт
Кількість підприємств	Юрособи — 52
Частка у ВВП	0,03%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 3,8 тис.
Концентрація	Висока
Інші особливості ринку	—
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Переважно приватне
Суб'єкт регулювання	Міністерство інфраструктури, Державна служба морського та річкового транспорту України, Адміністрація морських портів України

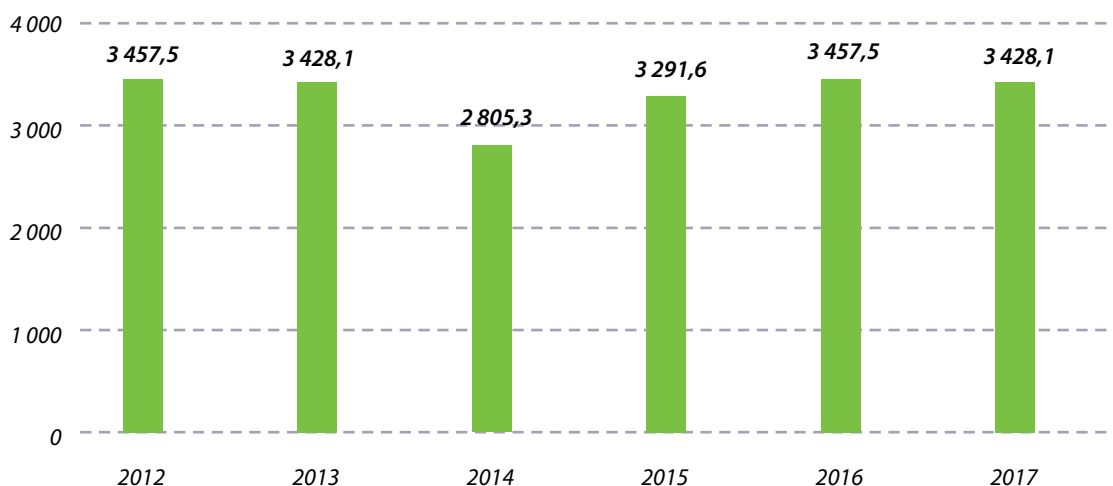
КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕВЕЗЕНИХ ПАСАЖИРІВ МОРСЬКИМ ТРАНСПОРТОМ, ТИС.

(без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях протягом 2014-2017 рр.)

КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕВЕЗЕНИХ ВАНТАЖІВ МОРСЬКИМ ТРАНСПОРТОМ, ТИС. Т

(без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях протягом 2014-2017 рр.)

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні інструменти
Перевезення пасажирів та вантажу морським транспортом	Дозвіл на вихід з порту	Кодекс торговельного мореплавства України (ст.91) Закон України «Про морські порти» (ст.14)	Так	Ні	Ні	Наказ Міністерства інфраструктури України від 27 червня 2013 року № 430 «Про затвердження Порядку оформлення приходу суден у морський порт, надання дозволу на вихід суден у море та оформлення виходу суден із морського порту»	Капітан морського порту	Дозвільна	Відсутні
Перевезення вантажу морським транспортом	Підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання	Закон України «Про транспорт» (ст. 16-3)	Так	Ні	Ні	Наказ Міністерства інфраструктури України від 14.10. 2013 року № 790 «Про затвердження Інструкції про порядок реєстрації ліній закордонного плавання».	Державна служба морського та річкового транспорту України	Дозвільна	Відсутні

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на вихід морського транспорту з порту

ІНСТРУМЕНТ:

Дозвіл на вихід з порту

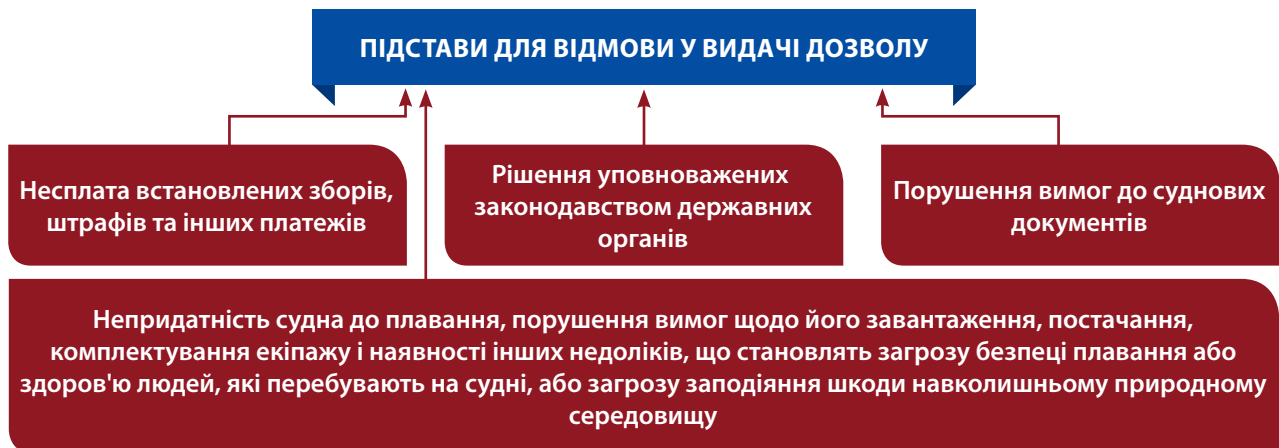
Статтею 91 Кодексу торговельного мореплавства України встановлено, що кожне судно зобов'язане до виходу з морського порту одержати на це дозвіл капітана порту.

Для одержання дозволу на вихід з порту капітан судна пред'являє наступні документи:

- ◆ загальну декларацію з поміткою «Вихід/Departure»;
- ◆ суднову роль;
- ◆ кваліфікаційні документи членів екіпажу (у разі змін з моменту приходу);
- ◆ список пасажирів (за наявності);
- ◆ копію виконавчого вантажного плану судна;
- ◆ схема розміщення вантажу, у разі завантаження вантажів, які потребують кріплення (можуть бути надані в електронному вигляді);
- ◆ розрахунок остійності та повздожньої міцності корпусу судна протягом усього рейсу;
- ◆ розрахунок і схему кріплення палубних і великовагових вантажів.

Суднам під Державним Прапором України, що виходять в закордонний рейс, та іноземним суднам видається дозвіл на вихід (Port Clearance Certificate).

Частиною другою статті 91 Кодексу торговельного мореплавства України передбачено, що капітан морського порту повинен відмовити у видачі дозволу на вихід з порту, у разі:

Пунктом 4.8. Наказу Міністерства інфраструктури України від 27 червня 2013 року № 430 «Про затвердження Порядку оформлення приходу суден у морський порт, надання дозволу на вихід суден у море та оформлення виходу суден із морського порту» передбачено, що жодне судно не має права вийти з порту без відповідного оформлення виходу капітаном морського порту, за винятком випадку, якщо судно виходить з порту за стихійних обставин або для надання термінової допомоги судну і людям, які зазнали лиха.

Правова природа Дозволу на вихід з порту характеризується такими елементами:

- ◆ має ознаки документу дозвільного характеру;
- ◆ Законом про Перелік не передбачено отримання зазначеного дозволу;
- ◆ дозвіл на вихід є дійсним протягом **24** годин, якщо інше не зазначено в обов'язкових постановках по порту;
- ◆ видається капітаном морського порту;
- ◆ має ознаки контрольного заходу.

Перелік нормативно-правових актів, положенням яких передбачено отримання дозволу на вихід з порту:

- ◆ Кодексом торговельного мореплавства України (ст. 91);
- ◆ Законом України «Про морські порти» (ст. 14);
- ◆ Наказом Міністерства інфраструктури України від 27 червня 2013 року № 430 «Про затвердження Порядку оформлення приходу суден у морський порт, надання дозволу на вихід суден у море та оформлення виходу суден із морського порту»;
- ◆ Наказом Міністерства інфраструктури України від 27.03.2013 № 190 «Про затвердження Положення про капітана морського порту та службу капітана морського порту».

Проблема 1: Невизначена правова природа дозволу на вихід з порту

Як було зазначено вище, правова природа інструменту «Дозвіл на вихід з порту» характеризується такими елементами:

- ◆ має ознаки ДДХ, оскільки суб'єкт господарювання не може здійснювати діяльність з морського перевезення без отримання дозволу на вихід з порту. Проте, Законом про Перелік не передбачено отримання зазначеного дозволу. Нагадаємо, що забороняється вимагати від СГ отримання ДДХ, які не передбачені Законом про Перелік;
- ◆ має ознаки контрольного заходу, адже надаючи дозвіл на вихід з порту, держава виконує природоохоронну функцію та функцію з забезпечення морської безпеки руху.

Таким чином, правова природа даного інструменту не визначена.

Проблема 2: Непрозорий порядок видачі дозволу на вихід з порту

ПРИЧИНА:

Не бажання створювати чіткі та прозорі підстави для відмови у видачі дозволу на вихід з порту.

ТИП ПРИЧИНИ:

- 1) Нормативна.
- 2) Організаційна.

Серед підстав відмови у видачі дозволу на вихід з порту, передбачених у частині 2 статті 91 Кодексу торговельного мореплавства України, передбачена підстава:

- ◆ непридатність судна до плавання, порушення вимог щодо його завантаження, постачання, комплектування екіпажу і **наявності інших недоліків, що становлять загрозу безпеці плавання або здоров'ю людей, які перебувають на судні, або загрозу заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу.**

Формулювання «наявність інших недоліків, що становлять загрозу безпеці плавання або здоров'ю людей, які перебувають на судні, або загрозу заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу» допускає існування невиключних підстав для відмови у видачі дозволу на вихід з порту. Що може призводити до суб'єктивного прийняття рішення про надання дозволу на вихід з порту та корупційних чинників.

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як «Дозвіл на вихід з порту», ціль рівного доступу СГ до отримання права на здійснення перевезень морським транспортом не досягається, зокрема, через не виключний перелік підстав для відмови у видачі дозволу на вихід з порту.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на реєстрацію ліній закордонного плавання

ІНСТРУМЕНТ:

Підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання

Відповідно до статті 16-3 Закону України «Про транспорт»¹ до повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері безпеки на морському та річковому транспорті (далі — Морська адміністрація) належить реєстрація ліній закордонного плавання та розміщення відповідної інформації на своєму офіційному веб-сайті.

Порядок реєстрації ліній закордонного плавання встановлений у Наказі Міністерства транспорту України від 14 жовтня 2013 року № 790 «Про затвердження Інструкції про порядок реєстрації ліній закордонного плавання»².

Правова природа Підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання характеризується такими елементами:

- ◆ має ознаки ДДХ;
- ◆ Законом про Перелік не передбачено отримання зазначеного Підтвердження. Нагадаємо, що забороняється вимагати від СГ отримання ДДХ, які не передбачені Законом про Перелік;
- ◆ строк дії Підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання становить **один** рік;
- ◆ передбачено можливість продовження строку дії Підтвердження реєстрацію лінії закордонного плавання на новий строк.

Перелік нормативно-правових актів, положеннями яких передбачено отримання Підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання:

- ◆ Закон України «Про транспорт» (ст. 16-3);
- ◆ Наказ Міністерства інфраструктури України від 14.10.2013 року № 790 «Про затвердження Інструкції про порядок реєстрації ліній закордонного плавання» (далі — Інструкція про порядок реєстрації лінії закордонного плавання).

Основними ознаками лінії закордонного плавання є:

- ◆ установлення обов'язкових і факультативних іноземних та українських портів заходження;
- ◆ закріплення для роботи на лінії визначених типів суден;
- ◆ установлення періодичності заходження закріплених суден в обов'язкові порти заходження;
- ◆ реєстрація лінії здійснюється Державною службою морського та річкового транспорту України за поданням Адміністрації морських портів України.

Для реєстрації лінії закордонного плавання оператор лінійних перевезень подає до Морської адміністрації такі документи:

- ◆ подання Адміністрації морських портів України про необхідність реєстрації лінії закордонного плавання;
- ◆ заяву оператора лінійних перевезень про реєстрацію лінії закордонного плавання, у якій зазначаються:
 - обов'язкові та факультативні порти заходження лінії закордонного плавання; вантажі, заплановані для перевезення на судах лінії; розклад руху суден на лінії або періодичність заходження до обов'язкових морських портів України; тип (назва) конкретних суден або кількість суден конкретного типу, які закріплені для роботи на цій лінії; найменування оператора лінійних перевезень, його місцезнаходження, телефон, факс, електронна пошта; найменування морського агента, його місцезнаходження, телефон, факс, електронна пошта.

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80>

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1859-13>

Крім того, оператор лінійних перевезень до заяви додає такі документи:

- ◆ техніко-економічне обґрунтування оператора лінійних перевезень щодо можливостей роботи лінії закордонного плавання, погоджене з Адміністрацією морських портів України;
- ◆ довідка Адміністрації морських портів України про здійснені суднозаходження суднами оператора лінійних перевезень;
- ◆ договір про роботу лінії закордонного плавання.

Морська адміністрація у десятиденний строк з дня надходження документів від СГ приймає рішення щодо реєстрації відповідної лінії закордонного плавання, яке оформляється наказом, та надає Адміністрації морських портів України, для кожного обов'язкового порту заходження, підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання. Завірена в установленому законодавством порядку копія Підтвердження в цей же строк надається оператору лінійних перевезень.

Морська адміністрація у **п'ятиденний** строк з дати реєстрації лінії закордонного плавання розміщує відповідну інформацію на своєму офіційному сайті¹.

Проблема: Непрозорий порядок отримання підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання

ПРИЧИНА:

Не бажання створювати чіткі та прозорі процедури при отриманні підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання.

ТИП ПРИЧИНИ:

- 1 **Нормативна.**
- 2 **Організаційна.**

Положенням Інструкції про порядок реєстрації лінії закордонного плавання передбачено подання оператором лінійних перевезень разом із заявою про реєстрацію лінії закордонного плавання «*техніко-економічне обґрунтування оператора лінійних перевезень про можливість роботи лінії закордонного плавання*» (далі — ТЕО).

Разом з цим, цією Інструкцією не встановлено ані форму ТЕО, ані інші положення стосовно інформації, яка повинна бути зазначена у такому документі та чи подається вона в довільній формі.

Одночасно, вищезазначеною Інструкцією передбачено, що ТЕО має бути **погоджене** з Адміністрацією морських портів України. Однак, порядок здійснення такого погодження відсутній. Не визначено, зокрема, порядок звернення за отриманням такого погодження, підстав для відмови у наданні погодження Адміністрацією морських портів України, тощо.

Таким чином, відсутність:

- ◆ встановленої форми ТЕО;
- ◆ інформації, яка повинна бути зазначена у ТЕО;
- ◆ порядку отримання погодження ТЕО з Адміністрацією морських портів України;
- ◆ підстав для відмови у погодженні ТЕО;

вказує на непрозорий порядок погодження ТЕО, що є лише проміжним інструментом у процесі отримання підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання.

Окрім того, строк дії інструменту «Підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання» становить **один** рік.

У разі виконання оператором лінійних перевезень усіх умов, передбачених Підтвердженням протягом строку дії, Морська адміністрація видає Підтвердження про реєстрацію відповідної лінії закордонного плавання на новий строк (п.7 розділу III Інструкції).

¹ https://marad.gov.ua/activities/foreign_lines/

Питання для обговорення:

Чи необхідно встановити в нормативно-правовому акті основні вимоги або форму техніко-економічного обґрунтування оператора лінійних перевезень про можливість роботи лінії закордонного плавання?

Чи повинно Підтвердження видаватися на необмежений строк за умови дотримання суб'єктом господарювання встановлених умов?

Висновок

За допомогою такого інструменту державного регулювання, як «Підтвердження про реєстрацію лінії закордонного плавання», ціль щодо рівного доступу СГ до отримання права на перевезення морським транспортом не досягається. Зокрема, через непрозорий порядок отримання такого інструменту.

ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ

Ринок

Види діяльності	49.2 Вантажний залізничний транспорт
Кількість підприємств	Юрособи — 123
Частка у ВВП	0,5%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 147 тис.
Концентрація	Висока
Інші особливості ринку	—
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Переважно приватне
Суб'єкт регулювання	Міністерство інфраструктури

СТАТИСТИЧНІ ДАНІ ПРО УКРАЇНСЬКІ ЗАЛІЗНИЦІ¹

(дані наведено крім тимчасово окупованої території Автономної республіки Крим і м. Севастополь, а також частини зони проведення антитерористичної операції)

Статистичний показник	Значення
Експлуатаційна протяжність головних колій	19 790 км, електрифікованих колій — 9 926 км (47,4%), ширина колії — 1 520 мм
Кількість залізничних станцій	1 447 од.
Кількість залізничних вокзалів	105 од.
Кількість залізничних переїздів	4 198 од.
Парк вантажних вагонів	84 тис. од. (з них робочий парк – 65 тис. од.)
Парк пасажирських вагонів	4,54 тис. од. (з них робочий парк – 3,1 тис. од.)
Парк тепловозів	1 936 од.
Парк електровозів	1 628 од.
Інвентарний парк дизель-поїздів	301 секція, 165 складів поїздів
Чисельність працівників (станом на 26.01.2018)	276,119 тис. осіб
Перевезено пасажирів за 2017 рік	206,6 млн пас.
Перевезено вантажів за 2017 рік	339,5 млн т.
Кількість фірмових пасажирських потягів	50 од.

¹ <https://mtu.gov.ua/content/statistichni-dani-pro-ukrainski-zalznici.html>

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні інструменти
Перевезення вантажів залізничним транспортом	Договір оренди вантажних вагонів	Закон України «Про залізничний транспорт»	Ні	Ні	Ні	Наказ Міністерства транспорту України від 28 квітня 1997 року № 151 «Про затвердження Інструкції про порядок передачі в оренду вантажних вагонів»	Залізниці та підприємства залізничного транспорту загального користування	Конкурс, за результатами якого укладається договір оренди	Відсутні

ЦІЛЬ:

Рівний доступ СГ до отримання права на оренду вантажних вагонів

ІНСТРУМЕНТ:

Договір оренди вантажних вагонів

Правова природа Договору оренди вантажних вагонів характеризується такими елементами:

- ◆ не є документом дозвільного характеру;
- ◆ не міститься у Законі про Перелік;
- ◆ укладається за результатами проведеного конкурсу.

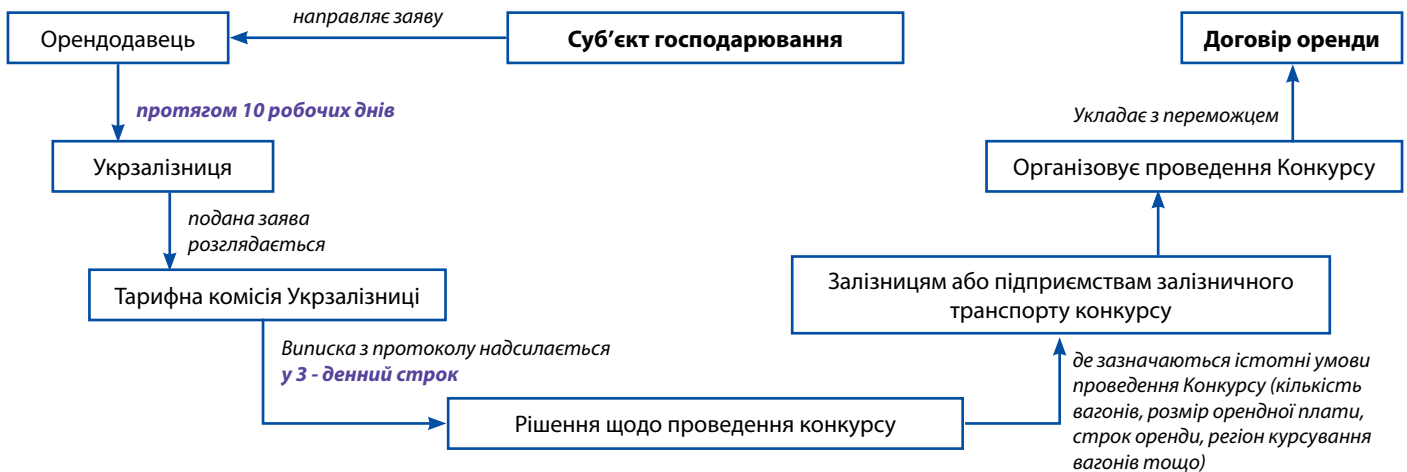
Порядок укладання договору оренди вантажних вагонів

Положення стосовно необхідності та порядку укладання Договору оренди вантажних вагонів регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Законом України «Про залізничний транспорт»;
- ◆ Постановою Кабінету Міністрів України від 6 квітня 1998 року № 457 «Про затвердження Статуту залізниць України»;
- ◆ Наказом Міністерства транспорту України від 28 квітня 1997 року № 151 «Про затвердження Інструкції про порядок передачі в оренду вантажних вагонів»¹.

Передача вагонів в оренду здійснюється для перевезень у межах України. Вихід орендованих вагонів за межі України дозволяється за згодою відповідних залізничних адміністрацій зарубіжних країн.

СХЕМА УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ВАНТАЖНИХ ВАГОНІВ

Положення Наказу Міністерства транспорту України від 28 квітня 1997 року № 151 «Про затвердження Інструкції про порядок передачі в оренду вантажних вагонів» встановлено порядок укладання договору оренди і оформлення передачі вагонів в оренду.

Відповідно до пункту 2.3. Інструкції про порядок передачі в оренду вантажних вагонів, затвердженої Наказом Мінтрансу № 151, для укладання договору оренди орендар повинен подати орендодавцю документи згідно з Переліком документів, які подаються орендодавцеві для укладання договору оренди майна, що належить до державної власності, затвердженим наказом Фонду державного майна України від 15 лютого 2013 року № 201.

Так, відповідно до пункту 3 зазначеного Переліку документів, які подаються орендодавцеві для укладання договору оренди майна, що належить до державної власності, орендар подає орендодавцю наступні документи:

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-97>

- ◆ заяву про оренду;
- ◆ проект договору оренди об'єкта;
- ◆ звіт про незалежну оцінку іншого, крім нерухомого, окремого індивідуально визначеного майна з висновком про вартість об'єкта оренди (у разі якщо майно знаходиться на балансі господарського товариства, створеного в процесі приватизації (корпоратизації), але не увійшло до його статутного (складеного) капіталу, звіт про незалежну оцінку не подається);
- ◆ копії установчих документів орендаря/копії сторінок паспорта для фізичної особи (сторінки **1**, **2** та сторінка із зазначенням останнього місця проживання) (легалізовані та перекладені — для нерезидентів);
- ◆ інформація про відсутність застосування до заявника санкцій відповідно до законодавства (у довільній формі за підписом керівника).

Відповідно до інформації, яка розміщена на офіційному сайті Міністерства економічного розвитку і торгівлі України¹, вантажні вагони ПАТ «Укрзалізниця» будуть здаватися в оренду на електронних аукціонах ProZorro. Продажі.

Відповідний Договір про реалізацію пілотного проекту щодо продажу із застосуванням електронної системи ProZorro.Продажі. послуг із використання вагонів під час здійснення перевезення вантажів був підписаний 8 жовтня 2018 року керівниками ПАТ «Укрзалізниця» і ДП «ПРОЗОРО.ПРОДАЖІ». Пілотний проект триватиме рік, після чого може бути продовжений.

Вважаємо, що встановлення ринкової ціни на електронних аукціонах унеможливить будь-які корупційні маніпуляції, пов'язані з орендою вантажних вагонів.

Висновок

Ціль рівного доступу суб'єктів господарювання до отримання права на укладення договору оренди вантажних вагонів буде досягтися в майбутньому, за умови продовження розподілу прав оренди вантажних вагонів через електронні аукціони в системі ProZorro.Продажі.

¹ <http://www.me.gov.ua/News/Print?lang=uk-UA&id=82a6bbef-aeaa-47c0-87d0-d3bc345588f9>

РОЗДІЛ ШОСТИЙ: ДОСТУП ДО ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

В даному розділі розглянемо питання доступу до лісових ресурсів.

Статтю 13 Конституції України встановлено, що земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією¹.

Ліс — це тип природних комплексів (екосистема), у якому поєднуються переважно деревна та чагарникова рослинність з відповідними ґрунтами, трав'яною рослинністю, тваринним світом, мікроорганізмами та іншими природними компонентами, що взаємопов'язані у своєму розвитку, впливають один на одного і на навколишнє природне середовище (стаття 1 Лісового кодексу, далі — ЛК).

Ліси України є її національним багатством і за своїм призначенням та місцерозташуванням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні, інші функції та є джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах.

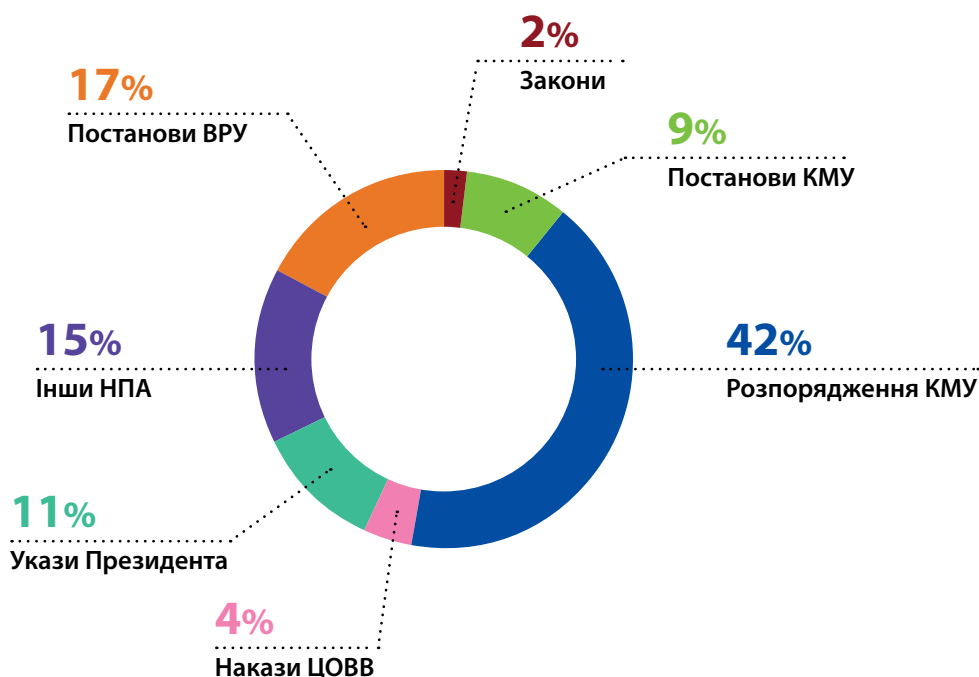
Суб'єктами лісових відносин є органи державної влади, органи місцевого самоврядування, юридичні особи та громадяни, які діють відповідно до Конституції та законів України.

Статтю 4 ЛК визначено, що до лісового фонду належать лісові ділянки, в тому числі захисні насадження лінійного типу, площею не менше 0,1 га. Інформацію про лісистість адміністративно-територіальних одиниць України наведена у *Таблиці №8 до цієї Зеленої книги*. До лісового фонду не відносяться зелені насадження в межах населених пунктів (парки, сади, сквери, бульвари тощо), які не віднесені у встановленому порядку до лісів; окремі дерева і групи дерев, чагарники на сільськогосподарських угіддях, присадибних, дачних і садових ділянках.

В даному розділі нами буде проаналізовано саме надання доступу до:

- ◆ Довгострокового тимчасового користування лісами;
- ◆ Короткострокового тимчасового користування лісами.

НОРМАТИВНЕ ПОЛЕ У ДАНІЙ СФЕРІ Є ДОСИТЬ РОЗГАЛУЖЕНИМ ТА СКЛАДАЄТЬСЯ З 342 НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, З НИХ:

¹ Конституція України — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

ДОВГОСТРОКОВЕ КОРИСТУВАННЯ ЛІСОВИМИ ДІЛЯНКАМИ

Право користування лісами здійснюється в порядку:

- ◆ постійного користування лісами;
- ◆ тимчасового користування лісами.

Постійне користування лісами

Відповідно до статті 17 ЛКУ, у постійне користування ліси на землях державної власності для ведення лісового господарства без встановлення строку надаються спеціалізованим державним лісогосподарським підприємствам, іншим державним підприємствам, установам та організаціям, у яких створено спеціалізовані лісогосподарські підрозділи.

Тимчасове користування лісами

Відповідно до статті 18 ЛКУ, об'єктом тимчасового користування можуть бути всі ліси, що перебувають у державній, комунальній або приватній власності.

Тимчасове користування лісами може бути:

- ◆ довгостроковим — терміном від одного до **п'ятдесяти** років;
- ◆ короткостроковим — терміном до **одного** року.

Довгострокове тимчасове користування лісами — засноване на договорі строкове платне використання лісових ділянок, які виділяються для потреб мисливського господарства, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, проведення науково-дослідних робіт.

Короткострокове тимчасове користування лісами для заготівлі другорядних лісових матеріалів, побічних лісових користувань та інших потреб, передбачених цим Кодексом, здійснюється без вилучення земельних ділянок у власника лісів, постійного лісокористувача на підставі спеціального дозволу, що видається власником лісів, постійним лісокористувачем підприємствам, установам, організаціям, громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, іноземним юридичним особам.

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/ супутні інструменти
Довгострокове тимчасове користування лісовими ділянками - терміном від одного до п'ятдесяти років (для потреб мисливського господарства, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, проведення науково-дослідних робіт)	Рішення про виділення у встановленому порядку лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами	ЛК розділ 1, стаття 18, 20, ЗУ «Про Перелік» п. 113.	Так	Так	Ні	Постанова КМУ від 23.05.2007р. № 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів»; Наказ Мінагрополітики та продовольства від 14.08.2012 № 502 «Про затвердження Правил використання корисних властивостей лісів»	ОВВ та ОМС, за погодженням з постійними користувачами лісами та ОВВ з питань лісового господарства АРК, ЦОВВ у сфері лісового господарства	Дозвільна	3
	Договір по довгострокове тимчасове користування лісовою ділянкою	Ні	Ні	Ні	Ні	Між власником лісів та тимчасовим користувачем укладається договір	Договірна		

ЦІЛЬ:

Рівний доступ громадян та суб'єктів господарювання до використання лісових ділянок

ІНСТРУМЕНТ:

- 1) **Рішення про виділення у встановленому порядку лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами**
- 2) **Договір про довгострокове тимчасове користування лісовими ділянками**

Довгострокове тимчасове користування лісами - засноване на договорі строкове платне використання лісових ділянок, які виділяються для потреб мисливського господарства, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, проведення науково-дослідних робіт та може мати термін від **одного до п'ятдесяти** років.

Довгострокове тимчасове користування лісами державної та комунальної власності здійснюється без вилучення земельних ділянок у постійних користувачів лісами **на підставі рішення відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування**, прийнятого в межах їх повноважень **за погодженням з постійними користувачами лісами та органом виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства**¹.

Стаття 31 Лісового Кодексу України	Стаття 33 Лісового Кодексу України
Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації	Сільські, селищні, міські ради у сфері лісових відносин на відповідній території
приймають рішення про виділення у встановленому порядку для довгострокового тимчасового користування лісами лісових ділянок, що перебувають у державній власності, на відповідній території, а також у межах міст обласного та республіканського (Автономної Республіки Крим) значення	приймають рішення про виділення у встановленому порядку для довгострокового тимчасового користування лісами лісових ділянок, що перебувають у комунальній власності, в межах сіл, селищ, міст і припиняють права користування ними

Використання корисних властивостей лісів на умовах довгострокового тимчасового користування здійснюється **на підставі договору довгострокового тимчасового користування лісами, який укладається між постійним лісокористувачем або власником лісів, з одного боку, та тимчасовим лісокористувачем, з іншого боку**, після прийняття рішення відповідними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування².

Таким чином, доступ до довгострокового користування лісовими ресурсами здійснюється за допомогою таких інструментів:

- ◆ Рішення про виділення лісової ділянки для довгострокового користування лісами;
- ◆ Договір довгострокового тимчасового користування лісами, який укладається між постійним лісокористувачем або власником лісів, з одного боку, та тимчасовим лісокористувачем.

Правова природа «Рішення про виділення лісової ділянки» характеризується наступними елементами:

- ◆ є ДДХ;
- ◆ передбачене Законом Про перелік (пункт 113)³.

Оскільки вказаний інструмент, передбачений Законом Про перелік, то порядок його видачі, переоформлення та анулювання має регламентуватися в рамках Закону про дозвільну систему⁴.

¹ Стаття 18 Лісового кодексу України

² П. 1.5 Наказ Міннарополітики від 14.08.2012 № 502 «Про затвердження Правил використання корисних властивостей лісів». - <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1536-12>

³ Закон України від 19.05.2011 р. № 3392-VI «Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» - <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3392-17>

⁴ Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності». <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15>

Правова природа «Договору довгострокового тимчасового користування лісами» характеризується наступними елементами:

- ◆ є правовстановлюючим документом;
- ◆ укладається на договірних засадах;
- ◆ в законодавстві встановлена форма примірного договору довгострокового тимчасового користування лісами — Наказ Мінагрополітики від 07.09.2012 р. № 551 «Про затвердження примірного договору довгострокового тимчасового користування лісами»¹.

Порядок отримання права довгострокового тимчасового користування лісами

Порядок отримання права на довгострокове тимчасове користування лісами регулюється наступними основними нормативно-правовими актами:

- ◆ Лісовий кодекс;
- ◆ Закон про дозвільну систему;
- ◆ Закон про Перелік;
- ◆ Постанова КМУ від 23 травня 2007 р. № 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів»;
- ◆ Наказ Мінагрополітики від 14.08.2012 р. № 502 «Про затвердження Правил використання корисних властивостей лісів»;
- ◆ Наказ Мінагрополітики від 07.09.2012 р. № 551 «Про затвердження примірного договору довгострокового тимчасового користування лісами»;
- ◆ Власні акти відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Проблема 1: Можливість зловживання правом на отримання лісової ділянки у спрощеному порядку

ПРИЧИНА:

Можливість зловживання правом на отримання лісової ділянки у спрощеному порядку зумовлена:

- 1) відсутність фактичної різниці між поняттями «лісова ділянка» та «земельна лісова ділянка», однак отримання їх за різними порядками;
- 2) відсутністю переліку видів діяльності, які відносяться до «ведення лісового господарства».

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

Статтю 1 Лісового кодексу України розмежовується поняття:

- ◆ **Лісова ділянка** — ділянка лісового фонду України з визначеними межами, **виділена відповідно до цього Кодексу** для ведення лісового господарства та використання лісових ресурсів **без вилучення її у землекористувача або власника землі;**
- ◆ **Земельна лісова ділянка** — земельна ділянка лісового фонду України з визначеними межами, яка **надається або вилучається у землекористувача чи власника земельної ділянки** для ведення лісового господарства або інших суспільних потреб **відповідно до земельного законодавства.**

¹ Наказ Мінагрополітики від 07.09.2012 р. № 551 «Про затвердження примірного договору довгострокового тимчасового користування лісами» — http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=102674&cat_id=985, <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/en/v0551730-13>

Так, виділення **земельної лісової ділянки** здійснюється у порядку встановленому Земельним кодексом України, тобто :

- ◆ за результатами земельних торгів, що проходять у формі аукціону (ст. 137 ЗКУ);
- ◆ у дозвільному порядку на підставі проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки (стаття 123, 134 ЗКУ).

А виділення **лісової ділянки** здійснюється у дозвільному порядку, встановленому Лісовим кодексом України (стаття 16, 18 ЛКУ).

Як ми бачимо, виділення і лісової ділянки, і земельної лісової ділянки здійснюється «для ведення лісового господарства». Однак, в нормативному полі не закріплено визначення такого «лісового господарства» та відсутній перелік видів діяльності, які до нього відносяться. Це може призводити до можливості отримувати лісові ділянки у спрощений дозвільний порядок для ведення всіх видів лісового господарства та використовувати їх досить довго на власний розсуд.

Проблема 2: Можливість маніпулювання згодою на надання у довгострокове тимчасове користування лісових ділянок з боку осіб, які залучені до видачі проміжних інструментів

ПРИЧИНА:

Маніпулювання згодою з боку осіб, які залучені до видачі проміжних інструментів, зумовлене:

- 1) відсутністю регламентованого порядку отримання погодження від постійного лісокористувача лісами;
- 2) відсутністю регламентованого порядку отримання погодження від Державного агентства лісових ресурсів України, органу виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим.

ТИП ПРИЧИН:

Нормативна.

Статтею 18 ЛК встановлено, що довгострокове тимчасове користування лісами державної та комунальної власності здійснюється без вилучення земельних ділянок у постійних користувачів лісами на підставі рішення відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, прийнятого в межах їх повноважень **за погодженням з постійними користувачами лісами та органом виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства.**

Таким чином, у процесі отримання права на довгострокове тимчасове користування лісовими ділянками, СГ необхідно отримати **2 проміжні інструменти:**

- ◆ погодження з постійним лісокористувачем лісами;
- ◆ погодження з органом виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства (тобто, Державним агентством лісових ресурсів України – далі Держлісагентством¹).

Однак, порядки отримання таких погоджень, підстави для відмови у наданні таких погоджень, строки надання таких погоджень не закріплені на нормативному рівні. Це може призводити до корупційних маніпулювань з боку осіб, які надають погодження у процесі отримання права на довгострокове тимчасове користування лісовими ділянками.

¹ Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державне агентство лісових ресурсів України» від 8 жовтня 2014 р. № 521 - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/521-2014-%D0%BF>

Проблема 3: Невідповідність порядку отримання рішення про виділення лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами вимогам рамкових законів у сфері господарської діяльності

ПРИЧИНА:

- 1 Не виконання органами влади вимог рамкових законодавчих актів.
- 2 Низький рівень виконавської дисципліни посадових осіб органів влади.
- 3 Не бажання органів влади створювати прозоре та чітке нормативно-правове середовище.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

«Рішення про виділення у встановленому порядку лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами» передбачено пунктом 113 Закону про Перелік. Таким чином, порядок його видачі, переоформлення та анулювання має відповідати вимогам рамкового Закону про дозвільну систему.

Так, відповідно до статті 4 Закону про дозвільну систему, Лісовим Кодексом України, як законом, що регулює відносини, пов'язані з одержанням даного ДДХ, мають встановлюватись: необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види; дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру; платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру; строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі; вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру; строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа; перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.

АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ ОСНОВНИХ ВИМОГ ДО ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІСОВИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч.1ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Лісовим кодексом України У разі відсутності основних вимог до дозвільної системи у сфері господарської діяльності в спеціальному законодавчому акті, мають застосовуватись положення рамкового Закону про дозвільну систему
1	Необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види.	Довгострокове тимчасове користування лісами державної та комунальної власності здійснюється без вилучення земельних ділянок у постійних користувачів лісами на підставі рішення відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, прийнятого в межах їх повноважень за погодженням з постійними користувачами лісами та органом виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства.
2	Дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру.	Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.
3	Платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру.	Довгострокове тимчасове користування лісами - засноване на договорі строкове платне використання лісових ділянок, які виділяються для потреб мисливського господарства, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, проведення науково-дослідних робіт.
4	Строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі.	Не визначено. Строк видачі документів дозвільного характеру становить десять робочих днів, якщо інше не встановлено законом. Представницький орган місцевого самоврядування розглядає та приймає на пленарних засіданнях рішення щодо видачі, переоформлення, анулювання або відмови у видачі документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності протягом місяця з дня одержання від суб'єкта господарювання відповідної заяви.

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч.1ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Лісовим кодексом України У разі відсутності основних вимог до дозвільної системи у сфері господарської діяльності в спеціальному законодавчому акті, мають застосовуватись положення рамкового Закону про дозвільну систему
5	Вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру.	Не визначено. Підставами для відмови у видачі документа дозвільного характеру є: ● подання суб'єктом господарювання неповного пакета документів, необхідних для одержання документа дозвільного характеру, згідно із встановленим вичерпним переліком; ● виявлення в документах, поданих суб'єктом господарювання, недостовірних відомостей; ● негативний висновок за результатами проведених експертиз та обстежень або інших наукових і технічних оцінок, необхідних для видачі документа дозвільного характеру.
6	Строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа.	Довгострокове тимчасове користування лісами — засноване на договорі строкове платне використання лісових ділянок, які виділяються для потреб мисливського господарства, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, проведення науково-дослідних робіт. Тимчасове користування лісами може бути: довгостроковим — терміном від одного до п'ятдесяти років і короткостроковим - терміном до одного року.
7	Перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.	Не визначено.

За результатами аналізу встановлено, що:

- ◆ Лісовий Кодекс України визначає лише **4 з 7** основних вимог до дозвільної системи у сфері господарської діяльності;
- ◆ Не регламентованим на законодавчому рівні залишається перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.

Порядок надання в користування лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами, що визначається на рівні підзаконних нормативно-правових актів уряду та центральних органів виконавчої влади¹ також є неконкретизованим та містить прогалини регулювання, зокрема, залишається невизначеним перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання «Рішення про виділення у встановленому порядку лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами».

Таким чином, невідповідність порядку отримання «Рішення про виділення у встановленому порядку лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами» вимогам рамкового Закону про дозвільну систему, в частині не визначення переліку документів, необхідних для отримання СГ даного ДДХ, може призводити до корупційних зловживань.

Також порядок надання в користування лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами конкретизується на місцевому рівні та закріплюється власними актами відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Наприклад:

- ◆ Розпорядження голови Рівненської обласної державної адміністрації від 09.10.2014 року №482 «Порядок виділення лісових ділянок державної власності у довгострокове тимчасове користування з метою використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт»²;
- ◆ Розпорядження Черкаської обласної державної адміністрації України від 24.11.2009 р. № 346 «Про окремі питання користування лісами державної власності в області»³.

¹ На підзаконному рівні визначається наступними нормативно-правовими актами:

- Постановою КМУ від 23 травня 2007 р. N 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів»;
- Наказом Мінагрополітики від 14.08.2012 р. № 502 «Про затвердження Правил використання корисних властивостей лісів».

² <http://www.rv.gov.ua/sitenew/main/ua/catalog/print/4935.htm>
³ <https://ips.ligazakon.net/document/view/HK090075?an=5>

Порядками надання в користування лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами, що затверджуються місцевими органами, зазвичай визначаються документи, необхідні для отримання права довгострокового тимчасового користування лісами.

Однак, встановлено, що деякі акти органів виконавчої влади суперечать вимогам рамковому Закону про дозвільну систему, наприклад:

1 Розпорядження голови Рівненської обласної державної адміністрації від 09.10.2014 року №482 визначає:

Юридичні особи або фізичні особи – підприємці, зацікавлені в отриманні лісових ділянок, звертаються із заявою до створеної при облдержадміністрації робочої групи з опрацювання документів щодо виділення лісових ділянок у довгострокове тимчасове користування та подають, зокрема, погодження постійного лісокористувача.

Така норма суперечить вимогам рамкового Закону про дозвільну систему, який визначає, що дії щодо одержання погоджень, висновків та інших документів, необхідних для видачі ДДХ, вчиняються дозвільним органом, що оформляє документ дозвільного характеру, без залучення суб'єкта господарювання.

Засідання робочої групи проводиться в міру надходження звернень від фізичних та юридичних осіб на виділення лісів у довгострокове тимчасове користування. На основі поданих юридичними особами або фізичними особами – підприємцями документів робоча група готує пропозиції щодо надання лісових ділянок у довгострокове тимчасове користування для прийняття відповідного розпорядження головою обласної державної адміністрації.

Така норма суперечить вимогам рамкового Закону про дозвільну систему в частині строку видачі ДДХ.

2 Розпорядження Черкаської обласної державної адміністрації України від 24.11.2009 р. N 346 визначає:

Особи, зацікавлені у виділенні лісових ділянок у довгострокове тимчасове користування, звертаються з відповідною заявою (клопотанням) до облдержадміністрації, до якої додаються, зокрема, погодження постійного користувача лісами на виділення в довгострокове тимчасове користування лісової ділянки із зазначенням розміру лісової ділянки, умов виділення та терміну користування.

Таким чином, дана норма суперечить Закону про дозвільну систему в частині необхідності СГ самостійно здійснювати дії та погодження, необхідні для отримання ДДХ (опис зазначений вище).

Заява (клопотання) СГ з доданими до неї матеріалами спрямовується на розгляд комісії облдержадміністрації з розгляду матеріалів щодо виділення лісових ділянок державної власності у довгострокове тимчасове користування.

Після розгляду матеріалів комісією, заявник виконує її рекомендації, замовляє в організації, яка має відповідну ліцензію, містобудівне обґрунтування з топогеодезичною зйомкою масштабу 1:500, погоджує його в установленому порядку з управлінням містобудування та архітектури облдержадміністрації та звертається до територіального органу виконавчої влади з питань лісового господарства, служби охорони культурної спадщини облдержадміністрації (а в разі виділення лісової ділянки державної власності у межах населеного пункту - відповідного органу місцевого самоврядування) для отримання висновку про можливість виділення лісової ділянки в довгострокове тимчасове користування.

Після отримання вищезазначених позитивних висновків органів, матеріали подаються до територіального органу виконавчої влади з питань лісового господарства для внесення облдержадміністрації пропозиції щодо виділення лісової ділянки для заявленої мети.

Така норма містить застарілі терміни та зобов'язує СГ отримувати ще більше проміжних інструментів та встановлює додаткові бар'єри на шляху отримання права на довгострокове тимчасове користування лісовою ділянкою, у порівнянні з Лісовим кодексом України та Постановою КМУ від 23 травня 2007 р. N 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів».

Таким чином, порядок отримання рішення про виділення лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами суперечить вимогам рамкового Закону про дозвільну систему, що спричиняє додаткові бар'єри для бізнесу та породжує корупційні чинники.

Висновок

Ціль рівного доступу у процесі отримання права довгострокового тимчасового користування лісами не досягається, зокрема, через:

- ◆ нормативну можливість зловживання правом на отримання лісової ділянки у спрощеному порядку;
- ◆ невідповідність порядку отримання рішення про виділення лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами вимогам рамкового Закону про дозвільну систему;
- ◆ відсутність регламентованих порядків отримання проміжних інструментів.

6.2

КОРОТКОСТРОКОВЕ КОРИСТУВАННЯ ЛІСАМИ

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/ супутні інструменти
Заготівля другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань, використання корисних властивостей лісів на умовах короткострокового тимчасового користування	Лісовий квиток (спеціальний дозвіл на використання лісових ресурсів)	Лісовий кодекс України	Так	Так (п.132)	Ні	Постанова КМУ від 23 травня 2007 р. № 761 ¹	Власник лісів або постійний лісокористувач	Дозвільна	1 ²

¹ Постанова Кабінету Міністрів України «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» від 23 травня 2007 р. № 761 — <http://zakon.rada.gov.ua/Laws/show/761-2007-%D0%BF>

² У межах території та об'єктів природно-заповідного фонду — за погодженням з органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями

ЦІЛЬ:

Рівний доступ до короткострокового тимчасового використання лісів

ІНСТРУМЕНТ:

Лісовий квиток

В даному розділі буде розглянуто доступ до короткострокового тимчасового використання лісів для спеціального використання лісових ресурсів, а саме:

- ◆ заготівля живиці на земельних ділянках лісового фонду, заготівля другорядних лісових матеріалів (заготівля живиці, пнів, лубу та кори, деревної зелені, деревних соків);
- ◆ здійснення побічних лісових користувань (заготівля сіна, випасання худоби, розміщення пасік, заготівля дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, лікарських рослин, збирання лісової підстилки, заготівля очерету);
- ◆ використання корисних властивостей лісів на умовах короткострокового тимчасового користування (для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт).

Підставою для набуття права короткострокового тимчасового користування лісами є надання **спеціального дозволу (лісового квитка) власником лісів або постійним лісокористувачем.**

Характерними особливостями **правової природи «Лісового квитка»** є:

- ◆ передбачений пунктом 132 Закону Про перелік — як складова спеціального дозволу на спеціальне використання лісових ресурсів (лісорубний квиток, ордер, лісовий квиток);
- ◆ Закон про дозвільну систему поширюється на порядок його видачі, переоформлення, анулювання.

Порядок отримання права на короткострокове тимчасове користування лісами

Порядок отримання права на короткострокове тимчасове користування лісами регулюється наступними основними нормативно-правовими актами:

- ◆ Лісовий кодекс;
- ◆ Закон про дозвільну систему;
- ◆ Закон про Перелік;
- ◆ Постанова КМУ від 23 травня 2007 р. № 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» (далі — Постанова КМУ № 761).

Проблема 1: Невідповідність порядку отримання лісового квитка вимогам рамкових законів у сфері господарської діяльності

ПРИЧИНА:

- 1) Не виконання органами влади вимог рамкових законодавчих актів.
- 2) Низький рівень виконавської дисципліни посадових осіб органів влади
- 3) Не бажання органів влади створювати прозоре та чітке нормативно-правове середовище.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

«Лісовий квиток» передбачено пунктом 132 Закону про Перелік, як складова частина спеціального дозволу на спеціальне використання лісових ресурсів. Таким чином, порядок його видачі, переоформлення та анулювання має відповідати вимогам рамкового Закону про дозвільну систему. Зокрема, Лісовим Кодексом України, як законом, що регулює відносини, пов'язані з одержанням даного ДДХ, мають визначитися основні

вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, передбачені статтею 4 Закону про дозвільну систему¹. В той же час, Постанова КМУ № 761 має відповідати як Лісовому Кодексу України, так і Закону про дозвільну систему.

АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ ОСНОВНИХ ВИМОГ ДО ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІСОВИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ, ПОСТАНОВОЮ КМУ № 761, В ЧАСТИНІ РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ ВИДАЧІ, ПЕРЕОФОРМЛЕННЯ ТА АНУЛЮВАННЯ ЛІСОВОГО КВИТКА

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч.1 ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Лісовим Кодексом України	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені у Постанові КМУ № 761
1	Необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види.	Спеціальне використання лісових ресурсів на виділеній лісовій ділянці проводиться за спеціальним дозволом — лісорубний квиток або лісовий квиток, що видається безоплатно.	Лісорубний або лісовий квиток є основним документом, на підставі якого, зокрема, здійснюється спеціальне використання лісових ресурсів.
2	Дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру.	Спеціальний дозвіл на інші види спеціального використання лісових ресурсів, крім заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, видається власниками лісів або постійними лісокористувачами .	Лісовий квиток видається власником лісів або постійним лісокористувачем для: <ul style="list-style-type: none"> ● заготівлі другорядних лісових матеріалів; ● здійснення побічних лісових користувань; ● використання корисних властивостей лісів на умовах короткострокового тимчасового користування.
3	Платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру.	Спеціальне використання лісових ресурсів на виділеній лісовій ділянці проводиться за спеціальним дозволом — лісорубний квиток або лісовий квиток, що видається безоплатно .	
4	Строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі.	Рішення про видачу або відмову у видачі спеціального дозволу на використання лісових ресурсів приймається протягом одного місяця з дня подання документів власником лісу або лісокористувачем.	Рішення про видачу, відмову у видачі лісорубного або лісового квитка приймається у строки, встановлені законом.
5	Строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа.	Тимчасове користування лісами може бути: довгостроковим - терміном від одного до п'ятдесяти років і короткостроковим - терміном до одного року .	Лісовий квиток видається щороку.
6	Вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру.	Підставами для прийняття рішення про відмову у видачі спеціального дозволу є: <ul style="list-style-type: none"> ● прийняття в установленому порядку рішення про зміну поділу лісів на категорії, в межах яких знаходяться лісові ділянки, виділені для спеціального використання лісових ресурсів, або про виділення особливо захисних лісових ділянок; ● прийняття рішення про припинення діяльності лісокористувача; ● не встановлення лімітів використання лісових ресурсів або їх перевищення; ● недотримання встановленого порядку видачі спеціального дозволу на використання лісових ресурсів; ● результати оцінки впливу на довкілля. 	Видача (відмова у видачі, переоформлення, анулювання) лісорубного та лісового (у разі, коли ліси перебувають в державній або комунальній власності) квитків здійснюється відповідно до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

¹ Необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види; дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру; платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру; строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі; вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру; строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа; перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч. 1 ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Лісовим Кодексом України	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені у Постанові КМУ № 761
7	Перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.	Не визначено.	Для видачі лісового квитка лісокористувачі подають заявку на використання лісових ресурсів. Лісовий квиток видається щороку на підставі лімітів використання лісових ресурсів під час заготівлі другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань (у межах території та об'єктів природно-заповідного фонду — за погодженням з органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями). Дії щодо погодження видачі лісового квитка вчиняються без залучення підприємств, установ, організацій і громадян (далі — лісокористувачі) протягом строку, встановленого для видачі лісового квитка.

За результатами аналізу встановлено, що:

- ◆ Лісовий Кодекс України визначає **6 з 7** основних вимог до дозвільної системи у сфері господарської діяльності;
- ◆ Не регламентованим на рівні Лісового Кодексу України залишається перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру, однак вони регламентовані на рівні Постанови КМУ № 761;
- ◆ Лісовий квиток видається власниками лісів або постійними лісокористувачами, які в розумінні Закону про дозвільну систему та Закону про адмінпослуги не є дозвільними органами.

Відсутність регламентованого переліку та вимог до документів, які СГ необхідно подати для одержання лісового квитка, а також його видача не дозвільними органами може призводити до зловживань у процесі отримання лісового квитка.

Проблема 2: Застарілі норми нормативно-правових актів, які регулюють отримання права на короткострокове тимчасове користування лісами

ПРИЧИНА:

- 1) Несвоєчасне внесення змін до нормативно-правових актів.
- 2) Низький рівень виконавської дисципліни посадових осіб органів влади.

ТИП ПРИЧИН:

Організаційна.

Згідно пункту 132 Закону про Перелік, «ордер» є складовою частиною спеціального дозволу на спеціальне використання лісових ресурсів.

Однак, Законом України від 09 червня 2009 року № 1483-VI «Про внесення змін до Лісового кодексу України» було внесено зміни до частини першої статті 69, частин другої та третьої статті 78 Лісового кодексу України і виключено слово «ордер», у зв'язку з прийняттям Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

Таким чином, Лісовим Кодексом України, як спеціальним законодавчим актом, у сфері регулювання лісових відносин, не передбачено документа дозвільного характеру «ордер», як спеціального дозволу на спеціальне використання лісових ресурсів.

Виходячи з вищенаведеного, пункт 132 Закону про Перелік підлягає викладенню у новій редакції та виключенню слова «ордер».

Існування застарілих норм в правовому полі України, може призвести до їх помилкового застосування дозвільними органами, суб'єктами господарювання, що може створювати додаткові бар'єри, як для держави, так і для бізнесу.

Висновок

Ціль «рівного доступу суб'єктів господарювання» до тимчасового короткострокового користування лісами не досягається, зокрема, у зв'язку з невідповідністю порядку отримання лісового квитка вимогам Законів про дозвільну систему та адмінпослуги, в частині визначення дозвільного органу.

ТАБЛИЦЯ №8.
ТЕРИТОРІЯ ТА ЛІСИСТІТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ
УКРАЇНИ¹

Адміністративно-територіальні одиниці	Загальна територія, тис. га	в тому числі площа суші, тис. га	Площа вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок, тис. га	Лісистість, %	
				за загальною площею	за площею суші
АР Крим	2 608,1	2 391,5	278,7	10,7	11,7
Вінницька	2 649,2	2 606,2	346,5	13,1	13,3
Волинська	2 014,4	1 969,2	624,6	31,0	31,7
Дніпропетровська	3 192,3	3 035,8	179,2	5,6	5,9
Донецька	2 651,7	2 610,1	184,1	6,9	7,1
Житомирська	2 982,7	2 934,4	1 001,6	33,6	34,1
Закарпатська	1 275,3	1 257,1	656,7	51,4	52,2
Запорізька	2 718,3	2 542,8	101,0	3,7	4,0
Івано-Франківська	1 392,7	1 369,3	571,0	41,0	41,7
Київська	2 812,1	2 638,3	624,1	22,2	23,7
Кіровоградська	2 458,8	2 383,4	164,5	6,7	6,9
Луганська	2 668,3	2 646,4	292,4	11,0	11,1
Львівська	2 183,1	2 140,6	621,2	28,5	29,0
Миколаївська	2 458,5	2 331,0	98,2	4,0	4,2
Одеська	3 331,3	3 118,2	203,9	6,1	6,5
Полтавська	2 875,0	2 726,6	247,4	8,6	9,1
Рівненська	2 005,1	1 962,9	729,3	36,4	37,2
Сумська	2 383,2	2 352,6	425,0	17,8	18,1
Тернопільська	1 382,4	1 363,1	183,2	13,3	13,4
Харківська	3 141,8	3 081,9	378,3	12,0	12,3
Херсонська	2 846,1	2 412,9	116,3	4,1	4,8
Хмельницька	2 062,9	2 023,3	265,1	12,8	13,1
Черкаська	2 091,6	1 955,2	315,1	15,1	16,1
Чернівецька	809,6	791,1	236,7	29,2	29,9
Чернігівська	3 190,3	3 122,8	665,7	20,9	21,3
м. Київ	83,6	76,9	31,3	37,2	40,7
м. Севастополь	86,4	85,5	32,8	38,0	38,4
Разом	60 354,8	57 929,1	9 573,9	15,9	16,5

¹ За даними Держлісагентства

РОЗДІЛ СЬОМИЙ: ДОСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ РОСЛИННОГО СВІТУ

Ринок

Види діяльності	2.3 Збирання дикорослих недеревних продуктів
Кількість підприємств	Юрособи — 27 ФОП — 338
Частка у ВВП	0,004%
Кількість зайнятих працівників	Близько 400
Концентрація	
Інші особливості ринку	—
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Державне
Суб'єкт регулювання	Державне агентство лісових ресурсів

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/супутні інструменти
Спеціальне використання природних рослинних загальнодержавного значення ресурсів (збирання лікарських рослин; заготівля кори, лубу, деревної зелені, деревних соків, тощо)	Дозвіл на спеціальне використання природних рослинних ресурсів загальнодержавного значення	Закон України «Про рослинний світ»	Так	Так (п.68)	Ні	Відсутні	Міністерство екології та природних ресурсів України	Дозвільна	Відсутні
Спеціальне використання природних рослинних місцевого значення ресурсів (збирання лікарських рослин; заготівля кори, лубу, деревної зелені, деревних соків, тощо)	Дозвіл на спеціальне використання природних рослинних ресурсів місцевого значення	Закон України «Про рослинний світ»	Так	Так (п.68)	Ні	Відсутні	Органи місцевого самоврядування	Дозвільна	Відсутні
Спеціальне використання природних ресурсів загальнодержавного значення у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду	Дозвіл на спеціальне використання природних ресурсів загальнодержавного значення у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду	Закон України «Про природно-заповідний фонд України»	Так	Так (п.36)	Ні	Постанова КМУ від 10.08.1992 №459 ¹	обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, Міністерство екології та природних ресурсів України	Дозвільна	Відсутні

¹ Постанова КМУ від 10.08.1992 №459 «Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-92-%D0%BF>

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/супутні інструменти
Спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду	Дозвіл на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду	Закон України «Про природно-заповідний фонд України»	Так	Так (п.36)	Ні	Постанова КМУ від 10.08.1992 №459 та місцеві акти ОМС	Місцевими радами	Дозвільна	1 ¹

¹ Погодження з обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища

У зв'язку з обмеженими часовими рамками, що виділені на дослідження усєї сфери доступу до спільних обмежених ресурсів, в даній групі ми зосередимо увагу на найпроблематичнішій сфері — використанні природних рослинних ресурсів для забезпечення потреб виробництва у технічній, лікарській, пряно-ароматичній, харчовій сировині з дикорослих рослин; заготівлі живиці; заготівлі кори, лубу, деревної зелені, деревних соків; збиранні квітів, ягід, плодів, горіхів, насіння, грибів, очерету; заготівлі сіна, що здійснюється для задоволення виробничих потреб у промислових масштабах та з метою отримання прибутку.

Види спеціального використання природних рослинних ресурсів у межах територій природно-заповідного фонду будуть розглянуті в наступних книгах Офісу ефективного регулювання.

ЦІЛЬ:

Рівний доступ суб'єктів господарювання до отримання права на спеціальне використання природних рослинних ресурсів

ІНСТРУМЕНТ:

Дозвіл на спеціальне використання природних рослинних ресурсів

Поняття про інструмент регулювання розкриває спеціальний Закон України «Про рослинний світ» (далі — Закон про рослинний світ). Відповідно до статті 10 Закону про рослинний світ, спеціальне використання природних рослинних ресурсів здійснюється **за дозволом** юридичними або фізичними особами для задоволення їх виробничих та наукових потреб, а також з метою отримання прибутку від реалізації цих ресурсів або продуктів їх переробки¹.

Правова природа Дозволу на спеціальне використання природних рослинних ресурсів характеризується такими елементами:

є документом дозвільного характеру. Даний дозвіл складає дозвільну систему у сфері господарської діяльності та підпадає під дію Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»²;

міститься у Законі про Перелік (пункт 68)³. Зважаючи на частину 3 статті 1 Закону про Перелік⁴, вимагання від суб'єктів господарювання дозволу на розміщення зовнішньої реклами є дозволеним та правомірним.

Проблема: Унеможливлення законного збору лікарських трав, квітів, ягід в промислових масштабах

ПРИЧИНА:

Унеможливлення законного збору лікарських трав, квітів, ягід в промислових масштабах зумовлене відсутністю порядків видачі дозволу на спеціальне використання природних рослинних ресурсів.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна/ Організаційна.

Відсутність порядків видачі дозволу на спеціальне використання природних рослинних ресурсів пояснюється не лише фактом не розроблення та не прийняття порядку видачі відповідного дозволу, а й невідповідністю Закону про рослинний світ рамковому Закону про дозвільну систему, який навіть не визначає дозвільний орган.

Оскільки дозвіл на спеціальне використання природних рослинних ресурсів міститься у Законі про Перелік, то порядок його видачі регламентується рамковим Законом про дозвільну систему.

¹ Стаття 10 Закону України «Про рослинний світ» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14>

² Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2067-2003-%D0%BF>

³ Закон України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» від 19.05.2011 № 3392-VI — <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3392-17>

⁴ Частину 3 статті 1 Закону про Перелік — Забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів дозвільного характеру, які не внесені до Переліку, затвердженого цим Законом — <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3392-17>

Перш за все, Закон про дозвільну систему визначає основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності та положення, що мають регулюватися Законом про рослинний світ, як законом, що регулює відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру¹.

№ п/п	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, визначені Законом про дозвільну систему (ч.1ст.4)	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені Законом про рослинний світ (ст.10)	
1	Необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види.	Спеціальне використання природних рослинних ресурсів здійснюється за дозволом юридичними або фізичними особами для задоволення їх виробничих та наукових потреб, а також з метою отримання прибутку від реалізації цих ресурсів або продуктів їх переробки.	
2	Платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру.	Спеціальне використання природних рослинних ресурсів є платним.	
У разі відсутності необхідних положень, що регулюють основні вимоги до дозвільної системи, у спеціальному законодавчому акті - повинні застосуватись положення рамкового Закону про дозвільну систему.		Основні вимоги до дозвільної системи у сфері, відображені Законом про рослинний світ.	Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, відображені у Законі про дозвільну систему.
3	Строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі.	Не визначено	Строк видачі документів дозвільного характеру становить десять робочих днів, якщо інше не встановлено законом. Представницький орган місцевого самоврядування розглядає та приймає на пленарних засіданнях рішення щодо видачі, переоформлення, анулювання або відмови у видачі документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності протягом місяця з дня одержання від суб'єкта господарювання відповідної заяви.
4	Вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру.	Не визначено	Підставами для відмови у видачі документа дозвільного характеру є: ● подання суб'єктом господарювання неповного пакета документів, необхідних для одержання документа дозвільного характеру, згідно із встановленим вичерпним переліком; ● виявлення в документах, поданих суб'єктом господарювання, недостовірних відомостей; ● негативний висновок за результатами проведених експертиз та обстежень або інших наукових і технічних оцінок, необхідних для видачі документа дозвільного характеру.
5	Строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа.	Не визначено	Документи дозвільного характеру видаються на необмежений строк, якщо інше не встановлено законом.
6	Дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру.	Не визначено ні Законом про рослинний світ, ні Законом про дозвільну систему.	
7	Перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.	Не визначено ні Законом про рослинний світ, ні Законом про дозвільну систему.	

Таким чином, спеціальним Законом про рослинний світ визначається лише необхідність наявності дозволу на спеціальне використання природних рослинних ресурсів у фізичних та юридичних осіб, які здійснюють збір, зокрема лікарської, дикорослої рослинності, для потреб виробництва, а також визначається, що таке спеціальне використання є платним.

¹ Пункт 1 стаття 4 Закону про дозвільну систему — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2806-15/print1509541854097277>

Поняття про дозвільні органи, відповідальні за видачу такого дозволу нам надають інші нормативно-правові акти:

Назва дозволу	Орган, який відповідальний за видачу дозволу	НПА, яким передбачено повноваження
Спеціальне використання природних рослинних загальнодержавного значення ресурсів (збирання лікарських рослин; заготівля кори, лубу, деревної зелені, деревних соків, тощо).	Міністерство екології та природних ресурсів України	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України» від 21 січня 2015 р. № 32 ¹ (пункт 39, Міністерство екології та природних ресурсів України видає, анулює, здійснює переоформлення та видачу дублікатів документів дозвільного характеру на спеціальне використання природних рослинних ресурсів.
Спеціальне використання природних рослинних місцевого значення ресурсів (збирання лікарських рослин; заготівля кори, лубу, деревної зелені, деревних соків, тощо).	Органи місцевого самоврядування	Закон України «Про місцеве самоврядування» ² (пункт 35 частини першої статті 26: виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються такі питання про надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення, а також про скасування такого дозволу).

Таким чином, згідно положень статті 4-1 Закону про дозвільну систему, порядки проведення дозвільної (погоджувальної) процедури, переоформлення та анулювання дозволу на спеціальне використання природних рослинних ресурсів, мали б встановлюватись:

Дозвільний орган	Ким мають встановлюватись порядки проведення дозвільної (погоджувальної) процедури	Чи встановлені фактично?
Міністерство екології та природних ресурсів України	Кабінетом Міністрів України	Ні
Органи місцевого самоврядування	Рішенням органів місцевого самоврядування, а у випадках, передбачених законом, - на підставі типових порядків, затверджених Кабінетом Міністрів України.	Ні, типовий порядок також відсутній

Окрім відсутності порядків проведення дозвільної процедури на спеціальне використання природних рослинних ресурсів, фактично не прийнято жодного з інших нормативно-правових актів у сфері використання природних рослинних ресурсів, які передбачені Законом про рослинний світ та мали б бути прийняті:

Норма Закону про рослинний світ	Що має бути прийнято?	Орган, який мав би затвердити	Чи прийнято фактично?
Частина 9 статті 10	Форма дозволу на спеціальне використання природних рослинних ресурсів	Кабінет Міністрів України	Ні
Частина 1 статті 11	Ліміти спеціального використання природних рослинних ресурсів загальнодержавного значення	Міністерство екології та природних ресурсів України	Ні
Частина 2 статті 11	Порядок встановлення лімітів спеціального використання природних рослинних ресурсів загальнодержавного значення	Кабінет Міністрів України	Ні
Частина 3 статті 11	Порядок встановлення лімітів спеціального використання природних рослинних ресурсів місцевого значення	Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування за поданням Міністерства екології та природних ресурсів України	Ні
Частина 5 статті 12	Порядок визначення збору та нормативи плати за спеціальне використання природних рослинних ресурсів	Кабінет Міністрів України	Ні

¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32-2015-%D0%BF>

² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

Норма Закону про рослинний світ	Що має бути прийнято?	Орган, який мав би затвердити	Чи прийнято фактично?
Частина 2 статті 16	Правила використання природних рослинних ресурсів з науково-дослідною метою	Міністерство екології та природних ресурсів України	Ні
Частина 3 статті 17	Правила збирання технічної, лікарської, пряно-ароматичної, харчової сировини з дикорослих рослин	Кабінет Міністрів України за поданням Міністерства екології та природних ресурсів України	Ні

Така ситуація яскраво говорить про відсутність державної політики у сфері спеціального використання природних рослинних ресурсів.

Понад **45%** від усіх лікарських засобів, що випускаються в Україні та **75%** вітчизняних препаратів, що призначені для лікування та профілактики серцево-судинних захворювань, захворювань печінки, шлунково-кишкового тракту виготовляються з рослинної сировини¹. Тож, за якими правилами здійснюють збирання таких рослин промисловці в Україні? Чи розуміє держава запаси та обсяги наявних природних рослинних ресурсів? Чи замислювалась держава, починаючи з якого об'єму збору природних рослинних ресурсів, такий збір можна вважати промисловим (для потреб виробництва)? Все це залишається під знаком питання...

Висновок

У зв'язку з відсутністю регулювання сфери спеціального використання природних рослинних ресурсів, наразі доступ до цих ресурсів здійснюється хаотично та не прогнозовано. Ціль рівного та справедливого доступу СГ не досягається.

¹ http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/inek_2013_6_51.pdf

РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ: ДОСТУП ДО КОРИСТУВАННЯ МИСЛИВСЬКИМИ УГІДДЯМИ

Ринок

Види діяльності	1.7 Мисливство, відловлювання тварин і надання пов'язаних із ними послуг
Кількість підприємств	Юрособи — 410
Частка у ВВП	0,002%
Кількість зайнятих працівників	Юрособи — 1,8 тис.
Концентрація	Окремі ознаки локальної природної монополії
Інші особливості ринку	—
Тип ресурсу	Відновлювальний
Володіння	Державне
Суб'єкт регулювання	Державне агентство лісових ресурсів

Регулювання

Вид діяльності	Назва інструменту	Законодавчий акт, яким передбачено видачу	Чи підпадає під визначення ДДХ	Чи передбачено Законом про Перелік	Чи передбачено Законом про ліцензування	НПА, що встановлює порядок видачі	Орган, який видає/укладає/затверджує/погоджує	Тип процедури	Проміжні/супутні інструменти
Користування мисливськими угіддями	Рішення про надання у користування мисливських угідь Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад	Закон України «Про мисливське господарство та полювання»	Так	Ні	Ні	Закон України «Про мисливське господарство та полювання»	Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради	Дозвільна	З ¹
	Договір про умови ведення мисливського господарства	Закон України «Про мисливське господарство та полювання»	Ні	Ні	Ні	Закон України «Про мисливське господарство та полювання», Наказ № 153 ²	Укладається між Державним агентством лісових ресурсів і користувачами мисливських угідь	Договірна	Рішення про надання у користування мисливських угідь
	Договір між користувачем мисливських угідь та власниками або користувачами земельних ділянок, на яких знаходяться мисливські угіддя	Закон України «Про мисливське господарство та полювання»	Ні	Ні	Ні	Закон України «Про мисливське господарство та полювання»	Укладається між користувачем мисливських угідь та власниками або користувачами земельних ділянок, на яких знаходяться мисливські угіддя	Договірна	Відсутні

¹ Погодження РМ АР Крим, облдержадміністрації, Подання Державного агентства лісових ресурсів України; Погодження власників або користувачів земельних ділянок

² Наказ Міністерства лісового господарства України «Про затвердження Типового договору про умови ведення мисливського господарства» № 153 від 12.12.96 — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0735-96>

ЦІЛЬ:

Рівний доступ суб'єктів господарювання до отримання права на користування мисливськими угіддями

ІНСТРУМЕНТ:

- 1) *Рішення про надання у користування мисливських угідь Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад*
- 2) *Договір про умови ведення мисливського господарства*
- 3) *Договір між користувачем мисливських угідь та власниками або користувачами земельних ділянок, на яких знаходяться мисливські угіддя*

Поняття про інструмент регулювання за допомогою якого здійснюється доступ до користування мисливськими угіддями розкриває спеціальний Закон України «Про мисливське господарство та полювання» (далі — Закон про мисливство). Відповідно до статей 21 та 22 Закону про мисливство:

- ◆ мисливські угіддя для ведення мисливського господарства **надаються у користування Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами** за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, погодженим з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, а також власниками або користувачами земельних ділянок¹;
- ◆ умови ведення мисливського господарства визначаються **у договорі**, який укладається між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і користувачами мисливських угідь²;
- ◆ відносини між власниками або користувачами земельних ділянок і користувачами мисливських угідь регулюються відповідними **договорами**³.

Правова природа **рішення про надання у користування мисливських угідь** характеризується такими елементами:

- ◆ має ознаки документу дозвільного характеру;
- ◆ не міститься у Законі про Перелік. Нагадаємо, що забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів дозвільного характеру, які не внесені до Закону про Перелік.

Правова природа **договору про умови ведення мисливського господарства** характеризується такими елементами:

- ◆ є правостановлюючим документом;
- ◆ укладається Державним агентством лісових ресурсів України з користувачем мисливських угідь на підставі рішення про надання у користування мисливських угідь Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міських рад;
- ◆ типова форма договору про умови ведення мисливського господарства затверджена наказом Міністерства лісового господарства України від 12.12.96 № 153 «Про затвердження Типового договору про умови ведення мисливського господарства»⁴.

1 Стаття 22 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>

2 Стаття 21 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>

3 Стаття 21 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» — <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>

4 <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0735-96>

Правова природа **договору між користувачем мисливських угідь та власниками або користувачами земельних ділянок, на яких знаходяться мисливські угіддя** характеризується такими елементами:

- ◆ є правовстановлюючим документом;
- ◆ укладається з користувачем мисливських угідь та власниками або користувачами земельних ділянок, на яких знаходяться мисливські угіддя на договірних засадах;
- ◆ визначає розмір та порядок внесення плати за користування мисливськими угіддями.

Порядок отримання права на користування мисливськими угіддями

Порядок отримання права на користування мисливськими угіддями регулюється такими найголовнішими нормативно-правовими актами:

- ◆ Закон про мисливство;
- ◆ Закон України «Про тваринний світ»;
- ◆ Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- ◆ Наказ Міністерства лісового господарства України від 12.12.96 № 153 «Про затвердження Типового договору про умови ведення мисливського господарства».

СХЕМА НАБУТТЯ ПРАВА НА КОРИСТУВАННЯ МИСЛИВСЬКИМИ УГІДДЯМИ

Проблема 1: Можливість маніпулювання згодою на надання у користування мисливських угідь з боку осіб, які залучені до видачі проміжних інструментів

ПРИЧИНА:

Маніпулювання згодою з боку осіб, які залучені до видачі проміжних інструментів, зумовлене:

- 1) відсутністю регламентованого порядку отримання погоджень від Ради Міністрів АР Крим, облдержадміністрації;
- 2) відсутністю регламентованого порядку отримання погоджень від власників або користувачів земельних ділянок;
- 3) відсутністю регламентованого порядку отримання подання Державного агентства лісових ресурсів України.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Загалом порядок надання у користування мисливських угідь здійснюється за дозвільною процедурою, що передбачає звернення заявника до обласної ради (дозвільного органу) за отриманням рішення на користування мисливським угіддям.

Згідно Закону про мисливство, винесенню рішення обласної ради про надання у користування мисливських угідь передують отримання **трьох** проміжних інструментів:

- ◆ погодження РМ АР Крим, облдержадміністрації,
- ◆ подання Державного агентства лісових ресурсів України,
- ◆ погодження власників або користувачів земельних ділянок.

Однак, законодавством не визначені порядки здійснення погоджувальних процедур, що може призводити до створення корупційних ризиків та порушення прав на мирне володіння і користування мисливськими угіддями. Слід зазначити, що оскільки інструменту «Рішення про надання у користування мисливського угіддя» немає серед Переліку ДДХ, то дія Закону про дозвільну систему не поширюється на його регламентацію. А тому не зрозуміло хто саме: заявник чи дозвільний орган, має звертатися за отриманням погоджень, подання, тощо. На таку проблему вказує наявна судова практика¹, а зatoryжні судові процеси призводять до порушення права користування мисливськими угіддями. З метою виправлення даної ситуації необхідним є розроблення порядків здійснення погоджувальних процедур.

З аналізу відкритих даних, можна зробити висновок, що для отримання мисливського угіддя у користування, заявник подає близько **10** документів, включаючи карту-схему мисливських угідь та опис меж мисливських угідь, які сам розробляє².

Вважаємо за доцільне, аби інформація про наявні мисливські угіддя на всій території України, з схемою їх розміщення, описом меж була узагальнена державою, публічною, та містилася на відкритих інформаційних ресурсах держави.

¹ При розгляді справи № 910/8145/16 було порушено питання про визнання незаконним рішення обласної ради «Про надання в користування мисливських угідь» та визнання недійсним договору про умови ведення мисливського господарства саме через не регламентованість порядків отримання погоджень від власників та користувачів земельних ділянок на яких розташовується мисливське господарство — <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/65009765>

² <http://oblrada.pl.ua/ses/next/3130.pdf>

Проблема 2: Зайві часові втрати суб'єктів господарювання через невизначеність моменту набуття права на користування мисливськими угіддями

ПРИЧИНА:

Невизначений момент набуття права на користування мисливськими угіддями зумовлений відсутністю регламентованого порядку набуття у користування мисливських угідь.

ТИП ПРИЧИНИ:

Нормативна.

Ні Законом про мисливське господарство, ні іншими нормативно-правовими актами не визначається з якого моменту користувач мисливського угіддя набуває право на користування ним. Чи з моменту винесення рішення обласної ради? Чи з моменту набрання чинності договору про умови ведення мисливського господарства, укладання якого є обов'язковим відповідно до вимог Закону про мисливське господарство? В деяких рішеннях обласних рад про надання у користування мисливських угідь зустрічаються норми, що приступати до користування мисливським угіддям дозволяється після затвердження в установленому порядку проекту організації і розвитку мисливського господарства та укладення договору щодо умов ведення мисливського господарства¹.

Виходячи з аналізу судової практики, право на користування мисливськими угіддями набувається з моменту набрання чинності договором про умови ведення мисливського господарства, який користувач мисливського угіддя укладає з Державним агентством лісових ресурсів України після прийняття рішення відповідної обласної ради². Однак, на практиці укладання договору про умови ведення мисливського господарства може займати до **1,5** року часу³, що призводить до унеможливлення користування мисливським угіддям протягом певного періоду часу та завдає часових і фінансових збитків СГ.

Висновок

Надання у користування мисливських угідь здійснюється за дозвільною процедурою, що передбачає звернення заявника до обласної ради (дозвільного органу) за отриманням рішення про користування мисливським угіддям. Конкурентні процедури надання у користування мисливських угідь спеціальним Законом про мислиство не передбачені. У процесі надання права на користування мисливськими угіддями наявні прогалини, що призводять до можливості створення корупційних ризиків. Ціль рівного доступу СГ до отримання права на користування мисливськими угіддями не досягається.

¹ Рішення Житомирської обласної ради від 27.07.17 № 735 «Про надання у користування мисливських угідь Радомишльській районній громадській організації «Радомишльські мисливці»

² <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/65009765>, <https://verdictum.ligazakon.net/document/10926858>

³ <https://verdictum.ligazakon.net/document/10926858>, <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/65880047>

